ՉԱՅՆ ԱԹ
ԹԱԳՉԱԼԻՆ

*Իմանալի՛ նը շըլը·
*Պայծառափայլ օր փին·
*Անհամեմատ ծագումն·
*Դեկամբրկից ուղ ղէ:
*Տատանելոց հան գիստ·
*Ամենցուատ աղ բիւր·
*Սքանչելագործ փըրկիչ·
*Ահեղահրաշ տե սիլ·
*Րախճանական շա հիղ·
*Լացուցիչ Աստ հած·
օգնեա՛ մեզ·

Աստուծով հանդերձ Բան՝ առ Միաբանակեաց Եղբարս

Մարդկայինս միտ՝ անդրդատին ՚ի բնէ իմա-ցական իմն գոլով զօրութիւն, միշտ և անդա-դար ՚ի դիտել զեր ինչ՝ և ճանաչել ՚ի ձեռն բանինաւ ձգտի. զի ՚ի գիտնականներով զօ-րութիւն զտիպ պատճառին իւրոյ յինքն բերիցէ։ Զի ամ պատճառելի առ յորմէ պատճառե-ցան՝ անդրօլպէս առ ձգի. որ վերընթացն հուր՝ առ եթերայինն երկին. յորադնացն ուխ՝ առ լայնադիրն ծով. և թանձրական ինչ նիւթ՝ առ երր հողային. այսպէս և մերս իմացումն՝ առ իմաստն վերին։ Բանզի՝ ասաց Աստուած գիր՝ արարցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմա-նութեան։ որդ՝ երիւք նմանի ասեն պատկեր իւրոյ սկզբնատրպին. չափաւորութեան ձեւոյն, հաւա-սարութեամբ մասանցն և մանաւանդ յարմա-րութեամբ շքոյն։ Իսկ մարդս պատկերացեալ ոչ այսոքիւք ընաւորեցաւ նմանիլ. այլ մաքրու-թեամբ, անախտութեամբ, և օտարութեամբ ՚ի չարէն, ըստ Նիւսացւոյն սրբոյ։ Նա՛ որով զայսոսիկ ՚ի մեզ կարասցուք բերել յիրաւի ոչ այլով ինչ՝ եթէ ոչ իմաստութեամբ։ որով մարթիմք պատկեր մնալ արարչին։ վասնզի՝ առանց սորա անասնոցեմք հա-մահաւասար յամի արարս մեր. այսէ՝ թարց բա-նեղէն իմացման։ և այս յիրաւի։ զի մինչ ՚ի ձեռն յանցման զԱրարչին պատուիրանաւն կորուսաք զայս իշխանականս շնորհ, ոչ այնուհետև ընդ-բանականս արժանացաք վարկանիլ՝ քան թէ ընդ-այս՝ Ը ներհական. Ը որում ասէ, հաւասարեցաւ

անաանոց՝ անբանից՝ և նման իսկ զտաճ նոցայ։ իբ
րու՝ եղանակաւ ինչ արտասխեցեալ եղիք՝ ի պատ
կեր զոյց Աբրահէն։ *Ո՛ ի եթէ պատուիրեաք՝
զնամանութի նորին՝ ի մեզ էաք երևեցուցեալ, ոչ
ուս զորթոյն իւրոյ։ ուստի առ Աբրահամ պան
ծացեալն ասէր Կին, եթէ որդիք Աբրահամու
էիք՝ գործս նորի՛ն առնէիք • զի թէպէտ էին
որդիք ծննդեամբ՝ սակայն՝ գործով իսրա՛
ցեալք էին՝ իբարուց ծնողին։ որպէս և ինքն Ա
բրահամ որդեսիս ձայնիւ առ ընչեղն խօսէր նե
րսէս զժոխոց, բայց օգնուի առնէր նմա և ո՛չ
ինչ։ *Եւ զի՞նչ քան զայս ձայն սուսալի առ
հեղգացելոցս լսելիս, ամ ուս ասէ որ չիսէ՝ և ո՛չ
բերէ գլուխ՝ կարէ՛ զնա՝ Այլ իմ։ ապա պարտ
իսկ է մեզ իշխանականաւն պատուիրելոցս՝ յար՝ ի
բորբոքի պահել զուշապէս զայս նշոյլս շնորհաց
և մի՛ շինուցանել, որ ո՛չ այլում ումեք տրճա՛ի
տեղեականացս սեռից՝ եթէ ոչ միայնում մար
դոյ։ վայ ասէ Աստուածն՝ զհոգին մի՛ շիջու՛ց
նէք։ *Որ ուրեմն զայնսպիսի որք ոչ սիրեն զԱ
մաստուածն, ուստի և ո՛չ՝ իխնդիր նորին դեղե
րին զի գտանիցեն, կայծակեան իմն փոքու ներգա
զախում թագչեցելոյ, կամ հանայնիւ իսկ շիջու
ցելոյ և անարձարձականի տացուք ապացոյցս։ քան
զի, ոչ մարմնոյն քաղաքի ձրագ ա՛յնչ ասէ Կին
և նովաւ լուսաւորի մարմնոյն լոյս՝ այսպէս յո՛չ
յայտէ զի իբր՝ ի գիշերում ընդ խաւարչանոյ շրջի
ուսոյ նորին։ ոչ և դրձէ նոյն Աբեննաբանն ասէ։

ապա եթէ ակն քո չա՛րէ՝ ա̃մ մարմինդ խաւարին
եղիցի ։ զինչ ականն չար լինիլ՝ եթէ ո՛չ անլոյսն ե-
ղանիլ ։ Վ ո̃յ մաղթէ Մարգարէն, լոյս տուր ա̃ր
աչաց իմոց՝ զի մի՛ 'ի մահ նիրհեցից ։ և եթէ՝ դու
լուսաւոր առնես զճրագ իմ Տ̃ր Ա̃ծ իմ, լոյս արա՛
ինձ 'ի խաւարի ։ և Յոբ ասէ ։ յորժամ լուսաւո-
րիւր ճրագ նորա 'ի վե̃ր գլխոյ իմոյ, լուսով նո̃ր առ-
գնայի 'ի խաւարի ։ այսինքն Իմաստութե̃ ։ որ
ճրագէ իսկապէս և մանաւանդ ներքին և արտա-
քին մարդոյն՝ յորժամ հանդերձ երկիւղիւ ա̃ն
է̃ բարւոյ վարման կենցաղոյ, և գործոց գովե-
լեաց կապակցեցեալ լինիցի ։ * Բան զի իմաստու-
թիւն որ առանց սոցին իցէ՝ առիթ չարեաց է ու-
նողին և կործանման պատճառ ։ զի ասէ Սողոմոն,
զի է Իմաստութի որ յաճախէ 'ի չարիս՝ և ո՛չ է
զգօնութի ։ ուր անօրէ դառնութի ։ և Յակոբոս ասէ՝
ո՛չ է իմաստութի̃ս այ̃ս իջեալ 'ի վերուստ ։ այլ երկ-
րաւոր՝ շնչաւոր, և դիւական ։ * Զ 'ի սմին վար-
դապետք եկեղեցւոյ ։ Իմաստութիւն է որով ճա-
նաչեմք զբարութիւն ա̃յ ։ որ որոշեալ լինի է̃ դէմ
չարութե̃ ։ Իսկ երկիւղէ ասեն հոգևորապէս՝
'ի չարէն փախուստ ։ որ է̃ դէմ լինի որոշեալ ամ-
բարտաւանութե̃, զի մի՛ զոր սիրեացն կորուսանի-
ցէ ։ այսինքն զիմաստութիւն ։ * Որպ̃ ասէ Գերա-
հրաշն իմաստունն ։ սկիզբն Իմաստութե̃ երկիւղ
ա̃ն ։ և եթէ՝ կատարած երկիւղի ա̃յ՝ Իմաստութի
և զգօնութի ։ և յաւելու թէ՝ երկիւղածի ա̃ն է
բանեալ է անձն ։ Եւ Դաւիթ ասէ ։ երկիւղ
ա̃ն սուրբ է և մնա յաւիտեան ։ և եթէ՝ ո՛չ ինչ է պակա-

Բան առ վերծանօղսն:

սութիւն երկիւղածաց նոր: *Ահա ցուցաւ թէ՝
ընդ իմաստութե և երկիւղի պարտ է լինել հոգևո-
րապէս. զի իցէ ինքն Իմաստութիւն գովելի : և
վն այսպիսւոյ իմաստութեն ասէ Յօբ. ոչ համա-
սարեսցի նմա տպազիոնն եթէօպացւոց. ընդ ոս-
կւոյ սոփերայ ոչ բարձցի. և թէ՝ ոչ զուգեսցի ը
նմա ոսկի և ապակի. և 'ի գինս նր անօթք ոսկե-
ղէնք: և 'ի Սիրեցէքն ասէ. լուսաւոր և անթա-
ռամ է Իմաստութի: և թէ՝ ամ ինչ պատուական
չարժէ զնա: և դարձեալ թէ՝ Իմաստութիւն ան-
պակաս գանձ է մարդկան: *Ասացի և ընդ բա-
րոյականի կենցաղավարութե զպարտն գոլ շարակ-
ցելոյ. զի ոպ Լուսինն եղև փոքրագոյն լուսաւոր
'ի տիպ գիտութե, եթէ ոչ յԱրեգակնէն լու-
սաւորեսցի՝ որ զվարուցն նշանակէ՝ սրբութի
խաւար է և անկատար. այնպէս և գիտութիւն ան-
կատար է և խաւարամած՝ եթէ ոչ 'ի կենացն բա-
րեաց լուսաւորեսցի: *Իսկ արդ՝ որով հետև
զիմաստութի բանս մեր դիտեաց՝ բեր այսուհե-
տև սակաւուք և զիմաստասիրութի տեսցուք,
որով Իմաստութիւն գտանի: արդ՝ իմաստասիրու-
թի է ասէ՝ գիտութի Ածայնոց և մարդկայնոց
իրողութեց: *Բան զի միայն իմաստասիրութին է
ասէ անյաղթն Դաւիթ, որ յաղագս Ածայնոց
և մարդկայնոց իրողութեց եղանի: զի Ածայնոցն
հետևի և աշակերտի. և զմարդկայինսն յարդարէ՝
և 'ի կատարումն ածէ. *Իսկ դարձեալ իմաստա-
սիրութի է խոկումն մահու. արդ՝ զի՞նչ զմահ խո-
կալ, եթէ ոչ զամ զհոգ մարմնական 'ի բաց քե-

ցել յինքեան է։ որպ՟ ած՟ային Պօղոս ասէ, համա-
րեմ զամենայնն կղկղանս զի զՔս՟ շահեցայց։
*Եւ ընդդէմ պիհռոնացւոց ախոյեանն՝ դրէ
յիւր Սահմանաց գիրսն, սկզբնապէս և ասէ. որք
միանգամ իմաստասիրութե՟ անձնչան բանից. և
առ 'ի նմանէն հեշտութե՟ ծայրիւ միայն մատին
հանդիպին ճաշակեալք, ամ՟ կենդանական հոգւոյ
բարեաւ ճեալ ասացեալք՝ ողջախոհ իմն մոլութե՟
առ այսոսիկ վարեալք բերին։ *Նոյնիքն թէ
որք յիմաստութեն հեշտութե՟ մինչ դուն ինչ
ճաշակիցեն, իբրև 'ի մեղեր, ամ՟ից արտաքնոց
մխիթարութեց՝ զհրաժարականն տրեալ զողջոյն՝
'ի բաց զինքեանս առնեն 'ինոցունց։ *Ա՟յ՝ այսպէս
սահմանէ զսա պղատոնէս 'ի տրամաբանութեն
փեստրոնի. քան զի՝ եթէ ոչ մեռելութի ոք բա-
ցագործիցէ ախտիցն՝ ոչ կարէ յածաբանութի
մխիլ։ որպ՟ և ինքն պղատոն ասէ. անսրբոյն 'ի սբն
հպիլ՝ ոչ բարւոք։ և Սողոմոն ասէ. զի անձն չար
արուեստ յիմաստութի ոչ մտանէ։ և Շնորհալին
ասէ՝ պարտ է սէրն սբ՟ բնակրան. և մաքրելոյն մա-
քուր կայան և այլն։ *Նալ արդ՝ յերկուս իմաս
տութին տրամատի. 'ի տեսականն և'ի գործնականն.
Տեսականն ընմտօջն առ պատկանի. իսկ Գործ-
նականն ձգի 'ի կամացն յօժարութե. և երկուքս
այսոքիկ՝ վայելչապէս յարմարին միմեանց. որպ՟
նիւթ և տեսակ. հիմն և շինուած. ենթակայ և
ստորոգեալ. մերձապէս որպ՟ Հաւատ և Գործ,
ուսափ ասէ Յակոբոս՝ հաւատ առանց գործոց
մեռեալ է. քանզի՝ և տեսականն թարց գործնակա-

Բան առ վեր ծանօղաց։

նի ամ՚ ցուցան, զի երկոքումբքս այսոքիւք ելանեմք 'ի խաւսութ՚ն ած՚այնոց իմաստից։ *Իսկ որք անփոյթ զայսոքիւքս արարին, և զիմաստուն կափուցին աչ՚ ընթացնոց թ՚ւամբ՚ւից յերր կցեալ պատաղին․ որք և զօրէն խողի աններկատս առ լինին 'ի տեսուն երկնից․ այսէ՝ պղրդեացն ած՚այնոց *Այլ զինչ այսր թշնամութես փասս, աչն թողուլ զիմաստութին և մերժել հեղգութ՚ւ։ որոց ասէ ած՚ Ովսեէին, դու զգիտութին իմ մերժեցեր՝ մերժեցից և ես զքեզ․ զի մի՛ և ո՛քահանայացիս ինձ։ *Այլ զի դանափակ առնէ տգիտութիւնն զմարդն 'ի չրթունսն․ ամ՚ և դրժել ասէ Ովսեէին լուեաց ժողովուրդ իմ վս՚ ոչ զգիտութ՚ւ ունելոյ։ և Բարուք ասէ՝ կորեան առ 'ի չգոյէ Իմաստութ՚։ և սատակեցան վս՚ անմտութ՚ իւրեանց։ և'ի Սիրացեքն ասէ, որ զիմաստութի և զխրատ անարգէ՝ թշուառական է։ յիրաւի․ զի սիրտք անմտաց ասէ ոչ են անսխալք։ և թէ՝ սիրտ յիմարի իբրև աման ջախջախեալ․ և զամ՚ իմաստութի ոչ ներ ընդունի։ *Ահա վիհ է յաչմէ և յահեկէ յիմարացն գնացից։ զորս թողից զհիքոյս նմանիւն արկանել 'ի քանից երկարութիւ։ և յառաջինն դարձայց ոճ։ *Այսինքն, զի Իմաստութին հեռական՝ բաժանի 'ի բանականն՝ 'ի բնականն, և 'ի բնազանցականն։ Բանականն ուսուցանէ զասականն գիտութ՚։ այսէ՝ զՔերթողականն․ զՏրամաբանականն․ զՃարտասանականն, և զՊատմողականն։ *Իսկ Բնականն և Բնազանցականն՝ զբնութիւս ուսուցանեն էակացն՝ ըստ փիլիսոփային․ ոսկայն այլ և այլ

է կեր

Բան առ վերծանօղսդ :

կերպի՝ : *Զ ի առաջինն մտանաւորպէս և թարգ
պատճառի : Իսկ երկրորդն ընդ հանրապէս և պատ
ճառաւն հանդերձ՝ որ է Բնազանցականն . զոր պղա
տոնականքն աստուածաբանական կոչեն : *Այլ ճշմա
րիտ և իսկապէս Բնազանցականն է Աստուածաբանու
թիւ քրիստոնէից . որ է քան զմտացն տեսութի՝ ՛ի
վեր : *Եւ՛ դշխոյ ամենից գիտութեց . առ որ հա
մեմատեցեալք արհեստքն համայնք՝ ենթանկե
ցեալք ՛ի ստորև գտանին : Զ ի Աստուածաբանութիւնն է
՛ի վեր քան զամ գիտութի . որոյ իսկ պատկանի ա
սել արհեստ արհեստից , և մակացութի մակացու
թեց : որ է գերազանցեալ իմն արքայական ճոխու
թբ բարձրակայ երով տեսութ իսկ աստուածական վեր
անցեալ և իշխան ՛ի վր հանուրց արհեստից : *Եւ
արդ՝ այսպիսւոյ Աստուածային տեսութե . այսպիսւոյ
գերանշուքի ական . այսպիսւոյ արփիաւորչի՝ փայլ
ման . այսպիսւոյ սանդղոյ երանութե . որպիսի ոք իցէ
որ ոչ տենչասցի . որպիսի ոք իցէ՝ որ ոչ ըղձասցի
և փափաքեսցէ . որպիսի ոք իցէ որ ոչ ՛ի յոյզ ելա
նիցէ . արդարև ոչ ոք , բայց եթէ աչացու իցէ լեալ
՛ի ճպուռս յիմարականն ցաւոց : *Կամ հիւանդգին
անկեալ ՛ի մահիճս անգիտութե : որոյ ոչ արեգա
կանն զօրու բբեացն մարթի ազդել . և ոչ քաղց
րութի մեղեր՝ կոկորդին ներգործու : *Այլ
պաղատանս առ իմաստութին հօր Յու Քսի՝ եր
կիւղին հանդերձ ողորմահան բանիւ մատուսցուք
աւելով , ո՛ր զգդին վայրենացեալ՝ հանդարտ և
զգօն արարեր ըն Աստուածաշնչին բանիւ , տուր և մեզ
հոգի ըմդաստ և միտ զգօն՝ գիտել զգիրս եղնգ

ը րին

Բ. առ Կորնթացւոց։

րին զօրութիւն ՚ի փառս ահաւոր Տէրութեան քոյ։ *Քանզի արդարեւ մտօքն որք ոչ գիտեն ըզ գրոցն կամեցին զօրութիւնս · որպէս ասէր Քս առ ոմանս Հարցաբանս · մոլորեալք ոչ գիտէք զգիրս և ոչ զզօրութիւն այ։ և Հաստատէ զմարդն սորբին ներհակն · որպէս գրէ Պօղոսեան առ Տիմոթէոս, ՚ի մանկուէ զգիրս սուրբս գիտես, որք կարօղքեն Հաստատուն առնել զքեզ ՚ի փրկութիւն։ Այսպէս ցուցանէ թէ գէ զեցիկ է ամենեւին գրոցն գիտութիւն։ *Քանզի մուտ է առ Այն ընտանութեան · Սկիզբն է Սկզբնաւորին նմանութեան · Գործէ զովացուցիչ երիթացեալս պապքման · Լոյս է զըմարթ խիղճ փայլման ներքնայինս ակն։ *Վերջապէս մխիթարութիւն իմն է սփոփման առաւել քան զամ մխիթութիւն արտաքնականս, բաղձալի ըղձալի և փափագելի մրցին։ որպէս և այս Գիրքս գովելի և մատեանս խիկ հոգելի որ

ԳԻՐՔ ՊԱՐԱՊՄԱՆՑ ՍՐԲՈՅՆ ԿԻՒՐՂԻ աղեքսանդրու Հայրապետի առձայնի։ *Զոր արար Տէրն Կիւրեղ այրն երանելի ը դէմ մարդադաւանն նեստորի՝ չարաբանին թշնամի յորում ցուցանի Հաւատոյ որ ՚ի Տէ մեր յս քս ուղղափառութեն ունման անխոտոր։ *Այլ արդ՝ հակիրճ և համառօտ զբանս առնելով մի ես այլ շատ խօսեցայց ը ձեզ · զի մի աշխատ արարից զբանասիրացդ անձինս։ գայ ժամանակ և ըզ մեզ առա ոչ գտանէ · որպէս և ոչ մեք զանցեալն · գործեսցուք զբարիս մինչ ՚ի ձեռին ունիմք զժամանակս։ զի եթէ զինչ առ վաղիւն լինիցիմք ոչ գիտեմք։ *Գոհացէք ասէ մինչ զայսն ընդ ձեզ ու-

Թ նիք։

* Բան առ վերծանողս: *

նիք · զի գայ գիշեր՝ յորում ոչ ոք կարիցէ գոր
ծել · և թէ՝ իբրև նոքա գնացին առ՚ի գնել՝
եկն փեսայն և պատրաստքն մըտին ը՟ նմա ՚ի հար
սանիսն և փակեցաւ դուռն · սարսափելի՛ է ձայնս ·
* Յիշեսցուք և զայն, թէ՝ ծառայ որ գիտիցէ ըզ
կամս տն իւրոյ և ոչ ըստ կամաց նորին պատրաս
տիցէ՝ արբցէ գան բազում · և թէ՝ որոք գիտիցէ
զբարիս և ոչ առնիցէ՝ մեղք են նմա: * Ահ թէ
իցէր մեզ ՚ի միտ ածել՝ եթէ որքան ծանրագինս
իցէ թըլելոց մի՛ միայն բոպէ, որոյ մինչ եմք ՚ի մար
մնի աստ՝ զեխուրն բիւրուց ընդ վայր կորուսա
նեմք · ՚ի դատարկախօսութիս, և յայլ նանրութիս
բանից · որոց վասն համարս տալոցեմք յիրաւի ՚ի ա
ատենի ՚Քի ըստ իւրում անսուտ բանի: ահ մեծ է
անկանիլ ասէ Առաքեալն ՚ի ձեռս կենդանւոյն
Այ: * Զարթիցուք ուրեմն եղբարք՝ զարթի-
ցուք և բացցուք զհոգւոց մերոց զաչս · խընդ
րել զբարիս · ցանկալ Աստուածայնոցն իմաստից · և հա
նապազ ՚ի նորա դրունսն դեգերիլ: ըստասցուք
զայսպիսի Ա՟ծային Ատեանս ՚ի յարդար վարձա
կոց՝ իբր բաժին Ա՟յ ՚ի պատիւ: ըստ այնմ · պա
հեա զՏր ՚ի քոյոց արդար վարձակոց:
* Ընթերցցուք ջանիւ զգիրս սբս · և օգտեսցուք
՚ի հոգևորն կոյս՝ ՚ի փառս Երրագոյականն գոյի
և յարդարև տուփելոյն՝ փրկչին մերոյ Յի ՚Քի:
* Որ է օրհնեալ ընդ Հօր ամենակալի՝ և ընդ
Հոգւոյն Ճշմարտի, ՚ի մի էութի և Տրութի ·
ընդ է եզականաւ · այժմ և յապառնիս անեզ
րականաւ և անզրաւիւ յաւիտենիւ ·

Ամէն: Ժ

*Ա[illegible]

սկական լոյս՝ Հայր անըստեղծ՝ և անպատճառ
գերերանեալ՝ գերամեծար՝ և գերափառ ։
որ անխօսից՝ պատանեկաց՝ տաս ըղ բարբառ ։
տուր սիրողաց՝ այն մատենիս՝ իմաստ պայծառ ։
*Պատկեր էակ հօր՝ լոյս 'ի լուսոյ՝ Որդի անճառ ։
որ յանարուեստ՝ անքննաբար՝ բազմիս 'ի կառ ։
ըղ լոյս մտաց՝ բանեղինաց՝ պահեա 'ի վառ ։
ընթերցողաց՝ ըղձալապէս՝ ջանիւ զայս տառ ։
*Աղբիւր անհաս՝ հոգի անեղ՝ և անսահման .
որ արբուցեր՝ ժբ զառաքեալսն 'ի վերնատան .
հեղ և 'ի մեզ՝ զառատ վտակ՝ հոգւոյդ հոսման .
զի քոց շնորհաց՝ լիցուք կայան՝ և օթարան ։
*Պամպար մտաց՝ և ճառագայթ՝ եռանձնեական .
որ հոլովես՝ ըղ լուսաւորս՝ և ընթանան .
շարժեա ըղ մեզ՝ յիմաստութիւն քո վերնական .
զի կարիցուք՝ առ ճանաչել՝ գըրոյս ըղ բան ։
*Տուիչ լեզուաց՝ բանկինաց՝ լոյս ինքնաբուն .
ինքնեղ գոյակ՝ Տր և իշխան՝ ամենեցուն .
տայես 'ի գոդ՝ հոգւոց մերոց՝ միտ աճեցուն .
շնորհեա ըղ չափ՝ շարժուն զեղուն՝ և թաթաղուն ։
*Անտես վերնոց՝ անհաս ներքնոց՝ ահեղանուն .
ան զննելի՝ 'ի հրեղինաց՝ իմաստ անհուն .
անձանց մերոց՝ պարգևատրեա նըր շոյլ փայլուն .
'ի յընթացումն՝ Ածային՝ լինիլ դիտուն ։
*Սիրոյ վըտակ՝ քաղցրութե ցօղ՝ կենաց անձրև .
լուսոյ ցընցուղ՝ աննըման տիպ՝ շնորհաց արև .
'ի կըրթութի կենաց բանիդ՝ տուր մեզ ըղ տև .
զի մի հանգոյն՝ հեղգացն 'իջցուք՝ առ 'խոտ րև ։

ծա Ան

*Տաղ Սրբոյն Նարեկացւոյ · Տեառն Սրբաբանից
Ներբողեան խաւսնէ։

*Ի հողային նիւթոյս՝ ոսկի մաքրոյ կան ·
'ի ծովային բերմանց՝ ակն արփիա կան ·
'ի յերկրական սեռէս՝ քրովբէ մարմնա կան ·
իսկուհի մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան ։
*Պարզ և ջինջ հայելի՝ գեղ արեգա կան ·
պատարուն խընդութի՝ տիպ ըախձանա կան ·
պըսակ փայլատակեալ՝ թագ անեղծա կան ·
պանծալի մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան ։
*Աթոռ անեղ բանին՝ տուն և օթա րան ·
աղնիւ և սըրբողի՝ յարկ և մարմնա րան ·
արկեցերոյն յերկիր՝ դու իսկ վառա րան ·
անարատ մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան ։
*Դօղակացն 'ի ծովու՝ շաւիղ վերել ման ·
ղօրկ և դու հակընթերց՝ արևուն ծագ ման ·
ղօղեալց 'ի մատից՝ յայտնիչ պարուր ման ·
ղեկ կուսից մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան ։
*Տեղի անհըպելի՝ եդեմ շընչա կան ·
տարփալի հրեղինաց՝ և որդւոց մարդ կան ·
տերևախիտ խընծոր՝ յաձախէրփնա կան ·
տենչալի մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան ։
*Նմկ թեթև լուսալի՝ պերձափայլա կան ·
անձրևոյն սըրսըկող՝ յերկիր բանա կան ·
այդւոյս ներքնականի՝ ցօղիկ մեղմա կան ·
անքատակ մարիամ՝ տուրմեզ բան և ջան ։
*Սափերեանըն ոսկւոյ՝ գերաղանց փայլ ման ·
սինա իսկ բարձրագոյն՝ աստուծոյն իջ ման ·

ԺԳ սիօն

*Տաղերս հոգեբանոց . առ Մայրն Լուսանուհի :

սիօն վերնականայց՝ անկոխ ընթաց ման .
սրբութի մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան :
*Սրփնորակ մարգարիտ՝ մաքրութեն նը շան .
անշաղախ յանցմանէ՝ երփնազարդ շու շան .
արդարև առաջնորդ՝ երկրայնոյս խա շան .
ապաւէն մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան :
*Բախութիւն համայնից՝ լոյս իմոյս ա կան .
բաբունակիր երկին՝ խորան տիրա կան .
բամք բոցաբուն դասուց՝ քեզ 'ի սպասու կան .
բենածին մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան :
*Լո գերապանծ դըշխոյ՝ հանուրց ապաս տան .
էականի բուսոյն՝ փակեալ դարաս տան .
է անուն քո գովեալ՝ շըքեղ բուրաս տան .
է անբիծ մարիամ՝ տուր մեզ բան և ջան :

---*Թիւ :*---

Որ ենթ տասին կոյսըն Թըւին աս ցեալ .
եւ յիսնաբար ընդ հարիւրի շարակ ցեալ .
և պորփիւրի ձայնիկն առ հուպ յարե ցեալ .
յեռապատկէն ոչ ինչ արտաքս ընկե ցեալ :
Յորմէ գըրացի Թիւ մատենիս տըպեց ման .
այսըր մեծի Սուրածայնոյ Ճաշակ ման .
և յամենայն օգտակարաց վայել ման .
փառաւորի երրեակ և մինն անըն ման .

*Ծառայ քո եմ ես իմաստուն արա
զիս . և ծանեայց զվկայութիս
քո :

Ժդ̃ Յանկ

*ՑԱՆԿ ՆԻՒԹՈՑ ՄԱՏԵՆԻՍ·

Աստուծով հանդերձ · այս ինչ կայ 'ի սմա'։

*Թէ զի՞ արդ իմացի Քն̃ · գլուխ Ա։
*Զի՞ արդ իմացուք զԷմմանուէլն · գլ̃ Բ։
*Թէ զի՞նչ է Յիսուս · գլուխ Գ։
*Զի՞ արդ ասի մարդ բանն այ̃ · գլուխ, Դ։
*Որպէս ասի ունայնացեալ բանն ած̃ · գլուխ, Ե։
*Զի՞ արդ մի՛ Քրիստոս · գլուխ, Զ։
*Զի՞ արդ մի՛ Էմմանուէլ · գլուխ, Է։
*Ո՞պ̃ ասեմք լինել զմիութին · գլուխ, Ը։
*Մն̃ Կայծականն՝ որ է յարացոյց քի̃ · գլ̃խ, Թ։
*Յերգոյ Երգոյն մն̃ շուշանին · գլուխ, Ժ։
*Մն̃ անշփոթ միութենն Քի̃ · գլուխ, ԺԱ։
*Զի՞ ոչ մարդ սոսկ հաւասարութ̃բ պատուոյ փա-
ռաւորի ը̃ ած̃ն բանի · ըստ Նեստորի · գլ̃խ, ԺԲ։
*Զի՞ յմ̃ քմ̃ ասի մարդ եղեալ բանն այ̃ · ԺԳ։
*Յարացուցեք 'ի գրոց · թէ բանն յետ մարմնա-
նալոյն մնաց Աստուած · գլուխ, ԺԴ։
*'Ի նոյն խորհուրդ · գլուխ, ԺԵ։
*Այլ 'ի նոյն խորհուրդ · գլուխ, ԺԶ։
*Ո՛չ ածազգեստ մարդ է Քն̃ · այլ զի եղև
Մարդ ըստ գրոց · գլուխ, ԺԷ։
*Խորհրդածութի̃ վասն այսր · գլ̃խ, ԺԸ։
*Յառաքելոյ բանք · զի ած̃ ասի քն̃ · գլ̃խ, ԺԹ։
*Զի Աստուած է Քրիստոս · գլուխ, Ի։
*Զի՞ արդ իմացուք զբանն մարմին եղև և
բնակեցաւ 'ի մեզ · գլուխ, ԻԱ։
*Զի՞ արդ իմացի ածածին կոյսն · գլ̃, ԻԲ։
*Վկայութիւնք վասն Քրիստոսի · յածա-
ՃԵ շուհնչ

Ցանկ Պարապմանցս։

շունչ դրոց · գլուխ , ԻԳ ։
*Զի Ած և Մարդ ասի Քս · գլուխ , ԻԴ ։
*Զի Չարչարանքն Քրիստոսի միոյ · և ոչ երկուց · գլուխ , ԻԵ ։
*Զի Մարդկայինքն ոչ վերաբերութեամբ ասին Բանին · գլուխ , ԻԶ ։
*Թուղթ Տիբերեայ առ Կիւրեղ · վասն այլ և այլ խնդրոյ · գլուխ , ԻԷ ։
*Կիւրղի Լուծմունք Խնդրոցն տիբերեայ · գլուխ · ԻԸ ։
*Կիւրղի Թուղթ · առ Թէոդոս Թագաւորն վասն Զատկին · գլուխ · ԻԹ ։
*Կիւրղի Թուղթ · առ Թագուհին Եւդոկիա կին՝ Թէոդոսի · գլուխ · Լ ։
*Յորում վն հնազանդութե Քի · գլուխ · ԼԱ ։
*Ի նոյն Թուղթն և վասն սրբելոյն և Քահանայութեանն Քրիստոսի · գլուխ · ԼԲ ։
*Յորում վասն փառս առնելոյն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի · գլուխ · ԼԳ ։
*Յորում վասն Յառնելոյն Քի ՚ի մեռելոց՝ փառօք Հօր · գլուխ · ԼԴ ։
*Յորում յամօթ հակառակորդացն ասա ցեալ · գլուխ · ԼԵ ։
*Կիւրղի Թուղթ · առ քորսն Թէոդոսի · յորում վկայութիք Սուրբ Հարցն · գլխ · ԼԶ ։
*Այլ Թուղթ Կիւրղի · առ Թէոդոս Թագաւոր · վն Ուղղափառ հաւատոյ · գլխ · ԼԷ ։
*Նորին առ նոյն · Յետ դառնալոյն ՚ի Սուրբ Ժողովոյն եփեսոսի · գլուխ · ԼԸ ։

Ա Ճգ Կիւ

*Ախտին, առ երեմիաս Տրամաբանական՝ թէ
Ո՛ւմ է Բրիատոս՝ ընդդէմ նեստորի.
Գլուխ. Լ.

*Ախտին, Ո՞ւ սեկունդոս առաջին.
Գլուխ. Խ.

Ո՞ւ նոյն սեկունդոս թուղթ երկրորդ՝ Ախտին.
Գլուխ. ԽՍ՚.

*Մ՚երձեցայ ես ՚ի վկայութիս քո տր՝ մի՛՚յա-
մօթ առներ ՚զիս։

ԳԻՐՔ ՊԱՐԱՊՄԱՆՑ·

*Սրբոյն Կիւրղի Արքեպիսկոպոսի· Աղեքսանդրու Հայրապետի · Յաղագս Մարդանալոյ Միածնին ·

*Առաջին Գլուխ ։ Թէ զինչ նշանակէ՝ Քրիստոս Անուն ։

ՔՐԻՍՏՈՍԴ ԱՆՈՒՆ ՈՉ ՍԱՀՄԱՆԻ Զ ՕՐՈՒ-

թոնի , և ոչ զուրոյք զէութի· եթէ զի՛նչ երբեք իցէ նշանակէ , որպիսի ինչ մարդ· կամ ձի · կամ եզն ։ այլ յաւէտ զիրէ ի մէ քէ ներգործեցելոյ առնէ յայտնութիւն· քանզի

Ճ Թ իւղով

իւղով օծանեին 'ի ձեռա-
մըն ոմանք ոչ յայնժամ
Թուեցաւ այ. և օրէն Թա
գաւորութեն էր նշ՝ օ-
ծումն. օծանեին և մար
գարէքն հոգւովն սրբով
ն խմանալեաց. ոչ զի և
յայնմանէ անուանի օ-
ծեալ. *Սաղմոսէ'երանե
լին դաւիթ՝ ընդ դիմաց
այ և ասէ. մի' մերձենայք
ասէ յօծեալսն իմ. և
մարգարէից իմոց մի' մե-
ղանչէք. *Սա է և մար
գարէն Ամբակում. ե-
լեր 'ի փրկութի ժողովրդ
դեան քում. փրկել զօ
ծեալս. *Բայց 'ի վերայ
փրկչին մերոյ քն ասեմք
լինել օծումն. *Սակայն
ոչ օրինակի իւղովն գոր
ծեցեալ. և ոչ շնորհի
մարգարէականաւ. այլ
ոչ ոչ զայնս որ 'ի ձեռն
առնելով իմացեալ առ 'ի
յուղղութին. այսպիսւոյն
ինչ իրի. ոչ ինչ ևեղել
ասեմք 'ի վր կիւրոսի և
պարսից, և մարաց Թա

գաւորին. որ զօրաժողով
եղեալ 'ի վերայ բաբելա
ցւոցն. որ էր յայս՝ զնա
զօրացուցեալ քն այ.
քանզի ասի Թէ՝ այսինքն
ասէ տր ցօծեալ ցկիւ-
րոս. զորոյ կալայ զաջոյ
ձեռանէ նր. *Նա որ
էր այր կուպշտ՝ անուանի
օծեալ. *Ա՟ այսինքն
օծելոյն նմա ի Թագաւ
որութի՝ 'ի վերուստ հրա
մանաւ. 'ի ձեռն առնել
լինիւր առ 'ի յայ հզօ
րապէս տիրել բաբիլա
ցւոցն. *Սա է յաւէտ
այս. *Քանզի վն ադա
մայ յանցանացն Թագաւ
որեաց 'ի վր ամենեցուն
մեղք. և ապա մրդկային
ազգս զրկեալ լինէր 'ի
հոգւոյն սրբոյ. և եղև
յաղագս այսորիկ յամ
վտանգի. *Պարտ էր
դարձեալ իւղով այ՝ որ
առ իսկզբանէն՝ ելանել
և արժանաւորել հո
գւոյն. մարմնացաւ միա
ծին բանն այ. և երև

եցուք որոց յերկրի հո
ղեղէն մարմնով։ և ապա
եղև ազատ ՚ի մեղաց։ զի
նովաւ միայնով․ անմե
ղութենն պարկեշտութ՛
մարդոյն բնութի պա
կեալ հարստացի զհո
գին մբ․ քանզի և այս
պէս ՚ի մեզ անցանէ շը
նորհն․ սկիզբն առեալ
՚ի քէ․ որ ՚ի մեղն անդրա
նիկ։ և զայս ուսուցանե
լով մեզ՝ սաղմոսէ՛ երա
նելին դաւիթ առ որդի
Սիրեցեր զարդարութի
և ատեցեր զանիրաւութի։
վս այսորիկ է օծ զքեզ
ած, ած քո իւղով ցըն
ծութեն առաւել քան
զընկերս քո։ *Նորդ՝ զ
ծանի մարդկօրէն ըստ
մեզ որդի անմեղութեն
գովութ․ պայծառացեալ
նովաւ մարդոյս բնութի
արժանաւոր եղեալ վե
ճակիլ օծման հոգւոյն
սրբոյ․ ոչ ևս ՚ի բաց
գնալով որպ ՚ի սկզբանն․
այլ յաւէտ սիրով առ

Բ

բեալ եղեալ ՚ի մեզ։ այսէ
որ ևգրեալն է։ եթէ էջ
՚ի վրա Բնի հոգին և է
կաց ՚ի վրա նր․ արդ՝ աս
Բնս՝ բանն այ․ որ վս
մեր ըստ մեզ մարդ և ՚ի
ծառայի կերպի։ և օծա
նի մարդկօրէն ըստ մար
մնոյ․ իսկ օծանէ ած
բար իւրով հոգւովն
զոր ՚ի նմայն հաւա
տացեալս։

Օ ինչ էղանակաւ պարտ
է իմանալ զԱ․ամ
նուէրն։

Գլուխ․ Բ։

ԷՄՄԱՆՈՒԷ
էլ անուանի,
զգաւակէն աբրահամու
բուռն հարկանէ բանն
ած․ և մերձաւորութ
կցորդ եղեալ մեզ մար
մնոյ և արեան։ քանզի
թարգմանի էմմանուէլ
ընդ մեզ ած, և աստ մեք

Իա լի

ցաւ. եւ թէ՝ զայմ ձանա
պարհ հանձարոյ եգիտ,
եւ ետ յանիօքայ ծառայի
իւրոյ եւ ինքն ընտրելոյ
իւրոյ, քանզի նա ինքն
է աճ մեր. եւ ոչ համա
րեցաւ այլ ոք առնոյ, զի
մինչեւ յորժամ եկն նա՛
աճ. ըստ բնութե ոչ էր
ընդ մեզ. քանզի ոչ է
համեմատութի՛ մէջ այ
եւ մարդկութեան. եւ քա
զամ մեկուսի՛ է բնու
թեցն տարբերութիւն.
որ եւ աճայինն դաւիթ
առ մերձաւորութի՛ մեզ
յայտնէ զի խորհրդա
բար, զի չեւ ևս եղեալն
ընդ մեզ զբանն աճ կո
չէ ասելով հոգւովն.
ընդէր ետր կացեր՝ ի հե
ռաստանէ. անտես արա
րեր՝ ի դէպ նեղութե ժա
մանակի. ապա ուրեմն
ոչ ևս եկաց՝ ի հեռաստա
նէ. այլ եկն ընդ մեզ.
զի եկաց ճնաց որ ինչ
էրն. եւ քաւեան եհար զ
զաւակէն աբրահամու.
ի՛ջ ունի

լինիլ ընդ մեզ զբանն
աճ. ոչ ըստ տեղւոյ.
քանզի ոչ ուրեք ոչէ
աճութի՛ որ զնացն ընդ
այլ եւ ոչ ընթացակից
մեզ տեսեալ լինի ըստ
խնամոյն եղանակի. քան
զի ասի այսպէս առ յե
ստուհաբեայ. զոր օրինակ
էի ընդ մովսէսի՝ այսպէս
եղէց եւ ընդ քեզ. այլ
զի եղեալ ընդ մեզ. այսինքն
մարդանալովն զիւրն ոչ
փոխադրեալ. քանզի ան
փոփոխելի էր ըստ բնու
թեն ոտ աճ. *Հայց վա
յելր պատճառի որ ասեն
թէ ոտ էի ընդ մովսէսի՝
այսպէս եղէց եւ ընդ քեզ.
այլ եւ մանուէլ ոչ անուա
նի. ինքն եղիցի քանն՝
թէ եւ ընդ այլսամ ումեք
՝ի տրբոցն լինիլ ասացի.
ապա՝ ուրեմն ընդ մեզ
լինիլ ասեմք զաւ հայր
բանն. *Յորժամ ըստ
որում ասաց Բարուք
եթէ՝ ի յերկրի երևեցաւ
եւ ընդ մարդկան շրջե

ոչ և ասացի. եկաւ զծա
ռայի կերպարանս և երև
եցաւ ըստ մեզ մարդ 'ի
յերկրի. *Մ.րդ՝ քս և
էմմանուէլ զնոյն նշա
նակեն մեզ զորդի. և այն
զի օծաւ ընդ մեզ մարդ
կօրէն՝ մարդկային մար
մնով զհոգին առեալ
ոչ ինքեամբ ևնախկին.
քանզի դնի երկրորդ
սկիզբն ազգիս որ և օծա
նէ ինքն ոչ ած հոգւոյն
սրբով զհաւատացեալսն
'ինա. իսկ այս զի եղև
ը̅ մեզ ըստ այժմու ասա
ցելոյս 'ի մէնջ բանի. և
առայս հաստատէ զմեզ
ասելովն մրգրէին եսայ
եայ. *Մ.հա կոյսն յղաս
ցի և ծնցի որդի. և կո
չեսցեն զանուն նր էմ
մանուէլ. *Քանզի յոր
ժամ յղացաւ կոյսն սբ
'ի հոգւոյն սրբոյ. և ծը
նաւ ըն մարմնոյ զորդի.
յայնժմ ասի էմմանուէլ՝
զի եղև ընդ մեզ ծնըն
դեամբն մարմնականաւ

անմարմինն. և այս ու
րեմն էր որ ձայնիւն դաւ
թի. ած մեր յայտնա
պէս եկեսցէ և ած մեր
ոչ լռեսցէ. զնոյն վարկա
նիմ թէ ես ինքն որ խօ
սիմս՝ մերձ եմ. քանզի
խօսեալ մարգարէիւքն
ոչ անմարմին. և ես եկն
բանն և Մարմնով.

Զինչ է Յիսուս.

Գլուխ. Գ.

ԶՕՐՈՒԹԵ
մտածութե պարա
գող առ 'ի մէնջ մի ա
ւել զորդին այ՝ ոչ այլ
ինչ է քս զքսն. այսինքն
էմմանուէլ. *Իսկ Յի
սուսն անուն՝ եղև դար
ձեալ ոչ յիրէ. քանզի՝
նա ասէ փրկեսցէ զժո
ղովուրդ իւր 'ի մեղաց
իւրենց. քանզի ոչ Էմ
մանուէլն յայտնէ 'ի ձե
ռըն ծննդեանն որ 'ի կնո

Օրհնէ՛

Չէ ՟է մեզ լինիլ զբանին ա՟յ: և քո՟ն՝ զի եղեալ մարդ օծանիլ ասի ըստ մեզ մարդկօրէն: *Նոյնպէս և Յի՟ն՝ զի ապրեցոյց զմեզ՝ իւր գորով ժողովուրդ. որ մանաւանդ ցուցանէ ստուգապէս ա՟ծ գոլ զնա ըստ Ճշմարտութե. և բնութե՟ ամենեցուն Տե՟: քանզի ոչ հասարակաց մարդոյ ասին ստացուածքս, այլ վայելէ առաւել միածնին՝ իւր ասիլ ամենայնքս. թէ և եղև մրդ: այլ թերևս ասիցէ ոք. թէ և Մովսիսի ժողովուրդ իէլ: *Նու առ այս ասեմք. թէ ա՟յ անուանէր ժողովուրդ. և էր այն ըստ Ճշմարտութե. բայց վ՟ն զի բերեալ եղև յապստամբութի, և արար զորթն յանպտուին. արհամարհեցաւ առ'ի յա՟յ. և ոչ ևս իւր ժողովուրդ անուանել զնա արժանաւորէր. այլ ա

Յիսուս:

սէր զնա՛ ապա՛ որ՟դ մարդոյ: բայց մեք ոչ այսպէս. քանզի իւրեմք որդւոյ. ՟է որում և ա՟ծ է: և նովաւ եկին ա՟մ'ի լինելութի. ՟ք զի այսպ՟ս ասէ դաւիթ. թէ նա արար զմեզ և ոչ մեքեաք. մեք ժողովուրդք ձեռին նր և խաշն արօտի նր: որ ասաց յաղագս մեր իսկ. ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն և զկնի իմ գան: և դրձ՝ և այլ ոչխարքեն իմ որք ոչ են յայսմ գաւթէ. և զայնս ևս պարտէ ինձ ածել այսր. և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ: պատուէր տայր և երանելւոյն պետրոսի. սիմոն յովնանու սիրես

զիս՝ արածեա՛ ըզ
գառինս իմ. հով
ուեա՛ զոչխարս
իմ:

Իէ Ընդէր

Ընդէ՞ր ասէ Սուրբ Բանն Աստուծոյ․

Գլուխ · Գ․

ՍԱՐԳ․ ԱՆ ա՟նի որ բնութ՟բ Ա՟ն ա՟ծ յա՟յ հօրէ բանն · ո՟պ հաղորդ եղեալ մարմնոյ և արեան մերձաւորապէս մեզ․ քանզի երևեցաւ այսպէս ՚ի յերկրի · և ոչ փոխեալ յորմէ որ ինչ էրն · այլ յաւմանէ եղ՟ել ըստ մեզ մարդկութեա կատարելապէս՝ ունելով ըստ իւրոյն բանի · սակայն եկաց մնաց և սահմանի ՚ի մարդկութեանն Ա՟ծ, և բոլորից Տ՟ր ո՟պ բնութ՟բ և ճշմարտապէս ծնեալ յա՟յ հօրէ․ և զայս ցուցանէ մեզ բարւոք և հաւաստեաւ՝ ամենիմաստն Պօղոս․ ք՟զի առաջին մարդն յերկրէ հողեղէն․ իսկ երկրորդն յերկնից․ զոր ծնաւ ա՟բ

Օ ՚ի որդ մարդ բանն․

կոյսն՝ զմիացեալն ը՟ն բանին՝ մարմին․ այլ և յերկնից ասի․ և մանաւանդ ընդ վայելչաբար Ա՟մ մանուել․ քանզի ՚ի վերուստ և յԱ՟ութէն ա՟յ և հօր․ ՚ի նմանէ ծնեալն բանն էջ առ մեզ յոր ժամ եղև Ս՟արդ․ և՝ ՚ի վերուստ․ և այսպէս վը կայեաց վ՟ն նր յոյհաննէս և ասէ․ որ ՚ի վերուստն գայ՝ ՚ի վերոյ է քան զա՟մ․ ասէ ուրեմն և ինքըն ք՟ն՝ առ հրէիցն ժողովուրդ․ դուք ՚ի ներքուստ էք․ բայց ես ՚ի վերուստ եմ․ և դըրձել ես ոչ եմ յ՟շէս յայսմանէ․ որ և մասն յաշխարհէս երևեալ ո՟պ մարդ․ այլ էր ընդ այսուիկ և դերագոյն քան զ՟շս ո՟պ զ՟ած․ և յիշեմք հաւաստեաւ զասելն․ թէ ոչ ոք ել յերկինս թէ ոչ որ էջն յերկնից որդին մարդոյ․ և իջանել ա՟սեմք յերկնից զորդին

ի՟ն մար

մարդոյ ըստ մտաւն անօ-
րէնութե բանին. հե-
տեւեցուցեալ խորոյն
մարմնոյ զխորոցն փառաց
և զծածաւալայելուչ գե-
րունակութեն առա-
ւելութիս։

Ընդէրաւի Ունայնայեալ Բանն Աստուածն.

Գլուխ . Ա։

ԼԻ՛ՐԱՑ ԲՆՈՒ-
թե գոլով և ըստ
ամի ամենակար
բանին այ. և բաշ-
խեալ յիւրոյն
լրմանէ՝ ստացուածոցս.
զիւրսն թափեալ ասեմք
,ոչ ինչ յիւրն նուազեալ
բնութի. և ոչ 'ի պարտ
գոլոյն այլ ազգ ունիլ
կրեալ ամբոխուածն ինչ.
և 'ի նմանաստու զիջուածն
ալս իրիք ինչ բնակաւին
քան զի անփոփոխելի և
անայլայելի՛ է և ինքն՝

որ և ծնօղ նր. և ոչ լի-
նէր ախտի ըստ տրամու-
թե սովորութե ընդու-
նակ. իսկ յորժամ եղև ն
մարմին. այսինքն մարդ.
ըստորում թէ հեղեց 'ի
հոգւոյ իմմէ 'ի վր ամ
մարմնոյ։ զմարդկութեա
աղքատութի խոնարհու-
ցանէ. և այս՝ զի մարդ-
բոլորովիմք. թէ և եկաց
մնաց ած. և ապա՝ զինչ.
ծառայի ընդունի զկեր
պարանս՝ ըստ իւրոյն բը-
նութե ազատն որդի։
և ինքն գոլով որ փա-
ռաց՝ փառս ասի առնուլ։
ինքն գոլով կեանք՝ կե-
նագործիլ ասի. և 'ի վր
ամենից զիշխանութին
առնու. որ և թագաւոր
գոլով բոլորից ընդ այ
և հօր։ ճնազանդ եղև
խաչի համբերեալ, և
զայլսն. այլ այս վայելէր
մարդկութեն չափուց.
սակայն՝ խոնարհեցուցանէ
զայնս մարմնովն. և ուղ
ղէ զանօրէնութին մնա
լով որինչէրն. ի՞նչ զի

Օ. ե՟ուր ՍՄի Իբ

Գլուխ . Օ ։

ՔՐԼ՛ ԱՋԱՑ ինն Պօղոս . զի թէպէտ և էցեն աստուածք բազումք և տեառնք բազումք յերկինս և յերկրի, այլ մեզ մի է ած հայր՝ յորմէ ամ . և մեք 'ի նմանէ ։ և մի տր յս քս՝ որով ամ . և մեք նովաւ ։ զոր և իմաստութն Յով հաննէս յաղագս բանին այ ասէ . թէ ամ ինչ նովաւ եղև . և առանց նր եղև և ոչ ինչ ։ անեստրանէ' և երանելին գաբրիէլ սրբոյ կուսին աւետելով . թէ յղասցիս և ծնցես որդի . և կոչես ցեն զանուն նորա յս ։ *Արդ՝ յորժամ Յիսի Յի ասէ լինել զամ ե րանելին Պօղոս . վերըս տին հաստատէ զմնաւորու թեն զօրութի . և արար

Օ. խուռ Գ՛ է Յբ ։

հագործ բոլորից անե տարանէ' զբանն այ, իւր ճշմարիտ երանելի անե տարանիչն ։ կնքէ' և հրեշտակին ձայնն առ ճշմարտութն 'իւրեյ կո չէն զծնեալն յս քս ։ և ոչ առանց մարդկութեն իմանիմք զառ'իյայ բանն այլ մի՛ յերկոցունց կա տարեալ ասեմք՝ ոչ ած մարդացեալ . զնոյն 'ի հօ րէ ոչ բան ծնեալ ածա բար . և 'ի կնոջէ մարդկօ րէն որպէս զմարդ ։ ոչ ոչ 'ի յերկրորդ սկիզբն գոյութն կոչեցեալ . յոր ժամ և ծնեալն ասի ըստ մարմնոյ . այլ ոչ է՛ և գոյ նախ քան զամ յաւի տեանս և զժամանակս ։ *Իսկ եկեալ յայժմու ժամանակիս ըստ որում պարտն էր ընուլ զանօրէ նութիւնն ։ և 'ի կնոջէ ծնեալ ըստ մարմնոյ ։ ապա ուրեմն թէ և այլք ոմանք էին օծեալք՝ հա մանունաբար նմա կոչե ին է ցեալք

ցեալք քրիստոսք. այլ
մի է որով ած՝ յս քս:
*Ո՛չ այլ անուն մարդոյ
եղելոյ՝ ամենեցուն ա
րարչագործին. այլ այ
այ բանի, որով ամենայնն
'ի գոյութի եկն. մերձա
ւորապէս մեզ հաղորդ
եղեալ արեան և մարմնոյ
և երևեալ մարդ: ոչ ու
րեք 'ի բաց ընկեցեալ զը
նայն՝ որ ինչ էրն. քնզի
այսպէս իսկ այսպէս 'ի
մարմնի եղեալ իմացի
վայելչաբար ամենեցուն
արարչագործ:

Զ. երորդ Գ. Էմմանուէլ.

Գլուխ. Է:

ՄԻ ԱՆԳԱՄ 'ի վախճան յաւի
տեանցն Բանն այ մար
դանալ ասէ. և այ ասէ
ածայինն Պօղոս՝ 'ի
ձեռն պատարագին իւրոյ
յայտնի: և ո՞ր էր պատա

րագն: քանզի զիւր մար
մինն մատոյց վն մեր՝ 'ի
հոտ անուշից այ և հօր.
և եմուտ 'ի սրբութիւն
միանգամ ընդ՝ արեամբ նո
խազաց և զուարակաց,
այլ իւրով արեամբն.
քանզի առիթ եղև այս
պէս հաւատացելոց 'ի
նա 'ի յաւիտենականն
փրկութիւն: այսպէս սուրբ
բազում ընք եղեն նախ
քան զնա. և ոչ ոք 'ինո
ցանէ Էմմանուէլ ան
ուանեցաւ. ո՞ր աղագաւ
քանզի չև ևս հասեալ էր
ժամանակն: ըստ որում
պարտ էր ընդ մեզ.
այսինքն ըստ մերում
բնութեանս լինել վն մար
մնոյն, որ 'ի վերն է քան
զամ սատացուածս:
*ՄԻ ուրեմն է Էմ
մանուէլ: քանզի միան
գամ եղև մարդ միա
ծինն. յորժամ և 'ի սուրբ
կուսէն զծնունդն կը
րեաց մարմնականն: քան
զի ասէ և ատ յետս

Մ՛ի ննջեցուցել.

նաւեայ. թէ եղէց ընդ-
քեզ. և ո՛չ էր նա էմմա
նուէլ: *Նոյն ընդ մով
սիսի. այլ և ո՛չ նա Էմ
մանուէլ անուանեցաւ:
այլ ուրեմն յորժամ
լուիցուք անուն տուեալ
որդւոյ ընդ մեզ ա̄ծ.
զմտաւ ածցուք խորհրդ
դով. ո՛չ այսպէս լինել
ընդ մեզ զնա՛ ՚ի վախճան
յաւիտենից. ո̄պ մինչ
դք ասիցէ զլինելն եր
բեմն և ընդ սրբոցն.
քանզի նոցա՛ խնամակա
լու էր, բայց ընդ մեզ ե
ղև. և յորժամ եղևն ը̄
մեզ՝ զիւրն ոչ փոխա
դրեալ: քանզի է իսկ ՚ի
վեր քան զայլում
ո̄պ զա̄ծ:

Օ՛րպէս ասեմք լինել
զմիաւորութիւն.

Գլուխ. Բ.

ՄԻԱՒՈՐՈՒ
Թի՛ւն իր՝ ը̄ բազում
եղանակաց կատա
րի: քանզի անջա
տեալք ոմանք ըստ տրա
մադրութեան և կամաց,
և երկպառակեալքն՝ առ
միմեանց միաւորիլ ասին
ըստ պատահման սիրոյ ՚ի
միջոյ եղեալք զտարբե
րութիւս: *Միաւորիլ
ասեմք և զընդ միմեանս
կցեալսն. այսինքն՝ ժողո
վեալս ըստ այլոց եղա
նակաց. կամ ըստ առ
ընթեր դրութեան, կամ
խառընման. արդ՝ յոր
ժամ միաւորիլ ասեմք ը̄
մերում բնութիւս զբանն
ա̄ծ. վերագոյն տեսանի
քան զմարդոյ մտածու
թիւս միաւորութեան եղա
նակ. քանզի և ո՛չ ըստ
միոյ իր է յասացելոցս.

այլ անճառելի՛է ամենե
ւիմբ. և ոչ ումեք յեիցս
գիտելի. բայց միայնոյ
զա̅մ գիտողին։ և սքան
չելի ոչ ինչէ եթէ յայս
պիսեաց մտածութեց նը
ւազիմք։ յորժամ և զորս
ըստ մեզ ինքեանց՝ Թէ
զիարդ արդեօքիցէ խու
զեսցուք. որ անդր քան
զմեր մտածութիւնս.
զըմբռնմունսն, խոստո
վանիմք գոլ։ քանզի
զի՛նչ օրինակաւ կարծես
ցուք զմարդոյն հոգի ը̅ն
իւրոյ մարմնոյ։ *Մ՛վ
իցէ որ կարող իցէ ասել.
և Թէպէտ փոքունս ինչ
և հազիւ իմանալ սովո
րեալս, և խօսիլ զօրեալս,
զայս քան զնուրբ և ՚ի
վեր քան զմիտս և զբան
իրաց հետազօտել ասեմք
Թէ վայելչա̅բր իմանալ.
ոչ գոլով ա̅մ իրօք ճըշ
մարտութեն բանն, այսպի
սի գոլ զմիա՛որութի̅ն էմ
մանուէլին. որպիսի ար
դեօք ա̅ծ իցէ ոք զմտա

և զմարդոյն հոգի ունել
առ իւր մարմինն։ քան
զի իւրացուցանէ հոգին
զա̅մ ինչ զմարմնոյն՝ որ ը̅ն
իւրոյն բնութե անձնւորդ
է նորայոց ախտից բնաւո
րականաց համանգամայն
և արտաքուստ ՚ի վ̅ր եկե
լոց։ քանզի շարժի մար
մինն ՚ի ցանկութիս բնա
ւորականս. և զգայակից
լինի վ̅ս միաւորութեն
որ ՚ի նմայն հոգին.
բայց հաղորդակից և ոչ
ըստ միոյ եղանակի. սա
կայն համարեալ լինի
ի՛ւր վայելուչս գոլ փա
փագմանն կատարումն։
Թէպէտ և հարկանիցի ը̅ն
սրով մարմինն, և երկա
Թով Թերևս գզեսցի.
ցաւակից լինի ո̅չ իւրոյ
մարմնոյ չարչարեցելոյ.
բայց ինքն յիւր բնու
Թին ոչ ինչ կրեսցէ յ՚ի
վ̅ր եկելոցն. սակայն և
վ̅ս այնորիկ ասեմք ՚ի վ̅ր
Էմմանուէլի զմիաւո
րութին. քանզի էր հար

Է կաւ

կամօր իւրոյն մարմնոյ
ցանկալից լինել միաւո
րեցելոյն ընդ նմա հոգւոյն.
զի փախուցեալ 'ի տան
ջանաց՝ դիւր ուղիղ բեր
ցէ զայ զղեակն. *Իսկ
'ի վերայ այն բանին զգայա
կից լինել տանջանացն՝
անտեղի՛ է ասելն. քանզի
անչարչարելի է աստուածն
և ոչ է 'ի մէնջ. այլ միա
ւորեցաւ ընդ մարմնոյն
հոգի ունողին զբանա
կանն չարչարիլով ինքն
անչարչարաբար. էր գի
տակ 'ի նմա եղելոցն. և
ապականէր որպէս այ զմար
մնոյն տկարութիւնս. և
խուրացուցանէր զայնս որպէս
զիւրոյ մարմնոյ. այսպէս
և քաղցնուլ ասի, և ա
խատիլ. և չարչարիլ վա
մեր. ապա ուրեմն նմա
նեացի միաւորութիւն բա
նին առ մարդկութիւն՝
ոչ 'ի բացէ 'ի մերմէ գիտ
մանէս. քանզի որպէս այլա
բուն է մարմնին առ հո
գին. սակայն մի՛ յեր

կոչունցն մարդն կատարի
և ասի. այսպէս և 'ի կա
տարեալ գոյացութէ այ
բանին, և 'ի մարդկութէ
կատարելապէս ունելով
ըստ իւրոյն սահմանի բա
նի. *Մի քս, նոյնինքն
գոլով 'ի նոյնութեն աստ
ուածանդամայն և մարդ.
և խուրացուցանէ որպէս աստ
ցաք բանն զորս իւրոյն
մարմնոյ էր. զի իւր մար
մինն, և ոչ այլոյ ուրուք
էր. հաստատակորդ առ
նէ զիւր մարմինն իւրոյ
աստուածայնելուչ զօրութեն
ներգործութեն. որպէս զի
կարօղ գոլ կենդանացու
ցանել զմեռեալս, և բժշ
կել զորս 'ի հիւանդու
թեն. իսկ թէ պիտոյէ և
յաստուածաշունչ գրոց յա
րացոյց 'ի մէջ բերել, և
որպէս գաղափարաւ ի՛ւիք՝
զմիաւորութեն ցուցա
նել եղանակ. բեր
ասասցուք որպէս
միոյ.

Յաղագս Կայծականն։

Գլուխ. Թ։

ԲՐԱՆԱԿԻՆ եսայի, առաքեցաւ առ իս ասէ մի 'ի սրովբէիցն, և 'ի ձեռին իւրում ունէր կայծակն. զոր առեալ ունելեօք 'ի սեղանոյն։ և ասէ ցիս. ահա մերձեցաւ այս 'ի շրթունս քո. և բարձցէ զանօրէնութիւս քո. և զմեղս քո մաքրեսցէ։ և ասեմք զկայծակն տիպ մեզ և պատկեր՝ լընուլ զմարդացելոյն բանի. ոչ թէ մինչ հպիլ 'ի շրթունս մեր։ այսինքըն յորժամ զոր 'ի նայն խոստովանեսցուք հաւատ։ *Յայնժամ և յա͠մ մեղաց երևեսցուցէ զմեզ մաքուրս, և 'ի ձնոցն յանցանաց ազատս։ տակայն է տեսանել ո͠չ պատկերաւ. կայծակամ բըն՝ միաւորեալ ընդ

մարդկութն զբանն ա͠ծ. ոչ ընկեցեալ 'ի բաց զոյն որ ինչ էրն. այլ 'ի յանէտ փոխատարրեալ առոր հըպեցանն։ այսինքն միաւորեալ յիւր փառսն և ներգործութի. քանզի զոր օրինակ հուր մերձեցաւ 'ի փայտ, և զգեցեալ զնա ըմբռնէ զնա և ոչ կայ 'ի բաց՝ 'ի գոլոյն փայտ. այլ յանէտ զի փոխադրէ զնա 'ի հրոյն տեսութի և զօրութի. և զա͠մ զն͠ր՝ իւրն ներգործէ. և որպէս մի համարեալ լինի ընդ նմա։ այսպէս իմացիս 'ի վ͠ըր քի։ քանզի միաւորեալ անձառապէս ընդ մարդկութեն ա͠ծ՝ պահեաց զնա զոր ինչ էրն. և եկաց մնաց և ինքն որ ինչ էրն։ և միաւորեալ միանգամ ո͠չ մի համարեալ է նմա իւրացուցեալ զն͠ր, միաւորեալ և իւր ընդ նմա զիւրոյն բնութենն ներգործութի։ *Օ ի ա͠ծու-

լէ Թին

Սան Կոյծաչանն։	**'Ի շուշանն։**

Թիւնն մարմին եղև՝ հո
գի ունելով բանական։
*Այս զի 'ի բայց մեկու
սեալ զնոսա 'ի միմեանց
ամենևին և մն իրօք՝ 'ի
բաց լուծանեմք զոր 'ի
քս իմացելոյն անօրէնու
թե բան։

Յերգս երգոց՝ ինքն 'ի նէրքս
մուտեալ ասելով տր եր յս քս
Ես ծաղկեալ դաշտաց՝
շուշան հովտաց։

Գլուխ. Ժ.

ՎՐԴ՝ ՈՐՊԷՍ
հոտ անմարմին իմն
[illegible] իր է. և վա
րի ոչ իւրով
մարմնովն յորում էն.
սակայն յերկոցունց իմա
նի շուշան. և ապականն է
մն իրօք զոր 'ի վր նր
բանն՝ միոյն մեկուսու
թի. քզի յենթակային
է հոտն. և է մարմին են
թակայն. *Նոյնպէս
իմացուք և 'ի վր քի

Գ.

զածութենն բնութի.
զիւրն գերազարդ գե
րունակութի, անուշա
հոտ բուրել աշխարհի
ոչ յենթակայի 'ի մարդ
կութեն. և անմարմին
ըստ բնութե՝ ըստ միաւո
րութե անօրինակաբի լի
նիլ և 'ի մարմինի. վս կա
մեցոյն ճանաչիլ մարմնով.
բանզի ներգործեաց նո
վաւ զածաւայելուչսն.
ապա ուրեմն վայելչաբեր
իմացի իւրով մարմնով
անմարմինն ոչ մինչ յեն
թակային ծաղկին՝ ա
նուշահոտութեն իւր.
և ասի շուշան՝ հան
դերձ երկաքանչ
իւրոյն։

Որ Բնէ ե ՚ի միաւորութեան ճշմարիտ էջեալ առ մարդկութիւնն՝ անշփոթ միացին գոյացութիւնքն ։

Գլուխ · ԺԱ ·

ՍԱՆԳՆԵ ցաւ կամելով այ՝ յանապատին մբ խորանն · և էր ՚ի նմա մն բաղում օրինակի կերպացեալ Էմմանուէլ ։ արդ՝ ասաց բողորիցս որն ցածային մովսէս · և արասցես տապանակ մը կայութեան՝ յանփուտ փայտից · յերկուց կանգնոց և ՚ի կիսոյ զերկայնութի նր · և ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ զլայնութի նր · և ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ զբարձրութի նր · և պատեսցես զնա ոսկով ներքոյ և արտաքոյ · *Արդ՝ անփուտ փայտն լցէ որդեօք օրինակ անապական մարմնոյն · քանզի անփուտ է մայր · և ոսկի

Սան անշփոթ միութեանն ։ որպէս նիւթ գերազանցեալ քան զայլսն, ածայ նոյն էութեան նշանակեսցէ մեղ զգերագոյութիւնն ։ *Իսկ տես զի որդ տապանակն բոլոր պատեալ ոսկով · որբով արտաքուստ և ներքուստ ։ քանզի միաւորեալ էր ընդ որբոյ մարմնոյն այծ գոլով բանն ։ և զայս վարկանիմ թէ և զարտաքուստ կուսապատիլն տապանակին ոսկով ։ զի և զներքոյն ՚ի մարմն հոգին բանաւոր՝ իւր արար ։ ցուցցէ և ՚ի ներքուստ կուսէ՝ զօծանել ոսկով պարտ գոլով հրամայեալ ։ և զի անշփոթ միացին բնութիւնքն · այսինքն գոյացութիւնք · յայտնանէ գիտասցուք · քանզի ոսկին ածեալ ըզ փայտին՝ մնաց որ ինչ էրն · և հաստատացուցանէր զփայտն ոսկւոյն փառք ։ ոչ յն ոչ եկաց ՚ի բաց ՚ի գոլոյն փայտ ։ Իսկ

ԼԴ զի

Վասն անշէջուր մուխութեանն, զի տապանակն յօրինակ առեալ լինի ՟Քի . բազ մօք բանիւք է հաւա տարմացուցանել . քանզի առաջի գնայր իսրայէլա ցւոցն, խնդրելով նոցա հանգիստ : *Նաև ու րեմն և ՟Քս . երթայց և պատրաստեցից ձեզ տեղի .

Ո՛ ի ամ՟ գոլով բանն եղե ճառք . Նաև ոչ ճառք ոչ պատշա բար առաջ ձեր ձերջաւորութեամբ պատմեալ ինչ ի սա ՚ի հաստատութեան փառաց նորա, այժմէին իշխանութեան . ըստ ոմանց ճարտեաց .

*Գլուխ . ԺԲ . *

ԱՌԱՔԵԼՆ պօղոս . մեծ գոյ ասէ զբա րեպաշտութեանն խոր հուրդ . և այսպէս է իրն ըստ ճշմարտութեն . ՟Ք զի երևեցաւ մարմնով ած

Ո՛ ի ոչ ճառք լոյն պատմով գոլով բանն՝ արդարա ցաւ և հոգւով . և զի ոչ ըստ միոյ եղանակի ՚ի մերոց տկարութեց ըմբռնեալ իւրեւ ի . թէ և ըստ մեզ մարդ եղև . զի ոչ արար մեղս . երևեցաւ և հրեշտակաց . քանզի ոչ անգիտացան զ ըստ մար մնոյ ծնունդ նր . քարո զեցաւ և ՚ի հեթանոսս ոչ մարդացեալ ած՝ և այսպէս եղև հաւատա ցեալ յ՟շի . և հաւատար մացուցէ գրելով ած այ ինն պօղոս . վ՟ որոյ յիշե ցէք դուք հեթենոսք անուանեալք անթլփա տութ՝ յուսացելոցն ՚ի մարմնոց թլփատութե ձե ռագործին . զի էիք ՚ի ժամանակին յայնմիկ ա ռանց ՟Քի . և օտարա ցեալք ՚ի վարուցն ի՟լի . և տարադէրք յուխտիցն աւետեաց . և յոյս ինչ ոչ ունէիք . և անած՟ք էիք յ՟շի . *Այժմ ու րեմն հեթանոսք յ՟շի,

լե ևան

Ո ի ոչ մարդ՝ ըստ
և ան ա̄ծք՝ առանց քե̄·
բայց վասն զի ծանեան
զնա ա̄ծ բնութե̄՝ և ճըշ
մարտապէս ծանեան·
ծանուցեալ եղեն և նո
քա առ՚ ի նմանէ զհա՛ւա
տըն խոստովանեալ։ համ
բարձե̄ և փառօք· յայտէ
զի ա̄ծ· վայել չապէս սաղ
մոսէ երանելին դաւիթ
համբարձաւ ա̄ծ օրհնու
թե̄։ համբարձաւ ա̄մ
իրօք՝ մարմնով և ո՛չ մըրկ
ա̄ծութե̄ն · քանզի ա̄ծ
էր մարդացեալ։ * Մարդ՝
հա՛ւատամք՝ ո՛չ ո̄պ զմի՛
՚ի մէնջ ա̄ծ ացեալ ըստ շը
նորհի· զի մի՛ ե̄ մարդա
պաշտութի̄ խոստովանմ բ
մածեալ զանձինս զան
խըլացուք· այլ յա՛ւէտ
ո̄պ յա̄ծ մարդկայնով
կերպիւ երևեալ, և ըստ
մեզ եղեալ ճշմարտա̄պէս·
մնացեալ յաւէտ մարդ
կութե̄ն ա̄ծ։ քանզի
եղեալ բանն յառման
մարմնոյ՝ ոչ եղև ՚ի բացա
դրութեան ՚ի գոլոյն որ

պատմով յորի յա̄ծ
ինչ էրն · սակայն ՚ի մար
մնի նոյն ինքն ա̄ծ հա
մանգամայն և մարդ։ և է
հաւա̄տոյս բանս այսպէս·
որ և յոյժ ուղղակի եղի
ցի։ իսկ եթէ ոք աւելցէ
զի՞ նչ է անտեղի առա՛
ինձ · եթէ իմացի ըստ
մեզ մարդ՝ բուռն հա
րեալ զա̄ծութէն · և ո՛չ
յաւէտ մարդ̄նալ ա̄յ։ ա
սեմք թէ բիւրք են որք
ընդ դիմանան · և ո̄պ յո
նիւք մեզ ակնարկեն առ
՚ի պարտ գոլ արիաբար ե̄
դիմանալ և ո՛չ հաւանիլ
այսպէս ունել։ քանզի
բեր նախ քան զայլն ըզ
մարմնով անորէնութե̄ն
ածցուք զմըտաւ եղա
նակ· և ըստ մերոց իրացս
զբնութի̄ն քննեսցուք·
* Մ տանդեցաւ մարդ
կային բնութիս · և իւ
րինն ըմբռնեցաւ չա
րիս, և՚ ի մահ դատապար
տեցաւ · և՚ ի մեղաց պար
տեցաւ հաղբս · մոլորե
ցաւ և էր ՚ի խաւարի ·
ըզ · զա̄ծ

Օ ի ոչ նորգ՛ ըստ
զա՛ծ ընութե՛ և ճշմար
տապէս ո՛չ գիտէր։ պաշ
տէր զարարածս, և ո՛չ
զարարիչն։ զի ո՛րդ որ
դեռք էր նմա յայսպի
սեաց չարեաց վճարիլ.
զայն ասեմք թէ արժան
էր զա՛ծայնոյն ընութէ
բուռն հարկանել. որ և
ո՛չն գիտէր բնա՛ւին թէ
զինչ ոք իցէ երբեք վեր
նոյն ընութե պատիւ։
որ անուսումնութե՛ և
խա՛արա՛ ըմբռնեալն և
մեղաց տղմով շաղախել։
զի որդ էր հնար կարող
գոլ հասանիլ յամենա
՛ե ընութին։ և առնուլ
փառս զոր ո՛չ ոք առնու
ցու։ ո՛չ առեալ գրես
ջիր թէ ըստ գիտութե
թերևս և զգիտելն միայն
բուռն հարկանել ասեմք
զնմանէ։ *Ո՞վ է որ ե
ցոյցն բնա՛ւին։ զի ո՛րդ
հա՛ատացեն եթէ ոչ
լո՛ւիցեն։ սակայն և ո՛չ
այս է բուռն հարկանել
զա՛ծութեն, և զնորայն

պատուով յորի յած։
վայելուչ փառս ըմբռնել.
ապաւորեմն վայելչագոյն
է և քաջ յիրա՛ի զմտա՛
ածել. եթէ ապրեցուցա
նել կամեցեալ զկորու
սեալն. զինջանելն առ մեզ
բանն ա՛ծ՝ որով ամե
նայնն։ խոնարհեցոյց զին
քըն յորինչ ո՛չն էր։ զի
և որ ինչ ո՛չն էր եղիցի
մարդոյս բնութիւն՝
ա՛ծայնոյն դերունակու
թե պատուով, և առնմ
միա՛որութեն վայելչա
ցեալ. և ամբարձել եղև
յա՛էտ յոր ՛ի վեր. քան
զբնութին։ այսինքն իջոյց
յոր արտաքոյ բնութեն
զանփոփոխելին ամ՛իզա՛ծ։
պա՛րտ էր անապականին
բուռն հարկանել զբնու
թէն որ ըստ ապականու
թե։ զի վճարեսցէ զնա՛
յապականութէն։ պարտ
էր որ զմեղսն չգիտէր՝
կերպ սրանակից լինիլ
որոց ըստ մեղօքս. զի դա
դարեցուսցէ զմեղս։
քանզի ա՛պ ուր անօր իցէ

Զի ոչ մարդ՝ ըն
լոյս, անդործ լեցի անձ-
ամ իւրօք խաւար. այս
պէս մերձեցելոյ անապա
կանութն՝ հարկ է ամե-
'ի բաց փախչիլ ապակա
նութենն. և ոչ գիտողին
զմեղս՝ իւրացուցնել զոր
ընդ մեղօքն՝ դատարկա
նալ մեղացն. և զի ամ-
գոլով բանն՝ եղև մարդ
և ոչ առաւել ամծացեալ
մարդ իմանի քս. և յամ-
այնոց գրոց՝ ցուցանել
փորձեցայց. առաց այժմ
երանելին Պօղոս. որ 'ի
կերպ՚ն այ է՝ ոչ ինչ յա
փշտակութի համարեցաւ
զլինիլն հաւասար այ.
այլ զինքն ունայնացոյց
ըզկերպարանս ծառայի
առեալ. 'ի նմանութիւն
մարդկան եղեալ և կեր
պարանօք գտեալ իբրև
զմարդ. խոնարհեցոյց
զանձն լինիլ հնազանդ
մահու չափ՝ և մահու
խաչի. վասն որոյ և ամծ զնա
առաւել բարձրացոյց.
և շնորհեաց նմա անուն՝

պատուով յարի յանձ.
որ 'ի վերոյ է քան զամ ա
նուն. զի յանուն Յի
Քի ամ ծունր կրկնես
ցի. երկնաւորաց և երկ
րաւորաց և սանդարամե
տականաց. և ամ լեզու
խոստովան լիցի եթէ տր
է Յս Քս 'ի փառս այ
հօր. *Մարդ՝ զոր ոք ար
դեօք ասեմք 'ի կերպա
րանս և 'ի հաւասարու
թի հօր գոլ. զայսոսիկ ոչ
համարեալ յափշտակու
թի. այլ իջեալ յաւէտ
յունայնութի, և 'ի ծառայի
կերպարանս զինքն խո
նարհեցուցեալ. և նմա
նութբ լինիլ իբրև ըզ
մեզ. *Մարդ՝ թէ մարդ
սակ միայն 'ի կնոջէ՝ զի
մարդ էր այսպիսիս 'ի կեր
պարանս և 'ի հաւասարու
թն հօր. կամ զի մարդ ու
նէր զւրութի զի իմաս
ցի ունայնացեալ. յոր
բարձրութիւնս գոլով
զինքն խոնարհեցուցա
նել ասի. և զի մարդ եղև
'ի նմանութի մարդկան

Ո ի ոչ մարդ՝ ըղ

որ այսն էր ըստ բնութեն. թէ և ոչ լինել առի թերևս. *Նա՝ մեր ունայնացաւ զանձունն լրում առեալ. կամ զիմարդ ոչ եղև բարձր 'ի դերադոյնն փառս ընթացեալ. ապա ուրեմն ոչ մարդ անձացեալ ասեմք. այլ եղեալ յաւէտ 'ի նոյնաստութեն վն մարդկութես. որ 'ի կերպարանս և 'ի հաւասարութեն հօր անձն բան. քզի ունայնացաւ որով վն առ մեզ նմանութեանն որ էրն լի. իբրև զանձ. *Խոնարհի վասն մարմնոյն. որ և անձ այնոյն դերունակութե բարձրութե լցեալ. քանզի աթոռ ունի զվերինոյնն, եղև 'ի նմանութե մրդկին, որ և կերպարանակից գոլով իւրոյ ծնողին: քզի նկարագիր էութեն նր. բայց վն զի միանգամայն եղև ըստ մեզ. ելանել առի և մարմնով. յանձութեն փառս. որ լի՛ն ունէր՛ զայն ոչ զիւր հանա

պատուով յարէ յանձ:

պաղ: սակայն եղանակաւ ելեալ 'ի նմ վն մարդկութեն. քանզի որ գոլով բոլորից՝ հաստատացեալ լինի և մարմնովն. և կըրկնի նմա անձունր: և ոչ ինչ 'ի տրամութի կամ յանպատուութի հօր. այլ 'ի փառս յաւէտ. քանզի խնդայ և փառաւորի յերկրպագութե որդւոյ՝ թէ և եղև ընդ մեզ. գրեալէ դարձեալ թէ ոչ զհրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ. ուստի պարտ էր ըստ ամի եղբարց նմանիլ: ահա զզաւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ անձ գոլով բանն: և ոչ մարդ ոք յորոց ըստ մեզս զանձունն բուռն հարեալ: արդ՝ ինքն մեզ նմանի. և երևեցաւ եղբայր ոչ զմարդ: և ոչ մեք նմա ըստ անձունն բնութեն. և դարձեալ. զի մանկունք հաղորդեա

լթ ցին

Օ է ոչ մարդ՝ ըն
ցին և մարմնոյ. և ինքն մերձաւորութբ կցորդ եղև նոցունց. զի մահուամբն իւրով խափանեսցէ զիշխանութի մահու ունողին. այսինքն զբանսարկուն. և ապրեցուսցէ զայնոսիկ որք երկիւղիւն մահուն հանապազ կենոյն, պարտաւորք էին ծառայութեան, ահա դարձեալ մերձաւորութբ ինքն մեզ կցորդ եղև արեան և մարմնոյ. և իւր զպատճառն առընթեր եդեալ ունի անդէն և առ դուրս. դրեալ է դարձեալ՝ քանզի որ անկարելին էր օրինացն՝ որ տըկարանայր մարմնով. ած զորդին իւր առաքեաց ՚ի նմանութի մարմնոյ մեղաց, և վն մեղաց. և դատապարտեաց զմեղս ՚ի մարմնի. տես դձլ զի ո՛չ մարդ յառաջ ընթացեալ. երբեք ի յածութին և ՚ի նորայսն պատիւս ելեալ. այլ առաքեաց յա

պատուի վերոյի յած.

ւէտ ած զորդին իւր ՚ի նմանութի մարմնոյ մեղաց՝ զի խափանեսցէ ըզմեղս. ապաուրեմն ած փրկչ բանն ՚ի ջոյց զինքն յունայնութիւն՝ մարդ եղեալ. և ո՛չ մարդ պարզաբար զածանալոյ ըզփառս ըմբռնեալ տեսանի քս.

Օ ի յս քս աւր մարդ եղեալ բանն Աստուծոյ.

Գլուխ. ԺԳ.

ԶԱՆՀԱՍԱՆԵԼԻ տնօրէնութե միածնին խորհուրդ հարցափորձել կամեցեալք զայն ասեմք փառս ունել ճշմարիտ և հաւատ ուղիղ. զի ինքն որ Օայ Հօրէ բանն, ճշմարիտ ածն յայս ճշմարտէ. լոյս ՚ի լուսոյ՝ մարմնացաւ և մարդացաւ՝ իջեալ չար
խ չարե

չարեցաւ. յարեաւ ՚ի մե
ռելոց. քանզի սահմա
նեաց այսպէս զհաւա
տոյն նշանակ մեծ և սբ
ժողովն քննեալ և վե
րստին ուսանիլ կամե
ցեալք թէ զի՞նչ եր
բէք իցէ ըստ ճշմարտու
թե մարմնանալն և մար
դանալն բանին. տես
ցուք զի ոչ մարդ է առ
նուլ ոգւ մերձաւորութբ
որ ըստ հաւասարութե
պատուոյ կամ իշխանու
թե, և կամ միայն զոր
դիութե զհամանունու
թի. այլ աւետ լինիլն
ըն մեզ մարդ՝ համդերձ
անփոփոխութբ և ան
այլայլութեամբ ունել
և վերստին ապրեցուցա
նել խառնումն բնութբ
յորում եղև յառման
մարմնոյն և արեան տնօ
րինաբար. մի՞ ուրեմն է
նախ քան զմարմնանալն
անուանեալ ՚ի ձեռն
ածաշունչ գրոց՝ միա
ծին՝ և բան ած, պատ

կեր և ճառագայթ և նը
կարագիր էութե հօր.
կեանք. փառք. լոյս.
իմաստութի. զօրութի.
բազուկ. աջ. բարձրեալ
մեծ վայելչութի. տր
սաբաւոթ. և այլովք
այսպիսեօք անուամբք,
ճշմարտապէս ածավայել
չիւք. * Իսկ յետ մար
դանալոյն. մարդ. յս քս
քաւութիւն. միջնորդ.
պտուղ նննջեցելոց. անդ
րանիկ ՚ի մեռելոց. երկ
րորդ ադամ. գլուխ մար
մնոյ եկեղեցւոյ. հետևե
ցելոցն նմա և որոց խոկը
բանէ անուանցն. զք զի
ամենայնն նոյն որք նախն
և յետին յաւիտենիս
ժամանակիս. մի՞ ուրեմն
է որ և նախ քան զմարդա
նալն ած ճշմարիտ. և ՚ի
մարդանալն մնացեալ որ
ինչ էրն. և եղիցի. արդ՝
ոչ է ուրեմն ՚ի բաց սահ
մանելի զմինն տր յս քս
՚ի մարդ առանձին, և
յած առանձին. այլ մի
իս ած և նոյն

և նոյն գոլ ասեմք զյս՞
քս՞. զմարմնոյ և զած՞ու
թե գիտելով տարբերու
թիւն. և անշփոթս 'ի մի
մեանց պահելով զնոսա.
արդ՝ յորժամ ասէ սրբա
զանն գիր. եթէ 'ի քս՞
բնակեաց ամենայն լրու
մըն ած՞ութեն մարմնա
պէս. ոչ վս՞ այսորիկ ա
սեմք որպ՞ յայլում քն 'ի
մարմնումն ըստ միայնոյ
բնակիլ բանին. և ոչ 'ի
բաց որոշեալս 'ի միմեանց
զմիացեալսն՝ երկուս ի
մանեմք որդիս. այլ զայն
յաւէտ զի քս՞ անուանէ
սրբազան գիրն և որպ՞ 'ի
մասնէ երբեք. զի զմրդ-
կութին այ բանին, զոր
իւրն ունելով արարեալ
ըստ կարգի տաճարի.
Ք զի գրեալ է և յաղագս
մրդկայնոց հոգւոց իսկ
զբնակելն 'ի տուն կա
ւելէնս. յորոց և մեք 'ի
նմին կաւոյ եմք. արդեօք
վս՞ զի տուն կաւեղէնս
անուանէ զմարդկան

մարմինս. և ասէ բնակիլ
ինա՞ զհոգին. և յերկուս
բաժանեմք զնոյն. որև
զի որդ ոչ առանց ըստ
գտանիցէ ամն. և 'ի
մարդումն ասիլ բնակիլ
հոգւոյն իւրոյ. որպ՞ զի
թէպէտ և բանին ձև
այսպիսեօք եղանակօք
գայ ոչ կարացեալ այլ
ունիլ. ոչ զիրացն վը
նասել բնութի վս՞ այսո
րիկ վայելէ՝ այլ յաւէտ
զմտաւ ածել զայնս. և
անդէ՛ն 'ի ճշմարտութին
փութալ. *Արդ՝ յոր
ժամ զոք յառ միմեանս
ոչ նմանապէս վիճակե
լոց զբնութին՝ տեսանեմք
շարամանեալ առ միու
թին զ՞ շարադրութե,
և ապա այս ինչ թերևս
'ի նմա ասի բնակիլ. ոչ է
'ի բաց սահմանելի 'իյեր
կուս. 'ի միութի՝ յընթա
ցակցութէն՝ և ոչ ըստ
միոյ եղանակի վնասեցե
լոյ. թէ և միաւորելոցն
իւրաքանչիւր ոք՝ յատ

ւե կա

կապէս անուանեցի առ
'ի մեզ , այն՝ որ ինչ
իցեն երկաքանչիւրքն ։
* Քանզի՝ ո՛չ ասացի՝
ասի՛ և 'ի մարդումն բնա
կել հոգւոյն իւրոյ ։ սա
կայն մարդ ասի և յատ
կապէս հոգին՝ այլ և
մարմինն ։ որև այսպիսի
իմն մեզ իմաստունն պօ
ղոս նշանակեալ ասելով ։
զի թէ և արտաքին մար
դըս մեր ապականի՝ այլ
ներքին մարդն նորոգի
օր ըստ օր է ։ արդ՝ յոր
ժամ ոք ասիցէ զներքին
մարդն մեր յարտաքին
մարդում բնակիլ՝ ձըշ
մարտէ՛ ։ սակայն՝ զմինն
յերկուս բաժանել ո՛չ
տեսանի ։ * Նաէ ուրեմն
մարգարէն եսայի ։ 'Ի գի
շերաց կանխէ հոգի իմ ։
առաւօտ առնել առ քեզ
ա՞ծ ։ արդեօք որպէս այլ
ոք քան զնա ասիցէ հո
գի նր առաւօտել առ
ա՞ծ ։ և զի մարդ ո՛չէ ան
տեղի ասել ինչ այսպիսի ։

ապա ուրեմն տեսանել
հարկաւոր է զբանի՛ցն
ձև , և ո՛չ զարմանալ ընդ
վայելուչն ։ այլ քննել
յաւէտ զնշանակեցելոյն
զօրութի ։ 'ի վ՛ր իւրաքանչ
իւրոյ իրի՝ զվայելուչն
դիտում ։ * Իսկ թէ ա
սիցի աճիլ յի՛ հասակաւ
և իմաստութ՛ և շնորհիւ ,
անօրէնութեանն եղիցի
իրն ։ քանզի՝ թոյլ տայր
բանն ա՞յ որով իւրոյն
բնութ՛ն սովորութ՛ն լի
նիլ զմարդկորէնսն ։ և
որպէս ըստ փոքու և առ
սակաւ սակաւ՝ զիւրոյ
ա՞ծութեն ընդարձակե
ցուցանէր զերևումն ։
և մարմնոյն հասակաւ
աճեցուցանէր զիւրսն ։
ո՛չ զի մի՛ օտար տեսցի ։
որ և յոյժ անծանօթն
ամբոխեսցէ զոմանս ։
յորժամ և այսպէսն ասէ
ին ։ թէ զի մարդ գիտէ
սա զդպրութի , զի ո՛չ
երբէք է ուսեալ ։ ապա
ուրեմն մարմնական ա

Օ ի յն՟ ծն՟ աւի
ծնունդ և յառաջադիմու
թ՟ին՝ շնորհին և՛ի իմաս
տութ՟ե, վայելէ՛ մարդկու
թ՟են հասակաց. * Իսկ զնմ
ըստ իւրում բնութ՟են
ամենակատար գոլ ա
սեմք զաւ ի յնջ բանն.
ոչ յառաջադիմութեան
կարօտ. ոչ իմաստութ՟ե.
ոչ շնորհի. այլ յաւ՟էտ
բաշխէ՛ արարածոցս, և
՛ի իմաստութ՟ի. և շնորհ.
և զօրս ինչ իցեն բար
ւոք. * Իսկ թէ և աս
ցի չարչարիլ յն. չարչա
րանքն եղիցին անօրէ
նութ՟են. բայց ինքն աս
և յոյժ վայել՟ չաբար. զի
նր իւր էր որ չարչարիւրն
և էր ՛ի չարչարեցելոյն
մարմնի՝ գ չարչարանսն
ոչ գիտող. քան զի ան
չարչարելի՛ է ով գնծ.
Իսկ յորժամ եկին թանձ
րագունին յարբեցե
լոցն յանդգնութ՟ի, չար
չարեցաւ. զի ձրիվ փրկե
ցաք՝ զմերս ունելով մար
մին. չարչարեալ օրդնեօք

Բ

Մարդ եղեալ բանն այ:
էր՝ թէ մարթ եղեալ
չարչարեալ. ապամուրեան
վն զի ը մեզ եղև մա
ծինն. քանիզի անդամ
անուանի մարդ, առ ՛ի
յածաշունչ գրոց զմը
տաւ ածեալ զանօրէնու
թ՟ին. մ՛ծ գոլ ըստ բը
նութ՟ե զնմ. և այսպէս
խոստովանեսցուք.

Յարացոյց յածաշունչ գրոց
ըէ եկաց Քրիս յոն բանն՝
Նյէփ մարդանալոյն՝
ԻԶ.

*Գլուխ. ԺԴ. *

ԱՄԵՆ ՕՐՀՆ
մըն ած ցուցզանն
մովսէս. և
արարացես քաւուն յա
կեյդ եէ յ երկուց կանդ
նոց և՛ի կխոց զերկայնու
թ՟ի նր. և՛ի կանգնոյ և
՛ի կիսոյ զլայնութ՟ի նր.
և արարցես երկուս քե
րոբէս ոսկիս ձախարա
իտ կեայս

կեայս։ և դիցես զնոսա յերկուց կողմանց քաւութենն։ և եղիցի քերովբէիցն տարածել զթևս իւրեանց՝ հովանի՛ ունել ՚ի վր քաւութեն. և երեսք նց ՚ի միմեանս հանդէպ քաւութեն։ Օրինակ ուրեմն եղիցի և յոյժ հաւաստի. և մը նաց ՚ի մարդկութեն ած՝ բանն այ։ և յիւրումն փառըս և գերունակութեն. Թէպէտ եղև ըստ մեզ անօրինաբար. զի քաւութի ՚ի ձեռն հաւատոց եղև մեզ Էմմանուել։ և առայս՝ հաւատարմացուցէ զմեզ ասելովն ՚ի մատուռնն յովհաննէս։ որդեակք՝ զայս գրեմ ձեզ՝ զի՛ մի՛ մեղանչիցէք. և եթէ ոք մեղանչիցէ՝ ունիմք բարեխօս առ հայր՝ զյս քս զարդարն. և նա է քաւութի մեղաց մերոց. *Մ. Ա և պօղոս՝ զոր եդ ած առաջ քաւութի ՚ի ձեռն հաւատոց արեամբն իւրով. սակայն երևելի քերովբէք կացեալք շուրջ զքաւութեն, հովանի՛ ունելով թևովք ընդ դէմ միմեանց՝ սարսելով խոնարհեալք ՚ի նա, և անքթթական ական ՚ի տիրական պաշտեալք։ քանզի միայն յած հայի այս քան բազմութի վերին զօրութեանցն. անյագաբար ունելով զած առուին. *Մ. յաղէս տեսեալ մարգարէին եսայեայ զտէրն ՚ի վր աթոռոյ վերացելոյ և բարձրացելոյ. առ է շուրջ կային զնովաւ քերովբէք ընծայաբերելով ող̃ այ̃։

Մ. Ղ։

Գլուխ. ԺԱ.

ՍՈՒՐԲ ԽՈՐԱՆՆ բեմն ած այինն մովսէս. յետ իւր տացուոց տանջանացն ի խն բաց

բայց վճարել զիսրայէլ.
և վս̄ զի էր հարկաւոր
զորս Ճ̄ ըծով ծառայու-
թեն և սովորական սըր-
կութեն՝ հաւանեցուցա-
նել թէ կոչեաց զնոսա
ա̄ծ, նշանագործել հը-
րամայիւր. քանզի հզօր
է միշտ սքանչելագործու-
թ̄ի առհաւատ. *Պ՛րդ՝
ասէ մովսէս առ բոլորեցս
ա̄ծ, եթէ ո՛չ հաւատաս-
ցեն ինձ, և ո՛չ լուիցեն
ձայնի իմում. քանզի ա-
սիցեն ինձ թէ չէ՛ երե-
ւել ք̄եզ ա̄ծ. զի՞նչ աաս-
ցից ցն̄ս. և ասէ ցնա տ̄ր.
զի՞նչէ այդ որ ՚ի ձեռին
քում, և նա ասէ գաւա-
զան. և ասէ՝ ընկեա ըզ-
դա ՚ի գետին. և ընկեց
զնա ՚ի գետին. և եղև
օձ. և փախեաւ մովսէս
՚ի նմանէ. և ասէ տ̄ր ցմով-
սէս. ձգեա զձեռն քո
և բուռն հար զտտանէ
նորա. և ձգեաց մովսէս
զձեռն իւր՝ և բուռն
եհար զտտանէ նորա. և

եղև գաւազն ՚ի ձեռին
ն̄ր. զի հաւատասցեն թէ
երևեցաւ քեզ տ̄ր ա̄ծ
հարց ն̄ց. ա̄ծ աբրահա-
մու, և ա̄ծ ՚իսահակայ,
և ա̄ծ յակոբայ. *Պ՛րդ՝
տես այսպէսւք, զոր յո̄յ
ըստ բնութեն և ճըշ-
մարտապէս որդին՝ ո̄պ
գաւազան ինչ հօր. զի
թագաւորութեան նշա-
նակ է գաւազան. քանզի
հանդերձ որդւով իշխէ
ամենեցունց. զոր ա̄ծ այ-
ինն Դաւիթ՝ աթոռ քո
ասէ ա̄ծ յաւիտենս յաւի-
տենից. գաւազան ուղ-
ղութե՝ գաւազան ար-
քայութե քոյ. այլ ընկեց
զնա ՚ի գետին. այսինքն
զ հողեղէ՛նն զգեցաւ
մարմին. *Քանզի առա-
քեց զնա յերկիր ՚ի ձեռն
մարդանալոյն. զի յայն
ժամ իսկ՝ յայնժամ նը-
մանեղև չարութեց մե̄րց՝
յայտ է զի չարութե նը-
շանակ է օձ. և զի ճըշ-
մարիտ է զոր ասացին՝

խելամուտ եղիցես յայն
մանէ · քանզի ինքն տր
մեր յս քս 'ի պատկեր և
օրինակ մարմնով տօրէ
նութեն՝ զօձն ընդունի
զպղնձի · զոր բարձրացոյց
մովսէս · զի զօձիցն ա-
պականեսցէ ըզխածան
մունս ։ * Քանզի ասէ՝
թէ որպ մովսէս բարձրա
ցոյց զօձն յանապատին,
այսպէս պարտէ բարձրա
նալ որդւոյ մարդոյ ·
զի ամ որ հաւատասցէ
'ի նա՛ մի՛ կորիցէ · այլ ըն
կալցի զկեանսն յաւիտե
նականս ։ * Քանզի զոր
օրինակ պղնձոյն եղեալ
օձ՝ փրկութն պատճառ
էր վտանգեցելոցն, քան
զի ապրեին հայեցեալքն
'ի նա, այսպէս և տր մեր
յս քս · որք տեսանեն
զնա նմանութբ չարացս՝
ըստ որում եղև մարդ ·
այլ ոչ անդիտանան թէ
ած է կենդանարար ա-
ռիթ գոլ կենաց , և կա
րօղ ապաւէն լինիլ 'ի

'Ի նոյն խորհուրդ ։

գառն և 'ի թունաբեր
գազանացն · ասեմ 'ի հա
կառակ զօրութեանցն ·
* Նոյնպէս ուրեմն օրի
նակ ուտելոյն զաւա
զանին մովսէսի զայլոցն
գաւազանս՝ զորս ընկե
ցին 'ի գետին կախարդ-
քն ։ ապա ուրեմն ընկե
ցաւ գաւազանն յերկիր,
այլ ոչ եկաց մնաց օձ ·
զի համբարձեալ դրձլ
եղև որ ինչ էր՝ն · զի թէ
եղև որպ աստցին նմա
նութբ ըստ մեզ՝ գաւա
զանն հօրն, այսինքն որդին,
որով տիրէ՝ բոլորից ·
այլ կատարեալ բարւոք
զանօրէնութն՝ համբար
ձաւ յերկինս ։ և եղև
դարձեալ 'ի ձեռն հօր
որպ գաւազան ուղղու
թն և թագաւորութն ·
քանզի նստաւ ընդ աջմէ
ծնողին , և եղև յի-
րում գերունակութն ·
ունելով զվերինսն ա-
թոռս և մարմնով ։

Առ ՚ի նոյն խորհուրդ.

Գլուխ. ճ.Օ.

ԱՍԱՑ ՏԷՐՆ դարձեալ` մխեա զձեռն քո ՚ի ծոց քո. և մխեաց ըզձեռն իւր ՚ի ծոց իւր. և եղև ձեռն նր որպէս զձիւն. և ասէ ցնա դարձեալ` մխեա զձեռն քո ՚ի ծոյ քո. և մխեաց զձեռն իւր ՚ի ծոց իւր. և էհան զնա ՚ի ծոցոյ իւրմէ. և դարձաւ անդրէն ՚ի գոյն մարմնոյ իւրոյ. *Զձեռն և աջ այ և հօր` զոր ՚ինըմանէ ըստ բնութե որդին անճառնէ ածային դէր. եմոյծ զնա հաւատեաւ ասելով` ես ձեռամբ իմով հաստատեցի զերկինս. զոր և երանելին Պաւղիթ ասէ. բանիւ տն երկինք հաստատեցան. *Նորդ տեա՛ զի ՚ի ծոյն մխեալ թաքու

Գ.

՚Ի նոյն խորհուրդ.

ցեալ ձեռինն իւրոյ` և չև ևս կրեալ զգօրութին, արտաքս հանեալ անդրէն բորոտեալ. և դարձեալ ՚ի ներքս մխել. սակայն և անդրէն արտաքս ելեալ և ոչ ևս երեւեալ բորոտեալ. քանզի դարձաւ ասէ անդրէն ՚ի գոյն մարմնոյ իւրոյ. *Նպաստուրեան մինչ դեռ էր ՚ի ծոց հօր որ ՚ի նմանէ բանն` ածուէն մաքրութ վայելուչ երևէր. իսկ վն զի ոչ արտաքոյ եղև` ըստ մարմնաւորեն ասեմ. այսինքն մարդանալն. եղև նմանութի մարմնոյ մեղաց, և ընդ աննմանսն համարեցաւ. զոր ասաց երանելին պօղոս. թէ ոչ գիտօղն մեղաց` վն մեր մեղս արար. զի մեք եղիցուք արդարութիւն այ նովաւ. Օ այս վարկանիմ յայտնել զգօրութին. քանզի պիղծ էր ըստ օրինացն բորոտ. բայց զի դրձլ

խը եղև

'Ի նոյն խորհուրդ։

եղև 'ի ծնոց հօր, քանզի համբարձման յետ 'ի մեռելոց յարութեն, այր տարս ելեալ դարձեալ ձեռն երևեցի մարքուր։ քանզի եկեալ իսկ. եկեալ ըստ ժամանակս որ մեր յս քս ածութե փառօք՝ և մաքրութե. որ և զգոյն ըստ մեզ առանց 'ի բաց դնելոյ ունելով. * Նաև ուրեմն և երանելին Պօղոս յաղագս քն. եթէ միանգամ մեռեալն 'ի բառնալ ըզ մեղս բազմաց, յերկրորդումն առանց մեղաց յայտնեսցի, որոց ակն ունին նմա 'ի փրկութի. ապաուրեմն յորժամ սըրբազանն գիր անուանէ յս քս՝ մի՛ մարդ առանձինն իմասցի ոչ միաւորեալ ըստ ճշմարտութե բանին. այլ այսպէս յաւէտ կացցուք. զի նա ինքն յայ հօրէ բանն յս քս.

Զի ոչ ածազգեստ մարդ էր նս. Նաև ոչ 'ի մարդ բնակեցեալ բանն այ. այլ յաւէտ զի էջն մարմին, այսինքն ջատարեալ Սուրբ ըստ Գրոյ։

* Գլուխ. ԺԱ. *

ՈՐՔ ԶՕ ԱՆբիծ հաւատս ունին 'ի քս. և յամենեցունց ո՛չ դուզնաքեօք վկայեալ յուղղութի. ասեն եթէ ինքն որ յայ հօրէ բանն՝ էջ յունայնութի, կերպարանս ծառայի առեալ՝ և իւր մարմին արարեալ. 'ի կուսէն մարիամայ ծնեալ եղև ըստ մեզ. երևեցաւ և որդի մարդոյ։ է ած ըն հոգւոյ, և ըստ մարմնոյ՝ մարդ նոյն ինքն. զոր և ածայինն պօղոս. հրէից ժողովրդեանն գուչէր ասելով. * Բազում մասամբք և բազումօրինկօք կանխաւ խօսեցաւ

իթ ած

ա͞ծ ընդ հա՛րսն մեր մար
գարէիւք: իսկ 'ի վախ
ճան աւուրցս՝ խօսեցաւ
ընդ մեզ որդւովն: և
զի՞րդ իմասցի խօսեալ
ա͞ծ և հայր 'ի վախճան
աւուրցս որդւովն: ք͞զի
խօսեցաւ առաջնոցն զօ
րէնսն նովաւ. զայս և
ինքն որդի յիւր բանս
ասէ գող զորս 'ի ձեռս ի
մատանոյն մովսիսի: ք͞զի
ասէ մի՛ համարիք եթէ
եկի լուծանել զօրէնս
կամ զմարգարէս: ոչ ե
կի լուծանել, այլ լնուլ:
բայց ասեմ ձեզ. յովտ մի՛
որ նշանախեց մի է. ոչ
անցցէ յօրինաց և'ի մար
գարէից մինչև ա͞մ եղի
ցի. երկինք և երկիր
անցցեն, և բանք իմ մի՛
անցցեն: * Նաև առայս 'ի
ձեռն մարգարէին ձայ
նի. ես որ խօսիմն՝ մերձ
եմ: ապաւորեան յորժամ
եղև 'ի մարմնի՝ յայնժամ
խօսեցաւ ընդ մեզ հայր
նովաւ. ո՞չ ասէ երանե

լին Պօղոս. 'ի վախճան
աւուրցս այսոցիկ. և զի մի՛
անհաւատք լիցուք եթէ
նա՛խնքն է որ և նախ քան
զյաւիտեանս որդի, 'ի
վ͞ր է ա͞ծ անդէն՝ զորով
և զյաւիտեանս արար.
ճառագայթ փառաց՝ և
նրկարագիր էութեն ն͞ր
գոլ ասէ հօր: * Որդ
եղև ճշմարտապէս նա.
որով և զյաւիտեանս ա
րար ա͞ծ և հայր. և ո՛չ
որ͞պ վարկանին ոմանք 'ի
մարդուամ եղև. զի որ͞պ
զմարդ իմասցի 'ի մէնջ
ա͞ծ. ունելով 'ի նիւթի
բնակեալ: քանզի թէ ա
սեն ասա զայս ունիլ և
հաւատացեն ճշմարտա
պէս. աներորդ երևես
ցի ասելովն՝ երանելի
աւետարանիչն Յովհան
նէս, թէ բանն մարմին
եղև: * Քանզի զի՞նչ
պէտք են մարդանալոյն
և մարմնանալ ասելոյն
զառ իւրս բանն. եթէ
ո՛չ եղև մարմին. զբա

 մեզն

ղի ոչ ա̃ծաղգեաւ մարդկէր ո̃ն
մեզն յայտնէ լինել · և
մարմնանալոյ զօրութի
մարդ եղեալ ըստ մեզ
ցուցանէ զնա · մնալով
և գերագոյն քան զմեզ
յաւէտ · զի և քան զա̃մ
ստացուածս : *Նոյն պի
տոյ է ո̃պ վարկանիմ զորս
'ի բարւոք մտածութեանս
առընթեր բերել ո̃պ ա
սացին : և հաւանեցու
ցանել թէ եղև մարդ
միածինն · և է ա̃ծ և
մարմնովն · և ոչ բնակել
'ի մարդում · և ա̃ծա
զգեստ զնա կատարեալ,
ո̃պ զայլսն որք եղեն հա
ղորդ ա̃ծութե նր ·

Խորհրդածութիւն վասն այսր :

Գլուխ · ժԲ ·

ԱՍԱՑ ՏԷՐՆ ա̃ծ վ̃ն մեր · թէ բնակեցայց 'ի նոսա և գը
նացից 'ի նոսա · և եղէց նց

խորհրդածութի վ̃ն այսր :

ա̃ծ, և նոքա եղիցին իմ
ժողովուրդ · և տ̃ր մեր
յ̃ս ք̃ս ասէ ես եկից ·
եթէ ոք բացցէ ինձ՝ մըտ
ցուք ես և հայր իմ, և օ
թեվանս առ նմա արաս
ցուք : անուանիմք և տա
ճար ա̃յ · քանզի մեք ա
սէ տաճար ա̃յ կենդանւոյ
եմք : և դարձեալ՝ ոչ գի
տէք եթէ մարմինք ձեր
տաճար են հոգւոյն ս̃բ
որ 'ի ձեզ · զոր ունիմք
յա̃յ : *Արդ՝ թէ այս
պէս ասեն, և զնա գո
զԷմմանուէլ, ո̃պ զմի
ոք 'ի մէնջ՝ բնակեալ ու
նելով զա̃ծ յինքեան,
յայտնապէս խոստովա
նեսցին · զի յորժամ զնա
երկրպագեալ տեսանի
ցեն առ 'ի մէնջ և 'ի հրեշ
տակաց, և յերկինս և
յերկրի · յամօթ լիցին
ո̃պ ստարախոհք · և զորը
բազանից զգրոց դիտու
մըննն ոչ գիտողք : այլ
և ոչ ունելով հաւատս
յինքեան զոր աւանդե
ծ̃ն ցին

մեզ · որ խնկզեանք ինք
նատեսք և սպասաւորք
եղեն բանին ։ * Իսկ թէ
ասիցեն թէ ա̄ծ է և ո̄պ
զա̄ծ փառաւորի վ̄ս 'ի
նմա բնակելոյն · միայն
զառ 'ի յա̄յ հօրէ ծը
նեալն բան · և ո՛չ զի եղև
մարդ · լու՛իցեն առ 'ի
մէնջ՝ եթէ ոչք ունին
յինքեանս զա̄ծ՝ բաւա
կան իցէ լինիլ ա̄ծ ճըշ
մարտապէս · և երկրպա
գիլ յամենեցունց , ամե
նեքին եղիցին ա̄ծք , և
երկրպագելիք ։ * Յան
զի բնակի և 'ի ս̄բս և 'ի
հրեշտակս · ունիմք և
մեք զնա՛ բնակեալս 'ի
մեզ յինքեանս 'ի ձեռն
հոգւոյն ։ այլ ո՛չ է պարտ
ասել առայս ա̄ծս և եր
կրպագելիս զոր ունին
զնա՛ յինքեանս ։ * Ո՛չ վ̄ս
այսորիկ է ա̄ծ և երկրպա
գելի. Էմմանուէլ , զի
բնակեցաւ 'ի նմա ո̄պ 'ի
հասարակ մարդում , և
ը̄ն մեզ իմացելոյ եւառան

ձին գոլով և ըստ մասին
բանին ա̄ծ , այլ զի եղև
մարմին , այսինքն մարդ ։
քանզի եկաց մնաց , վ̄ս
այսորիկ ա̄ծ և երկրպա
գելի ։

Բանք առաքելականք ։ Որով
Ա.Ջ անուանի Յ̄ս ։

* Պօղոս · ԿոԹ ։ *

ՅԱՂԱԳՍ խորհրդոյն ասե
լով որ ըստ ք̄ի·
յլոց ազգաց ոչ ծանու
ցաւ որդւոց մարդկան ·
ո̄պ այժմ յայտնեցա՛ւ սըր
բոց իւրոց · որոց կամե
ցաւ ա̄ծ ցուցանել՝ զինչ
է մեծութ̄ի փառաց խոր
հրդոյս այսորիկ 'ի հեթա
նոսս , որ է Յ̄ս 'ի ձեզ
յոյսն փառ̄ց , զոր մեքն
քարոզեմք ։ Արդ՝ եթէ
է ա̄ծ ազդեստ , և ո՛չ ա̄ծ
ճշմարիտ , զի՛ արդ է նա՛
հարստութ̄ի փառաց խոր

ծ̄է   հըր

հրդոյն պատմեցելոյ 'ի
հեթանոսս. զի՛արդ ըն
նա՛ւին և ա՛ծ քարոզի։

* Աղ. *

Կամիմ զի գիտիցէք թէ
որ չափ ջան ունիմ վս
ձեր՝ և վասն լաւոդիկե
ցւոցն. և որոց ոչն տե
սին զերեսս իմ մարմնով.
զի մխիթարեսցին սիրտք
նոցա, տեղեկացեալ ք
սիրով. և յամ մեծութե
հաւանութե հանճարոյ
'ի գիտութի խորհրդոյն
այ և քի. * Աղ. հա խոր
հուրդ այ՝ զՔի խոր
հուրդն անուանէ. և
հաւանեցուցանել կամի
զոմանս հանճրով առ 'ի
գիտութի նր. * Աղ. րդ՝
որո՞յ հանճարոյ պէտքէին
որոց կամէին ուսանել
զխորհուրդնքի՝ եթէ
էին հանդերձեալ լսել
թէ 'ի մարդ բնակեաց
ա՛ծ. այլ կարօտ է հան
ճարոյ, և ոչ փոքու՝ գի
տելն զ[illegible]մանութենն՝

Ի

եթէ ա՛ծ գոլով բանն
եղև մարդ։

* Աղ. *

Քանզի 'ի ձէնջ հնչեաց
բանն տն ոչ միայն 'ի
մակեդոնիայ, այլ և յա
քայիայ՝ և յամ տեղիս հա
ւատքն ձեր որ առ ա՛ծ՝
պատմին. * Աղ. հա դրձլ
յա՛ծ լինիլ ասէ ըղ հա
ւատս. վս որոյ ասէ քս.
որ հաւատայ յիս՝ ընդու
նի զկեանսն յաւիտենա
կանս. և բան տն՝ զնր
քարոզութիւն՝ ասէ.

* Աղ. *

Քանզի դուք իսկ գի
տէք զմուտն մեր առ
ձեզ. զի և ոչ ընդ միոյ
ինչ եղև. այլ յառաջա
գոյն չարչարելք և թըշ
նամանեալք. որպ և գի
տէք իսկ 'ի մէջ փիլիպպե
ցւոց համարձակեցաք այ
մերով. խօսիլ ձեզ զաւե
տարանն այ։ * Աղ. հա խօ
սելով այ զայ աւետա

ծք րանն

րանն. խօսեցաւ քարո
զեալ հեթանոսաց զքն:

Ա. ԺԱ.

Յիշեցէք եղբարք զաշ
խատութի մեր. 'ի տուէ
և 'ի գիշերի գործելով,
առ 'ի չծանրանալոյ ու
մեք 'ի ձէնջ, քարոզեցաք
ձեզ զաւետարանն այ:
Եւ դարձեալ՝ վն այսորիկ
գոհանամ զայ անպակաս,
զի առեալ զլուր բանին
այ առ 'ի մէնջ ընկալայք
ոչ որպ զբան մարդկան,
այլ որպ և է իսկ ճշմարիտ
բանն այ. որ ներգործէ
'ի ձեզ հաւատացեալսդ:
*Ա. Որդեօք ոչ յայտնա
պէս աւետարան այ, և այ
բան ասէ զ յաղագս քի
քարոզութիւն. որ և զի
արդ ոչ է ամենեցուն
յայտնի:

Ա. ԺԲ.

Քանզի երևեցաւ շն
նորհն այ փրկիչ ամ
մարդկան. որ խրատէ՝

Օ ի ած տր Բե:
զմեզ՝ զի ուրացուք զամ
պարշտութի և զաշխար
հական ըղձանկութիս.
զգաստութբ և պարկեշ
տութբ և ած պաշտութբ
կեցցուք յաշխ յայսմիկ.
և ակն կալցուք երանելի՝
յուսոյն, և յայտնութե
փառաց մեծին այ և փրկ
չին մերոյ յի քի. *Ա. Հա
ած և մեծ անուանի հա
ւատեալ որ մեր յս քս:
քանզի նախնքն է՝ որում
յայտնութե փառացն ապա
ւենմք. 'ի ձեռն ուղղակի
վարուց և անապականութբ
փութացեալք. այլ թէ
է աստուածագետ մարդ. զի
մարդ իցէ և մեծ ած՝
կամ երանելի իցէ՝ որոյ
իցէ յոյս 'ի նմա: *Ա. Թէ
ճշմարիտ մարգարէն ե
րեմիաս զոր ասէն. անի
ծեալ որ դիցէ զյոյս իւր
'ի մարդ. քանզի և ոչ ած
ուրեք անուանէր զնա
որպ առաջի աստուածագետ
ուսուցողացն. և զի՞նչ է
որ արդ եղև զայլն ա

ծդ մե

մննւին գողամծս և եր
կրպագելիս՝ որք զամ ու
նէին յինքեանս: բայց ամ
մեծ և երանելի ունելով
զպայծառութիւն՝ անուանէ
զ.քս երանելին Պօղոս.
որ և գտանի ասելով յա
ղագս հրէից և Խամա
նուէլի. որոց հարքն և
կտակարանքն. և աւետիքն
յորոց և.քս ըստ մարմ
նոյ. որ է 'ի վրոյ ամենե
ցուն ամ օրհնեալ յաւի
տեանս ամէն: *Նոյ զի
ըստ ամայնոյն յայտնու
թեն առնէր զքարոզութն,
համառօտ' եղիցի յառա
ջելոյն խորոյ: ապա յետ
ամաց չորեքտասանից՝
դարձեալ ելի յերուսա
ղէմ ընդ բառնաբայ. ա
ռեալ և ընդ իս զտիտոս,
և ելի ըստ յայտնութեն.
և զեկուցի նոցա զաւե
տարանն՝ զոր քարոզէի
առանձին թուեցելոցն.
զի մի՛ դուցէ 'ի զուր ինչ
ընթանայցեմ, կամ ըն
թացայ՝ քարոզել հեթա

նոսաց ոչ զամ: *Յամ
ուրեք ամ ային անուա
նելով զոր 'ի վրոյ նր խոր
հուրդն, եւ յետմ ըստ
յայտնութեն. և հաւուր
դիւր թուեցելոց. այսին
քըն ընդ սրբոց առաքե
լոցն. զի մի դուցէ 'ի զուր
ընթանայցէ՝ կամ ընթա
ցաւ: արդեօք իջեալ յե
րուսաղէմ. և դարձել
'ի ժողովս հեթանոսաց
մտեալ ուղղեալ ինչ յա
ռաջնոցն. և ոչ եկաց մի
նաց ամ խոստովանելով
զ.քս: *Որ և գրէ' առ
ոմանս, զարմանամ զի
այդպէս վաղվաղակի փո
փոխիք 'ի կոչողէն զձեզ՝
յայլ աւետարան՝ որ ո՛չ է
այլ: բայց եթէ իցեն ո
մանք որք խռովեցուցա
նեն զձեզ. և կամիցին
շրջել զաւետարանն քի.
*Նոյ ասէ դարձեալ' այլ
թէ մե՛ք կամ հրեշտակ
յերկնից աւետարանից է
ձեզ աւելի՝ քան զոր ա
ւետեցաք' նզովեալ լիցի: և

Օ. ի ա՟ծ ա՛ւ Բռ՟։

Թողեալ զայլսն ամենե սին զա՟ծ բնակեալս ու նօղսն յինքեանս, միայն քարոզէր զյս՟ ոպ՟ զա՟ծ։

Ա. ու. չի ա՟ծ է. Բռ՟։

Գլուխ. Ի.

ԻԲՐԵՒ ԷՐ.

զադս՟ Բէ՝ յոր ժամ էրն յերու սաղէմ ՚ի տօնին ի զատկի հաւատացին յանուն նր՟. տեսեալ զնշանսն զոր առնէր. բայց ինքն յս՟ ոչ հաւատայր զինքն նց՟ վս՟ գիտելոյն իւրոյ զամե նեսեան։ և զի ոչ ինչ էր պիտոյ եթէ ոք վկայես ցէ վս՟ նր՟. զի ինքն իսկ գիտէր զինչ էր ՚ի մար դն։ Է՛ր եթէ ա՟ծ ադրեսա մարդ. զի մարդ ոչ պատ րէին հաւատացեալքն յանուն նր՟ յերուսաղէմ բազումքն. վասն էր և միայն գիտէր զոր ինչ

Օ. ի ա՟ծ է. Բռ՟։

՚ի մարդն, զոր ոչ ուրուք և այլոց գիտացեալ։ քան զի ստեղծանել ասի տր՟ միայնոյ զսիրտս մեր։ Ա՟ստ էր և միայն թողու զմեղս։ քանզի ասէ թէ իշխանութի՝ ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. էր՝ բազդաւ քան զայլսն ամենայնից է տր՟ և հօր. հիմ միայնում ըս պասաւորեն հրեշտակք. *Ես մեղ ուսոյց. հաւա տակաց հաւատքէր. հայր զոր ՚ի յերկինսն. քանզի իւր միայն էր. այլ ասի ցես եթէ զպատիկ ըղ ձայնս՝ դնելիք բնակերոյն բանի։ և զի մարդ ոչ էր վայելուչ ըստ մարդա րէիցն չփուցանել և նմա այսպէս ասէ տր՟. այլ յոր ժամ զգերադոյն օրինա դրել կամէր՝ զօրինաց ըն վայելուչ պատիւն եդել իւր՝ ասէր։ ես ասեմ ձեզ Օ. ի մարդ զինքն ապա գոյ ասէ զոր ինչ պարտն է տր՟ վս՟ գոլոյն ըն ծրշ

ծղ մար

մարտուՆն որդի։ որ և զիմրդ Թէ ածազգեստ էր՝ էր ազատ ըստ բնուԹե։ քանզի միայն ածուԹիւն է ազատ։ և ոչ ընդ ուրուք իշխանուԹե։ քանզի ոչ միայն յանձն առեալ զամենեցունց դովուԹն, այլ ոչ պարտուց օրինակաւ ընդունէր զպաշտօնն։ *Իսկ եԹէ կատարումն օրինաց և մարգարէից է Քս։ և է ածազգեստ մարդ, զի արդ ոչ է Ճշմարիտ ասել եԹէ մարգարէականացն քարոզուԹեանցն կատարումն՝ մարդապաշտուԹե խոտորումն 'ի մեզ եմուտ. ապա քարոզէին օրէնքն՝ ոն այ քում երկիր պգցես. և զնա միայն պաշտեսցես։ դաստիարակեաց մեզ 'ի Քս. ով 'ի գիտուԹն վերաբերելով զորս 'իտուԹերին՝ յառաջադոյն արդեօք 'ի բաց մերժեալ զերկրպագելն այ, երկրպագեսցուք զած

ունողի՛ նիւԹի *Քանզի ուր էր լաւագոյն իմանալ ասա ինձ. յերկինս Թէ 'ի մրդում, 'ի սերովբէս Թէ 'ի հողեղինի մարմնի։ եԹէ ածազգեստ մրդ էր. զի մրդ մերձաւորուԹբ հաղորդ եղև մեզ մարմնոյ և արեան։ եԹէ բաւական էր բնակիլն առ 'ի հաղորդուԹի մերձաւորուԹն մեզ 'ի նոյնս։ իսկ եԹէ հաղորդիլն նորա և մարդանալ էր՝ 'ի բազումս բնակեցաւ 'իւրբոյն և մարդացաւ. և ոչ միանգամ. այլ յոլովակի։ *Նա զիմրդ միանգամ 'ի վախՃան աւիւանեանցն յանարդուԹիւն մեղաց իւրով պատարագաւն յայտնեալ ասի։ և զիմրդ մի՛ գալուստ մեզ քարոզեն բանին՝ աստ ածաշունչ գիրք։

Ճէ եԹէ

Զի ամէ կՌ։

եթէ ամ ազգեստ մարդ էր՝ տաձար ուրեմն եղենալ այ։ եզիմարդ է՝ ՚ի մեզ քս արդեօք · ոպ տաձար ՚ի տաձարս։ թէ ոպ ամ ՚ի տաձրս հոգւոյն, եթէ ամ ազգեստ մարդ էր՝ զի մարդ է կենդանարար մարմին նր միայնոյ։ քանզի պարտ էր գոլ այսպիսիս և այլոցն՝ յորս բնակեաց բոլորիցն ամ․ *Գրէ՛ ուրեմն և ամ այինն Պօղոս · արհամարհեալ ուրուք զօրէնսն մովսէսի առանց գթուե երկուք կամ երիւք վկայիւք մեռանէր։ իսկ որ չափ ևս տաւել պատժոց արժանի համարիցիք զայն՝ որ զորդին այ առ ոտն եհար և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ, որ և ամ այինն պատուիրան էին օրէնքն խօսեցեալ ՚ի ձեռն հրեշտակաց։ *Մարդ՝ զի մարդ վաթար պատժոց համարեցի որ խառնակ հա

Զի ամէ կՌ։

մարեցաւ զարիւնն քն․ և զի մարդ վեհագոյն է քան զօրինացն պաշտօն հաւատն որ ՚ի քս։ այլ ոպ ասացի ոչ ոք ոպ մի՛ ՚ի որքոցն ամ ազգեստ մարդ։ այլ ամ ըստ ձրշմարտւե․ և գերաղարդապէս ունի զփառսն, զի ամ գոլով բնութբ՝ եղե մարմին · այսինքն մարդ կատարեալ բանն այ։ քանզի միաւոր և անձնաւոր զմիաւորեալն ընդ նմա մարմինն գոլ հաւատամք · և ճշմարիտ է ամենայն իրօք միաւորութին․

Զինչ պարտ է իմանալ զբանն մարմին եղև և բնակեցաւ ՚ի մեզ․

Գլուխ · ԻՄ․

Զ Ա Ի Ա
կէն աբրահա
մու բուոն հար
ծը կա

կանել ասէ Պօղոս միա
ծին բանին այ․ այլ և
մերձաւորութբ կցորդ
մեզ արեան և մարմնոյ․
*Յիշեմք և զյովհան
նու բանն զոր ասաց․
թէ բանն մարմին եղև
և բնակեցաւ ՚ի մեզ․ ար
դեօք եղև դիտումն
հոգեկրին զայն ուսու
ցանել, եթէ փոփոխման
անընդունակ էր բանն
այ․ զոր ստացուածոյսէ
վայելուչ կրել այլայլու
մըն․ այլ զի և զոր ինչ
ոչն էր լինել․ թերևս
կամ ակնարկութբ խուռով
ածել առայս․ այսինքն
յորմէ յառաջն դայր,
նմա թուեցեալ մղել յայ
լայլութի բնաւորական․
մի՛ լիցի․ *Քանզի մնաց
ինքն՝ ոչ ընդունելով
յիւր բնութիւն այլայլու
թի և փոփոխման ըստ
ւերկրել ոչ գիտելով․ ք̅
զի Հաստատուն է վերինն
բնութի՝ յորս էրն միշտ։
*Ո՛չ խառնէ եղև մարմին

Բանն մարմին եղև ։

բանն, կարևոր է տեսա
նել․ արդ նախ ածային
գիր յոլովակի մարմին
անուանէ զմարդ․ և այլ
՚իմանէ առեալ ա̅մ կեն
դանեայն առնէ յայտնու
մըն․ ոչ ինչ պակաս և ՚ի
հոգւոյ միայնոյ է երբեք
զի առնէ․ արդ՝ գրեալ է
թէ տեսցէ ամ մարմին
զփրկութի այ․ զոր և
ինքն ածային պօղոս՝
ոչ ինչ զգացուցի մար
մնոյ և արեան․ դուչէ՛ առ
խարայէլ և ածային մով
սէս․ եօթանասուն և
հինգ հոգի իջին հարքն
քո յեգիպտոս․ և ոչ ոք
ուրեք արդեօք, թէ
մերկք և առանց մարմնոյ
հոգիքն առնէին զիջա
նելն յեգիպտոս․ այլ
և ոչ առանց հոգւոյ մար
մնոյն բաշխէր ած առա
տապէս զփրկութին․
*Արդ՝ յորժամ լսիցեմք
՚ի մարմին լինել զբանն․
մարդ իմասցուք ՚ի հո
գւոյ և ՚ի մարմնոյ․ և ած

գոլով բանն եղև կատա
րեալ մարդ ։ մարմին ա֊
ռեալ անձնաւոր և մտա
ւոր ։ և միացուցեալ զայն
ըստ ճշմարտութե ընդ
իւր ։ ըստ որում եղանա
կի գիտէ ինքն ։ քանզի
մերոց մտաց անհասանե
լի է ամենևիմք այսպի
սեաց տեսութի ։ *Նու
աստացաւ որդի մարդոյ ։
և թէ պիտոյ է ոչ ընդ
հայելի տեսեալ ասել
ինչ ։ նշանակեն մրդկայ
ին միտք ։ միաւորել ըզ
բանն ընդ մարմնոյն անձն
ւոնողի բանական ։ ոչ
մինչ զմարդոյ անձն ընդ
իւրոյ մարմնոյ այլաբուն
գոլով ։ այսպէս վիճակել
յառ նա կցորդութին
և միաւորութի ։ ոչ զի
թուելի ոչ գոլ այլ քան
զնա վն ըստ շարադրու
թե մի յերկոցունց կա
տարմանն կենդանւոյն ։
*Նակայն ոչ ասացի , մը
նացեալ նր յիւրում բը
նութեն ։ ապա ուրեմն

ոչ ըստ փոխադրութե՝
կամ ըստ յեղման ասեմք
լինել բանն մյ ։ այլ և ոչ
'ի գոլոյն ած՝ նորաւղել
ուստեք ։ զի մարմին ա֊
ռեալ 'ի կնոջէ , և միա
ւորեալ յարդանդէ ,
ընդ նմա եկն մարդ յա
ռաջ ։ մարդ՝ նոյն ինքն
և ած գոլով ։ *Եւ քանզի
ոչ առ 'ի յայլ հօրէ ան
ճառելի ծնունդն 'ի բաց
ընկեցեալ՝ ոչ ըսկիզբն
գոլոյն կոչեցեալ կրեաց
զոր 'ի կնոջէն ։ այլ յա
ւէտ թույլ տայր իւրում
մարմնոյ ըստ իւրում
բնութե օրինի կոչիլ 'ի
գոյութի ։ ըստ ծննդեան
օրինակի ասեմ ։ բայց սա
կայն ունի ինչ և այլանը
ման մարդկային բնութի
'ի նմա ։ քանզի ծնաւ 'ի
կուսէ միայն ։ և ունի
մայր զանփորձն ամուս
նութե ։ եղեալ մարմին
և բնակեալ 'ի մեզ ասէ ։
զի երկոքումբք ցուցցէ ։
եղեալ մարդ , և ոչ փո

փոխեալ յիւրոյն։ քանզի
եկաց մնաց որ ինչ էր և՛ի
մարմնի ա՟մ իրօք, ո՟պ այլ
յայլում բնակեալ իմեզ։
այսինքն ա՟ծ այլինս բնու-
թի 'ի մարդկութես։
ոչ կրեալ շփոթումն և
կամ խառնակումն ինչ։
կամ փոխադրութի՟՝ յոր
ինչ ոչն էր։ քանզի բնա
կեալ յայլումն ասացել,
ոչ նոյն եղև այն՝ որ ինչ
էն։ որ յորում բնակին։
այլ իմանի յաւէտ այլ
յայլում։ բայց բանին
բնութե՟՝ կամ մարդկու-
թե՟ միայն նշանակէ ըզ
տարբերութի՟ այլայլու-
թեն յայտաւիկ։ քանզի
մի՛ յերկոցունց իմանի
ք՟ն։ *Ապա ուրեմն զան
շփոթութին ո՟պ ասացի
բարւոք պահեալ՝ բնա
կեալ ասէ 'ի մեզ զբանն։
քանզի մի որդի գիտէ
մարմին եղե՟լ զմիածինն
և մարդացել։ և տես ինձ
զա՟ծ այինն աւետարա՟նիչ՝
բարւոք եղանակաւ պատ

կել կամեցեալ զբոլոր բը
նութի մարդոյս։ քանզի
ասաց 'ի մեզ բնակել բա
նին՝ ոչ այլ իրիք աղա
գաւ ո՟պ համարիմ լինել
ասցե՟լ զբանին մր՟դնալն
այլ զի մեք 'ի նմա ո՟պ հա
ղորդութ՟ հարստացեալ՝
հոգւով սրբով գործե
գրութեն շահեալ իր։
արդ՝ զմիաւորութին
'ի վե՟ր ք՟ն ծայրագոյն և
ճշմարիտ լինիլ հաւա
տամք։ *Իսկ թէ և ասի
բնակիլ 'ի մեզ։ ոչ կալ
մամբ արասցէ ինքն ըզ
բնակիլն 'ի մարմնին իւ
րում։ ք՟ զի բնակեցաւ 'ի
նմա ա՟մ լրումն ա՟ծութեն
մարմնապէս։ այսինքն ոչ
ըստ հաղորդութե՟՝ կամ
կալման։ ո՟պ զի մեզ պար
զաբար ո՟պ լուսոյ փայլա
տակեալ։ և կամ հրոյ զբը
նաւորեալն ջերմութի՟՝
յորս մերձն են առեալ։
*Այլ զի այսպէս ասա
ցուք նորին ա՟ծայնոյ և
անմահ բնութեն։ այն

կա՟ որ

որ ինչ էին իմացեալս ընա
կութիւն արարեալ ըստ
ճշմարիտ միաւորութե՛
ութ ասացի իսկ զոր ՚ի կու
սէն առձար: քանզի մի
այնպէս իմանի. և է յս
քս: բայց նուազիմք. զի
յոյժ առոյգ պատմութն
է բանս. ոչ ուրացայց.
և ոչ արդեօք իրաւամբ
անհաւատալի լիցի այսր
պատճառոյ աղագաւ քն
խորհուրդն. այլ ևս ա
ռաւել հռչակի լիցի վայ
ելչաբար: * Քանզի որ
չափ վեհագոյն է ըստ մը
տաց և բանի, այնքան յա
ւէտ է և անդր քան զամ
սքանչելիս, արդ մարմին
եղեալ զբանն. այսինքն
մարդ կատարեալ. և ոչ
ուրեք ամ իրօք մարմնոյ
ծանրութե ըմբռնեալ
առեմք: քանզի անխրա
տաբար է այսպէս իմա
նալ: քանզի լինել և այս
պէս հաւատամք ըստ ստ
վորութե նմա զերկինս
և զերկիր, և զևան խո

նարհգոյնսն. զի ամենա
բաւական է ածութին.
և ամ՝ փոքունք են նը
մա: * Իսկ թէ զիարդ և
ըստ միոյ և յամենայսեն
է ութ բոլոր. դժուարին
է ասել և իմանալ. ոչ
թեթև, այլ յաւէտ և
անհասանելի՛ ամենևիմբ:
* Բայց ուսեալ լինի որ
պէս վարկանիմ և այս
նմա անմարմինն գոլ, և
զբաժանումն ոչ առնուլ
յանձն. և իւր բանին ա
սի առ ՚ի մէնջ մարմին. ոչ
ութ մարդոյ ի՛ւր ծիծա
ղականն. և կամ ձիոյ իւր
խինջականն: այլ զի եղև
նր ըստ ճշմարիտ միաւո
րութեն զգործաւորա
կանն նորապէսսն. առ
որ բնաւորեցաւն ներ
գործել բայց միայն որոց
՚ի մեզս. * Իսկ թէ և ասի
և առաքիլ դէպ եղեալ
ած գոլով բանն. մի՛ ոք
ամբոխեսցի զայն զմտաւ
ածել թէ ո՞ւր գնայցէ
անմարմինն: քանզի տա

կայնով ձայնիւք մեկ
նեալ զաճապինան. որով
ըստ մարմնոյ ձևի զան
մահ բնութեն իմանալ
սովորեալք զանօրէնու
թին։ *Որ և հոգւոյն
սրբոյ ընդ զարհ եղ
րանելին պօղոս. և զի եկ
որդիք՝ առաքեաց Աճ
զհոգի որդւոյն իւրոյ՚ի
սիրտս ձեր աղաղակելով
աբբա հայր։ ասէ ուրեմն
և ինքն փրկիչն. լսէք
ձեզ զի ես երթայց. զի
թէ ես ոչ երթայց՝ միսի
թարիչն ոչ եկեսցէ առ
ձեզ։ իսկ յորժամ եր
թայց՝ առաքեցից զնա
առ ձեզ։ սրդ՝ պարտ է
ձեզ՝ ի բաց դառնալ.
և՚ի բարեպաշտիկն և՚ի
ստոյգ ընթանալ դիտու
թի։ քանզի զայս արա
րեալ՝ զանձինս մեր
օգտեցուսցուք։

րեալ լինի որ զամ լնու։
և գիտելի է յայնէտ՝ զի
է եղանակ առաքելոցն
ոչ ասէր՝ ի տեղւոջէ փո
փոխմամբ առաքելոյն։
այլ պաշտօն առեալ զքա
հանայականն. զոր և սըբը
բոց առաքելոցն առեմք
առնեալ առ՚ի յամենե
ցունց մեր փրկչէն քէ։
*Որ զի՝ եղբարք սէք
երկնաւորի կոչմանն բա
ժանորդք. հայեցարուք
յառաքեալն, և՚ի քահա
նայապետ խոստովանու
թեա մերոյ յն։ քզի տես
թէ զինչ յորժամ է
ցոյցն քահնայապետ
մարդկօրէն. որ և աճ
գոլով լաւ գնաւե. յայն
ժամ և զի՚ր առաքելու
թեն հետևեցոյց նմա.
և անտեղի ոչ ինչ է ոչ
առաջի. եթէ և առաքել
ասէ առ՚ի յայլ հօրէ բուն։
*Քանզի խոստովանե
լի է եթէ լնու զամ. և
ոչ հետևանայ յէնցս յու
մեքէ։ բայց մեք մարդ

Ա.զմ՝ շիրք իմաստի ածա-
ծին՝ Կուսին:

Գլուխ· ԻԲ:

ԾՆԱՒ անճառաբար յայ հօրէ բանն: քանզի անդր է քան զամ միտս ծնունդն· եւ անմարմնոյ վայելուչ բնութ[եան]· *Սակայն իւր ծնունդն իմանալի ծնողին ծնեալն եւ համագոյն է՛ վասն որոյ անուանի եւ որդի՛ յայտնելով մեզ անուանն, ոչ մինչ երկանց եւ ծնընդեան՝ զըստ բնութեան: քանզի կենդանի գոլով միշտ եւ առընթեր հօր, հարկ է ամենայնիւ գոյակից եւ էակից գոլ նմա միշտնջենաւորապէս որ էն հայր՝ էր ուրեմն բանն իսկզբանէ· եւ ած է, եւ առ ած: ոչ ասէ ի մասանցն աւետարանիչ

Գ.

Օ իւրք ածածին՝ կուսին:

*Իսկ 'ի յետուին յաւիտենիս ժամանակս վն մեր մարդկան՝ եւ վասն մերոյ փրկութե մարմնացաւ եւ մարդացաւ եւ ոչ ինչ ուրեք որով որ ինչ էրն նուաղեաց· այլ ունելով անփոփոխելի զիւրն բնութի· եւ յածութեն գերունակութիս գոլով միշտ· խոնարհեալ վն մեր անօրինաբար յունայնութի եւ յաղքատութի· ոչ անպատուեալ զմարդկայնոցս չափու վայելուչն: քանզի հարուստ գոլով աղքատացաւ վն մեր ըստ գրեցելումն· զի մեք նր աղքատութբն հարստասցուք *Արդ՝ եղեւ մարդ եւ ծնունդ մարմնական զոր 'ի կնոջէ կրեալ ասի· վն որոյ զոր 'ի կուսէն առեալ զմիացեալն ընդ նմա ըստ ճշմարտութե մարմնոյ· ուստի եւ ածածին գոլ ասեմք զնր կոյսն ոչ մարդածէն· այլ ինքն ընդ

կդ մար

մարմնոյ ծնեալ զնա՛ . որ
և ծնունդ ունէր որ զոր
նախ քան զյաւիտեանս
'ի հօրէ. Նաև կարծեալն
ոմանց յայնժամ կոչիլ
սկիզբն գոլոյ բանին յոր
ժամ եղև մարդ. ան
սուրբ է ամենևին և յոյժ
անտեղի. քանզի վըձիւ
հաստանէ 'ի վ՟ր ն՟ց ինքն
փրկիչն՝ անհանձարս
գոլ՝ ասելով յաղագըս
իւր. ամէն ասեմ ձեզ.
յառաջ քան զլինիլն աբ
րահամու եմ ես. *Նաև
զի մ՟րդ էր յառաջ քան
զաբրահամ. որ 'ի բազում
յետոյն ժամանակս ծըն
նաւ ըստ մարմնոյ. բաւա
կան է ո՟չ վարկանիմ առ
'ի յանդիմանութ՟ի ն՟ց. և
ա՟ծայինն յովհաննէս ա
սելով. սա է վ՟սորոյ ասն
ասացի զկնի իմ գայ այր՝
որ առաջի իմ եղև. զի նախ
քան զիս էր. արդ 'ի բաց
թողեալ զաւելորդ յար
ձակումն՝ յայսոսիկ ո՟չ
'ի յոյժ բարեդիր. *Ներ

Ն

Թէ ա՟ծածին է մարիամ.

յաւէտ ընդ այն դնաս
ցուք՝ զոր և օգտակար
գոլ ասեմք. մի՛ դժուա
րեսցին ոմանք յորժամ
ա՟ծածին լսիցեն զ՟սբ
կոյսն. և մի՛ անհաւատու
թ՟ե հրէականաւ լցեն
զանձինս իւրեանց. յա
ւէտ՝ զի և հեթանոսա
կանաւ անպարշտութ՟ե.
*Քանզի հրէայքն 'ի
վ՟ր յանուանէին Ք՟ի ասե
լով. վասն բարւոյ գործ
ոյ ո՛չ առնեմք զքեզ
քարկոծ, այլ վ՟ս հայհոյ
ութ՟ե. զի դու մարդ գո
լով՝ առնես զքեզ ա՟ծ.
*Իսկ հեթանոսացնման
կուռք՝ այպն առնեն զե
կեղեցական կրօնիւք.
ասելով թէ ծնաւ ա՟ծ 'ի
կնոջէ. այլ նոքա՛ զիւր
եանց ամպարշտութ՟ե
կրեսցեն պտուղս. *Քան
զի լսիցեն 'ի մէնջ թէ՝
յիմարն անմտութ՟ե խօ
սեսցի. և սիրտ ն՟ր զնան
րուն խոկասցի. *Նայց
ա՟յ մեզ խորհրդոյս բան.

կե թէ

բանն. որ ընդ ժամանակս
կաճն և սկզբանն։ Այլ
վն զի զբանն այ հաստատ
առեմք լինիլ ընդ մեզ. և
մերոց մարմնոց նման առ
նուլ մարմին. և միացու
ցանել զայս ըստ ճշմար
տութե ընդ իւր, յայտ
ի թէ ըն եղանակի երիք
զի զոր ի վերն ի քան
զիտաս և զբան՝ ճնանիլ.
և այսպէս ըստ մարմնոյ
եղեալ մարդ։ զի՞ նէր
անտեղի և անհաճատալի
լինելոյ վայելուչ. որ և
մարդոյ հոգւոյ ոչ յոլո
վակի իսկ ատացաք այլա
բանն դոլով ի մարմնոյ։
Այլ եղեալ հանդերձ
նուաճ. ոչ ընդ նմա միա
նալ աստմբ։ և ոչ ոք ոչ
վարկանիմ աստերիւրեացի։
եթէ զմարմնոյ բնութի
ունի սկիզբն իւրոյ դոյ
ութեն հոգի։ այլ արկա
նէ՛ զնա անձատապէս ի
մարմինն ած և ճնանի
հանդերձ նուաճ. բայց
յերկութեանց աշմանեմբ

կշ զկեն

թէպէտ և հրեից դայթ
զութի և հեթանոսաց
յիմարութի, այլ մեզ
որոց դիտեմբ զնա՝ որ
ժանի սքանչանալոյ. ճըշ
մարիտ փրկութի. և հե
ռի յանհաճատութէ։
*Կանգի թէ էր ոչ բեր
նաճին որ առել յինդրե
նէր զմարիամն զայն զոր
ի յերկրէն՝ մերկ ածուեն
լինիլ մայր. և ճնանիլ ի
նմանէ զբնութիւնն որ
ան դրնէ ք զամ ըստեղծ
հաճս. մոլորութիւն և
յիմարութի էր լրն. և
այլ ինչ ոչ։ *Կանգի
ոչ յերկրէ եղև ածայ
լինն բնութի. և ոչ որ
դեօք լինէր արմատ անա
պականութե. որ ընդ ա
պականութէն. և ոչ ճը
նանէր մահկինացուն զգ
ծոլորից կենդանուէ.
և ոչ լինէր պատուղ զգ
դայականիս մարմնոյ՝ ան
մարմինն՝ որ ի վերն է
քան զլինելութին. որ ըն
լինելութէն է անակըզ

Թուէ ա̅ծածին է մարմն.
զկենդանին. յայտ է ըզ
մարդն. ապաւորեմն ա̅ծ
էր բանն եւ եղեւ մարդ.
եւ վ̅ս զի ծնաւ ը̅ս մարմ
նոյ վ̅ս մարդկութեան՝
ա̅ծածի՛ն է հարկաւորա
պէս ծնօղ ն̅ր. քանզի
թէ ո՛չ ծնաւ զա̅ծ՝ եւ ո՛չ
ասասցի ա̅ծ 'ի նորմանէ
ծնեալն. *Իսկ եթէ ա̅ծ
անո՛ւանեն զնա ա̅ծա
շունչ գիրք. եւ ա̅ծ մարմ
նացեալ եւ մարդացեալ.
մարդանալ ո՛չ էր այլազգ
բայց միայն զի 'ի ձեռն
ծննդեանն՝ որ 'ի կըսնո
ջէն. զի մ̅րդ ոչ է ա̅ծա
ծին որ ծնաւն. եւ զի
ա̅ծ ճշմարտապէս է ծը
նեալ. եւ յա̅ծաշունչ
գրոց գիտաս
ցուք.

Մկրտութեան յաղագս
Քրիստոսի.

Գլուխ. ԽԳ.

ԱՀԱ ԿՈՅՍ
յըղասցի եւ ծնցի
որդի. եւ կո
չեսցեն զանուն ն̅ր Էմ
մանուէլ. արդ՝ զի՛ արդ
ա՛ղէ ասա՛ ինձ. որ 'ի սըր
բոյ կուսէն ծընեալ է՝
Էմմանուէլ անուանի.
Էմմանուէլին ո՛ր ասա
ցի, եւ անդէն նշանակե
ցելոյ զըստ մեր բնութես
լինելն՝ վ̅ս մարմնոյն ա̅ծ
գոլով ըստ ճշմարտութե
զոր յա՛յ բանն. այլ Էմ
մանուէլ. *Քանզի թա
փեաց զինքն ծնունդ կը
րեալ որ ը̅ս մեզ. այսպէս
եղեալ ընդ մեզ. ա̅ծ ու
րեմն է 'ի մարմնի. եւ ա̅ծա
ծի՛ն է ճշմարտապէս որ
ծնաւն մարմնապէս. այ
սինքն ըստ մարմնոյ

Մ ճաշուբերանն

*Մ.ԴԼ: *

Մ.ԴԼ նոքա կամէին զի հրձիգ լեալ էին, զի մանուկ ծնեալ մեզ որդի եւ տուաւ մեզ. որոյ իշխանութի իւր 'ի վերայ ուսոյ իւրոց: Եւ կոչի անուն նր հրեշտակ մեծի խորհրդոյ: Լոյս զի մանուկ անճառ ծնունդ կրեալ ամ մեզ *Մ.ԴԼ այս մանուկ աստեղբ երեւեցաւ զոր դուշակեց երկին. մոգք երկրպագին եկեալ 'ի ծագաց երկրի. հրեշտակք հովուաց աւետարանէին փրկիչ ծնեալ ասելով. խաղաղութի անուանեալ զնա. եւ հօր հաճութի. եւ հրեշտակ մեծի խորհրդոյ. Քս զի յայտնեաց մեզ զկամս հօրն, որ հաճեցաւ նովաւ ապրեցուցանել զըրէս 'ի ներքոյ երկնից. եւ 'ի ձեռն նր. եւ նովաւ զաշխարհ հաշտեցուցանել ընդ իւր. *Քան

յաղագս Քի:

զի ընդ Քի հաշտեալք հաշտեցաք ընդ այ: զի ած է ճշմարտապէս Քս այ եւ հօր: ամ որդեօք է 'ի խորհուրդ հօր. որով եւ 'ի մեզ եղեւ հրեշտակ. ինքն ուսուցէ զմեզ ասելովն: Թէ այսպէս սիրեաց ած զաշխհ զորդին իւր միածինն եւ զի ամ որ հաւատասցէ 'ի նա՞ մի՛ կորիցէ. այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. Որդի միածին ուրեմն է 'ի սրբոյ կուսէն ծնեալն. քանզի նա է մարդացեալ բանն եւ ած մարմնացեալ. եւ այսպէս երեւեալ որոց 'ի յերկիրս. որ եւ ասէ. որ հաւատայ յիս՝ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. եւ զի 'ի ձեռն նր եւ նովաւ հաւատացաք 'ի հայր, հաւատէ՛ ասելովն, թէ որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս. այլ յառաքիչն իմ.

կը · Մ.ԴԼ

Ռ.ձէ

Լուարուք ինձ կղզիք և զգուշացարուք հեթանոսք. յետ բազում ժամանակաց հաստատեսցի ասէ տր. յորովայնէ մօր իմոյ կոչեաց զանուն իմ։ Ասացեալ գոլով բանն՝ ոչ անդրադարձաւ թէ ծնունդ կրեսցէ. զոր 'ի կնոջէ մարմնացեալ վն մեր։ և գիտէր թէ կոչեսցի քն յն յաւիտենացունց որ 'ի ներքոյ երկնից. այ և հօր ընդ նր անուանն որ դեռ պատմելով որ է օրհնեալ 'ի վն երկրի։ *Նաւ տես թէ զի՛ մրդ անուանէ մայր իւր ըղ ծնօղն իբր մարմնոյ իւրոյ. ապա ուրեմն թէ գիտէ զինքն ած գոլ ըստ ճշմարտութեն որ ծնաւն մարմնապէս, ածածին կոչեսցի և քաջ վայելչաբար։ իսկ եթէ ոչէ ած և փոխանդամորս յանէ և անդէպս զայս խորհես

Բ

ցին ումանք, 'ի բաց մերժեսցեն և զնոյն զաւուրբ կոյսն 'ի լինելոյ ածածին։

Ո ի ած անուանի համարդ՝ երևեալ մածնինն,

Գլուխ. ԻԳ։

ՍՈՂՈՄՈՆ ասէ 'ի կլն յաղօթսն՝ և այժմ Տր Ած իմ՝ հաւատարիմ եղիցի բանն զոր խօսեցար ծառայի քում դաւթի. և թէ ճշմարտապէս բնակեսցի ած ընդ մարդկան յերկրի։ *Արդ տես զի մրդ սքանչանայր ընդ բանին մարդանալն. զի անհաւատալի՝ թուէր իրն։ իսկ բնակեցաւ ած յերկրի ընդ մարդկան՝ յորժամ եղև մարդ. ապա թէ ո՛չ զիմարդ լիցէ հրաշափառ. զիմարդ և սքանչանալոյ արժանի։

կթ   եթէ

եթէ ոչ յիւրան ըստաց
համս էր նորհատացել
ած։ զի յայտէ զի պա
րունակելով զնս և միա
համուռ ունելով 'ի գող
զարարեալսն ամելով յէ
ուհ, և գչևևս եղեալսն
*Իսկ զարմացումն ճշ
մարտապէս և հիացումն.
զի ընակեցաւ յերկրի ե
մարդկան մարգ եղեալ
բոլորից ած. ըստ որում
ցելոցն խոստմանց ածայ
նոյն դաւթի։ քզի գը
րեալէ թէ երդուաւ որ
դաւթի ճշմարտութե՛
և ոչ ստեաց նմա։ և
զի՞նչ երդուաւ. 'ի պտո
ղոյ որովայնէ քումմէ
եդից յաթոռ քո։ որ և
հաստատեցեալ է թէ ոչ
սրտեսցէ զխոստումն բո
լորից ած։ *Բննել
փութայր և զնոյն ծնըն
դեանն տեղի. որ և ասէր
իսկ՝ թէ ելից յանկողինս
մահճաց իմոց։ թէ տաց
քուն աչաց իմոց, կամ
նինջ արտևանաց իմոց.

և հանգիստ իրանաց ի
մոց. մինչև գտից տեղ
ի յարկս տն այ յակո
բայ։ ապա և յետոյ յայտնի
խելամուտ եղեալ հո
գւով և ըստ մարմնոյ ծնըն
դեանն միածնին ըստ տե
ղին գտեալ. աւետարա
նէ' և ասէ. ահա լուաք
զնմանէ յեփրաթայ.
այսինքն 'ի բեթղեհեմ.
նշանակէ։ *Հաւատար
մացուսցէ ասելովն մար
գարէն. և դու բեթղե
հեմ տուն եփրաթայ. և
ասէ թէ զի՛ արդ զոր
հաւատացն յերկնից՝ ծըն
նանիլ ըստ մեզ յեփրա
թայ, ած յակոբայ ան
հանէ. որոյ եղև յարկ
թեվանի։ քանզի ծնաւ
անդ զյս՛ ոբ կոյսն։
*Սու անհանէ զնա յայլ
ուր՝ ած աբրահամու,
այսպէս ասելով։ իշխինք
ժողովրդոց ժողովեցան
առ ածն աբրահամու։
քանզի միայն մնաց աչօք
և հոգւոյն լուսաւորու
հ թե.

թէ, առ որս լինելոցն էին գոլով գիտութիւն զժողովրդոցն իշխանս․ այսինքն ըղձեան հրեշտակն՝ շուրջ կալով տեսանէր զտէրամբ մերով յիւ քիւ։ *Արդ՝ յոր ժամ ած աբրահամու և ած իսահակայ, և ած յակոբայ անուանի՝ որ 'ի կընոջէն․ զիարդ ոչ է ածածին սբ կոյսն։

Ա․ձ․

Մարգրէն ամբակում․ տր զլուր քո լուայ ասէ և երկեայ․ 'ի մէջ երկուց կենդանութեանց յայտնեսցիս․ 'ի մերձենալ ժամանակի ցուցցիս․ 'ի խռովիլ անձին իմոյ բարկութե՝ զողորմութի յիշեսցես․ ած 'ի թեմանայ եկեսցէ, և սբն 'ի փառան լեռնէ․ զի որդ ծանիցի 'ի մէջ երկուց կենդանութեանց․ քանզի ծնեալ 'ի կնոջէ․ և ապա կեցեալ մինչև ցժամա

նակս պատուական սբ խաչին շնորհիւ այ։ *Որ ասէ երանելին պօղոս․ իւրովն մարմնով մն ամենեցուն զմահ ճաշակեաց․ և վասն զի ած էր ըստ բնութե՝ համբառնայր դարձել 'ի յաւիտենականն կեանս․ արդ՝ ծանուցաւ որ պատուական խաչին համբերեաց մն մեր՝ 'ի մէջ երկուց կենդանութեցն․ և ինքն ուրեմն ասէ առ հրէայսն *Յորժամ բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ, յայնժամ գիտասջիք թէ ես եմ․ *Աու զի որդ և ած անուանէ ըղնա․ 'իթեմանայ և 'ի փառան լեռնէ մարգարէանայ գալ․ և թարգմանի թեման՝ հարաւ․ զի է ըևեցաւ 'ի հարաւոյ քն․ և ոչ 'ի հիւսիսոյ կողմանէ․ այլ 'ի հարաւոյ հրէաստանի․ յորում և բեթղեհէմ է․ *Արդ՝ յորժամ տր և ած անուա

հն նեալ

նեալ 'ի հրեշտակէ գայ
'ի հարանց . քանզի ծը
նաւ 'ի բեթղեհեմ . զի
մրդ ոչ էտածածին մը
կայան :

* Ա. ՃԱ: *

Գրեալ է 'ի ծնունդս.
և մնաց յակոբ միայն.
և մարտեաւ այր մի ընդ
նմա մինչև ցառաւօտն.
և տեսեալ թէ ոչ կարէ
զօրել առնա . և բուռն
եհար զամոլաջլէ զլստի
նր 'ի մարտնչելն նր ընդ
նմա . և ասէ ցնա արձա
կեա զիս. զի առաւօտ է:
* Իսկ ասէ՝ ոչ արձակե
ցից զքեզ եթէ ոչ օրհ
նեսցես զիս . և յետ սա
կաւուց ասէ՝ օրհնեաց
զնա անդ: * Իւր կոչեաց
զանուն տեղւոյն այնո
րիկ տեսիլ այ: է զի տեսի
զած ասէ դէմ յանդի
ման, և ապրեցաւ անձն
իմ: և ծագեաց նմա ա
րեգակն յորժամ էանց
տեսիլն այ . և նա կաղայր

Ա.Ճ. Սաղմոսք Դաւթին :

'ի զլստէն իւրմէ : * Սոր
հրրդաբար են գրեալ
'ի մնացնածքս : * Քանզի
նշանակէ՝ որպէս նմանէ՝
զհրեշտակն է դիմանալն .
զոր առնէին 'ի վր Բէ.
մարտնչելով առնա: սա
կայն պարտեալ.ք. քանզի
հանդերձեալ.ք էին և նո
քա հանդիպիլ օրհնութեն
որ առ 'ի նմանէ, արարել
հաւատով.ք 'ի յետին ժա
մանակս զառնա դար
ձումն, սակայն զայն տես՝
մարդէր որ մարտնչէրն,
և զտեսիլն նր՝ այ անուա
նէ յակոբ: * Իւր ոչ այս
միայն . այլ և դիտէր ած
դոյ ըստ Տշմարտութե:
քանզի տեսի ասէ զած
դէմ յանդիման և ապրե
ցաւ անձն իմ: ասէ ըստ
բնութե Նամմանութեւ .
ասի և տեսիլ այ: քանզի
է նկարագիր էութեն
հօր: այսպէս կոչեալ
զինքն է հրեշտակն՝ խոստ
լով յաղագս այ հօր: ոչ
զտեսիլն նր տեսիք . և

ոչ ըղձեան նր ունիք 'ի
ձեզ բնակելոյ. զի զոր
առաքեացն նա՝ դուք ոչ
հնազանդեցայք 'ի նմա. *Տե՛ս
զի ած ըստ ճշմարտութե
էր որ մարտնչէրն մարդ
ընդ յակոբայ՝ և հաւա
տարմացուցէ ասելով
սրբազանն գիր. քանզի
ասաց ած ար ցյակոբ.
յարուցեալ անցցես 'ի
բեթէլ, և բնակեսցես
անդ. և արասցես անդ
սեղան այ. որ երևեցաւն
քեզ 'ի փախչելն քո յե
րեսաց էսաւայ եղբօր
քո. *Քանզի դարձել
'ի միջագետաց, և երկու
ցեալ յէսաւայ՝ անցոյց
յակոբ զմանկունս իւր,
և զամ ինչս իւր. և մ
նաց նա միայն. և մարտըն
չէր այր ընդ նմա.

Տ.ՅԼ.

Երանելին դանիէլ ըզ
սոսկալի տեսիլն պատ
մելով մեզ, տեսանէի ա
սէ 'ի տեսլեան գիշերոյ.

և ահա ընդ ամպս երկ
նից որպէս որդի մարդոյ
գայր՝ և մինչև ցհին ա
ւուրցն հասանէր. և ա
ռաջի նր ածաւ, և նմա
տուաւ իշխանութի և
պատիւ և թագաւորու
թի. և ամենայն ժողո
վուրդք և ցեղք և լե
զուք՝ նմա ծառայես
ցեն. իշխանութիւն նր
իշխանութիւն յաւիտե
նից որ ոչ անցանէ. և
թագաւորութի նորա
ոչ ապականեսցի.
*Տեսէս թէ ոչ մարդ՝
պարզաբար տեսանել ա
սելով. զի մի՛ զմի ոք
յորոց ըստ մեզ իմաս
ցուք զՏ մմանութեն.
այլ որպէս որդի մար
դոյ. քան զի ած գոլով
ըստ բնութե բանն՝ 'ի
նմանութիւն մարդկան
եղև, և գտաւ ձևով

 ող

Ոճ և մարդ մածինն ։
ո՞չ մարդ ։ զի գոլով 'ի
նմանութ իմացի երկա
քանչելութովքն՝ ո՛չ սոսկ
մրդ ․ և ո՛չ առանց մարդ
կութ և անմարմին բանն ։
*Սակայն զի նմա տէւ
առէ ․ և այսպէս՝ ունողի
և երևեցելոյ զիշխանու
թի և զպատիւ և զթա
գաւորութին ։ և ասաց
թէ ամ ժողովուրդք և
տոհմք և լեզուք նմա ծա
ռայեսցեն ։* Որդ յոր
ժամ և 'ի մարդկութեն
որ ըստ մեզ գոլով միա
ծինն այ բանն՝ ծառայս
ունի սատածւածսն՝ և
զհօր իշխանութի ո՞չ
զիւր ։ և ծնաւ ըն մարմ
նոյ զնմ սուրբ կուսն, զի
արդեօք ո՞չ իմացի
ածածին ։

Յաղագս չարչարանացն Քի
Ասա թէ՝ պիտոյ է այլ խոյզ
'ի վերայ միոյ տանել և նո
րին ․ և ոչ անջատել
յերկոսս ։

Գլուխ ․ ԻԵ ։

ԵՐԱՆԵԼԻՆ
Պօղոս զփրկա
կան չարչարանսն
պատմելով մեզ, որ ասէ
զՅս շնորհիւ այ յա
ղագս մեր ամենեցուն
ճաշակել զմահ ․ և թէ
աւանդեաց մեզ նախ
կին զոր և ընկալաւ ․ և
թէ քս մեռաւ վս մե
ղաց մերոց ըստ գրոց ․
և զի թաղեցաւ և յարեաւ
յաւուր երրորդի ․ աս
այսպիսիկ և իմաստունն
պետրոս ․ քն չարչարեալ
մարմնով վս մեր ․ Որդ
մի հաւատացեալ զքս
մեր յա քս 'ի մարդկային
կերպի երևել ․ այսինքն
եղեալ մարդ ըստ մեզ
Հդ միա

միածինն այ բանն. զի
մարդ արդեօք եւ զչարչա
րանսն նմա հետեւեցուս
ցուք , եւ անչարչարելի
պահեսցուք զած. ապա
ուրեմն չարչարանքն են
զեցին ըստ տնօրէնութեն
իւրացեալ բանին . եւ
յինքն առեալ զորս իւ
րոյն մարմնոյ. վն անպատ
մելի միաւորութեանն.
եւ մնացելոյ անչարչարելի
յիւր բնութին. քանզի
անչարչարելի՛ է ածութին
*Նաեւ ոչ ինչ է հրաշա
փառ. յորժամ եւ զնոյն
զմրդոյս հոգի տեսցուք
թէպէտ եւ կրեսցէ ինչ
մարմինն՝ յիւր բնութին
ոչ ինչ կրեալ. սակայն
ոչ է արտաքոյ կրիցն ի
մացեալ. զի որ կրէն՝ նր
իւր է . թէպէտ եւ ըստ
բնութն է անշօշափելի
եւան նիւթ . այլ զի որ
կրէն՝ ոչ է օտար ՚ի նը
մանէ. այսպէս իմացիս
եւ՚ի վր ամենեցունց մեր
փրկչին քն. *Նաեւ հպե

ցայց յարացոյց օրինա
կօք. զի կցորդ եղեւ մեզ
չարչարանաց միածինն,
զ հողեղէնն յիւր ընտա
նութն առեալ մարմինն
եւ մնաց անընդունակ չար
չարանաց ըստ իւրում
բնութեն ոպ զած՝ որ եւ
բոլորից ած նշանագոր
ծել հրամայէր ՚ի մասա
նոյն մովսէսի. զի հաւա
տասցեն քեզ որք յիսրայ
էլն. որպէս առաքեցելոյ
առ ՚ի յայ. որք ՚ի զըրկո
ղացն ձեռաց ազատես
ցին. *Նաեւ ասէ այսպէս.
եառցես ՚ի ջրոյ գետոյն,
եւ հեղցես ՚ի ցամաքի.
եւ եղիցի ջուրն զոր առ
նուցուս ՚ի գետոյն՝ ա
րիւն ՚ի ցամաքի. եւ ա
սեմ զի կենաց օրինակ է
ջուրն . եւ է կեանք ըստ
բնութե որդի . ոպ ՚ի գե
տոյ եղեալ ՚ի հօրէ ըստ
համագոյութեն բանի.
եւ այսպէս զամ կենդա
նացուցեալ. այլ յորժմ
հեղցես զնա ասէ ՚ի ցա

մաքի՛ եղիցի արևուն: ա-
պա ուրեմն յորժամ ե-
ղևն մարմին. այսինքն
զորս 'ի յերկրէ զգեցաւ
մարմին, յայնժամ և այս
է զոր ըստ մեզ մահ կը-
րել ասի. որ և ըստ բը-
նութե գոլով կեանք:
*Իսկ 'ի ղևտականին՝
պիղծ և անմաքուր ա-
սէր զորոան՝ օրէնքն:
այլ և 'ի բաց հանել զնա
'ի բանակէն հրամայէր.
*Նա յայտնէր թէ զի
արդ մարթ էր մաքրել
ախտին նր: *Ուացեն
ասէ մաքրեցելոյն եր
կուս հաւս կենդանիս.
և փայտ նոճի. և կարմիր
մանեակ. և զոպայ. և հրա
մայեսցէ քահանայն և
զենցեն զհաւն մի՛ յա
ման խեցեղէն 'ի վր ջրոյ
կենդանւոյ: և զհաւն
կենդանի՛ առցէ և մկրը
տեսցէ յարեան հաւուն
ազանելոյ 'ի վր ջրոյն
կենդանւոյ, և սրսկեսցէ
'ի վր սրբեցելոյն 'ի բո

րատուէն եօթն անգամ.
և եղիցի մաքուր: *Որդ-
ասէ զմեզ մաքուրս. և
ըմանայ ըզշաղախեալս
և 'ի մարմնական խորհըր
դոյ 'ի բաց առաքէ զմե-
ռելութիւն պատճառան
արիւնն քն: և 'ի ձեռն
սրբոյ մկրտութեն՝ մաք
րուն սակայն զայն տես:
քանզի փոխեալ 'ի նրբա
գոյնն. որ ունի զառաջի
եդելոյս զօրութի խոր
հրրդոյն պիտանին: ա-
սասցուք առ այժմ:
*Հաւուցն երկուց նը-
մանեցուցանէ զքն. ոչ
ոչ երկուց գոլով որ
դւոց. այլ ոչ միոյ յեր
կուց՝ յածութէ և 'ի
մարդկութէ եկելոց 'ի
միութի: *Նա մաքուր
հաւքըն. զի ոչ արար
մեղս որ մեր յոքն. այլէ
բանն որ ածութե և
մարդկութեն: սակայն
և թաչնոց նմանեցուցա
նէ. վն 'ի բարձանց գո
լոյն 'ի յերկիր. և 'ի վե
հն ըուսա

ըուստ․ քանզի յերկնից
մարդ քս՝ որ և ծնեալ
զմարմին՝ որքայ կուսին
*Մարդ՝ զի մրդ ՚ի վե
րուստ ՚ի յերկնից․ քան
զի ՚ի վերուստ և ՚ի հօրէ
բանն ած առ ՚ի սրբոյ
կուսէն առեալ մարմին,
և իւր զնա ասացեալ մրդ
՚ի վերուստ և յերկնից
իջուցեալ ասէր․ *Նմա ոչ
ոք ել յերկինս եթէ ոչ
որ էջն յերկնից որդին
մարդոյ․ քանզի հաւա
նեցուցանէ միշտ զիւրսն
իւրոյն մարմնոյ միացել
միանգամ․ մրդ մի համա
րեալ լինի առնմ․ *Սա
կայն տես՝ զենեալ զմի
հանն և մրտեալ զփեսան
յարեան նորա այլ ոչ
զենեալ․ և զի՞նչ այս․
քս զի կենդանի էր բանն
և ՚ի մեռանիլ մարմնոյն
իւրոյ․ և կցորդէր չար
չարանացն վասն իւրու
թեան և միաւորութեան
առնմ․ ապաուրեմն նոյն
ինքն կենդանիէ որպէս

զած․ և մրդ իւրն արա
րեալ զմինն․ *Նոյնպէս
՚ի յինքն ընդունէր ըստ
իւրութեան և զմարմնոյն
չարչարանս․ չարչարելով
ոչ ինչ ինքն վիր բնու
թեն․ պխտանի ուրեմն
և կարևոր յօգտակարու
թի․ եթէ ՚ի վր քն առ
ցի առ ՚ի մէնջ ըստ այլև
այլ՝ դասեալ ՚ի վր միոյ
և նորին․ բաժանել ՚ի
յերկուս ոչ տալ թոյլ․
թէպէտ և ասիցի գոր
ծել ինչ ՚ի մեզ․ թերևս
ոչ իրէք միմեանց՝ որպէս
մինչ ասացից, ծնանիլ
ասեմք ըստ մարմնոյ ՚ի կը
նոջէ զմիածին բանն այ․
որ և ոչ էիցն՝ նր արարել
զդոյն․ և կոչել ՚ի լինե
լութի զոչ գոյսն բնա
ւին․ *Մրդ զիմրդ նոյն
ինքն և ծնունդ կրէ, և
կոչէ ՚ի գոյութի ըստ այլ
և այլ․ քանզի ծնաւ ըստ
որում ՚ի մարմնի ա մեզ
մարդ․ և կոչէ ՚ի գոյու
թի զոչէսն, ըստ որում

է բնութբ այծ ։ *Գոր
րեալ է վասն նր թէ՝ մա
նուկն աճէր և զօրանայր՝
լցեալ ՚ի իմաստութբ և
շնորհիւ, որ ըստ բնու
թեն է ամենակատար որպ
այծ ։ և յիւրոյ լրմանէ
բաշխէ սրբոցն զհոգե
ւորականսն. և ինքն ի
մաստութի. և շնորհի տը
ւօղ ։ Սարդ՝ զի մրդ աճէ
մանուկն և լնու իմաստու
թբ և շնորհիւ ըստ այլ
ևայլութեն ։ քանզի նոյն
ինքն որպ մարդ, համան
գամայն և այծ, իւրացու
ցանէ զմրդկորէնսն վս
միաւորութեն. և է՛ ա
մենակատար՝ և իմաստու
թեն և շնորհի տրւօղ՝ որպ
զայծ. *Նաւ եղև անդրա
նիկ որպ միածին ։ այլ ե
թէ ոք կամիցի զբանիցն
քննել զօրու՛թի, անդրնիկն
ւցէ արդեօք բազում
եղբարց անդրանիկ ։ իսկ
միածինն որպէս միայն՝
ոչ ևս անդրանիկ. բա
զում եղբրց. այլ է նոյնն

ևայս ևայն ։ արդ՝ զի մրդ
ըստ այլևայլ ։ քզի անդ
րանիկ որպ ՚ի բազում
եղբարս վս մրդկութեն.
իսկ միածին դարձեալ
նոյն ինքն. որպ միայն ՚ի
միայնոյ ծնեալ՝ յայյ և ՚ի
հօրէ ։ *Սրբել ասի հո
գւովն՝ որ սրբէ զորս
մերձենան առնա ։ մկրտե
ցաւ իւր մարմնոյ, և մկըր
տէր հոգւովն սրբով ։
արդ՝ զի մրդ նոյն ինքն
սրբէ ևսրբի. մկրտէ և
մկրտի, դարձեալ ըստ
այլևայլ ։ քանզի մարդ
կօրէն. ևայսպէս մկրտի ։
իսկ սրբէ աստուածաբար, մկր
տէ և հոգւովն սրբով ։
*Ինքն յարուցնելովն ըզ
մեռեալս՝ ՚ի մեռելոց յա
րեաւ. և կեանք ըստ բը
նութեն գոլով՝ կենդա
նանայ ասի ։ և զի մրդ այս
դարձեալ ըստ այլևայլ
ւոյի ։ քանզի նոյն ինքն
յարեաւ իմեռելոց, և
կենդանանայ ասի ըստ
մարմնոյ ։ *Իսկ կենդա

նացուցանէ և յայտուցա
նէ զմեռեալս ոպ զա̃ծ։
*Զարչարի՝ և ոչ չարչա
րի ըստ այլևայլ. քանզի
չարչարի մարդկօրէն Ք̃ս
րում է մարդ. անչարչա
րելի է ա̃ծաբար՝ որպէս
զա̃ծ. *Երկիր եպագ Ք̃
մեղ. քանզի դուք եր
կիրպագանէք ասէ՝ ո
րում ոչն գիտէք. մեք
երկիրպագ̃անեմք որում
գիտեմքն։ այլ և երկիրպա
գի։ քանզի կրկնի նմա
ա̃մ ծունր։ և այս դրձ̃լ
ըստ այլևայլ. քանզի եր
կրպագէ՝ ոպ յերկրպա
գու ընութէ առեալ.
իսկ երկրպագի դարձեալ
նոյն ինքն՝ ոպ ընդր գո
րով Ք̃ զերկրպագու բը
նութիս. ըստ որում ի
մանի ա̃ծ։ *Իսկ զեր
կրպագութին ոչ է անջա
տել՝ 'ի մարդ և յա̃ծ յատ
կապէս։ այլ և ոչ ընդ
ա̃յ համանգ̃մայն գոլով՝
ոպ 'ի հաւասարութե պատ
ւոյ՝ անջատեցելոյ գոյա

Զարչարանաց։

ցութեցն՝ երկրպագակից
տսեմք լինիլ մարդոյ Ք̃
նմա։ քանզի ամպարշ
տութ̃ լի է իրն։ *Ծ ի
մի է երկրպագելին մար
դացեալ և մարմնացեալ
բանն ա̃յ. ըստ հաւատոյ
միաւորեալն ընդ մարմ
նի ըստ մեզ հոգւով բա
նականաւ։ քանզի ոչ
ուրեք եդ երկուս անդ
րանիկս առ 'ի պարտադր
երկրպագել առ 'ի մէնջ՝
և 'ի սրբոցն հրեշտակաց՝
բոլորից ա̃ծ։ Ծ ի մի
է մուծեալն յաշխարհ.
և զմուծանելոյն քննել
եղանակ՝ զմարմնով անո
րէնութեն իմացուք խոր
հուրդ. քանզի մուծա
նի յաշխարհ՝ յորժամ
եղեն մարդ։ որ և ըստ
իւրում բնութե հեռի է
յաշխարհէ, և յա̃ծութեն
գերունակութիս էապէս
հաւատացեալ. զի այլ է
քան զամենայնան՝ որպէս
արարչագործ նդ̃. ապա
ուրեմն արտաքոյ է նորա

եղելոցն ըստ բնութեն.
զի և բնութեամբ է՛
ած : *Մի՞ է որ ասացի
երկրպագելին. և յորժամ
եղև ի բազում եղ
բարս: քանզի ասի յայն
ժամ և ևս այսորիկ անդ
րանիկ: *Մի՞ երկրպա
գեաց որդւոյ՝ ի ծնկէ
կոյրն . հրաշափառապէս
բժշկեալ: [illegible] զի գտեալ
զնա որ ի տաճարին՝ ա
սէ . դու հաւատաս յոր
դին այ. և նա ասէ՝ ո՞վ է
տր զի հաւատացից ի
նա: *Ինձ յայտ ցուցանէ՛
նմա զինքն մարմնով . և
տեսեր զնա . և որ խօսիդ
ընդ քեզ՝ նա է. *Տեսա
նեմս զի ըստ միոյ հպի ի
թիւն, ոչ ասաց ըստ մա
սինիմանալ ած և մարդ.
այլ յաւէտ եթէ որք բը
նաւին մրդ անուանեսցէ
զի միմանութեան՝ ոչ սոսկ
մարդ նշանակեսցէ . այլ
յոյժ վերադոյն . քանզի
միաւորեալ ընդ մերում
բնութես բանին այ:

Ն

*Որպէս միոյ երկրպա
գեցին աշակերտքն՝ յոր
ժամ ի վերայ ջուրցն գնայր
հրաշափառապէս. տեսել
զնա երկրպագէին ասե
լով. արդարև որդի այ
ես: *Նաև յորժամ
մարդ ընդ այ երկրպա
գակից ասեմք լինել,
թանձրագոյն ածեմք ի
վր զհաստումն . քանզի
որ զոյգնէ միշտ՝ եթէ
ոչ ի վր միոյ դասեսցի՝
յորոյ [illegible] շարագրութեն՝
երկուս ամ իրօք հաւա
նեցուսցէ իմանալ:
*Քանզի որպէս ոչ ոք
զինքն ինքեան կենակից
ասիցէ . և ոչ կերակրիչ,
և ոչ աղօթակից, կամ գնա
ցակից . քանզի երկուց
դիմաց կանգնումն բե
րէ բաղակցութեն իր.
*Նոյնպէս թէ ոք ասի
ցէ երկրպագակից այ ընդ
մարդն, երկուս ասէ որ
դիս առանց երկբայութե
և անզգամեալս ի միմեանց
քանզի միաւորութեն բան

Ձ եթէ

Թուէ միոյ էն՝ չարչարանօն։
եթէ միայն իմասցի. հա
հաստատութիւն պատճառի,
այսինքն իշխանութեն
ոչ գոլով ճշմարիտ՝ յան
դիմանեացի։ և այս 'ի
ձեռն երկայն բանից
մեզ ցուցցի։

Ա— այնուհետեւ որք ասեն՝ թէ
միոյն վերաբերութեամբ վայե
լեն Աստուածոյ Սուրբ
հորէնքն։

Գլուխ. Ի.Օ.։

ՈՄԱՆՔ
շատախօսութեամբ
զմարմնով տնօրէ
նութէ միածնին դանդա
ղեալք, զբարեպաշտին
և ըղ մեծ, և զնոցունց
վերնոցն զօրութեանց ճըշ
մարտապէս երեքփափա
գեանն խորհուրդ՝ ո
րով և ապրեցաքն, առ
խախուտ մտածութիս քար
չեալ, ճշմարտութեն գե
ղեցկուն շահավաճառք
Օ.

Թուէ՝ ոչ վերաբերութէ։
եղեալք։ *Որ և պարտ
էր նց ոչ զիւրեանց այ
նոցն, և զոր միայն ին
քեանցն բարւոք թըւե
ցեալ՝ զօրծուցանել ձեռ
նարկել. այլ յաւէտ
նուրբ և ստոյգ մտածուե
ակամբ՝ զորբաղանից դի
տումն. և այսպէս գնալ
ընդ ուղիղ և աննաղարա
բար քննեալսն սրբոց մե
րոց հարց։ *Որք սրբոյ
հոգւոյն լուսաւորութե
պայծառացեալք՝ զհաւա
տոյս մերոյ օրինադրեցին
նշանակ։ *Օ նոյն ինքն
աւելով զոր 'ի հօր էու
թէն անձառաբար ծը
նեալն ած յայ բանն.
զոր որով ամենայնն յեր
կինս և յերկիրի, վս մեր
մարդկան և յաղագս մե
րոյ փրկութե իջանել՝
մարմնանալ և մարդնալ.
չարչարել և յառնել՝ և
ելանել յերկինս. գալ
ընդ ժամանակս՝ զի դա
տեացէ զկենդանիս և ըղ
մեռեալս։ *Այլ են ո

Ճա մանք

Թուէ հոգեւորէնչն։

մանք յոյժ պանծացնելք ՚ի հանճար․ որք վս զի զայսպիսիս լսեն բանս՝ այսպն առնեն, և զառ յանցանս գոլ վարկանին զայսպէս ուղղակի ասացեալս․ որ և սրբոյ հոգւոյն ոչ հաւատացաք իսկ՝ փայլայ ատկեալ ՚ի խորհրդս սրբոց հարցն զճշմարտութեն գիտութի․ *Ոչ զի և ՚ինն գոլով ՚ի վեհագոյնսն խորհել, այլ և կարօղս առնել իմանալ, ո՛չ զնոյն ինքն վարկանին զմիածին որդին այ զոր յէութէ հօր բանն, չարչարեալ վս մեր խորով մարմնովն մարդկօրէն․ որ և ըստ որում իմանի ած․ ունելով զանչարչարութի յէութում բնութեանն, այլ մարդ միայն և ըստ մասին եղեալ զոր ՚ի սրբոյ կուսէն ծընեալն․ և ապա փառաց հեռաւեցուցել նմա չափ ըստ որում խորհեանցն թըւի բարւոք գոլ․ *Յարակից լինել ասեն

Ոչ վերաբերութեանն։

յայ հօրէ բանին․ և ըզ յարակցութեն եղանակ պատմելով՝ պարգևեալ նմա ասեն առ ՚ի նմանէ զհաւասարութի պատւոյն․ այսինքն իշխանութեն և զհամանունութեան ասին և քս և որդի և տր։ *Իսկ թէ ի՞նչ ասիցի չարչարիլ նա՝ որ ՚ի նմանէ առեալն մրդ, պարտ ասեն ՚ի նա վերաբերել որ յայ բանն․ վս ՚ի նա յարելոյն ըստ հաւասարութե պատւոյն և բնութեց անջատեցելոց․ և իւրաքանչիւր ումեք գոլով այն՝ որ ինչ էն առանձին։ *Եւ զի յատկագոյնս ասացից ոչ էն զմտածութեցն զօրութի․ զորս յանձայնոց գրոց եդեալ առաջի, քաղցեաւ քս աշխտցէ ՚ի ճանապրհին ննջէր մտեալ ՚ի նաւին․ ապտակեցն ՚ի սպասաւորացն՝ գան հարան ՚ի պիղատոսէ․ թքին ՚ի նա և զօրականքն․ և տիգաւ խոցեցին զկողն․ քացախ ընդ

մարդ էր, այլ էր նոյն ինքն
քրիստոս՝ և բնութ-
ած, և ոչ էր իւր մար
միննն նոր, այսպէս դրձել
նորա են՝ որ ինչ մարմնոյն
ձշմարտապէս և անմեղա
դրեալ կիրք։ *Այլ և
արուսքուստ՝ որ ձեռն ո
մանց ապարատանութե՛ի
վր եկեալքն կրեալ ան
ջարչարանքն։ ինչքն կա
մաւորութիւն, և ոչ միայն
բաս դոլոյն ըստ մեզ։ այլ
պահել որպէս սասցի
իւրոյն բնութեն։ և զա
ւաւելութիւնն քան զամե
նեսեան։ *Կանգն թէ
ասէաք թէ ըստ փոխադ
րութե կամ յեղման յիւր
մէն բնութէ՝ ի մարմնոյն
բնութի տարեալ եղև,
էր ուրեք արդեօք հարկ
ամենայնիւ և ակամայ խոս
տովանիլ զանձաւեալն և
զաճայինն բնութի՝ ի
նել չարչարելի։ իսկ եթէ
եկաց ինաց առանց փոխա
դրութե, որ եղևն ըստ
մեզ մարդ, և է առանձ

Ձե նա

լեղի խառնել արբուցին
նմա. ձաշակեաց և զնաչ
խասլի համբերեալ։ ոչ
զայլսն արբեցութիւն՝ ի
հրէից կրեալ։ զայս ամ
պատահել ասեն մրդոյն.
բայց վերաբերիլ՝ ի դէ
մըս ըստ ձշմարտութեն
րդոյ։ *Նակ մեք հա
հատամք որպէս՝ ի մ ած
հայր ամենակալ, ամ երև
ելեաց և աներևութից
արարիչ, այսպէս՝ ի մի ած
յն քս յորդին նոր. ՝ի
բայց հրաժարիմք յանձա
տելոյ՝ իմարդ առանձին
և՝ի բանն առանձին զէմ
մանուէլն։ *Պոխեալով
զի եղև ըստ մեզ բանն
և մարդ ձշմարտապէս՝ ըզ
նոյն գոլ աստեմք ած ոչ
յայ. և ըստ մեզ մարդ
կօրէն մարդ՝ ի կնոջէ։
*Ասեմք դարձեալ կրել
ըստ իւրութեն մարդկօ
րէն նմա զմրմունջն կիրս.
սակայն ամբողջ պահել
իւրոյն բնութէ զանչար
չարութիւն։ զի ոչ միայն

Թուղթ յորդորական։

նաւորութի բնութեն
վերնոյ՝ անչարչարութիւ,
եւ ապա ըստ միաւորութեն
ը̅ նմա եղեւ չարչարեալ,
չարչարեցաւ ուրեմն չար
չարելեաւն մարմնով·
ըստորում եւ ասի նորա
իւր· եւ մնաց ինքն ան
չարչարելի։ զի դարձեալ
ի՛ւր է նր անչարչարու
թիւն։ *Նա եթէ փո
խաւորի չարչարիլումն էմ
մանուէլն, քանզի ասաց
ինքն յորժամ հանդեր
ձեալն էր համբերել վս
մեր՝ պատւական խաչին,
այժմ փառաւորեցաւ որ
դի մարդոյ։ զի՞նչ է ՚ի
չարչարելոյ փառաւորու
թիւնն մարդոյն հետեւ
եալ, միայն ունելով ըզ
յարակցութիւն առնմ·
զոր ոչ ՚ի հաւատարութ
պատւոյ։ *Ո՛չ ամաչէն
ոմանք· քանզի թէ ոչ
վարկանին՝ յարեց յինքն
ըստ հաճութե եւ կամաց
մարդ պարզաբար, եւ հա
ւատարափառ ասացեալ

Ո՛չ վերաբերութեամբ։

զնա ինքեան՝ թողեալ
համանունաբար անուա
նիլ քս՝ եւ որդի՝ եւ տծ՝
եւ տր, ոչ մարմնացաւ ը̅
ճշմարտութե բանն եւ ոչ
մարդացաւ բնաւին։ եւ ա
պա ուրեմն ստաբանս ա
սել զորս ընդ արեգա
կամբս խորհրդածուան,
եւ ոչ մի ինչ վնաս բերէ·
*Քանզի ստասցեն յաւ
էտ եւ ածցեն ՚ի մէջ պատ
րաստեալքն հաւանեցու
ցանել· եթէ ըստ առ ՚ի
նոցանէ իմացելոյն յարակ
ցութե եղանակ զմարմ
նաւորութե զօրութիւ
ունի· եւ այս է մարդա
նալն բանին։ *Քանզի
թէ ոչ այսպէս զայսոսիկ
դոլ կարծեցին, հի՞մ ան
յարակցին յարակցութե
եղանակ իմանան, թողել
զճշմարտութին· որ եւ պար
տէր միանալ ասել ընդ
մերումն մարդկութեան
զառ ՚ի յոյն հօրէ բանն։
*Քանզի այսպէս մարմ
նով՝ ի՛ւր իմանիւր կը

ձդ րեալ

րեալ վայել չաէ՞ր զմարդ-
կայինան · որև յամ֊ու֊ԵՆ
բնու-թի կրել ինչ յորոց
ըստ տրամու-ե սովորու-
թե՛ անբաւ է ոպ ած ։
*Այց զի ոչ գիտեմ
թէ զի որդ- գաեալ նց
զանմանեն վերաբերու-
թիւն, քարշեն յանվա
ու-թի զ] մմանուել·
հաղիս 'ի մեջ 'ի սրբոցն
մարգարէից նմանեցու-
ցանեն · և հաստար չա
փու եղեալ բազմաց ։
այլ զի հաստարեցից
դարձեալ՝ զորս եյածայ
նոց գրոց բերից յառաջ ։
*Տրանջէին երբեմն յա
նապատին զմովսէս և զա
հարոնէ որ յեարայէլէն
եասէին · ոչ թէ մեռեալ
էաք հարեալք 'ի տնէ
յեգիպտոս · յորժամ նըս
տէաք առ կաթսայս մսոյն
և ուտէաք հաց առ յա
գուրդ ։ Եւ ապա ասէ
ածայինն մովսէս · զի՞նչ
եմք մեք · ոչ զմեն տրտըն
ջէք · այլ զայ ։ *Ինքն
Ա

իսկ թագաւոր էր ընդ-
ժամանակսն ե այնուիկ
բոլորեցս ած 'ի վե ինե
'ի ձեռն սրբոց մարգարէ
ից · ենոքա առայս կար
ծամեալք՝ մտանեն ա-
ածայինն սամուել և ա-
սեն · ահաւադիկ դու
ծերացեալես · և որդիք
քո ոչ գնան զճանապարհ
քո · եայժմ կարգեա 'ի
վե մեր թագաւոր՝ դա
տել զմեզ ոպ զայլ ազգս ·
և դառնանայր 'ի վե նց
մարգարէն ։ ասէ ցնա
ած · լուր ձայնի ժողովըր
դեանդ զոր ինչ և խօ
սեսցին առ քեզ · զի ոչ
եթէ զքեզ արհամարհե
ցին, այլ զիս՝ առինչթա
գաւորել 'ի վե նց ։ Ասէ
ուրեմն և քս առ նբ ա-
ռաքեալսն · որ ընդունի
զձեզ՝ զիս ընդունի ։ այլ
և առ գթասէրսն առաջի
ածայնոյ բեմին՝ ձայն
արկել խոստանայր · և
կայք օրհնեալք հօր ի-
մոյ ժառանգեցէք զպատ
ՃՆ րաս

Ո՛չ վերաբերութեամբ։
բաստեալ ձեզ զարքայու
թիւն իսկզբանէ ա՟շխ.
*Իսկ որ համարեալ զառ
'ինոցանէ զբարեպաշտու
թեան եղանակ։ առորս
զբարին ասէ. որով հե
տև արարէք միում 'ի
փոքրկանցս յայսցանէ՝
ինձ արարէք։ և ահա՛ հա՟
աստեա՟լ այսուքիւք վերա
բերութեան եղանակ որպէ
սի ինչ իցէ՝ բարւոք ձա
նաչի։ տրտնջէին զմովսի
սէ և զահարոնէ որք յիս
րայէլէն. և ունի իրն ըզ
վերաբերութիւն առ ա՟ծ.
էր մարդ ո՟չ զմեզ մով
սէս՝ այլ և ահարոն. ըստ
հաստատ օրինակի և 'ի
վ՟ր այլոցն իմացիս. զո
րոց այժմ զյիշումն արա
րաք։ այլ էին ո՟չ ասացի
ն՟եք և արժանիք ագանչա
նալոյ՝ սակայն ըստ մեզ
մարդիկ։ *Նորդեօք ա՟
այսմ օրինակի ա՟ղէ ա
սացեն ինձ. յարակից
մարդն բանին ա՟յ ո՟չ ա
սեն նոքա՝ զիւրոցն ախ

Ո՛չ վերաբերութեամբ։
տին վերա՛բերութիւնն
ունէր առնա՝ և ապա՛ զի
մարդ ո՛չէ ո՟չ զն՟ մարդ
կայտէ զի սուէ և միայն
և այլ ինչ ո՛չ։ ապա՛ու
րեմն ո՛չ ա՟ծ ճշմարիտ
Իմմանուէլ. ո՛չ միածին
և ո՛չ որդի. և ո՛չ ո՟ր ըստ
բնութե՟ան։ *Իսկ ապա՛ մ՟ս
զի՞նչ պատճառի յայլոցն
ո՛չ ոք պատուի առ 'ի յա՟յ
բանէն հաստատութե՟ան
պատուոյ այսինքն իշխա
նութե՟ան. այլ միայն զա՛
'ի հաստատրիցն՝ անկը
րէպ նմանութե՟ան յարձա
կեցուցանեն մինձակիլ։
*Որ և ամենեցունց փըր
կիչն՝ ա՟յ առ ասէ ո՛չ դա
տել. այլ արդար դատա
ստան դատել, ո՟չ ասէ
ինքն. զի մարդ միայն նրա
տի յատենի. զի մարդ եկեա
ցէ դատել ընծայաբե
րելով հրեշտակաց։ մ՟ս
էր միայն երկրպագի առ
'ի մէնջ և 'ի վերնոցն զօ
րութեանց։ *Նմ այժ ա
սեն, և զքեզ զայս գոր
ձգ ծեալ

միայն զվերջաբերութենին
այլ բանին իւր համարել
ասեմք զպատահեալսն
մարմնոյն, զմովսէսի ու
րեմնև զահարօնի զբանին
ի զգեցեալ՝ իսրբոյ կու
սէն ծննեալն Յ. մնանու
էլ, որ թարգմանի ընդ մեզ
ած։ *Այլ զի թէպետ
և ասիցի՝ ի ձեռն սրբոց
մարգարէից. զթիւնա
իմ եաու՝ ի հարւածս.
և զծնօսս իմ յապտակս.
և զերեսս իմ ոչ դարձու
ցից յամօթոյ ընդ երես
թքանելոյ։ և դարձեալ,
ծակեցին զձեռս իմ և
զոտս իմ. և թըւեցին
զամ ոսկերս իմ։ և դար
ձեալ, եաուն՝ ի կերա
կուր իմում լեղի. և՝ ի ծա
րաւ իմ արբուցին ինձ
քացախ. նմա՛ զայս ամ
հեռաւեցուցանեմք միած
նին՝ զարհամարհելոյ վէ
րայ տնօրինաբար մարմ
նով. քանզի նոր վերօքն
ժշկութիւնք մեք. և վերա
յորեցաւ վէրս մեղաց մե

տեառանեմք. զարշաւել
զնա խոստովանիւն հեռա
եցուցանելով մարմնոյն
նոր զարշարանն. և ան
զարշարելի պահել ոչ
ած։ *Այլ մեք ով
վեհքդ՝ աստուցուք ար
դեօք նախ միաւորեալ
ընդ բանին զմարդկայինն՝
մարմնոյն զնիւրան հեռա
եցուցաք. և անզարշար
ելի պահեցաք ոչ զած.
զի թէ եղև ընդ մեզ. այլ
և զիտակ եմք դարձեալ
ածաւայելուչ դերունա
կութենն նր. և զերազու
նիցն պատճառ. ապա ու
րեմն խոստովանելք չկա
ցաւով զմիաւորութենին
ոչ զհինն ինչ մարմնոյն
զարշարել խոստովանիմք
զնա. և անդր քան զարշ
արանն դարձեալ ճնալ.
ոչ ունելով զանզարշա
րուն յիւրում բնութեն.
*Ուստի թէ ընդ մասին փու
թամբ դնել յած և՝ ի
մարդ՝ անզատեալ զբնու
թենէն՝ ի միմեանց. և ապա

րող։ *Նաւ անչարչարելի
գոլ գիտեմք զնա՛ ըստ բը
նութե։ քանզի թէ ոչ
ասացի այժմ. նոյն ինքն
մարդ՝ համանգամայն և
ած, և են վայելչաբար
մարդկութե նր չարչա
րանքն. և ի՛ւր դարձել
է ող ոյ՝ զանդրքան ըզ
չարչարանսն մնայն։
Օ այսոսիկ խորհելով
բարեպաշտք եղիցուք՝ և
այսպէս ընդ ուղիղ մտա
ծութիս գնալով՝ յաղ
թանակի վերինն կոչման
հանդիպեսցուք քրիս
յին ոք մերով. որով
և ընդ որում ոյ և հօր
փառք հնդերձ հոգւովն
սրբով յաւիտեանս յաւի
տենից ամէն։

*[illegible] քահանայապե
տի [illegible] ծառայի այ՝
Սրբոյ Կիւրղի աղեքսանդրա
ցւոյ. 'ի Տիեզերաց վարդա
նոյն և յեկեղեցւոյ։

Գլուխ · ԽԱ ·

ԲԱՐՒՈՔ

էր մեզ լսել թէ
և էր յուղղութի թե
ըևս փութացողն՝ ոչ
ինչ փոքր յայնցանէ հե
ռանալոյն օգտիլ մեզ հա
մարէաք, վն քոյոյ միայն
տեսութեդ զառաւելա
գոյնսն շահեալք. 'ինոյն
բերանոյ քումմէ զբարե
պաշտութի ուսեալք։
*Քանզի 'ի հեռաւստ
երկրէ ընկալեալք ընթեռ
նուլ զգիր քոյոյ սրբու
թեդ, և զերկս բարւոք.
համանգամայն և օգտա
կար և յառաջեցուցիչ է
զգուշացելոցն։ Իսկ 'ի
նոյն յածային շնորհէդ
և 'ի հոգևորական քաղց
րութե՝ աղբերացուցիչ
շրթանցդ վարդապետու
թեդ՝ ոռոգանել հաս
տատագոյն և կենդանա
ցուցիչ, եկաք այժմ դար
ձեալ վն 'ի քեզ՝ և 'ի
բարեպաշտութիդ ցան
կուն՝ 'ի յառաջադիմու
թի մեզ. համանգամայն

Ջր   և այ

և այլոց ուղղութ: * Բան
զի ընկալեալք յառաջնո
գոյն 'ի սրբոց դ.քոց ձե
ւաց՝ զոր առ 'ի մէնջ հրց
ճածոյն խնդիր՝ զուղիղ
լուծման գիրս, ո՛չ փո
քրր ինչ զօգուտ ընկա
լեալք: քանզի մեզ եղև
'ի հաստատութի բանն,
և յայլոց ուղղութ: Եստ
կանքեն որք ո՛չ հանա
նեցան առողջ վարդապե
տութե. որոց խցան բե
րանք: * Ն.և որք յանի
լենացւոց գաւառին՝
չարաչար առ միմեանս
ձկտեալք յաղագս խընդ
րոյ երկք օրինադրու
թե. և յայնքան մոլորու
թիւն վարեալք, որպ զի
և 'ի քահանայական կար
գէ մերժել զոմանս. և
նզովս 'ի վերայ միմեանց
սահմանել և հալածանս
առ միմեանս բերել. և
յափշտակութիս կրել. և
ոչ եպիսկոպոսաց և ո՛չ
հարց հաւանել որոց այ
տի, և ո՛չ որք առ 'ի մէնջ:

այլ և ո՛չ այլոց ոմանց առայ
թոյլ առաւելագոյն գի
տուե չափու արժանաւոր
լինել: այսպէս հզօրապէս
ատենայական անկարգու
թե հեռի յամ այնոյն
խաղաղութե՝ գերեաց
զնոսա: * Նաև այսոքիւք
դարձեալ և յեգիպտա
ցւոցն ոմանք՝ ո՛չ ուղղա
կի խորհել յաղագս նոյ
ուտեալք զնոյն զնոցայն
ախտացեալք մոլութե՝ հա
նապր զորկանց փութով
'ի վր միմեանց յարձա
կեալք. այլ և յամ ուստ
երկաքանչիւր կողմանցն
խոնարհեալք՝ առօրս 'ի
պաղեստինի սուրբսն՝
եկին և տոցա մատուցին
զխնդրոյն հարցմունս:
* Իսկ մեր չափեալ զմեր
զօրութեն՝ ընտրեցաք ո՛չ
պարտ գոլ մեզ սահմանել
նոցա յաղագս այսոցիկ. այլ
և ո՛չ բանականս գոլ՝ այսո
ցիկ քննութեց տալ բան:
Արդ՝ լըմեալ նոցա զորոց
յառաջագոյն ասացաք.
Համարձա ՃԹ կու

կուն ունիլ մեզ առ քո
սրբութիւն, աղաչեցին
'ի ձեռն մերոյ նուաստու
թեան վախճան ընդու
նիլ յառամեանս մար
տին. զձերոյդ վարդապե
տութեան բանն: *Հանա
նեալ սրբոցս հարց որ 'ի
մեզ յօժարութեամբ ընդու
նիլ զաղաչօնսս եւ անձնց
մերոց յանձն քան թէ
նոցա շնորհել զքոյոյդ
տեսութեան վայելուչս.
եւ մերձ գոլով ուրախ լի
նիլ բանիւ կենդանեաւ
եւ ոչ գրով 'ի ձեռն այլոց
առաքեցելոյ. եւ առաւե
լագոյն զցանկութիւն յոր
դորելոյ: Արդ՝ յափըշ
տակեսցուք այժմ զգա
լուստդ՝ ոչ փոքր ինչ
խնդութեամբ. որպէս զի եւ 'ի
ձեռն մերոյս նուաստու
թեան զոր 'ի վերոյ միմեանց
ժողովեալ մարտ՝ 'ի բաց
դիցեն. եւ առողջ վար
դապետութեամբ քով՝ քո
խաղաղութիւն եւ 'ի նոսա եւ
'ի մեզ վաղվաղակի հաս

տատեսցի. *Թէպէտ
երթիցուք մեք վասն սիրե
լութեան. եւ թէպէտ մնաս
ցուք վասն քոյոյ սիրոյդ.
զոր յայտնեցաք յառաջա
դիմութիւն զգրեալն առ
'ի քէն 'ի դէպ ժամանակի
առաքեսցուք: *Բայց
դու հայր սրբ՝ մտերմա
բար տեսանել զմեզ՝ մի
հրաժարեր զհայրական
ըզգուշութեամբ ամբողջ պա
հելով եւ 'ի մեզ: քանզի
ոչ վարկանիմ. եւ ոչ աղա
չանաց պիտոյ էն. զի հա
մարձակութեան հաղորդ գո
լով պատկառանօք վասն այ
շնորհին. եւ զքաղցրու
թիւդ զոր եւ համարձակեալ
'ի մեզ հանապազապէս
'ի քոյոյ սիրոյդ խընդ
րեմք: *Նոյն զայս պար
կեշտութեամբ: քանզի այս
պէս արդեօք եղիցի եւ
մեզ փոխարինացն հան
դիպիլ: եւ ընդ քոյոյ սըր
բութեանդ՝ եւ մեզ զարժա
նըն գործել յօժարու
թեամբ. զոր առաւել ամե
ղ նա

Թուողը

նեցուն ց փրկչին ընկալ
ցի գոհութե: *Նու 'ի
մեզ 'իտրուպս ըը խւրոյն
նմանուե զխոնարհեալդ
ոչ բռնութե հարկաւ
այլ սիրոյ մտերմութե
և զայս ընծայս մատուցա
նելով: *Իսկ են խնդ
դիրք որք զկնի սորին
գրեալքեն:

*Խնդիր առաջին:

Եթէ ած որ 'ի վը
ամենեցուն ձեռս
ոտս ակն ականջս և
թևս ունելով յած այնոյ
գրոց անճառնել. այսպէս
պարտէ առ 'ի մէնջ իմա
նել. ոչ մարդատեսակ
որպ զմարմին զանդամոց
բուռն հարեալ: քանզի
անմարմինէ որպ էութի:
այսպէս և ասացեալքս
էութե գոլով անդամք
ածայինք. և այսոքիկ ըը
էութեանն են:

*Խնդիր երկրորդ:

Տերերեայ:

Արդ ած յերկրէ
զմարդն և փչեաց
յերեսս նր շունչ կեն
դանի. և եղև մարդն յո
գի կենդանի. և ոմանք
'ի փչմանէն զհոգին ա
սացին արարչագործել
որպ 'ի ձեռաց զմարմինն:
*Իսկ ոմանք թէ փչումն
այն հոգի եղև նմա:
*Իսկ այլքն դարձեալ
եթէ արարացելոյն մար
դոյ բոլոր կենդանակին
զօրութի ետ փչումն այն:
իսկ այլ 'եթէ միտքն են
փըչումն այն և արտա
քոյ սահմանեալ է 'ի հո
գւոյն: Նաւ այսէ ըստ
պատկերին. որպ զի յեր
իցս յայտանէ հաստա
տել մարդոյն. 'ի մտաց
'ի հոգւոյ և 'ի մարմնոյ ա
ռանձնապէս 'ի միուե:
*Նաւ եթէ խւրէ էուեն
որպ եթէ. այլոյ փչումն:

*Խնդիր երրորդ:

ըա քան

Եթէ այլ ինչ է ըստ պատ կերին՝ և այլ ըստ նմանութեն. եթէ նոյն. քանզի ասեն եթէ՝ զըստ պատկերին՝ առաք անդէն ի ստացանիլն. իսկ ըստ նմանութենն՝ պահի մեզ ի հանդերձեալ յաւի տենանն. վասնորոյ գը րեալ է ասէ. յորժամ Քս երևեսցի՝ նման նը մա լինելոց եմք. *Նու դարձել ասէ՝ արարցուք մարդ ըստ պատկերի մե րում և ըստ նմանութե. և յետ արարչագործելոյն զմարդն՝ ասաց. և արար ած ըզմարդն. ըստ պատ կերի իւրում արար զնա. և լռեաց աստանօր զըստ նմանութենն. զի ցուցցէ ասէ՝ չևևս ընկալեալ մեք զայս. այլ պահիլ մեզ յամէն երանեանն յոյն կեանս.

Խնդիր չորրորդ:

Բ

Զի ոչ եմք ասէ պատ կեր այ. այլ պատ կեր պատկերի. քանզի որդի և բանն այ և հօր՝ պատկեր նորա. իսկ մարդ ոչ նախատիպին պատկեր՝ այլ պատկերին. *Բան զի ոչ ասի ասէ՝ եթէ ի պատկեր իւր արար ած զմարդն՝ այլ ըստ պատկերի զի եղիցի մրդն ըստ պատկե րի այ և հօր. այսինքն պատկեր որդւոյ. որ է պատկեր պատկերի.

*Խնդիր հինգերորդ.

Եթէ ի հանդերձե լումն հաստատուն զխորհրդականն ունելով հոգի. և վս այսորիկ ի դիւութէ ոչ գոլով ան բաժ՝ ածէ. *Իսկ ոմանք եթէ աճումն ընդունի ասեն հոգի՝ ամ իրօք և եղծումն՝ և ախտ՝ և ա պականութե յայսմանէ և մահ՝ և վերստին կեանս

Ղէ Խն

* Խնդիր վեց երորդ:

Վս՞ է՞ր ադամայ
մեռեալք հայրա
կանի պարտաւոր եմք
պատժոյ. և նորա՛ յանցա
նացն է իւրաքանչիւր ոք
պարտապան: * Իսկ քրիս
կենդանացուցեալ իմն
հայր՝ և հոգւովն սրբով
մաքրեալ ՚ի նախահօրն
պարտուց՝ և նորայն յան
ցանաց. ո՛չ հաղորդեցոյց
զիս մաքրութե ծնիցե
լոյն: և ո՛չ օգտեցոյց զիս
՚ի նա՛ արդարութեն շը
նորհ: որ և գերազօրնէ
՚ի վր մեղաց:

* Խնդիր եօթն երորդ.

Եթէ եղեւ յարութի՛ն
անդ էն զոր ետես
եզեկիէլ մարգարէ. յոր
ժամ մերձեցա՛ւ ոսկր առ
ոսկր, և յօդ առ յօդ:
և մարմին և մորթ. և մղ

և շունչ. և եղեւ յարութ
անբա՛ւ բազմութե՛ն՝ եթէ
պատկեր հանդերձելոյն
հանրական յարութեն որ
լինելոցն է՝ եցոյց մեզ
ա̃ծայինն գիր՝ տեսութ
մարգարէին:

* Խնդիր ութերորդ:

Այր մի էր մեծա
տուն և ուրախա
նայր հանապազ մեծա
պէս: և աղքատ ոմն ղա
զարոս առ դուրս նր ան
կեալ կայր ըստ աւետա
րանին պատմութե. եղև
երկոցունց մեռանիլ. և
տնանկին երթալ ՚ի հան
գիստն՝ և միւսումն ՚ի
դատաստանն: * Այա
քիկ անդէն եղե՛ն՝ և հա
տուցումն ըստ արժանի
վիճակեցա՛ւ երկոցունցն
եթէ ըղ հանդերձելոց
դատաստ̃նաց տպաւորէ
պատկեր նորօք: * Այլ
որ երբեմն ասեն անուա

նէ զղազարու անձնանա
կոչումն, ճշմարտապէս
եղև և գործեցաւ. քան
զի վ̃ն էր աստեն ոչ ասաց
թէ այր ոմն աղքատ, այլ
ղազարոս. զի անձնանակո
չութիւն ցուցանէ փոր
ձիւ և ճշմարտութեամբ
գործել զայս:

* Խնդիր իններորդ: *

Ե թէ էառ ովսէէ
մարգարէն կին պոռ
նիկ, և եղեն զաւակք 'ի
նմանէ. արդեամբք, ե
թէ մարգարէական ա
սէ իմացեալս:

* Խնդիր տասներորդ:

Ե թէ մելքիսեդեկ
ոչ մարդ էր պարզա
բար, և ոչ հոգի. այլ
մարդ՝ սկիզբն լինելու
թեան ոչ 'ի մարդկանէ ու
նելով, առ ժամայն ա
րարչագործեալ յայ:

* Խնդիր մետասաներորդ: *

Ս թէ բոլորից ած զե
ղեալս և զգործեալս՝
կարծողէ ոչ գոյս առնել
երբեմն ըստ որում թէ
ոչ տկարանայ առ 'ի նոր
մանէ ամ բան: քանզի
ոչ ասեմք ոչ ոչ եղեալ՝
այլ և ոչ լինել սկիզբն.
ոչ թէ մինչ զպոռնիկն
կոյս առնել յորովայնէ
մօր իւրոյ. զի մի եղիցի
երբեմն պոռնիկն պոռնը
կեալ. զի առ 'ի մարդկա
նէ անձնարինքն՝ հնարա
ւորքեն առ 'ի յայ:

* Յաղագս այսորիկ ա
ղաչեմք հաստատել 'ի
մեզ զբարեպաշտութի
առողջ վարդապետութե
ձերոյդ սրբութե. առ
'ի հաստատութի մեզ,
և ընդունողաց զբանն.
վայելչաբեր ընթացողաց
և գործկանացն որոց ուղ
ղութեց. առ 'ի զգուշու

ղդ թի

Թուղթ Տիեզերայ ։

Թէ կամ յանդիմանութի անհաւատից · աղօթս առնելով համանդամայն և մեր նորաստից ։ *Ոպզի 'ի ժամանակի բարեժամուն փութացուք յորս ած հաճեսցի 'ի դէպժմինկի ողորմեալք եղիցուք առաս ձեր · և այժմ համարձակելոցս ասել · աչա ես և մանկունք իմ զոր ետ ինձ ած · որք հետևեսցին բանիդ քոյ, որովք դու շնորհեսցես ինձ զբանիդ վարդապետութիւն

Լուծմունք օրինաւորութեանց ինդ րոյ · արքոյն Աթուրի Լաղիկէո պոսոպէտին Մ.չէ...դբրո յուոյ ...ղ...ին ։

ա *Խնդիրն ։ *

Եթէ ած 'ի վեր ամենեցուն ձեռս · ոտս · աչս ականջս և թեւս ունելով յածային գրոց անուանեալ ։

Լուծումն որին ։

Որք բարուոքն են մըտօք և բանիւք · և յաղագս անձառելւոյ ածութեն նուրբ յարձակմամբ՝ իւրենցն խորհրդոց ակամբ տեսանեն զնա անդր քան զամ եղանակս գոլով գերդոյն ձգտեալ · և քան զամ սրտայարձակ երևոյթ մարմնակին՝ անցել բոլորիմբ *Նու ոպ ասէ ամենիմաստըն պօղոս · 'ի լոյս բնակեալ անմատոյց · իսկ թէ անմատոյց է լոյսն որ շուրջ զնովաւ, զի արդ արդեօք տեսանէ ոք զնա ։ քանզի տեսանեմք հայելեաւ և օրինակաւ · և գիտեմք 'ի մասնէ ։ *Նարդ՝ է անմարմին ամենևիմբ ածութին · անքանակ և անսահման, և ոչ տեսակաւ պարագրեցելով ։ իսկ որ այսպէս է իւրովն բնութբ · զիարդ արդեօք 'ի մասցի 'ի մասանց և յան

ղե դա

դամոյ: *Բանզի թէ
ոք տայցէ զայս գոլ ծընդ
մարմնապէս՝ անմարմնին ո՛չ
եւս իմասցի: զի որ բը
նաւին ձեւումն է՝ ամ ու-
րեք եւ քանակութ̃: եւ որ
քանակութ̃՝ եւ 'ի տեղւոջ
'ի մասցեալն՝ ո՛չէ արտաքոյ
պարագրութ̃: եւ այսոքիկ
մարմնոց իւրեն: իսկ ա-
նմարմին բնութեան օտա
րէ ամենեւին: *Որդ
ո՛չ ա՛չս կամ ականջս այլ
եւ ո՛չ ձեռս կամ ոտս եւ
թեւս 'ի վ̃ր այ 'իմանալ՝
թէ ո՛չ ոք առցէ դէպ ե-
ղեալ ոգ̃ շօշափմամբ եւ
թանձրութ̃ մարմնոյ՝
այսպիսի ինչ իմանալ:
այլ նուրբ եւ աննիւթ՝ եւ
որ ըստ այ բնութեան է:
քզի բարւոք դրութ̃ է
ամենեւիմբ կամիլն զայս
պիսիս ածել զմտաւ: զի
հոգի է ած: եւ այս գոլով
զամենեցուն ունի գի-
տութի: հայի 'ի վ̃ր ամե
նեցուն, եւ տեսանէ: եւ
զանխլանայ նմա յէիցս՝

Օ

եւ ո՛չ ինչ: *Իսկ թէ մար
մինս եւ անդամս յիշէ
ածայինն գիր առ մեզ
խօսելով յաղագս նր̃.
գիտելի է՝ թէ յորոց գի-
տեմքս եւ ընտանեորեցաք
գոլ՝ խօսի առ մեզ: քզի
ո՛չ էր այլ ազգ կարողու-
թի իմանալ յաղագս ա՞յ:
*Որդ՝ պատճառ ծընդ
մարմնապէս է մարմնակա
նապէս յաղագս այ առնել
առ մեզ բանս ածաշունչ
գրոց, եւ մնաց եւ լեզուի
'ի մեզ աղքատութի: քան
զի անճառելիք են ամե
նեւիմբ նորայք: եւ ո՛չ իմե
լամուտ լինիլ էր ինչ 'ի
կարեւորացն կարողութի:
զորս շօշափմամբ եւ թանձ
րութեամբ գոլ մարմնոյ:
*Բայց միայն ձեւ օրինա
կի ըզմերով ընկալեալք
անդամս՝ հազիւ այսպէս
ըմբռնեմք 'ի մտածու-
թիս նուրբս զոր
յաղագս այ:

ԴՂ Խըն

·Է· *Խնդիր:*

Արար ած զմարդն յե
րկրէ և փչեաց յե
րեսս նորա շունչ կեն
դանի · և եղև մարդն
յոգի կենդանի: *Նաև
ոմանք 'ի փչմանէն զհո
գին ասացին արարչագոր
ծիլ · որպ 'ի ձեռաց զմար
մինն: *Իսկ ոմանք՝ թէ
փչումն այն՝ հոգի եղև
նր · *Իսկ այլք դրձել
եթէ արարեցելոյն մար
դոյ բոլորովիմբ կենդա
նական զօրութի եա փը
չումն այն · *Իսկ այլք՝
թէ միտքն են փչումն այն
և արտաքոյ սահմանեալէ
'ի հոգւոյն · և այս ըստ
պատկերին · որպէս զի
յերկեցս յայտանէ հաս
տատիլ մարդոյն · 'ի մտաց
'ի հոգւոյ և 'ի մարմնոյ
առանձնաւորապէս ·

*Նաև եթէ՝ ի՞ւր է էու
թն այյ, և եթէ օտար
փչումն այն ·

Ն

Լուծումն նորին:

Զայսպէս նուրբ,
և ոչ բաւեկիրթ
խնդրոյս՝ ոչ է պարտ օ
րինադրական վճիռ հա
տանել · այլ տարակուսիլ
յաւէտ քննութե գի
տողակնու՝ ոչ յանձն առ
նուլ գտյթ կորել 'ի բանին՝
և արտաքոյ բերելք զար
ժանն · *Քանզի գրե
ալ է եթէ խնդրելով
խնդրեա և առխ բնա
կեա · զի զոր հաւատեւ
ոչ ասաց սրբազանն գիր՝
զի մրդ ոք արդեօք պատ
մեսցէ հաստատապէս ·
որպ զինչ ասացից՝ յԾի
լինելութն գիրս գր
եալ է · թէ 'իսկ զբանէ
արար ած զերկինս և
զերկիր · և զի արար ասաց
սրբազանն գիր · և ճըշ
մարտե հաւատով զայս
ընդունիմք · *Բայց թէ
զի մրդ, կամ ուստի՞ ·
կամ զինչ եղանակաւ յե
ղէ ու

ութիւն երկին և երկիր
եւայլք ստացուածք՝ քըն
նել ոչէ առանց վնասու։
քանզի ոչէ պարտ 'ի խո
րագոյնսն նստուցանել
զմիտսն։ *Որդ՝ որ քան
ոչ յոյլ ինչ հաստատեա
սէ ածայինն գիր՝ զայ
սովին պիտոյէ առնուլ. և
րուութե զանց առնել։
իսկ թէ պարտ է նշանա
կել խորհրդով հայե
ցեալ 'ի ճշմարտութիւն,
ասեմք թէ բոլորեցս ա
րարչագործն՝ ստեղծ
մարդ յերկրէ. այսինքն
զմարմինն՝ կենդանացու
ցեալ զնա հոգւով կեն
դանեաւ և 'ի մանկալեա
լստորում օրինակի ինքն
գիտէ։ ած բարւոյ իմք
փափագումն և գիտու
թի էարկ. բնաւորապէս
'ինա։ Քանզի զայս վար
կանիմ յայտնեալ զասա
ցեալսն 'ի ձեռն երանե
լի աւետարանչին Յով
հաննու։ *Նոր լոյն
ճըշմարիտ, որ լուսաւո

րէր զամ մարդ որ գա
լոց էր յաշխարհ. քանզի
ծնանի կենդանին բնա
ւորական ունելով զպա
տեհութիւն առ բարին։
*Նւ զայս ուսուցանէ
ասելով ամենիմաստն պօ
ղոս. թէ նր եմք արա
րածք ստացեալք 'ի գործս
բարիս. որովք յառաջա
գոյն հաստատեաց ած՝
զի 'ի նոյնս գնասցուք։
*Քան զի կարգաւորի
մարդն յօժարաբար. և
զերեսանակ իւրոյն խոր
հրդոյն յինքն է հաստա
տացեալ. ոչ զի յորս կա
միցին ընթանալ. թէպէտ
առ բարի, թէպէտ առ
հակառակն. և ունի բը
նութիւս արկեալ յինքն
զոր յամենայնն. և զի
բարութեցն փափագումն
և յօժարութի և հպատակ
լինել կամիլն՝ բարութե
և արդարութեն է. Քան
զի այսպէս ըստ պատկե
րի և ըստ նմանութե այ
լինել ասեմք զմարդն։

Դր ըստ

ըստ որում բարի և արդ̃ր
բնաւորեցաւ լինիլ կեն
դանին։ * Նու վս̃ զի պի
տոյէր, ոչ բանական գոլ
միայն. և պատեհաբար
ունելով 'ի բարեգործու
թ̃ն և արդարութ̃ն. այլ
և հոգւոյն սրբոյ ընդու
նակ լինիլ, զի պայծառա
գոյնս ունիցի զա̃ծայ
նոյն բնութ̃ն նկարա
գրուի յինքեան, փչեաց
'ի նա շունչ կենդանու
թ̃ն։ * Այս է որ 'ի ձեռն
որդւոյ՝ բանական ստաց
ւածի բաշխեալ հոգի.
և կերպացուցեալ զնա 'ի
վերինն տեսակ. այսինքն
յա̃ծայինն։ քանզի ոչ
'ի հոգի մարդոյ փչեալն
'ի նա եղև հոգի. այլ և
ոչ 'ի միտս ոմ̃ վարկանին
ոմանք՝ է տեսանել յայս
մանէ. * Քանզի նախ
որ փչեացն 'իմանի ա̃ծ.
իսկ փչեալն 'ի նմանէ ա̃մ
իրօք՝ 'ի մանի իւր նր̃,
այսինքն էութ̃ն իւրոյ.
ապա զի մ̃րդ որ յա̃յ հո

գին՝ փոխեցաւ 'ի բնու
թ̃ն մարդկայնոյ. և կամ
եղեւ միտ. ք̃ զի 'ի վեր
է քան զփոփոխումն հո
գին։ * Իսկ եթէ տացէ
ոք գոլ և ըս̃ փոփոխման
լինիլ հոգի կամ միտս,
որ է անհնարին, և զայնէ
անդէն տեսանել. ք̃ զի
եթէ 'ի հոգի մարդոյ էր
եղեալ ա̃ծայինն հոգի,
մնացեալ էր արդեօք հո
գին և միտն անընդու
նակ մեղաց։ * Իսկ եթէ
անկաւ ընդ մեղօք 'ի հո
գի մարդկային փոխա
դրեալն ա̃ծային հոգին՝
կրկին խոտորումն բերէ
առ 'ի մէնջ 'ի վ̃ր նր̃. ք̃
զի նախ փոփոխումն կր
եաց՝ յոր ինչ ոչ էր. ա
պա առ այսոքիւք և մե
ղաց ընդունակ ասեմք
լինիլ զնա։ * Ապաւրեմն
անձնաւորեցաւ կենդա
նին՝ անճառելեաւ զօրու
թ̃ն ա̃յ, և նմանութ̃բ
նր̃ նա եղև ըստ որում
բնաւորեցաւ գոլ բարի

զթ̃ ևար

և արդար · և առաքինու-
թեան ամ̃ ընդունակ :
*Նա՛ սրբեցաւ հաղոր-
դեցուցեալ ամ̃այնոյ հո-
գւոյն · զոր և 'ի բաց ըն-
կեց վս̃ մեղացն : քանզի
ասէ սուրբն ամ̃ · ոչ մը-
նասցէ հոգի իմ 'ի մարդ-
կանդ վս̃ լինելոյ դո-
ցա՛ մարմին · այսինքն մի-
այն խորհիլ զմարմնոյն :
*Բայց վս̃ զի հաճեցաւ
ամ̃ և հայր՝ վերստին նո-
րոգել զամ̃՝ քնի̃ · այ-
ինքն յառաջինն հանել :
և զգնացեալն և զհեռա-
ցեալն 'ի մէնջ զհոգին
սբ̃՝ անդրէն 'ի մեզ դար-
ձուցանել, փչեաց 'ի սբ̃
առաքեալսն ասելով, ա-
ռէք հոգի սբ̃ · *Բան
զի նորոգումն առաջնոյ
պարգևին այնորիկ, և
տնեցելոյ մեզ փչմանն՝
եղև որ քնի̃ վերստին
կերպացուցեալ զմեզ 'ի
սրբութիւն առաջին · և
համբառնալ ըզմարդոյս
բնութի յոր 'ի սկզբանէն,

սրբովք առաքելովքն
վերստին և 'ի նախկինն
կազմութե̃ տուեալ մեզ
զօրութի̃ :

· Է̃ · *Խնդիր :*

Եթէ այլ է ըստ պատ-
կերին և այլ ըստ
նմանութեն, եթէ նոյն :
Ք̃ զի ասեն թէ զըստ պատ-
կերին առաք անդէն յըս-
տացանիլն · իսկ ըստ նմա-
նութեն պահի մեզ 'ի հան-
դերձել յաւիտենիսն ·
վասյ դրեալ է ասէ՝ յոր
ժամ քս̃ երևեսցի՝ նման
նմա՛ եղիցուք · *Նա՛
դարձեալ՝ ասէ արասցուք
մարդ ըստ պատկերի մե-
րում և ըստ նմանութե̃ :
և յետ մարդոյն արարչա-
գործութեն ասաց, թէ
արար ամ̃ զմարդն՝ ըստ
պատկերի իւրում արար
զնա, և լռեաց ասանոր
զըստ նմանութեն · զի
ցուցցէ ասէ՝ չև ևս ըն

Լուծմունք

կալեալ մեր զայս. այլ պա
հի մեզ յամէն երանենեն
յայն կեանս.

*Լուծումն նորին. *

Եթէ այլ և այլ ասեն գոլ զըստ պատկերին և զըստ նմանութեան, ուսուցանեն մեզ զատոր բերութիւն. քանզի ոչ եմք մեք՝ զի ոչ ինչ այլ յայտնէ զըստ պատկերին, բայց միայն ըստ նմանութեան. Նոյնպէս և զըստ նմանութեան ըստ պատկերին. *Իսկ զառած նմանութիւն վիճակեցաք 'ի նախկին կազմութեան. և եմք պատկեր այ. քանզի ընդունակ է ոչ ասացի իսկ՝ մարդոյս բընութի՝ բարութե և արդարութե և սրբութե. Եւ յայսոսիկ զփափաղումն արկեալ ունի յինքեան առ 'ի յայ. *Եւ զայս է տեսանել յայսմանէ. փոփոխումն եղև մարդոյս բնութե, ոչ 'ի չարուէ 'ի բարութի, այլ 'ի բարւոյ 'ի չարութի. արդ՝ նախ ընդ այնու ենթակային պարտէ՝ զոր թողեալն փոփոխեցաք. *Քանզի սերմանեցաւ 'ի մարդոյն հոգի 'ի նախկին կազմութեն ամբարւոյ փափագումն, և յօժարութի և գիտութի. զոր երանելի առաքեալն ասելովն՝ զի հեթանոսք որք զօրէնս ոչ ունին՝ բնութեամբ զօրինացն առնեն. նոքա որք զօրէնս ոչ ունին՝ ինքեանց են օրէնք՝ որք ցուցանեն ըզգործս օրինաց՝ գրեալ 'ի սիրտս իւրեանց. վկայութե մտաց իւրեանց. Իսկ թէ և հեթանոսաց որոց արտաքոյ օրինացն՝ բնութե՝ է գիտել զօրէնն՝ այս ինքն զօրինադրին ըզգիտումն, յայտնի՝ եղիցի ամ ուրեք այնու հե

տև՝ եթէ արդարև՝ և՛ի
բարի եղև ՚ի սկզբանն
մարդոյս բնութի. և յայս
ածաւ առ ՚ի յո̄չ, ըղնո
րայն զգենլով զկերպա
րան. եղբարութեն պատ
կեր: *Քանզի էր ս̄բ
առաջին կենաց մարդոյն
ժամանակ. զի ՚ի ներքս
մտեալ մեղացն՝ առ ա̄ծ
նմանութեն նկարագրու
թիւքն՝ ոչ և ս պայծառ մը
նացին ՚ի մեզ: իսկ վ̄ս զի
եղև մարդ միածինն ա̄յ
բանն՝ ս̄բ դարձել եղև
մարդոյս բնութի. վերըս
տին կերպացեալ առ նա՝
՚ի ձեռն սրբութե և ար
դարութե: *Նայպէս
ուրեմն ասէ ամէն իմաս
տրն Պօղոս. եթէ մեք
ամենեքեան բացաւ երե
սօք զփառսն տ̄ն իբրև
ընդ հայելի տեսանեմք.
՚ի նոյն պատկեր փոխա
կերպիմք փառ̄ց ՚ի փառս
որպէս և տեառն հոգւոյ:
*Իսկ Տէր հոգին է:
*Նպա՛ ուրեմըն նորո

գուն և ոչ վերստեղ
ծութի մարդոյս բնութե
եղև ՝Քրի՛. դասեցելոյ
մարմնոյս ՚ի ս̄բ կեանսն
հոգւոյն: Իսկ թէ ասէ
ուրեք սրբազանն գիր.
արար ա̄ծ զմարդն ըստ
պատկերի իւրում, և ըը
ւեաց զըստ նմանութեն՝
ըզ մտաւ ածել պիտոյէ՝
եթէ բաւական եղեւ
պատկերին ասելն ո̄չ ոչ
այլ ինչ յայտնելով զըստ
նմանութեն: քանզի աւե
լորդ է ասելն եթէ այս
մեզ պ̄հի ՚ի հանդերձեալն
յաւիտեան: *Քանզի
ասացեալ ա̄յ եթէ արաս
ցուք մարդ ըստ պատկե
րի մերում և ը̄ նմանու
թե: ո՞վ է որ ասել իշ
խեսցէ եթէ եղև ըստ
պատկերի, այլ ոչ ըստ նը
մանութե. իսկ նման ե-
ղեցուք քի՛ ըստ անապա
կանութե. և անդր լինե
լոյ քան զմահ. *Նմլ
սակայն և ըստ փառացն
զոր նա ինքն շնորհեացէ
ձ̄ե մեզ

Լուծմունք

մեզ. քանզի գրեալ դար
ձեալ առաքեալն Պօղոս.
թէ մեռարուք, եւ կեանքն
ձեր ծածկեալ է ընդ քի
առ ած. իսկ յորժամ քս
յայտնեսցի կեանքն ձեր՝
յայնժամ եւ դուք ընդ նր
մա յայտնեսջիք փառօք.
*Իսկ երբեմն դարձեալ
նորոգեսցի մարմին տկա
րութեան մերոյ. կերպա
րանակից լինել մարմնոյ
փառաց նր. քզի եւ այժմ
ոչ եմք արտաքոյ ՚ի գոլոյ
ըստ նմանութեան նր. եթէ
ճշմարտութն ոգւ ՚ի մեզ
կերպացեալ հոգւովն.
*Գրեալ դարձեալ գա
ղատացւոցն Պօղոս. որ
դեակք իմ զորս դարձեալ
վերստին երկնեմ մինչեւ
նկարեսցի քս ՚ի ձեզ.
քանզի յորժամ զմեզ ին
քեանս հաւատարիմս եւ
որդս պահեսցուք. յայն
ժամ քս ՚ի մեզ երեւի կեր
պացեալ. եւ ՚ի մերս խոր
հուրդս՝ զիւրն նկարա
գրութիւս ըստ ՚ի մանա

Սրբոյն Կիւրղի

լեացն փայլատակեալս.

* Է. * Խնդիր. *

Զի ոչ եմք պատկեր
այ. այլ պատկեր
պատկերի. քանզի որդի
եւ բանն այ եւ հօր՝ պատ
կեր նորա է. *Իսկ մարդ
ոչ նախատիպին պատկեր՝
այլ պատկերին. այսինքն
որդւոյ. *Իբր զի լինել
մեզ պատկեր պատկերի.
զի իցէ մարդն ըստ պատ
կերի այ եւ հօր. այսինքն
՚ի պատկեր որդւոյ. որ է
պատկեր պատկերի.

* Լուծումն նորին. *

Քան զայն տեսակ ե
րեւոյթ մարդկան՝
անդր է ածային եւ համա
գոյ երրորդութիւնն.
բայց հաւատալ պարտ է
եթէ հայր յորդւոջ է,
եւ որդի ՚ի հօր. եւ որ ե
տես զորդի՝ ետես զհայր.

Ճշ երեւի

Լուծմունք

երկուս որդի 'ի համագոյ
հոգւոյն: Քանզի գրեալ է
թէ տէր հոգի'նէ: * Իսկ
ուրանօր բնաւորին էու-
թեան նոյնութիւն , անդ
տամ խրօք ոչ ինչ է այլա-
նման . այլ զոր ինչ գոյն
իմանաս զհայր' նոյն է
և որդի . բաց միայն 'ի գո-
լոյ հայր: Եւ զոր ինչ հա-
մարիցիս գոլ զորդի' նոյն
է և հոգին . բաց միայն
'ի գոլոյն որդի: Քանզի
ենթակայեցան յանձնա-
նեցելոյն իւրաքանչիւր
ոք առանձնաւորապէս
գոյ: Եւ է ճշմարտաբար
որ ինչ գոլն ասին: * Իսկ
թէ յամ որ ինչ և իցէ
նմանութիւն սրբոյ երրոր-
դութեան անվրէպ նմա-
նութեան է' ապա թէ եղև
ըստ պատկերի որդւոյ
մարդն, Եւ այսպէս եր պատ-
կերի այ է: քանզի բո-
լոր նոյնութեան համագոյ
երրորդութեան նկարագրու-
թիւք' փայլատակին ոչ միոյ
էութեան ըստ բնութեան'

Սրբոյն Կիւրղի

որ 'ի հայր և յորդի և'ի
սբ հոգին: * Քանզի
գրէ տծ-այինն մովսէս .
և ասաց տծ , արասցուք
մարդ ըստ պատկերի մե-
րում և ըստ նմանութեան .
և մերում ոչ զմիոյ դի-
մաց ունի զյայտնութիւն .
վասն երիւք անձնաւո-
րութեամբք գոլոյն տծ-այնոյ
և անձառելւոյ բնութեան'
լոման: * Աւելորդ է ու-
րեմն հարցաքննին լինիլ
և նրբայել և ասել եթէ
ոչ եմք այ պատկեր նա-
խատրպին . այլ այ պատ-
կերին: Եւ բաւական է
հաւատալ պարզութեամբ'
եթէ ըստ տծ-այնոյն պատ-
կերի եղաք զոր առ տծ-
առեալք կերպանալ բնա-
ւորապէս: * Իսկ թէ պի-
տոյ ինչ է և ոչ անհաւա-
նելի ասել' կարևոր էր
զմեզ հանդերձեալ որ
դիս անուանել այ եր պատ-
կերի որդւոյն լինիլ յա-
ւէտ . զի մեզ վայելիցէ
երրորդութեան նկարա-
ձգ գրու-

Լուծմունք գրութիւնն։

.Ե. *Խնդիրն։*

Եթէ 'ի հանդերձելումն հաստատուե զխորհրդականն ունելով հոգի. և 'ի ձեռն այսորիկ 'ի գիտութենէ ոչ անբաժ գոլով անձէ։ *Իսկ այլք՝ թէ անձումն ընդունելի ասեն ոգւի, և եղծումն. յայս մանէ և մահ. և վերստին կենաս։

Լուծումն նորին։

Որք զայսոսիկ զմտաւ ածեն անդիտանալ, նմանեցին տրուեցելոյն շնորհի մարդոյս բնութեան յետ 'ի մեռելոցն յարութեանն։ քանզի թէ պարտէ ապականացուիս այսորիկ՝ ըղձենուլ զանապականութի

Սրբոյն Կիւրղի

և 'ի բաց մերկանալ զապականութիւն, յայտ է զի ընդ նմին ընդ ապականութեամբն 'ի բաց ընկենումք և զոր 'ինըմայն են ախտք. և այսորիկ են ամենայն ցանկութիւնք մարմնականք։ *Նուփոխակայեմք ապա 'ի սուրբ և 'ի հոգեւորական կեանս. հեշտեցուցանելով մեզ զհաստատութիւն յայսոսիկ ամենեցունց փրկչին մերոյ Քրիստոսի։ քանզի թէ այժմ զառ հաւատչեայ հոգւոյն ունելով՝ սորբապէս կենցաղ վարեմք. զի՞նչ եղիցուք առեալ զլրումնն։ *Իսկ ուր լըրումն հոգւոյն՝ անդ ամէրօք և զգուշութիւն մըտաց և սրտի. հաստատութիւն տեսողի 'ի բարութիւն՝ և յըստակ աստուածատեսութե. *Ապա ուրեմն եղիցուք վեհագոյնք 'ի բաց մերկացեալք՝ ձե զապա

Լուծմունք

զապականութի՝ և հոգև
որական ունելով զմար
մինս. այսինքն միայն հայ
ելով յորս հոգւոյն՝ և
խռովութի զիջուցանող
զմեզ 'ի չարութի ոչ ե
ղեցի: *Ոյս քան ունե
լով զմեզ ար՛րչագործին
յորս խորոյն կամաց հո
գւով սրբով. ոչ զ՟բան
հրեշտակս այսպիսի ինչ
ասաց և քս. եթէ 'ի յա
րութեն ոչ կանայս առ
նեն՝ և ոչ արանց լի
նին. այլ են որպէս հրեշ
տակս այ յերկինս:

· Է · *Ասորին:*

Վո՟ էր ադամանէ
մեռեալք հայրե
նի պարտաւորեմք պատ
ժոց. և նորա յանցանաց
է իւրաքանչիւր ոք պար
տապան: *Իսկ քրի՟ կեն
դանացեալ իմն հայր, և
հոգւով սրբով մաքրել
'ի նախահօրն պարտեաց
և յիւրոցն յանցանաց.

Սրբոյն Կիւրղի:

ոչ հղորդեցոյց զիս մաք
րութեն զծնեալս, և ոչ
օգտեցոյց զիս 'ի նմ ար
դարութեն շնորհ. որ
եգերազօրն է 'ի վերոյ մե
ղաց:

Լուծումն նորին:

Ընդէր պարտէ թէ զի
մրդ նախահայրն ա
դամ առաքեաց 'ի մեզ
զեկեալն 'ի վերոյ նր վասն
յանցանաց պատիժ. քն
զի լրեալ թէ հողէիր,
և 'ի հող դարձջիր. և ա
պականացու յանապակա
նութէ եղև. և ներքոյ
անկաւ մահու կապնաց:
*Իսկ վասն զի յայս ան
կեալ՝ որդիս ծնաւ. և
'ի նմանէ եղեալքս՝ ոչ
յապականացուէ՝ ապա
կանացուք եղեաք: այս
պէս եմք ադամայ անի
ծիցն ժառանգորդք.
*Ընդէր ոչ եմ իրօք
ոչ ընդ նմա բատունգա
նեալք ածայնոյն պատ
ձգ՟ ուիրա

ուրանի, զոր նոյն ընկա
լաւ պատժիւք. այլ ոչ և
ստացի իսկ մահկանացու
եղեալ յորս 'ի նմանէ
զաւակսն՝ առաքեաց զա
նէծսն: քանզի մահկա
նացուք եղաք 'ի մահա
ցուէ: *Իսկ տր մեր յս
քս եղեալ երկրորդ ա
դամ. և երկրորդ սկիզբն
ազգիս մերոյ յետ առաջ
նոյն՝ վերստին կերպա
ցոյց զմեզ յանապականու
թն. հպեալ 'ի մահ իւրով
մարմնովն՝ խափանեաց
զնա: և լուծաւ առաջնոյ
անիծիցն զօրութն նո
վաւ. *Ս․ս այնորիկ ա
սէ ամենիմաստն պօղոս.
թէ որպէս մարդով մահ՝
նոյնպէս և մարդով յա
րութն կենաց. և դար
ձեալ ոչ ադամաւն ամե
նեքին մեռանին, նոյն
պէս և քսիւ ամենեքեան
կենդանասցին: ապա ու
րեմն ընդ հանուր և սե
ռականագոյն պատիժ վս
ադամայ յանցանացն՝ ա
պականութին և մահն է:
*Նոյնպէս և ամենե
ցունց սեռականագոյն
փրկութին՝ քսիւ կատա
րի. քանզի 'ի բաց մերկա
ցաւ մարդկայինս բնու
թն նովաւ զոր 'ի վր նց
եկեալն մահ. վասն լինե
լոյ ապականացու առա
ջին մրդոյն: *Իսկ իւրա
քանչիւր ուրուք մեր
հայրն թէպէտ և սրբե
ցաւ հոգւովն սրբով.
և ընկալաւ յանցանացն
զթողութն՝ ոչ առաքեաց
'ի մեզ զպարգևն: քան
զի մի է որ զամենայն սրբ
բէ և արդարացուցանէ
և վերստին դարձուցանէ
յանապականութն տր մեր
յս քս և յամենեսեան
հաւասարապէս նովաւ,
և առ 'ի նմանէ դայ պար
գևն: *Բայց այլ է մե
ղացն թողութն, և այլ
մահու լուծումն: և իւրա
քանչիւր ոք զիւրոյն յան
ցանաց շահի զթողութն
քսիւ՝ հոգւովն սրբով:

Լուծմունք

բայց համարակից ամենե
քեան վճարիմք յ՚իսկզբա
նէն եկելոյ ՚ի վերայ մեր
պատժոցն։ զմահուանէն
ասեմ ընթացելոյ յամե
նեսին ըստ նմանութե
առաջնոյ անկեցելոյն ՚ի
մահ. *Վասն այսորիկ
և ամենիմաստն Պօղոս ա
սէ. թէ թագաւորեաց
մահ յադամայ մինչև ՚ի
մովսէս. և ՚ի վր չյանցու
ցելոցն ըստ նմանութե
յանցուածոցն ադամայ.
քանզի մինչև ցօրէնսն
կալաւ մահու պատիժ.
քանզի քի ապա փայլակ
նեցելոյ՝ եմուտ արդա
րացուցիչ շնորհ. և ՚ի
բաց վարեաց զմերոց ըզ
մարմնոց զապականութի։

.Է. *Խնդիր։*

Եթէ եղեւ յարութի
անդէն զոր ետեսն ե
զեկիէլ մարգարէ, յոր
ժամ մերձեցաւ ոսկրա
ոսկր, և յօդ առ յօդ. և

Բ

Սրբոյն Կիւրղի.

մարմին և մորթ և մազ և
շունչ. և եղեւ յարու
թի անբաւ բազմութեն.
և եթէ պատկեր հնդեր
ձելոյն՝ հանրականի յա
րութեն որ լինելոցն է՝
եցոյց մեզ ածայինն գիր
տեսութբ մարմնականաւ։

Լուծումն նորին։

Զմեծամեծ գործսն՝
և զորվա ՚ինա սքանչելեցն
գերազանցութի ըռ կար
ծեօք գոլով և անհաստա
լին առ ՚ի յոմանցն թըւե
ցեալ. ո՛չ միայն ՚ի ձեռն
պատմութեց ուսանէին
որք ըստ ժամանակս մար
գարէքն սրբոյ հոգւոյն
ծագեալ ՚ի նոսա՛ զիւրա
քանչիւր իւրեք գիտու
թին, այլ և նց երևէին
իրօք. զի նախ քանզայլս
նոքա՛ հաւատացեալք ա
ւանդեսցեն այսպէս և
այլոց։ *Որդ՝ խոստա
ցեալ բոլորից ած և զոր
անդէն մեռեալքն ՚ի բա

ձը բի

բիլօնՙ դարձուցանել
յերուսաղէմ· և ոչ ու
րեք ա̃մ իրօք զոր ՚ի յերկ
րիս · այլ զոր ՚ի վեր ՚ի
յերկինսն իմացե̃լն յայտ
նապէս եցոյց մր̃գրէին
զյարութի̃ն: և զի ոչ
օրինակա̃ւ լինիցի ընդ
ժամանակս· զոր և ա̃ծայ
ինն Դաւ̃իթ յառաջա
գոյն գոչէր ասելով յա
ղագս մեր , այսինքն վա̃
ա̃մ մարդոյ: դարձուցա
նես զերեսս քո ՚ի նոցա̃նէ
և խռովեսցին և ՚ի հողս
իւրեանց դարձցին: ա
ռաքես զհոգի քո և ստա
նաս զնո̃, և նորոգես զե
րեսս երկրի: *Քանզի
դթեալք առ ադամա̃
վա̃ յանցանացն ՚ի բաց
դարձեալք եղեաք առ ՚ի
յո̃յ: և վա̃ այսր պատճա
ռի աղաչա̃ն յինքեանցն
հող դարձաք ընդ անի
ծիւք եղեաք: քանզի
ասաց արա̃չագործն՝ հո́ղ
էիր և ՚ի հող դարձցիս·
այլ ՚ի յետին ժամանա
կիս զօրութե̃ կենարար
հոգւոյն ՚Քս̃ի զամենե
սեան յարուցանէ ընդ մե
ռեալս ա̃ծ և հայր:
*Բայց վա̃ զի չև ևս է
ղեալ յարութի̃ մեռելոց·
այլ եղիցի ՚ի ժամանակս՝
հա̃ատրմացուցէ գրե
լովն ամէն ՚ի մասսն Պօ
ղոս· եթէ ՚ի հա̃ատոմ նա
ւ̃ակոծեցան հիմենոս և
աղէքսանդրոս՝ ասելով
զյարութի̃ մեռելոց առ
դէն եղեալ: *Իսկ եթէ
որ զայլսն կրէ նա̃ւակո
ծութի̃ ՚ի հա̃ատսն կը
րէ, եղիցի եթէ զյարու
թե̃ զօրութի̃ ոչ տեսու
թե̃ մարգ̃րէականա̃ է
տես պիտակապէս երա
նելի մարգարէն Եզե
կիել:

·Է̃· *Խնդիր:*

Այր ոմն էր մեծա
տուն, և ուրախա
նայր հանապազ·

Լուծմունք

Լուծումն նորին:

Զդատաստանն լինիլ ասէ յետ յարութեն 'ի մեռելոց ամ ուրեք ածայինն գիր. յարութի ոչ եղիցի եթէ ոչ դարձեալ յերկնից եկեսցէ քս փառօք հօր՝ ընդ սրբոցն հրեշտակց. *Այսպէս և ամենիմաստն Պօղոս ասէ. թէ ինքն տր հրամանաւ 'ի ձայն հրեշտակապետին և 'ի փող այ 'իջանէ յերկնից, և մեռեալք 'ի քս՝ յարիցեն անապականք. Արդ՝ չև ևս իջեալ 'ի վերուստ ամենեցունց դատաւորին և ոչ մեռելոց եղև յարութի. արդ զի որդ է ոչ անհաւատալի ածել զմտաւ եթէ արդէն եղև ոմանց հատուցումն կամ չարեաց գործոց, կամ բարեաց: *Արդ է առակի օրինակաւ ձևացեալ որ 'ի վերո

Սրբոյն Կիւրղի:

մեծատանն և ղազարու է ասացեալ առ 'ի քէ. և է բանս որպ երբայեցւոցն պատմութիս ունի: *Ղազարոս ոմն է ժամանակի սրն ընդ այնոսիկ յերուսաղէմ զ յետին ախտացեալ աղքատութիւն և հիւանդութի. զոր և յիշեալ տն՝ որպէս առակ առեալ զնա և յայտնագոյն 'ի ցուցումն ասացելոյն. Արդ՝ չև ևս յերկնից եկեալ քի. ոչ գործոց հատուցումն հեւեեաց ոմանց. այլ որպ առակ պատկերի է գրեալ. մեծատունն 'ի փափկութ և անգթասէր. և տնանկն 'ի հիւանդութե: *Զի գիտասցեն որք 'ի յերկրի ունին զմեծութի որպ զի ոչ կամիցին լինիլ քաղցունք և բարերարք հաղորդեցուցիչք և ձեռն կալուք, և տնանկաց կարեաց խնամակալք լինիլ 'ի չարաչար և յանփախչելին անկցին 'ի պատիժ:

ՁԴ Խըն

Լուծմունք

ԺԹ. *Խնդիր:*

Եթէ էառ մարգարէն ովսէ կին պոռնիկ և եղեն զաւակք 'ի նմանէ. արդեամբք՝ եթէ մարգարէական:

Ի. *Խնդիր:*

Եթէ մելքիսեդեկ ոչ մարդ էր պարզաբար և ոչ հոգի:

Յաղագս այսոցիկ գրելոց՝ երկայնագոյն լիցի մեզ բան. յորժամ գրեսցուք 'ի մարգարէն ովսէէ. և 'ի գիրսն յոր յաղագս լինելութեն բազում քննութե͞ գտանի յաղագս մելքիսեդեկի: *Նա պարտ է երկիւղածութ͞բ զգիրսն ընթեռնուլ, և անտի առնուլ զասացելոյն 'ի վ͞ր իւրա քանզի իւր ուրուք միտս:

Սրբոյն Կիւրղի.

ԻԱ. *Խնդիր:*

Եթէ բոլորից ա͞ծ զեղեալս և զգործեալս կարօղ է ոչ գոյս առնել երբեմն ըստ այնմ թէ ոչ տկարանայ առ 'ի յա͞յ ա͞մ բան: քանզի ոչ ասեմք ո͞պ ոչ եղեալ, այլ և ոչ լինիլ զսկիզբն: ո͞պ թէ մինչ զպոռնիկն կարօղ է կոյս առնել յորովայնէ մօր իւրոյ. զի մի' եղիցի երբեմն պոռնիկն պոռնկեալ: զի առ 'ի մարդկանէ անհնարինքն հնարաւորք յաստուծոյ են:

Լուծումն նորին:

Խնդրել պարտ է մեզ զզօրութիւն ա͞յ եթէ մեծ և անքննելի' է յորժամ եղեալն ոչ լինի. աննման ա͞ծայնոյն փառաց. քանզի ոչ վ͞ն զա͞մ ինչ կարելոյն՝ զանտեղի

ՃԳ ա͞ ինչ

Յուցմունք

ինչ գործս տեսանել 'ի
նմա։ *Զի զմտաւ ա-
ծեմք թէ անտեղի է ա-
սել թէ կարօղէ ած առ-
նել զինքն ոչ գոլ ած.
և թէ կարօղէ առնել
զինքն մեղաց ընդունակ.
և կարօղէ առնել զինքն
ոչ գոլ բարի կամ կենանս
կամ արդար. *Որդ՝
պարտ է 'ի բաց հրաժա-
րել ամ իրօք յայսպիս
եացս անտեղի հարցմանց.
*Ա՞ էր ոչ կարէ ած
զպտունիկն առնել ոչ պտո-
ւնըկեալ. զի ոչ կարէ ս-
տութի զանճմարտութին
առնել։ և այս ոչ տկա-
րութն մեղադրութի,
այլ բնութն ցուցումն.
ոչ առնելով յանձն կը-
րել ինչ՝ որ չէ՛ նմա վայ-
ելուչ. քանզի օտար է
այ ստութի ամենևին.
զի սուտ է զպտունիկն առ-
նել ոչ պտունըկեալ եր-
բեմն. *Բայց պարտ է
ոչ տասցի այսպիսեացս
անձև հարցմանց՝ և բա-

Ի

Սրբոյն Նիւսացի

զում անտեղութի ուսո-
ղաց՝ և ոչ ըսկիզբն առ-
նել. այսպքիկ և ոչ ընդ-
գրով պարտէին լինել.
*Բայց մն որոյ քոյ եր-
կիւղածութեդ առան-
ձին ընթերցեն՝ բարւոք
ունելով զմտածութիս,
տեսանել 'ի մն իւրաքան-
չիւր գլխոց որպէս է հա-
ճատել, զմտաւ ածեալ
սահմանեցի.

*Տեառն Սրբոյն Նիւսացի
Նախիջոպատմութեան *Նաչե-
անդրկովկասի. Նա բարեպաշտ
Թագաւորին Թևէոդոսին.
Յաղագս Տօնի Սրբոց
Զ տօնին.

*Գլուխ . ԻԹ . *

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉՆ
սրբազանն գիր.
ընկեցն 'ի
մատուն երկիւղ ածն.
*Իսկ իմաստութեն որ
առ'ի յայ՝ զի՞նչ արդեօք
ՃԺԷ եղի

եղիցի հաւատարակչիւ։
կամ զի մարդ ոչ մեծ և
արժանի ըստամնալոյ քա
րի իցէ․ որ և արժան ու-
նիցի զերկիւղն Տյ․ և 'ի
քաղցր և 'ի բազմաբաղ
ձիկն եղցէ յանդուամ։
* Վանզի գրեալ է, թէ
երկիւղ Տն՝ 'ի կեանս
առն․ երկիւղ Տն՝ փառք
և պարծանք․ երկիւղ Տն
զուրախութի սրտի․ և
տացէ ուրախուի և խըն
դուի և երկայնաւուրս․
* Նյոքբիկ յամէն օրհ
նեալդ քո ժողովիգադա
թըն՝ Վնասէր Թադա
ւոր Թէոդոսիոս․ որ
զերկիւղն Տյ յանձինդ
շտեմարանս՝ ոպ անկապ
տելիս և սրբազանս ամբա
րեալ գանձս․ * Նու այն
քան նկրտեալ ընդ քոյոյ
ծնողաց փառաւորուի,
ոպ զի ոչ ինչէ տեսանել
որ ոչէ քո․ քանզի զգե
րադոյնն ասել թողից
առայժմ․ և այսուիկ դար
ձեալ զձեզ պատկեցից․

Ո

* Օ՜ի գրեալ է՝ պար
ծանք որդւոց հարք նց։
որոց դուք պատկերք ար
ժանիք տեսուեն․ և ոպ
'ի գծագրէ՝ ըստոյդ և
մշտերև և յարամնայ ու-
նելով զպայծառուին։
զի յոլովակի որքան ինչ
ըստ այսմ կենցաղոյ՝ ա
րիութիք զբարեփառս
անձինս Թագաւորաց
զարդարել։ * Նաև մանաւ
անդ և այլովքն որ 'ի քն
բարեպաշտութեք՝ հաս
տատութբ հաւատոց,
և սէրտութբ բարեգոր
ծութե, և անշարժութբ
արդարութե․ զորս և յամ
ուրեք արարեալ բանիւ
և ըստքանչացմամբ՝ պայ
ծառ և բազմատեսակ ըղ
ձերեց բերեկեցիկ գեղեց
կութին երևեցուցեալ։
Որ և բարեփորձ եղեալ
զինուցդ ձերոց յամ
ուրեք, և թշնամեաց գըլ
խոց չարաչար և անտանե
լի շարժեալ երկիւղ՝ ան
կանին 'ի ծունկս ամե

 այնք՝

նայնք՝ որք են արտաքոյ
լծոյդ. վս՟ սրնընդակից
վայրենութեն, և բարոյ
ից խրատութե. *Իսկ
օրինադրիդ՝ որոց յամ
ուրեք՝ որք ՚ի ձեռն ո
րոց ոչ ինչ ենն արժնիք
նախանձու՝ և հաճելեց
գործոց՝ խելամըտեցու
ցիչ ուղիղ, և առանց բմ
սարկութե ունելով ըզ
հաւատս, զոր ՚ի տր մեր
յս քս ասեմ. *Նաև գրէ
օրէնս Թագաւորի ամջ,
որովք ածայինն պատուի
բնութ. և անկանեն հերձ
ուածք պիղծք և գարշե
լիք. իսկ դատողացն զայնս
ածատեացք խրնին բե
րանք. *Բանզի պրտէր
՚ի փրկչին հօտէ ՚ի բաց
հալածել զգայլսն. ոչ ՚ի
հովուաց յընդդէմ յառ
նելոյ միայն՝ ոպ զգաւա
զան ինչ կամ զջաս հրոյ՝
յարձակեցուցեալ ՚ի վր
նց զձշմարտութեն զօ
րութ, այլ և նախանձու որ
առ բարեպաշտութի ձե

րոյ իշխանութեդ. որ ՚ի
ծագս երկրի ըսփռեալ
յամենեցունց բարեհա
ճակութե գեղեցկանայ.
*Իսկ ունելով այսպէս՝
և կամ ածասէր անձինդ
քոյ եղև փոյթ և բարւոք
ուղղեալ, որ և առեւանել
հաւատաեալ ըզ Քի
խորհրդոյն զօրութ որ
յառջոյագոյն ծանուցաւ
նախ քան ըզ լինել տի.
*Որպ ասէ ամէն իմաստն
Պօղոս. զի երևեցաւ ՚ի
յետին յաւիտենին ժա
մանակս. նախկին ցուցել
օրինակօք զոր յաղագս
նր՝ ՚ի ձեռն մովսիսի օ
րինացն յառաջագոյն՝.
պատմեալ. և զոր ՚ի
կնոջէ ծնունդ ըստ
մարմնոյ՝ մարգարէակա
նացն քարոզութեանց.
*Բանզի ծնաւ ըստ
մարմնոյ ՚ի կնոջէ, զի ըզ
մերս օրէնեացէ ծնունդ.
և մարմնով չարչարեալ
ըստ գրոց՝ խափանեսցէ
զմահ. և վճարեսցէ յա

պականութե զմարմնոյս
բնութի․ քանզի ավարտ
ցաւ մահ նովաւ․ ՝ք զի
անձնարինէր յաղթիլ ՚ի
նմանէ կենացն մ՚րմնոյ․
Ապաւուրեամբ ըստ մար
մնոյ մահ նր եղև մեզ
փրկութի․ քանզի յա
րեաւ ասի անդրանիկ՝
՚ի մեռելոց և պտուղ ննջե
ցելոց․ և զայս նորոգեաց
մեզ ճանապարհ առ ժա
մայն և կենդանի․ և նո
վաւ միայնով ուղղեալ․
զի և մեք հանդերձ նո
վաւ և ՚ի ձեռն նորա՝ ա
նապականք մնասցուք․
*Քանզի որպէս ասէն
իմաստն գրէ Պօղոս․ ոչ
ադամաւ ամենեքին մե
ռանին, նոյնպէս և քի
ամենեքեան կենդանաս
ցին․ և ոչ զգեցաք զզ
պատկեր հողեղինին,
զգեցցուք զզ պատկեր
երկնաւորին․ *Նու զի՝
որ ըստ մարմնոյ մահն ա
մենեցուն՝ և փրկչին մե
րոյ քի լուծումն մահու

եղև, և ապականութե
փոփոխումն․ և որոց ՚ի
յերկրիս՝ փրկութիւն․
*Ասացի ոք վերստին և
ոչ երկայն քրտամբք զզ
որքզանս և զամենաշունչս
քննելով զգիրս․ *Քան
զի յամենայինն աբրահմ
զմինն և զմիայն սիրելին
իւր զորդի՝ զենուլ հր
րամայիւր, այլ ՚ի ծերու
թի վարեալ․ և ոչ ունե
լով յոյս այլոց կարօղ լի
նիլ հայր․ այլ էր ծերն
զանց արարեալ զդըլթա
սիրութեն, և ՚ի խնդրոյ
ելոյ յորդին իւր վն այ
կամացն․ և վն զի մերձ
էր ՚ի կրել մանուկն․ ՝ք
զի ՚ի ձեռն առեալ զզ
սուրն հօր՝ ապրէր հրա
շափառապէս ՚ի ներքս
ընթացեալ խոյին․ և զնր
զենումն կրեալ․ *Նյս
պէս ապրեցաք և մեք ՚ի
մերոյն՝ վայելուչ և պրտ
մահ ՚ի յինքն առեալ
քի․ քանզի զենաւ յա
ղագս մեր․ և նա չարչա

Առ Թեսաղոնիկեցիս

րեցաւ վն մեղաց մերոց. որպէս ասէ մարգարէն Ե սայի. եւ վասն անօրէնու թեանց մերոց մատնեցաւ. եւ վիրօք նորա բժշկեցաք մեք: * Նոյն զայս դրձել մեզ եւ այլով պատկերաւ նախագրեաց Մովսէս՝ օ րինադրութբ այծ. եւ զզ խորհրդոյն զօրութին նա խայյայտնել որպէս առակաւ եւ ըստուերաւ: * Քանզի հրամայեաց ածել 'ի մէջ՝ երկուս նոխազս. հանա սարս հասակաւ, եւ հա մատեսակս. եւ ոչ ըստ միոյ 'ի մէք աննմանս 'ի միմեանց. * Նոյն էր անուն միոյն տէր. իսկ միւսոյն 'ի բաց արձակեալ: * Նոյն ապա վիճակի 'ի ջելոյ 'ի քահա նային ձեռս զենուին՝ ո րոյ անուն էր տէր. եւ ար ձակէին 'ի զենմանէն զի 'ի բաց արձակէին. այսինքն զմիւսն՝ որ վասն 'ի բաց արձակելոյն 'ի զենմանէն անմահանի 'ի բաց արձա կեալ: * Նոյն էր 'ի նշան

Վ ան Օ ամէ.

որպ աստղի օրինակ եւ ոսկ տն զենմանն. զոր կրել ասեմք տր մարմնոյ զնա, զի մեք եղիցուք 'ի բաց արձակեալ. արտաքս ըն կեցեալք 'ի մահուանէ եւ յապականութենէ. * Նոյն զի 'ի ձեռն քահա նային վճիռ հատանելոյ վիճակի կրեաց. վն մեր զզենումն, հաւատարմա ցուցէ գրելովն երանե լի աւետարանիչն Յով հաննէս: ժողովեալ քահանայապետացն եւ փա րիսեցւոցն՝ յատեանն ա սեն. զի՞նչ արասցուք զի այրս այս բազում նը շանս առնէ. իսկ մի ոմն 'ի նոցանէ Կայիափա որ էր քահանայապետ տա րւոյն այնորիկ, ասէ ցը նս. դուք ոչ ինչ գիտէք եւ ոչ զմտաւ ածէք՝ զի մեռցի այր մի վն ժողո վրդեանս, եւ մի՛ ամ ազգս կորիցէ: * Մարդ՝ տես թէ զի՛ արդ 'ի քա հանայական ձայնէ մա

հուն վշտիւ հատանէի ՚ի
վր Քի։ լոյս դող աստ
վծ ամենեցուն փրկու
թեան զմիոյն մեռանիլ։
*Ահա հանդստի Քի
խորհուրդն և ՚ի ձեռն
ոչխարին զենման։ քան
զի զենին զորոջն որք յիս
րայէլէն՝ յեգիպտացւոցն
չըմեհելով աշխարհէ, և
յաղթեցին սատակչին.
շաղախելով զարիւնն ՚ի
մուտս յարկացն. և ճա
շակէին ՚ի մըսոյ նորա։
*Գիտասցուք ըզխոր
հրդոյս զօրութ որ քան
ինչէ, և ոչ այսու որ
պով ապրեցոյց ըստրեն
զառաջինսն. և խորհըր
դոյն օրինակ՝ ք զմահս
վերդոյս կատարէր զօրս
նորոգն կեին։ ապա՛ քա
նի՞ ինչ իցէ ճշմարտու
թեն զօրութի։ *Քան
զի ասէ ուրեմն Քս.
ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
որ ուտէ՛ զմարմին իմ,
և ըմպէ՛ զարիւն իմ՝ ու
նի զկեանսն յաւիտենա

կանս։ *Կատարի՛ ուր
որբոյ զատկին տօնն ըստ
մովսիսի օրինացն, ՚ի չո
րեքտասաներորդում ա
ւուր ամսոյն առաջնոյ.
ըստ եբրայեցւոցն սովո
րութ ասեմ. յամսեանն
նորոց՝ յորժամ ամենայն
ինչ փթթիւր ՚ի վայրի.
տունկք և բոյսք և ծա
ղիկք՝ և պտղոց ած
մունք։ այսպէս է ՚ի մանա
լի և փրկական չարչարա
նացն ժամանակ։ *Քան
զի յարեան ՚ի մեռելոց
քս, կանգնեալ զբոլոր
մարդոյս բնութ. ոչ ՚ի
գեղեցկածաղիկ և ՚ի նոր
բուսուցանել կեանս. որ
անապականութն ասեմ
և սրբութ, և ՚ի խկզբունս
բարեպտղութն աւետա
րնականին. և հրաշալւոյ
և ՚ի վեր քան զօրէնս կե
նացն. *Քանզի թար
շամեալ մարդոյս բնութի
և մեղօք ապականեալ,
վերստին զրգնայր քրի
սոնօրինացր. այժմ ՚ի նո

րոց ամենայնն կատարի
քն խորհուրդն, և յա՜
ւուրս չորեքտասաներոր
դի · ըստ պարագայուն
լուսնի: և վասն զի՞նչ
պատճառի՝ կարևորէ ա
սել: *՚Քանզի հասեալ
անդէն 'ի սրբոց հարցն
ոմանք պնդշաճեցին իրին
բանս 'ի մաստունս և ճըշ
մարիտս: զի ոչ ասեն 'ի
չորեքտասաներորդում
աւուր լրմանն երևի շըր
ջագային լուսնի, այսպէս
և 'ի մեզ կարևոր է՝ լըր
ման 'ի մանալոյն լուսնոյ
եղեալս 'ի յայնպէս բա
րեպաշտիկ և 'ի սուրբն տօն
անցեալ · և գովեմ ըզ
բանն: *՚Քանզի երևե
ցուցանէ և այլ իմն ոչ
անկատար 'ի յօդուտ 'ի
յա՜ուր չորեքտասաներոր
դի զգենուլ գառինն:
քանզի արեգական մանա
՜անդ է՝ նմանեցուցանել
զտէր մեր յս քս: *Օ 'ի
այսպէս ասէ տծ և հայր
յաղագս նր · և ծագե

ցից ձեռ երկիւղածաց
անձ՜ան իմոյ արեգակն
արդարութե: քանզի լոյս
է՝ ոչ մարդկան միայն ·
այլ և հրեշտակաց տմ բա
նական լուսացուցածոց:
*Ս՜ լուսնոյ նմանեցու
ցանել՝ ոչ է անհա՜անե
լի զմովսիսի օրէնսն · ոչ
և չափա՜որ ունելով ըզ
լոյսն · այսինքն զիմանա
լին և գերապայծառ ըզ
խորհրդածութին: այլ
'ի նուազման գոլ հրեշ
տակականին պայծառու
թն, և սրբոց առաքելոցն
քարոզութե ոչ հա՜ասար
ճառագայթիւք: *Մ.րդ
լուսին՝ զօրէնս 'ի մանալ՝
ոչ է վայրապար ըն այսմ
ժամանակի: և զենեալ
լինէր գառնն 'ի չորեք
տասաներորդում ա՜ուր
միայն · ոչ ապաքէն գոչե
լով իրին, թէ կատարումն
օրինացն քս' է: զի վա
րեալ լուսնի մինչև ցչո
րեքտասաներորդն՝ դա
դարէ', յաճմանէն · և 'ի

հրճուանութն դարձի ըսկ
զբան լինի ։ * Զ իջանէ
առ սակաւ սակաւ ։ և
յամենևին ՚ի սպառման
լինիլ թըռչեցեալ ։ Քս զի
կրեալ զոր ըն մարմնոյն
մահ վս մեր քն ։ է օրի
նակ իմն առ իւր կատա
րումն օրինականին պաշ
տաման պէտքն ։ * Բան
զի իջեալ առ ՚ի նմանութն
փոյթ եա յաղքատութն
որոց քնն անանդութքն
և այս վարկանիմ թէ է
որ ՚ի ձեռն Սաղմոս եր
գութն ձայնի նախապատ
մեալ յաղագս քն ։ ծա
գեսցի յաւուրս նր ար
դարութն, ևբազում խա
ղաղութն մինչև բարձցի
լուսին ։ * Բանզի բառ
նայ զտարրն ծագեալ ՚ի
մեղքն ։ և անետրանին
քարոզութն յայտնեալ
զպայծառութին ՚ի բաց
բարձեալ յանէտ օրինա
կանին խրատու լոյս, որպ
գրովք և օրինակօք ։ որ
լուսնի նմանեցուցանե

լինէ, թող տալով զմեծա
գոյնն ճշմարտութն ձա
ռագայթից ։ Իսկ ճշմր
տութինէ քս և նորայքն ։
ասէ ուրեմն և ամենիմաս
տըն Պօղոս ։ յորժամ ե
կեսցէ կատարեալն ՚ի
մասնէն խափանեսցի ։
* Սրդ՝ կատարումն օ
րինացն քս ։ և զոր ՚ի վր
նր կատարեմք տօն յա
ռաջնում ամսեան ՚ի չո
րեքտասաներորդում ա
ւուր, ըստ լուսնի պարա
գայութեն ։ * և ըսկա
նի ըստ եբրայեցւոցն սո
վորութն առաջին ամսոն,
և գարնանային եղանակ,
յառաջ քան զերկոտասան
կաղանդիցն ապրիլի ։
ըստ արեգակնային ընթա
ցից ։ * Սրդ՝ պիտոյէ տե
սանիլ առ ՚ի մէնջ ։ եթէ
զչորեքտասաներորդ լուս
նին ոչ յերկոտասաներոր
դըն համարիս ամիս ։ այլ
՚ի սկսանիլ գարնանային
եղանակին՝ և առաջնոյն
ամսոյ ըն եբրայեցւոցն ։

ւեթէ ոչ այս պահեսցի
Նորբապէս, անկանիմք 'ի
ժամանակէն յորում կը
րեացն քս զոր 'ի մե խա
չին չարչարանսն: Որդ՝
պահելով զօրն յորում
մատնեցաւ. և մատնեցաւ
'ի չորեքտասներորդի
լուսնին՝ յառաջնում ա
մսեան. և մնամք յարու
թե նր աւուր. այսինքն
կիրակէին: մն այսորիկ
լուծանեմք յերեկոյի շա
բաթուն զպահսն. և տօ
նեմք 'ի վաղին կիրակէ
ին, ոպ 'ի վաղ առաւօ
տուն յարուցեալ քն:
իսկ թէ և ասիցի 'ի խոր
երեկոյին յարութեանն
գործիլ խորհուրդ. այլ
խոր երեկոյն՝ և առաւ
օտն վաղ՝ 'ի մի և 'ի նոյն
ընթանան ժամանակ:
*Որդ՝ կատարեալ ա
ռաջնոյդ ձերոյ բարե
փառ հիպատութե. յա
մի հարիւրորդի յիննն և
'ի տասներորդի 'ի դիոկ
ղետիանոսէ՝ յայնմանէ՝

առեալ շարադրեցաք ըզ
կնի հարիւր և տասն ա
մեայ ժամանակի զթիւն.
նշանակեալ նորբապէս և
ըստուգիւ զլուսնի պա
րագայութիւն ըստ իւրա
քանչիւր ամի: և զօրն յո
րում մատնեցաւ քս՝ ըզ
չորեքտասներորդն ա
սեմ: *Նոյս և զյարութե
նր օրն՝ այսինքն զկիրա
կէն: քանզի յարեաւ 'ի
մեռելոց ամենեցունց
փրկիչն 'ի խոր գիշերին
յերեկոյի շաբաթուն:
այսինքն 'ի վաղ առաւօ
տուն 'ի լուսանալ կիրա
կէին՝ ըստ որբոց աւե
տարանչացն հաւաստոյ:
*Բայց մն զի պիտոյեր
զինն և տասներեկին շըր
ջագայութիւնն կատա
րեալ գրել շարակար
գութբ, հարկաւորա
պէս յառաջնում ձերբա
րեփառ հիպատութեդ.
որ եղև 'ի հարիւրորդի
ինն և տասներորդի ամի
դիոկղետիանոսի՝ յառա

ձէ ջա

առ Թեսաղոնիկեցիս վճարեցաւ։

Ջագոյն եղաք ամօք չո րիւք։ զի Թըշոմ որոց զկնի նորին հարիւր և տասն ամացն, ոչ պարտ գոլ բերել։ *Բայց դը րել միայն վն որոյ աստ ցի ինն և տասներեկին շրջագայ․ բոլոր երևիլ 'ի կանոնին․ զի իւրա քանչիւր կանոն ինն և տասն ամաց շըր ջագայութիւն ունի։

*Երանելոյ Տեառն Կիւրղի Աղեքսանդրացւոյ եպիսկոպոսի․ առ Բարեպաշտն Թագուհին Եւդոկիա՝ կին Թէոդոսի Բարեպաշտն Թագաւորին։

Գլուխ․ Ա․

ՈՐՈՑ ՕՐԻՆՍ Համայն և զերկ նաւորն քաղնայա գործեն քարոզութի, ձայնիւն Եսայեայ հրա մայէ՝ ասելով բոլորեցա ծ․ եկ 'ի վր լերին բար ձու աւետարանիչդ սիո նի․ բարձրացո զօրութ զձայն քո՝ աւետա րանիչդ երուսաղէմի․ բարձրացուցէք մի՛ եր կնչիք․ Պարտ գոլ ասեմ զորս կարգեալ են 'ի քա հանայութի, և որք զա մենեցուն փրկչին մե րոյ քն խօսին խորհուրդ ոչ 'ի վայր ընկեցեալ և ընդ երկիր քարշել միտս ունիլ՝ և պղերգանաց հեռանալ․ և զանգիտամբ

ձին ամ

ամփոփիլ. այլ ոչ 'ի բար
ձունս հանել զմիտս. և
ոչ 'ի վր լերին կալով՝
այսպէս զՃշմարտութե
օրինացն առաւելութի
բարձր տեսանել փու
թացեալ՝ և խօսիլ համար
ձակութբ. թէ և իցեն
որք խորհրդագածքն
կամիցին լինիլ՝ խիստք.
որպէս զերիվարս ոմանս
խրոխտերախս և պնդապա
րանոցս. յաղագս որոց
և ինքն երանելին Պաւ
ղոս ասէ առ տծ. 'ի սան
ձրս և 'ի դնդնաւանդս
ձմլեսցես ըզ կզակս նց՝
ըզ ոչ մերձեցելոցն առ
քեզ. *Իսկ եթէ որոց
այսպիսեաց 'ի մացւածոց
են՝ խօսիլ կարեւորէ,
զիարդ ոչ իցէ սխալանք
լուել բանիւ՝ և ոչ մատու
ցանել 'ի բարեպաշտ լսե
լիս ձեր յորովայնի. որպէս
զբաժակ ինչ քաղցր կեն
դանարար՝ զպրբաղանից
գրոց գիտուի. *Զոր
և յառաջադոյն խօսեալ

մեզ այ՝ ձայնիւ մարդա
րէին Եսայեայ, հանէք
ձեզ ասէ ջուր ուրախու
թե յաղբերացն փրկու
թե. փրկութե աղբերս
դող ասեմք զնբ մարդա
րէսն՝ յաւետարանիչսն՝
և զառաքեալսն. որք
զոր 'ի վերուստ յերկնից
զփրկականն բղխեն բն
աշխարհի. բաշխելով
նց 'ի հոգւոյն սրբոյ. և
զամենեսեան՝ զորս ընդ
երկնաւ՝ այսպէս ուրա
խացուցանեն. *Բեր
այժմ 'ի խորս նց 'ի մացւ
ածոյն 'ի ջուցել զմիտս,
զՃշմարտութեն գիւտ
անոփ հանցուք. քանզի
երկրագործքն 'ի վայրէ
զանուշահոտ ծաղիկս ծն
ժամանակի ժողովեն՝ և
'ի տաղանդս եդեալ մա
տուցանեն տէրանց իւր
եանց. և նց բարեմըտու
թբ ընկալեալ՝ ընդ դե
ղեցկութին զըն արձանան
*Իսկ մեք որ ըզվարդա
պետական ունիմք պա

Առ Ադրիանոս

տեսութե, որպ ՚ի վայրէ
յա̃ծաշունչ գրոց՝ ոչ
դիւրաթա̃մ ծաղկանց
մատուցանեմք տեառն ·
այլ բանս յաւէտ և խոր
հրդածութե̃ · *Որ ՚ի
ձեռն հոգւոյն անթա
ռամ ունելով զառ ՚ի քո̃
բարեպաշտութե̃ն դեղեց
կութե̃՝ անուշահոտ բու
րելով · և առաւել հարբս
տապէս ըղ նորայն խոր
հուրդ։ զի գրեցէ · քե̃
անուշահոտութե̃ եմք
յա̃ծ։ *Արդ՝ եկի զե
կուցանել ըզբանս ձեզ
բարեպաշտից թագու
հեաց · որ է յաղագս ու
ղիղ և անբիծ հաւտոյս ·
որև հաստատի ՚ի մեզ մբ
յիւ քիւ։ *Քանզի
վայելէ ձեզ մանաւանդ
այսպէս ա̃ծ այնոց և ա̃ծ
սիրացդ։ համանգամայն
ընդ թդ̃ւորութեդ հաշա
կաւորուե պարծանաց,
և զոր ՚ի քո̃ սիրոյն պսակ
դ նել, որ ամէն օրհնեալ
դլխոց ձերոց է պտշած։

Թագաւորին։

*Այս անվախճան բարե
փառուէ զարդարէ՝ բո
լորեցս ա̃ծ՝ յաղագս և սա
ռաւելագոյն պայծառա
նալոյ ՚ի քո̃ խորհրդոյն։
*Բստոյդ և անարատ դի
տուե ունելով ՚ի միտս՝
շարադրեցի զբանս, ՚ի
ձեռն ա̃մ մտածուե ցու
ցանելով · զի որպ մի է
ա̃ծ հայր՝ յորմէ ա̃մ ·
այսպէս և մի տ̃ր յն̃ յն̃՝
որով ա̃մ · մի ուրեմն ա̃մ
երօք և հոգին սբ̃։ *Այս
յերկուս որդիս բաժա
նողաց զմին քո̃ որդի և
տ̃ր, ուղիղ խորհել դի
տացեալ՝ ոչ առնում
յանձն։ զի ոչ ասեմք
այլ որդի զնախ քան զա̃մ
յաւիտեանս ծնեալն յէ
ութէն ա̃յ և հօր, և այլ
որ ՚ի յետին ժամանակս
ծնեալ ՚ի կնոջէ և մտեալ
ընդ օրինօք · այլ մի և
նոյն։ Նախ քան զմարմ
նով ժողովումն ՚ի միաւ
որուե Ճշմարիտ · և յետ
այնորիկ տակաւին։

Ձեր Գ Քան

*Քանզի որ յա̃յ հօրէ
ըստ բնութեան որդին, անձ
նաւոր և մտաւոր մ̃րմին
առեալ իւր՝ ծնաւ ըստ
մարմնոյ 'ի սրբոյ կուսէն
մարիամայ. և ոչ 'ի մարմին
փոփոխեալ. մի՛ լիցի: այլ
առեալ յանէտ զայն. և
'ի գոլոյն ա̃ծ ոչ անփոյթ
արարեալ: քանզի եկաց
մնաց այսպէս բոլորից
ա̃ր: *Օ այս խորհիլ ու
սաք. քանզի իմաստուն
պատուիրիւք սէ̃ցն բանք՝
ածեն զմեզ առ 'ի պարտ
գոլ որ ինչ սրբազանից
գրոց թըւեցաւ. և
զա̃ծային պատուիրանս
ճշմարտութ̃ե քննել:
*Սուրբ մտօք անցանել
յաղագս քի̃ խօսիլ: և
մաքրել զխորհուրդս,
և զա̃մ բարձրութ̃ի հպար
տացեալ 'ի վ̃ր գիտութ̃ե̃ն
ա̃յ. գերել զա̃մ միտս 'ի
հնազանդութ̃ի նորա:
*Քանզի խոստովանե
լի գոլով յամենեցունց,
եթէ 'ի կերպարանս և 'ի

հաւասարութ̃ի ա̃յ հօր է՝
որ 'ի նմանէ է̃ բնութե̃ն
բան, ոչ յափշտակութ̃ի
համարեցաւ զգոլն հաւա
սար ա̃յ, այլ զինքն ունայ
նացոյց զկերպարանս ծա
ռայի առեալ՝ 'ի նմանու
թ̃ի մարդկան եղեալ.
և ձևով գտեալ ո̃պ ըզ
մ̃րդ. խոնարհեցոյց զինքն
և հնազանդեալ մահու
չափ և մահու խաչի:
*Պա՛րկէ ամենայնիւ ար
ուեստաւորութ̃բ՝ քննող
ունիլ զմիտս յոր ինչ ե
զիցի դիտումն. բարւոք
ընտրեալ զյաղագս նո̃ր
գրեցելոցն զօրութ̃ի.
զի 'ի նմին ա̃ծ՝ համան
գամայն և մարդ՝ զնոյն
ինքն գոլ գիտացեալ:
*Սա՛ զա̃ծն գոլ՝ ոչ ե
դեալ 'ի բաց. քանզի ան
փոփոխելի՛ է բանին բը
նութ̃ի: և յունայնութ̃ե
չափոյ ոչ հրաժարեալ.
քան զի ոչ պատկառէր
իւրովքն նկատմամբք՝ որ
զկամաւորութ̃ ունայնու

թեան անօրինաբար վասն
մեր կրեաց ։ *Արդ՝ պա՛ր
տէր նմա և ա̃ծութեան
պատուով վայելուչ տեսա
նել ․ և ՚ի միում փոքրա
վայելչութեան ամենեւին
ո՛չ ՚ի բաց վճարել վասն
մարդկութեան ․ խորհրդեալ զայն
անօրէնութեան ։ *Քան
զի թէ ա̃ծ գոլով բանն՝
եղև մարմին ․ այսինքն
մարդ , ըստ որում թէ հե
ղից յոգւոյ իմաստ ՚ի վե̃ր
ա̃մ մարմնոյ , մի՛ զոք ամ
բոխիցէ թէ և ասիցի ինչ
յաղագս նր յա̃ծայնոց
գրոց՝ որ քան ինչ մրդոյ
վայելուչ ․ այլ հայեսցի
յանէտ ՚ի վե̃ր գերագոյ
դից նր փառաց ․ ՚ի զօրու
թե և ՚ի գերունակութե
ա̃ծավայելուչ բարձրու
թե ․ որ և էր մանաւանդ
լուծանել թերևս կար
օղ զպ̃րզագունիցն միտս
*Ո՛ այսպիսի ընդ կարո
ղութե բարւոք յղանա
կել փորձեցայց ․ առ ըն
թեր եդեալ իւրաքան
չիւր բանի զպիտանի լու

ծումն ՚ի հաւաստութի ․
ա̃յ դարձեալ ընդդարձա
կեցուցիչներով մեզ և զոր
յայսմ ձանձրապարհ ․ քան
զի այս բան աւետարան
չաց զօրութե բազմաւ ․
ո՛պ ասէ ա̃ծային սաղմո
երգուն ։ *Արդ՝ ՚ի ձա
ռին աւխմէնջ եղելոյ առ
ա̃ք կուսանն պատրաս
տագունիցն բանից , և ո՛չ
ինչ դժնարինս յմբըռ
նումն յոլովագոյնս արա
րաք յարադրութիւնս ․
*Իսկ յառաջիկայիս՝ հա
ճատագոյնս արասցուք
զ յայտնումն ։ ք̃ զի պարտ
է ա̃ծասէր իշխանութեդ
ձերում և զայսպիսի դի
տել , և այնմ ո՛չ անգիտա
նալ ։ ո՛պ զի երկոքումբք
այժմ ունիլ ՚ի գիտութե ․
ո՛պ զլոյս ինչ բարեպաշ
տիկ ՚ի խորհուրդս ձեր
մուծեալ ։ *Իսկ դիտու
մն ինձ զօրս ՚ի վե̃ր իւրա
քանչիւր ուրուք մեկնո
ղիս՝ դուզնաքանել ընդ
կարողութե ․ և նախադա
ձին ե սել

սել քան զայլսն զ յաղա
գըս ունայնութեն բանի.
Սակայն գիտելի է այն.
քանզի յորժամ անուանի
մեզ յս՞ ք՞ս մարդացեալ
և մարմնացեալ, պարտ է
իմանալ զաւ յայ հօրէ
բանն.

*Բան եւ Լուծումն. ա.

Քանզի կամիմ գի
տել ձեզ թէ ա՞մ
առն գլուխ՝ ք՞ս է. և գը
լուխ կնոջ այր. և գլուխ
Ք՞ի Աստուած.

Առաջին մարդն յերկ
րէ հողեղէն. այսինքն
ադամ. Իսկ երկրորդ
Մարդն յերկնից. յայտ է
զի ք՞ս. այլ որպ զգեցաք
զպատկեր հողեղինին,
զգեցցուք և զպատկեր
երկնաւորին, ըստ գրե
ցելումն. *Ապա ուրեմն
առաջին եղև մեր գլուխ
ադամ. այսինքն սկիզբն, որ 'ի յերկրէ, և հո
ղեղէնն. բայց զի երկ
րորդ Ադամ անուանի
ք՞ս՝ գլուխ դնի. այսինքն
ըսկիզբն որոց նորա և
'ի նմանէ վերակերպել
յանապականութի սրբու
թե հոգւոյն. *Ուրեմն
ինքնէ մեր ըսկիզբն. այ
սինքն գլուխ ըստորում
եղև մարդ. և ունի գը
լուխ ինքն որպ բնութե
ած՝ զոր 'ի յերկինսն հայր
քանզի ծնաւ 'ի նմանէ
ըստ բնութե ած գոլով
բանն. *Նա՛ զի գլուխ
նշանակէ զըսկիզբն. կա
պէ՛ առ ճշմարտութին
զերկբայեցելոցն միտս.
գլուխ լինել կնոջն զայր
զի 'ի նմանէ առաւ.
Ա՛ի ուրեմն ք՞ս՝ և որդի
և որ. գլուխ ունելով
ըստ բնութե որպ զած՝
զոր 'ի յերկինս հայր.
իսկ եղեալ մեր գը
լուխ վասն մարմ
նով ազգակցու
թեանն.

*Բան ե․ | ․․․․․ ․ է ․

Քանզի գիտէք զշնորհս տն մերոյ յի քի․ զի վն մեր աղքատացաւ որ մեծատունն էր․ զի մեք նր աղքատութեն մեծասցուք․

Տես հաւատացեալ և աշակերտ զամենայն այսօքիւք զամենայն եւանման բնութեն գերունակութի, և զմարդկութեն չափուց նուաստութի։ *Այս ևս առ այսօքիւք՝ զերկրպագումեք ՚ի միութի պատահին․ զինքն յայս ՚ի չուցանել մենածնին․ և ոչ մի բան թարգմանեաց արդեօք զամութեն մեծութի։ *Այս յոյժ աղքատ է մարդկութիս․ որոյ ամ է այ տուր՝ և ՚ի կներուստ։ նախ քն զամ և նոյն գոլն իսկ։ քանզի կոչի առ ՚ի յայ ՚ի գոյուն՝ ոչ գոյն երբեմն։ *Այլ հարուստն այս ամ, կամաւորութե աղքատացաւ և եղև ըստ մեզ․ զի աստ և մարդոյս բնութի՝ յամ այ նոյն գերունակութեց բարձրութիւն եղեալ քնն, զաղքատութեն բնծ ՚ի բաց դիցէ․ Քանզի յարոյց ըզ մեզ ամ հայր ընդ քն․ և ընդ նր մին նստոյց զմեզ յերկնաւորս․ ըստ որում գրրեալ է․ այլ ոչ արդեօք էաք եղեալ յայսոսիկ եթէ ոչ էր զաղքատութեն բնութիս առեալ հարըստին այ․ *Քանզի ոչ տընանկանայր որ էրն ըստ իւրում բնութեն տընանկ մարդն․ այլ կրեալ ասի զայս վայելչաբար՝ ճշմարտապէս հարուստն, այսինքն որ յայ հօրէ բանն՝ յորժմ եղև մարդ ըստ մեզ․ Սրբ ուրեմն է Բն և որդի․

*Բան և Նուագումն. Գ.

Քս գնեաց ըզմեզ յանիծից օրինացն եղեալ վս մեր անէծ. քանզի գրեալ է թէ՝ անիծեալ ամ որ կախեալ կայ զփայտէ. *Օրինականին գրոյ անիծեալ ասելովն զոր ՚ի յանցանսն ՚ի մեզ՝ իսկ որ ոչն գիտէր զմեղս, այսինքն Քս, մուծանի ՚ի դատաստան՝ վճիռ անիրաւութեն կըրեալ. և զորս անիծից վայելուչ չարչարանս: *Զի որ զամ արժէր՝ յաղագս ամենեցունս մեռեալ. զի զամենեցունց անհաւանութեն լուծցէ պարտաւորութիւնս. և գընեսցէ զորս Ք երկնաւոր արեամբն իւրով. ոչ ուրեմն արժէր զամենեսան թէ էր մարդ սոսկ *Իսկ եթէ ՚ի մանի ամ մարդացեալ և մարմնով իւրով չարչարեցեալ, փոքրեն

Բ

ասնաւ ամ արարածք: և բանաւական առ ՚ի փրկանս որոց ՚ի ներքոյս երկնից միոյն մարմնոյ մահ,

*Բանզի իւր էր յայս հօրէ ծնիցելոյ բանին. զոր փոքր ինչ քան ըզհրեշտակս անսանեմք ըզյս վս չարչարանաց մահուն. փառօք և պատուով պսակեցեալ: զի շնորհօքըն այս վս ամենեցուն զմահ ճաշակեսցէ:

*Բան և Նուագումն. Գ.

Երանելին պօղոս յաղագս ամենեցունց փրկչին մերոյ քն պատմելով. յորժամ մուծցէ ասէ զանդրանիկն յաշխարհ՝ երկրպագեսցեն նըմա ամ հրեշտակք այ: *Նա՛ դրձեր՝ որ է լոյս փառաց՝ և նըկարագիր էութեն նր. բերելով զամ բանիւ զօրութեն իւրոյ. արբութեն մեղաց ձեր մերոց

մերոց արարեալ՝ նստա
ընդ աջմէ մեծութեան 'ի
բարձունս ։ Այնչափ առա
ւել եղեալ քան զՀրեշտակս
որ չափ լաւ ևս քան զն
նս անուան ժառանգեաց ։
քանզի ցո՞ երբէք ասաց
'ի Հրեշտակաց՝ որդի իմ
ես դու, ես այսօր ծնայ
զքեզ ։ * Ապա՝ ուրեմն
յորժամ եղև անդրա
նիկ միածինն 'ի բազում
եղբարս, յայնժամ և մու
ծանել ասէ զնա յաշխ ։ ք
զի արտաքոյ էր ած իւրում
բնութեան 'ի ստացուածոցս
ամ ած ։ յայնժամ և նոր
ստանալ ասէ զնա քան
զՀրեշտակս ։ * Որ և ա
ռաւել քան զնս վիճա
կեալ յանուն ։ քանզի
Հրեշտակ՝ պաշտաման է
նշանակական ։ և զծա
ռայական՝ մեզ ցուցանէ
չափ ։ քանզի առաքին 'ի
սպասաւորութի վն Հան
դերձելոցն ժառանգել
զփրկութի * Իսկ որդի
զառ ի Հօրէ գոյն էապէս

և ըստ բնութե նշանակէ
մի ։ զոր և ճշմարտապէս
զծնունդն լինիլ Հաւա
տամք ։ արդ՝ զիմաստ է նոր
ստա քան զՀրեշտակս
որ 'ի նոցանէն երկրպա
գի աթոռակիցն Հօր ։
* Այլ է Հաւաստի պատ
ճառն ։ քանզի իջանէ 'ի
մարդկութե չափ ։ որ և
զմեռանիլն բնաւորեալ՝
առեալ մարմին իւր ա
րարեալ ։ և նովաւ չար
չարեցաւ կամաւորութբ ։
և վերին փառօքն պսակի
վն չարչարանացն ։ որպ նո
վաւ խափանեալ զմահ ։
և անգործ արարեալ զա
պականութի ։ որ և էրն
անապականութի և կեանք ։
* Արդ՝ յորժամ յա ան
ւանէ, և նստանալ ա
սէ քան զՀրեշտակս, ոչ
մարդ ըստ մասին և յատ
կապէս, այլ զնոյն իմա
նամք զմիածինն ։ Թոյլ
տուեալ զառաւելագոյնն
գ ող տնօրինաբար սրբոց
Հրեշտակաց * Զ ի ըստ

Սբ Տրդատ Թագաւորին․

Ճշմարտութեն եղև Տրդ՝ որ քան զնս ՚ի գերութեան կուէն նորաստացեալն․ իսկ գերունակութ ի սրբ բոցն հրեշտակաց․ զի որ տաքոյ մարմնոյ և քան զմահ վեհագոյնքեն․ այսոքիւք եղեալ ք զոր դի վս կամաւոր թափ մանն․ * Ալ փոքր ինչ քան զ հրեշտակս նորաստացեալ՝ վասն մարդկութեն չափու ՚ի գերութեան կուն ածութեն գոլով՝ երկրպագի առ ՚ի նոցանէ․ և նստի յաթոռն՝ զորով շուրջ կան նոքա և փառաւորեն միշտ․ և զօրութեց զնա անճանեն տր․

* Բան և Լուծումն․ Ե․

Արդ՝ զի մանկունք հաղորդեցին արեան և մարմնոյ․ և ինքն մերձաւորութբ կցորդ եղև նոցունց․ զի մահուն ի ձեռն խափանեսցէ ըզ զիշխանութի մահու ունօղն․ այսինքն զբանսարկուն․ և ապրեցուսցէ զնս որք մահուն երկիւղիւ հանապազ կային պարտաւորք ի ծառայութե․

Մանկունք ասէ․ այսաքիւք է մեզ յայտնի, զի զորս․ յերկրի են ասէ․ ըստ այնմ որ ՚ի սաղմոսն օրհնաբանի որ ՚ի դիմաց այ․ ես ասացի թէ հրեշտակք իցէք․ կամ որդիք բարձրելոյ ամենեքեան․ * Քանզի որով հետև եկն յոր Քն այ կամացն․ և ՚ի մեզն յընտանութի ըստ բնութեան նմա՝ ամենեքեան եղաք որդիք․ և ոչ դք վերջացաւ յանուն ընտանութեն․ այլ զոր ասէն Պաւիթ․ որպ մարդիկ մեռանիմք՝ զմարմնոյս կրեց յընտանի միա բերելք․ * Արդ՝ զիմրդ որդեօք հաղորդեցաք արեան և

ծլ մար

մարմնոյ։ քանզի հոգի մար
դոյ այլ բնութի ունելով
քան զմարմինն, առնա
միաւորութե շարադրու
թե, զմի բնաւորն կա
տարեն կենդանի. այսին
քըն ըզ մարդ։ * Սոյն
պէս և բանն այ՛ ած անձ
նաւոր մարմնոյ, և ոչ ան
ձին՝ որպ ոմանք ասեն,
զինքն անձնաւորեար միա
ցուցեալ՝ հաղորդ եղև
արեան և մարմնոյ մերձա
ւորութե մեզ։ յայտ է
ասել մերձաւորութեն,
ծննդեամբն որ ՛ի կնո
ջէ։ * Ան ուրեմն է որ
յս քս՝ որպ միացուցեալ
ընդ ինքն այ բանին ըզ
մարդկութին, միացեալ
այնպէս որ ինչ էրն և
եթէ ինքն խափանեաց
զիշխանութի մահու որպ
կեանք և ած, իւր նր՛
վայելէ ՛ի մանալ կրել
զմահ. զի որպ ինքն յա
րուցել խափանել ասա
ցի զապականութի. և
յամ ազգս մեր առաքես
ցէ զանապականու
թեն շնորհ։

* Բան և Խորհուրդ. Զ.

Քանզի որպ ադամաւ
ամենեքին մեռա
նին, նոյնպէս և քրիւ ա
մենեքեան կենդանաս
ցին. և որպ մարդով մահ,
այսպէս և յարութի
մեռելոց։

Բայց մն զի է անդր
քան զմեր մարդկութես
հասի կոխելն զմահ, միա
ւորութե ասեմք. այսինքն
կցորդութե առ մարմին
ևարիւն՝ ի լինել բանին
այ ըստ մեզ մարդ. և մը
նալ այսպէս ՛ի վեր քան
զմահ. քանզի ած
էր մարմնով.

* Բան և Խորհուրդ. Է.

Զի ոչ ըզ հրեշտա
կաց բուռն հար
կանէ. այլ ըզ զաւակէն
Աբրհմու առէ

աբրահամու․ ուստի պա՛րտէր ամենայնիւ եղբարց նմանիլ․ զի ողորմած լինիցի և հաւատարիմ քահանայապետ առ ած․ առ ՚ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն․ զի որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ․ կարօղ է և փորձանաւորացն օգնել լինել։ Ո՛չ զաւակէն աբրահամու բռնեալ հարկանել ասեմք զբանն այ․ քանզի ծնաւ ՚ի հրէից ըստ մարմնոյ․ և նմանեցաւ, ❋ Քանզի արհամարհեալ ուրուք զօրէնսն մովսէսի՝ առանց գթութե առ երկու կամ երիւք վկայիւք մեռանէր․ որդ՝ արդարացուցանէ հաւատովք քս․ և ՚ի հին յանցանացն հանէ զանկարացեալսն․ եղև ողորմած քահնայապետ, ո՛չ և ս օրինականացն անգթութե իշխել հրամանեալ․ ❋ Իսկ հաւատարիմ յարաժամ և մշտնջենաւոր և արժանի հաւատալոյ խոստացելոցն։ ապինքն ասէ դարձեալ Պօղոս յաղագս որոց ըստ օրինաց քահանայից․ և նոքա յոլովեն կացեալ քքահանայք։ իսկ սա վս մնալոյն իւրոյ յաւիտեան՝ առանց անցանելոյ ունի զքահանայութի․ ուստի ապրեցուցանել կարէ բովանդակ զմատուցեալսն նովաւ առ ած․ քանզի միշտ կենդանի է՝ լինել բարեխօս վս նց։ ❋ Նա տես զի մարդ ոչ ՚ի դատապրտութի մեղուցելոցն եղև քահանայ․ այլ ՚ի քաւութի յաւէտ մեղաց նց․ ❋ Իսկ փորձանաց և պտարգին․ զի՞նչ արդեօք իցէ եղանակ։ որով ասէ՝ ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ․ կարօղ է և փորձանաւորացն օգնական լինել։ քանզի ժուժկալեաց փորձանաց այսինքն համբերեց խաչին․ և զինքն որդի՝ ապանարատ պատարագ մա

տոյց այ և Հօր։ զի խորով
մարմնովն օգնեսցէ աշ
խատեցելոցն և որք ՚ի
փորձանս։ *Օ ՚ի միով
պատարագաւ ասէ կատա
րեաց զմշտնջենաւոր սըր
բեալսն․ ինքն ուրեմն է
զև քահանայապետ ըստ
մարդկութեն։ որ և յաւե
նեցուսց ըզ պատարագս
ընդունի այծ աբար։ ինքն
զենումն ըստ մարմնոյ․
ինքն է մեղաց մերոց քա
ւիչ ըստ այծութեն իշ
խանութ․ մի ուրեմն է
տր յս քս։

*Բան և Լուծումն․ Ը․

Դուք երկրպագա
նէք որում ոչ գի
տէք․ մեք երկրպագա
նեմք որում գիտեմք․
զի փրկութի ՚ի հրէիցէ։
Ասիցէ ոք արդեօք ան
պատշաճ գոլ այծ այնոն
և վերին բնութե բանին
երկրպագանելն․ ապա
Ի

զի ասէր՝ թէ է այծ ճըշ
մարիտ քս, զինքն ընդ
որոց երկրպագեննն դա
սեաց։ Օ ՚ի՞նչ արդեօք
ասասցուք առ այս։ զի
եթէ մերկ այծութն զաւ
՚ի հօրէ ծնեալ բանն
գալ հաւատամք յ՛
յորժ անպատշաճ է իրն․
իսկ եթէ զծառայի կեր
պարանս առեալ՝ և զերկր
պագու զմարդկութեն
չափ ոչ անպատուեալ՝
եղև որդի մարդյ, երկըր
պագելն եղիցի տնօրէ
նութեն․ և վայելուչ յաւ
էտ ունայնութեն կար
գաց ոչ իւր ըստ միայնոյ
բնութե բանին։ ապա
թէ ոչ՝ զի ասրդ ՚ի հրէից
է փրկութի ոչ ոք ու
րեք ասէ ըստորում իմա
նին և է բան՝ ՚ի հրէից
գոլ զնա։ այլ ըստ որում
էն որոց մարմնովն և ար
եամբ եղեալ եղբայր։
մի ուրեմն է քս, թէ և
երկըրպագել ասիցի
ըստ մարդկութեն․ որ
ձլէ և

և յամ ա՛րրածոց երկրը պատի որպէս ա՛ծ։

*Բան և Լուծումն. Թ.

Փոքր ևս ժամանակ ընդ ձեզ եմ, և երթամ առ առաքիչն իմ։

Ո՞ւր ուրեք ոչ է բանն ա՛յ. որ ընու զամենայն ա՛ծայնով բնութե՛. զի ո՞րդ առաքի ՚ի հօրէ։ և զի՞ո՞րդ երթայ առնա՛։ *Առա՛ ուրեմն առաքի մարդկօրէն ըստ առաքելուե բանի և եղանակի, զի քարոզեսցէ գերեաց թողութի՛ և կուրաց տեսանել՝ և երթայ առ հայր և ա՛ծ. ո՛չ ըստ հաւասար եղանակի, այլ ո՛պ մարմնով ելեալ յերկինս. զի յաղագս մեր երևեցուսցէ զինքն երեսացն հօր՝ ո՛պ և դրեալ է։ *Իսկ եթէ և խմ՛ն նորին բանին ասիցի առաքեալն՝ մի՛ ոք

ամբոխիցի, քանզի սովորութի է ա՛ծայնոց գրոց, երբեք զի այդպիսեօք վարել ձայնիւք. և ո՛չ տեղեօք և պարագրութե՛ զա՛ծային և գերազարդն բերէ բնութի՛։ *Ցան զի գիտէ անմարմին զնա՛ և անդր քան զպարագըրեալ սահման և՛ի տեղւոջ ՚ի մանալոյ հեռի. այլ ձայնիւք յաւէտ մարդկայնովք որ ՚ի վեր քան զմիտս մեր է՝ փորձի յայտնել. քանզի և ինքն հայր՝ առաքել առ մեզ ասաց զմխիթարիչն՝ որ և ընու զա՛մ, ո՛ք հոգին. քանզի հոգի ա՛ն ելից զտիեզերս։

*Բան և Լուծումն. Ժ.

Յորժամ բարձրացուցանէք զորդի մարդոյ, յայնժամ գիտասջիք թէ ես եմ։

Որչականին ապարասա ձ՛ըդ նու

Ա. Նաւասարդի | Թագուհին.

նութն զոր ՚ի վրոյ քն ունէին՝ ըղ պատճառն պատմէ ածայինն Յովհաննէս. վս այնորիկ ասէ հալածէին հրէայքն զյս՝ զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթսն. այլ և հայր ի՛՛ւր կոչէր զած. և հաւասար առնէր զինքըն այ: *՚Ի ներքս բերէ և զնց չարութն. վս բարի գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ վս հայհոյութն. զի դու մարդ ես, և առնես զքեզ ած. ապա ուրեմն ոչ ըռունէին զհաւատն որ ՚ի նա. մարդ կարծելով զնա. և զայն նոյն սուտ. *Անդիմացեալ թէ ած գոլով բանն՝ բուռն եհար զզանակէն աբրահամու. և կցորդ եղև արեան և մարմնոյ՝ մերձաւորութե մեզ. սակայն ոչ եկաց ՚ի բաց ի գոյն ած. քանզի անփոփոխելի է ըստ բնութն և մշտնջենաւոր: *Յոր

ժամ բարձրացուցանիցէք ասէ զորդի մարդոյ՝ յայնժամ գիտասջիք թէ ես եմ. քանզի խաչեցաւ մարդկօրէն, և յարեաւ ածաբար. և հաւատացեալ լինի յարութն թէ ա՛ծ է, և այ ըն բնութն որդի. իսկ եթէ հաւատացեալ լինի առ՚ի մէնջ ոչ ոք զայլոք յարուցել. այլ զի ինքն յարեաւ յաւէտ՝ իւր նր իմացի կըրել զմահ. զի և ինքն իմացի յարուցեալ. որ և անմահ գոլով բնութն ոչ ած. *Քանզի միոյ քն և որդւոյ պատմելով զմահն, և խոստովանելով զյարութն, արդարանամք հաւատովք. ապա ուրեմն նոյն ինքն ոչ մի, և միայն գոլով Յս Քս, մեռանիլ ասի մարդկօրէն ըստ մարմնոյ. և յարուցեալ ածաբար որպէս կեանք:

Ճշն Բան

*Բան եւ Լուծումն. Ճա.

Մատեան երբեմն առ քս Հրեայքն եւ ասեն. թէ դու ես քն՝ ասա մեզ համարձակ:

*Պատասխանի ետ յս եւ ասէ. ասացի ձեզ, եւ ոչ հաւատայք. զգործս զոր ես գործեմ յանուն հօր իմոյ, այսոքիկ վկայեն վս իմ:

Զինչ արդեօք ասիցեն առ այս. որք որոչեն անուսումնաբար յերկուս որդիս եւ յերկուս քս. զմի որ յս քս:

*Յաղագս ո՞յր ասէին Հրեայքն թէ դու ես քն՝ ասա մեզ համարձակ. եւ ո՞վ էր որ ասէր զգործս զոր ես գործեմ յանուն հօր իմոյ՝ այսոքիկ վկայեն վս իմ. ո՞յր դու ասեմք հայր իւր զած. արդեօք ՚ի կնոջէ՞ ծնիցելոյն ըստ մասին եւ առանձնապէս իմացեալ՝ այսինքն միածնին. որ եւ կարելն գործել զածութենն գործ վայելէ. եւ ոչ մարդկայնոյ բնութեն երբեք. բայց վս զի նոյն քս զգործս հօր, ոչ մրդ իմասցի սոսկ, այլ ած յաւէտ մարմնով եւ արեամբ. միացեալ որ ինչ էրն:

*Ընդ զի հաւասարըս գործեացէ՝ այսպէս ունելով իւրոյն ծնողի. եւ զխորհրդոյն բան ոչ ոք պարսաւեացէ ՚ի բարւոք խորհել սովորեցելոցն:

*Բան եւ Լուծումն. Ճբ.

Իսկ մանուկն առէր եւ զօրանայր լի իմաստութբ. եւ շնորհք այ էր ՚ի վր նր. եւ զարձեալ յս առէր հասակաւ եւ իմաստութբ եւ շնորհիւ առ ՚ի յայ եւ ՚ի մարդկանէ:

Ձըդ մի

Մի՛ ասելով զտր մեր
յս քս և նմա հետևե
ցուցեալ զմարդկայինս
և զած ավայելուչս, մարդ-
կուէն չափու վայելել
Ճշմարտպէս հաստատեմք
զմարմնական աճումն ը
ուիլ: այլ և զօրանալ
մարմնոյն մասանց, զզար
գանալն առ սակաւ սա
կաւ: զնոյն թբռել ը
նուլ 'ի իմաստութբ. մն
յաւելուած լինելոյն
մարմնոյն հասակի. զվայե
լուչս ներգործել 'ի նը
մա իմաստութեն. ըստ
աճման երևման: և այս
որպ ասացի մարմնով տնօ
րէնութենէ վայելուչ,
և նրբաստուէն չափու.
* Իսկ բնութե բանին
վայելէ դարձեալ միշտ
զկատարելաբարն ունե
լով գոլ 'ի իմաստուե նր:
որդ՝ նր է կատարումն
մարդկօրէնն: որպ ունայ
նութեն դէպ եղեալ նը
ւաստութին: և նորին
դրձել նմանապէս ած ա

վայելուչքն ածաբար:
* Քանզի մարմնով տնօ
րէնութեն եղանակ և
բան՝ գիտէ գոլ զնա ըստ
մեզ: և գերունակ դար
ձեալ քան զարարած ոյս
չափ որպ ած: և զի որդ
ոչ նրբաստացեալ ըստ
որում եղև մարդ.
Քանզի ծուրէր խնրհու
թին զոր կրեաց կամաւո
րութբ՝ եթէ հրաժա
րեալ էր 'ի մարդկայնոց:
սակայն ոչ իմանի նոքօք
բանին բնութիւն, այլ
իւրացուցանէ յանէա
զայն իւրով մարմնով: որպ
մինչ զքաղցնուլն և զծա
րաւիլն, և զաշխատիլն 'ի
ճանապարհին: * Որդ՝
յորժամ լսիցես թէ մա
նուկն աճէր և զօրանայր
լի՛ 'ի իմաստութբ, ընկալ
առ 'ի պատասխանատր
րութիւն՝ ըզ մայ մնով
տնօրէնութեանն խոր
հուրդ: և զի էր ած մար
մնով, հաւատարմացու
ցանէ ասելով երանելի
ձլէ աճե

Ա․— Ն․—Իկղի—

ածեստարանինչն · Թէ շը
նորհ այ էր 'ի վերայ նորա․
* Քանզի ոչ որպէս շնորհս
ունելով առ 'ի յայլմէ այ,
այլ զի շնորհս ունէր մա
նուկն՝ որ ինչ վայելէր
այ: զի էր և էակից բանն
մարմնով երևեալ · այսին
քըն մարդ ըստ մեզ:
Իսկ եթէ ասիցի շնորհս
ունելով · այսինքն առնել
շնորհին առ 'ի յայ և 'ի
մարդկանէ՝ ոչ ինչ է ան
տեղի, թէ և ինքն հայր
յանձն առնոյր զանօրէ
նութին որդւոյ · և իւրոյն
որդւոյ իւրացուցեալ
զորս մարմնոյն · վասն
խորհրդոյն վայելուչ
գոլոյ համանգամայն
և պիտանի:

* Բան Ե․ Յովհաննու․ Ժդ․

Բայց յաղագս աւուրն
և ժամուն այնորիկ՝
ոչ ոք գիտէ · ոչ հրեշ
տակք երկնից և ոչ

Թ․—գ—հին

որդի · բայց միայն
հայր:
Եթէ մի քո ասէ խոս
տովանել ծանեաք ըզ
բանն այ մարմնացեալ
այսինքն մարդացեալ,
զի որդ անգիտացաւ ըզ
կատարածին օր: * Որդ
ասեմք թէ անգիտանալն
թերևս զայ խորհուրդն
ոչ անտովորութ · և ոչ այլ
ազգ է անվայելուչ աստ
ուածոյս · քանզի ոչ գի
տաց զմիտս ան ըստ դրե
ցելումն: և եթէ ասի
փոքր ինչ նուաստացել
քան զհրեշտակս որդի ·
յայտէ թէ ըստ որում
եղև մարդ որ անդրն է
ք զամ ստացուածս ամէ
բար · և զի՞նչ սքանչելի
թէ և համանգամայն ը
հրեշտակաց ասիցի անգի
տանալ զայ զխորհուրդն
որ 'ի մաստութի և զօրու
թիւ նր: * Զի որդ ան
գիտացաւ 'ի մաստութին
հօր զորս 'ի նմայն թա

ՃԼԸ քուն

քուանան․ և թէ հոգին ա-
սի քննել զած և զխորս
ածոյ․ և հոգիեքն, զի մարդ-
արդեօք անգիտացաւ
զոր գիտէն ստուգապէս
հոգին նր․ ապա ուրեմն
թէ անգիտանալ ասի
մարդկօրէն՝ այլ գիտէ
ածաբար։ *Որ և մեր
եդիք զղազարոս հարցա
նէր ուր գիտելով մարդ-
կօրէն, ներգործեաց
ածաբար յարուցանել զն
նա ՚ի մեռելոց։ *Մարդ-
հեռանեցուցնէլ մարմնոյն
տնօրէնութեն զմարդկօ
րէնսն, պահեսցուք բա
րեպաշտապէս և ըստ մեզ
եղելոյն յայս ծնիցելոյն
բանի զած աւայելուչսն։

*Բան և Լուծումն. Ճդ.

Աղաղակեաց յս ՚ի
ձայն մեծ․ ած ած
իմ ընդէ՞ր թողեր զիս։
Արդեօք նմա պաշտպա
նութեն պէտք գո՞լա-

սիցեմք առ ՚ի յայս հօրէ
բանին․ և զեմրդ ոչ է
այս յայժ անվայելուչ՝ քս
զի տիրէ՝ նմա բղորիցա
ըէ այ և հօր․ և հաստա
տէ զերկինս իւրով հօ
գւով․ և տր զօրութեան
հանի ըստ ճշմարտու
թեն․ *Մնլ տկարացաւ
արդեօք առ հրէից դա
հաճանութի․ և ոչ կա
րէր ձեռն նր մարտնչիլ
ընդ խաչահանութնան․
որոյ և ասէ մարգարէն
Եսայի․ թէ ամ հեթա
նոսք իբրև զկաթիլ մի
՚ի դուլէ են․ և իբրև ըզ
մէտ մի ՚ի կշռոց համարե
ցան․ ոմ նմանութեան
նմանեցուցիք զտրեորոյ
նմանութեան նմանե
ցուցեն զնա։ *Գիտե
լի է՝ զի համարձակութի
հրէից ժողովրդեն սպա
սաւորքն զզօրականացն
ունելով գունդ՝ և առա
ջնորդ զմատնիչն։ և վս
զինինդրէին զնա ունել․
պատահեաց նց և ասէ՝
Ձ՞ր խ սեն

զո՞ր խնդրէք. և նք̃ա ասեն
զյս̃ նազովրեցի. ասէ ցն̃ս
փրկիչն. ես եմ. և գնա
ցեալ յետս զարկան ընդ
գետնի. ապա՛ զիմարդ որ
դեգք տկարձաւ որ միայն
ձայնիւ յանդիմանեաց
զդաւաճանիցն զօրու
թիւ. * Ո՞րդ՝ զի՞նչ որ
դեօք կամիցի ասելովն
ած իմ ած իմ ընդէ՞ր թո
ղեր զիս. * Ուսեալք այժմ.
եթէ նախահօրն ադ̃մայ
զորնեալ նմա պատուի
րանն կոխեալ, և զա̃ծ այ
նովք օրինօք զանց արա
րեալ, թողել եղև մարդ
կային բնութիւս առ յա̃յ՝
եղև ընդ անիծիւք. վս̃
անորիկ և մահու ըմբըռ
նեալ. և վս̃ զի զախտա
ցեալն վերստին կամէր
ստեղծ անել յանապակա
նութի միած ին բանն ա̃յ,
և բուռն եհար զզաւա
կէն աքրահամու և նը
մանեցաւ եղբարց, պարտ
էր զհին անէծս եզեկա
մուս ապականութիւնն

Բ

դադարեցուցանել. ըզ
թողանիլն զոր կրեաց 'ի
սկզբանէ մարդոյս բնու
թի. * Որդ՝ ոչ մի՛ գո
լով 'ի թողեցելոցն, ըստ
որում ինքն մերձաւորու
թբ մեղ հաղորդ եղև
արեան և մարմնոյ՝ զո՞ն
դէրն թողեր զիս ասէ.
որէր յայտնապէս բուծո
ղի զպատահիլն մեզ թո
ղանիլ. և ոչ աղաչողի
վասն մեր իւր զհայր, և
կոչողի 'ի պաշտպանութի
զոր 'ի վս̃ մեր՝ ոչ 'ի վս̃
իւր նախկին. * Բանզի
ամ բարութեաց եղև մեզ
Քս̃ սկիզբն և առիթ.
ոչ զի թէ առից առ
նուլ ինչ մարդկօրէն 'ի
հօրէ. այս մերոյս բնու
թե եղիցի առիթ. լի գո
լով ինքն և ոչ կա
րօտ ոչ ած.

Ճխ Բան

*Տօն և Յուշումն. ՃԵ.

Զայս խորհեսցի
իւրաքանչիւր ոք
'ի ձէնջ որ 'ի քս յս. որ
'ի կերպարանս այ էր, ոչ
ինչ յափշտակութի հա
մարեցաւ զլինիլն հաւա
սար այ. այլ զանձն ու
նայնացոյց՝ զկերպարանս
ծառայի առեալ. և կեր
պարանօք գտեալ ոպ ըզ
մարդ. խոնարհեցոյց
զինքն՝ եղեալ հնազանդ
հօր՝ մահու չափ և մա
հու խաչի։ վս որոյ և
այծ զնա առաւել փառա
ւորեաց և բարձրացոյց.
և շնորհեաց նմա անուն
որ 'ի վեր է քան զամ ա
նուն. զի յանուն յի քի
ամ ծունր կրկնեսցի
երկնաւորաց և երկրաւո
րաց և սանդարամետակա
նաց. և ամ լեզու խոստո
վան լիցի թէ տր է յս
քս 'ի փառս այ հօր։

Ահա համաստեան զոր
'ի կերպարանս և 'ի հա
ւասարութե հօր բանն
այ, ոչ յափշտակութի
համարեալ ասէ ըզգոլն
հաւասար այ. այլ ունայ
նանալով ասէ յաւէտ կա
մաւորութ զկերպարանս
ծառայիառեալ, 'ի նմա
նութի մարդկան եղեալ։
և 'ի վր այծ է, խոնարհե
ցոյց զինքն՝ եղեալ հնա
զանդ հօր մահու չափ
և մահու խաչի. *Որդ՝
եթէ անջատելի՛է յեր
կուս քնս. զմին և ըզ
միայն քս և տր. և ըստ ո
մանց կարծեաց՝ զոր 'ի
կնոջէն մարդ՝ պատեալ
'ի հաւասարութի իւրոյ
փառաց բանին այ. և
յարակից արար իւր՝ ըստ
իշխանութեան եղանա
կի. և ըստ որդիութե հօ
մանունութե ոպ այլ գո
լով առանձնաւորապէս
է զորդի. ոպ արդեօք
եթէ որ ունայնացոյց զին
քըն. և զի՞նչ օրինակաւ

Ձխա ու

ունայնացաւ: *Քանզի
թէ ոչ նոքայն ասեն, ՚ի
կնոջէ առանձնաւորպէս
իմացեալ մարդ՝ ասիցի
կրել զայս. զի մարդ առ
դեօք, եւ զի՛նչ օրինա
կաւ ունայնացաւ եւ էջ
՚ի խոնարհութի՝ որ ՚ի
հաւասարութեան եղե
առ ածն բան. ըստ պատ
ճոյ եւ իշխանութե եղա
նակի. եւ զայս ունօղն առ
նա յարակցութի: *Իսկ
եթէ ՚ի վր նորին ոյ բա
նին իմացելոյ դարձեալ
առանձնապէս եւ ըստ մա
սին որդւոյ ունայնանա
լըն ասիցի, զի մարդ ունայ
նացաւ զայլ պատուեալ
ոչ ասեն նոքա. եւ յիւր ար
ժանաւորութիւնն մնու
ծեալ. զի՞նչ օրինակաւ
նըւաստացաւ. որ զիւրոյ
փառացն բարձրութիւն
յարեցելոյն ՚ի նմ եռ:
*Օ իթէ ասիցեն փա
ռաւորելով զայլոք յինքն
կրէ զխոնարհութի. այսին
քըն զունայնանալն. ոչ
ինչ քան զայս ոչ նմա է
յանտեղեացն իմանալ թէ
թշնամանելով բարձրա
նայ: *Բայց կարեւոր գո
լով մեղ այլ եւ ճշմարիտ
գրեթէ յորդորելով ըզ
մեղ բանիւ առ ի վար
կանիլ պարտ գոլ՝ թէ ու
նայնանայ եւ ՚ի ծառայի
կերպարանս լինի. ոչ բը
նութե ծառայն, այլ որ
ա՛նդր է քան զծառայու
թե չափ՝ լինի նմանու
թե մարդկան. որ ո՛չ այս
պէս է բնութե նախ ք
զլինիլն: եւ զի խոնարհի
բարձրն՝ զնա հաւ ատմք
զբանն ոյ մարդկորէն
լինիլ այսպէս իւրովք կա
մօք վա մեր. եւ մնալ ածա
բար յիւրում գերունա
կութե բարձրութեն:
այսուիկ առաւել բարձ
րանալ ասի, եւ առնուլ
անուն ՚ի վեր քան զամ
անուն: երկրպագել յա
մենեցունց, եւ ՚ի փառս
ոյ հօր՝ անուանիլ տր.
որ էր իսկ ՚ի հօր գերա

գորութեն և յանձառելի
բարձրութեն. բայց զի
իմացս զինքն յունայնու
թի. և խոնարհեալ ի
կերպարանս ծառայի ա
ռեալ. և եղ դարձեալ
յիւրն հարստութի միա
ցելովն ընդ նմա բնութ.
յայտէ մարդկայնոյս աղ
քատութե իվեր ընթա
նալ. *Այսուհետև մարդ
կօրէն ասի առնուլ. զոր
միշտ և առանց իբաց դը
նելոյ էր նորա. այսինքն
գոլ ած և բոլորից տր.
և թէ էր փառք հօր տր
գոլ բոլորից իւրոյն որ
դւոյ, զի տրդ ոչ է ճըշ
մարիտ ասելն թէ պահի
նմա դարձեալ զծառայի
առողին կերպարանս և
ազատութ ամենեցունց
տրութե և իշխանութե
գերագոյն պատուի.

*Ծնն. և Լուծումն. Ժգ.

Գոհանամ զայ և ըզ
հօրէ. որ բանա
կանս արար զմեզ ի մասն
վիճակի սրբոցն ի լոյս.
որ փրկեաց զմեզ յիշխա
նութէ խաւարի. և փո
խեաց զմեզ յարքայութ
որդւոյ իւրոյ սիրելւոյ.
որով ունիմք զփրկութ
և զթողութի մեղաց որ
է պատկեր այ աներևու
թի. անդրանիկ ամ ստաց
ւածոց *Զի նովաւ
հաստատեցաւ ամ որ ինչ
յերկինս և որ ինչ յերկ
րի. երևելիք և աներե
ւոյթք. աթոռք. տրու
թիւք. պետութիւք. իշ
խանութիւք. ամ նովաւ
և ի նմա հաստատեցաւ.
և ինքն է նախ քան զամ.
և նա է գլուխ մարմնոյ
եկեղեցւոյ որ է սկիզբն.
*Անդրանիկ ի մեռելոց.
զի եղիցի յամի ինքն յա
ռաջացեալ. զի ի նմա հա
ճեցաւ բնակել ամ լը
րումն աստուածութեն. և նա

ձինք վաւ

վաճ հաշտեցուցանել զմ
իւր զնմ․ որոր խաղա
ղութի արեամբ խաչի
իւրոյ յերկինս և
յերկրի․

Պատկեր ասէ աներևու
թին այ զոր 'ի նմայնէ
ըստ բնութեն որդի․
այսինքն բանն ած․ այլ
ենուլաձեկն ամ 'ի լինե
լութի․ երևելեք և անե
րևոյթք․ յերկինս և
յերկրի․ և նախ ք զնմ
ինքն․ քանզի 'ի սկզբանէ
էրբանն․ և ինքն էր բո
լորից արարչագործ․ և
քան զամ ժամանակս է
րեցագոյն ունելով զգոյ
ութին․ այլ որ այսպէս
էր ըստ բնութե իւրոյ․
տուեալ ասի առ 'ի հօրէ
գլուխ մարմնոյ եկեղե
ցւոյ․ զնա գոլ և անդրա
նիկ 'ի մեռելոց․ *Սպա
զի մրդ որ էրն միշտ ած
բանն որով ամենայնք
հաստատեցան․ անդրա
նիկ 'ի մեռելոց լինել ա
սիցի և պտուղ ննջեցե

լոց․ եթէ ոչ է նր ըստ
ճշմարտութե իւր մար
մինն առ 'ի նմանէ առ
եալ որոյ կրեալ զմահն'
ինքն իմացի կրել․
ոչ անհաւանելի ունիլ
բան 'ի վր ինքեան պա
տահեցելոյն․ զի չար
չարեցաւ նր իւր․ այս
պէս իմանի անդրանիկ
'ի մեռելոց․ որ բնութբ
անմահ գոլով և նոյն
ինքն կեանք․ *Սրդ
յօրժամ տուեալ լինի
գլուխ մարմնոյ եկեղե
ցւոյ, իջուցեալ զինքն
յունայնութիւն․ յայն
ժամ ասի մեռանիլ մարդ
կօրէն վն մեր․ որոց գի
տէր կրել զմահ որպէս
զած․ *Իսկ ասելով է
րանելոյն Պօղոսի թէ ի
նմա բնակեցաւ ամ լը
րումն․ ասիցեն թերևս
ոմանք․ ահա այլ քն գի
տէ առանձնապէս զոր ի
կնօջէ մարդն․ յորում
բնակեցաւ ամ այլ ոք ք
զնա քն, և առանձնապէս

ձխդ բան

բանն · այսինքն ամ լծ
րումն ածութեն մարմ
նապէս ։ *Ոչ այսուհետեւ
սեմք · զի երկուս քրիս
տոսս հոգեկիրն ոչ գի
տէ · այլ մի քարոզէ,
որ մի հայր ։ Քզի մեզ
աւէ մի է ած հայր՝ յոր
մէ ամ, և մեք 'ի նմա ։ և
մի տր յս քս՝ որով ամ,
և մեք նովաւ ։ *Ապա
թէ ոչ՝ բեր տեսցուք առ
ընթեր եդեալ 'ի քննու
թի զասացելոցն զօրու
թի ։ զպատկերն այ անե
րևութի · զոր 'ի ձեռն
որոյ և որով ամենայնքս ·
զնախ քան զ յաւիտեանս
որդին՝ զամենեցունց ըզ
հաստիչն տրեալ աւէ
եկեղեցւոյ գլուխ · որ
եղև անդրանիկ 'ի մեռե
լոց ։ *Բայց մն զի է բը
նութ անմահ՝ հարկէ
ամին առ 'ի միաւորութ
տնօրինաբար և ճշմարիտ
ըստ մեզ մարդկութեա
զընջանիլ աւել զառ ի յայ
հօրէ բանն ։ և այս մի

ժ

ցուցանէ մեզ քս ։ և նոյն
համանգամայն ած և
մարդ ։ *Որդ՝ եթէ ըը
նակեցն ամ լրումն ածու
թեն մարմնապէս ։ առան
ձին և յատկապէս 'ի բա
նին բնութի զայս աւ
նուլ և կարծել յույժ ան
մտութի 'է · քանզի հա
ճասար է ասելոյ թէ
ինքն յինքեան բնակե
ցաւ միածինն ։ բայց հա
ճատացեալ թէ եղև մար
մին բանն, ոչ ըստ փոխա
դրութեն կամ յեղման ·
այլ զի յաւէտ բնակեցն
'ի մեզ ։ և տաճար իւր ա
րար · միացեալ ընդ նմա
ճշմարտութե · մարմին
հոգի ունօղ բանական ·
բարեպաշտութե ասել,
թէ զոր յիւրում մարմնի
բանին · այ բնակութ միա
ւորութ ճշմարիտ · նշա
նակելով մեզ աստուածայինն
Պօղոս, 'ի նմա աւէ բնա
կիլ ամ լրումն ածութեն
մարմնապէս ։ *Ոչ փո
խադրութ կամ կալմամբ

ճխե այս

այսինքն տրով շնորհի ·
այլ մարմնապէս, որէ էա
պէս։ որպէս մինչ 'ի մար
դում աւեցի բնակիլ իւր
հոգի։ ոչ այլ ոք ք՟ զնա,
այլ 'ի վր միոյ դիմի յոր
ժամի մեղ 'ի ներքս բե
րի երկդիմի բանի ձև ·
և ոչ ըստ իրիք եղանակի
վնասէ զճշմարտութին ·
ոպ բեր ասացից։ * Ոպ
աւեցէ ոք յաղագս ոյ
յածաշունչ գրոց. որ ըս
տեղծու զհոգի մրդոյ ի
նմա։ զիմրդ ոչէ ամենե
ցուն յայտնի · զի ոչ
իմացի քան զմարդն այլ
ոք 'ի նմա ստեղծեալ հո
գի։ * Մաէ ուրեմն և ե
րանելին Պաւղոս ·'ի գի
շերի 'ի սրտի իմում հո
գայի և տառապէր յիս
հոգի իմ։ որդ՝ ոչէր որ
յիւր սրտի հոգայր, և
տառապէր իւրն հոգի։
պիտոյէ զբանիցն ձև՝ ոչ
յոյժ ցեղընտիր առնել։
այլ տեսանել 'ի նա յա
ռէտ զբանիցն բնութի ·

և 'ի նոցանէ մանաւանդ
առաջնորդեալ 'ի ճշմար
տութին եղանել։

* Յաղագս Հնազանդու
թեան Քրիստոսի

* Գլուխ · ԼԸ · *

ՍՊԱՌԱՒՐԵԱՆ
ոպ 'ի ձեռն
միոյն յանցա
նաց՝ յամ մարդիկ դա
տապարտութի, այսպէս
և 'ի ձեռն միոյն արդարու
թե՝ յամ մարդիկ ար
դարութի կենաց։ քան
զի ոպ 'ի ձեռն ըստու
գանման միոյն մարդոյ՝
մեղաւորք բազումք ե
ղեն, այսպէս և 'ի ձեռն
ունկնդրութե միոյն՝ ար
դարացան բազումք։
Մարդոյս ուրեմն բնու
թե և 'ի դատաստան մա
հու դատապարտեցելոյ
վն նախաստեղծին ըս
տունգանելոյ, պարտ էր
դարձել վերստին կանգ
ձիգ նիլ

նիլ յառաջինն․ և յորժ
առողջապէս առնել ըզ
ձնազանդուէ ցուցումն․
այլ էր այսբաղում յորժ
անդր քան զմարդկային
չափ․ Զի ոչ ոք մաքուր
'ի մեղաց․ զի կրեալ հա
մանգամայն զ յանցանս
և յընդուստ տկարութէ
ըմբռնեալ․ և յիւրում
մարմնի զչարութեն ախ
տացեալ ծնունդ․ և ըզ
վայրենացեալ մեղացն
երկնելով օրէնս․ զիմարդ
արդեօք ըմբռնէր բոլո
րովիմբ զնա․ քանզի խոր
հուրդ մարմնոյ թշնամու
թի է առ ած․ և օրինա
ցըն այ ոչ հնազանդի․
քանզի ոչ կարէ․ *Որդ՝
բարձրոք հնարիւք ած
և հայր վերստին նորո
գեալ զամ քնն․ և 'ի բա
զում յորժ հեծուէ վա
ճառաշահ եղեալ բնու
ենս յոր ինչ էրն վերստին
դարձ, այսինքն 'ի նոյն
ճանապարհ․ առաքեաց
զորդի իւր եղեալ ի կնո

ջէ․ զի զնմանս մեր ա
ռեալ մարմին․ և իւր ա
րարեալ․ ոչ մարդ գտել
յերկիր՝ ոչ գխտելով ըզ
մեղս *Որ յոպէս և յամի
հնազանդ եղեալ հօր՝
արդարացոյց զմարդոյս
բնութի ինքեամբ․ և 'ի
մահու կամպնաց զերծոյց
վճռով անմեղութեն․
պատկեալ առ 'ի յայ հօ
րէ․ քանզի և է իսկ ան
տեղի ժառանգորդս լի
նիլ առաջնոցն պատժոց
եկամուտ ամպկանուեն․
ոչ վիճակիլ վերստին
դարձուցողին 'ի կեանս
յամի հնազանդութբ․
*Որդ՝ յորժամ ասէ
որբազանն գիր 'ի ձեռն
ձնազանդուեն միոյն ար
դարանալ բազմաց․ ոչ
մարդ պարզաբար զմիոք
'ի մէնջ առեալ յայս ա
սեմք, այլ մարդացեալ
յանէ էտ զմիածինն՝ և հը
նազանդ վս մեր եղեալ
հօր․ Զի ոչ արար մեղս,
և ոչ գտաւ նենգութի
ձխէ 'իբե

'ի բերան նորա · ըստորում գրեալն է ։

*Բան և Լուծումն. ճը ·

Քանզի ասեմք զքո պաշտօնեայ եղել թլփատութեն · վս ճշմարտութենն այ · առ 'ի հաստատուն առնել զաւետիս հարցն ։ իսկ հեթանոսաց վս ողորմութե փառաւոր առնել զած ։

Հրէից գոլ զաւետիս զհարցն պարգևեալ ասէ ածային Պօղոս ։ յառաջագոյն գուշեցին և երանելի մարգարէքն յաղագս քո · թէ նա է ակնկալութիւն հեթանոսաց ։ ապա ուրեմն որ մեր յս քս հօր ակնարկութբ կամակցեալ եղև թլփատութեն · այսինքն հրէից պաշտօնեայ՝ 'ի հաստատութիւն հարցն խոստմանց · քանզի ասէ թէ արդարն 'ի հաւատոց

Մն հնազանդութեն քն · կեցցէ ։ *Իսկ որք 'ի հեթանոսաց որհնութի հօգևորական · և կենդանական · այլ զի ևնց ողորմութի գտեալ 'ի ձեռն հաւատոյն փառաւոր առնել զած ։ *Նա թէ եղև պաշտօնեայ մարդկորէն · բայց ոչ զած քարոզի · որց 'ի թլփատութեն և որոց 'ի հեթանոսաց ։ քանզի կոչէին 'ի կեանս · ոչ ոչ և մի ոք իբրև ըղմեղ պարզաբար, այլ ոչ յած հաւատացեալք 'ի քս և ոչ արտաքոյ մարմնոյ · այսինքն մարդկութե զառ 'ի յայս բանն գոլ խոստովեալ, որ այլ մարմնացելոյ և մարդացելոյ երկրպագել նմա ։ *Բանզի զբանն հաւատոյս զոր քարոզեմք՝ հաստատէ'ասելով երանելին Պօղոս · զի թէ ասիցես բերանով քով որ զյս և հաւատասցես 'ի սրտի քում թէ ած յարոյց զնա 'ի մեռելոց՝ կեցցես · ապա զի

՚որդ արդեօք ՚ի մեռելոց
յառնել ասիւր՝ որ եբր
նութբ անմահ ոգւոց․
եթէ ոչ նախ ընկալցի ըզ
զյաղագս մարդանալոյն
բան․ և խոստովանեսցի
եթէ զբնաւորեալն մե
ռնիլ իւր մարմին արար,
և կրեաց մարդկօրէն նո
վաւ զմահն․ և յարեաւ
ածաբար ոգւ անապա
կանութե և կեանք։

*Բան և Լուծումն․ ԺԹ․

Բանն զի զէն զինու
րութեան մերոյ ոչ է
մարմնաւոր․ այլ զօրա
ւոր յԱյ․ առ՚ի քակումն
ամրութեց․ զխորհուրդս
քակեմք և զամ բարձրու
թե հպարտացեալ ՚ի վր
գիտութեն Այ․ և գե
րեմք զամենայն միտս ՚ի
հնազանդութիւնն քի։

Ո՛չ թանձր և մարմնա
կան, այլ նուրբ յա
ւէտ և ՚իմանալի է սրր

Բ

Ս տ հնազանդութեն քի։
բոցն պատերազմ․ քան
զի սովորեալք բարե
փորձ լինիլ ոչ մարմ
նական զէնս շարժել,
գերարդանց յարձակ
մամբ․ և կամ նետից
կորովութե վարեալք․
այլ ճշմարտութեան զի
նուք պատշաճեալք հո
գևորապէս, ընդ դէմ
յարուցեալ և յոյժ ա
րիաբար՝ որոց կամիցին
ստերիւրել զնա․ և
զամ այնոց առանձնութեցն
զճշմարտութ ՚ի բաց շր
ջել յիւրեանց անխոր
հրդաւէր թուլեցեալն․
որդ՝ ոչ է մարմնականն սրր
բոցն զէն, այլ զօրաւոր
յԱյ։ *Բանն զի քակէ
զխորհուրդս որք յանտե
զի մտածութե, տանին
զմեզ և ոգւզոմանս յասլր
տամբ բարբարոսաց խա
գաւորին փառաց. ընդ
դիմանալ խորհեցեալ,
՚ի միջոյ ՚ի բաց բռնալ փու
թոյն և կամ թէ ոք ՚ի բար
ձունս համբարձեալ զեղ
ջերս ճիթ ՚ի սո

՚խաւարեցելոցն խօսիլ անիրաւութիւն զայ․ *Զ սա մտածութն որ ՚ի բարեպաշտութի դադարեցուցանեն փոխադրեալ յուղղութի և ճշմարտութե հաստատե ցուցանել բանից․ բարւոք ուրեմն արուեստաւորութե սրբավայելուչ գործ եղիցի․ և համայն զիցի այ․ որ անօրէնութե բանից պաշտաճ գոլ միշտ ընդ դիմանալ թշուեցելոցն փառացն ՔՆ․ Քանզի ած գոլ բանն և կերպարան ՚ի հաստատութեան հօր․ և իջոյց զինքն յունայնութի․ և եղև հնազանդ մահու չափ․ արդ պարտէր զամ միտս դարձուցանել փութանակի և գերել ՚ի հնազանդութի նր․ *Զ ի թէ և ասի ինչ ՚ի մարդկայնոցս․ ոչ միով եղանակաւ փոխեսցէ զբանին բնութի որ ՚ի մարդկայնումն նուաստութես․

թէ հաստատեալ լիցի ըստ մեզ մարդ եղեալ, լիցի, և ոչ ուրեք գոլն ած ՚ի բաց ընկեցեալ․ այլ մնալով ած՝ առեալ զմրդկայինն․ և հնազանդեալ մահու չափ ըստ մարմնոյն․

Բան և Յուցումն․ Ի․

Ուստի եղբարք սբք․ երկնաւորք կոչմանն բաժնորդք․ հայեցարուք ՚ի քհնյպետ և ՚ի առքեալ խոստովանութե մերոյ յս քս․ հաւատարիմ գոլով արարչին իւրոյ․ որպէս և մովսէս յամ տան նր․ քանզի առաւել քան զմովսէս փառաւորեցաւ․ որչափ առաւել պատիւ ունի քան զտուն տանն առնելի․ զի ամ տուն կազմի յումեքէ․ բայց որ զամ կազմեաց՝ ած է․ մովսէս հաւատարիմ է տանն որպէս ծառայ․ բայց

քս որդի 'ի վր տանն ·
որոյ տունն մեք եմք
Նուաքեալ և քհանայա
պետ խոստովանութե
մերոյ եղև յայ և 'ի հօրէ
յս ։ այսինքն մարդ երև
եալ որ յայ բանն · քան
զի յայնժամ անուանե
ցաւ և յս 'ի ձեռն հրեշ
տակին ձայնի ։ և փոքր
յոյժ՝ բանին բնութբ ·
յայնժամ քահանայութն
և առաքելութեն անուն
եւր՝ մարդկութեն չա
փու եղեցի ոչ անպատ
շաճ · որպէս ինքն իսկ
ասէ որդի · ոչ եկի ըս
պասաւորել · այլ սպասա
ւորել՝ և տալ զանձն իմ
փրկանակ բազմաց ։
* Քանզի սպասաւորել
առ 'խոնարհութեանցս վայե
լեր նմա և յոյժ վայելչա
բար ըստ այ և մարդ, և ընդ
ունիւք իւրովք ունողի
զամ որ ինչ է եղական ·
իսկ սպասաւորելն մարդ
կօրէն · դարձեալ որով
հետև եկն 'ի մարմնով

անօրէնութին, ոչ է վայ
րապար բանս բնաւին
ի ջուցանել զինքն 'ի մրդ
կայինս ։ * Նաւ տես զի
արդ քահանայագործէ
մարդկօրէն · և միջնորդ
դնի այ և մարդկան ։ ք
զի միջնորդէ ամ քահա
նայ · բայց զպատարագին
եղանակ՝ ոչ ըստ միոյ
որուք 'ի մերոցս քահա
նայից մատուցանէ ծա
ռայաբար ։ ոչ ինչ ինքն
կցորդ յառնուլ զայն ։
այլ իւրովի վաճառաշահ
լինի · և 'ի ձեռն ինքեան
և ինքեամբ հօր ։ զի քա
հանայագործէ ըղ մեր
խոստովանութի · այսինքն
զհաւատս ։ զոր և ուղղա
կի սովորեցաք առնել ա
սելով ։ * Հաւատամք 'ի
մի ած հայր ամենակալ ·
և 'ի մի Տր Յս Քս որ
դին նր · և 'ի Հոգին սբ ·
* Նպա ուրեմն թէ և
քահանայագործել ասի
մարդկօրէն, այլ ընդու
նի ըղ պատարագն ինքն
ձծս ածա

Ս՟բ Նիկողայոս

ա՟ծաբար. նոյն ինքն գո լով ա՟ծ համանգամայն ա՟ծ և մարդ. *Ոսիւ հա ճատարիմ. վ՟ս միշտ ապ րեցուցանել կամելոյն ըզ մատուցեալսն նոյնա՟ առ ա՟ծ. հաւատարիմ ան ճանի և ինքն հայր. Իսկ համեմատեալ մովսիսի ըս պասաւորութեանն ըստ մարդկութեն. որ քան ինչ ունի գերունակու թի ըստ գոլոյն ա՟ծ. ուս ցի ոք արդեօք, և ոչ եր կայն քրտամբք ածել զմտաւ. զինա ո՟պ ծա ռայ 'ի տան ն՟ր. իսկ սա ո՟պ ո՟ր 'ի վ՟ր տան իւրոյ. *Յաւ թէ տան կազմիչ և արարչագործ է Ամ մանուէլ, որոյ տունն իսկ մեքեմք, անհամեմատելի առնէ արարեալն զտար բերութին. և ըստ բնու թեան ո՟րն առ ծառայն ճշմարտապէս և 'ի նըճաս տուն իմացեալն.

Մ՟ հ՟նաշաբթուեն ԺԷ.

*Ձայն և Յաջորդ. Ի՟ա.

Զի իջի ես յերկնից ոչ զի արարից ըզ կամս իմ այլ զկամս առա՟ք չին իմոյ. զիզա՟մ զոր ետ ինձ հայր՝ ոչ կորուսից ի նմանէ. այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում.

Իջանելասէ զինքն յերկ նից. առաքիլ յհ՟յ և ի հօրէ. որ և զա՟մ ըստ. զայն վարկանիմ ցուցա նել. զի ա՟ծ գոլով բանն՝ էջ անօրինաբար 'ի մարդ կութի վ՟ս մեր. և ոչ ու րեք փոխադրեալ զգոլն ա՟ծ. *Սալ առեալ յա ճէտ՝ զոր ինչ ոչն էր. զի և տրճեալ մահու առ սա կաւ ինչ զմիացեալն ընդ նմա մարմին. և զիւր ոչ ինչ կորուսցէ 'ի տրճեցե լոյն նմա. այլ ապրեցու ցէ յաւէտ և յարուսցէ զնա յաւուրն յետնում.

*Սուրբ 'առնել ասելով ձծէ զկա

զկամս հօր, և ոչ զիմ իրագք
զիւր, զհրէիցն ապարա-
սանութիս յանդիմանէ.
և վերաւորէ խաւարնակի
ոպ միջա զիւրենցն կացու-
ցանելով կամս. և զած այ
ինսն անաւս արարեալ զօ-
րէնսն. և առ ոչ ինչ հա-
մարել խոկացեալ զայ թը-
ւեցելսն: *Բանզի այսո-
քիւք իւրոյ ճնազանդու-
թեն վկայելով, զնոցայն
բանբասէ անճնազանդու-
թի: զի ասէ և այլ ու-
ուրեմն առ նս. ոպ հա-
լածել կամեցեալ և ասել
ասացեալս և անիրաւ դա-
տաստան 'ի վր այսորիկ
բերեալս, դուք զմարմ
նոյ դատէք. ես ոչ դա-
տեմ, և ոչ զոք: և եթէ
դատեմ՝ դատաստան իմ
արդր է, զի ոչ խնդրեմ
զկամս իմ. այլ զկամս ա-
ռաքչին իմոյ: ապա ու-
րեմն անօրինաբար ասէ
զայսպիսիս: *Սակայն
զայն բեր տեսցուք իջել
յերկնից որպէս զած.
տրեալ ասէ իւր առ 'ի

հօրէ զորս 'ի նայն հաւա-
տացին. զի մի կորուսցէ
զնս. այլ յարուսցէ յա-
ւուրն յետնում: *Նորդ-
զի որդ յարոյց. որ յայտ
է թէ 'ի ձեռն իւրոյ յա-
րութեն 'ի մեռելոց. զի
զի կենդանացուցեալ
նախ քան զայլսն՝ զիւր
մարմինն. և զմահու լու-
ծեալ զիշխանութի 'ի
ձեռն մահուան իւրոյն
մարմնոյ՝ ճանապարհ եղե
մարդոյս բնութեան առ
յարութի: *Իսկ ասի
կարօղ լինիլ յաղթելա-
պականութե. իւր ու-
րեմն է իջելոյն յերկնից
բանին այ. որով եղե
անդրանիկ 'ի մեռելոց.
զի և յարուցելոյ իւր հե-
տևօղի առ 'ի կեանս
տրեալն նմա. ոչ և ս
վն նախասահմանեալ ին յան
ցանաց կորուսեալ. այլ
ապրեալ յաւէտ վն հր
նազանդութեն քի: *Իսկ
տրեալ ասէ նմա դար
ձեալ զմատուցեալսն յոր
առնայն հաւատան. ոպ

ԾԾ մարդ

Մա Նափկիա

մարդ եղեալ. քանզի ժա
ռանգութիւն է իւր ամ որ
ինչ հօրն է. *Այս վն
զի ոչ ասացի հայրորդ
եղև արեան և մարմնոյ,
և հաստատեաց ոչ այ.
այսմ՞իկ տալոյս անուն
՚ի ներքս մտանէ. *Ան
զի թագաւորեաց մեզ
և մարմնով. որ ևէր նախ ք
զայն թագաւոր. թէպէտ
և ոչ սկիզբն գոլոյ թա
գաւորելոյն մտեալ յոր
ժամեղևն ըստ մեզ. որ
անց ցիս ասէ՝ որդի իմես
դու. և ես այսօր ծնայ
զքեզ. *Մարդ՝ ընդունի
մարդկօրէն զիւրսն. որ
և տիրէր բոլորից միշտ
ոչ ած.

*Յաղագս Սրբելոյն ՚Ի
Նա նորին Իռհանոյ
ոսբետնն իմաստելոյ.

Գլուխ · ԼԲ ·

*Իսկ ի Լուծումն. ԺԷ.

ՄԱՆ.Օ.Ի
վայելէր իսկ
նմա, վն որոյ ամ
և որով ամ, բա
զում որդիս ՚ի
փառս ածել. և
զառաջնորդ փրկութե նց
չարչարանօք կատարել.
զի որ սրբէն և որք սրբ
բին ՚ի միոջէ էին ամենե
քեան. վն որոյ ոչ ամօթ
համարի եղբարս կոչել
զնս, և ասել. պատմեցից
զանուն քո եղբարց իմոց
՚ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնե
ցից զքեզ. *Մարկա
նեցի. որ արդեօք յանու
սուրբից ոմանք և անջա
տել սովորեցելոյն յեր
կուս քնս և յերկուս որ
դիս զմի որ յն քն կատա
րեալ ասիլ ՚ի ձեռն չար
ձձդ հա

չորանաց զոր 'ի կնոջէն
մարդ առանձին իմացել
և առանց յայ հօրէ բա
նին. և զնա ասել փրկու
թն մերոյ առաջնորդ.
կատարեալ առ նոյն այ
բանէն. տուեալ առ 'ի
չարչարել, ոչ այլ ոք գոլով
որդի քն զնա առանձնա
պէս. քանզի նմա մանա
ւանդ վայելէր ասեն.
վն որոյ ամ և որով ամ,
վասն ասելոյն երանելի
աւետարանչին. ամ ինչ
նովաւ եղև. և առանց
նորա՝ եղև և ոչ ինչ.
*Մարդ՝ վայելէր ասեն
բանին. վասն որոյ ամե
նայնն՝ բազում որդիս 'ի
փառս ածել և զառաջ
նորդ փրկութն նոցա.
այսինքն մարդ պարզա
բար՝ զոր 'ի խաչիս կուսէն.
կատարել չարչարանօք.
*Սա՛ զի է անմատուցէ լի
բան նց. ոչ են՝ այժմ
ցուցանել փորձեցայց.
*Քանզի նախ որովն
և 'ի վն հօրն դնի. զոր

և երանելին Պօղոս ասէ
հաստատարիմ է այծ որով
կոչեցայք 'ի հաղորդութի
քն նր. և դարձեալ որոյ
հաստատովք յաղագաւ են
պատիւ կոչեցեալք. ա
րեմն ոչ է ծառայ, այլ
որդի. իսկ եթէ որդի և
ժառանգ այ. *Մարդ՝ ան
խորաբար. եղեալ այծ
այնոց զբառից ձայն ըն
դունելով զայն 'ի վերայ
հօր. ոչ ինչ ասէ որ հ՛ր
կամ որէ՛ ըզմեզ յեղուլ
զայն 'ի դէմս ոչ 'ի հար
կէ զորովն. այլ վն զի
այսէ ճշմարիտ. ընդդէմ
ոչ առաքել թողեալ առ
այժմ զնորայն դէմս՝
և դիտման այծ այնոց գը
րոց հետեւեալ մարմնով
տնօրէնութն միածնին.
զնմա վայելուչն պահել
բան. զհայր ասեմք կա
տարել՝ չարչարանօք մար
դացեալ որդւոյ. համ
բերեաց խաչի. արհա
մարհեաց զամօթ. կամօք
ամ իրօք այ և հօր. զի և
ԶՃԵ զմեզ

զմեզ շաւղացն նր՟ հեռաւ
իլ ասացեալս զօրաւորս
ցուցցէ. հաւանեալ ասո
ղին. թէ մի՛ երկնչիք յայն
ցնէ որք զմր՟մին սպանանեն
և զոգին ոչ կարեն սպա
նանել. *Այց վս՟ զի նե
ղութիւն ունելոց էաք
յաշխրհի և հալածիլ 'ի
թշնամեաց. և վս՟ ճշմար
տութեն հաւատոյ ճըգ-
նիլ քրտամբք և մարմնոյ
աշխատութբ. ուղղել
զառաքինութի. ոչ թո
ղու խօթնալ յերկիւղէ՛
այլ յաւէտ համարձա
կեցուցանէ. վարեալ
ինքն չարչարանօք. և
զմեզ քաջալերէ՛ ասելով.
ոչ է աշակերտ լաւ քան
զվարդապետ իւր. և ոչ
ծառայ՛ մեծ քան զտէր
իւր. շատ է աշակերտին
եթէ լինիցի իբրև զվար
դապետ իւր. և ծռ՟այն
որպէս զտէր իւր. եթէ
զիս հալածեցին, ապա
և զձեզ հալածեսցեն.
*Մարդ՛ կամ եղև ու-

ըստ միածնին մարմնով
չարչարիլ վս՟ մեր. և եթէ
զի՛նչ է այսօրիկ պատ
ճառ, ուսուցանէ երա
նելին Պօղոս ասելով.
վս՟ զի մանկունք հաղոր
դեցին արեան և մարմ
նոյ. և ինքն մերձաւորու
թեամբ կցորդ եղև նո
ցունց. զի մահուն իւրով
խափանեսցէ զիշխանու
մահու ունողն. այսինքն
զբանսարկուն. և ապրե
ցուսցէ զայնոսիկ որք մա
հուն երկիւղիւ հանա
պազ կելոյն պարտաւորք
էին ծառայութեն. ապա
ուրեմն վս՟ զի անհնա
րին էր մարդոյս բնութե
խափանել զմահ. քանզի
ըմբռնեալ էր 'ի նմանէ,
ի ջուցեալ զնա յայս հը
նոց անիծիցն. կարևորա
պէս կենդանարար բանն
ած՟յ. ըզ մահու պարտա
ւորն առեալ բնութի.
այսինքն ըստ մեզ մարդ
կային. զի և նր՟ մարմնոյն
ոչ զոք յանընտել դադա

ձծգ՟ նաց

նայ 'ի վյր եկեալ մահ,
դադարեցէ բռնութին
որ 'ի վյր մեր՝ ամ խափա
նեալ ։ *Նոյն ուրեմն է
որ մարմնովն կատարեցաւ
վս մեր մարդկօրէն ․ կա
տարելով զմեզ ածաբար
խափանել զմահու բռու
նութի ։ ք զի պակասէր
մրդոյս բնութե անմահա
նութի ։ *Նոյս եղեալ
'ի սկզբանն ․ զի ած զմահ
ոչ արար ․ և ոչ կամէր ըզ
կորուստ կենդանեաց ․
քանզի ստացաւ 'ի գոյու
թի զամ ․ և փրկանք լի
նելութե նցի ․ և ոչ են
'ի նոսա դեղք կորստեան ․
և ոչ է դժոխոց թագա
ւորութի յերկրի ։ այլ
նախանձու բանսարկուին
եմուտ մահ յաշխարհ ։
*Նոյնպէս կատարեալ
զմեզ ասէր առ որ յեր
կինս ցած և հայր ․ ես
զքեզ փառաւորեցի յաշ
խարհի ։ զգործն կատարեցի
զոր ետուր ցիս զի արա
րից զնա ։ քանզի փառք

Ճշմարտապէս այ և հօր՝ է
իւրով ծննդեամբն խա
փանել ըզ մահ ։ ապատ
րեմն կատարելութի նր
'ի ձեռն չարչարանացն
մեզ յանձնեալ պակա
սութե եղև ։ *Քանզի
նոր ստացուածք որէ 'ի
քս ։ իսկ վս զի ոչ մարդ
պարզաբար առեալ բա
նին այ, ասէ կատարել
վս մեր՝ այլ մարդկային
կերպին երևեալ միա
ծինն ․ համատարմացու
ցանէ դարձեալ ածային
Պօղոս յանձնեալ ․ թէ
որ սրբէն, և որք սրբին՝
'ի միոջէ էին ամենեքեան ։
վս որոյ ոչ ամօթ համա
րի եղբարս կոչել զնոսա
և ասել ․ պատմեցից զա
նուն քո եղբարց իմոց ։
*Ո՞վ է որ սրբէն, և ո՞յք
արդեօք որք սրբին ։ և
զի՞ արդ 'ի միոջէ ամէն ․
կամ յումէ՞ բնութեն ։
արժան է տեսանել ։
*Նպատուրեմն սրբէ որ
դին՝ ամե դոլով բնութե ․

ոդ̃ ա̃ծ, և սրբիմք մեք
առ 'ի նմանէ հոգւով
սրբով։ և զիարդ ամէն
'ի միոջէ ոդ̃ յարերողէ՛ և
յարարչագործէ՛, և հար
կաւոր մեզ յայսմանէ
առմիմեանս ունիլ եղբայ
րութի̃. * Զանզի եղա
կանի առ եղական. ըստ
որում եղականք. բնաւո
րէն իմն եղբայրուն̃. որ
և բնութ̃, և բնութ̃ անեղ
է որդի և ոչ եղբայր աստ
ցուածոցս ը̃ ղոլոյն բը
նութ̃ ա̃ծ * Ո̃րդ՛ զիարդ
ամենեքեան 'ի միոջէ՛ որ
սրբէն և որք սրբին։ ա
պա ուրեմն կարևորէ յա
ռաջակայիցս հաւաստու
թի մարմնով տնօրէնու
թեն բան։ քանզի յոր
ժամ եղեն ըստ մեզ.
յայնժամ և ինքն ը̃ մեզ
'ի միոջէ. և եղև ստացեա
ծոցս եղբայր ոդ̃ ազգակ
ցութի̃ ունելով առ մեզ
մարդկօրէն * Ո̃ յանուիկ
և յոյժ վայելչաբար ոչ
ամօթ համարի եղբարս

անուանել զմեզ։ ոչ ա
ռեալ յանձն ոդ̃ ինձ ե
րևի նր̃ եղբայր կոչիլ.
եթէ ոչ էր եղեալ ը̃ նց̃.
սակայն ոչ փոփոխեալ
յորմէ որ ինչ էրն։
* Զանզի յայնժամ ան
խլտրաբար օրհնէր ընդ
մեզ նա զոր օրհնեն սե
րովբէք, և ա̃մ արարածք
երկրպագեն, և խոստո
վանելի գոլով մեծ բա
րեպաշտութեանս խոր
հուրդ՝ որ երևեցաւ
մարմնով. արդարացաւ
հոգւով. երևեցաւ հր
եշտակաց. քարոզեցաւ
'ի հեթանոսս. հաւատա
րիմ եղև յաշխարհի՛ և
վերացաւ փառօք.
* Սոթէ ա̃ծ գոլով բանն
մարդանալ ասի, և ոչ ու
րեք փոխադրեալ զա̃ոլն
ա̃ծ. այլ որ ինչ էրն
միշտ մնացեալ։ մեծ և
խոստովանելի է այս բա
րեպաշտութեանս խոր
հուրդ։ իսկ եթէ մարդ
ը̃ հաստ̃կաց իմանի քս̃.

ոչ միայն զհաւասարու
թի պատուոյն. այլ ինքն
զիշխանութի պատուոյն
ընդ ոչ ունելով. քանզի
զայս խորհեցան ոմանք
անուսիցն. զի՞արդ երև
եցաւ մարմնով. և զի
՞արդ ոչ ամենեցուն է
յայտնի. եթէ ամ մարդ
մարմնով է, և ոչ այլ ազգ
երևի ումեք. *Օ՞ ինչ
եղանակաւ երևիլ ասի
զնա ևսրբոց հրեշտակ̃ց
թէ և զմեզ ոչ տեսանեն
հրեշտակք. Օ՞ ինչ է
որ աւելորդն է ՚ի քս̃.
կամ զինչ հրաշափառ
թէ ըստ մեզ գոլ, և ոչ
այլ ինչ տեսանեն զնա ո-
մանքն ՚ի սրբոցն հրեշ
տակաց. զի՞արդ և ՚ի հե
թանոսս քարոզեցաւ. և
ո՞չ զո՞վ ոք առ որո՞ց յաշ
խարհիս հաւատացեալ
լինի. *Քանզի թէ ոչ
զմիոք ըստ մեզ պարզա
բար և ոչ յաւէտ մրդա
ցեալ քարոզեցին աշա
կերտքն. և ոչ այս գոլով

հաւատացեալ լինի առ
որոց յաշխարհիս՝ մարդա
պաշտութե. եմք ըմբռ
նեալ. և երկրպագաք
աստուածոց. և առայս
շարժեաց զմեզ ինքն բը
նութե. և Ճշմարտապէս
բոլորից ած. *Քանզի
ինքն եցոյց մեզ զա̃ծ աբա
նիցն ժամանակ. իսկ ե-
թէ քս̃ յարուցեալ է ՚ի
մեռելոց՝ ասաց ցմբ̃ առա
քեալսն. գնացէք աշա
կերտեցէք զամ հեթա
նոսս. մկրտեցէք զնոսա
յանուն հօր և որդւոյ
և հոգւոյն սրբոյ. և ա-
պա հաւատացեալք ՚ի նա
մկրտեցաք, զմահ նորա
պատմելով. և խոստովա
նելով զյարութին. և
զայս առնելով սովորելք
՚ի մարդապաշտութե պար
տաւորութե՝ և ոչ ըստ
միոյ եղանակի ըմբռնե
ցաք *Ո՛չ ուրեմն է սուտ
յարակցութե առ ածն
բան պատուեալ մարդ
քս̃. այլ Ճանապարհորդեալ

յաւէտ առ մարդկութիւս
ըստ միաւորութեան անօրէ
նախանձի. մի որդի և տէր.
քանզի մեծ յայնժամ բա
րեպաշտութեանն խոր
հուրդ ; զի երևեցաւ
մարմնով ած բանն. որ
դարձաւ հոգւով. զի
ոչ արար մեղս տր մեր
յս քս. երևեցաւ հրեշ
տակաց. որք և զմարդկա
յինն նորա ծնունդ՝ ոչ
անդիտացեալք , ասէին
փառք 'ի բարձունս այ
և յերկիր խաղաղութի.
'ի մարդիկ հաճութի.
* Քարոզեցաւ 'ի հեթա
նոսս. զի ճշմարտութե
է որդի այ հօր՝ մրմնով
երևեալն. յորոց յաշ
խարհիս հաւատացեալ
լեինի: և վկայեց յովհան
նէս ասելով թէ տեսա
նէի զ հոգին զի 'ի ջա
նէր ուք զաղաւնի յերկ
նից և հանգչէր 'ի վերայ
նորա. և ես ոչ գիտէի
զնա. այլ որ առաքեացն
զիս մկրտել ջրով, նա

ժ.

տայց ցիս՝ յորյր վր տես
անիցես զհոգին զի 'ի
ջանէև հանգչի 'ի վերայ
նր, նա է որ մկրտէ հո
գւով սրբով ; և ես տե
սի և վկայեցի թէ սա է
որդին այ ; մի ասելով զէմ
մանուէլ. և յերկուս
քնս որոշել ոչ առնուամ
յանձն ; * Ո՞ւ ինչ որ
դեօք ասիցեմք զխջանելն
'ի վր նր 'ի յերկնից հո
գւոյն սրբոյ և հանգչիլ.
արդեօք կարօ՞ղ գոլով
վիճակի հոգւոյն սրբոյ
զառ 'ի յայ հօրէ բանն
'իմասցուք. որև զի որդ
ոչ է ամենևին անտեղի
զայս խորհիլ և ասել.
քանզի նր իւր է հոգին
որդ և հօր ; * Ո՛ որ ևեր
անելին պօղոս ասէ. եղի
էք դուք որդիք՝ առա
քեաց ած ըղ հոգի որ
դւոյ իւրոյ 'ի սիրտս մեր.
որով աղաղակեմք աբբա
հայր. ամպարըշտութի
ուրեմն է և միայն զմտա
ածել սրբոյ հոգւոյն կա

 րող

րոտ գող զնոյն ինքն զառ ՚ի յայս հօրէ բանն։ Եւ այսպէս հաստատի ցուցումն ունելով ընդ վայրաքննին լինել յոյժ անմտութի՛ է ։ * Արդ՝ զի արդ ՚ի ջանէր ՚ի վր նորա հոգին սբ ։ քանզի ընդունի մարդկօրէն առանց պարսաւանաց երևեցուցեալ զառնուլն մարմնով տնօրէնութեն։ յանէտ զի և կարևորապէս բերելով յայս։ * Քանզի ընդունի ոչ իւր, այլ մեզ։ որ վս զի ՚ի բաց թաուցեալ յորոց յերկրիս վս ՚ի խնամս չարի կալոյն մնաց մարդկան ՚ի մանկութէ։ ՚ի ջեալ ՚ի վր նր ոչ ՚ի սկզբանն ազգիս երկրորդ իջմամբ։ զի հանգիցէ դարձեալ ՚ի մեզ։ ոչ կանխեցելոյ յանմեղութե քնի։ և յամ արատոյ ՚ի ճց վձարեալ ունելով կեանս։ * Սակայն թէ և մարդկօրէն ընդունի վս մեր

այլ տես զի տայ ածաբար։ քանզի յորոյ վր տեսանիցես աւէ զի ՚ի ջանիցէ հոգին, նա է որ մկրտէ հոգւով սրբով։ Եւ այսէ ներգործումն ածային։ * Քանզի տայ մկրտելոցնոր մեր յս քս ոչ զիւր՝ զհոգի հօրն։ Եւառ այս կապէ զմեզ գրելովն ածայինն Պօղոս։ դուք ոչ էք մարմնով։ այլ հոգւով։ եթէ է հոգին այ բնակեալ ՚ի ձեզ։ իսկ եթէ ոք զհոգի քի չունի՝ սա չէ նր։ * Արդ՝ վկայեաց Յօհաննէս թէ սա է որդի այ։ վերստին հարցանել կամէաք։ դարձեալ զորս բաժանեն յերկուս զմին տէր յս քս՝ մի եցոյց հայր։ և յաղագս միոյ աւէ երանելի աւետարանիչն։ սա է որդին այ։ Որդին այ արդեօք վս ո՞յր իցէ ասացեալ՝ ա՛ղէ աստ ինձ։ թէ առանձնապէս և միայնոյ միածնին։

Ձկա̃ այսին

այսինքն ՚ի հօրէ բանին․
զի մարդ ընդունի զհո
գին որ ած է բնութ․
և իւր ունի զնա։ իսկ
եթէ ըստ մասին առանձ
նապէս։ այսինքն միայն
որ ՚ի կնոջէն մարդ՝ զնա
կարօտ ասեն հոգւոյն
հաղորդութն։ *Նա՛ զի
մարդ ինքնէ որ միրտէ
նովաւ։ որև միայն վայ
ելէ վերնոյն բնութն․
որ երևեցուցանելն կա
րէ հաղորդս հոգւոյն
զորս մերձենանն առնա
*Իսկ եթէ ընդու
նի եւ տայ՝ նոյն ինքն․
քաջայայտ է թէ ըստ
մարմնոյ տնօրէնութն
բանի․ և ըստ որում էն
բնութ և ճշմարտապէս
ած, ընդունի մարդկօ
րէն՝ ոչ իւր․ այլ զմերոյս
բնութն ՚ի ձեռն ին
քեան։ և ինքեամբ նախ
առիթ մեզ եղեալ՝ տայ
ածաբար յիւրմէն ըն
ութէ արժանաւորացն
առնուլ զնա։ Նորդ է՛ր

առաջինկայիս բանի նման
և հաւատար այլ ինչ միտս
դնել առընթեր։ բայց
ըզնոյն ասել ծանր առ
սեալ առեմք․ թէ բանա
կան է որոց միտս ունի
ցին, միոյ պատմութի ՚ի
նմանապէս ունելոյն․
սրբելոյն հաւատաւ։
*Նպա՛ ուրեմն քանիցս
անգամ ասիցի քի սրբիլ․
այսինքն զ հոգին առ
նուլ․ ըստ այսմ նոյն եղա
նակի պարտ է ՚ի մանալ։
քանզի վե հադոյն բարե
պաշտութի է, զվըրիպեալ
սըն պատրաստաբար, յա
նարատ միտս սրբաղանից
գրոց ածել․ այսինքն ՚ի
վր վի մի հաստատել․
զամպարշտաբար ըե դէմ
՚ի մացեալ փառացն քի
զուգղակի ձառեալսն։

*Բան և Նուծում. ՃԺԳ.

Ե՛ս յուլի հոգւով սըր
բովդըրձ ՚ի յորդա
ձծը նա

նանէ. և վարիւր հո
գւովն յանապատ զքա
ռասուն օր փորձել ՚ի սա
տանայէ. և ո՛չ եկեր յա
ւուրսն յայնոսիկ. և՚ի
կատարել աւուրցն քաղ
ցեաւ. *Պարտէր վասն
մեր ընդ դէմ առնել ՚ի
ձեռն միայն յաղթողին
սատանային. և ո՛չ ՚ի բաց
մերկանալ որ վս այսորիկ
էջն կամաւորութբ յու
նայնուէ. զի զմեզ երե
ւեցուսցէ Տէրդս խւրոյ
լրմանն. և զտկարցեալսն
ադամայ առողջութն
ունօղս ցուցցէ հոգևո
րականաւ. քանզի դադա
րեցին քրիստոսիւ նախա
ստեղծ մրդոյն բնութն
պատահեալքն մարմնոյ
և հոգւոյ հիւանդու
թիւք. զի ոչ ՚ի ձեռն ձեռա
զանդութն նորա արդա
րացաք բազումքս. որ և
ախտացեալք նր սաւուն
դանմամբն զգատապար
տութի. այսպէս դարձ
եալք իւ ՚ի մացելոյս ա

ռողջութն. յայտ է թէ
հոգևորականի՝ զոր առա
ջին տկարութեն կրե
ցաք վնաս, և անկաք ա
դամաւ. յաղթցաք քիւ.
*Որդ՝ ընդդէմ գու
մարի վս մեր ոչ մարդ.
և յաղթէ ած աւբար. փոր
ձի. զի ոչ ՚ի վր միոյ
ուրուք ՚ի մէնջ յարձա
կեալ սատանայի. և հա
մարեալ թէ տկարութի
մարմնոյն պատերազմիցի
արդեօք ընդ փորձեցե
լոյն. դնաց ամօթով. յաղ
թեալ նմա մարմնոյս բը
նութն քիւ. *Նա մե
ռեալ ունելով զմեղացն
օրէնս որ յանդամս մար
մնոյս վայրենացեալ. քզի
խափանի քիւ. և պահել
բանականապէս ած ա
վայելուչ զօրութբ. և
առանց կերակրոյ և ըմ
պելւոյ պահել զմարմինն
անապական. թոյլ տայր
զիւրսն կրել նմա.
*Զանզի քաղցնուլ ա
սի. և վս զի՞նչ պատճա
ձկբ ռի.

Սր Լուսաւորչ | Վս յաղթութեն ԺԷ:

ուի. զի երկաքանչիւրով
քըն բարեօք արուեստ
աւորապէս ա̃ծ համան
գամայն եւ մարդ գոլով
ծանիցի մի եւնոյն. յայտ
է զի ա̃ծ աւելի գերա
գոյն քան զմեզ, եւ ըստ
մեզ մարդկորէն: *Իսկ
վարիլ ասի զօրութեամբ
հոգւոյն յանապատ. վա
րիլն յայտնէ՝ ո՛չ տանիլն
այլ լինիլ. այսինքն կա
տարել. որպ մինչ ՚ի վերայ
մեր ասիցի յոլովակի.
թէ այս անուն զինքնուղ
ղակի վարէ. այսինքն ա
նարատաբար կեալ եւ
բարեօք կենցաղավարի:
*Մարդ՝ դառնայր յա
նապատն. այսինքն առ
նէր զյամէն անդ՝ ո՛չ
մարմնապէս. քանզի ա
ռանց ըմպելոյ եւ կարեւոր
կերակրոյ մարմնոյ. որպ
զօրութե հոգւոյ ՚ի վեր
քան զմեր բնութիւնն
ժուժկալութ առ պհան.
սակայն զայն տես. քզի
օգտակա՛րէ յոյժ խորհըր

դոյս զօրութի. զի ո՛չ
նախ քան զմկրտութիւն
փորձիւր. այլ եւ ո՛չ վա
րիւր հոգւովն յանապա
տըն. օրինակէ մեզ՝ ե
ղեալ իւր. քանզի անհը
նարին է չեւ եւս մկրտե
լոցն զփորձողին զսատա
նայի զդժուարատակ պա
տերազմ տանել արիա
բար. այսինքն վարիլ հո
գեւորապէս. այլ է վայե
լուչ ժամանակն այսպէս
պայծառ եւ արժանի սքան
չանալոյ յառաքինութեցն՝
յետ սրբոյ մկրտութեն:
քանզի զօրացեալք այս
պէս սրբոյ հոգւոյն
հաղորդութ. եւ ՚ի վե
րուստ շնորհիւ կնքեալք
յառողջութի. յայտ է
զի հոգեւորական անըմ
բռնելիք եղիցուք ՚ի սա
տանայէ: Եւ զօրութ հո
գւոյն կեցցուք որպէս
յանապատ տեղի ինչ
հասեալք. արտաքոյ լինել
ծական ըզ բաղմանց.
*Մարդ՝ նուաղէ յոյժ
ձկղ յամի

Մ. Նարոկի
յամի կարողին քանիմ
յաղթելն սատանայի ։
բայց է դարձել մեծ մեզ
այսմ հնդրիպին'ի ձեռն
մարդանալոյն նր։ ըստ
որում և նորոգիլ առ ա
նապականութիւն։ քան
զի ոչ 'ի մեռելոց յա
րութբ նր 'վերադոյն ե
ղաք քան զապականութ,
այսպս և'ի փորձիլն նորա
յաղթութբն մեք դար
ձեալ զօրացաք։

*Բան եւ Լուծումն. ի դ.

Արդ' ունելով քա
հանայապետ մեծ
անցեալ ընդ երկինս ըզ
յս զորդին այ. պինդ
կալցուք զխոստովանու
նր։ քանզի ոչ ունիմք
քահանայապետ' որ ոչ է
կարօղ աւխտակից լինել
տկարութենս մերում.
այլ փորձ է ամենայն ըստ
նմանութե առանց մե
ղաց։ Ուղիղ հաւատոյս
խոստովանութի առնի

Մս քահանայութեն քի.
առ'ի մէնջ 'ի մի ած հայր
ամենակալ. և'ի մի տր յս
քս. և'ի մի հգին սուրբ։
զայս խոստովանութի ունիլ
գրէ մեզ ածային Պօ
ղոս։ ևվս զի է մի որդի
խոստովանելի այ և հօր։
յայտէ թէ յս քս որ ախ
տակից կարօղէր լինել
տկարութենս մերում.
փորձ ամենայն ըստ նմանութե
առանց մեղաց։ *Ո՞վ որք
արդեօք իցէ մեծ քահա
նայապետ մեր. ո՞չ ապա
քէն եղեալն ըստ մեզ բանն
և մարմնով չարչարեալն
վս մեր. քզի յայնժամ
եղև քահանայապետ մեր.
ոչ ոչ օտար նուիրած մա
տուցանել պատարագ ըստ
սովորութե այլոց, այլ
ինքն դորով զառն. ա
նուշահոտ պտուղ. 'ի մա
նալի ողջակէզ. միամիտ
աղաւնի. հաց կենաց.
բուրվառ ոսկի։ քանզի
քի եմք անուշահոտուի
առած' ըստ դրեցելում։
*Տես ինձ եղառաքելա

*ՔԱՐԻՈՊՈՍԻ։

Յետ դոլոյն որ ինչ էն՝ եղև ըստ մեզ մարդկա
վայելչաբար. ասի և այս
յաղագս նոր անցանել
ասէ ընդ երկինս մարմնա
պէս. Համանգամայն և
ածաւ յերելչաբար զանգիր
եւ ասէ նոյն ինքն ի մա
տունն Պօղոս. այժմ
յանդիման լինիլ երեսա
ցըն այլ վա՛ մեր, և էանց
ըստ այմ յեղանակի ըն
երկինս. յայտ է զի նը
հաստացել և՛ իսոնարհ
ճանացեալ իփառաց նորա
երանելեացըն հրեշտա
կաց, զանգի է իսկ՝ է ոպ
ած գեր ի վերոյ քան
զամ պետութիւն և իշխա
նութիւն և տէրութիւն.
և՛ի վեր ամ անուանեցե
լոյ. եթէ յաշխարհիս
յայսմիկ և եթէ ի հնդեր
ձելումն. և աթոռակից
է ոպ որդի իւրոյն Հօր,
թէ և եղև ըստ մեզ
առնօրինաբար.

*

*ՀԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՆ։

Հանացն խորհրդոյն խո
րութիւն, ոչ առնիմք ասէ
քահանայապետ որ ոչ է
կարօղ ախտակից լինիլ
տկարութեանս մերում.
այլ փորձ է ամին ընդ
մանուճ առանց մեղաց,
զանգի թէ և ոչ երբե
ղեալ մարդ բանն այ.
գիտեր և այսպէս զմարդ
կայինն տկարութիւն ոպ
արբէազարծ. զանգի նա
գիտաց զստեղծուածս
մեր ըստ դաւթայ, այլ
թէ պարտ է՝ի մարդկայ
նոցս և՛իվեր նր ասել
ինչ. եև ա՛ինա կոչէր
փորձ մերոյս տկարուեց.
բայց վա՛ զի զմերս էառ
մարմին՝ փորձեցաւ ըստ
ամի. և ոչ ուրեք ասեմք
ոպ ոչ գիտակ, այլ ածա
վայելուչ կանխագիտու
թիւ. և զոր՝ի ձեռն փոր
ձանացն պատահեացնմա
կրել. եզև ախտակից.
ոչ՝ի փորձելոյ ուստեք.
այլ էր ոլորմած բնու՛թ
և էր որպէս ած. բայց զի

Առ Եփեսացիս.

*Ինն եւ Լուծումն .ԺԵ.

Ե՛ւ ո՛չ ինքեամբ ոք առնու պատիւ . այլ կոչեցեալն յա՟յ ո՟պ ահարոն. նոյնպէս և ք՟ս ո՛չ զինքն փառաւո՛րեաց լինել քահանայապետ . այլ որ խօսեցաւն առն՛ որդի իմ ես դու . ես այսօր ծնայ զքեզ։

*Որ 'ի Ջրոյց զինքն յունայնուն՝ մնայ կոչմանն հօր . որ տանի 'ի քահանայուն սովորականն և վայելուչ . ո՛չ իւրոյն բընութն . այլ մերոյս յ՟. մրդկայնոյս . յորում վ՟ զի 'ի ներքս եղև և կրէ ըզ նորայսն . վնասեալ յայսմանէ ամենևին և ո՛չ ինչ այլ բարւոք արո՛ւեստա՛որապէս մարմնով տնօրէնութն վարի ։ քանզի ո՟պ և բնութբ ո՟ր գոլով մնաց որ ինչ է՛րն ։ Թէ ևեղև 'ի ծառայի կերպի

*Թ. ագուհեն.

այոնպս առմք որ և բիւրս ունելով յերկինս քահանայագործօղս նմա ։ յայտ է զիմացականս և անարիւն պատարագս . օրհնութիս . փառաբանութիս ։ և զմեր քահանայութիս առնէ ընդունելի . ամբողջ պ՟հելով ա՟մ ուրեք զմարդկութես չափ . վայելուչ և նմանս նմա ։ արդ կոչի ո՟պ ահարոնն սակայն ո՛չ ո՟պ հա՛ասար չափով ։ քանզի նա օծանիւր առ 'ի քհ նայագործութի . և էր ծառայ ։ իսկ սա ո՟պ որդի կոչի և ըստ կարգին մելքիսեդեկի քահանայագործ է հօր ։ և զքահանայագործութն եղանակ պատմէ ա՟ծայինն Պօղոս . գրելով յաղագս ամենեցունց փրկչին մե՟րյ ք՟ի . որ ո՛չ ըստ օրինաց մարմնաւոր պատո՛իրանին . եղև, այլ ըստ զօրութն կենացն անլուծից ։

*Ապա ուրեմն անհամե

ձկէ մատաբար

մատաբար վեհագոյն է
քահանայագործութեն
եղանակ. և նմ ոչ ասա-
ցի ծառայեր կոչեցեալ 'ի
քահանայութի. իսկ սա
և այսպէս որդի այ և հօր
ոչ բնութբ ած և բան.
ըստ նախ քան զյաւիտենս
ծնընդեանն. և որպէս
մարդ ըստ մեզ նորոյս և
մարմնաւորի. որոյ եղիցի
ընդունելի այսր աւուրս.
քանզի ժամանակ նշանա-
կէ՛ մեզ զներկայս. արդ-
իւրացուցանէ զմարմնա-
ւորն նր ծնունդ՛ հայր.
քանզի դիտէ իւր որդի
գոլ զայն որ 'ի նմանէն
ածաբար՛ և 'ի կնոջէ
մարդկօրէն.

*Ձայն և Յ[illegible]. իզ.

Ո՛ր յաւուրս մարմնոյ
իւրոյ աղօթս և պա-
ղատանս առաջն՛ որ կա-
րօղն էր ապրեցուցանել
զնա 'ի մահուանէ՛ աղա-

ղականն հզօրան և արտա-
սօք մատուցանէր. և
լսելի եղեալ առ լաւու-
թեն. որ և որդի գոլով
ուսաւ 'ի չարչարանացն
ըզհնազանդութիւն.
եւ կատարեալ եղեւ հը
նազանդելոյն նմա պատ-
ճառ փրկութե յաւիտե-
նից. կոչեցեալ յայ քա-
հանայապետ ըստ կարգին
մելքիսեդեկի.

Երանելին Պօղոս գրէ՛
առ հաւատովք արդա-
ցեալսն և ասէ. Նմանօղք
ինձ եղերուք՛ որպէս ես քի.
զոր և ածայինն պտրս.
զի՞նչ փառք իցեն ասէ
թէ մեղանչիցէք և չար-
չարիցիք և համբերիցէք.
այլ թէ ոչ մեղանչեալ
չարչարիցիք և համբերի-
ցէք՛ այն շնորհք յայ են.
զի և քս մեռաւ վս ձեր
թողեալ օրինակ. զի հե-
տևեսջիք շաւղաց նր.
*Արդ եղև ուրեմն դի-
տումն միածնին առ մեզ
ձկր զնմա

զնմանութիւն ունողի չար
չարիլ մարդկօրէն. և
ուսուցանել ծանօթից
իւրոց թէ զի՞նչ եղա
նակաւ պիտոյ է մատչել
առ փորձութեցն յար
ձակմունս. և որպիսի
գոլ պարտ է որք հալա
ծինն առ այծ պաշտութեն
սակս. և մտել ՚ի վտանգս
որոց վն հոգւոյ և արեան.
ևևս առ այսոքիկ ցու
ցանել զհնազանդութեն
բարեփառ վախճանի. զի
և մեք համայք և ՚ի մաս
տունք նոցունց գործեցե
լոցն գացուք անօրինա
բար նմանողք. զհետ
շաւղաց նր երթալ փու
թացեալք ճշմարտապէս
զբարեփորձն զգեցցուք
վարս. և զի այժմ անխափ
տելի պարտ է ունիլ ըզ
խորհուրդս. որոց բնա
ւին առաջի կայ չարչա
րիլ վն առ նա սիրոյն. և
զոր վն բարեպաշտութեն
վտանգս՝ համբերել կեանս.
յորոց կրեաց ինքն և

գործեաց մարդկօրէն
վն մեր. ուսուցանել կա
մեցեալ. սակայն ոչ հրա
մայէ նահատակացն վայ
րապար ընկնուլ զանձինս
իւրեանց. և ոչ թողուլ
անհնձարաբար զոր ինչ
գործել էր պարտ. և ո
րվք թերևս էր ապրիլ.
ան յուսաբար միայն ըս
պասել. որ ինչ չարչարո
ղացն կմց թըշեցի, այլ
հաւանեցուցնէ յանէտ
արձակիլ յաղօթս. և ան
դադար առնել առ այծ
զխնդրուածս. *Ո այս
ուսուցնէ աղօթս և պա
ղատանս յանուրս մարմ
նոյ իւրոյ մատուցանել
քն առ կարողն ապրեցու
ցանել զնա ՚ի մահուա
նէ. *Նա տես զի որդ
որբավայելուչ հեզութ
ն է իւր. *Նանզի յան
դգնիլ ՚ի փորձութիւ,
արւութ ունի կարծիս.
և թըէ ի ՚ի պատուանաց
ոչ ամենևին իմե անմասն.
բայց երկնչիլ և խորշիլ

Թրթռիլ և կարօտ լինիլ ա̃յ որ կարողն է ապրեցուցանել, լաւուն ունի պատկեր: *Ապա՛ թէ ո՞չ վ̃ս զի՞նչ պատճառի պատճառէր սրբոցըն աշակերտաց. թէ յորժամ հալածիցեն զձեզ ՚ի քաղաքէս յայսմանէ՝ փախիջիք յայլ: զի՛որդ և ինքն ամէն՚ի մասն Պօղոս որ և ասէր յայտնապէս. ո՞վ մեկնեսցէ զմեզ ՚ի սիրոյն ք̃ի. նեղութի՞. թէ անձկութի՛. թէ հալածանք. թէ սով. թէ մերկութի. թէ վիշտք: և՚ի դամասկացւոց առաջնորդէն փախուցեալ ընդ պատուհանն կախիւր ՚ի պարսպէն: Որդ՝ պ̃րտ էր ա̃մ բարւոյ առաջնորդ և վարդապետ երևիլ մեզ ք̃ի. քան զի մատչի աղաղակա՛ հզօրի՛ և պաղատանօք՝ ուրատ մեզ եղեալ: և լսելի եղև ո̃պ բնութ̃է և ճշմարտապէս որդի: *Մ՚չ

եղեալ ա̃ն ունկնդիր. քանզի գիտէր ա̃ս զի յա̃մ ժամ լսես ինձ. զի և զմեր աղօթսս ընդունելիս պատրաստեսցէ առնել: դարձեալ ինքն սկսանի ՚ի՛ւր իսկ. գրեթէ ք̃ը աղձակեալ մարդկայնոյս բնութե՛ զհօր ունկնդրութի՛ն, և պատրաստ եղեալ առաջի վ̃ս նո̃ր վտանգելոցն աղօթից: *Ապա՛ ուրեմն մեք նովա՛ ո̃պ երկր̃դ սկսմամբ աղգիս. որք աղաղակա՛ հզօրի՛, և ո՛չ առանց արտասուա՛ց աղօթիւք: և զմահու իշխանութի՛ն խափանել աղաչելով. և զօրանալ կենացն՝ զոր և նախ կին մարդոյս բնութե՛ պարգևեալ. և զի ունկնդիր լինիլ ա̃յ, պայծառ և յուսալիր ունի զյանգունմն: ո̃պ նովա՛ դարձեալ տեսցուք. *Զանզի յորոց չարչարեցա՛ն ա̃ս՝ ուսա՛ զհնազանդութի: և նմանէ

ձ̃հ որ

որպէս մինչ ասիցէ թէ
րեւս խոնարհեցոյց զինքն
եղեալ հնազանդ մահու
չափ և մահու խաչի ։
այլ ոչ մնաց խոնարհ․ զի
առաւել բարձրացաւ ․
առեալ անուն ՚ի վերոյ քան
զամ անուն ։ և մարդ կո
չեցեալ է բանն ։ * Բայց
գեղեցիկ է ՚ի մեզ երկիւ
ղիւ ․ բարեփառ և արժա
նի սքանչանալոյ ցուցեալ
զհնազանդութի և զամ
բարւոյ առիթ եղեալ
մեզ ։ * Տիպ ուրեմն է
և օրինակ մեզ աղաղ՟կաւ
հզօրին և արտասուօք
աղօթելն ․ փորձեալ
էմմանուէլ ․ ոչ նախ քան
զմարդանալն , այլ յա
ւուրս մարմնոյ իւրոյ ․
յորժամ զայս գործել
ոչ էր մեղադրելի ․ ոչ
ինչ վնասեալ յա՟ծութենն
փառաց ․ այլ հետ և ՚ի
յաւէտ նմա գործելն
զայս մարմնով տնօրէնու
թեն ․ * Ապա թէ ոչ՝
զի՞նչ եղանակաւ էր

կեաւ ՚ի մահուանէ կեան
քն ։ որ և զմեզ յորդո
րէ քաջասիրտս լինել ա
ռելով ․ մի՛ երկնչիք ՚ի
սպանողաց զմարմին ։
* Ո՛ի մրդ արդեօք
կրեաց զերկնչելն ․ զի
մրդ տկարացաւ յիւրոյն
մարմնոյ ՚ի բաց վարել
զմահ ․ որ յամենեցունց
հալածեացն զնա ․ որ մի
ով ձայնիւ զորս ՚ի գե
րեզմանս՝ յարուցանել
խոստացեալ ։ և ոչ անկա
րելի ցուցել իւր զիւրն ։
* Քանզի ձայնեալ առ
ղազարոս թէ ե՛կ արտաքս ․
և առ որդի այրւոյն ․
մանուկ դու՝ քեզ ասեմ
արի՛ ։ * Իսկ եթէ իցեն
ոմանք որք յանդգնիցեն
ասել ․ թէ է մարդոյն
առանձին որ ՚ի խորբոյ կու
սէն աղօթս և պաղատանս
առնել առ կարօղն ապ
րեցուցանել զնա ՚ի մահ
ուանէ ․ որ և մանաւանդ՝
անվայելուչ արբաղանից
գրոց խորհիլ ասացեալ ․
Զհ՟ իրա

ל

* (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש כי יקריב מכם קרבן לה׳ מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם: * (ג) אם עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני ה׳: * (ד) וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו: * (ה) ושחט את בן הבקר לפני ה׳ והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח אשר פתח אהל מועד: * (ו) והפשיט את העולה וניתח אתה לנתחיה: * (ז) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש: * (ח) וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח: * (ט) וקרבו ורחצו מים את הקרב ואת הכרעים והקטיר הכהן את הכל המזבחה עולה אשה ריח ניחח לה׳: * (י) ואם מן הצאן מן הכשבים או מן העזים לעולה זכר תמים יקריבנו: * (יא) וזבח אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה׳ וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב: * (יב) וניתח אתו לנתחיו ואת ראשו ואת פדרו וערך הכהן אתם על העצים אשר על האש אשר על המזבח: * (יג) והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עולה הוא אשה ריח ניחח לה׳: * (יד) ואם מן העוף עולה קרבנו לה׳ והקריב מן התרים או מן בני היונה את קרבנו: * (טו) והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח: * (טז) והסיר את מוראתו בנוצתה והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן: * (יז) ושסע אתו בפדרתיו לא יבדיל והקטירו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עולה אשה ריח ניחח לה׳:

ל

* (א) ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה׳ סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה: * (ב) והביא אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתו ומשמנה על כל לבונתה והקטיר הכהן אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחח לה׳: * (ג) והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה׳: * (ד) וכי תקריב קרבן מנחה מאפה תנור סלת חלת מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן: * (ה) ואם מנחה על המחבת קרבנך סלת חלה בלולה בשמן מצה תהיה: * (ו) פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן מנחה הוא: * (ז) ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תעשה: * (ח) והביא את המנחה אשר יעשה לה׳ אל הכהן והקריב אל המזבח: * (ט) והרים הכהן מן המנחה אזכרתה והקטיר המזבחה אשה ריח ניחח לה׳: * (י) והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה׳: * (יא) כל המנחה אשר תקריבו לה׳ לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה׳: * (יב) קרבן ראשית תקריבו אתם לה׳ והמה לא יעלו על המזבח לריח ניחח: * (יג) וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח: * (יד) וכי תקריב מנחת בכורים לה׳ אביב קלי באש גרש כרמל תקריב את מנחת בכוריך: * (טו) ונתת עליה שמן ושמת עליה לבונה מנחה הוא: * (טז) והקטיר הכהן את אזכרתה מגרשה ומשמנה על כל לבונתה אשה לה׳:

ל

* (א) וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה׳: * (ב) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: * (ג) על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו: * (ד) ומן הקרבן יקריב תרומה לה׳ לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה: * (ה) ובשר זבח תודתו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר: * (ו) ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל: * (ז) והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף: * (ח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא: * (ט) ובשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף ובשר כל טהור יאכל בשר: * (י) ונפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה׳ וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: * (יא) וכל חלב בהמה אשר יקריב ממנו אשה לה׳ וכל חלב על הקרבה: * (יב) ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה: * (יג) והקטירם בני אהרן המזבחה על העלה אשר על העצים אשר על האש אשה ריח ניחח לה׳ כל חלב לה׳: * (יד) חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם כל חלב ודם לא תאכלו: * (טו) וכל נפש אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: * (טז) וכל שור וכשב ועז לא תאכלו: * (יז) כל הנפש אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר ופרת בגדיו וכבס במים וטמא עד הערב וטהר: * (יח) ואם לא יכבס ובשרו לא ירחץ ונשא עונה:

Ըս Նոտրգիր

մին բան. այլ միաւորեալ յաւէտս ընդ մեզ մարդկութեա. կրեաց մարմնովն իւրով զմարդկօրէնս. և եղև օրինակ մեզ այնու՝ որպ ասացի 'ի կըդ բանն. զի զ հետ շաւղաց նր երթիցուք.

* Բան և Լուծումն. ի է.

Քանզի զայս արար միանգամ ինքն մատուցեալ. օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս. զ գանձեալս տկարութե. իսկ բանն երդման յաւէտ յետ օրինացն զորդի յաւիտենս կատարեալ միով պատարագաւ.

Յայտ է իւրովն մարմնով կատարեաց 'ի մշտընջենաւոր սրբեալսն տր մեր յս քս. քանզի զինքն մատոյց 'ի հոտ անուշից այ և հօր. և կատարեաց ըստ 'ի մանալեց

Մ՟ Քահանայութե է.

'ի ձեռն հաւատոց և սըրբութե. և օրինականին պաշտաման կատարեալ և ոչ ինչ. քանզի, նորա զեցան օրինականքն. և դադարեաց ճնոյն ուխտի անշահ սոտւէրն. և եղև կարև որպէս մուտ վեհագունին յուսով որով մերձենամք առ այ միջնորդութե քի. և եղերոյ 'ի կարգի քահանայապետականի վն առ մեզ նմանութեն. * Սակայն զայն տես. * Յաղագս նր ասէ աստըւածայինն առաքեալ. թէ խաչեցաւ 'ի մերմէ տկարութէ. և թէ զի որդ օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս ըզգածեալս տկարութե. իսկ բանն երդման յետ օրինացն զորդի յաւիտեն կատարեալ. յայտ է զի որպ ոչ ունելով տկարութի. քանզի զայս վարկանիմ. թէ որ այժմս ունի. այս ինքն այմ բարեաւ կատա

Ճհդ րեալն

անգիտութեան. տակս յոլովակի տկարանալոյն և կրելոյն խօթութի՛ զոր ի բազմօրինակ մեղանս։ *Նակ որ ի՛վեր քան զ մեղս էր ունի զաճ, մա տոյց զինքն. և եղև մեր քահանայապետ՝ մարդկօ րէն ասացեալ զպաշտելն քահանայապետութեաւ հօր ըզիւր մարմինն։ աճա վայելչաբար ուրեմն ո՛չ առնու յանձն ախտա նալ զմեղս. զի ո՛չ էր եղա կան ի բնութեե. որ ունի էապէս զանփոփոխութի։ և ամենի զկարելն ի բաց հալածել զմեղս։ *Որդի ուրեմն է բոլորովիմբ ա ռանց օդնականութե. ունելով ո՛չ յայլմէ զան շարժութեի որ ի՛սրբուի բնութենէն. որոյ պատուղ անմեղութիւնն ցուցանի ամե նեքին։

րեալն. զի ո՛չէ ունի զնա որք ըստ օրինացն. որք ոչէին անտուղր տկարու թե։ *Ա՛րդ՝ զի արդ նոյն ինքն և՛իվեր քան զտկարութի գոլ հաճա տացեալ լինի. և որպէս զորդի կատարել. և խաչի տկարացեալ։ *Ա՛պա ուրեմն պարտէ՛ի մանալ զի տկարացա՛ մարմնա պէս՝ իսաչի համբերեալ. և էր ունի զնա՝ անդր քան զտկարութի. զի հոդիս յօժար էասէ, բայց մրմինս տկար։ *Նակ եթէ ասի ցեն զտկարութինն յայտ մի՝ ի մեղս զգոյն յայտ նել ըստ օրինացն քահա նայից, ո՛չ ընդիմանամ. այլ ձայնակի՛ց եմ ուղ ղակի և այսպէս՝ի մանիլ ասացելոցս։ *Ա՛պա ու րեմն ըստ օրինաց քահա նայից պէտք էին պատա րագաց. ո՛չ միոյ, այլ բազմաց զորս մատուցել զօր Հանապազ վասն ի րեանց և ժողովրդեանն

Ա. Նոյեմբ

*Բան և Լուծումն. ի Ը.

Ե՛ գլուխ բանիցս
ասացելոց, այսպիսի
ունիմք քահանայապետ.
որ նստաւ ընդ աջմէ մե
ծութեն յերկինս. սրբ
ութեցն պաշտօնեայ և
խորանին ճշմարտութե.
զոր տր կանգնեաց
և ոչ մարդ։

Կանգնեցաւ յանապա
տին առաջին խորանն
՚ի ձեռն ՚իմաստնոյն մով
սէսի. և առնիւր ըստ
օրինակի ցուցելոյ նմա
՚ի լերինն. և որոց ըստ օրի
նացն քահանայագործէին
նա էր վայելուչ. *Իսկ
բնակութի քի վայելուչ
և՚ի դէպ է վերինն գե
ղեցիկ քաղաք. այսինքն
երկինք ածային և վերա
գոյն խորանն. և ոչ մարդ
կային արուեստի գիւտ
այլ սրբազան և ածա
կազմ. ուր եղեալ մա
տուցանէ այ և հօր, զորս

Վս քահանայութե ի
՚ինայն հաւատացելոյ՝
սրբելո. յայտէ զի հոգվն
սրբով. զի ոչ ոք գայ առ
առ հայր՝ եթէ ոչ ինեւ.
և այսպէս է նր աստա
նոր ասացելոյս պաշտա
ման եղանակ. և ածա
վայելուչէ իրս. թէ և որ
մեզ մրդկօրէն բանիւք
նշանակի. *Քանզի ըղ
սրբեղն կարել իւրովն
հոգւով ըղ հաւատա
ցեալսն, և իւղով և շնոր
հի արդարացեալս, և ոպ
քահանայագործել այ.
աշխարհի մեռեալս, և
կենդանագործեալս հո
գւով, և ճշմարտապէս
՚ի բարեփորձ պայծառա
ցեալ վարս՝ զի մրդ ոչէ
ածավայելուչ. իսկ զի
և ասացեալ պաշտել՝ ոչ
նրազի ի հօրէ. և ոչ
վերջանայ ինքրգոյէն,
բարեփառութե նր. այլ
ցուցանէ յայտնապէս
յածայինսն հաստատել
աթոռս. և նստեալ ընդ
աջմէ ծնողին իւրոյ.

ՃՀԵ քանզի

*Քահանայութե.

*Քանզի թէ է ճշմա
րիտ թէ ամ քահանայ
կայ միշտ 'ի պաշտաման,
և ոչ ուրեք 'ի մանի աթո
ռակից և հաւասարափառ
այ զոր պաշտէն, զի որդ
ոչ է անսովորաբր քահա
նայագործող քս. որ և
յածութեն աթոռս այ
ած, և պաշտօնեայ մարդ
կօրէն. *Իսկ թէ ոք ա
սիցէ զրպարտելով զՏր շ
մարտութիւնն' թէ այո
նստաւ ընդ աջմէ հօր
առանձնապէս մարդն,
ընդ նմին գոլով բանին
ըստ հաւսրութե պատուոյ, ոչ
ևս միայնոյ գոլ ասէ
սրբոյ երրորդութենն
զվերինն և միայն նմա
վայելուչն աթոռ. այլ
այլ ումն մեզ չորրորդ սա
առ ժամայն և եղա
կան մուծանի աս
տուած ընդ հա
մագոյի և սրբոյ
երրորդու
թեանն.

Ժ. Ա

*Քրիստոսի.

*Բան ևլ ուսուցմ. իթ.

Իսկ քս եկեալ քա
հանայապետ հան
դերձելոց բարեաց'
մեծաւն և կատարելովն
և անձեռագործ խորա
նաւն. այսինքն որ ոչ
յայսց արարածոց, և ոչ
արեամբ նոխազաց և զը
ուարակաց, այլ իւրով ա
րեամբն եմուտ միան
գամ 'ի սրբութիսն յաւի
տենական' գտեալ ըզ
փրկութի. *Ո ի՞նչ
եղանակաւ մեծաւն և
կատարելովն եղև 'ի վր
մեր քահանայապետ տր
մեր յս քս. յառաջագոյն
եցոյց մեզ այժմ բանս
եթէ քահանայագործու
թե նր եղանակ' վեհա
գոյն է անհմեմատաբար
քան զօրինականն. և քաջ
յայտ գերակայ'ք զորս օր
ինակօքն և ըստուերաւ.
*Քանզի է ինքն ճըշ
ՃՀՂ մար

մարտութի. և յանարատ
քահանայութի նր ոչ ոք
երկբայեցի. *Բայց
տես թէ զիարդ արժա
նի է սքանչանալոյ քահա
նայապետն մեր. որ նստաւ
ընդ աջմէ մեծութեան
աթոռոյն յերկինս.
խուռովլ արեամբն եմուտ
միանգամ 'ի սրբութիս
փրկութի գտեալ յա
ւիտենական. *Արդ՝ զի
արդ որ ընդ աջմէ հօր
ոչ ա՛ծ՝ արիւն ունել
աւիցի. եթէ ոչ էաք հա
ւատացեալ եթէ յայ
հօրէ ըստ բնութեան
որդին՝ եղև որդի մար
դոյ. և զիւր արիւնն
ամենեցունց կենաց ետ
փոխանակ. զայս եդիտ
աշխարհի յաւիտենական
փրկութիւն. *Բան
զի ոչ ոք ուրեք ասէ թէ
էր հետևելի և վայելուչ
ըստ կարգի անբան կեն
դանեաց զենուլ յոլո
վակի զմ[illegible]մանութելն.
այլ բանականն էր 'ի փրր

կութի որոց է երկնաւ՝
միանգամ չարչարիլն նր.
Իսկ եթէ ոչ խորհեցին
ոմանք և մարդ էր առանձ
նապէս հաւասարութ
պատուոյ և իշխանութե
ընդ այ, և անջատեալ
ըստ գոյացութե, և ըստ
մասին գոլ հաւատացել,
ոչ էր արիւնն աթոռակ
ցին հօր առ 'ի փրկուի
աշխարհի տրուեալ. այլ
այլոյ առնն ունողի ըղ
յարակցութին. *Բան
զի ոչ երկուք ոմանք
իշխանք պատուոյ հաւա
սարութե ոչ իրիք 'ի մի
մեանց տարբերեալք բը
նաւին, ոչ մի իմանին,
այլ երկուք ըստ ճշմար
տութե. այսպէս և որ
յարակիցն է ումեք ըստ
պատուոյ անջատեցելոյ
բնութեցն, այսինքն
գոյացութեցն՝ ոչ է մի.
կամ միոյ ամ իրօք. այլ
յանէտ այլոյ. *Ապա
ուրեմն ոչ է բանական
առ միութի ճշմարիտ ոչ

Ն․ Ն[illegible]

Հաւաստումն պատմոյն․ դյուխնքն իշխանութեան՝ յարակից ասել մարդ աստուծոյ։

*Ըստ և Ղուկասու․ Է․

Քանզի․ ոչ ՚ի ձեռս գործ սրբութիւն եմուտ յս̄ յօրինակս ճշմարտութեան, այլ ՚ի նոյն յերկինս այժմ երևեալ երեսացն այ̄ վս̄ մեր։

Ո՛չ զի ասացեալ թէ երկինք աթոռ իմ են և հանգչել ասեմք և ըզ նոյն ինքն զորդի ՚ի վերին զօրութիւն․ խորան մք̄ ունել զերկինս․ և ոչ ըստորում յերկրիս քահանայագործօղս մարմնապէս․ և զարեամբ կատրօղսն պատարագըս յօրինակ ճշմարտութեան ՚ի ներքս ընթացեալ․ որպէս և օրինացն թըւէր։ այլ յանդիման

Մի̄ քահանայութբ̄ քի̄․ լինել այժմ վս̄ մեր երեսացն այ̄։ *Ո՞չ ինչ օրինակաւ արդեօք՝ ապ̄ թէ ոչ միշտ և նախ քան զմարդանալն գոլով յանդիման․ որև դիւրաւ է տեսանել թէ սա է արար չագործ ՚իմաստութիւն հօր։ որով ամենայնքս եղին ՚ի գոյութի․ զոր և իմաստութիւն ասէ։ Ես էի որով խնդայրն՝ և զօր հանապազ ուրախ լինէի առաջի երեսաց նր̄ յամ̄ ժամանակի․ յորժամ ուրախ լինէր ըզ տիեզերս կատարել և ուրախանայր յորդիս մարդկան։

*Արդ՝ յորժամ սովաւ ուրախանայր հայր, և էր առաջի երեսաց նորա՝ զօր հանապազ ուրախ լինելով և ուրախացուցանելով, զի՞արդ երևի այժմ երեսացն այ̄ հօր։

*Ապաւրեան երևի նոր իմն ոչ և ս մերկ և անմարմին քան ապ̄ ՚ի սկզբանէն էր, այլ կերպիւ և ըն

Վասն փառաց

նութեն ըստ մեզ · քանզի
այսպէս ասեմք զնա՛ ե-
րևել այժմ · և առաջի
երեսաց այ և Հօր զմար
դոյս բնութի ածել · որ
ելեալն էր արտաքոյ երե
սացն վն ադամայ յան
ցանացն · * Օ մեզ ու
րեմն կացուցանէ յան
դիման երեսացն Հօր ·
ոչ ինքեամբ նախկին՝
ըստ որում եղև մարդ ·
զի զմեզ մատուսցէ Հօր ·
և յառաջին յանցանացն
զերծուսցէ · և 'ի նորո
գումն կենաց վերաստեղ
ծեսցէ Հոգւովն · ոչ
զմարդ արժանաւորիլ ·
ապա՛ 'ի Հօրէ Հայեցողու
թեն և յորդւոյ կարդի
առեալ ինքն ·

Ը–նեկոյն ՔԻ ·

*Յաղագս աւելոյն փառաց ա-
նուլ Տեառն մերոյ ՅԻ
ՔԻ ·

*Գլուխ · * · ԼԴ ·

*Բան և Լուծումն · Ղա ·

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱ-
քեալ՝ ոչ 'ի մարդ-
կանէ , և ոչ 'ի
ձեռն մարդոյ , այլ
'ի ձեռն ՅԻ ՔԻ և այ
Հօր՝ յարուցողին զնա
'ի մեռելոց և որ՛ողին
նմա փառս ։

Բաւականէ 'ի ցուցումն
ոչ կարօտ լինել փա
ռաց արտաքուստ եկա
մուտ ան մերոյ յի քի ·
առաքելոյն այ և Հօր ·
զոր յաղագս նր քարո
զու թենցն քահանայագոր
ծօղս ոչ զինքեանս քա
րոզեն · այլ զ յս քս 'ի
փառս այ Հօր · * Բայց
ձՀԹ վասն

*Ա՟ փ——։

վ՟ զի սրբազանից գրոց հետևիլ կարեւոր զմեզ ո՛չ ուրեք զանց առնելով որ ինչ նոցայն թր̃ե ցաւ, բե՛ր աասացուք եթէ զի՞նչ եղանակաւ ա՟ծ և հայր փառօք ասի պսակել զորդի։ *Ա՟սէ՛ ուրեմն ինքն երանելին պօղոս յաղագս իշխանաց աշխարհիս այսորիկ՝ զի թէ էր ծանուցեալ՝ ո՛չ արդեօք ըզտէրն փառաց ՚ի խաչ հանէին։ *Գ՟իտէ՛ ուրեմն տէր փառաց զխաչեցեալն ։ արդ՝ զի՞արդ ընդունի փառս առ ՚ի հօրէ տ̃րն փառաց։ *Որ յայտ է թէ արարեալ լինի դարձեալ տնօրինաբար բանն նր̃։ քանզի ճ̃ռունի մարդկօրէն։ է և այսպէս տ̃ր փառաց ա՟ծաբար։ և ա՟ծայնոյ բնութե՟ն նորա՛ հարստութիւն տեսանի առ ՚ի մէնջ ՚ի վեր քան զստացուածս առաւելութբ̃։ *Իսկ զմերոյս աղ

*Ա՟անելոյն ժի։

քատութե̃ն չափ ասելն առնուլ. եթէ հարուստ գոլով վ՟ մեր աղքատացաւ. այլ բարւոք մտածութբ̃ք առ ՚ի յուղղութի կարգաւորեալք. և զնմանն խորհիլ և ՚ի վ՟ նր̃ փութացեալք ո՛չ անդխտանամք մեք։ և ՚ի մերում աղքատութեա զհարըստութի ոպ̃ զա̃ծ։

*Բան և Լուծումն. ԼԵ.

Հայր սիրէ զորդի և զա՟մ ինչ ետ ՚ի ձեռս նորա։

Ընդունի դարձեալ ոպ̃ մ՟րդ որդի. սակայն ո՛չ արտաքոյ դնէ զինքն հայր յունելոյն զա՟մ յինքեան։ քանզի տալով զայս որդւոյ, ընդ նմին տիրէ՛ բոլորից ա՟ծութե՟ն իշխանութբ̃. ընդ ինքեամբ բերելով ՚ի ձեռն ձ̃ձ̃ նր̃։

նր. և նուվաւ զոր ՚ի վր
երկրի ազգ՝ որ և շեղ
եալքըր աներասնակաբար
յապստամբութի .* Բան
զի ոչ ինքն ուրեմն ասէ
՚ի մատտուննն Պօղոս .
ամծ էր որ Բնի զնս
հաշտեցուցանէր ընդ
իւր. և ոչ ուրեք ասեմք
՚ի մարդուամ բնակեալ.
այլ քն զոր ՚ի սրբոյ կոյ-
սէն ծնեալն հաշտեցու-
ցանել զաշխարհ ընդ
իւր. քանզի այսպէս խոր
հին աստ ոմանք յանու-
սիցն. այլ զայն յաւէտ
զի հաշտեցուցանէր ած
իւր զաշխարհ ամծ և
հայր քի. զի եղև մեր
միջնորդ մարդացեալ
որդի. և արարեալ խա
ղաղութի. ոչ այլ ազգ
առիթ լինելով որոց յաշ
խարհի զթնազանդութին,
այլ ոչ բնութբ ամծու-
թեն ինքեամբ և՚ի ձեռն
այ և հօր. * Բանզի ած
քի հաշտեալ՝ հաշտիմք
նուվաւ և՚ի ձեռն նորա

Բ

ընդ ամենեցուն՝ փրկ
չին այ. որ և ասէր իսկ.
եկայք առ իս ամ աշխա
տեալք և բեռնաւորքդ
և ես հանգուցից զձեզ.
և զի որոց գանն առ նա.
ոչ առ այլ ոք եղիցի հաշ
տութի, այլ առ ամծ
բնութբ. զոր և ճշմար
տապէս հաւատարմացոյց
ասելովն. որ հաւատայ
յիս՝ ոչ հաւատայ յիս,
այլ յառաքիչն իմ. և որ
տեսանէ՝ զիս՝ տեսա
նէ զառաքիչն իմ.
և դարձեալ՝ հաւա
տացէք յամծ և
յիս հաւա
տացէք.

* Բան ի լուծումն. ԼԳ.

Հայր եհաս ժամ.
փառաւորեա զոր
դի քո. զի և որդի քո
փառաւորեսցէ զքեզ.
ըստ որում ետուր նմա
իշխանութի ամ մարմնոյ

 զի

Նոյն Թադէոսին :

ունելով որդի ըստ ամի
զի ամի զորս ետուր նմա
տացէ նոցա կեանս յա
ւիտենականս :

Մխիթարիչ եւ քաւու
թի անուանի որդի •
քանզի կարգեաց զամե
նեսեան ընդ խնամով
հօր • եւ ամ բարութեց
գտանի առիթ : Սակայն
զայն տեսցուք : զիմորդ
արդեօք փառաւորեսցէ
հայր զորդի : * Զինչ
եղանակաւ փառաւորես
ցի եւ ինքն ինմանէ •
* Որպէս զժամն այ
սինքն զժամանակն հա
սանիլ ասէ • յորում պար
տէր ամ իրօք նմա փոխա
նակ աշխարհի կենաց
համբերել խաչի : * Որդ
է փառաւորիլ որդւոյ
ի հօրէ ի մեռելոց յար
ութեն վկայեալ թէ
է համագոյ նր եւ կեն
դանարար • եւ ի վեր քան
զմահ : եւ վեհագոյն քան
զապականութի • վկա
կեաց զբնութիս : փա
ռաւորի եւ ինքն հայր ոդ

* Նոյն Պօղոսի :

նմանն եւ հաւասարափառ
եւ համագործ իւր •
* Զայս եցոյց որդի
խափանեալ զմահ եւ յա
րուցեալ ի մեռելոց
ըզիւրն • անապական
մարմին • քոյն ի վեր ա
մենեցունց ի շխանուի
ըստ մեզ դարձեալ մարդ
կօրէն • որ եւ թագաւորն
է բոլորից ամենաբար •
եւ բաշխէ հայր տէրեցե
լոցն որդւոյ զկեանսն
յաւիտենականս : եւ է այն
ինքն • քզի ասէ ես եմ
յարութիւն եւ կեանք :
* Նպա ուրեմն եթէ ա
սիցի առնուլ առ ի հօրէ
փառս եւ ի վեր ամենե
ցունց իշխանութիւն
եւ թագաւորութիւն ,
վերադրելի է զառնուլն
ունայնութեն չափու •
եւ գիտել որ փոց է թէ
որպէս ամ եւ աթոռակից
հօր : եւ ոչ ե երբեք եւ եղա
նակի նուաստացեալ ի
ծնողին նորա դերութեա
կութէ եւ փառաց հօրէ
ձձէ զինին

*Ա. Թագաւորաց։

զինքն զա̃ծութեն բը նութի։ *Քանզի այս պէս եղիցուք բարե պաշտք դարձուցանելով զա̃մ ՚ի մաստս ՚ի հրնա զանդութիւն նորայ․ զխորհուրդսմաքրե լով․ և զա̃մ բարձ րութի հպարտա ցեալ ՚իվ̃ր գի տութե նր։

*Բան և լուծումն։ ·ԼԴ·

Աջովն ա̃յ բարձրա ցեալ զաւետիս հոգւոյն սրբոյ առնլով առ ՚ի հօրէ․ զա̃ զոր տե սանէք նովաւ սա̃ աւա սիկ կայ առաջի ձեր ա̃ ռողջացեալ։ *Քանզի ոչ դաւիթ ել յերկինս․ ինքն իսկ ասէ․ ասաց տ̃ր ց̃տր իմ նիստ ընդ աջմէ իմմէ․ մինչև եդից զթշ նամիս քո՝ պատուանդան ոտից քոց։ *Ա. յայտնիւք զբոլոր խորհուրդն տե սանեմք զմարդանալոյ

*Ես. Դանիէլ։

միածնին․ քանզի ՚ի կեր պարանս և ՚ի հաւասար ութի գոլով հօր, որ ՚ի նմանէ բանն ա̃ծ․ ամենա զօրն աջ․ և ձեռն ամենա գործ․ ունայնանալ առի վ̃ս մարդկայնոյն․ և բար ձրանալ դարձեալ․ ոչ ՚ի յոր ա̃ծ հաւասար փառս ոչ յաւելուածոյն բնաւ ինն նմա անցանելով․ այլ առ ըստ բնութե և ներ գոյն իւր միշտ փառս համանգամայն և գերու նակութին դարձեալ․ *Քանզի բարձրանալ մարդկօրէն․ որ և բնու թե բարձրեալ գոլով միշտ․ քանզի մարդ եղև եղայս վարկանիմ թէ է բնութեն չափ և սա ցեալն ունայնութի․ որև մարդացեալ ա̃ծ․ և կար ծեցեալ ոչ ինչ գոլ այլ բայց միայն մարդ։ Նոյն այն որ երևէրն։ քարո զեցաւ ՚ի հեթանոսս․ հաւատարիմ եղև յաշ խարհի․ և պատուի ա̃պ

ԾՃՓ ճշմա

Առ Եբրայեցիս

Ճշմարտապէս որդի այ
հօր. և ՚ի վեր քան զամ
բարեփառութեն պատ
կեալ բարգաւաճանս,
ած գոլ հաւատացեալ։
*Նա ոչէ անսովոր նմա
նրս։ քանզի անսովոր ա
սեմք նմա գոլ յաւէտ
զնըրաստն ՚ի մարդկու
թն. և բարձրանալն թը
աճեցեալ. որ և հաւատար
փառօք ՚ի գալստեանն
վայելուչ եղեալ։ *Նայց
զի մարդոյս բնութեան
և մերոյս չափուց է ամ
՚ի վերոուստ առ ՚ի հօրէ
լուսոյ և յոյժ վայելչա
բար աջովն հօր բարձրա
նալ ասի. որ և ինքն է
ձեռն և բոլորից արար
չագործ աջ։ *Տեա
ինձ դարձեալ զտր մեր
յս քս մարդկօրէն զհօ
գին ընկալեալ. և լցեալ
ածաբար զաւետիս հօր,
նովաւ՝ որոց հաւատա
ցինն՝ զալն հոգւոյն սըր
բոյ։ և ոչ այլոյ. այլ
ոչ նր իւր. *Քանզի

Թարգմանութիւն.

ասէ ած ՚ի ձեռն մըոյ
սրբոյ մարգարէի. հե
ղից յոգւոյ իմմէ ՚ի վր
ամ մարմնոյ. և զայս քս
ոչ զեւր տըեալ կոչե
ցելոյն զհոգին։ որ և հա
ղորդս կատարել կարօղ
գոլ զամենս սրբոյ հո
գւոյն. վայելուչ է ոչ
մարդոյ, այլ այ ըստ բը
նութն. *Նորդ՝ ներ
գործեաց որդի զայ և
հօր հոգի տալով ինքն.
մարդկօրէն այժմ առնու
ածա վայելուչ և ՚ի վեր
քան զմարդ, յիւրմէ ըն
մանէ և յայլս հեղուլ
զհոգւոյն տուր. ած
ուրեմն է մարդկային
կերպիւ երևեալ բանն։
գոհակից այսուիկ աս
տուածոյ և հօր.

ՃՁԴ յաղա

*Յաղագս ասելոյն Յառնել Քի 'ի մեռելոց փառօք Հօր.

Գլուխ · ԼԳ ·

*Բան և Լուծումն · ԼԵ ·

ՍԱՅԻՆՆ Պօղոս · գրէ' յաղագս նախահօրն աբրահամու · բայց ոչ գրեցաւ վասն նորա միայն' եթէ համարեցան նմա հաւատքն յարդարութիւն, այլ և վասն մեր' որոց հանդերձեալ է համարել հաւատացելոցս 'ի նա որ յարոյց զՅս զտր մեր 'ի մեռելոց · որ մատնեցաւ վասն յանցանաց մերոց. և յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ. *Սի է ածութեան բնութի. և երկրպագելն երեք անձնաւորութեքն առ 'ի միջնոյ և 'ի վերնոց զօրութեցն. *Արդ միոյ գոլով ածութեան, յամի գործս վայել չաքեր եղիցի ամ որինչ և իցէ որոց վայելուչ են նմա միայնոյ. քանզի կատարի ամ առ 'ի յայս և 'ի հօրէ 'ի ձեռն որդւոյ հոգւով սրբով. *Ապ զի թէ և ասի կենդանագործել հայր. ներգործէ ամ իրօք 'ի ձեռն որդւոյ հոգւովն սրբով և թէպէտ և ներգործէ որդի զկեանսն' յորս կարօտնեն կենաց, այլ ոչ առանց համագոյին հօր. Բան զի ունի յինքեան զծը նոցն իւր. որ և ասէ հաստուեա. յանձնէ իմ մէ ոչ ինչ խօս իմ. այլ հայրն իմ որ յիմն է' նա է որ գործէ զգործն, և թէպէտ և հոգին ասեցի ներգործել զայն ներգործէ ամ իրօք որպէս հոգի կենաց և կեանս գոլ ասեմք ըստ

ճշմ բնու

բնութեն զա՟ծ և հայր.
և զաւ ՚ի նմանէ ծնեալն
որդի. *Ապա ուրեմն
ասի հայր յարուցանել
զքս՟ ՚ի մեռելոց. բայց ոչ
գտանեմք զորդի անգործ-
առ յարութի մարմնոյն
իւրոյ. որ և ասաց ցհրե-
այսն. լուծէք զտաճարս
զայս, և յերիս աւուր
կանգնեցից զսա տես թէ
զիարդ երանելոյն Պօ
ղոսի ասացեալ՝ թէ հա
մարեաց, նմեզ հաւատքն
յարդարութի՝ հաւա
տացելոցս ՚ի նա. որ յա
րոյցն զյս՟ զքս՟ ՚ի մեռե
լոց. ոչ միայն եղև հա
ւատս յա՟ծ և ՚ի հայր,
այլ և ՚ի տէր մեր յս՟ քս՟.
իսկ այլ աղգ. *Պարտ
գոլով վարկանիմ և զայն
տեսանել. եղև մարդ միա
ծինն. և կրեցն մրմնապէս
զմահն և յարեաւ ոչ մրմնա
պէս. զի մրդկայնովն զօրու
թեն, այլ ոչ ա՟ծայնովն կարո
ղութե կենդանացուց
չաւն մեռելոց, կոչողին

զոչ էս յէութի. Արդ՝
վերագրելի է ուրեմն
զկենդանագործութին
և յոյժ վայել չաբար՝ ոչ
նմա ա՟մ իրօք և միայնոյ
մարմնոյն բնութե. ըստ
որում իմանի ևէ մար
մին, այլ գերագոյն զօ
րութե և բնութե ՚ի վեր
քան զստացուածս. որ ՚ի
պատկեր ա՟յ և հօր՝ յոր
մէ երևեցաւ որդի. հա
ւասար և նման նմա ըստ
ա՟մի. յառաջ գայ երկո
քումբք և հոգին կենդա
նարար. մատնեալ ասի
քս՟ վասն յանցանացն
մերոց. և յառնել վասն
զմեզ արդարացուցանելոյ.
քանզի ո՟չ եղև վս՟ մեր
կրել ն՟ր ի. րով մարմնով
զմահ. զի ակարացի այ
նու հետև մահու իշխա
նու է և յարեաւ դար
ձեալ վս՟ մեր. նորոգե
լով մեզ զոր յանապակա
նութին վերստին ճանա
պարհ՝ զադամայ յանցա
նացն խափանել զպ՟րսիս

ՃՃՂ քան

*Քանզի արդարանամք ձրի՛ զհնոյն այնորիկ անիծից զօրութե՛ խափանողին ՝ի ձեռն ամի՛ հրնազանդութեն ապրեցուցչին ՝ի հնոյն անոէից զբնութիս․ քանզի ո՛չ արար մեզ․ այլ եղ՝ յաւէտ բարեփորձ նովա՛․ որ և անդ ունեալն էր նովա՛ ո՛չ յառաջն ասացաք․

*Բան և Լուծումն ԻԳ․

Եթէ ո՛չ գիտէք․ զի որ միանգամ մկրտեցաք ՝ի քս յս, ՝ի մահ անդր նորա մկրտեցաք․ Թաղեցաք ը նմին մկրտութբն ՝ի մահ․ զի ո՛րպ յարեաւ քս ՝ի մեռելոց փառօք Հօր, նոյնպէս և մեք ՝ի նորոգութեն կենաց շրջեսցուք․

Տէր մեր յս քս աւերեաց զդժոխս․ և զօրս անդարդելականաց հոգւոց՝ արձակեալ բազմութե՛ն․ յարեաւ երեքօրեայ․ և ասէր ցմտ աշակերտսն․ գնացէք աշակերտեցէք զամ հեթանոսս մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ․ *Մկրտիմք այժմ յանուն Հօր․ այսպէս և յանուն որդւոյ և ՝ի մահ նր․ և ՝ի հոգին սբ․ Արդ՝ ասասցեն մեզ որք որոշեսցեն յերկուս որդիս ըզմեզ քս և որդի․ մարդյած յարակցեալ ասելով․ ըստ միայն հաւատարութե փառաց, այսինքն իշխանութե․ *Անջատեցելոյ բնութեցն յո՞ր մահ մկրտեցաք․ եթէ առանձնապէս յայ բանին, բամբասեմք յայտնապէս զանմահ բնութին յապականութի․ և ասեմք մահ ը բնութե կենաց․ *Իսկ եթէ ասիցեն եթէ ՝ի կընոջէն ծնիցելոյ առանձին և ը այլն և ը ինքեն որդւոյն խմցելոյ, զի՞արդ ո՛չ զայն ձձէ ասաս

*Յոհնւ. ԲԺ.

տստացեն համարձակու-
թե թէ ամենեւին և տէր
իրօք նա է շարադասեն
ընդ հօր և ընդ որբոյ հո
գւոյն։ *Նպա ուրեմն
և ՚ի բաց մերժեալ յըստ
գշմարտութենն որդիու-
թէ զայ ծնեալն բան.
եթէ մահու ընդունակ՝
յորոյ ՚ի մահն մկրտե
ցաք։ այլ տես տէր իրօք
որ ունիսպ միտս յորդո
րեալս ՚ի մտածութեանցդ
անտեղութի. *Հարկ է
իմանալ, եթէ եղեալ ընդ
մեզ բանն այ. մարմնով
չարչարեցաւ կամաւորու
թե. և այսպէս մկրտիմ
՚ի մահ նորա, որպ ՚ի միոյ
որդւոյ ըստ անձնութենն
բնութե անչարչարեցելոյ
և չարչարեցելոյ ընդ մարմ
նոյն *Լու զի զմեզ ՚ի
նորոգումն կենաց փոխա
ստեղծեաց քս յարութն
զխորհուրդ մք երկրպագեսցի.
ք զի յանդիման կացոյց
զմեզ իւր և հօր. որպ ՚ի
մեռելոց ՚ի կենդանիս.

Բ

*Փաւ. Հռ.

ըստորում գրեալն է. մե-
ռեալս մեղաց և կենդա
նիս արդարութե.

*Բան և Լուծումն. Լ. Է

Իսկ եթէ հոգի յա
րուցողին զյս քս
բնակեալ է ՚ի ձեզ. որ
յարոյցն ՚ի մեռելոց զյս
քս, կենդանացուսցէ
զմահկանացու մարմինս
ձեր՝ բնակելով հոգւովն
իւրով ՚ի ձեզ.

Կեանք է ըստ բնութե
ծածին որդին այ
բանն։ բայց վս զի մա
հու ընդունակ է առ մար
մին, և շնորհիւն այ՝ իւ-
րովն մարմնով վս ամե
նեցունց ճաշակեաց ըզ
մահ, և ածաբար յարեաւ
ըստ որում ոչ էր կարո
ղութի ըմբռնիլ նմա ՚ի
նմանէ. այսուհետև ըստ
այժմու ասացելոյ բանիս
յարուցեալ ասի առ ՚ի
հօրէ։ *Սակայն զայն

ձձը դարձ

դարձեալ բեր տեսցուք
թէ թըշնեսցի։ կենդա
նացուսցէ առէ հայր և
զմահկանացու մարմինս
ձեր հոգւովն նր̃ բնա
կեցելով 'ի մեզ. և զի
ճշմարիտ է բանս՝ ոչ ոք
երկբայեսցի. այլայն նոյն
հոգի կենդանարար. և
նր̃ հոգի է քն̃։ *Բան
զի գրեալ է. դուք ոչ էք
մարմնով, այլ հոգւով.
եթէ հոգին այ̃ բնակեալ
է 'ի ձեզ։ իսկ եթէ ոք
զհոգի քն̃ ոչ ունի՝ սա
չէ նորա։ և դարձեալ
վասն որբոց առաքելոցն
եկեալ 'ի միւսիա՝ կամէին
երթալ 'ի բիւթանիա.
և ոչ ետ նց̃ թոյլ հոգին
յն̃։ *Նորդ՝ յորժամ
իւր է հոգին նորին յա
րուցելոյն. որ և այ̃ և
հօր կենդանացուցանելով
զմեզ հոգւովն, զիա̃րդ
է երկբայել թէ 'ի մարդ
կայինն գործի յարու
թին. և ներգործեաց
զիւրն հանդերձ հարբն

իւրով 'ի նմանն է ըստ բը
նութեն այ̃ բանն. որոյ
և իւրն է հոգին կեն
դանարար։

*Բան և Լուծումն. ԼԲ.

Եթէ զփ̃որձ ինչ խն
դրէք զքն̃ որ ի
նևս ընդ ձեզ խօսի. որ
զօրացն̃ է 'ի ձեզ, և ոչ
տկարացեալ։ զի թէ և
խաչեցաւ 'ի տկարութէ.
այլ կենդանի է զօրու
թբ̃ն այ̃։ քանզի և մեք
տկարանամք ընդ նմա.
այլ զօրանամք հանդերձ
նովաւ. 'ի զօրութէ այ̃
'ի ձեզ։

Գայթակղեին ոմանք 'ի
հաւատացելոցն՝ իմր
մեր յս̃ քս̃՝ բանիւք որ
առ 'ի յոմանց տարեալք՝
առ այնպիսի մտածութիւ
թէ այ̃ էր ճշմարտապէս՝
և որդի ըստ բնութն̃ ամե
նազօրին այ̃, զիա̃րդ ոչ
հալածեր զսպանողացն
ՃՃԹ դաւա

*Յաւնուլ ԻԷ.

դաւաճանութի. զի մարդ
և զանապատն մահն ՚ի վե
փայտին կրէր. *Ո՛չ որ
դեօք ՚իմանիւր, և յորժ
մայելչաբար տկարանայ
ըստ մեզ եւ ՚ի խաչաչա
նուացն յաղթիլ ձեռաց.
*Նա այսպիսիս ասէ
ամենայնին Պօղոս. զի թէ
կամիք փորձել ուղղակի
ո՛վ արդեօք իցէ. և ո՛ր
չափ որ խօսիս ընդ ձեզ
ինև, յինքեանց ածեալ
զմտաւ բաւ, նպէս գը
տանիցէք զըմբռնումն.
Քանզի ո՛չ տկարացաւ
՚ի ձէնջ. այլ արար յա
ւէտ զօրաւորս իւրովն
հոգւովն. ապ զի կարօղ
լինիլ զօրանալ ՚ի վե ամ
փորձութեանց. և յորժ
դիւրաւ ախտիցն ՚ի վե
յարձակմանց ե իմանալ
արիաբար. *Նորդ՛ զի՞նչ
ո՛վ Պօղոս. ո՛չ ասես տը
կարութե գործ զհամ
բերելն խաչի. այլ ցու
ցումն արդեօք զխաչն
ամենայնլուչ զօրութե.

*Փառս Հօր.

Խոստովանիմ ասէ զնա
տկարանալ դարձեալ զօ
րութեն ալ. քանզի ամ
էր բնութե. զի մարդ տը
կարացաւ. թոյլ ետ
իւրոյն մարմնոյ ըզմահ
ճաշակել վս մեր. զի զմա
հուն խափանեսցէ զիշ
խանութի մահու ունօղն.
այս է զբանսարկուն. և
ապրեցուսցէ զայնոսիկ
որք երկիւղին մահուն
համապազ կելոյն պար
տաւորք էին ծառայու
թե. *Նորդ՛ յորժամ
տկարանայ ասեմք փոքր
ինչ ըն մարմնոյն. փրկու
թե պատճառ էր ամենե
ցուն՛ որոց ընդ երկիւ
ղին. զի մարդ ոչ էր պարտ
կրել զտկարութիւն. զի
նովաւ խափանելոց էր
զմահ. *Ակամչելի լինի
դրձել զիւրն կենդանա
ցուցել ամր. ո՛չ իմարմ
նական տկարուէ կանգ
նեալ զայս. այլ ապ ՚ի զօ
րութէ ալ. և է ամ զօ
րութին հօր յարութի

ձղ և

Աւ․ Եւ փոխ․
ւկեանք․ *Արդ՝ կեն
դանի՛ է միշտ․ քան զի
կեանք է․ իսկ զի և մեք
կենդանացուք նովաւ
տկարացեալքս ընդ նմա
ընդ այժմուս մեռանելոյ․
*Քանզի յուսով եմք
ըստ յաւիտենական կե
նացն՝ զի՞արդ է երկբայ
ելի․ քանզի յարեաւ ՚ի
մեռելոց՝ Ճանապարհ
՚ի կեանս եղեալ
բնութենս․ զի
սա է անդրա
նիկ ՚ի մեռե
լոց և պտուղ
ննջեցելոց․

*Թռագուհին․

*Յաւօր հանգստացելոցն
Ասացեալ․

Գլուխ․ ԻԵ․

*Ընթ և Առաքել․ ՟Ղ ՟Թ․

ԱՅԺՄ ԱՆՁՆ
իմ խռովեալ
է․ և զի՞նչ
ասացից․ Հայր ապրեցո
զիս ՚ի ժամէս յայսմանէ․
այլ վն այնորիկ եկի ՚ի
ժամս յայս․ Հայր փառա
ւորեա զորդի քո․
*Եւ դարձեալ սկսաւ
տրտմիլ և հոգալ և ասել․
տրտում է անձն իմ
մինչև ՚ի մահ․ *Եւ
աւէ դարձեալ աղաղա
կեաց յն ՚ի ձայն մեծ և
ասէ․ Հայր ՚ի ձեռս քո
յանձն առնեմ
զհոգի իմ․

Որք ապօղինարի կար
ծեօքն պատրեալք․ և
զոր ինչ նմայն Թըւե
ձղն ցաւ

եցաւ խորհիլ · ընդդի
մացեալ ասելով անանձն
և անմիտ գոլով զմիաւո
րեալն ընդ բանին մար
մին : * Օ՜ ի՞նչ արդեօք
ասիցեն դրեալ մեզ զայս
պիսիս սրբոց աւետա
րանչացն յաղագս ամե
նեցունց փրկչին մերոյ
քի : *Բանզի երկիւղի
և տրտմութե և զանգի
տանաց պտճառաց անըն
դունակ է ամենևին ը̅
Ճշմարտութե ա̅ծային
եւ վերին բնութիւն
բանին : *Բանզի հրա
ժարեսցի ամենայնիւ
կայսս իւի գոլոյ երբեք·
և զախտս բոլորովին որ
ը̅ մեզ՝ ոչ ասցէ յանձն
*Իսկ մարմին դարձեալ
ան անձն և անմիտ՝ ոչ
ընդունի յինքն տրտ
մութի · այլ և ոչ զգայ
ինչ 'ի տրտմականացն ·
և կամ յորոց լինելոցն
ինչ իցէ ակն ունելով
յառաջագոյն զարհու
րեսցի յերկիւղ է·

Ժ·Ի

*Սալ կրեսցէ զայս ոչ
վարկանիմ որպէս ամենե
ցունց յայտ է՝ հոգի բա
նական· նկատեալ մտօք
և զներկայս , առայսո
քիւք և զապառնիսն :
*Արդ՝ զիմբրդ ասէ
Իմմանուէլ՝ այլ այժմ
անձն իմ խռովեալ է·
զիմբրդ սկսաւ տրտմիլ
և հոգալ· և կամ զոր բը
նաւթին 'ի ձեռս ա̅յ և հօր
յանձն արար հոգի·թէ
օտար է յա̅ծութենէն
իւրն· և միայն միայնոյ և
անշունչ մարմնոյ :*Բա
ջայայտ է թէ յորժամ
եղև մարդ միածինն·
ոչ անանձն և անմիտ մար
մին առեալ·այլ շնչաւոր
յաւէտ · զի անձնաւոր
բանական և կատարելա
պէս ունելով ըստ նմա
վայելուչ բանի·և որպէս
իւրացուցանէ զա̅մ զորս
իւրոյն մարմնոյ կրել եր
բեք· այսպէս և զան
ձինն : *Բանզի պարտ
էր նմա ա̅մ իրիւ տեսա

ծղբ նիլ

Մա Աստուծոյ

մարմնաւորականաւ և անձնաւորականաւ ըստ մեզ եղեալ. և եմք մեք յանձնէ բանականէ և ՚ի մարմնոյ։

Ա՛յ որպէս անօրինաբար թող ես իւրոյն մարմնոյ՝ կրել երբեք զիւրոյն այսպէս դարձեալ թող ես անձինն զիւրոյն կրել։ և զունայնութեան զչափ պահեաց յամ ուրեք. որ և ամծն էր բնութբ, և ՚ի վեր քան զամ արարած. և յանձն առնէ զիւրն հոգի այ և հօր այսինքն զմիացեալն ընդ նմա հոգի. զի և ՚ի մեզ դարձեալ այսու բարեգործեսցէ։ *Զի ՚ի ծնունդն վերարեալ ՚ի մարմնոյ հոգւոյն՝ առաքեցեալ լինէին նոցուն զմահու շտեմարանս։ *Իսկ վն զի քրիստոս զիւրն հոգի յանձն արար հօր. և զայս ճանապարհ նորոգեաց մեզ։ *Քանզի երթամք ո՛չ ՚ի դժոխս,

*Թագաւորութիւն։

այլ մանաւանդ ընդ այսմ նորին հաւատարիմ առաջողին յանձն առնեմք զհոգիս մեր. և եմք յուսով բարեաւ. քանզի յարուցանէ զմեզ իրօք քրիստոս։

*Բան և Լուծումն. Ի.

Ո՞վ առաքեաց զիս կենդանին հայր, և ես կենդանի եմ վն հօր. և որ ուտէն զիս՝ և նա կեցցէ վն իմ։ *Սխորժելով հարցանէի զորս յերկուս քնն բաժանեն զմին. ո՞վ արդեօք իցէ առաքեալն առ ՚ի յայ և ՚ի հօրէ. և կենդանի վն նր գոլով. վն այսորիկ և կենդանարար. *Զի թէ մերկ և ըստ ինքեան որ ՚ի նմայնէ բանն, զի որդ ուտիցի առ ՚ի մեզ՝ զի կեցցուք նովաւ. քանզի անմարմին է բընութբ ամենութին. Իսկ

Զոր եթէ

Մակարին.

եթէ միայն և ըստ ինք
եան մարդ գոլ առեն զա
ռաքեալն, զի՞որդ որ
դեօքիցէ կենդանարար,
զի կենդանի իցէ վասն
հօր։ որ և զի՞որդ ոչ ամէն
որ 'ի յերկրիս 'ի կենդա
նութե եմք, կենդանա
ցուցեալ զմեզ այ և հօր.
եթէ ճշմարիտ կենդանի
եմք նովաւ. և կեամք և
եմք. *Որդ՝ յորժամ
կենդանի եմք ամէն վն
հօր, զի՞որդ միայն միոյ
մարդոյ մարմնն կենդա
նարար է վն նր. և ոչ
յաւէտ զնոյն ներգոր
ծութի ունիլ և այլոցն.
եթէ ամէն ոմ ասացի
եմք կենդանի վն հօր։
զի՞նչ արդեօք ասիցեն
առայս։ Առաքեալ եղև
բանըն այ մարդկայնով
կերպիւ երևեալ. քան
զի առաքեցաւ քարոզել
գերեաց զթողութի և
կուրաց տեսանել. և
կենդանի է վն հօր. զի
ծնաւ 'ի կենդանի հօրէ

Թագուհին.

*Բան զի պարտէ ա
մենևին և ամ իրօք ըստ
բնութե գոլ կեանք 'ի
կենաց. և 'ի կենդանւոյն
հօրէ ծնիցելոյն որդ
ւոյ։ *Այլ վն զի իւր ա
ռար մարմին զոր 'ի ''րբ ոյ
կուսէն առեալ՝ կենդա
նարար երևեցոյց զնա.
և յոյժ վայել չաբար.
քանզի մարմին է զամ
կենդանագործողին կե
նաց *Այպ ուրեմն ոչէ
անջատելի յերկուս որ
դիս զմի որդին եքս և
տր. եթէ է նոյն ինքն
կեանք ոմ 'ի կենաց և 'ի
կենդանւոյ հօրէ կեն
դանարար. և իւրովն
մարմնով ոմ ըստ մեզ
եղեալ և մարդա
ցեալ ած գո
ով և տէր։

Ճշմ բան

*Բան և Լուծումն. խա.

Քանզի որպէս հայր ունի կեանս յինքեն, նոյնպէս և որդւոյ ետ ունել կեանս յինքեան. և իշխանութ ետ նմա դատաստան առնել. և զի որդի մարդոյ է։

* Ո՞ իՙնչ եղանակաւ համբերեսցիք արդեօք ունել յինքեան զկեանս հօր Արդեօք արտաքուստ եկամուտ. և յայլ մէ՞ տուեալ. որ և զի՞մարդ ո՞չ իցէ զառանցանաց զայս խորհել և ասել. քանզի ո՞չ չափաւոր ունի բանս զանձառելւոյ բընութե ՚ի վայր սահուածս. նախ և առաջին՝ ո՞չ ևս պարզ բնութք եղիցի բոլորեցս ած. այլ շարադրութք, եթէ է գոյացութք պարբուն քան զնա որ ՚ինմայն կեանք. իցէ արդեօք և մեծ քան

* Թագուհին ։

զնա՛ և ի վեհագոյնութե անհամեմատաբար, որ ո՞չ ունողէ տայ ըզ կեանս. եթէ բնաւ՛ին յայլմէ առնուցու։ Այլ է որ ասացի յօժ անստեղի այսպէս ունել կարծել զայս. և՛ի դըրուստ աձել զմուաւ եկամուտ առնուլ զկեանս ո՞յ և հօր։ * Այլ ունի զկեանս յինքեան հայր. ո՞չ ստացեալ կամ եկամուտ. այլ բնութք գոլով նր և էապէս բարին։ Այսպէս ետ և որդւոյ զկեանս. * Իսկ՞ ապա՛ զի՞մարդ կարէ՛ առեալ որդւոյ, էապէս ունել յինքեան զկեանս։

* Ո այս արդեօք ասիցեն. ունի այսպէս որ ՚ինմայնէ ըստ բնութե գոլով զկեանս յինքեան։ ըստ որում ՚ի մանի ած։

* Իսկ՞ ընդունի զնա՛ որ զդատաստանն առնել. որ և դատաւոր է որ ած։

* Իսկ՞ զի՞նչ արդեօք ձգէ իցէ

Ըստ Ղուկասու։

իցէ առնլոյն պատճառ. ինքն ուսուցէ ասելովն զի որդի մարդոյ է. քան զի ոչ իւր է մարդոյս ընդուստ ունիլ զկեանս. բայց վն զի իւր եղև կենդանութիւն բանի միացեալ ընդ նմա մարմնին։ *Նայսունէկ և յոյժ վայել չաբար ոպ ունելով նր զկենդանարար ներգործութիւն՝ առնուլ ա այ կեանս և իւրացուցանէ դարձեալ զինչն ինքն. որոյ և իւրն եղև մարմին առեալն. *Ո ի թէ պէտ որդի մարդոյ ասի քն. այլ ոչ ինչ նըրանաստ. է թէ ած ճշմարիտ.

*Բան և Ղուկաս. իէ.

Ինքն ուրեմն յաւէ ած տր մեր յս քս. եկեալ արդեօք որդի մարդոյ գտանիցէ հաւատս յերկրի.

Թագաւորին։

Բներ դարձեալ զասացելոցս քննելով միտ զայն տեսցուք. զո՞ր արդեօք խնդրիցէ հաւատս յերկրի իջեալ յերկնից տր մեր յս քս. *Քանզի թէ հաւատացեալ լինիլ կամի առ 'ի մէնջ թէ ած ոչէ և ոչ որդի ճշմարիտ, այլ մարդ. ոչ ինչ ունելով առաւել քան զմեզ. զի՞արդ արդեօք երկբայեսցի ոք՝ թէ զայսպիսի իր. այսինքըն զհաւատն և զփառս ոչ առ մեզ գտցէ. այլ առ հեթանոսս և հրէայս *Քանզի կռապաշտք, արարածոցս քան զարարողն երկրպագելով. յորժամ լսեն ըզխաչին համբերել վն մեր և ըզմահն՝ ծիծաղին թշնականքն. և թէ ոք անուանէ զնա ած՝ ընդ սուտ նուն վաղվաղակի. մարդապաշտութի զիրն համարելով. *Իսկ որք ի թլփատութենէն՝ իմերայ ծղղ յառ

'ի վերայ յառնէին քրիս
տոսի ասելով յայտնա
պէս. թէ վասն բարւոյ
գործոյ ոչ առնեմք ըզ
քեզ քարկոծ. այլ վասն
հայհոյութեդ. զի դու
մարդ ես, և զանձն քո
ած առնես։ *Արդ՝ յոր
ժամ ոչ զառ խմոլորելոցն
հաւատս խնդրէ. այլ զոր
'ի մեզս ուղղակի խորհիլ
սովորելոցս, հարկ է ամիւ
ուշ եդեալ 'ի ճշմարտու
թին խոստովանիլ թէ
ած էր ըստ բնութեն.
որև որդի մարդոյ եղեւ
վն մեր։ *Զի մի' 'ի խմո
լորելոցն պատրանս ար
կեալ զմեզ զանխլաացուք
հաւատար նց խորհիլ.
և փոքր ինչ փառաց կար
ծիս ունել վն քի.
ոչ և նոքայն։

*Բան և Լուծումն. խնդ.

Քան զի ոչ եթէ
հայր դատէ զոք.

Բ

այլ զամ դատաստան ետ
որդւոյ իւրում. զի ամե
նեքեան պատուեսցեն
զորդի ոպ պատուեն ըզ
հայր։ և դարձեալ զոր և
ասացաք իսկ այժմ. ոպ
հայր ունի կեանս յին
քեան՝ այսպէս ետ և որ
դւոյ ունիլ կեանս յին
քեան. և իշխանութի
ետ նմա դատաստան
առնել. զի որդի
մարդոյ է։

Սաղմոսէ՝ երանելին
Դաւիթ թէ ած դա
տաւոր է։ *Գոլ է՝ և աշա
կերտն. մի է օրէնսդիր
և դատաւոր։ *Ապա ու
րեմն վայելուչ է ոչ այ
լում ումեք յէիցս դա
տել. բայց միայն որ 'ի
վր ամենեցունցն ած։
*Արդ զիարդ ետ զայն
որդւոյ մարդոյ. եթէ է
իբրև զմի 'ի մէնջ. զիարդ
ճշմարտէ՝ զասելն՝ ըզ
փառս իմ այլում ոչ տաց։
քանզի փառք այն է դա
տաւոր գոլ. *Իսկ եթէ
ծղէ առե

առեալ զայն որդւոյ, ոչ
եղև ինքն արտաքոյ դա
տելոյն վս նոյնութե բը
նութենն. և է որ առնէ
որդի մրդոյ, զիմրդ ոչ է
ամենեցունց յայտնի թէ
ած է բանն վս առ՚ի հօ
րէ անձառ ծննդեանն.
նոյն ինքն և որդի մար
դոյ վս միաւորելոյն ը
մարմնոյ՝ և զմերս կրելոյն
ծննդեանդ՝ ի կնոջէ։ Որով
յորժամ ասէ առ հրէայսն
զի խնդրէք զիս սպանա
նել՝ զմարդ որ զճշմար
տութիւնն խօսեցայ։ և
թէ՝ ոչ ոք ել յերկինս.
բայց միայն որ էջն յեր
կնից որդին մարդոյ։
*Նաև դարձել՝ ոպ բարձ
րացոյց մովսէս զօձն յա
նապատի։ այնպէս բարձ
րանալ պարտ է որդւոյ
մարդոյ։ և կամ յորժմ
ասէր յաղագս իւր. քան
զի հանդերձեալ է որդի
մարդոյ գալ փառօք հօր
և հրեշտակաց սրբոց։
*Նաև դարձեալ, զո՞ ոք

ասէն զինէն մարդիկ թէ
իցէ որդի մրդոյ։ և միան
գամայն պարզաբար, քա
նիցս անգամ մարդ ան
ւանի յածաշունչ գրոց,
ոչ առանձին և ըստ մա
սին մարդ գոլ ասեմք ՚ի
բաց անջատեալ զառ ՚ի
յայ հօրէ բանն. այլ հա
ւատամք յաւէտ թէ և
ած է ճշմարտապէս. և
եղև որդի մարդոյ վասն
մեր անօրինաբար յետ
գոլոյն ած. և մի է որ
յս քս։ *Նաև յայժ ամ
պարշտութի է որոշել
յերկուս որդիս և յեր
կուս քրիստոս յետ ան
ճառ միաւորութենն. որ
և ք զմիտ և զբան ամ է
վեհագոյն։ *Նաև եր թե
րևս յայժ դըժուարին՝ ո
րոց կամիցին քննել
զամ վս քի գրեալս, և
առաւելագունից մրտա
ծութենց առնել զառըն
թեր դրութիւ։ *Որով
գիտեմք զգրեալն թէ
առ իմաստնոյն պատ

Ա․ Նաւակտի

Ճառս և իմաստնագոյն
ես լեցի ։ *Ոչ զիառաջ
նորդեսցէ բոլորիցս ած
հոգւովն սբյ ածասէր
մնաց ձերոց․ առ՚ի կա
րող լինել իմանալ ուղ
ղակի։ Օ՚ի գտեալ այս
պէս Բնի և՚ի ձեզ հա
ճասս անխոտորս և ան
շաղախս, պսակեցէ հարըս
տապէս վերին բարու
թեքն․ և ամեներանձնս
ցուցցէ։ *Քանզի ամե
նեցուն մեր կոյս քն է․
որով և ընդ որումն այ և
հօր փառք հանդերձ սբ
հոգւովն յաւիտեանս
յաւիտենից ամէն։

Թագաւորին։

*Նորին Տեառն Սրբոյն
Կիւրղի Նախեպիսկոպոսապետին
Աղեքսանդրի․ առ բարեպաշտ
Թագաւորին՝ մեծի կոստանդին
Յորդոր ուղղափառ Թագա
ւորին Թէոդոսի․ Առ
Արկադիա և Մարինա։

*Գլուխ․ Լ․Օ․ ։ *

ԱՐԻԱՃ ՏՐ
բանութի տիեզե
րական և պարծանս
սրբոց եկեղեցեաց
ամենեցուն փրկչին մե
րոյ քի, ասասցէ ոք և
կոյժ վայելչաբար զձեզ
սրբազանսդ և զամենա
մաքուրսդ նր հարսունս
ըղ բարեպաշտ և զածա
սէր Թագուհիսդ։
Որոց ամենազան առա
քինութեամբ փայլատակէ
գեղեցկութիւնդ, որ և
ածունեն աչաց է քաղցր
և ծանօթագոյն։ *Խո
կումն և փոյթ յաւէտ․
զի և արդէն իսկ կանդ
ձգլթ նեալ

նեալ զպարտն գող ու
ղիղ հաւատով վայել չա
ցեալք· եւ ոչ ըստ իրիք
եղանակի շարժեալ ք՝
*Գործէ՛ ուրեմն եւ ասէ՚ի
մաստունն Պօղոս օրէնս
գէտն ճշմարտապէս ·
եւ ըզքէն հեթանոսաց
քահանայագործօղ խոր
հուրդ: *Ապ զի եղբարք
իմ սիրելիք· հաստատուն
եղերուք եւ անշարժք ա
ռաւել լերուք ՚ի գործ
տն յամ ժամ: քանզի
ուր հաւատ ուղիղ եւ ան
բիծ, որոց ՚ի գործոց բա
րեաց պարծանօք յոյժ
վայելչաբար ՚ի ներքս բե
րեալ լինի · եւ հաւատար
ընթաց ունի զմտանելն
անդր ամ իրօք ամ բա
րւոյ կատարելութիւն:
*Նայժմ առ ձերդ սըր
բութի բանս որ ՚իմեզէ
՚ի ներդոյէդ ձեզ բարե
փառութէդ վերջանայ
և խոստովանի զպարտու
թի ոչ ինչ պատկառել·
եղեցի արդեօք եւ թողու

Թե արժանաւոր թէ եր
կուցեալ զգովելն· Որոց
ոչ հաստու եղեալ արժա
նաւորութե· զի թէ ու
նիցի զկրողութին ուղղել
զփափագելին՝ յիրաւի
ըստ գտնիցի զյոլովս ախ
տացեալ դանդաղանս:
եւ յայս զփոյթն առնել
մի՛ ոք վճարեսցի ՚ի ծա
լութե պատճառանաց:
Քանզի որոցէր ՚ի դէպ
գեղեցկացուցանել կա
րողութի զառաքինուէդ
բարեհռչակութի · ըն
դէր տրտմեցուցանեն ըր
ռելով: *Իսկ եթէ տկա
րանայ կամ երկնչի եւ խոս
տովանի զպարտութի· ոչ
նմա վերագրեսցուք ըղ
պատճառսն, այլ ձեզ·
որոց այսքան երեւելեօք
ձերոց առաքինութեցդ
գերունակութի, եւ զա
մենեսեան զարդարել սո
վորեալքն բանք՝ յոչ
ինչ համարեալ եղեն:
քանզի արմատ ձեր է՛
անդստին ՚ի յերկար ժա

Առ Յորան

մանկաց թշուորական
յարաձգեն մինչև ցայժմ
և և ս ոչ և համառացեն
ինկեմ ։ * Այլ ահա և
յոյժ համատեան զքի
թարքրութենէն բուռն
հարիք • ըզնըմա թըլե
ցելան խորհիլ և գործել
փութացեալք ։ * Զ այս
ոչ ասացի գործովք և
անբիծ համատովք վայ
ելչացեալք ։ և զձեր թա
գաւորցդ գաւիթս կու
սութեդ պայծառացու
ցեալ փառօք ։ * Նաև զայս
ամենականար կանգնեալ
տաճարս ք̄ի ։ քանզի շը
նորհի առ՚ինմանէ, սըր
բոցդ ձեր անձանց ընդ
այլովքն՚ և այս ։ * Նաս
ցից ինչ առաւել և 'ի
սրբազանից գրոց ։ * Ու
րախ լերուք 'ի տր յամ
ժամ ։ դրձ̃լ ասեմ ուրախ
լերուք ։ հեզութիդ ձեր
յայտնի լիցի ամ մարդ
կան ։ * Արդ 'ծանուցաւ
և հաչակեցաւ յամ գա
ւառս և 'ի քաղաքս • ոչ
զպատկեր ինչ ունելով

Թղթոցն ։

գիր՝ զառ 'ի քո բարե
պաշտութիդ ։ և գեղեց
կուի վարուց ձերոց ձա
ռագայթեց յայտնապէս
և արժանաւորեցաւ ամ
սքանչանաց ։ * Նաև հա
մարեցայ պարտ գոլ ամի՝
որ ինչ և իցէ բարութեքդ
առլցեալքդ այամ շնորհի
հաղորդեցուցանել հո
գևորականի ոչ զոքսքի
հարսունս ։ * Նաև այսէ
այժմուս առ յինէն առ
աադրեալ գիր ։ Վ սորոյ
ոչ փոքր ինչ ունիլ կա
րողութի ոչ վարկանիմ
որոց ընթեռնուցունն
յօգուտ ։ * Քանզի որք
ոչն են ուղղակի խորհիլ
սովորեալք, ոյ անհաւան
եղեալք յաղագս ամցունց
փրկչին մերոյ քի, յուղ
ղուի ածէ. և իւր հրդազ
գ.ծս առնէ գեղեցկապէս
* Իսկ զորս ուղիղ մտօք
են անցեալք, և ճշմարտու
թեն աւանդութե սիրօղք
պատրաստագոյնս երևե
ցուսցէ Որոց'իբարւոք
է ձա մր

Ա. Բորան:

մրտածութեց բազմօրի
նակ դտիւք եւ յա͞ծաշունչ
գրոց ցուցմամբք: քան
զի ուսցի եթէ բնութ
եւ ճշմարտութեամբ ա͞ծ է
Էմմանուէլ. եւ ա͞ծա
ծին է վ͞ս նորա եւ որ ծը
նաւն զնա կոյսն: *Զի
որք ասել զայս եւ խորհել
երկուցեալք, ո՛չ իմացան
ըստ վայելուչ գոլոյ ըղ
խորութե բարեպաշտու
թեն խորհրդոյ: *Պարտ
դոլ վարկանիմ դուզնա
քեայ ասել եւ զառաջելա
կան աւետարանութիս
զոր 'ի վ͞ր քին առնեն
ամենեցունց տ͞ն: եւ ա͞մ
ա͞ծաշունչ գրոց զառնմ
դիտումն եթէ ո՛ւր ու
րեք հայի ճշմարտութե
անանդութեցն զօրու
թե: *Ա.րդ՝ հաւա
տամք 'իմի ա͞ծ հայր ամե
նակալ. ա͞մ երեւելեաց
եւ աներեւութից արարիչ:
*Եւ՛ իմի տէր յ͞ս ք͞ս
որդին ն͞ր, ծնեալ 'ինը
մանէ ըստ բնութե նախ

*Թադէոսի:

քան զա͞մ յաւիտեանս
եւ ժամանակս: *Քանզի
է անսկզբնակից ըստ ժա
մանակի եւ մշտնջենաւո
րակից իւրոյն ծնողի:
գահակից եւ հաւասարա
փառ նմա եւ հաւասարու
թե պատկեաղ առ ա͞մ որ
ինչ եւիցէ. քանզի նկա
րագի՛ր է եւ ձառագայթ
էութե ն͞ր: *Հաւատամք
նմանապէս եւ՛ի հոգին
ս͞բ. ո՛չ օտար զնա ա͞ծա
նոյ բնութեն համարե
լով: քանզի է 'ի հօրէ
բնաւորապէս հեղեալ
յառաջ որդւով յըստաց
ուած: զի իմանի այսպս:
*Մի՛ է եւ համագոյ եւ
'ի նոյնութե փառս ս͞բ
եա երկրպագելի երրոր
դութիւն. եւ ասեմք զնա
յէութէն ա͞յ եւ հօր ան
ձառաբար ծնեալ միա
ծին ն͞ր բանն. եւ նախ
քան զ յաւիտեանս արա
րիչ. որով ա͞մ եւ յորմէ
ա͞մ. լոյս ճշմարիտ զա͞մ
կենդանագործօղ բնու

ԷՃԷ թին:

Թ՛ին. ✳Քանզի կենդա
նի երեւեցաւ այլ ՚ի կեն
դանւոյ հօրէ ՚ի յետին
յաւիտենիս ժամանակս
հաճութբ նոյ. զի ապրե
ցուսցէ զորս ՚ի յերկրի
ազգ անկեալ յանէծս եւ
մեղօք ՚ի մահ եւ յապակա
նութիւն. զզաւակեն աբ
րահամու բուռն հար
կանէ ըստ գրոց. եւ հա
զորդ եղեւ արեան եւ
մարմնոյ. զի եղեւ մրդ.
մարմին առեալ եւ իւր զնա
արարեալ՝ ծնաւ մարմ
նապէս ՚ի սրբոյ ածած
նէն մարիամայ. ✳Այլ
թէպէտ եւ ըստ մեզ եղեւ
զծառայի զկերպարանս
զգեցաւ տնօրինաբար,
եկաց մնաց ըստ բնութն
յածութն եւ ՚ի տրութն.
քանզի ոչ դադարեաց
ի գոլոյն ած. թէ եւ եղեւ
մարմին. այսինքն ըստ մեզ
մարդ. ✳Բայց վս զի ան
փոփոխելի է ըստ բնութն
այլ ած, մնացեալ որինչ
էրն միշտ, եւ է եւ եղիցի

եղեւ որդի մարդոյ. եւ
վս զի էջ կամաւորութբ
՚ի մարդկութեան չափ.
Քանզի խոնարհեցոյց
զինքն յունայնութիւն.
կրեաց կամաւորապէս եւ
զծնունդն ՚ի կնոջէ.
✳Ո՛չ սկիզբն գոլոյ ա
ռեալ ածայնոյն իւրոյ
բնութեան՝ յորժամ ըստ
մարմնոյ ծնանիլն ասի.
այլ է՛ր եւ է՛ ոչ առացի
յայ հօրէ բնութբ ճշմար
տապէս բանն. ✳Բայց
վս զի ոչ մարդ պարզա
բար իմանի ըստ մեզ որ
՚ի սրբոյ կուսէն ծնելն.
այսինքն մարմնացեալ
բանն, եւ իւր ունելով
մարմին զոր ինմանէն.
վս այսորիկ ասի ծնանիլ
մարմնապէս. զիւրոյն մար
մնոյ ծնունդն իւրացու
ցեալ. ✳Իսկ որք ասեն
անհամարաբար՝ ոչ գոլ
ածածին զսբ կոյսն մա
րիամ, անկանին հարկա
ւորապէս յերկուս ասել
որդիս այս. քզի թէ ոչ

ծնաւ մարմնապէս մարմ
նացեալ Աստուած մեր կոյսն,
հարկ է ասել թէ և ոչ
կամաւորութեամբ խոստովա
նիլ նոցա թէ ըստ հասա
րակաց մարդ ծնաւ. ոչ
ինչ ունելով առաւել
քան զմեզ. *Նոյն զի
մարդ կրկնի նմա ամենայն
ծնունդ. և ամ լեզու խոս
տովան լինի եթէ տէր է
յս քս 'ի փառս այ հօր.
զի մարդ երկրպագեն նմա
հրեշտակք. և վերնոցն
զօրութեանց մեր բազմու
թիւք. արդեօք սնոտի մարդ
պաշտեն ընդ մեզ ամ
երկնաւորքն. մի լիցի.
քանզի երկրպագեմք ոչ
այ ճշմարտի Էմմանու
ելի. և եղիցի ոչ այլ ապ
երկրպագելն' եթէ ոչ զի
համատամք էթէ նմա որ
յայ բանն' որ յամ ստաց
ծածոյս երկրպագի.
*Մարմին եղև ըստ գր
րոց. ոչ 'ի մարմին փոխա
դրեալ. այլ 'ի սէր կուսէն
մարմին առեալ ոչ ասա

ցի. և մարդկօրէն կրեալ
ծնունդ ըստ մեզ. և մարդ
եղեալ վասն մեր. մեռցի
մարդկօրէն և յարեաց է
ամ ապաք. կոխել զմա
հուն զօրութիւն. *Եւ ան
զի այսպէս կարողութիւ
եղև և մեզ քրիստոսի յաղթել
զօրանալ 'ի լինի մեղաց.
'ի բաց մերկանալ զապա
կանութիւն. և 'ի բաց փախ
չիլ մահու. և այսպէս
ասել խնդութեամբ քրիստոսի.
ուր է մահ յաղթութի
քո. ուր է դժոխք խայ
թոց քո. քանզի ոչ ապա
մաւ կործանեցաք, այս
պէս յաղթեցաք քրիստոսի.
*Իսկ եթէ մարդ հասա
րակաց էր Էմմանուէլն
զի մարդ արդեօք եղև օ
գուտ մարդոյս բնութեան
մարդոյն մահ. որ և բա
զումք մեռան յառաջա
գոյն մեր մարգարէքն.
աբրահամ այն ամենահրա
չակն. 'ի սահակ և յա
կոբ. մովսէս և սամուէլ.
և որք զնոցունց կնի ե

զեն մեքն. և ոչ օգնեաց
որոց 'ի յերկրիս մարդ-
կան ազգի՝ ոչ մարմն և ոչ
ինչ. այլ ապրեցոյց զՔս.
* Քանզի 'ի ջոյց փոխա
նակ մեր զիւր մարմինն.
և տրւեալ զնա մահու-
վանն մեր, զամենեսեան
զերծոյց 'ի մահուանն է
կապանաց. * Քանզի բա
նական եղև ընդ ամենե
ցունց քան զամենեսին
վեհագունին մահ. զի
և բնութք ամ է որ 'ի
հօրէ բանն. և իւր մար
մին է որ վս մեր ամ և
հօր 'ի հոտ անուշից մա
տուցեալ. * Ապա ուրեմն
ամբարշտութի է և յոյժ
անտեղի յերկուս բաժա
նել զմի տէր յս քս.
* Ընդ դէմ գումարի
նոցա 'ի մաստունն պօղոս
այսպէս ասելով. մի տր
մի հաւատ, մի մկրտու
թի. * Արդ քզի եթէ
մի է տէր. և բաժանեն
զնա ոմանք յերկուս որ
դիս զմինն, ո՞ւմ տաք

զտէրութեանն փառս.
* Արդեօք 'ի հօրէ ծնի
ցեղոյն բանի. քանզի նմա
վայելէ ամ տրուն անուն
եւր. և է ճշմարտապէս
բոլորիցս տր. ապա ո՞ւր
ուրեք դիցուք զմիւսն.
քանզի արտաքոյ կացցէ
'ի գոլոյն տր. Թոյլ տա
լով վեհագունին՝ և ան
համեմատաբար առաւե
լագունին. * Այլ որում
որ 'ի կնոջէն ասէ նոքայն
ասեն որոշեալ՝ զտրուեն
հպեցուսցուք փառս.
և ապա զիա՞րդ իցէ տէր
յայս բանն. * Նաև եթէ
մի է տր ը̄ գրոց. և ասակ
մարդոյ զտէրութեն ա-
նուն շնորհեմք. զիա՞րդ
մի հաւատ. կամ զիա՞րդ
մի մկրտութի. * Նաև
եթէ իցեն երկու որդիք
ըստ ոմանց, յո՞վ հաւա
տասցուք. * Նոցա անու
նումնութեն գործ լիցի
ասելն, յո՞յր անուն մկր
տեցաք միոյ մկրտութե
գոլով. * Արդ տեսանէ
ամիրօք ձեր 'ի մե մաս

մաստութին զարբեցու-
ին զայս բան շարժեալսն
յանդեղեցիկսն. յաւէտ
զ յետին ամպարշտութի
խոտորեալսն: *Բայց
վարկանիմ պարտ զոլ
մեզ զածային նր քննել
խորհուրդ. սուր մաս
ծուն ակամբ տեսանել
զորս յիշատակելն կամի
ցին. և դիմօք բարեպաշ
տութե իւրեանց հպիլ
բանիւք. քան զամսուր
սրագոյն ունելով զնա:
*Զ. ի ուրանան զեկեղն
'ի զօրութի ճշմարտութե
զգնօղն իւրեանց տր.
այսինքն զ.քս: և երկու-
ցեալք 'ի բարեպաշտեն
սովորից և տրտմեցելոյն
'ի վր այսորիկ: *Նաև թէ
պէտ և նախանձ արժանի
սքանչանալոյ խոստովա
նին, եթէ և ած է 'ի սբ
բոյ կուսէն ծնեալն և
տր, և որդի այ և եթէ
ոք պարզ ընկալցի զառ
ի նոցանէ բանս, համա
րեսցի ուրեք ըստ կար
գի ուղիղ և վայելուչ

ասել. և 'ի ճշմարտութե
աւանդութե ոչ օտարա
ցեալս: *Բայց եթէ ոք
կամիցի հետազօտել քըն
նութբ և ստուգել զաս
ցելոցն մտս, ոչ ուրեք
գտցէ պարզ. քզի են ածք
բզմք և տեառք բզմք
յերկինս և յերկրի. որպ
երանելին Պօղոս գրէ:
այլ մեզ մի է ած հայր՝
յորմէ ամ. և մեք 'ի նմա.
և մի տր յս քս՝ որով ամ.
և մեք նովաւ: *Սակայն
յորժամ յս քս անուա
նեմք զոր յայ հօրէ բնն
մարդկայնով կերպիւ ե
րևեալ նշանակեմք: ոչ
շնորհի մասամբ և եկա
մուտ արտաքուստ ունե
լով զպատիւն. այլ գո
լով այն ինչ որ էրն ըստ
ճշմարտութե լինի հաւա
տացեալ: *Քանզի ած
գոլով բնութբ և առանց
մարմնոյ, մնաց ած և
մարմնովն: եկաց մնաց
որդի և տր. և յորժամ
եղև մարմին. և տր գո
էճզ լով

լով ճշմարտապէս բոլո-
րից, Նովիմբ փառօք
դարձեալ երեւի ՚ի մարդ-
կութես եղեալ: *Ա՛րդ՝
թէ աձ ճշմարիտ գոլ ա-
սէն զոր ՚ի սրբոյ կուսէն
ծնեալն. այսինքն զառ
՚ի յմյ Հօրէ բանն բնու-
թբ միաւորեալ ընդ մարմ-
նոյ. ընդէ՞ր երկնչին
խոստովանիլ թէ աձա-
ծին է տր կոյսն: *Ա՛յլ
տեսութի իմն առեղծա-
նի նց ասելն, թէ և աձ
է և մր և աթոռակից
Հօր, սակայն ոչ այսպէս
խորհին ըստ ճշմարտու-
թե. այլ ոչ շնորհի մա-
սամբ. և ոչ ըստ յառա-
ջադիմութե տրեալ ա-
սեն ՚ի սրբոյ կուսէն ընդ
Հասարակաց մեզ մարդոյ՝
ծնիցելոյն զորդխութե
և զտրութե փառս:

Ասէ զի աձ ածինդ ձայն
ևնց եղև սովորութի,
որ յառաջ քան զմեզ սբ
Հարքն: որք և գնացին
զարմանալիք Հաւատովք

և մինչև ցայժմ յամենե-
ցունց որ յամ տեղիս ոպ
է ասել ՚ի ներքոյ երկնից
պարտ գոլ Համարեցայ
ըստ ճշմարտութե ասել:
*Զի մի՛ թըւեսցի զոր
ինչ ՚ի միտս անկեալ պար-
զաբար առանց քննելոյ
ասել ՚ի նոցայնոցն արտա-
դրեցելոց. յորոց որքդը
տանին յեկեղեցիս զոր
ինչ յայսոսիկեն պիտա-
նացու՝ բերցուք և առ-
ընթեր դիցուք ՚ի ցու-
ցումն ըստ կնքոյ օրինա-
կի. առ՚ի ճշմարտութի
իմոց բանից. *Ա՛սէ ե-
րեքերանեանն՝ ճշմար-
տապէս Հռչակաւորն ՚ի
բարեպաշտութե. Ա՛թա-
նասիոս՝ եղեալն ընդ ժա-
մանակս՝ աղէքսանդրա-
ցւոց եկեղեցւոյս եպիս-
կոպոս. յորում յաղագս
մարմնաւորութե ճառին
վասն Քի զայս ինչ:

*Սրբոյն Աթանասի:

Խոստովանիմ զնա որ
դի այ և ած ըստ
հոգւոյ. և որդի մարդոյ
ըստ մարմնոյ: ոչ երկուս
բնութիւս զմի՝ որդին,
մինն եր՛րպագելի և միւ-
սըն աներկրպագելի.
այլ մի՛ բնութիւն բանին
այ մարմնացելոյ. և երկր-
պագելի համանդերձ մարմ-
նով իւրով միով երկր-
պագութեամբ: և ոչ երկուս
որդիս՝ այլ զմի որդի այ
ճշմարիտ և երկրպգելի,
և այլումն ՚ի մարիամայ
մարդ ոչ երկրպագելի,
ըստ շնորհի որդի այ ե-
ղեալ ոպ և մարդիկ. այլ
զոր յայ ոպ ասացի մի՝
որդի այ և ած զնոյն և
ոչ այլ. և ՚ի մարիամայ
ծնեալ ըստ մարմնոյ ՚ի
վախճան աւուրցս. ոպ
և հրեշտակն՝ յասելն ածա-
ծնին մարիամայ, թէ զի՞
արդ լինիցի այս, զի զայր
ոչ գիտեմ. ասէր՝ հոգին
սբ եկեսցէ ՚ի քեզ. և

զօրութիւն բարձրելոյն հո-
վանի՛ լիցի ՚ի վր քոյ.
վս որոյ և ծնեալն սբ կո-
չեսցի որդի այ. *Արդ՝
ծնեալն ՚ի մարիամայ սբ
կոչեսցի որդի այ բնու-
թբ և ած ճշմարտապէս
և ոչ շնորհիւ և հաղոր-
դութբ ըն մարմնոյ միայն
որդի որ ՚ի մարիամայ
մարդ. այլ և ըստ հո-
գւոյ նոյն ինքն որդի
այ և ած. չարչարեալ
ըզ մեր չարչարանս ըստ
մարմնոյ ոպ և գրեալ է:
*Քս չարչարեալ վասն
մեր մարմնով: և դարձեալ
որ յիւր որդին ոչ խը-
նայեաց. այլ վասն ամե-
նեցուն մեր մատնեաց
զնա: *Իսկ անչարչարե-
լի մնացեալ և անայլայլե-
լի ըստ ածութեն, ըստ
ասացելոյն ՚ի մարգարէ-
էն. ես ած և ոչ փոփո-
խիմ: *Իսկ մեռեալ
զմեր մահ ըն մարմնոյ վս
մեղաց մերոց. զի զմահ

*Ս չարչարութեանն։

սպանցէ 'ի ձեռն վասն
զմեր մահուանն . ըստ
բանի առաքելոյն ընկլ
լաւ մահ յաղթութի ո՞ւր է
մահ յաղթութի քո. ո՞ւր
դժոխք խայթոցն քո։
*Եւ դարձեալ. քո՛ մե
ռաւ վս՛ մեղաց մերոց ըստ
գրոց. անմահ և անըմբռ
նելի մնացեալ ըստ աստուա
ծութեն ոչ անչարչարելի
զօրութի հօր. ըստ առա
ցելոյն պետրոսի. քանզի
ո՛չ էր կարողութի ըմբռ
նել նմա 'ի մահուանն է։
*Եւ այս 'ի վե՛ այսո
ցիկ բերէ եդեալ 'ի միջի
այսպէս. *Իսկ եթէ ոք
աւելի ք զայսոսիկ յած
այնոց գրոց ուսուսցէ.
այլ որդի ասելով զոր յայս,
և այլ զոր 'ի մարիամայ
ըստ շնորհի որդեգրու
թե ոչ մեքս. ոչ զի գոլ
երկուս որդիս, մի ըստ
բնութեան որդի այս որ
յայն. և միւս' ըստ շնոր
հի որ 'ի մարիամայ մարդ։
*Կամ թէ ոք զտն մե

*Սուրբ Հոգւոյն։

բոյ զմարմինն 'ի վերուստ
ասիցէ, և ո՛չ 'ի կուսէն
մարիամայ. և կամ փոփո
խեալ զած ութին 'ի մար
մին. կամ շփոթեալ. կամ
այլայլեալ. կամ չարչարե
լի զան ած ութին. կամ եր
կրպագելի զան մերոյ ըզ
մարմինն, որպէս մար
դոյ. կամ աներկրպագե
լի որպէս ան և այս մար
մին. զամ նզովէ՛ սբ և
կաթուղիկէ եկեղեցի.
հաւանեալ ամենայնոյն
առաքելոյ որ ասէ. եթէ
ոք աւետարանեսցէ ձեզ
աւելի քան զոր առիքն'
նզովեալ լիցի. *Եւ
զայսոսիկ ասէ երանելին
աթանաս։ *Բայց վար
կանիմ պարտ գոլ և զայս
լոց սրբոց եպիսկոպոսաց
առ ընթեր դնել ձայնս
զնոյն ունելով դի
տում։

Վ չայուաբեանս

*Ատտիկեայ Եպիսկոպոսի:

Այսօր ք(րիստո)ս տ(է)րն մեր զմարդասիրութեն ծնունդ ընկալաւ. քան զի ըստ ած(ած)ութեն պատճառ յառաջագոյն էր: *Նա՛ ապա 'ի վ(եր)ո այսոցիկ բերէ դարձեալ: *Մարդասիրութբ բանն ունայնանայ, ունայն գոլ բնութբ. ք(րիստո)սի զինքն ունայնացոյց զկերպարանըս ծառայի առեալ. ան մարմինն վ(ասն) քո մարմնանայ: զի բանն մարմին եղև՝ ընդ շօշափմամբ անկեալ, վ(ասն) բնութեն անմարմնութե շօշափելի: Անսկիզբն սկզբամբ լինի մարմնականաւ: կատարեալն աճէ՛: անփոփոխելին յառաջադիմանայ: Հարուստն՝ յայրի ծնանի: զգեցուցանօղն զերկինս ամպօղէք՝ խանձարրօք պատի. Թագա

*Սուրբ Հայրն: Հորն 'ի մտաւոր դնի:

*Անտոտոսի Եպիսկոպոսի:

Զոր երէկ անարատ ծնընդեամբ փրկչին՝ մեզ՝ կենդանածինն. գեղեցկածինն. մեծածինն. լուսակիրն. յուսակիրն. ածածինն. աքանչելածինն կոյսն մայր երկնեաց մարիամ:

Ամփիլոքի Եպիսկոպոսի ջի կոնիոյ. Յուդ յաղագս ըստ մարմնոյ ծննդեանն:

Ճշմարտութին ծանուցաւ. շնորհն եկն երևեցաւ. որ որդին էր ա(ստուծո)յ՝ յա(ստուծո)յ բանն՝ մարմին եղև վ(ասն) մեր. զի ըզմարդ կանգուցուս 'ի կեանս յաւիտենականս յարուցէ. և 'ի մեռելոց 'ի վերկանգնեսցէ արարիչն բոլորից. որ նախ քան զամ(ենայն) արարածս երևելիս և աներևոյթս, ընդ միայնոյ

*Վաճաշուբինս։

Հօր և Հոգւոյ գոլով ան
մահ՝ այսօր ահա մեզ 'ի
կուսէ ծնեալ առանց
ամ մեղաց. այսինքն
առանց առն։

*Մամոնի Նախակարապետ Մար
բեանոս դպիր. Բանիւ ա
տայ կաս ուրեմն յաղագս ամ
Բանին։

Իսկ եթէ ինքն ամ
բնութբ գոլով ոչ
այ միածին որդի,
յառման ծառայի կեր
պի՛ եղեալ. և անդրանիկ
որդի կուսին կոչիլ ար
ժանաւորեալ. փրկանս
զինքն փոխանակ ամենե
ցուն տուեալ։ *Աղն 'ի
վր բերէ այսոցիկ։ ահա
ցուցի զամպարշտութի
յոր անկանին արիանոսքն
ասելով պէտս ունել ամ
ածնին մարիամայ ըստ
օրինացն մատուցելոց պա
տարագաց. յաղագս ծը
նընդեան կանանց.

*Սուրբ Հայրն։

*Յովհաննու՝ յաղագս ամ
այնոյն ծննդեան. զոր տեսե
յաղագս ամէ կուսին։

Փոխանակ արեգա
կանն զԱրեգակն
արդարութե անպարա
գրապէս տարած. և մի՛
խնդրերթէ զիմ՞րդ՝ք զի
ուր ամ կամի՝ յաղթի՛
բնութեն կարգ։ Բան
զի կամեցած՝ կարաց և
էջ. ապրեցոյց ընթացա
կից ամի. այսօր Աղն ծը
նանի, և էն լինի որ ինչ
ոչ էր։ քանզի գոլով ամ՝
լինի մարդ. ոչ 'ի բաց կա
ցեալ 'ի գոլոյն ամ։
* Բանզի ոչ ըստ 'ի
բաց կալոյ յԱստուա
ծութենէն եղև մարդ.
և ոչ ըստ յառաջադիմու
թե մարդկան եղև ամ։
այլ բան գոլով ըն անախ
տութեն՝ մարմին եղև.
անփոխադրելի մնացեալ
բնութե. *Աղն 'ի վր ա
ըշխա թո

Ա— Կերպն

Թուոյ կացելոյ և բարձ
րացելոյ նստի ։ 'ի մտու
դնի անշօշափելին ․ և
պարզն և անմարմինն ձե
ւօք մարդկայնովք պա
տի ․ որ զմեղացն խզէ
զկապանս՝ խանձարրա
պատ լինի ։

Սեւերիանոսի Եպիսկոպոսի ։

Քանզի ծնեալ 'ի վերուստ 'ի հօրէ բանն անձառապէս ․ անպատմաբ̃ր ․ անհասանելի ․ մշտնջենաւորապէս ․ նոյն ինքն 'ի ժամանակի ծնել 'ի ներքուստ 'ի կուսէն մարիամայ ․ զի ներքուստ ծնեալքս թերեւս 'ի վերուստ ծըն ցին երկրորդ անգամ ․ այ սինքն յա̃յ ։

✻✻✻
✻✻
✻

Թէոդորոսի ․

*Ամփիլոքիոսի Եպիսկոպոսի,
յորժ յաղագս հաւատոյն
ճառէ ։

Ե՛ս և յաղագս մարմնոյն տնօրէնութեան փրկչին հաւատամք անայլայլելի և անփոփոխելի միացեալ ա̃յ բանին, զմարմնաւորութիւն 'ի մարդկութեանն ։ քանզի որդի գոլով ճշմարտա̃պէս ա̃յ ըստ մշտընջենաւոր ծընընդեանն յա̃յ, եղև որդի մարդոյ ե̃ 'ի կուսէն ծննդեանն ․ և է մի և նոյն ․ կատարեալ ա̃ծ ըստ կատարելու̃են և համագոյ հօր ․ և կատարեալ մարդ նոյն ինքն ե̃ իկուսէն ծննդեանն՝ և համագոյ մարդկան ըստ մարմնոյն ․ * Իսկ եթէ ոք յերկնից ունել ասէ մարմին զտ̃րն ․ կամ համագոյ ա̃յ զմարմինն ․ եղիցի նզովեալ ․ * Եթէ ոք զմարմինն տ̃ն ոչ խոս

ե̃ ճժե̃ տովա

Ի ԵՓԵՍՈՍ

* Ողջոյն ասա Ակիլաս եւ Պրիսկիլլէ
եւ տանն Ընծիփորոսի։ Երինաստոս
մնաց Կորնթոս, բայց զՏրոփիմոս
հիւանդ թողի Միլիտոս։ Հապա
դու մինչեւ ձմեռ եկուր առաջ։
Եւբուղոս եւ Պուդէս եւ Լինոս եւ
Կղավդիա եւ բոլոր եղբարքը
քեզ կ՚ողջունեն։ Տէրը Յիսուս
Քրիստոս հոգւոյդ հետ։ Շնորհք
ձեզ։ Ամէն։

Ի ՏԻՄՈԹԷՈՍ Ա

* Պօղոս առաքեալ Յիսուս Քրիստոսի
ըստ հրամանի Աստուծոյ Փրկչին
մերոյ եւ Յիսուս Քրիստոսի յուսոյ
մերոյ, Տիմոթէոսի ճշմարիտ որդւոյ
հաւատոյ։ Շնորհք, ողորմութիւն,
խաղաղութիւն ի Հօրէն Աստուծոյ
եւ ի Քրիստոսէ Յիսուսէ Տեառնէ
մերմէ։ Որպէս խնդրեցի քեզ
երթալ Մակեդոնիա, դու մնա
Եփեսոս, զի պատուիրես
որոշեալ անձանց ոչ այլ եւս
ուսուցանել, ոչ առասպելաց
եւ անվերջ ազգաբանութեանց
որ հարցմունս ածեն եւ ոչ
շինութիւն Աստուծոյ որ է
հաւատով։ Եւ պատուիրանին
նպատակ է սէր յսրտէ մաքրէ
եւ խղճէ բարւոյ եւ հաւատոյ
անկեղծէ, յորոց ոմանք
շեղեալ դարձան ի պարապ
բանս, կամենալով լինել
օրինաց վարդապետք, եւ ոչ
հասանեն զոր ասեն եւ զոր
հաստատեն։ Եւ գիտեմք զի
օրէնքն բարի է, եթէ ոք
օրինաւորապէս գործէ զնա,
գիտելով զայս, զի ոչ
օրինաց է արդար, այլ
անօրինաց եւ անհնազանդաց,
ամբարշտաց եւ մեղաւորաց,
անսրբոց եւ պղծոց, հարանց
մահաբանաց եւ մարդասպանաց,
պոռնկաց, արանց հայհոյողաց,
գողից, ստախօսաց, երդմնազանց,
եւ եթէ ոք այլ ինչ հակառակ
է առողջաբանական վարդապետութեան,
որ ըստ աւետարանին
փառաց երանելւոյն Աստուծոյ
որ հաւատացեալ եղէ ես։
Շնորհակալ եմ Քրիստոսի
Յիսուսի Տեառն մերոյ որ
զիս զաւրացոյց, զի հաւատարիմ
համարեցաւ զիս ծառայել,
զառաջինն զիս որ էի հայհոյող
եւ հալածող եւ նախատող,
այլ ողորմութիւն գտի, զի
անգիտութեամբ արարի
հաւատոյ պակասութեամբ։
Եւ շնորհք Տեառն մերոյ
առատացան հաւատով եւ
սիրով որ է ի Քրիստոսէ
Յիսուսէ։ Հաւատարիմ է
բանն եւ ամենայն ընդունելութեան
արժանի, զի Քրիստոս
Յիսուս եկն ի յաշխարհ
զմեղաւորս կեցուցանել,
յորոց առաջինն եմ ես։
Այլ վասն այսորիկ ողորմութիւն
գտի, զի ի ինձ առաջինի
ցուցցէ Յիսուս Քրիստոս
զամենայն երկայնամտութիւն
առ օրինակ կենդանեաց
հաւատալոց ի նա յաւիտենական
կեանս։ Եւ թագաւորին
յաւիտենից անապական
անտեսանելի միայն իմաստնի
Աստուծոյ պատիւ եւ փառք
յաւիտեանս յաւիտենից։
Ամէն։ Զայս պատուէր
տամ քեզ որդեակ Տիմոթէոս
ըստ նախագուշակութեանց
որ եղեն ի վերայ քո, զի
պատերազմեսցես զպատերազմն
զբարին, ունելով զհաւատ եւ
զսիրտ բարի, զոր ոմանք
մերժեցին եւ նաւաբեկեցան
ի հաւատս, յորոց է Ումենէոս
եւ Աղեքսանդրոս, զորս
մատնեցի սատանայի, զի
խրատուեսցին ոչ հայհոյել։

Ա ՏԻՄՈԹԷՈՍ

* Պատուիրեմ առաջի Աստուծոյ
որ կենդանի առնէ զամենայն
եւ Քրիստոսի Յիսուսի որ
վկայեաց առ Պոնտացի
Պիղատոսի զբարի խոստովանութիւն,
զի անարատ պահեսցես
զպատուիրանն մինչեւ ի
յայտնութիւն Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի, զոր
ցուցցէ ժամանակաւ երանելի
եւ միայն տէր թագաւորաց
եւ տէր տերանց, որ միայն
ունի զանմահութիւն եւ
բնակի ի լոյս անմատչելի,
զոր ոչ ոք ետես ի մարդկանէ
եւ ոչ կարէ տեսանել, որում
պատիւ եւ զաւրութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից։
Ամէն։ Հարուստս յաշխարհիս
պատուիրեա մի հպարտանալ
եւ մի յուսալ ի հարստութեան
անստուգութիւն, այլ յԱստուծոյ
որ առատապէս տայ մեզ
զամենայն ի վայելումն։
Բարի գործել, հարստանալ
ի գործս բարիս, առատ
լինել ի տալ եւ հաղորդել,
գանձել իւրեանց հիմն
բարի ի գալոցն, զի
ստանասցին զկեանսն
յաւիտենից։ Տիմոթէոս
զաւանդն պահեա, զանպիտան
նորոգաբանութիւնսն
խորհրդոց եւ հակառակութեանց
զգաստ լեր, զոր
ոմանք խոստովանեալ
զհաւատսն ի նոսա
ապականեցին։ Շնորհք
ձեզ։ Ամէն։

Ի ՏԻՄՈԹԷՈՍ Բ

* Պօղոս առաքեալ Յիսուս Քրիստոսի
ըստ կամաց Աստուծոյ
ըստ խոստման կենաց որ
է ի Քրիստոս Յիսուս
Տիմոթէոսի սիրելւոյ որդւոյ
շնորհք, ողորմութիւն,
խաղաղութիւն ի Հօրէն
Աստուծոյ եւ ի Քրիստոսէ
Յիսուսէ Տեառնէ մերմէ։
Շնորհակալ եմ Աստուծոյ
որում պաշտեմ յորժամ
զայսն պատուիրէր առաքելոցն
եւ վարդապետս ձեր քո։
Քանզի ոչ յորժամ զայսն
քանզի զհաւատ անկեղծ
որ է ի քեզ նախ յերկրին
Լոիդայ եւ մօրն քո
Եւնիկեայ, զի ստանասցին
զկեանսն

յերևեցելոյն մարմնոյ 'ի քեզ որոշեաց զեւր ածութն, և ոչ յորժամ ածզինքն վկայեր գոլ յանձնէ և 'ի մարմնոյ 'ի քեզ որոշիւր: *Այսպէս եր կոքումեք գոլ ած և մարդ: ծառայ երևեալ և տր ծանուցել. և զբարձրութի ածութեն տկարութե' մարդկութեն տեսութե ծածկեալ. և տկարութիւն երևելոյն մարմնոյ ածութեն գերամբարձեալ ներգործութեամբն:

Այսուհետև է:

Որդ' դիւրագոյն է և այլ այսպիսիս բերել յոլովս և ճշմարիտ վկայութիս: բայց թողից զգրեալն գիտելով. տուր 'ի մասանոյն պատճառս և 'ի մասնագոյն ևս լիցի: ծանօ արդարոյն և յաւելցի ճշունիլ զքեզ:

*Մակայն զայն ասեմ. ահա ամքն ածահաճոյքն և 'ի մասոաւնքն' եղելքն ե՛ ժամանակս մեր հարք. ածածին անուանեն զսբ կոյսն. և միաբանորեալ ըստ բնութե հաստատելով ա՛ մարմնոյն զաւ 'ի յայ բանին. և յարդանդի լինիլ ասեն կուսականի. և 'ի նմանէ գալ յառաջ ըստ մարմնոյ. որ և զանսկիզբն և զնախ քան զամենայն յաւիտեանսն և ժամանակս վիճակեալ ծնունդ 'ի հօրէ: *Նայց մի զի էր թերևս երկայնագունիւք շարադրութեք աւանդութեցն նորաւղանաւ մտացն, կամեցայ յաւէտ ոսպ դուզնաքեօք և ամփոփմամբ տեսանել զոր 'ի մի քն աւանդութեցն զմաքրագոյն գեղեցկութիւն. զնոյնս եւ ինքեան մտածութեցն սիրտս: *Ք. ի սոյնպէս ասացից յածաշունչ և 'ի նոր կտակարանաց ժո

ե ձժդ ղո

զովեալ առաքեցի ձերոյ
բարեպաշտութեդ որ ըն̃
տյ · ոպ զի ընթերցեալ
առ սակաւ սակաւ ըստ
մասին զայդ , և ս առա
ւել պայծառացուցէ
զձեր միտսդ՝ լուսաւո
րելով առ ճշմարտութին ,
և զորս օգտեցուցանելն
կամիցէք պարծանօք ա
ռաքելականօք զսուրբս
ձեր գլուխսդ պարկեշ
տացուցանէ · և հարուստ
են յոյժ 'ի վ̃ր այսոցիկ
վարձքն ։ * Քանզի գը
րեալ է՝ որ դարձուցանէ
զմեղաւորն 'ի մոլորութե
ճանապարհէ իւրմէ , փըր
կեսցէ զանձն իւր 'ի մա
հուանէ , և ծածկեսցէ
զբազմութի մեղաց իւրոց ։
* Բայց լուսմն գիւտի
իմացուածոյն , յորժամ
ասեմք քն̃ , ք̃ մի' որդի և
տ̃ր յս̃ քս̃ ա̃ծ ուրեմն ոչ
այնպէս ասեմք՝ ոպ նո
քայն ա̃ծ ըստ շնորհի որ
դի , կամ տ̃ր անուանել
զ[...]մանութել 'ի յառա
ջադիմութէ , կամ 'ի տը
ըոյ գալ 'ի յայս փառս՝
ոպ զմի ոք յորոց ըստ
մեզս հասարակ և որբել
մարդ · այլ զայն յանէտ
եթէ ա̃ծ գոլով բանն
և տպա խչուցեալ զինքն
յունայնութի և 'ի ծա
ռայի կերպարանս խոնար
հեալ · ոչ ինչ նուաղ
քան թէ ա̃ծ ճշմարիտ ·
և բնութ̃ բոլորեցս տ̃ր ·
մի և միայն յատկապէս
որդի · որոյ և մեք կեր
պարանակիցք եղեաք ը̃ս
շնորհի · որ 'ի ձեռն նր̃
առ որդեգրութեն նըա
նեմք փառս ։ * Իսկ ըզ
տ̃րդ անուն՝ վայելուչ
գոլ ոչ գիտեմ եթէ զի
մրդ հաստատեն ոմանք
առանձնապէս , և միայ
նոյ ևարտաքոյ մարմնոյն
գոլոյ և իմացելոյ յս̃յ
ծնիցելոյ բանի վայելուչ
գոլ · նմանապէս և 'ի սըր
բոյ կուսէն ծնիցելոյն
թէ և իմասցի գոլ միայն
սակաւին և ըստ ինքեան
* Իսկ երրորդ անգամ

*Առ Յորդն ։

վայելուչ գոլ երկոցունց
ո՛պ միոյ յարակցութե
բանին՝ ո՛պ նոքայն ասեն
'ի մի դէմս զնա կապելս ·
զի միաւորութենն որ ը̃
բնութեն և Ճշմարտպէս·
և ոչ մի բան է նոցայ։
*Որ և զայս ունելով
խորհրդոյն Ճանապարհ
ուղիղ և անմոլար և կա
տարումն նց ո՛չ է պարզ·
այլ դառնութե և պատ
րանօք լի։ *Ա̃ զի ա̃ծա
շունչ գիրք ք̃ս անուա
նելով՝ զա̃մ հեռևեցու
ցանեն նմա զա̃ծավայե
լուչսն ։ քանզի դիտէ իսկ
մարդկայնով կերպիւն ե
րևեալ և մարմնացեալ
զառ 'ի յա̃յ բանն · և է
դիտումն այս ինչ քան
զայս խորհիլ ասացելոցն ։
*Ըստ հաստա̃կաց մարդ
ցուցանել զոր 'ի կնոջէն ·
ո՛պ 'ի տորոյ՝ ո՛պ ասացի ։ և
որպէս 'ի յիւրմէ 'ի մարդ
կայնոյ առաքինութէ
արժանի զինքն կացու
ցել · պարտ գոլ պատուոյ

*Թէ ոգոյ ։

և յարակցութե դիմաց
առ ա̃ծն բան · և ընդու
նելի լինիլ զայն ասեն ·
թէ ք̃րդ անուն վայելէ
միայնոյ և առանձին ըստ
ինքեան 'ի մացելոյ ևդո
լոյ յա̃յ հօրէ ծնիցելոյն
բանի · *Նայց մեք ոչ
այսպէս ուսաք ասել · կամ
խորհիլ · քանզի յորժամ
եղև մարմին բանն՝
յայնժամ անուանել զնա
ասեմք յս̃ ք̃ս ։ որէ օծեալ ·
վս̃ զի օծաւ հոգովն ըրն
ծութեան · այսինքն հո
գւովն սրբով · առ 'ի յա̃յ
և 'ի հօրէ · այսուհետ և ք̃ս
անուանի ։ *Իսկ վս̃ զի
մարդկութե է օծումն՝
ոչ ոք երկբայեսցի յուղ
ղակի խորհիլ սովորիցն ։
քանզի թէ ա̃ծ է և բան՝
ոչ եղև կարօտ օծման ։
քանզի ոչ ոք ասէ ուրեք
օծանիլ և սրբիլ զառ 'ի
յա̃յ բինն իւրով հոգւովն,
ո՛պ այլ ոք ք̃ զնա բնութե
գերկսյի և առաւելապէսնի
*Քանզի առանց ա̃մ
է̃ ձգ̃ հակա

հակառակութ՝ նորուաղն
՚ի լաւէն օրհնի: բայց վս
զի մարդկութս չափուց
սրբին եւ օծանին վայե
լուչէ․ հարկ էր ամէն
քն անուանել յՀյ բանին:
*Ո՛չ յորժամ երկնէր
տանկէին, եւ չեւ եւս մարմ
նացեալ, այլ յորժամ ե
ղեն ըստ մեզ՝ այսինքըն
մարդ․ օծաւ ըստ մարդ
կութեն․ ոչ զի քնդ ա
նուն վայելէ եւ ոչ միոյ
եղանակի․ չեւ եւս ըստ
մեզ եղելոյ յՀյ ծնիցե
լոյն բանի *Իսկ եթէ
անուանի ուրեք քրիս
տոս՝ մարդացեալ ՚ի մաս
ցիս ինչ զնմ: *Նա թէ
բան լինիցես ըզնմ յետ
առնլոյն զմարմին եւ միա
ւորելոյն ը նմ․ միայն
յուշ լիցի քեզ մարմինն․
բայց ըստ մասին ամ եւ
նմ վարկանել վայելուչ
դող զձայնս անհանձար
է ամենեւին, եւ յոյժ ան
տեղի խորհել կամ ասել:
*Կանզի մի՛ է տէր յս

քս, եւ ո՛չ բաժանի: ըստ
որում ինքն ասէ ՚ի մաս
տունն պօղոս․ որ զքս ն
ունելով յինքեան՝ զամե
այնն խօսի խորհուրդ:
եւ մատուցեալ յոր զէլ
նի նորին գլուխք ու
ղեղ՝ եբերեալ ՚ի ճշմար
տութիւն գրտանիցէք
զնմ բան վկայել․ որ
պէս վարկանիմ զայս
բարւոք:՝ *Կանզի ոչ
է ամենութեամբն կատա
րեալ յՀյ հօրէ բանն,
սոյնպէս եւ մարդկութն
կատարեալ: եւ ըստ մարդ
կութեանըն բանի ոչ
անանձն մարմին առել․
այլ անձնաւոր յաւէտ.
զի հոգեւորէ եւ բանա
կան: *Իսկ ամ բոլո
րից՝ որ սիրելեաց ի
րոց զերկնաւորն բաշ
խէ բարութիւնս, զմդ
ձեր լցուսցէ զանձինս

Ա՛ռ տօրան Խաչէւոց.

առ 'ի յինքենէ շնորհօքն · զի 'ի չափ հասանի ելեալք լումանն քո, փառաւոր և բարեփորձ երևեցուսջիք զարժանի ըսքանչանալոյ կեանսդ ձեր, մեքդ՝ Քրիստոսի հարսունք: *Որով և ընդ որում այս և հօր փառք՝ հանդերձ հոգւովն սուրբ բովլ յաւիտեանս յաւիտենից · Ամէն ·

*Մեծին Կիւրղի Երուսաղէմի հայրապետին: *Առ բարեպաշտ Խաչագործն Խաչէւոց · Յաղագս ողջունման հրաշիցն որ 'ի Տն նր Յի Քի:

*Գլուխ · *Ա :*

ՈՐ ՊԻՍԱՐ դիկ փառաւորուի վերագոյնութե և անհամեմատելք առաւելութեք քան զայլն ամենեսին յարուցեալ և դերակայ դուք՝ ով

Ա՛ռ Խաչէւոց

քմասերքդ Խաչապաշտուքդ և վիճակ ձեզ վերամբարձել և վայելուչ առ 'ի յայս ներդոյին ի նմա 'ի վեր ամենեցունց դեռունակութեն նմանեալ 'ի յերկրի: *Զի կրկնի նմա ամ ծունր: աթոռք և պետութիւնք · տէրութիւնք և իշխանութիւնք · ընդ ծառայութեամբ խոնարհեցուցեալ զպարանոցս, և վայելուչ փառաբանութեամբ միշտ պատուեն · ըն՛ գող ասելով զերկինս և զերկիր փառօք նորա: *Տեսցէ՛ ոք արդեօք և 'ի վերայ ձերոյդ հեզութե · այսինքն դերբերանակ, և 'ի վեր քան զամ փառաւորութիւն վայելուչ և յայտնի օրինակ: քանզի դուք էք և կատարելապէսունեցն պատուոյ աղբերք · և անդր քան զամ առաւելութի · և որ 'ի մարդիկ բարեկեցուն՝ սկիզբն և ծնունդ · և ակնարկութե հանդար

տագունիւք ձերոյ իշխա
նութե, առ օրինաւոր
և արժանի զարմանալոյ
ղեկվարէք՝ ՚ի կեանս մեր՝
որոց ընդ թագաւորու
թեանդ աթոռովեն ՚ի ներ
քոյ անկեալ: *Իսկ որք
ոչ հարկեցան ընդ ձե
րովդ լծով՝ անկցին վաղ
վաղակի ՚ի ձեռմէ զօրու
թէ պարտեալք. թէ և
փայլակիցէ միայն սուր
թագաւորութե ձերոյ
՚ի հեռաստանէ, նոցա զա
հի հարեալ եկեսցեն, և
յապարասանութենէ իւ
րեանց ՚ի բաց դարձու
ցեալ զմիտս՝ ՚ի ծունկս
անկեալ խնդրեսցեն ո
ղորմութի: *Քանզի տի
րեաց իսկ ՚ի ներքոյ երկ
նից ձերոց զօրուց քա
ջամարտիկ պատերազմա
փորձ և մշտայաղթ բազ
մութիւնդ: դուք էք
յարևելեայս և յարև
մտեայս երդք և քը
նարք. և մեր բարեհաշա
կութե պատճառք: զեձզ
որք ՚ի հարաւակողմն և

որք ըզ հիւսիսաւն ան
կեալք՝ ձայնիւք դովու
թե պաշտել ոչ դադա
րին. *Իսկ հաստատուն
անշարժապէս մծաւէր
և բարեպաշտ թագաւո
րութեդ ձերոյ՝ է ինքըն
տր մեր յս քս: *Քանզի
զի նովաւ թագաւորք
թագաւորեն. և հզօրք
գրեն զարդարութի, ըստ
գրեցելումն: զի է ամե
նաբաւական նր կամքն.
և յանկարկելն միայն մեր
բարւոյ լռումն: և բաշխէ
յոյժ պատրաստաբար.
որոց սիրեն զնա՝ զմեծա
ւութեանն: որ քան ինչ
են արժանի առնլոյ: և
պքանչելիք բաւական է
՚ի ցուցումն որոց աստցիս
ձերոյդ իշխանութե պատ
գևեալքդ, տացի և ևս
ոչ հաւատացաք իսկ:
Բայց զի է հիմն անշարժ
թագաւորաց պատւոյ,
յաւժ բարեպաշտութե
պարծանք: և ՚ի նոյն ՚ի մեր
և յածաշունչ գրոց փոր
բ ձժթ ձե

ձեցայց հաւանեցուցա
նել ումպէ դուզնաքեօք:
* Յանզի յոլովք ոմանք
եղեալք իշխանք ըստ ժա
մանակս 'ի հրէաստանի.
որք զնոցայն Թագաւո
րութե վարեալ աԹոռ:
այլ յայ երկիւղէն ան
մրտաքար նրւաղեալ: և
զարդարութեն կարգա
ւորեալ օրէնս առ ոչ
ինչ համարեալ. և'ի չա
րութե խորխորատ զին
քեանս արկեալ եղկելի
քըն' չարքն չարաչար կո
րեան: * Յանզի ամե
նեւին դժնդակ է ընդ
հարկանիլ յած. և ըստ
իրիք արտաքս բերիլ յի
րաւէն և արամեցուցա
նել զնա. * Իսկ որք ի
նա բարեպաշտուԹեն
եղեն հպատակք և հա
ճոյից նը մտերիմ պահա
պանք, յաղԹեցին ա
ռանց աշխատութե հա
կառակորդըն. տիրեցին
բազում գաւառաց և
անմարտնչելի ամրոցաց:

Ի

* Ս. յապխսի էր յովսիա.
յն որ ըզնոցայցն մե
հեանս և զբագինս և ըզ
կոոցն պաշտմունսն հըր
ձիգ արր: զամ դիւԹու
Թե և զոււտ վհկուԹե
հմայս 'ի բաց բարձեալ:
նա և զդիւականն քա
կեաց խաղս: ամ բանի
արժանի երևեցոյց զիւր
ԹագաւորուԹին և զար
մանալի. յառաջնոցն ըս
քանչացեալ եղև մինչև
ցայժմ. յայնցանէ որք
գիտեն պատուել զորս
որ քն ինչ ածային կամքն
զուարճանան: * Ս. յլ
զայս ամ ձեռոց նախա
հարցն և ձեր բարւոքէ
ուղղել: * Օրհնեցից պի
տոյաքար և յիմաստնոյն
Սղեկիայի ժամանակս
զգործեցեալսն: քանզի
ոչ փոքր ինչ օգտեցու
ցանէ ըզ բարեպաշտող
ձեր անձինս պատմուԹես
զօրուԹի: * Ս. յր ոմն 'ի
պարսկական բաբիլոնէ.
անուն ռափսակ նա է

էձի առ

առ ոտ̃ է առել զա̃մ եր
կիրն հրէաստանի ամ՛ր
հարեալ. ընդ նմին և զսա
մարիա. ելանէր և՛ի վ̃ր
երուսաղէմի բիւրաւոր
բազմութ̃բ որք ընդ ձե
ռամբ ն̃ր. և զօրք երիվա
րօք ոչ դիւրաւ ձեռնար
կելի ունէր. այլ և յոյժ
դըժուարաւ ընդ դիմա
նալի. * Զինուորս հե
տևակամարտից իբրև զա
ւազ թըւով. և շուրջ
զքաղաքաւն կացուցել
պարսպամարտիկս և զպա
տերազմին պատրաստու
թիս ապարասանութ̃
բարբարոսականաւ ոչ
փոքր ինչ ամբարհաւա
ճեալ. քանզի ուժգնա
կի ընդ այլն համանգա
մայն և զսուրբ քաղաքն.
* Նա ընդ դէմ անձա
ռելոյ փառացն յանդըգ
նէր հայհոյականս արձա
կեալ ձայնս. անկարգ և
աներասան ՚ի վ̃ր ա̃յ զլե
զուն լուծեալ. քանզի ա
սաց թէ և կամիցի ապրե

ցուցանել զն̃ս՛ անոտի՛
եղիցի ՚ի նմ՛ յուսացելոցն
օգնականութ̃ն շնորհ.
* Իսկ վ̃ս զի եղին ոմանք
պատմել թգ̃աւորին զն̃ր
սպառնալեացն յանդըգ
նու՛ի զպ̃րսիկական իմաց
ուծով լի բանս. Յայն
ժամ անդէն առ ժամայն
խօթացեալ ՚ի վ̃ր ա̃յ հայ
հոյութ̃ցն և զքաղաքն
աւերելոյ. զայս առեալ
պատճառս՛ հանձարեղա
բար պատուէր ըզհան
դերձս իւր, եւ եղ ՚ի
տունն ա̃յ. յայտ է. զի
աղօթիւք՛ ա̃ծ այլին բար
կութ̃ն անցանել. և ՚ի
հայհոյութ̃ցն պատժոցն
զինքն ազատել. * Նա
զի՞ նչ յայսմանէ. խընա
մակալու և հաշտ կացու
ցանէր ընդ իւր զզօրու
թ̃ցն տրն. յաղթէր ա
սորեստանեայցն. ո՛չ երի
վարս զինեալ ՚ի մարտս
փափկերախս. ո՛չ աղեղ
նաւորաց կորովու
թեամբ. ո՛չ դեղար
ճ̃ձի̃ ա̃ դեանց

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו׃ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר׃ וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה׃ * וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵרִים מִמֶּנָּה בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃ וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ׃ לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּיהָ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃ כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ זֹאת קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב׃ עַל מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן מֻרְבֶּכֶת תָּבִיא מְטֻגָּנֶת תָּבִיא פִּתֵּי מִנְחַת בָּקָר רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֻקַּת עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תְּקֻטָּר׃ וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל׃ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ הַכֹּהֵן הַמַּחֲטִא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד׃ כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד עָלֶיהָ תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּכָבֵס׃ וּכְלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל בּוֹ תִּשָּׁבֵר וְאִם בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשַּׁל וּמֹרַק וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם׃ כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ * וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָאָשָׁם וְאֶת דָּמוֹ יִזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת הָאַלְיָה וְאֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה וְכָל חֵלֶב לַיהוָה׃ כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן מְכַפֵּר בּוֹ יִהְיֶה׃ * וְכֹהֵן עוֹלַת אִישׁ עוֹרַת הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃ וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל נַעֲשָׂה בְּמַרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה׃ וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃ * וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב לַיהוָה׃ עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃ עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שַׁלְמָיו׃ וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃ וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שַׁלְמָיו לְיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר׃ * וְאִם נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃ וְהַנּוֹתָר בִּבְשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃ לֹא יֵאָכֵל הַזֶּבַח מִבְּשַׂר שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יַחְשֹׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא׃ * וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טָמְאָה בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִבְהֵמָה אוֹ בְכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל אֹכֶל חֵלֶב שׁוֹר כֶּשֶׂב וָעֵז׃ חֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְחֵלֶב לֹא תֹאכְלוּהוּ׃ כִּי כָל אֹכֵל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ׃ וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה׃ כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת זֶבַח שַׁלְמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח שַׁלְמָיו׃ יָדָיו תָּבֶאנָה אֶת אִשֵּׁי יְהוָה אֶת הַחֵלֶב עַל הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַחֵלֶב הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם׃ לַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה׃ כִּי אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנָה אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת עוֹלָם׃ * זֹאת מִשְּׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְּׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיבָם לַיהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי׃ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַבְּגָדִים וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם וְאֶת סַל הַמַּצּוֹת׃ וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְחַץ אֹתָם בַּמָּיִם׃ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֻּתֹּנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בָּאַבְנֵט וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הָאֵפוֹד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפוֹד וַיֶּאְפֹּד לוֹ בּוֹ׃ וַיָּשֶׂם עָלָיו אֶת הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל הַחֹשֶׁן אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתֻּמִּים׃ וַיָּשֶׂם אֶת הַמִּצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ וַיָּשֶׂם עַל הַמִּצְנֶפֶת אֶל מוּל פָּנָיו אֶת צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ * וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת הַדָּם אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּז עַל אַהֲרֹן עַל בְּגָדָיו עַל בָּנָיו וְעַל בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו וְאֶת בָּנָיו וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת הַבָּשָׂר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלֻהוּ וְאֶת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ׃ וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ׃ וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא יָדְכֶם׃ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וְשָׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי כֵן צֻוֵּיתִי׃ וַיַּעַשׂ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃ * וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לְךָ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי יְהוָה׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה׃ וְשׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם׃ וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֹאת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֹלָתֶךָ וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד בֵּיתֶךָ וַעֲשֵׂה אֶת קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת עֵגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ׃ וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת הַחֵלֶב וְהַכְּלָיֹת וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד מִן הַחַטָּאת הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וְאֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הָעוֹר בָּאֵשׁ שָׂרַף מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּשְׁחַט אֶת הָעֹלָה וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת הָעֹלָה הִקְרִיבוּ אֵלָיו לְנִתְחֶיהָ וְאֶת הָרֹאשׁ וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וְרָחַץ אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת הַכְּרָעָיִם וְהִקְטִיר עַל הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם וַיִּקַּח אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיַּחְטָא בּוֹ כָּרִאשֹׁנָה׃ וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּעַשׂ כַּמִּשְׁפָּט׃ וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּה וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר׃ וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת הָאַיִל זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת הַחֲלָבִים מִן הַשּׁוֹר וּמִן הָאַיִל הָאַלְיָה וְהַמְכַסֶּה וְהַכְּלָיֹת וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד׃ וַיָּשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הֶחָזֹת וַיַּקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת הֶחָזֹת וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין הֵנִיף אַהֲרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה׃ וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה אֶל כָּל הָעָם׃ וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם׃ * וַיִּקְחוּ בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם׃ וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכָּבֵד׃ וַיִּדֹּם אַהֲרֹן׃ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל מִישָׁאֵל וְאֶל אֶלְצָפָן בְּנֵי עֻזִּיאֵל דֹּד אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קִרְבוּ שְׂאוּ אֶת אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי הַקֹּדֶשׁ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׂאוּם בְּכֻתָּנְתָם אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אִיתָמָר בָּנָיו רָאשֵׁיכֶם אַל תִּפְרָעוּ וּבִגְדֵיכֶם לֹא תִפְרֹמוּ וְלֹא תָמֻתוּ וְעַל כָּל הָעֵדָה יִקְצֹף וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוָה׃ וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ פֶּן תָּמוּתוּ כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה׃ * וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמֻתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם׃ וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר׃ וּלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵהֶם בְּיַד מֹשֶׁה׃ * וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אִיתָמָר הַנּוֹתָרִים קְחוּ אֶת הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְהוָה וְאִכְלוּהָ מַצּוֹת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ וַאֲכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֹּאכֵלוּ כִּי חָקְךָ וְחָק בָּנֶיךָ הִוא מֵאִשֵּׁי יְהוָה כִּי כֵן צֻוִּיתִי׃ וְאֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבִתֶּךָ אִתָּךְ כִּי חָקְךָ וְחָק בָּנֶיךָ נִתָּנוּ מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיְתָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ אִתָּךְ לְחָק עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ * וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרֹף נִשְׂרָף וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִים לֵאמֹר׃ מַדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא וְאֹתָהּ נָתַן לָכֶם לָשֵׂאת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵהֶם לִפְנֵי יְהוָה׃ הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקֹּדֶשׁ בַּיְתָה תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי׃ וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת חַטָּאתָם וְאֶת עֹלָתָם לִפְנֵי יְהוָה וַתִּקְרֶאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הֲיִיטַב בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו׃

նեմք զբանս․ ոպ նեցուկ
մտաց եւ անձին պայծա
ռութի, եւ սրտի պսակ․
զի գրեալ է պատուակա
նէ ՚ի մաստութի ք զա
կանս բազմագինս․ եւ ամ
որ ինչ մեծագոյն է չար
ժէ զնա։ * Արդ ՚ի ձեռն
դուզնաքեայց ասել փոր
ձեցայց յաղագս մարդա
նալոյ միածնին․ եւ թէ
զի՞նչ երբեք իցէ ՚ի վր
նր խորհրդըն ստու
գել․ զի մանաւանդ հա
ւաստաբար ըստ տարել
լիներոյ որոց հայելեաւ
եւօրինակաւ տեսանեն․
եւ՚իմանան գիտեն ըստ
չափոյ պարգեւացն բաշխ
ման հոգւոյն․ ըն որով
երանելին պօղոս գրէ՝
եթէ ոչ ոք ասէ տր զյս՝
եթէ ոչ հոգւովն սբր
բով։ եւ ոչ ոք ասէ նզո
վեալ զյս՝ եթէ ոչ բէ
եղզեբուղաւ։ * Արդ՝
ասիցէ ոք արդեօք ոպ
վարկանիմ, եթէ վս զի
քեզ եւ՚ի վր այսորիկ ծայ

րագունի հպիլ կամ
եղեւ, զայսպէս ծանուցնս
եւ գրժուարակիրս բերել
երկս անդանդաղս, հա
ւաստեա զճշմարիտն եւ
անաղարտելի եւ յամ արա
տոյ ՚ի բաց վճարեալ վս
քի բան։ * Քանզի զա
նազան կարծեօք են ար
բեալ ոմանք․ յեղեալ
յանդեղեցիկս․ զի ՚ի վր
նր ասացեալս ՚ի նոր եւ ՚ի
հին կտակարանաց, ո՛չ
անպտեհ անհանճարիցն
յանտեղեացն ո՛չ ինչ է․
եւանկանին յոյժ անպատ
րաստաբար ՚ի ծօղակս դը
ժւխոց ըն գրեցելուամ,
եւ յորոգ այթս մահու։ ո՛չ
՚ի մանալով զոր ինչ խօ
սին․ եւ ոչ վս որոյ պըն
դեալն են։

Իսկ թէ զի՞նչ արդեօք
իցեն առ յիւրաքանչիւր
ումեքէ ասացելքն եւ պա
ճուճեալ առասպելքն
կարեւոր է ասել․

Ա

Քանզի ոմանք՝ զի եղեւ
ք ձի գ մար

մարդ որ յայ հօրէ բանն.
Սակայն ոչ թէ զգեցաւ
զոր 'ի սրբոյ աստուածածին
կուսէն մարմին խորհել
և ասել իշխեցին. այլ սը
տեն. միայն զխորհրդոյն
զատ աչօք ասել։

Ե

Իսկ այլք, ամաչել
պատճառին կարծել
մարդոյ երկրպագել. և
զոր յերկրէ մարմինն վե
րին փառօքն պսակեալ
'ի բաց հրաժարեն. և 'ի
յոյժ անուսումնութէն
տարտամ իմն և ապակա
նեալ ախտացեալ երկբա
ղածութի. *Ցեղեալ
ասեն զատ 'ի յայ հօր է
ծնեալն բան՝ յասկերաց
և 'իջլաց և 'ի մարմնոյ բը
նութի 'ի կուսէն ծնըն
դեամբ Էմմանուէլն՝ Ե̄
արձակս ծիծաղին եղկե
լեքն. ևանվայելուչ ասա
ցեալ զայսքան գեղե

ցիկ և ամենավայելուչ անօ
րէնութի.

Գ.

Իսկ ոմանք անագանեղ
ըզմշտնջենաւորակիցն
հօր ամ̄ գոյակ բանն հա
ւատցին. և 'ի հաղեւ գոյա
նալ կոչեցեալ յորժամ
ըստ մարմնոյ ծնըն
դեանն վիճակե
ցաւ սկիզբն.

Դ.

Իսկ ոմանք ևառայսքան
մոլորութի ամպարշ
տաբար վարեալք, ոչ և
անդոյ ասել զատ 'ի յայ
հօրէ բանն. բան իմն պար
զաբար ըստ միայն 'ի մա
նաւոյ յաւաշ բերումն
'ի մարդ լինիլ. մարկեղոս
և փոտինոս.

*Առ Թէոդոսս։

Ե

Թուրէի և այլոց ոմանց մարդանալ ճշմարտապէս միածնին և՚ի մարմին լինիլ հաւատալ։ սակայն ոչ ևս անձնաւոր կատարելապէս զառեալն մարմին. հոգի բանական և միտս ունօղ ըստ մեզ։ և ՚ի միութի որ ըստ մի. ոպ վարկանին պնդեալ զառ յայ բանն։ և զառ ՚ի կուսէն մարմինն բնակեալ ասեն ՚ի նմա բանին և իւրացուցեալ զառեալ մարմինն. և զհոգւոյն բանականի և՚իմանալւոյ ըզտեղի իւր լցեալ։

Զ

Իսկ այլք՝ ընծայեն այսոցիկ զհակառակն. և ընդդէմ բերեն ՚ի մացուածոյն։ *Յայ բանէ և՚ի

ԺԵ

*Թագաւորն։

հոգւոյ բանականէ և՚ի մարմնոյ. այսինքն ՚ի կատարել պարզաբր մարդկութէ հաստել և շարամանել ասելով զՍմմանուէլ։ *Սակայն ոչ ևս ողջ և անարատ ամենևին մըպահեցին զոր ՚ի վր նր հաւատ. քանզի անջատեն յերկուս զմին քս վաղվաղակի. ոպ իւրենց թըւեցաւ՝ մուծանեն զորոշումն։ և ասեն թէ ըստ մասին իւրաքանչիւր ոք կացեալ ցուցանեն։ այլ զոմն ասեն զոր ՚ի կուսէն ծնեալ կատարելապէս մարդ. և այլ զնա որ յայ հօրէ բանն։ և ոչ թէ զինչ է բանին բնութի և մարմնոյն ընտրեցին. *Եւ ոչ միայն յայս ըզ զանազանութի սիրել կամեցեալ. քանզի ոչ արդեօք ՚ի ճշմարիտ մատծուէն յայս մեղանչէին վս զի ոչ է նոյն բնութի մարմնոյ և աստուածութէն. *Այլ զոմն ոպ մարդ ըճին առան

Ն.շ. Թուղթ

առանձին եղեալ և ըստ
մասին. և զոմն ոչ զած
բնութե և ճշմարտապէս
որդի անուանեն։ *Որ
և կամելով գոլ քրիստո
նեայք՝ բանկունս իմն
շարադրեալս առեալ յան
դգնեցան այսոքիւք բա
ռիւք զայս ինչ։ *Յան
զի ոմն բնութե և ճշ
մարտապէս որդի որ յայ
հօրէ բանն։ *Իսկ ոմն
հոմանունաբար որդւոյ՝
որդի։ *Նո՛յն յետ փոքու
ինչ դարձեալ։ *Ո՛չ մար
մին բանին այ, այլ մարդ
առեալ։ քանզի նա՛ ոչ
միածին յառաջագոյն գո
լով և ած ինքեան որդի
այ է ամենեցունց արար
չէորդ. Իսկ զորէ առն
մարդ ոչ բնութե ած գո
լով վասն առողին զնմ
ճշմարտապէս որդւոյն
այ, հոմանունաբար նը
մա լինի։ քանզի ոչ ոք
գիտէ զորդի՝ եթէ ոչ
հայր. զբնութեն և ճշ
մարտապէսն յայտնէ այ
և հօր որդի։

Թագաւորին.

*Իսկ զասօղն ՚ի գաբրի
էլէ. մի՛ երկնչիր մարի
ամ քզի գտեր շնորհս
առ ՚ի յայ։ և ահա՛ յղա
ցիս յորովայնի և ծնցես
որդի և կոչեսցեն զա
նուն նր յս. մարդոյն
պատշաճի։ արդ զայս
նոքա։

Իսկ մեք ոչ այսպէս ուս
տեք իմացուք. քան
զի ոչ ուրեք հաւանեցու
ցանէ այլափառիցս բան,
թողուլ զուղիղ ճանա
պարհն. և ստերիւրիլ
յայլ. արտաքոյ դիտման
խոտորեալ։ և եթէ ոք
կամեսցի երկայնս ձգել
զբանս իմն. իւրաքան
չիւր ուրուք. և բաւա
կանս առնել քննութս.
ոչ սակաւս ինչ ծախես
ցէ ժամանակս և ծանր
քրտամբք աշխատութե
կրեալ՝ հազիւ կարասցէ
ուղղել։ *Բայց թողել
զպարտն գոլ համարել՝
զնրբագոյնսն խօսիլ, սա
է ճ ի գ կանս

Մն Թէոդոս

կանս ամին արարեալ գքննութի՛ 'ի վր իւրա քանչիւր ուրուք՝ բեր տասացուք առայնս։

Մն Մասեղինն։

*Որք առաջօքն ասել՛ են մոլեալք․ ոչ գիտելով ըղձերս և ոչ զմեծ խորհուրդ ածպաշտութեն․ այսինքն զքս․ որ երևեցաւ մարմնով․ որ դարացաւ հոգւով․ յայտնեցաւ հրեշտակաց․ քարոզեցաւ 'ի հեթանոսս․ հաւատարիմ եղև ծի, և համբարձաւ փառօք։

Պարտ գոլ համարիմ հակառակորդացն՝ կամ վճիռ հատանել 'ի վր նախնեացն․ և սրտաբանս կոչել զոխեզերաց խորհրդածութեան․ որոց ինքն քս ասաց․ թէ գնացէ՛ք աշակերտեցէ՛ք զամ հեթանոսս․ *Կամ թէ զարհուրեսցին գոր

Թագաւորին։

Ծել ուղղակի առնուլ զխորհին 'ի վր քն․ հրաժարեալք յիւրեանց անուանութէն․ բոլոր զօրութբ բուռն հարցեն զարբազանից գրոց։ և ոչ անմոլար շաւիղս որբոցն ընթանալ՝ 'ի նմա գոլ ճշմարտութեն։ *Քան զի լցէ արդեօք ոչ այլ ինչ, ոչ համարիմ բարեպաշտութե խոհուրդ մեզ։ քան թէ զինքն յայ հօրէ բանն․ որ երևեցաւ մարմնով։ քանզի ծնաւ 'ի սրբոյ կուսէն մարիամայ․ զկերպարանս ծառայի առեալ։ *Իսկ յայտնեցաւ հրեշտակաց․ որոց զծնունդ նր պատմէին․ փառք ասէին 'ի բարձունս այ․ և յերկիր խաղաղութի․ 'ի մարդիկ հաճութի։ *Մայլ և հովուացն նշանակէին վր մեր զմրմնով բանն ած․ ահա ասէ ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ․ որ է օծեալ տր 'ի քաղաքի դաւթի։

և այս նշանակ ձեզ՝ գտա
նիջէք մանուկ պատեալ
՚ի խանձարուրս եդեալ
՚ի մսուր։ *Իսկ որ ծը
նունդն ՚ի կուսէ և երև
ումն մարմնով, զի անդ
ոչէ սնոտի առասպելա
բանութի, զխորհ ոչ մո
լորութի և զառանցաք
առաջօքն անուն՝ այսպէս
հաստատի և յայտնի գը
րեցելոյն տնօրէնութե.
*Քանզի եթէ ստուեր
և առաջօք էր, և ոչ մարմ
նաւորութի ճշմարտա
պէս, և ոչ ծնաւ կոյսն.
և ոչ զզաւակէն աբրահա
մու բուռն էհար յայ
հօրէ բանն, և ոչ նմա
նեցաւ եղբարց։ քանզի
մեք ստուեր ոչ եմք և
ոչ առաջօք։ այլ եմք
մարմնովք շօշափելեօք
և տեսանելեօք. և հոգւե
ղէն մարմնովս այսուիկ
զարդարեալք. և ընդ
ապականութեք և ընդ
ախտիւք անկեալք։
*Արդ՝ թէ ոչ եղև
մարմին բանն, և ոչ ս
րով չարչարեցաւ ինքն
զփորձ առեալ կարող է
և փորձանաւորացն օգ
նական լինել։ քանզի ոչ
ուրուք չարչարի ստուեր
՚ի բաց գնայ ամի մեզ
ոչ ինչ գոլ ճշմարիտ։
*Ո՞ր տակաւին թի
կունս ետ ՚ի հարուածս
վասն մեր. և կամ զո՞ր
ծնօտս որոց ապտակէ
ինն ՚ի ներքոյ արկեալ՝
զաւ ՚ի հրէիցն առնոյր
գան։ և հեղուսիւք բե
ւեռեալ զձեռս և զոտս
զո՞չ մարմնովն երևե
ցելոյն զի՞նչ եղանա
կաւ համարեսցի ով ար
դեօք. ասա ինձ։ և
կամ զո՞ր կող խոցեալ
պիղատոսի զօրականացն
զպատուական արեանն
բղխումն հանդերձ ջը
րով՝ տեսողացն ցուցա
նէր։ *Իսկ եթէ՝
պարտ է ա՛նդր ինչ քան
զայս ասել, ոչ մեռաւ
վն մեր և ոչ յարեաւ
է ձի ը քս։

Ա․ Թուղթս

քս։ * Որոյ ցուցեալ Ճշմարտութե, ունայնանայ հաւատս։ 'ի բաց բառնի և խաչն՝ աշխարհի փրկութին և կեանքն․ և կորեաւ ամենևին հաւատով ննջեցելոցն յոյս։ * Դարձուք ունելով աստանօր թղթերն սրբոյն Պօղոսի։ քանզի աւանդեցի ձեզ առաջ նախ կին՝ զոր և ես ընկալայ․ զի քս մեռաւ վս մեղաց մերոց ըստ գրոց․ և զի թաղեցաւ․ թէ և յարեաւ յաւուր երրորդի ըստ գրոց։ և զի երևեցաւ կեփայի․ և ապա երկոտասանիցն․ և ապա երևեցաւ աւելի ևս քան հինգ հարիւր եղբարց միանգամայն։ յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ, և ոմանք ննջեցին։ և ապա երևեցաւ յակոբայ։ ապա երևեցաւ առաքելոցն ամենեցուն։ * Իսկ յետոյ քան զամենեսին իբր անարգի մոյ երևե

Ի

Կ ՝ի ժե հատուածոյ։

ցաւ և ինձ։ և յետ փոքր ինչ։ * Իսկ եթէ քս քարոզի եթէ 'ի մեռելոց յարուցեալ է․ զիարդ ասեն ոմանք 'ի ձէնջ եթէ յարութի մեռելոց չիք։ իսկ եթէ յարութի մեռելոց չիք, ապա և քս չէ յարուցեալ։ և եթէ Քս չէ յարուցեալ՝ ընդունայն է քարոզութին մեր․ ընդունայն են և հաւատքն ձեր․ և գտանիցիմք սուտ վկայք այ․ զի վկայեցաք զայ եթէ յարոյց զքս․ զոր ոչն արդեօք յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն։ * Բանզի զի՞նչ օրինակաւ մեռանի ստուեր․ ասէ՝ ասա ինձ։ զիարդ արդեօք յարոյց ըղ քս հայր՝ զստուերն և զառաջօքն և զմահու կապանաց ոչ ըմբռնելին․

* Ի բաց գնացէ նոցա թունիցն հեղումն․ զի առաջել է Ճշմարտապէս․ և պիղծ

էձիթ խոր

խորհրդոյ աղտ համա-րիմք զաւ 'ի նոցանէն ա-սացեալս։ *Քանզի զայսպիսիս յառաջագոյն նշանակէ՝ մեզ փրկչին ա-շակերտն գրելով. Թէ՝ բազում սուտ մարգարէք ելին յաշխարհ։ Եւ այսու ճանաչի հոգին որ յայ։ Ամ հոգի որ խոստովանի ըզ յս քս մարմնով եկեալ՝ յայ է։ Եւ ամ հոգի որ ոչ խոստովանեսցի զ յս քս մարմնով եկեալ, ոչ է նա յայ։ *Նոյն այս նե-ռինն է զորմէ լուեայք ե-թէ գալոց է. եւ արդէն իսկ յաշխարհի է։ քանզի թէ ոչ եղեւ մարդ. եւ ոչ եւ մարմնով առորինյեր կինոսն հայր եւ ամ, եւ ե-կեացէ յերկնից ընդ մեզ մարդ, յայտ է զի մարմնով։

Ա. Տիմոթէոսին.

Զոր եւ այլ ազգ վար-կանել եւ խորհել

եւ ասել յանչափ սոու-թէ է։ *Ոնունդ ասել զոր 'ի սրբոյ կուսէն՝ առ-'ի յայ հօրէ բանին. բայց զբնութին որ ըստ մեզ՝ անպատուել եւ փոփոխել յաւէտ նմա 'ի մարմին որ 'ի յերկրէ՝ հայհոյչաց է փոխել զանօրէնութին եւ ամ այնոց կամացն ընդ-դիմացողաց։ *Քանզի բոլորից արարչագործն եւ բազում ողորմել բանն այ՝ զինքն ունայնացոյց վս մեր. եղեալ մարդ եւ ծնեալ 'ի կնոջէ. վս զի մարմնոյ եւ արեան հաղոր-դեցան մանկունք. ըստ մեզ. եւ ինքն մերձաւո-րութեամբ կցորդ եղեւ նո-ցունց. զի մահուամբն իւրով խափանեսցէ զիշ-խանութի մահու ունողն այսինքն զբանսարկուն. եւ ապրեցուսցէ զնոսա որք մահուն երկիւղիւ համապազ կելոյ՝ պարտա-ւորք էին ծառայութեան. աստանօր ասաց սրբեա ԲԺԱ ղանն

զանն գիր: *Իսկ որք այսպէս ամենագեղեցիկ և հաճոյ խորհրդոյս զան վայելուչն սահմանեն, և ոչ սովորութի է նց ընդդէմ վեհագունու թեն խորհել և իմաստու թեն խորհրդոյ սաստել: *Ոչ է պիտոյ ասեն եր կուսն և ծնունդ 'ի կը նոջէ գրել մեզ միածնին այլ համարել յաւէտ ըզ բանին բնութի 'ի կնատս յայս՝ և 'ի հողեղէնս փո խատարել մարմին: *Նաւ փոփոխումն դանդաչեն՝ ըզփոփոխումն ոչ գիտո ղին: ք̃զի հաստատուն է ած̃ային բնւթն իւրովքն բարութեք. և ան շար ժելի ունի զիւրն յարա ձրգութի: *Քանզի բը նութի եղական և 'ի ժա մանակի եկեալ 'ի գոյու թի կրէ՝ զայլայլումն. և ո՛չ արտաքոյ բանի կաց ցէ իրն. ծ̃որում պարտն և ճշմարիտն է: քան զի որ բնաւին սկիզբն է ա ւեալ գոլոյն ոչ և իցէ, անդէն ընդ նմին սերմա նեալ ունի և զպարտն գոլ այլայլել: *Իսկ ած̃ որ անդրն է քան զամ միտս. քան զլինելուի և զապականուի գեր ամ բարձեալ ունելով գոյու թի, վերագոյն է քան զփոփոխումն: և ոչ իւրոյ բնութեն բանիւ քան զամ կոչեցեալս 'ի գոյու թի վերագոյն է և գե րամբարձեալ. և զայս ան համեմատիւք տարբերու թեք. այսպէս և որոց սովորութի է պատահել նոյնս եղելոցն. 'ի վեր մնացէ դարձեալ ո՛չ գի տելով կրել զընաւորեն վասել: *Ապա ուրեմն յանփոփոխելի բարու թիւնս է ած̃ութիւնն: *Իսկ արարածքս յայ լայլութեան և 'ի փոփոխ մանս, և մերձ առ դուրս ունելով զապականու թիւն: *Նաւ զայս բար ւոք գիտելով և որպէս

է ճշմ̃ դե

գեղեցիկս 'ի մաստասիրե
լով մարգարէն երեմիաս,
գոչէր առ ած. դու նըս
տիս յաւիտեան, և մեք
կորստականք յաւիտեն:
քանզի նստի ոչ յիւր ա
թոռ ածութեն. միշտ
թագաւորելով տիրէ' բո
լորից: և ոչ 'ի միոյ ու
մեքէ ախտից բռնաւո
րեալ: Իսկ մեք դիւրա
շարժ ունելով զբնութիս
և դիւրաշրջական ամենևին
առ այլայլումն եւ փոփո
խումն' կործանիմք յաւի
տեան: այսինքն յամ ժա
մու և ժամանակի ապա
կանացուք եմք և փոփո
խելիք: * Ապա ուրեմն
ոչ ածութեն 'ի փոփոխ
ման եղեցի երբեք յիւր
մէն սերտութէ արտա
քոյ ընդ այսոքիւք ախ
տիւք: և ոչ ապականացու
և այլայլելի բնութիւն.
այսինքն եղականք հարըս
տասցին էապէս զանփո
փոխութի. և ոչ պանծա
ցին ածայնոյն բնութե

բարութեք ոչ խուրովք
ստացուածովքս:
* Բանզի լըւիցէ 'ի
դէպ. զի զինչ ունիս
զոր ոչ առեր: * Այց
զի է անփոփոխելի և ան
այլայլելի ամենևին բնու
թի. և այլայլուկ ամ իրօք
եղականքս. տեսցէ ոք
արդեօք և յոյժ դիւրաւ
զերգեին հոգւոյն սրբոյ
դաւթի: երկինք կորըն
չին. բայց դու մնաս: և
ամենեքեան որպէս հան
դերձ հնասցին. և ոչ վե
րարկու գալարեսցես
զնոսա և փոխեսցին: բայց
դու նոյն ես, և ամք քո
ոչ պակասեսցին: արդ'
ո՞ր ևս մնաց ինքն որ
յայս բանն թէ է ճշմա
րիտ ասել թէ փոխեալ
ըզ հաստատուն եւ զան
շարժն դոյ. և էջ յոր
ինչ ոչն էր. փոխադրե
ցաւ և 'ի խոնարհնոյ բնու
թի և ապականիլն բնա
ւորեալ: * Արդեօք ոչ
իցեն զառանցանքս այս

ԲԴԼԲ եմո

ցեղն զանուն նոր Լամմա
նուէլ։ ինքեալով զյաուա
ջադոյն առեալն երանելոյն
դաբրիէլի. և զոր ՚ի վե
րուստ վճիռ կուսին
մեկնեալ. մի՛ երկնչիր
մարիամ զի առհաւատիցիս
և ծնանցես որդի. և կոչես
ցեղս զանուն նորա յն։
*՚Ի հինգերորդ ճշմարտապէս
ծնեալ հաւատամք զէմ
մանուէլն և զպայծառ և
զարժանի սքանչանալոյ
զմերոյս բնութե ուշ ՚ի
բաց մերժեմք պարծանս
խորհիլ ուղղակի։
*Կանգն բուռն էհար
միածինն ուշ զիւրմէ բը
ութէն, և ուշ յաւէտ
զվերհատուանէ ինչ քան
զմեզ այլ և ուշ զհրեշ
տակաց, այլ զզաւակէն
աբրահամու ըստ որում
դրեալն է. քանզի
էր այսպէս, և ուշ
այլ ազգ զան
կեան յապա
կանութէ
սպրեցուցանել զապդ։

ևմոլութէ. որ ևզիարդ
ոք երկբայեսցի ։ ժամ է
ասել նոցա անուսումնու
թեցն ընդդէմ յարձա
կեցուցեալ անուսումնա
ցոյն ինչ՝ որէ ուշ վայրա
պար։ *Նո՛ զոր յերկրէ
մարմինն առ ածութեն
բնութեան փոխադրիլ
մարթէ լինիլ երբեք։
և՚ի վեր քան զնամ էու
թեան լինիլ գոյակից։
Բանզի թէ նոյն ածու
թեն բնութ ըստ նոցայն
բարբանջմանց ՚իմարմնոյ
փոխեցաւ բնութե, ուշ
ինչ ոպ նմանէ արգելու
ևս զնեղչին բնութիս
՚իվեր թուլացանել զմար
մին, և փոխաստեղծիլ
առ ածութին և վերին
էութին։ *Այլ ուշ նոք
անհանճարուէն հաւա
նեալք անպիտանք երե
ւեացուք։ *Ո՞յր տես
ցուք յաւէտ յածային
դերոց զասէն մարգա
րէին. ահա կոյս յղասցի
և ծնցի որդի. և կոչես

Առ Թէոդոս

Առ Նեստորն։

Զիա՞րդ և ո՛չ առ այն առ այսորիկ է զար-մանալոյ արժանի․ քան զի գրեթէ՝ հրաժարեալ ամենայն յա̄ծայնոց գրոց․ և զ հետ հոգւոյ մոլորու-թեան զկուրեանցն հեռաւե-ցուցեալ զմիտս, յայս իջեալ չարախօսութիւն և ՚ի մանկական անմտու-թիւն․ ո̄պ զի համարիլ պարտ գոլ զ յաւիտենից արարչագործն և զմշտըն-ջենաւորակիցն հօր ա̄ծ-բան, ընդ մարմնոյն ծը-նընդեան եղակից ունիլ զգոյութեան սկիզբն․ և նադանել բաժանմամբ դանդաչելն ըզ նա․ որ անդրըն է ք̄ զա̄մ յաւի-տեանս և ժամանակս․ ո̄պ յետոյ և հաղբի՛ ՚ի մար-դանալոյն ժամանակի հայր լինիլ զա̄ծ․ և ընդ-նմին ՚ի ներքս մուծանել

Ս̄ ՚ի ս̄ հաստոյ․ ո̄պ ՚ի լինիլ և ՚ի գոյանալ ընդ ՚ի կուսէն տաճարի զոր որով ա̄մ և յորմէ ա̄մ։ *Արդեօք ո՞ ՚ի յե-տին չարիս վարեցան որք այսպէս պառաւական և պիղծ առասպելս յառաջ բերեալ․ և շամբուշ սը-տութեան լցեալ զկուրեանց միտս։ *Գերեզման բաց ճշմարտապէս կոկորդք նց̄․ լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն․ թոյնք իժից ՚ի ներքոյ շրթանց նոցա․ որոց բերանք անի-ծիւք և դառնութեամբ լի են․ քան զի զորով ա̄մե-նայնն, նախադոյ քան զա̄մ հայրկէ ՚ի մանալ։ *Զի՞նչ արդեօք առ-նիցեն զ յօհաննու գը-րեալն․ ՚Ի սկզբանէ էր բանն․ և բանն էր առ ա̄ծ․ և ա̄ծ էր բանն․ ա̄մ ինչ նովաւ եղև․ և առանց նր̄ եղև և ոչ ինչ․ եղարձեալ։ *Որ է ըն ՚ի սկզբանէ՝ զորմէ լւաք․ և տեսաք աչօք մերովք․ ե̄ձլ̄դ̄ և ձեռք

*Ա. Երրորդն։

և ձեռօք մեր շօշափեցին 'ի վր̃ բանին կենաց. և կեանքն յայտնեցաւ. և տեսաք և վկայեմք. և պատմեմք ձեզ զկեանսն յաւիտենականն. որ էրն առ Հօր և երևեցաւ մեզ։ *Իսկ իւր քն̃ զիւրոյն էութե̃ խորհուրդ աներևոյթ յառաջագոյու̃ն հրէիցն նշանակելով։ վասն զի ասէին՝ յիսուն ամ չև ևս է քո՝ և զաբրահամ տեսեր։ լսէին 'ի նմանէ յայտնապէս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զլինելն աբրահամու եմ ես։ *Իսկ ոչ էրն, է յոչ ուրուք վր̃ եկեալ. այլ և ոչ եմդ՝ ասի յայտնապէս՝ զո՞ ոք լինելութե̃ն տեսցէ ար դեօք սկիզբն։ և կամ զինչ եղանակաւ որ էրն իսկզբանէ և ընդէր քն̃ զա̃մ միտս յանձն առցէ 'ի ճմլի կոչել 'ի գոյու̃ն *Արդ՝ եթէ ոք կամիցի խորհրդաբար ընդ դի

Վս̃ 'ի քս̃ հաւատոյ։ մանալ, ոչ ինչ է դժուարին զա̃ծաշունչ գրոց յառաջ բերել բանս. և զնց̃ զորաբանութե̃ն 'ի բաց մերժել զնս։ *Սակայն զայսպէս յայտնի ախտացեալս յանդիմանել, և բազում յոյժ զունօղսն անդեղեցկութե̃ աւելորդ համարիմ և հոգ տանելոյ արժանի առնել։

Ա. Չորրորդն։

Արդ՝ յայն երթիցուք՝ որ էր ըստ գտանաց ազգակից. քան զի այլասերեն ոմանք ըզ ճշմարտութե̃ն գեղեցկութի̃. ոպ̃ զդահեկան ինչ փոխեալ յայլ գիծ։ ամբո̃նալով 'ի բարձունս զեղջերս. զանիրաւութի̃ խօսիլ զնյ̃, ըստ գրեցելումս։ անդոյ և ոչ գոյութե̃ ասելով զմիածինն։ և ոչ գոյ յէութե̃ ըստ

ք̃ ճ̃ լե̃ ին

ինքեան. այլ բան պար
զաբար ը̅ն միայն յառաջ
բերման լինիլ առ ի յա̅յս.
և բնակիլ 'ի մարդում
ասեն եղկեղեքն. և շարա
գրեն այսպէս. * Ո̣ յի̅ս
քան զսուրբս սրբագոյն
գոլ ասեն. սակայն ոչ
ես ա̅ծ. ապաուրեմն ո̅չ
փրկչին աշակերտն գր
րեաց. ո՞վ է սուտ. եթէ
ոչ որ ուրանայ թէ յի̅ս չէ
ք̅ս ն. նա է նեռն որ ու
րանայ զհայր և զորդի.
ա̅մ որ ուրանայ զորդի և
զհայր ոչ ը̅ունի. և որ
խոստովանի զորդի՝ նա
և զհայր ընդունի.
* Քանզի երկոքին եր
կոքումեք և իւրաքան
չիւր ոք յիւրաքանչիւ
րումն առ 'ի միջնոյ և 'ի խորր
բոց հրեշտակաց ձանա
չի. քանզի ոչ ուրուք
լուեալ թէ զինչ է հայր
եթէ ոչ զորդի փոյացել
և ծնել ընկալցի 'ի միտս.
այլ և ոչ թէ զինչ երբեք
իցէ որդի, լուիցէ դար

* Ա̅ 'ի յո̅ հատուածոյ.
ձեալ, եթէ ոչ զի ծնաւ
հայր ած իցէ զմտաւ յայտ
նապէս. * Ապա ուրեմն
հարկաւոր վարկանիմ,
և հաստատութե̅ ասել.
ո̅չ զի թէ ըստ ձեզ ան
գո՞յ է որդի, և ոչ զհայր
ըստ ճշմարտութեան կար
ծեսցուք. քանզի ո՞յր է
հայր. եթէ ոչ ծնաւ
ճշմարտապէս. կամ թէ
ծնաւ զոչ էն և զոչ գոյն
եղիցի բնաւին ծնեալն
ոչ ինչ. քանզի ոչ գոյա
ցեալն հանապազ է ոչ ըն
չի յանէտ զի բոլորո
վին ոչ ինչ. և ապա ոչ
ուրեք է հայր ա̅ծ.
* Ապա ո՞վ քաջդ. ասաս
ցուք առ այսպիսեացս
պատմիչս՝ թէ զաւան
ցանք և անոտեք են որք
առ 'ի ձէնջ դ. * Սակայն
ասասցէք հարցողիս. զի
ո՞րդ է աստեղեալ սերն
ա̅յ և հօր 'ի մեզ. եթէ ոչ
եւ վասն մեր զորդի.
զոր ըստ ձեզ ոչ գոյու
թեամբ. ոչ ինչ ու

Առ Թէոդոսս ։

րեմն եա վս̃ մեր ։ և ոչ
եղև մարմին բանն ։ և ոչ
պտուական խաչին համ
բերեաց ։ և ոչ խափա
նեաց զիշխանութ̃ի մա
հու · և ոչ յարեաւ գար
ձեալ ։ վս̃ զի թէ ոչ ինչ
է և անգոյ ըստ ձեզ, զի
մրդ եղև յայտնիկ ։
*Պատրեմց ուրեմն ա̃ծ
այնոց գրոց բան զհաւա
տացեալս · և հաստատու̃ի
հաւատոյս ընթանայ առ
ոչ ի՞նչ · *Հի՞մ և կեր
պարանս ո̃յ գող նշանա
կէ մեզ զորդի՝ գիր · պատ
կեր զնա և նկարագիր
ասէ ծնողին իւրոյ ։
*Որ և զխորդ ոչէ ամե
նեցունց յայտնի եթէ
պատկերք ո̃պ ըզնախա
տիպս են՝ քանզի պարտ
է նոցա այսպէս, և ոչ
այլ ազգ ունել ։ *Ապա
ուրեմն թէ ոչ գոյու̃է է
պատկերն, և ոչ գոյացել
ըստ ինքեան 'իմացի նը
կարագիրն, անգոյ լինել
տացեն 'ի հարկաւոր բա

*Թագաւորն
նէ , եւ զորոյ է նկարա
գիրն ։ և պատկերին ան
գեղեցկութ̃ի ընթանայ
ամենայն իրք առ նախա
տիպն ։ *Նաւ ապա աղէ՝
ասա ինձ · փիլիպպոս յոյժ
ուսումնասէրն · զէն և
զգոյն հայր տեսանել ա
ղաչէր ասելով · տէ՛ր,
ցոյց մեզ զհայր, և շատ
է մեզ · այսինքն ըստ ձեզ
զո՞չ էն և զո՞չ գոյն,
այլ համարիմ զի ասիցէ
ոք թէ՝ զէն և ըզ գոյն ։
արդ եթէ է ոչ ինչն որդի
ո̃պ ո՛չ գոյացութ̃է ա̃ծ նց
աներասան յանդգնու
ե̃ն 'իպատկեր և 'իսոյգ
գիտութ̃ի հօր · զինքն
մեզ է՞ր փոխանակ բե
րէր ասելովն, այս քան
ժամանակս ընդ ձեզ եմ
փի՛լիպպէ և ո՞չ ծանեար
զիս · որ եաես զիս՝ եաես
զհայր իմ ։ ո՞չ հաւատաս
թէ ես 'ի հայր եւ հայր
յիսէ ։ և ես և հայր իմ
միեմք ։ *Ապա ոչ ուրեք

է ա̃կէ զնոյն

*Առ Թէոդոս:

համարիմ զգոյութե̃ն տե
սանել ումեք յայնմ որ
ո՛չ է գոյութ̃ե։ և ո՛չ ոք
ածիցէ երբեք զմտա՛ւ
զնոյն գոլ յաւի զգոյու
թ̃են և զոչ գոյութ̃են։
*Իսկ թէ զի՞արդ եղիցի
յորդւոջ հայր, և որդի
'ի հօր, ո՛չ պատրաստ է
յասել։ ո̃պ զի թէ ո՛չ իցէ
բանն 'ի գոյութե ըստ ին
քեան. փառանգեսցի և
ինքն հայր՝ ունելով յին
քեան զոչ ինչն։ և 'ի մա
ցեալ գոլ յոչ ընչի։ քան
զի ոչ էն բնաւ ին ո՛չ ինչ
իմասցի այնու հետև։
*Այլ յոյժ խոշո՛ր է ե̃նա.
և ո՛չ ճշմարիտ. քանզի բա
ղում ինչ ախտանայ յին
քեան զանտեղութի։ սա
կայն կացուցանէ անարգ
զհակառակորդացն ա
ղանդ։ *Քանզի զար
մասցի ոք վայելչաբար,
թէ զի՞նչ օրինակա՛ւ որ
դւով ո՛չ վիճակելով ըզ
գոյն, զէսս արար հայր.
իսկ եթէ ոք հարցանի

Թագաւորն:

ցէ թերևս թէ էիցս
գո՞յն է բարւոք, թէ ո՛չ
գոյն. ասիցէ ոք արդեօք
անդէն թէ գոյն. քան
զի ո՛չ էիցն երբեմն զգոյն
ա՛յլ է բարւո՛ք. որ և մա
նաւա՛նդ՝ եղև. և է արար
չագործ. քանզի ունի
ստանօր զիւրն բնու
թ̃ե։ *Արդ ուրեմն 'ի
վեհագունութե են ըս
տացուա՛ծքս քան զորով
ա̃մն եկն 'ի գոյութի.
քանզի զնա ո՛չ գոյութ̃ե
ասէք. իսկ սոքա գոյա
ցան և'ի գոյութե 'ի մա
նին։ *Ո՛վ մտածութեցն
անտեղութե. 'ի բա՛ց տար
զհայհոյութիւնդ. քան
զի կենդանի է բանն ա̃յ
ներգործօղ ո̃պ և գը
րեալ է։ որ և ասէր իսկ
թէ ես եմ կեանք. այլ
ո՛չ իմանիւր կեանք, ե
թէ ո՛չ էր գոյութ̃ե։
բայց կեանք է էն ե̃ բը
նութե. և ո՛չ ուրեք սը
տէ։ *Քանզի ո՛չ գոյու
թ̃ե ասել զառ 'ի յա̃յ ե

է ձլ ը̃ ըև

րեւեալն բան, խախուտ
ստաբանութի է. եւ մր
տաց մոլորութի 'ի ճշմար
տութէ. *Ցանկալի մով
սիսի ասաց ինքն. եւ եմ
որ է՛ն. իսկ որ էն ճըշ
մարտապէս՝ զիմրդ ոչ է
'ի գոյութե ըստ ինքեն
ամբողջ պահեալ. զիմրդ
արդեօք 'ի մասցի եր
բեք. *Ապա ուրեմն այս
պէս կարծողացն վայել
չաբար սահմանեմք զան
սուտ ուսումնութի։

Առ հինգ երրորդն։

Արդ եւ ոչ զայն գո
վեմք բարեաց ու
սեալքս որսալ զճշմար
տութին. *Որք նըրբա
զիլն ասեն 'ի հոգւոյ բա
նականէ զմիաւորեալն ընդ
այ բանին մարմին. քան
զի մարմնով միայն զկեն
դանական եւ զգայական
վիճակեալ շարժութի
զարդարեալ բանիւ ա
ծեն յաշխարհ. զմտաց
եւ զանձին ներգործութի
հետեւեցուցեալ միած
նին. *Բանզի սարսե
ցին ոչ գիտեմ թէ զի
մրդ ընդ անձին բանա
կանի մարդկայնոյ մարմ
նոյ ըստ ճշմարտութեան
միաւորիլ ըզբանն խոս
տովանել. 'ի վերուստ եւ
յառաջագունին հաւա
տոյ զաւանդութին ամե
նեւին փոքու բանի ար
ժանաւորեալ. եւ միայն զա
իւրեանց կամաց եմարդ
կայնոյս հետեւիլ խոր
հրդոց. անուսումնաբար
ասացեալ, խորհին. եւե
թէ զինչ է նց բան այս
պիսոյս աղանդոյ՝ ես ա
սացից. *Ոչ այ եւզմարդ
կան միջնորդն ըստ գրոց
միաւորիլ ասեմք, 'ի մեր
մէս մարդկութէ. կատա
րելապէս ունելով ըստ
իւրոյն սահմանի եւբանի
ծնիցելոյն յայ ըստ բը
նութե որդւոյ. այսինքն
միածնին. հաստատեմք
ժողովումն իմն 'ի վերջ

ե ճշմ զբան՝

Առ Թէոդոս Թագաւորն ։

զբան · միաւորութիւն
անհամասարից եւ աննմա
նից բնութեանց գործեալ
սակայն մի քս եւ տր եւ որ
դի ճանաչեմք 'ի նմին · եւ
գոլ եւ 'ի մանիլ ած հա
մանգամայն եւ մարդ · ան
անջատելի ամենեւիմբ
պահել զմիաւորութին
սովորեալք ։ *Նոյն զնոյն
գոլ համառօտեալ եւ մի
ածին եւ անդրանիկ · միա
ծին ոչ յայլ հօրէ բան
յէութէ նր ծնեալ իսկ
անդրանիկ՝ ըստ որում
եղեւ մարդ եւ 'ի բազում
եղբարս · քան զի ոչ մի
է ած հայր՝ յորմէ ամ,
նոյնպէս եւ մի տր յս քս
որով ամ ։ զի ած գոլ ը
բնութե ճանաչեմք զոր
որով ամենայնն բան թէ
եղեւ մարմին · այսինքն
մարդ ։ *Առ ոչ ինչ ու
րեք յայժ յորոց ըստ առ
'ի մէնջ համառօտոյ՝ եւ նո
ցայն հետեւին ։ *Բան
զի մի խոստովանիմք ոչ
եւ նոքա ընդունին զ յս

քս · բայց ամենեւիմբ հը
րաժարին ոչ զամփոփարըշ
աութի · ոչ առաւել եւ
մեկնել 'ի յերկուս զէմ
մանուէլ ։ *Սակայն
յանձնէ մրդկայնոյ մեր
կացուցեալ զմարմինն,
միաւորեալ տսեն ընդ
նմա զաւ 'ի յայս բանն ։
*Նոյն գտանի ինչ նոցա
առաջս համանական էն ։
քանզի տսեն եթէ զոր
ըստ շարադրութե առ
միոյ կատարելոյ հաստա
մըն ընթացակից եղեալս
մասունս յանկատարից
երեւիլ սիրէ ։ կատարելա
պէս ունողին ըստ ին
քեան · եւ ոչ իւրով բնու
թբ 'ի մասանց շարադ
րութեն կարօտ եղելոյ ·
*Որ եւ վայելչաբար հրա
ժարելի է տսեն ։ մարդ
տալ կատարեալ զմիաւո
րակիցն եղեալ բանին
տանձար · զի եւ շարադրու
թին որ 'ի վր քե իմացի
թերեւս սայթ եւ ան ան
գտանելի պահեալ զիւրն
է ձ իս սահ

ոչ զի զպարտն գոլ ուղ
ղակի. և զպարտն գոլայ
ազգ ինչ ունիլ. այլ պի
տոյ և վեհագոյն երջանիկ
մարտապէս հետևեցու
ցանել յաւէտ ամէն ի
մասին այ զնորոյն նը
կատմանց Քանապարհ.
և՛ոչ թէ զբարւոք թը
ւեցեալն նմա՝ ի փորձ ա
ռեալ սատակել անառա
կաբար: *Կանզի լըսի
ցուք զասելն նը յայտ
նապէս: թէ ոչ են խոր
հուրդք իմ ոպ ըզխոր
հուրդս ձեր. և ոչ ոպ
զՔանապարհս իմ Քանա
պարհք ձեր: այլ ոպ հե
ռի են երկինք յերկրէ՝
այսպէս հեռի են Քանա
պարհք իմ՝ ի Քանապար
հաց ձերոց. եթ խոր
հուրդք իմ՝ ի խորհրդոց
ձերոց: *Կան ապա զթը
ւեցեալն նոցա գտանել
Հաւատեաւ՝ անոտի ա
մենևիմք և անուսումն
գոլ ըմբռնեցին: Կան
զի թէ ոք կամեցի ի հո
գէ ձխաւ գոլ

ամէնի ամբողջ: *Ա
կայն և զայն Համարիմ
թէ յաւելուն: *Կան
զի թէ՝ ի մարդոյ կատա
րելոյ ասեն և յայլ հօրէ
բանէն շարադրեացու՝
զէմմանուէլ, ոչ գոյզն
է երկիւղ այլ յաւէտ,
զի անփախչելի երևեցի
անդէն այնու հետև և
ակամբ յաբար երկու որ
դիս, և երկուս քան՝ ինա
նալ և խոստովանիլ: Այլ
ապա զինչ ասացուք
ընդդէմ այսոցիկ մեք:
*Նախ՝ զի զՀաւատոյս
զայսպէս զսկզբնադոյնն
և՝ինոցունց արբոց առա
քելոցն անցեալ՝ ի մեզ
աւանդութիւն՝ ոչ առա
ջել քան զչափն. զի ընդ
ձգողութիւնք է՝ արժանէ
արկանել. այլ և ոչ ընդ
ծայրագունիւքննութիւք
քերել զայն՝ որ՝ ի վերնէ
քան զմիտս: *Այլ և
ոչ քերել՝ ի մէջ զոր ես ըս
ոմանց սահմանելոյ և վը
տանգաւորս խոսելոյ.

գոյ բանականէ ՚ի բաց
մերկացուցանել զա՟ծայ
ինն զայն մարմին, ո՛չ եր
կուց անկատարից եղեցի
ժողովումն։ քանզի է՝
զոր և խոստովանելի՛ է առ
բոլոր մ՟րդ զոր ՚ի հոգւոյ
ասեմ և ՚ի մարմնոյ միայն
և ըստ ինքեան. ո՟պ մասն
մարմինն։ բայց ա՟ծ բանն,
ո՛չ ո՟պ մասն ուրեք իմաս
ցի. այլ ո՛չ անկատար ո՛վ
քաջդ. քանզի ամենակա
տա՛ր է յիւրում բնու
Թեն։ արդ՝ ո՟ւրէ յան
կատարիցն որ առ մի ինչ
կատարեալ եղեցի ընԹա
ցակցուԹի. եԹէ ՚ի կա
տարեալ բանէն և ՚ի մար
մնոյ անկատար է՝ որ քան
եկն ՚ի սահման՝ ՚ի վերայ
մարդոյ կատարելոյ և
այժմ ունօղի ըստ իւրոյ
բնուԹե. *Իսկ որդւոց
ո՛չ ուրեք երկուց երկիր
պագեմք. այլ և ո՛չ ք՟ս
ասեմք երկոսս. Թէ և ՚ի
մարմնոյ կատարելոյ և յա՟յ
բանէն ՚ի միուԹե զընԹա

ցակցուԹին եղեալ հա
ստատեմք Էմմանուելի։
*Քանզի ո՟պ ը՟ն նղ՟ բար
ձօք Թըղւելոյ, Թէ և ՚ի
միայնոյ ասիցի մարմնոյն
և յա՟յ ծնիցելոյն բանէ,
և ո՛չ մի եղանակ հաւա
նեցուցանէ զնոսա ըստ
մասին զմարմինն դնել,
և ըստ մասին զինքն ըղ
միածինն. երկեակ ք՟ս
խոստովանիլ. այլ մի որ
յ՟ս ք՟ս ընդունին զԷմ
մանուել. յորժ ուղղա
կի զայսոսիկ խորհիլ դի
տացին։ *Նոյնպէս Թէ
և ՚ի մարդկուԹե կատա
րելոյ, յայտ է Թէ ՚ի հո
գւոյ և ՚ի մարմնոյ. ո՟պ
մինչ ժողովեալ և միաւո
րել ասեմք անձառաբար,
և ՚ի վեր քան զմիտս զա
՚ի յա՟յ բանն. ո՛չ որդիս
երկեակ իմասցուք, այլ
զմի և զնոյն՝ բնու՟ գո
լով ա՟ծ վայելչապէս ՚ինը
մանէ երևեալ ՚ի բնու
Թէն ա՟յ և հօր. և ՚ի յե
տին ժամանակի եղեալ

թալ և մեզ զհետ կալ
ծեաց այնոցիկ՝ որք ա
ռաջօքն սահեն զնա։ որք
՝ի մէնծնոյն որ ՝ի յերկրէս
՝ի բաց մերկացուցեալ
զբանն գոլ ՝ի յերկիր,
ոչ մարդ առաստելաբա
նեն թշուառականքն.
մեղանչեալք ճշմարտու
թեն։ *Ի՞նչ պարտես
ցին, և ո՛չ երկայն քըր
տամբք. եթէ ո՛չ լսեա
գոյն ինչ ասիցեն եթէ
ո՛չ ինչ օգտեցոյց զմար
դոյս քննութի առ՝ի յայ
բանն. թէ և եթղև մար
մին. ՝ի բաց վճարիլ ՝ի
մարմնական պղծութէ
թըմբեցեալ միանգամայն
հոգեղինի. Կալ մարմնոյ
Այլ այսպէս անցանել
ընդ առաջի եդեալ դի
տումն. զի՞նչ արդեօք
լինիցի այնու հետեւ ճըշ
տեանն բան։ և զի՞նչ
եղանակ մարդանա
կիր աղագաւ գործեցաւ
եթէ ոք ասիցէ թերու
պատասխանի լըսիցէ ա

*Ղեւտացոց։

մարդ. և՝ի սրբոյ ա
ծննէն կուսէ ծնեալ. և
առ՝ի մէնջ և՝ի սրբոց Հր
եշտակաց երկրպագեալ
ըստ գրոց։ *Ոչ եթէ
ասիցեն թէ միայն կարօտ
էաք միածնին գալստեն
և կամեցեալ երևիլ որոց
յերկրի՝ և ըստ մարդկան
շրջիլ. ցուցանել մեզ
զաւետարանականին վա
րուց ձանապարհ. ասօրի
նաբար զգեցեալ զնմանն
մեզ մարմին. ք զի ա
թին ըստ իւրոյն քնու
թե աներևոյթ գոլով,
անգիտացեալ ըմբռնել
զմարդանալոյ դիտումն.
և ո՛չ ուրեք առեալ ՝ի
միտ զմեծ բարեպաշտու
թեանն խորհուրդ։
*Բանզի թէ միայն ու
նի պատճառ երևելոյն
որոց յերկրիս միածնին
մարմնաւորուել, այսինքն
մարդանալն, և յաւելու
ցոյ ո՛չ. այլ ՝ի մարդոյս
քնութի, զիարդ ո՛չ է լա
ւագոյն և իմաստուն՝ եր

*Նոյն Թէոդորոս:

Մինչ ամենայնին ուսուցէ
զքեզ գիր. եւ ո՛վ քաջդ-
եւ լուր 'ի սրբազանից գը
րոց, և'ի սրբոցն առաքելոց
ձայնս՝ բարեաւք կարկա
ռեալ զմոռացդ ականջ. տես
դեղեցկապէս զխնդրե
լին: *Նաե մեզ այժմ 'ի
մասստունն Պօղոս. զինքն
ունելով յինքեն խօսող
զքն: Նորդ՝ զի մանկունք
հաղորդեցին արեան և
մարմնոյ. և ինքն ևս մեր
ձաւորութն կցորդ եղև
նոցունց. զի մահուն իւ
րով խափանեսցէ զիշխա
նութի մահու ունողն.
այսինքն զբանսարկուն:
և ապրեցուսցէ զայնո
սիկ՝ որք մահուն երկիւ
ղիւն հանապազ կեալսն
պարտաւորքէին ծառայ
ութե. զոր և այլուր այլ
եղանակաւ պատմէ մեզ:
*Զի որ անհնարինն էր
առաէ օրինացն՝ որով տկա
րանայր մարմնով, ած
զորդին իւր առաքեաց 'ի
նմանութի մարմնոյմե ղաց

*Թէոդորոսի

և վն մեղաց. և դատապար
տեաց զմեղս 'ի մարմնի.
զի արդարութի օրինացն
լցցի 'ի մեզ. որք ոչ ըստ մար
մնոյ գնայցեմք, այլ ըստ հո
գւոյ: *Նորդեաք ոչ էցէ
յայտնագոյն, և ո՛չ ումեք
յեիցս ծածուկ. զի ըստ
մեզ եղև միածինն, ըստ
մարդ կատարեալ. զի յե
կամուստ ապականութէն
զհողեղէնս մեր ապրե
ցուսցէ մարմին. ըստ միա
ւորութե անօրէնութեն՝
զիւրն կեանս 'ի ներքս
մուծեալ. իւր արարեալ
զմարդկայինն հոգի՝ ե
ցոյց զնա 'ի վեր քան ըզ
մեղս: զիւրոյն բնութե
սերտութի և անփոփոխու
թե ոյժ 'ի յասր ներկ ինչ
արկեալ և գունեալ
զնա: *Բանզի պարտ վար
կանիմ յաղագս այսոցիկ
վարիլ և յարացուցին ոչ
կրի յոյժունիլ անյայտու
թե. զի տեսանեմք հա
զիւն ոչ հայելեաւ և օրինա
կաւ զամենայնիւն և զ իվեր

ընձին ը քան

քան զմիտս խորհուրդն: և որպէս վարկանիմ ոչ անձանց իրն. զի բերէ յինքեան ընդդաշխանս. յաւէտ ընդձմարիտն խորհուրդ: *Նորդ՝ վասն զի որպէս եղև մարմին կենդանարարին զամ՝ բանի. քան զմահու և զապականութե՛ ՛ի վեր միայ իշխանութի. ըստ նոյն օրինակի համարիմ. զի որով հետև եղև հոգի ոչ գիտողին ընդմեղս, հաստատուն ունի այնու հետև յամի բարութի զանփոխադրելին զկայս: և՛ ի վր առաջնոյն մեղաց բըռնադատողին զմեղ անհամեմատաբար զօրացեալ: Քանզի առաջին մարդ ՛ի վր երկրի քս. ոչ արար մեղս, և ոչ գտաւ նենգութի ՛ի բերան նր. որպէս արմատ ևսկիզբն եդեւ ՛ի նորոգումն կենաց կերպացելոյն հոգւով. և զմարմնոյն անապականութին, և յաճուքն զգուշութի: և զհաստատու

որպէս հաղորդութե՛ և ըստ շնորհի. և յամ մարդկայինս առաքեսցէ աղգ: *Նաև զայս տեսանելով գրէ՛ ածային պօղոս: քանզի որպէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին՝ զգեցցուք և զպատկեր երկնաւորին: զի պատկեր հողեղինին զխուռադայթոտն ասէ ՛ի մեզս. և զոր յայսմանէ ՛ի մեզն եկեալ մահ: իսկ պատկեր երկնաւորին՝ այսինքն քի, զհաստատութին ՛ի սըրբութի. և՛ իմահուանէ և յապականուէ զդարձն և զնորոգումն յանապականութիւն և՛ի կեանս: *Նորդ զբոլորն ընդ բոլորումն միաւորեալ ասեմք. ընդ մարդկութն որ ըստ մեզ զառ ՛ի յայ բանն. քանզի ուրեք ոչ զվեհագոյնն ՛ի մեզ ած ըզ հոգին, և ոչ միոյ բանի արժանաւորեաց. միայն մարմնոյս պարգևեալ ըզգալստեանն երկս:

Եձին Նոյլ

Առ Թէոդոս Թագաւորն։

* Այլ գործէր երկո
քումբք բարունք զանօրէ
նութեան խորհուրդ. և
վարեցաւ ըստ մեզ գոր
ծարանաւն իւրովն մարմ
նով՝ առ մրմնոյս գործս
և տկարութիւնս բնաւորա
կանս. և որ քան ինչ հե
ռի յարատոյ։ * Իսկ հո
գւովն իւրով առ մարդ
կայինս և ան մեղադրե
լի կիրսս։ քանզի քաղց
նուլ ասի, և աշխատու
թիւն ՚ի հեռի ուղեգնա
ցութեան. զանգիտումն
և երկիւղ. տրտմութիւն
և տագնապ և զոր ՚ի վն
խաչին մահ. ոչ ուրեք
հարկաւորեալ՝ եդ իւրովի
զանձն իւր վն մեր. զի
և մեռելոց և կենդա
նեաց տիրեսցէ. ըզ մար
մինն իւր՝ փոխանակ ա
մենեցուն մարմնոյ տը
ւեալ ընծայ ճշմարտիւ
արժանապէս։ * Իսկ ըզ
հոգին փոխանակ ամե
նեցուն հոգւոց փրկանս
արարեալ։ որ և յարեաւ

դարձեալ կեանք ըստ բը
նութեան գոլով որպ ած։
զոր և ածայինն Պետրոս
արք եղբարք ասէ. պարտ
է համարձակութեամբ ասել
վն նահապետին Դաւ
թի. զի մեռաւ և թաղե
ցաւ. և գերեզման նր
կայ ՚ի միջի ձերում մին
չև ցայսօր։ * Ո՛ ի մար
գարէ էր և գիտէր թէ
երդմամբ երդուաւ նմա
ած ՚ի պտղոյ որովայնի
նր ըստ մարմնոյ յարու
ցեալ զքս նստուցանել
յաթոռ նորա։ յառաջա
գոյն գիտելով խօսեցաւ
վն յարութեան քի, եթէ
ոչ թողաւ անձն նր ՚ի
դժոխս, և ոչ մարմի նր
ետես զապականութիւն։
* Բան զի և ոչ իրա
ւամբք է ասել յապակա
նութիւն երբեք ըմբռնիլ
զմիաւորեալն ընդ բանին
մարմին. և ընդ դրամբք
դժոխոց արգելեալ լի
նիլ զածայինն հոգի.
քանզի ոչ թողաւ ՚ի դը

ժոխս. ոչ աստուածայինն գը
րէ Պետրոս: զի ոչ ու
րեք զանձնարկելին ա
մենեւին եւ անըմբռնելին
'ի մահուանէ բնութի.
այսինքն զաստուածոյ միած
նին 'ի սանդարամետս դը
ժոխոց ըմբռնիլ ասել:
Զի ոչ էր արժանի այն
պիսի սքանչման իրն. ե
թէ էր իջեալ 'ի դժոխս
առ յայն բանն աստուածն
ներգործութբ եւ բնու
թբ հրաշափառապէս եւ
'ի վեր քան զբան լնլով
զամ եւ յամենեսին գո
լով: քանզի 'ի վեր քան
զտեղի եւ զբ սահմանաւ
պարփակումն եւ անչափ
մեծութիւնէ աստուածութին,
ինքն յումեքէ ոչ տարեալ
'ի վեր գոլով քան զհը
րաշս. եւ ոչ ումեք յեիցս
անզգամանալի: զի յա
րեաւ մարմինն բնութբ
ապականացուն. քանզի
իւրէր անապականին բա
նի: *Իսկ հոգին՝ դար
ձեալ վինձակեալ առ նը

ընթացակցութի եւ միու
թի. էջ 'ի դժոխս աստուա
վայելուչ զօրութբ եւ իշ
խանութբ վարեալ. եւ ո
րոց անդն հոգւոց երե
էր: որոց եւ ասէր իսկ որք
'ի կապանսն էք ելէ՛ք ար
տաքս. եւ որոց 'ի խաւարի
թէ երեւեցիք. *Աւ
թըւի ինձ այսպիսի ինչ
ասել աստուածոյն Պետրո
սի յաղագս բանին այ եւ
նորին հոգւոյն. բը միա
ւորութն անօրինականի:
քան զի լաւ է բարեգոր
ծացն թէ կամիցին զի բը
այ կամացն չարչարիցին
քան չարագործաց.
*Քանզի քս միանգամ
վասն մեղաց մեռաւ ար
դարն վս անարդրց, զի
զմեզ մատուսցէ այ: մե
ռեալ մարմնով եւ կեն
դանացեալ հոգւով. ո
րով եւ որոց 'ի պահեստի
հոգւոցն՝ ասէ երթեալ
աւետարանեաց անհաւա
տիցն երբեմն: *Քանզի
ոչ համարիմ թէ ասի

*Ա․․․ Թ․․․

ցեն արդեօք եթէ մերկ և ըստ ինքեան ա̃ծուն միածնին էջ 'ի դժոխս՝ և քարոզեաց որոց անդն հոգւոց աներևոյթ գորով ամենևին․ քանզի 'ի վե՛ր է միշտ քան զերևումն ա̃ծուին։ *Այլ և ո՛չ առաջօք ձևացեալ 'ի հոգւոյն տեսակ կերպացեալ զնա ասեմք․ հրաժարելի՛ է յա̃մուրեք առաջօքն։ այլ ո̃պ ընդ որոց ո̃պ մարմնաւորովք շրջեցաւ մարմնով․ այսպէս և որոց 'ի դժոխս հոգւոցն քարոզեաց ի՛ւր ունելով զգեստ ըզ միացեալն ընդ նմա հոգի։ *Սա՛ խոր է թերևս և տարակուսելի ճշմարտապէս․ և մերոցս մտածութեց անըմբռնելի միաւորութեն եղանակ։ *Այլ կայն զայն վերստին ըզմտաւ ածել ասելի է։ զ̃ զի որ ո՛չ է ըստ մեզ, զըննել զայն ո՛չ է անվնաս․ անմտութիւն է բոլորովիմբ

*Թագաւորն

զ̃ քննութ̃ բերել զորս ի վե՛ր է քան զմիտս․ և իմանալ ձեռնարկել զոր ո՛չ է մարթ գիտել։ եթէ ո̃չ գիտեմք եթէ խո՛ր է խորհուրդս այս և գերազանցեալ քան զմիտս որ ի մեզ․ և անհարցփորձ հաւատով պատուել։ Իսկ անհանճարեար ասելն զի ո̃րդ է հնար այսմիկ լինել․ նիկոդիմեայն այնորիկ՝ և որոց ը̃ նմայն են հետևեցուցանք։ աներկբայապէս ընկալցուք զառի յա̃ծայնոյն հոգւոյ ասացեալն մեզ։ և իւր ասացելոյն հաւատացո՛ւք քե։ *Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ զորս գիտեմքն խօսիմք, և զորս տեսաքն վկայեմք, արդ՝ 'ի բա՛ց երթիցեն․ զի զառ̃նցանք են ա̃մ և առաստելք անզօրք․ և ստափառութ̃իք և պաճուճեալ բանից պատրանք․ *Քանզի ո՛չ ուրեք եմք փաղաքշել բնաւորելք․ թէ և յոյժ

է̃ ձ խը̃ հզօր

Առ Թէոդոսիոս։

Հզօր և դառն բանիւք
սաստիցեն մեզ հակառա
կորդքն․ զի է և ածայ
ինս մեր խորհուրդ՝ ոչ
հաւանականօք բանիւք՝
իմաստութ․ մարդկայնոյ․
այլ յայտնութեամբ հո
գւոյն։ *Արդ՝ ած գո
լով և բոլորից տր ըստ
գրոց միածինն՝ յայտնե
ցաւ մեզ։ քանզի երևե
ցաւ ՚ի յերկրի․ և ծագե
ցաւ որոց ՚ի խաւարի,
եղեալ մարդ։ *Որ ա
ռաջօք․ քաւ լիցի․ քան
զի մոլորութի ՚է զայս
խորհիլ և ասել։ *Այլ
և ոչ ՚ի մարմին բերեալ
ըստ փոխադրութեան
յեղման։ քանզի անայ
լայլելի է և միշտ ըստ նո
րին, և նոյն օրինակ ու
նի․ որ յայ բանն։
Այլ և ոչ համաժամա
նակ մարմնոյն ըղգոյու
թին ունի։ քանզի ինքն
է արարիչ։ *Այլ և ոչ
որպէս բան անգոյ․ և ոչ
ոպ ձայն ինչ ՚ի մարդում

*Թագաւորն։

եղեալ։ զի որ կոչէն զոչ
էնսն երբեմն ՚ի գոյութի
և ՚ի լինելութի, նախա
գոյ է հարկաւորապէս
քզի նա է կեանք յայտ
նեալ ՚ի կենաց յայ և ՚ի
հօրէ․ և իմանի ըստ
իւրոյն գոյութեան։
Այլ և ոչ մարմին միայն
զգեցաւ առանց հոգւոյ
բանականի։ այլ ծնաւ
ըստ ճշմարտութե ՚ի կը
նոջէ․ և երևեցաւ մրդ
կենդանին ևէն․ և մըշ
տընջենաւորակիցն հօր
ածն բան․ զկերպարանս
ծառայի առեալ։ *Այ
է ոպ ածութեամբն կա
տարեալ՝ այսպէս և մարդ
կութբն կատարեալ։ ոչ
միայն յածութեն և իմաք
ծնոյն ՚ի միքն և տր և որ
դի շարակացեալ․ այլ և
յերկուց կատարեալ ՚ի մրդ
կութեն ասեմ և յածու
թէն ՚ի մի և նոյն հրա
շափառապէս ժղ վեր։ Ամի
ցէ ոքարդեօք դէպեղել
զոմն ծնաւ սուրբ կոյսն․

ՃՃԽԹ ըղ

զմարդն, թէ զաւ'ի յայ
բանն *Ասեմք մեք թէ
այս մտորուն է և մեզան
չուամն 'ի ճշմարտութիւն.
*Մի՛ ուրոշեր ինձ յետ
միաւորութե, և մի՛ ան
ջրպետեր 'ի մարդ առանձ
նապէս և յած բան. երկ
դիմի՛ տպաւորելով մեզ
զեմմանուել. զի մի՛ գու
ցէ վայել չաբար ոք պար
սաւեսցէ ած զոչ ուղ
ղակի կամեցեալ խորհել.
այլ զայն յաւէտ՝ զոր
սրբազանն դատապարտէ
դիր. *Քանզի աստ ա
սաց ոմն 'ի քին աշակեր
տացն. բայց դուք սիրե
լիք յիշեցէք զ յառաջա
գոյն ասացեալսն յառա
քելոցն տն մերոյ յի քի.
զի ասէին ձեզ. 'ի ժամա
նակս յետինս եկեսցեն
ար համարձօղք այպնօղք
ըստ ցանկութե իւրենց
ամպարշտութեն գնա
ցալք *Սոքա են նշա
նակեալք շնչաւորք ոք
զոգին ոչ ունին. Արդ՝

ոչ է 'ի բաց ուրոշելի և
ոչ ըստ միոյ եղանակի մա
նաւանդ յերկուս ասել
յետ միաւորութեն և
ըստ մասին զիւրաքան
չիւր ոք 'ի մանալ. Արդ
գիտելի է, զի տեսանեն
միոք զզանազանութիւս
ինչ բնութեց. քանզի
ոչ է նոյն ածութիւն և
մարդկութիւն. բայց 'ի
ներքս ընդունին միոք
համանդամայն այսոցիկ
մրտածութեք և յերկո
ցունց շարաոութե 'ի մի
ութի անբաժանելի. և
ճնարաւորեն յընթացակ
ցութի. *Այս ուրեմն
յայ ծնաւ 'ի հօրէ ած
զած. իսկ 'ի կուսէն ած
մարդ՝ որ յայ հօրէ ան
ճառաբար և 'ի վեր քան
զմիտս փայլատակել բան.
ծնեալ ասի 'ի կնոջէ, և
և իջեալ 'ի մարդկութիս.
և խոնարհեցուցել զինքն
յոր ինչ ոչն էր. ոչ զի մը
նացէ ունայնացեալ, այլ
զի ած գոլով համաստա

Առ Թէոդոս Թագաւորին:

ցի և տեսականն որ ըստ
մեզ երևեալ յերկրի ·
ոչ ոք ՚ի մարդում, այլ
ոք ինքն բնութբ մարդ-
եղեալ ըստ ճշմարտու-
թեն · ընդ որով զիւր
փառս ամբողջ պահեալ
*Զ, որ և ածայինն Պօ
ղոս զբազումս ՚ի միմեանց
համագոյութէ մեկուսիս՝
և անբաւ տարբերութբ
հեռիս ածութն և մարդ-
կութին, ժողովեալ ՚ի
մի անօրինաբար, և յեր
կուց մի նշանակելով քս
և տր և ած, Պօղոս ծա
ռայ ասէ յի քի · կոչե
ցեալ առաքեալ որոշել
յաւետարանն այ · որ յա
ռաջ խոստացաւ ՚ի ձեռն
մրգրէից իւրոց գրովք
սրբովք · վս որդւոյ իւ
րոյ եղելոյ ՚ի զաւակէ
դաւթի ըստ մարմնոյ՝ սահ
մանելոյ որդւոյն այ զօ
րութբ ըստ հոգւոյն սըր
բութն · *Նա՛ հաւաս
տեաւ որոշեալ ասէ
զինքն յաւետարանն այ ·

որ և գրելով յայտնապէս
ոչ զանձինս քարոզեմք,
այլ զտր մեր յս քս: և
դարձեալ, քանզի ոչ ե
դի ՚ի միտս գիտել ինչ ՚ի
ձեզ, բայց միայն զ յս
քս · և զնոյն ՚ի խաչելեալ:
*Որդի զնա անուանել
այ · և ՚ի զաւակէ Դաւ
թի ասէ եղեալ · և սահ
մանեալ հաստատէ՝ և որ
դի այ: արդ՝ զիարդ է
ած ա՛ղէ՝ ասա՛ ինձ որ ՚ի
զաւակէ Դաւթի ծը
նեալն · որ և նախ քն զյա
ւիտեանս՝ և մշտնջենա
ւորապէս որդի · ըստ
րում և երևեցաւ յայ ·
զի՞նչ օրինակաւ որդի
այ սահմանեցաւ յայ
ոք ՚ի սկիզբն գոյութե
եկեալ: *Քանզի ասէ
ինքն յաղագս իւր · տր
ասաց ցիս որդի իմ ես
դու · ես այսօր ծնայ
զքեզ: որև այսօրն միշտ
մեզ ոչ զանցեալ, այլ
զներկայս յայտնէ ժամա
նակ: խո՛րէ խորհուրդս:

Էձծա այլ

Սա Թէոդորոս։

այլ որոց ըստ մասին դը
նեն և որոշեն, դժուա
րաւ հասանելի, և տարա
կուսելի ճշմարտապէս։
իսկ որոց 'ի միութի պըն
դեն զէմմանուէլ՝ է պատ
րաստագոյն սրբազանից
աւանդութեց անաղար
տելի գիտութի. քանզի
ծնողին մշտնջենաւորա
կիցն՝ և նախ քան զամ
յաւիտեանս որդին, վս
զի էջ ի մարդոյս բնու
թի ոչ 'ի բաց անկեալ
'ի գոլոյն ած. և առեալ
զմարդկայինս վայել չա
բար 'ի մասցի և իշխա
կէ դաւթի ծնեալ։ և
նոր ունել 'ի մարդկուէ
զծնունդն. և ոչ է այլոյ
ինմանէ առեալն. այլ
իւր ճշմարտապէս։
*Քանզի համարեալ է
ոպ մի առնա. ոպ մինչ
զմարդոյս շարադրութի
ոք տեսան իցէ։ քանզի
շարամանեալ է յանհմա
նից բնութիս. 'ի հոգւ
ոյ ասեմ և 'ի մարմնոյ. այլ
Ի

*Թուագաւորն։

մի խմանի հանդերձ եր
կաքանչիւրովքն մարդ.
*Որպ 'ի միայնոյ մարմ
նոյն է երբեք. զբոլորն
անուանել կենդանի.
և 'ի հոգւոյն անուանե
ցելոյ խմանիլ հանդերձ
երկաքանչիւրովքն. ըստ
հաւասար ուրեմն օրինա
կի. և 'ի վս նորա խմա
ցուք քն։ *Քանզի մի
որդի և մի տր յս քս. և
նախ քան ըզմարմնն և
յորժամ երևեցաւ մարդ
ևզգնոզն մեր տր ոչ ու
րանամք. թէ և վս մարդ
կութեն մեզ և յունայ
նութե չափուց՝ է եր
բեք՝ զինչանակեսցի առ
հրէայն խօսելով ասաց
տր մեր յս քս։ *Եթէ
որդիք աբրահմու էիք՝
զգործսն աբրհմու գոր
ծէիք. բայց այժմ խընդ
րէք զիս սպանանել. զմրդ
որ զճշմարտութի խօսե
ցայ ձեզ. զայդ աբրահամ
ոչ արար։ *Դուք և Պօ
ղոս վս նր, որ յաւուրս
էՃԺէ մարմ

մարմնոյ իւրոյ աղօթս և
պաղատանս առ որ կարօղ
էր ապրեցուցանել զնա
'ի մահուանէ, աղաղա
կաւ հզօրիւ և արտաս
ուօք մատուցեալ. և լուե
լի եղեւ 'ի երկիւղածութէ.
որ և որդի գոլով ուսաւ
'ի չարչարանաց զհնազան
դութիւն: *Արդ եւս
մարդ զնոյն սոսկ. և ոչ
ըստ իւրեք եղանակի 'ի վեր
քան զմեզ համարեսցուք
զքս. մի' լիցի զայս 'ի մաս
տութին և զզօրութին
յայս տկարութի իջանել
տասցուք. ոչ զի երկըն
չիլ 'ի մահուանէ. և խընդ
րել 'ի հզօրէ զապրելն
*Այլ 'ի բնութե կենաց
'ի բաց առաքեմք զէմմա
նուէլ. կամ եղել 'ի մարդ
կութիս և 'ի չափ բնու
թեսս որ ըստ մեզ. զոր ոչ
փոքր վայելուչ բանիւք
առցուք ինչ և 'ի գովե
լեացն. և յորոց էն ած
ըղգերազարդն նր տես
ցուք փառս. զնոյն գոլ

առեալ 'ի մեր. ած հա
մանգամայն և մարդ: այս
ինքն ած մարդացեալ:
*Եկեսցէ 'ի մէջ փորձն
Պօղոս որ զայն գոչէ'
և ասէ. զիմաստուն խօ
սիմք ընդ կատարեալս.
զիմաստութի ոչ զ յաւի
տենիս այսորիկ, և ոչ
զիշխանաց աշխարհիս ըզ
խափանելեացս, այլ խօ
սիմք զայս 'ի մաստութին
զխորհրդոյն ծածկեալ.
զոր ոչ ոք յիշխանաց աշ
խարհիս այսորիկ գիտաց.
զի թէ էր ծանուցեալ
ոչ արդեօք զտէրն փա
ռաց 'ի խաչ հանէին:
*Այլ և 'ի վերոյ այսոցիկ
ասէ. որ է լոյս փառաց
և նկարագիր էութեան
նր. կրելով զամ բանիւ
զօրութեան իւրոյ.
որբութի մեղաց մերոց
արարեալ նստաւ ընդ աջ
մե մեծութեանն 'ի բար
ձունս: այնքան առաւել
եղեալ քան զհրեշտակս
որ չափ լաւ և ս քան զնս

էՃԾԳ անուն

Առ Թէոդոս Թագաւորն ։

անուն ժառանգեաց ։ *Որ եւ գոլ եւ անուանանիլ տէր փառաց։ զի մարդ ոչ է ՚ի վեր քան զամ. եղականս եւ զեկեալս ՚ի լինելութի. եւ թողեց զմարդկայինսս. զի նորանալքն յոյժ։ *Նայց ասացից թէպէտ հրեշտակս անուանել, եւ թէ պետութիւ եւ տէրութիւս որք թրոնս ցէ, եւ թէ զեւս վեհագոյնս որք յիշեսցէ զսերովբէս. եւ խոնարհ թողեալ զայս քանս ըղձերագունին խոստովանեսցի փառաւորութի. թէ մինս ունիցի սրբնթացս եւ ՚ի մաստունս։ *Վասնզի լաւագոյն գոլ ասեմք ըղպատիւն, եւ պարտ լինել վերագրել միայնոյ ամենեցունց թագաւորականին բնութե. զի մարդ արդեօք լինիցի տէր փառաց խաչեցեալն. եւ Ճառագայթ հօր. որ բերէն զամ բանիւ զօրութե իւրոյ. լաւագոյն քան ըզհրեշտակս լինել ասի ։ *Ապա ուրեմն զնորագատագոյնն ասեմք առեալ՝ յորժամ երեւեցաւ մարդ:քանզի գրեալ է փոքր ինչ խոնարհ քան զհրեշտակս տեսանեմք զյն վն չարչարանաց մահուն՝ փառօք եւ պատուով պսակեալ։ *Արդ՝ ՚ի բաց մերժեսցուք զառ ՚ի յոյ հօրէ երեւեալն բան ՚ի նմա վայելչապէս գերանակութէն, եւ յառնա ըստոյգ նմանութէն։ եւ զ զհրեշտակաց փառաւորութին խոնարհագոյնս տեսցուք վն տնօրէնութեն փոքրավայելչութե։ *Այլ ոչ ուրեք վարկանիմ պարտ գոլ. ոչ ՚ի մարդկայնոցն ՚ի բաց վեճարել ամենեւին զառ ՚ի յոյ բանին յետ ՚ի մարմին ժողովմանն. այլ եւ ոչ յանձնավայելուչ փառաց զրկել զմարդկայինն որ ՚ի քն իմանի եւ ասի։ *Սակայն զհարցանելն

է ձծդ ոմանց

ոմանց ո՛չ անդիտացայ՝
թէ ո՞վ արդեօք իցէ յա՛․
ճշմարտապէս յա՛ քն․
որ ՚ի կնոջէ մարդն, թէ
որ յա՛յ բանն։ *Մեծ
չիմարութի է ամենեւին
յարձակիլ յաւելորդս,
և անմտաբար առասպե
լաբանութե ընդ դիմա
նալ։ բայց ասացից՝ զի
բաւրելի է և ո՛չ անվնաս
բաժանել յերկուս․ և
ըստ մասին կացուցանել
՚ի մդ և ՚ի բան․ և ո՛չ յան
ձըն առնլով անօրէնու
թեն․ և մի քն կոչելով
ածաշունչ գրոց․
*Քանզի պարտ դղ ա
սեմ ես՝ ո՛չ զառ ՚ի յա՛յ
բանն առանց մարդկու
թեն, և ո՛չ զոր ՚ի կնոջէ
ծնեալն ոչ միացեալ ընդ
բանին՝ քն անուանել․
*Քանզի մարդկութեն
ըստ միաւորութե անօ
րինականի՝ անճառապէս
ժողովեալ որ յա՛յ բանն՝
իմանի քն․ վերադոյն ք
զմարդկութի ոչ բնու
թե ած և որդի․ *Ո՛չ
անպատուելով զոր ՚ի նը
ւաստութեն լինիլ թը
ւեցեալ վն մարդկու
թեն․ որև երբեմն ա
սէր․ որ եսես զիս՝ եսես
զՀայր․ և երբեմն, եսև
Հայր մի՛ եմք․ իսկ երբե
մըն դարձեալ, Հայր իմ
մեծ է քան զիս ։ ո՛չ նը
ւաղեցուցեալ ՚ի Հօր է
ութեն նոյնութե՝ ըստ
ածմ որ ինչ և իցէ զՀա
ւասարութի ․ ինքն աս
տուածե ասել վն մարդ
կութեն․ *Քարոզի և
՚ի ձեռն սրբազանից․ եր
բեմն ոչ բոլոր գոլով
մարդ՝ լուեալ ածութե
նր անօրինաբար։ *Իսկ
երբեմն դարձել ոչ ած՝
լուեալ ՚ի մարդկութե
նր․ և վնասի և ո՛չ ըստ
իւիք եղանակի վն երկո
ցունցն ՚ի միուն տեսու
թե․ զոր և ածային Պօ
ղոս՝ եբրայեցին եբրայե
ցւոց․ ՚ի ցեղէ բենիամե
նի՝ կոչեցեալն առաքել։
Ըճծե գրէ՝

Առ Թէոդոս։

գրէ՛ առ որս Յիսուս՝ արդարացեալս • և սպանեալ զանդամս մարմնոյ• զպոռնկութի աւելի և զախտ և զցանկութի չարեաց և զագահութի։ քանզի մեռայք և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ քի՛ առ այ։ այլ և ինքն առէր յաղագս իւրոյ աշակերտացն։ *Հայր, սր պահեա զնոսա յանուն քո՝ զորս ետուր ինձ• զի եղիցին մի• որպ և մեք մի եմք• յորժամ էի ընդ նսա՝ ես պահէի զնսա յանուն քո• և ոչ ոք կորեա՛ 'ի նոցանէ, բայց միայն որդին կորստեան• զի գիրն լցցի • բայց այժմ առ քեզ գամ և զայս խօսիմ յաշխարհի • զի ունիցին զուրախութին իմ լցեալ յինքեանս։ 'Ի միտ առ։ զի թէ և 'ի միայնոյ մարդկութէն յայտնուի նշանակեալ թրչի, ոչ ուրեք համարեսցուք թաքուցեալ և 'ի բաց դնա

փ.օ

*Թագաւորն։

ցեալ յաշխարհէ• որ և առէր յայտնապէս • ամէն ամէն ասեմ ձեզ • զի ուր իցեն ժողովեալ երկու կամ երեք յանուն իմ՝ անդ եմ ես 'ի մէջ նց• և դարձեալ, ահա ես ընդ ձեզ եմ զամ աւուրս մինչև 'ի կատարած աշխարհի• *Գիտիցե՞ս արդեօք և զնոյն սրբազանն Պօղոս • տպացուցեալ յոլովակի մարդ քարոզէ զնա և ասէ • Պօղոս առաքեալ՝ ոչ 'ի մարդկանէ, և ոչ 'ի ձեռն մարդոյ, այլ 'ի ձեռն յի քի։ *Արդ՝ առայսուհետև՝ ծանուցանեմ ասէ ձեզ զա՛ւետարանն իմ զոր աւետարանեցի ձեզ • զի ոչ է ըստ մարդոյ• քանզի և ոչ ես 'ի մարդոյ առի • և ոչ ուսայ յուսմքէ • այլ 'ի յայտնութեն յի քի• զոր և յայլ ուր ասէ• զի թէ և գիտացաք ըստ մարմնոյ զքս• այլ արդ ոչ ևս նոյնպէս գիտեմք•

էՃԾԶ Արդ՝

Ա֊ Թէոդորոս.

*Արդ՝ ո՛վ է յս̄ քս̄ն որ
զայսպիսի անճառելի և
և անմոլար և զա̄ծային
յայտնութե իւրոյն ճառա
գայթեաց նմա: *Ո՛չ ա
պաքէն եղեալն մամին
բանն, և զոր ՚ի կնոջէ վս̄
մեր ո՛չ անպատուեաց ծը
նունդ: որև զիմ՛րդ ո՛չէ
ճշմարիտ զոր ասացիս:
քանզի յիշեմք զասելն
երանելւոյն Գաբրիէլի
առ կոյսն ա̄բ. մի՛ երկըն
չիր մարիամ. զի ահա յղ
ղասցիս և ծնցես որդի.
և կոչեսցես զանուն նր̄
Յս̄: *Նո՛ր համարիմ
զանունս զայս առ ՚ի հօրէ
տրւեալ բանին՝ ձայնիւ
հրեշտակին: քանզի յա
ռաջագոյն աղաղակէր
զայն յայտնութին մար
գարէական: կոչեսցեն
ասէ զանուն նր̄ ըզնո՛ր՝
զոր թ՛ր անուանեացէ նը
մա: *Արդ՝ յորժամ մըշ
տընջենաւորակիցն հօր՝
և նախ քան զա̄մ յաւի
տեանս որդի և միածին,

ԺԼ

*Թագաւորին.

և ՚ի յետին յաւիտենի ժա
մանակս եղև և ծնաւ ՚ի
կնոջէ, և սահմանեցաւ
որդի. և երևեցաւ և անդ
րանիկ եղև ՚ի բազում
եղբարս: *Յայնժամ և
բնութբ հայրն. զի այս
պէս ասացից, սահման է՛
անուն հայրութեն օրի
նաց հետևել: նոյն ինքն
երբեմն է և միածին և
անդրանիկ: քանզի միա
ծին ոպ̄ ա̄ծ: և անդրա
նիկ ՚ի մեզ՝ ըն̄ միաւորութե
անօրինակին: և ՚ի բզ̄մ
եղբարս ոպ̄ մարդ: Օ ՚ի
և մեք ոպ̄ նովաւ և ՚ի
ձեռն նր̄ որդիք ա̄յ՝ բը
նաւորապէս և ըստ շնոր
հի. բնաւորապէս՝ ոպ̄ նո
վաւ և միայնով. իսկ հա
զորդութբ և ըստ շնորհի՝
մեք ՚ի ձեռն նր̄ հոգւով
*Արդ՝ ոպ̄ եղև մարդ
կութեամբ իւր ջ̄իւ միած
նութին. վս̄ միաւորե
լոյն ընդ նմա բանին. ըն̄
տեսչութբ անօրինակա
նի. այսպէս իւր է բա

ըձծէ նին

նին 'ի բազում եղբարս . և
անդրանկութի վ(ասն) միա
նալոյն ընդ մարմնոյն .
*Արդ' հաստատուն ու-
նելով զգոյն ած և 'ի վեր
քան զփոփոխումն . եկաց
մնաց միշտ' որ ինչ էրն .
և յորժամ եղեն մարդ'
է զամենեսեան գերունա
կութ վերնոց փառօք պը
սակեալ . *Որ և հրամայ
եցաւ է մեզ վերնոցն զօ
րութեց նք և երանելի
բազմութն երկրպագել
նմա . *Քանզի էր ու-
րեք և յոյժ 'ի դէպ ուրա
նալ զերկրպագութին և
հեղգանալ 'ի պատուէրոյ
զմարդկութն փոքրավայ
ելչուի տեսեալ . և զ վ(ասն)
մերն եղեալ ըստ մեզ' ոչ
արժանաւորել փառաբա
նութն . 'ի բաց հեռացել
մոլորիլ թըշնացեալ .
*Քանզի ծածուկ էր
և նց տակաւին քն խոր
հուրդն . այլ յայտնէր
նց հոգին , և ոչ տայր
ամպարշտիլ սրբոցն . զոր

և ասէ ածայինն Պօղոս
յորժամ մուծցէ զանդ-
րանիկն յ(աշխարհ) , ասէ' երկիր
պագցեն նմա ամ հրեշ
տակք այ . *Քանզի խ-
րովն բնութե 'ի վեր է
զտիեզերս ամ' արարքոյ
գոլ իմանի ած . եմուտ
'ի նա մասն ինչ Ծի . երև
եալ ոպ մարդ . սակայն
ոչ անկաւ վասնայնորիկ
յածայնոցն փառաց .
*Քանզի երկրպագի ոպ
միածին . թէ և կոչի ան
դրանիկ . որէ յայտնա
պէս մարդկութես չա
փուց մնաւանդ վայ
ելուչ . *Արդեօք ոպ
մարդոյ երկրպգեմք էմ
մանուելի . մի' լիցի . քան
զի զառանցմնք են այս ,
և պտրանք մոլորութե . և ոչ
ոք իրէք գտնիմք լուծյն
քան որք զարարածսն պաշ
տեն , և ոչ զարարիչն .
Որք փոխանակեցին ըզ
ճշմարտութին այ ընդ
ստութե . ծնազանդեցան
և պաշտեցին զարարածս
է ճծը և ոչ

և ո՛չ զարարիչն ըստ գրե
ցելումն. որոց թէ հաւա
տարախոհք եղիցուք, ընդ
նոցունց լուիցուք ամ
իրօք։ *Զանձինս առ
իմաստունս ունէին՝ յի
մարեցան. և փոխեցին
զփառս անեղծին այ՝ ՚ի
նմանութիւն պատկերի եղ
ծանելի մարդոյ՝ և թռչ
նոց և չորքոտանեաց և
սողնոց. եթէ եղիցուք
և մեք հաւասարագործք
և համախոհք նց զորս յի
շեցաքն, զայ փառսն ընդ
ստութեն փոխանակելք.
նմանութե պատկերի ա
պականացուի մարդոյ.
թէ ո՛չ սոսկ մարդոյ և
միոյ ումեք ըստ մեզ մա
տուսցուք զերկրպագու
թի Էմմանուէլի։
Զի՞նչ. ո՞չ և նոյն հը
րեշտակացն վերին բազ
մութեն յայս մոլորութե
եկեալ դատեսցի. այլ
անհնարին համարիմ մոլո
րութի գրել և հեթանո
սաց նմանիլ և գժուա
րաւ մաքրելի քան զառաջ
նոյն յանցանաց վնաս։
*Քան զի մոլորեալ են
այժմ ո՛չ ինչ պակաս քան
զառաջինն, զուղիղ ճա
նապարհն անգիտացեալ։
և ո՛չ նման է. աւելորդ
էր աղաղակելն երանե
լոյն Պօղոսի ասելն.
այլ յայնժամ ո՛չ գիտէիք
զած. և ծառայէիք ո
րոց ո՛չն էին բնութբ ածք։
բայց այժմ ծանեայք
զած. յաւէտ զի ծանու
ցեալ եղէք յայ. զիա՞րդ
դառնայք դարձեալ ՚ի
տկարս և յաղքատ տա
րերս. որոց դրձլ վերըս
տին ծառայել կամիք։
*Քան զի զո՞ր ևս ած
ծանեան եթէ ո՛չ է բնու
թբ ած Քս՝ յոր հաւա
տացինն. և եթէ զմարդ
պաշտեցին՝ ՚ի յառաջին
մոլորութեցն են անկել
հաղըս. *Արդեօք ո՞չ է
ճշմարիտ զոր ասեմս։
այլ ճշմարիտ է։
Այլ տես ո՛վ քն ասէր

Թագաւոր ․ Թէ զհա́րդ
՚ի հարկաւոր խորհրդոյ
գրե Թէ՝ յառաջ մղիմք
առ ՚ի պարտ գոլ․ խոհա
կանապէս ո̄պ ա̄յ ըստ բը
նութե երկրպագել ո̄պ
յա̄յ հօրէ ծնիցելոյն բա
նի ․ և ըստ մերոյս կեր
պի երևեցելոյն երկուցն
՚ի միաւորութի ընթաց
ման ո́չ էր անմիթ ՚ի բաց
բառնալ զմարդկութեն
կարծիս ․ և ո́չ ինչ էր
որ արգելոյր ։ *՚Քանզի
առեալ բանին բնութե
զմարդկայինն ․ ո́չ մարդ
կութի եղեցի սուրկ․ այլ
յաղթեալ յաւէտ ․ զի
յետ փառս առեալ ան
շարժ յարակցութեամբ
ա̄ծավայելուչ գերունա
կութին ամբողջ պահի ։
այսու́իկ իմացուածով
երկրպագէին աշակերտքն
ասելով ․ Ճշմարտապէս
որդի ա̄յ ես ․ որ և ըզ
գնալն տեսանէին մարմ
նով ըստ մեզ ։ քանզի ի
վերայ ծայրից ալեացն

գնայր հրաշափառապէս
ո̄պ ա̄ծ ։ *Լսիցէ՝ ոք Թե
ըևս այսպիսեօք կար
ծեօք մարտնչելով ․ և ո́վ
էր որ ասէր առկինն սա
մարացի ․ դուք երկիրպա
գանէք որում ոչն գի
տէք ․ մեք երկիրպագա
նեմք որում գիտեմք ․
և ապա զհա́րդ եղեցի եր
կրպագելի որ ընդ եր
կրպագուս է շարադա
սեալ ։ *Բայց ես ասեմ․
զի ո́վ էրն ասել բնա
ւ́ին ՚ի վերայ ՚Ք̄ի անմը
տութի և անուսում
նութիւն է ։ ո́չ ուրեք
բաժանի ։ և որ ընդ կը
նոջն խօսէր՝ մի և նոյն
էր Տ̄ր Յ̄ս ՚Ք̄ս յերկիր
պագուէս մարդկութէ՝
և յերկրպագելոյն ա̄ծ ու
Թէ գոլ և անուանիլ
ա̄ծ , համանգամայն և
մարդ՝ Ճշմարտապէս ու
նելով ՚ի վերայ ինքեան
*Որպէս մինչ ոք ասիցէ
և այլ ազգ վ̄ն ն̄ր․ ք̄ զի
որովհէն ա̄ծ իմանի գոլ
է Ճ̄կ և ա̄ր

Առ Թեսաղոնիկեցիս

և տէր փառաց․ իսկ որով
եղև մարդ ըստ հաւըր
դութն նր որ յայ փա
ռաւորեալ․ կարօտ էր և
փառաց՝ ասելով․ հայր
փառաւորեա զորդի քո։
Այլ մի տր․ մի հաւատ․
մի մկրտութի ըստ գրե
ցելումն։ *Արդ՝ ոպ մի է
հաւատ որ ՚ի քս․ և մի
ճշմարտապէս մկրտութի․
որ և ՚ի մկրտին մեր ՚ի
հայր ՚ի յորդի և ՚ի սբ հո
գին․ ըն նոյն օրինակի բանի
համարիմ մի երկրպագու
թի հոր և մարդացելոյն
որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ․
*Քանզի ոչ ուրեք ՚ի
բաց մերժեսցի ՚ի պարտ
գոլոյն երկրպագել առ
՚ի մէնջ և ՚ի սրբոց հրեշ
տկց միածինն թէ․ և եղև
մարմին և բնակեցն ՚ի մեզ
երևեցն և անդրանիկ ՚ի
բզում եղբարս։ *Ապա
թէ ոչ, զի՞նչ իցէ դար
ձեալ ՚ինա հաւատոյն
բան։ զի՞մարդ ոչ է արժա
նի գիտելոյ․ քանզի ոչ

Ի

Թագաւորն ։

վարկանիմ թէ կամիցին
ուղղակի խորհիլ եթէ
միայն հաւատացաք ՚ի յայ
հօրէ ծնեալն բան․ ՚ի
բաց մերկացուցեալ ընդ
նա ՚ի մարմնոյն
Եւ ոչ զայն թոյլ տա
ցուք ասել․ քանզի
ասի՝ ոչ որպէս միոք ըստ
մեզ․ և ոչ ոպ ՚ի մարդ
հաւատս․ այլ ոպ յամ
լինիլ վայելուչ որ բը
նութե և ճշմարտապէս
՚ի դէմս քի։ *Նոյն
հարցէ զբանէս և ՚ի մաս
տունն Պօղոս գրելով։
քանզի ոչ զանձինս քարո
զեմք․ այլ զքս յս տր․
և զմեզ ծառայս ձեզ
քի յի։ զի այծ որ ա
սաց ՚ի խաւարի լոյս ծա
գել․ որ և ծագեաց իսկ
՚ի սիրտս մեր առ ՚ի լու
սաւորութի գիտութե
այ և հօր ՚ի դէմս քի ծա
գեց․ որև ասէր․ որ ետես
զիս՝ ետես զհայր․ և
ես և՛ն հայր իմ մի եմք․
*Իսկ նըկարագիր
է ճկա ածային

ա̅ծային ոչ մ̅րմնականն է, այլ զօրութ̅բ և ա̅ծավայելուչ փառօք: *Ոչ այս էր սաստկապէս 'ի ք̅ս ճանաչել. և այսոքիւք և գործոցն գերազանցութ̅բ 'ի մտածութ̅ի ածել կամէր յորս 'ի նմա զլսօղսն՝ առ սակաւ սակաւ 'ի նորահաստատացուցանելոյն զնա անհանձարիցն 'ի յերևելոյն մարմնոյ: քանզի թէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ ասէ՝ մի' հաւատայք ինձ: *Իսկ եթէ գործեմ, թէ և ինձ ոչ հաւատայք՝ գործոց իմոց հաւատացէք: *Նաև վարկանիմ զայս. զի ոչ տեսանէր յանկատար օգուտ զիրն ք̅ս: վ̅ս զի համարէին ա̅ծ ոչ գոլ ըստ բնութ̅ն զվ̅ս մեր մարդացեալն. այլ սոսկ մարդ ո̅պ զմեզ: *Ա̅ն այնորիկ ոչ ընդունէին ոմանք ըղ հաւատն որ 'ի նա. կարևորապէս զերկնչելն և ըղ

դանդաղելն 'ի բանս հաւատալ, ա̅ծութեն բնութ̅ վերադրէ'ր ըղ հաւատն որ 'ի դէմս հօր, և ոչ ը̅ մերոյս փոքրավայելչութե հեռացուցեալ: ասէր որ հաւատայ յիս՝ ոչ յիս հաւատայ, այլ յառաքիչն իմ: *Նոր դեօք ոչ իցէ հաւատար ասելոյ թէ որ զբանս իմ լսէն՝ մի' փոքունս և ը̅ երկիր քարշեալս զորս 'ի յիս փառաւորեսցէ: այլ գիտասցէ թէ որք յիս յերևեալս մարմնով մատուցանեն հաւատ՝ ոչ 'ի մարդ պարզաբար եղիցին հաւատացեալ. այլ 'ի յինքն հայր ինև. ըստ ա̅մի հաւասար և անվրէպ նմանութ̅ որդւովս մարմնացելոյս վ̅ս ձեր. և զգեստփոքրավայելուչ իւրացուցեալ զմարդկութ̅իս: *Իսկ զհաւատութ̅ի բնութ̅ն և զհաւասարութ̅ի և զնոյնութ̅ի փառաց աննըւաց ունե

լով ամենևիմբ առնամ.
*Ուսցիս և այլազգ ՚ի
նմանէ զհաճոյսն · ոչ ՚ի
բաց մերժել. այլ առանց
համման և տարբերութ
ընկալեալ զնա · ով յիւր
դէմս թէ եղև մրդ. վս
զի որ զ՚ի ծնէ կոյրն բը
ժշկեաց · և զ քաղցր և
զանառվորն անկեաց ՚ինը
մա լոյս · վայելչաբար յա
մենեցունց զարմացեալ
լինէր · այլ բժշկեալն
յախտէն ՚ի հրէիցն դա
տիւր և խոստովանէր ըզ
բժիշկն. *Իսկ Քս պա
տահեալ նմա · դու հա
ւատաս ասէ յորդի այ.
իսկ նր զո՞վ նէ տր աղա
չեալ՝ զի հաւատացից ՚ի
նա · պտսխանի տայր ասե
լով. և տեսեր զնա, և որ
խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է.
իսկ նա ասէ՝ հաւատամ
տր, և երկիր եպագանէր.
*Որև զի ո՞րդ ոչ է ա
մենեցունց յայտնի թէ
աներ ոյթ է ամենևին
ածութին. քանզի զած

ոչ ոք երբեք ետես ըստ
գրեցելումն. *Արդ թէ
՚ի բաց մեկուսեալ յին
քենէ զմարդկութին, ով
զայն զնոյն երևեալ յայ
հօրէ բանն՝ մերկ և մի
այն արժանաւորէր, հի մ
յանէտ զայ բնութին ա
ծելզմտաւոպրտգոլ. թէ
էր ումն որ բժշկերոյն հը
րամայէրն այլ եցոյց մար
մնաւպէս · ով և նց աչօք
տեսանել առընթեր. Քս
զի ասաց թէ և տեսեր
զնա և որ խօսիդ ընդ քեզ
նա է. ոչ ապաքէն զմար
մինն ցուցեալ ասեմք.
*Այլ ապա զի՞արդ իցէ
ինքն մարմին · եթէ ոչ
իմացի ըն միաւորութն
ով և ինքն գոլով իւրնր.
ով մինչև ՚ի վեր մեր եղե
ցի. ցուցցէ ոք արդեօք
ոչ բաժանաքէր և ոչ ան
կատար զմարդ որ ըստ
մեզ · զոր ի հոգւոյ ա
սեմ և ՚ի մարմնոյ · և ՚ի
միայնոյ ՚ի մարմնոյն.
*Քանզի գրէ՝ ուրեմն

և իմաստունն յօհաննէս Թէ բզմ և այլ նշանս արար յս առաջի աշակերտացն իւրոց որք ոչ են գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ · բայց այս չափ գրեցաւ զի հաւատայցէք Թէ յս քս է որդի այ · և զի հաւատայցէք՝ և զկեանսն յաւիտենականս ընդունիցիք յանուն նր : Ասէ և ածայինն Պետրոս աղաղակելով առ հրէիցն ժողովուրդ · հաւաստեաւ և յայտնապէս · իշխանք ժողովրդեան և քհնյպք · եթէ արժան իցէ դատել զմեզ այսօր ՚ի վր երախտեաց առն տկարի որով սա բժշկեցաւ : յայտնի լիցի ամենեցուն ձեզ, և ամ ժղ իրդեն իլ ի · զի յանուն յի քի նազովրացւոյ՝ զոր դուքն խաչեցիք , զոր ած յարոյց ՚ի մեռելոց, նովաւ սա կայ առաջի ձեր ողջացեալ : Նաև յետ փոքու ինչ : և ոչ է փրկութիւն ՚ի ձեռն այլս

ուրուք · զի և ոչ անուն այլ է՝ ՚ի ներքոյ երկնից տուեալ ՚ի մարդիկ որով պրտ է ապրել ձեզ : Արդ ո՞ արդեօք իցէ որ և ըզ մահն կրեաց և յարեաւ փառօք · ՚ի նազարեթէ՝ եթէ ոչ յս քս · այսինքն որ նախ քան զամ յաւիտեանս անճառաբար ՚ի հօրէ ծնեալ · իսկ ՚ի վախճան յաւիտենից և մարմնապէս ՚ի կնոջէ : Արդ որ զհաւատն որ ՚ի նա մատուցեալ՝ ընկալցի ըզ վերադոյն պատիւն : քզի կոչեսցի որդի այ · զի որք ընկալանն զնա՝ ետ նց իշխանութի որդիս այ լինել որք հաւատացին յանուն նր · որք ոչ յարենէ և ոչ ՚ի կամաց մարմնոյ, և ոչ ՚ի կմց առն՝ այլ յայ ծնան զի եղիցի յառաջացեալ յամենեսեան ինքն որպ գրեալ է, ծնաւ ՚ի կընոջէ : *Իսկ վս զի է պըտուղ վերստին կերպցելս արարածոյս ՚ի ձեռն

քձկդ որը

որբութեն առ Ած: և յա ռաջ քան զպյլսն ինքն ցու ցաւ ծնունդ հոգևորա կան, ոչ անսացեալ առն և կնոջ մերձաւորութե. ոչ զխանդաղատանս և արա տով դատապարտեսցէ ըզ բնութիւ: զի պատուկանէ ա մուսնութի. և որ ստեղծ խաւլեանէ արու և էգ ա րար զնս. այլ վեհագոյնի և անհամեմատելոյ դե րակատարութե հետա ևցուցեալ զմարդկութեա բնութիւն: *Բան զի ծնունդ հոգւոյ և ոչ արանց տակաւին առնել զմեզ կամեցեալ. որ և հայր ասէ մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի. քի զի ձեր մի է հայր որ յերկինս է. իսկ ամենեքեան դուք եղ բարք էք: *Նպա ու րեմն անբիծ է ամմ հա ւատալն ՚ի նա. յաւէտ, զի և մեղաց անխիղճութե պատուեալ: *Որէ՛ դարձեալ մեծն Պօղոս. տեսեալ թէ ոչ արդարա

նայ մարդ ՚ի գործոց օ րինացն՝ եթէ ոչ ՚ի հաւա տոցն որ ՚ի Քս Յս: և մեք ՚ի Քս Յս հաւա տացաք զի արդարասցուք նովաւ: *Իսկ ոչ ուրեք գանդաղեցայց՝ յոր հասեալ՝ ասացի անդ րէն զնոյն ասել. թէ Յս Քս ոչ մերկ ևըստ ինքեան յայս բան իմանի. այլ յորժամ էառ զմարդ կութի և միաւորեցաւ ընդ մարմնի, այսպէս ունելով տեսեալ եղև ըստ մարմնոյս տեսակի. և որբոց առաքելոցն է ցոյց հայր ՚ի վերուստ ձայնիւ՝ այսպէս. դա է որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ, դմա լուա րուք: *Որդ՝ զի ոչ ՚ի դմա է ասէ որդի իմ. զի մի՛ ըստ մասին, և այլ յայլում թերևս. այլ մի իմասցի նոյն ինքն ըդ միա ւորութե անորինականի

ըձկե ևան

և անզգամութի՛ է ընդ-
դէմ ինչ ասել և յոյժ սը
խալանաց։ * Քանզի հա
ճանեցուցէ գրելովն
Յօհաննէս այսպէս. թէ
այս է վկայութիւն այ զոր
վկայեաց վն որդւոյ իւ-
րոյ. որ հաւատայ յորդին
այ՝ ունի զվկայութիւն
այ յինքեան. և որ ոչ հա
ւատայ յորդի՝ սուտ
առնէ զնա զի ոչ հաւատաց
վկայութեն զոր վկայեաց
այծ վն որդւոյ իւրոյ.
* Նա՛ վկայեաց թէ սա
է որ մարմնով եւ՛ 'ի ծա
ռայի կերպի ըստ մի և
յատկապէս իմ ճշմարտա
պէս որդի. և զնոյն որ ի
ձեռն սրբոյ մկրտութեն
զփառաւորն շնորհ. և
զնովաւ կենդանագոր
ծութիւն և ընդ այ հօր
հաղորդութի սրբութե
հոգւոյն քին յին եղել
ացուք կարև որապէս.
* Քանզի յիշեմք զառա
ջեալն յով հաննու. թէ
որ զկնի իմ գալոցնէ՝
հըզօրագոյն է քան զիս

որում չեմ բաւական
բառնալ զկօշիկս ոտից
նր. նա մկրտեսցէ զձեզ
հոգւովն սրբով և հրով.
* Մարդկօք էր մեզմարդ
կութեն՞ս գործ լինել ա
սիցեմք զկարօղն գող մը
կրտել հոգւով սրբով և
հրով. և զխորհրդ եղեցի
այս. որ և ասաց զայս. որ
ոչ երբեք երևեալ եայտ
նեալ. նմա ասաց մկըր
տել հոգւով սրբով և
հրով. * Մէ զայլոյ հոգի
տըրեալ մկրտելոցն ծա
ռայաբար, և ոչ պաշտօ
նեայ. այլ ըստ այծ ըստ
բնութե իշխանութբ վեր
նով ինքն. և իւրովն.
որով և այծային նկարա
գիրն նշանակի մեզ.
* Քանզի վերստին կեր
պանամք ըստ 'ի պատկեր
այծայինն 'իքն յն. ոչ մարմ
նական կրեալ վերա
ստեղծութի * Քանզի
ամենեւին անմտութի է
այսպէս վարկանիլ. այլ
հաղորդութբ հոգւոյն

ըճկն սըր

որբոց. զնոյն քո հանապա
տացաք 'ի մեզ ինքեանս.
ոչ զի խնդրելով զայն
աղաղակել . ցնծասցէ
անձն իմ 'ի տր . զի զգե
ցոյց ինձ հանդերձ փրկ
կութե և պատմուճան
ուրախութե. * Քանզի
որ միանգամ 'ի քս մկրտ
եցայք' զքս զգեցայք
ասէ. * Իսկ եթէ ոք յա
ռաջ մատուցեալ ասիցէ
արդեօք' 'ի մարդ մկրտ
եցաք. և զայս դող ասաս
ցուք ճշմարտութբ . և
'ի մէնջ պատասխանի լը
ւիցէ . բարւոք խօսեա
այր դու . զի՞ նչ գոր
ծես ով այդպիսիդ . յեր
կի՞ր զայսն մեր 'ի ջու
ցանես. * Քանզի մկրտ
ութե' ոչ 'ի մարդ պարզա
բար, այլ յած մարդա
ցեալ. և զերծուցեալ 'ի
պատժէ և յառաջնոյն
յանցանաց զորս 'ինա ըզ
հաւատն ընկալեալս.
* Ո որ և ած այինն պետ
րոս առ հրէայսն խօսե

լով ասէր . ապաշխարե
ցէք և մկրտեսցի իւրա
քանչիւր ոք 'ի ձէնջ յա
նուն յի քի , 'ի թողու
թե մեղաց ձերոց. և առ
նուցու ըզպարգևս հո
գւոյն սրբոյ. * Քանզի
լուծեալ 'ի մեղաց' զոր
'ի նմայն յարէ' իւրովն
հոգւով օծանէ . և զոր
տայն ինքն ոչ յայ հօրէ
բանն. և յիւրմէ ընուէ
աղբիւրացուցեալ մեզ.
և ոչ հասարակաց եղեւ
զիւրն, մարմնով տնօրէ
նութբն մն միածնու
թեն . և ոչ զմարդ փր
կէր մարմնացեալս. * Քան
զի փչեաց 'ի սուրբ առա
քեալսն և ասէ . առէք
հոգի սբ. և ոչ չափով
տայ զհոգին ըստ յով
հաննու ձայնին . այլ
ինքն մուծանէ յինքե
նէ ոչ և հայր. զոր ածայ
ինն պօղոս զբոլորն իբց
եղեալ այսուիկ զկրկ
ձիւն. երբեմն այ և հօր
հեռացուցեալ երև ի.
ճծկէ և եր

Առ Թուղթս | Թագաւորն:

Երբեմն որդւոյ: ՙԲան
զի գրէ՛ այսպէս. դուք
ո՛չ էք մարմնով, այլ հո
գւով. եթէ է հոգին այ
բնակեալ 'ի ձեզ: Իսկ ե
թէ ոք զհոգի քի ո՛չ ու
նի՝ սա չէ՛ նր: Իսկ եթէ
քս 'ի ձեզ է՝ մարմին մե
ռեալ է վս մեղաց. և հո
գին կենդանի՛ է վս ար
դարութե: *Արդ՝ յայտ
նեաց եթէ իւրք հոգին
որդւոյ: և ո՛չ ուրեք մի
այն որ բանն է երևելն
'ի հօրէ: այլ թէ և խմա
ցի ըստ մեզ մարդ եղել,
իւր է 'ի հօրէն ոչ համա
դոյի որդւոյ 'ի նմանէ
ծնիցելոյ բանի. թէ և ա
ռիցի առնուլ յորժամ
եղևն մարդ. ո՛չ յածու
թեն առանձնաւորու
թեց ոչ իւրով բնու
խոնարհել *Որ և ինքն
գոլով ամենեցունց կենք
վս ի կենդանի հօրէ ան
ճառաբար ծննդեանն՝
կենդանագործիլ աս
ըստ մեզ: *Սակայն մերձ

Բ

է տեսանել. զի շնորհել
իւրոյն մարմնոյ զածա
վայելուչ ներգործութն
փառս. և իւրացուցեալ
զմարմնոյն. և ոչ մինչ
ըստ միաւորութե տնօ
րինականի յիւր բնու
թի յարդարեալ. Ոչ ա
պաքէն վայելչաբար որք
առիցէ էին ըստ բնութե
յայ հօրէ բանին 'ի վե
րուստ գոլ ի յերկնից.
կենդանագործելն կա
րել որոց և կամիցի տալ
զկեանսն: *Իսկ զի՞նչ
ասէ ասա ինձ: զարարչա
գործելն ածայէր՝ մարդ
կութե՞ ոք տայցէ: ո՛չ եր
բեք: զի՞մարդ կենդանա
ցուցանէ զմեզ ոչ ած:
*Սակայն ո՛չ միայն ընդ
ունելով զհոգին նը,
այլ և ուտելի եդեալ
առաջի և զառեալն մար
մին: քանզի ասաց. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. եթէ
ո՛չ ուտիցէք զմարմին որ
դւոյ մարդոյ՝ և ըմպիցէք
զարիւն նր՝ ոչ ունիք
ըզկը կեանս

*Լու. Թուէփուս:

կեանս յանձինս: բամ
բասեալ զնմ հրէիցն եր
բեմն. և յաւ ագ ունուն
վ ձիռ տալ ձեռնարկէին
ոչ գիտեմ զխ՞րդ՝ երա
նելույն մովսէսի և ասէ
ին. թէ հարքն մեր կե
րին զմանանայն յանա
պատին որպէս և գրեալէ՝
թէ հաց երկնից ետ նց
ուտել: զի՞նչ նշան առ
նես դու զի հաւատաս
ցուք ի քեզ: զի՞նչ գոր
ծես. ոպ ՚ի վերուստ և
յերկնից ՚ի ջուցեալ ըզ
մարմինն՝ ասէ ամէն ա
մէն ասեմ ձեզ: ոչ մով
սէս ետ ձեզ հաց յերկ
նից. այլ հայր իմ տայ
ձեզ հաց յերկնից զճշմ
մարիտն: *Յանզի հաց
յայ է որ իջանէ յերկնից
և տայ կեանս աշխարհի.
և առ այսոքիւք գործել.
գրեթէ՝ որպէս մատամբ
ցուցանէ զինքն մարմնա
ւոր *Ես եմ ասէ հացն
կենդանի յերկնից իջեալ.
եթէ ոք կերիցէ ի հացէ

*Յաւագաւորն:

յաւիտեանս կեցցէ յաւի
տեան: և հացն զոր ես
տաց՝ մարմին իմ է զորես
տաց վասն կենաց աշի:
որ ուտէ զմարմին իմ՝ և
ըմպէ զարիւն իմ՝ յի՛ս
մնայ, և ես ՚ի նմա: ոպ ա
ռաքեաց զիս կենդանին
հայր, և ես կենդանի եմ
վս հօր. և որ ուտէ զիս՝
և նա կեցցէ վասն իմ:
*Որև զխ՞րդ ոչէ ճշ
մարիտ ասել, եթէ էջ՝
ոչ յերկնից մարմինն,
այլ ՚ի կուսէն ած գրոց:
և ոչ է ուտելի բանն,
այլ ՚ի մի յերկուցունց ծո
ղովեալն՝ ըստ միմեանս
խառնեալն: *Ընդ միա
ւորութե տնօրինականի
բնութեցն առանձնաւո
րութ՝ ՚ի ձեռն բիւրուց
բանից տեսանի մեզ. քա
զի նիկոդիմոսի ոչ առեալ
՚ի միտ զխորհուրդն. և
աղաղակեալ անուսում
նաբար. զխ՞րդ եմարթ
այդմ լինել. *Սպա ասէ՝
զերկրաւորս ասացի ձեզ
ք ձկթ. և ոչ

Եւ՛չ Հաւատայք. զի՞րդ
թէ զերկնաւորսն ասա
ցից Հաւատայցէք։ Եւ՛չ
ոք եւ յերկինս եթէ ո՛չ
որ էջն յերկինէ որդին
մարդոյ։ *Լսակ Հրէիցն
դարձեալ զՀաւատարն
նր իմացեալ անխրատու
թի. Եւ ծաղր առնել ըզ
նա կամեցեալ ո՛չ դի
տեմ զի՞րդ։ վ՚ն զի ասաց
կենդանարար և յերկնից
զիւրն մարմին. այս ըզ
ձեզ գայթագղեցուցա
նէ՞ասէ, իսկ եթէ տե
սանիցէք զորդի մարդոյ
ելեալ ուր էրն յառաջա
գոյն։ *Ո՚չ ապաքէն՝ ի
կնոջէ ասեմք ծնեալ
զ՚մմանուէլ. և արդ՝
ըո՚ր է յառաջագոյն էրն։
և կամ զի՞րդ եղ ուրա
նօր զդոլն ասէ իւր. որ
և ծնեալ՝ ի սրբոյ կու
սէն միաւորեալ՝ իմարմ
նի. և ո՛չ անգործ գոլ
խոստովանեացուք զոր՝ի
յերկրէ մարմինն առ ի
կարօղ լինիլ կենդանա

գործել. որով հետև
եկն յիւր բնութիւնն։
*Ո՚րդ՝ զի՞րդ՝ այլ ա՚յ
սա՛ինձ կենդանագործէ
մարմինն. կամ զի՞րդ՝ ի
մասցի յերկինէ՝ որ յերկ
րէն. յայտ է թէ ըստ
միաւորումն՝ որ առ կեն
դանին աստ և յերկ
նուստ բանն։ քանզի խոր
հիմք զոր պարտ է և՛ու
ղիղ. և սրբազանից հե
տևեալ գրոց։ *Ո՚չ ան
գի՞ր այլ ազգ արար
ջատգործ ձ՚ձաբար՝ և յոր
ժամ առանց մարմնոյն՝ի
մանիւր։ և վկայ բանիս
արարից դարձեալ զբ
րեանն ձ՚ծայնոյն պօղոսի
*Ո՚չհանւամ զայ հօրէ.
որ բա՛ւական արար ըզ
մեզ՝ի մանան վճ՚ակի սրբ
բոցն՝ի լոյս. որ փրկեաց
զմեզ յիշխանութէն խա
՚ւարի. և փոխեաց յար
քայութիւն որդւոյ սի
րելւոյ իւրոյ. որով ու
նիմք զ՚փրկութի՚ն և զթո
ղութի՚ մեղաց. որ՚ն պատ

կեր աներևութին ա՟յ · անդրանիկ ա՟մ արարածոցս · զի նովաւ հաստատեցան ա՟մ, յերկինս և յերկրի · երևելիք և աներևոյթք · եթէ աթոռք եթէ տէրութ՟իք · եթէ պետութ՟իք եթէ իշխանութ՟իք · ա՟մ նովաւ, և 'ի նմա ստացան : *Եւ նա է նախ քան զա՟մ · և ա՟մ նովաւ հաստատեցան · Եւ նա է գլուխ մարմնոյ եկեղեցւոյ · որ է սկիզբն, անդրանիկ 'ի մեռելոց · զի եղիցի յամենեսեան ինքն յառաջացեալ · զի 'ի նմա հաճեցաւ ա՟մ լըրումն ա՟ծութ՟են բնակել · և նովաւ հաշտեցուցանել զա՟մ 'ի նա · արար խաղաղութ՟ի արեամբ խաչին իւրոյ յերկինս և յերկրի : *Ահա դարձեալ յայտնապէս ասէ՝ նովաւ և 'ի նմա ստացեալ զա՟մ · այլ զի և նախ քան զա՟մէ · և թէ ա՟մ նովաւ հաստատեցան : և զնա գոլ

ասէ անդրանիկ 'ի մեռելոց · խաղաղացուցեալ 'ի ձեռն ն՟ր արեան՝ զորս 'ի յերկինս, և զորս 'ի յերկրի · *Ապա ծնէ մեռելոց անդրանիկն՝ թէ ո՛չ ք՟ն յ՟մ · այսինքն 'ի մարմնի և մարմնով բ՟նն · քանզի ո՛չ ուրեք մեռանէր յիւր բնութ՟են ա՟ծ գոլով բանն · և ո՛չ ուրեք իմանիւր բոլորից արարչագործ ըստ մեզ գոլով մարդ · եթէ ո՛չ էր արարչագործեալ ո՟պ ա՟ծ · և եթէ ո՛չ առանց մարմնոյ իմացի յետ միաւորութ՟են : իսկ անդրանիկ 'ի մեռելոց՝ որ ըստ մերում երևեցաւ՟ն մարդ՝ ո՛չ 'ի բաց դնելով զգոլն ա՟ծ վասն մարդանալոյն : *Տեսցես և այլ ուր 'ի ձեռն նոցունց յառաջ բերեալ զբանս հոգեկրացն : ք՟զի յօհաննէս ասէ : 'ի սկզբանէ էր բ՟նն · և բանն էր առ ա՟ծ · և ա՟ծ էր բանն · նա՛ էր 'ի սկզբ

բանէ՛ առ ած ։ ամ ինչ նո
վաւ եղև · և առանց նր
եղև և ոչ ինչ ։ իսկ պօղոս
դարձեալ՝ մի է ած հայր՝
յորմէ ամ ։ և մի տր յս քս
որով ամ ։ *Ապա եթէ
էր ինչ ՚ի միջի յետ միա
ւորելոյն ընդ մարմնոյ
բանին, և յայլութի բա
ժանէր, զոր ոչ որդւոյ
երկնի ասեմ ըստ ոմանց
կարծեաց · զիա՞րդ ստա
ցան ամ՝ քին՝ յին ։ այլ
սակայն ամ նովաւ ստա
ցան ։ *Բաջայայտէ թէ
որ ինչ բնութե և առանձ
նապէսն են յայ հօրէ
բանին՝ պահին դարձել
նմա և յորժամ երևե
ցաւն մարդ · գայթագ
ղութի ուրեմնէ բաժա
նելն յանդգնիլ ։ ք զի մի
է տր յս քս որով արարչա
գործեաց հայր զամ ։
արդ՝ է և արարչագործ
ածաբար · և կենդանա
ցուցիչ ոչ կեանք մարդ
կայնովք և՚ի վեր քան
զմարդ՝ իւրութեքն ·

ժԼ

՚ի մի իմն միջի շարակցել ։
*Բանզի միջնորդէ այ
և մարդկան ըստ գրոց ·
բնութե ած գոլով ։ և ոչ
առանց մարմնոյ ։ իսկ մարդ
ճշմարտապէս · և ոչ սոսկ
ըստ մեզ · այլ մնաց որ ինչ
էրն թէ և եղև մարմին ։
քանզի գրեալ է՝ թէ յս
քս երէկ և այսօր նոյն և
յաւիտեանս ։ *Ոչ ապա
քէն ՚ի սրբոյ ածածնէն
ծնեալ հաւատամք ՚ի յե
տին ժամանակս զէմմա
նուէլ ։ *Ապա զիա՞րդ ոչ
է այս ճշմրիտ · զի երէկն
և այսօրն, ո՞վ քս ասէր
թագաւոր · ժամանակ նը
շանակէ՛ մեզ զներկայս
և զանցեալն ։ արդ՝ զիա՞րդ
նոյն ինքն իցէ արդեօք
յանցելումն · որ և զծը
նունդն ըստ մարմնոյ
չև ևս առեալ ։ ապա
ուրեմն էր բանն ՚ի սկըզ
բանէ · և ոչ ՚ի մշտնջենա
ւորէ և անփոփոխելւոյ
երևել յայ և ՚ի հօրէ ։ ու
նի և ինքն յիւրում բը

ԷՃՀԷ նաև

նութեն ըղմշտնջենաւո
րութի և զանփոփոխու
թի։ ոչ ապաքէն նոր ամե
նևին և մարդանալոյն
ժամանակի եղև ընթա
ցակից անուն բանին.
յՆ քՆ որ և այս մեզ 'ի
ձեռն բազում է նից ցու
ցաւ։ *Արդ՝ 'ի մի'տ առ
նուս եթէ քՆ յՆ ոչ
զմարդոյն բնութի և ոչ
միայն զբանն տեսեալ ե
րէկ և այսօր զնոյն գոլ
ասէ և յաւիտեան։ զի
մրդ արդեօք ունիցի
զանփոփոխութի 'ի նոյ
նութեն զմնալն մարդոյն
բնութի։ որ և շարժուն
կրել. և նախ քան զայլն
յոչէից յէութի գոլ
եւ կեանս, ստեաց ար
դեօք մեզ զճշմարտու
թին սրբազանն գիր։ և
զերէկ ոչ էն յառաջա
գոյն գոլ ասաց։ *Ոչ
արդեօք ասացից զայս
ես. և կարի իսկ քաջ. ք
զի երէկ և այսօր՝ նոյն և
յաւիտեանս յՆ քՆ, իսկ

զբանին զերիցագունու
թի և զանշեղութի՝ ոչ
ուրէք ուրացայց թէ է
ղև մարմին։ այլ համա
րիմ ըստ միաւորութեն
ընդ իւրում մարմնոյ ոչ
երէկն գոլ՝ և յառաջա
գոյն գոլ դարձեալ նշա
նակել զնա։ *Որ և ան
գունէի՛ն զնա՛ անզգամ
հրէայքն և բամբասէին
զի ըստ մեզ մարդ երևէր
և 'ի վեր քՆ զմարդ սկըզբ
նագունուն իւրոյ երի
ցագունութեն վկայէր
ասելով ոչ ած, *Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ
քան զլինելն աբրահամու
եմ ես. յորժամ և առայս
ասէին՝ յիսուն ամ չև
ևս է քո, և զաբրահամ
տեսե՞ր, *Ասաց և յով
հաննէս. սա է վՆ որոյ
եան ասէի զկնի իմ գայ
այր, որ առաջի իմ եղև.
զի նախ քանզիս էր, Որ
և զիմրդ այր տեսանե
լով և անուանելով զէմ
մանուէլ առաջի իւր և

ԷՃՀԳ նախ

նախ քան զինքն լինել
ասէր զանազանելն երգ
յետ նորայն։ *Ա․ յՂ․ ա-
ւեցէ ոք թերեւս առաջի
իւր եւ նախ քան զինքն
լինել ասէ ըստ փառացն․
արդ թէ եւ նշանակէ 'ի
մանուկ՝ բայց զի սուտ է
եւան ուսումն այսպէս
իմանալ․ ոչէ մեզ հեռի
բանս ցուցանել։ *Յան
զի ընկալեալ զառաջին
իմ 'ի վեհագունութի
փառացն ըստ հաւասար
բանի․ իսկ զկնի իմ ա-
սասցուք որպէս փառօք
զերկրորդն նշանակել․
պատահեսցի այժմ ոչ 'ի
հարկէ մեզ․ք զյովհան
նու զփառսն խոնարհա
գոյն ասել զ․քո․ եւ զկր
նի իմանալ ընթանալ ան
համձարաբար․ քանզի ա-
սաց թէ զկնի իմ գայ
այր․ *Ո՞վ անտեղուեա․
քանզի համարեսցուք
ոչ ուղղակի ունիլ․ ա-
ծեալ զմտան ատ՝ զոր 'ի
սաղմոսնէ գրեալ։ թէ

ո՞վ է յամպս որ հաստա-
տէ քեզ տր․ եւ ո՞վ նմանի
ցի տն յորդիս այ։ վերա
դրելի՝ է ութեան եւ մարմ
նով նմա զերիցուին ոչ
այ ըստ բնութե միաւո
րեցելոյ ընդ մարմնի․ եւ
զիւրսն բարութիս հա
սարակորդեալ իւրոյն
մարմնոյ։ *Զ այս ու-
ցիս աստանօր ունիլ եւ
ուղղակի՝ ասել եւ յայլոց
վկայութեց թէ կամես
ցիս։ Ք զի ասաց ութեն
ած յաղագս որոյ 'ի զա
ւակէն Դաւթի ըստ մարմ
նոյ 'ի ծնեալն միոյ 'իւրեանց
մրգերէիցն։ եւ դու բեթ
ղեհէմ տուն եփրաթայ․
սակաւաւորես 'ի գոլոյ
'ի հազարաւորս յուդայ․
'ի քէն ելցէ ինձ լինել
իշխան իղի, եւ ելք նր
իսկզբանէ աւուրց յաւ
իտենից։ *Իսկ վս որ
դուոցն իղի որբ զննն ասէ
Պօղոս թէ ամենեքին 'ի
Մովսէս մկրտեցան
յամպն եւ 'ի ծովն․ եւ ամե

նեքին զնոյն հոգևոր կե
րակուրն կերին. և ամե
նեքին զնոյն հոգևոր ըմ
պելին արբին։ ք̃զի ըմ
պէին 'ի հոգևոր վիմէն՝
որ երթայր ընդհետ նց̃.
և վէմն էր ինքն Քս̃։
*Նորդ տես 'ի քս̃ յն̃ ցու
ցեալ ըստ միաւորութե
անօրինականի զառանձ
նապէս բանին զերիցու
թի. եթէ ո՞չ է յայտնի
բանս։ քանզի բեթղեհե
մացին ոտ̃ զմարդ և՛ի կը
նոջէ. և իսկզբանէ յա
ւիտենից զելըն ասէ։ ք̃
զի 'իսկզբանէ'էր ևնախ
ք̃ զա̃մ յաւիտեանս մար
դացեալ բանն։ *Այնո՛
էր վէմն որ զպապակեալն
իէլ անյուսաբար՝ յան
ակնկալուն աղբերցն ար
բուցանէր։ *Որ և ծնել
ը̃մարմնոյ մարդկօրէն 'ի
յետին յաւիտենիս. և
օծեալ յայսմ̃ ճի յառա
քելութի յոյ̃ և՛ի հօրէ.
քանզի ո՛չ այլ երբէք աղա
դաւ անուանի քս̃, այլ

վս̃ այսորիկև քս̃։ երբեմ
ը̃ Պօղոսի հանդխսակից
և ձգնակից լեցի բանին։
*Այս իմաստունն Յով
հաննէս գրէ թէ ժողովել
զբնութիւն և կապեալ 'ի
միութի զերկիքանչիւրոցն
առանձնաւորութեցն զօ
րութի։ և տես զոր ասէն.
որէրն 'իսկզբանէ՝ զորմէ
լուաքն և տեսաք աչօք
մերովք. և ձեռք մեր շօ
շափեցին իվր̃ բանին կե
նաց. և կեանքն յայտնե
ցաւ. և տեսաք և վկայ
եմք և պատմեմք ձեզ ըզ
կեանսն յաւիտենական.
որ էրն առ հօր և երև
ցաւ մեզ։ Ահա զոր էրն
իսկզբանէ տեսանել ասէ
յայտնապէս. կրել և զշօշա
փումն. գոչէր և թովմաս
տրիմ և ած̃ իմ. շօշափել
մատամբ զկող մրմնոյն և
զտեղիս բևեռացն։ լինիլ
ասէ և զն̃բ զառաքեալսն
ածայինն Պօղոս ինքնա
տես և սպասաւորս բա
նին. Քանզի տեսանելի
ե̃ ձ̃ հն̃ եղև

եղև անմարմինն՝ և շօշա
փելի անշօշափելին․ ոչ
օտար ունելով զգեստ
զմարմինն, այլ իւր արա
րեալ զնա․ և 'ի նմա և նո
վաւ ծանուցել ոչ ա՜ծ
և տ՜ր․ *Գորէ՛ և ուրեմն
և սրբազանն պօղոս․ քան
զի ոչ ոք 'ի մէնջ անձամբ
կեայ, և ոչ անձամբ մե
ռանի․ եթէ կեամք՝ տ՜ն
կեամք․ և եթէ մեռա
նիմք՝ տ՜ն մեռանիմք․
*Վասնզի յայս իսկ և
ք՜ս մեռաւ և յարեաւ․
զի մեռելոց և կենդա
նեաց տիրեսցէ․ արդ՝
յայտնեաց թէ տիրեաց
ճշմարտապէս մեռելոց և
կենդանեաց․ որ ոչ այլ
երբէք աղագաւ, բայց վ՜ս
այսորիկ միայնոյ մեռ՜ել
և յարուցեալ․ *Արդ՝
զո՞ ոք արդեօք ասեմք․
որ թէ և եմուտ ընդ մա
հուամբ, այլ յարեաւ
դարձեալ յայտ է թէ
զորդի․ զի և որդի՝ ա՜մ
ոք ոչ վարկանիմ հաւա

նեսցի․ *Արդ՝ զի՞նչ
ասասցուք արդեօք․ մա
հու և ապականութեան
ընդունա՞կ որ յա՜յ հօրէ
բանն․ թէ քան զմահ և
զապականութիւն վերա
գոյնէ և կեանք․ *Որ
և զի՞արդ է 'ի մեռելս ա
զատ ըստ գրոց․ քանզի
մեռաւ․ այլ ոչ ըստ իւ
րեան բանն, այլ ասեմք
եթէ մեռեալ մարմնոյ
նր․ նա՛ ասի զայն կրել․
ապա՛ ուրեմն ոչ առանց
մարմնոյ․ այլ 'ի նմա՛ յա
ւէտ և նովաւ զտ՜րուեն
զգեցաւ փառս որ․ օրինօք
մարմնոյ և բնութ՜ե ըստ
մեզ մեռեալ և յարու
ցեալ․ *Վասնզի մարդ
կային ախտ մեռանելն․
իսկ ներգործուն՜ի ա՜ծայ
ին զյառնելն ցուցեալ․
քանզի երկրպագումք ծա
նիցի ըստ մեզ համանգա
մայն և գերագոյն քան
զմեզ ոչ զա՜ծ, և բոլո
րիցս եղեալ երևելի տ՜ր․
որ և նախ քան զմարմինն

Ա․ Թագաւոր

Թագաւոր էր ընդ հօր
իւրոյ: * Այսպէս գի
տացեալ զնա նաթանայէ
լի՝ աղաղակէր. վարդա
պետ դու ես որդի ա̃յ.
դու ես թագաւորն ի̃ղի.
* Այլ ինքն առ իւր աշա
կերտսն ասէր: դուք կո
չէք զիս տ̃ր և վարդա
պետ, և բարւոք ասէք.
զի եմ իսկ: և գործով
հաստատարմացուցեալ է
հան 'ի մեռելոց. եւ իշ
խանութի 'ի վ̃ր այսոց
պղծոց. ոչ զի հանել
զն̃ս. և բժշկել զա̃մ ախ
տս և զամ հիւանդուիս
'ի ժողովրդեանն: Բան
զի յանուն յի̃ քի̃ նա
զօրացեալ բժշկեցաւ
կաղն յոտից. եղեն առ
գեղեցիկ դրանն: զայս
պիսի հիւանդութիւնս
երկայն և դժուարաբու
ժելի հալածեաց յենայէ.
առոր ածայինն ասաց
պետրոս. ե՛նա բժշկէ՝
զքեզ ք̃ս յ̃ս: * Ամենայն
ուստեք ուրեմն մղեալք

Բ

* Թագաւորին:

'ի ճշմարտութի̃ն և սըր
բաղանից դրոց քննել
զշաւիղս փութացեալք,
և սրբոցն հարանց հե
տևեալ ուղիղ հաւա
տոց: և զոր յարմարոյն
յեսսեայ, զոր 'ի զաւա
կէն դաւթի՝ զորս ըստ
մեզ ընդ օրինօք որպէս
զմարդ. և 'ի վեր քան ըզ
մեզ և զօրէնս ո̃չ ա̃ծ:
զոր վ̃ն մեր ասէ և ըստ
մեզ 'ի մեռեալս: զոր 'ի
վեր ք̃ զմեզ, և ինքեամբ
կենդանարար. որդի գո
լով ա̃յ հօր ըստ ճշմար
տութեն հաւատամք:
ոչ թափուր արարեալ
յածութենէն ըզմարդ
կութին: ոչ 'ի մարդկու
թէն մերկացուցեալ ըզ
բանն. յետ անպատմելւոյ
և անճառելւոյ միաւո
րութեն: այլ մի՛ և զնոյն
խոստովանիմք որդի: 'ի մի
իմն յերկուց իրաց ան
ճառապէս երևեալ ըստ
միաւորութեն. ո̃չ յա
ռաջագոյնն ասացաք. և

ք Ճհէ ոչ

և ոչ 'ի բնութենէն յեղեղ:
*Արդ՝ որք այսպէս փա
ռաւորեն զնա՛ եղիցի՞ նց
շահ. զոր հաստատէ՛ ասե
լովքն աշակերտն. Թէ
որ ոք խոստովանի եթէ
յս է որդի այ՝ ած 'ի նը
մա բնակի, և նա յած:
*Ո՞չ զի յս քս որ 'ի
դաւթայ ըստ մարմնոյ.
ըստ բնութն և ճշմար
տապէս է որդի այ. ըստ
որում եղև մարմին բանն
և բնակեցաւ 'ի մեզ. կըն
քէ՛ իմաստունն յօհան
նէս՝ և գիտեմք զի որդին
այ եկն և ետ մեզ միտս.
զի ծանիցուք ըզճշմա
րիտն ած. և եմք 'ի ճըշ
մարտի որդւոյ նորա՝ յի
քի: սա՛ է ճշմարիտ ած
և կեանք յաւիտենից. և
նովաւ և ընդ նմա այ
և հօր փառք հան
դերձ հոգւովն
սրբով յաւի
տեանս յաւի
տենից. ամէն.

*Նորին Սրբոյն Կիւրղի, Աղեքսանդրացւոյ. Առ ջերմեռանդն գրեալ յաղէքսանդրիէ. *Առ բարեպաշտ *Թագաւորն Թէոդոս. Յաղագս ուղղոյն 'ի սուրբ Հաւատոյ շաւղոյն.

Գլուխ. ԼԲ.

ՄԻԱՅՆՆ և անմահն և բո
լորեցս իշխե
ցօղն բնութի և 'ի լոյս ան
մատոյց բնակեալն. և ա
թոռ ունի զվերինն իւր
միայնոյ վայելուչ. զորով
շուրջ կան պետութիք և
իշխանութիք. և նոյն սր
սերովբէք և քերովբէք.
և որպէս ասէ սրբազանն
դիր. ած գործք նր 'ի
նմանէ երկնչին և դողան
*Արդ և այս փառաւո
րեալն և ած իրի եկեալ
յանդուգն՝ գիտութէ
գերունակութեն և ան
էծհը ճառ

ճառելոյն զօրութե ·
հաւասարանման ունի
զ հեզութին · քանզի ո՛չ
ուրեք կարէր բերել զե
ղականս անխառն ՚ի քեղց
րութէ զայսպիսի հզօր
և գերաբուն զօրութի
և իշխանութի · * Զոր
և երանելի մարգարէն
դաւիթ յաղագս իւրն
և ամենեցունց որոց ՚ի
յերկրիս՝ առնէր պաղա
տանս երբեմն ասելով ·
յիշեա՛ զի հո՛ղ եմք · իսկ
երբեմն դարձեալ, թէ
զանօրէնութիս քննես
տր տր · ո՞վ կարէ կալ ա
ռաջի քո · * Նաև և ամե
նահաճոյն յոբ · ՚ի փոր
ձիլն ՚ի բանսարկուէն
դառն և անտանելի հար
ուածովք ըմբռնեալ՝
աղաղակէր առ ած · ըն
դէ՞ր ոչ արարեր անօրէ
նութեանց իմոց մոռա
ցումն և մաքրութի մե
ղաց իմոց · այլ կնքեցեր
զանօրէնութիս իմ ՚ի քս
սակի · և նշանեցեր որ ինչ

ակամայն յանցեայ · այլ
վարկանիմ զի ասիցէ որք
արդեօք առ այս վաղվա
ղակի · * Եւ զի՞նչ ով
քաջդ ՚ի նահատակաց ·
պարտաւորութե զօրութ
համարիցիս այ ը զշողոր
մին · զի յանցեար դու ·
մեղադրե՞ս օրինադրին
զի մինչէ զմեղսն · * Այո՛
ասէ · քանզի որ զողոր
մինէ բնաւորեալ · և ո՛չ
անզարմանալի ունի յայս
զփառսն · ընդէ՞ր ոչ այդ
պէս երևի և յիս · քան
զի ծնա՛րէ, և ո՛չ ա՛ իւրեք
եղանակի կրօղ գոլ գայ
թագղել մարդկայնոցս
մտաց · * Յայժ ճշդեսցէ
դաստաւորն · կնքեսցէ
զանօրէնութիս ՚ի քսակի ·
հրաժարեսցի ՚ի մոռանա
լոյ զոր ՚ի վերայ գթացե
լոյնէ երբէք · որք յոր
ժամ ակն ունիցին ·
* Իսկ եթէ բաղումյան
ցանեմք ամենքեան և
և ամենևին անբծութի
նմա վայելէ · շնորհեսցէ
է ձհթ զան

Աւ նոյն Թուղթս

զան յիշաչարութիւնն ո֊
րոց սովոր են տկարանալ։
*Արդ՝ վայելէ յոյժ
գերվերագունին գերու֊
նակութեց. հեզ և հան
դարտ խոնհեմութի. և
է այս ըստ գերազանցել
եղանակի ամենայնոյ և ա֊
ռաւելագունի բնութեն։
*Ըստ նմանութե որ առ
նա՝ և ձերոյդ իշխանու֊
թե Քրիստոսերքդ Թա
գաւորք։ *Զ՝ի երկնից
թագաւորութենն ոչ գը
ծագիր և նմանութի՝
որոց յերկրիս դուքէք
միայն ըստ ամենայնի վե
ճակեալքդ յիշխանութի
և երկիւղին և հանդար
տութե ամբողջ պահեալ
զորս ընդ իշխանութեդ
ձերով։ և ոչ զպայծառ
ինչ եղխաղաղ ջերմութի
սփռել յամենեսեան որ
՝ի ներքոյ երկնից։ Այս
՝իկ և ես դիմեցի հար
կաւորապէս վայելուչ
աղերսաբանութեքս զը
նարձացուցանել զորըստ

Յետ Ճաշոյն։

մեալ ձեր բարեպաշտու
թիւնդ։ *Որև էր ինձ
զայս գործել կամեցն պի
տանի և կարևոր։ բայց
զայն արարից՝ և ոչ ՝ի կա
մաց վս ճնազանդութե
ձերոյդ իշխանութե. որ է
պարտ յամենեցունց։
քանզի ասելն թէ ոչ ե֊
ղէ այսպէս յանդուգն.
կամ դժկամակ. կամ որ
ինչ յոյժ վայելուչ էր.
անփոյթ արարեալ ՝իմե
ղանչել ինչ։ *Նաև ոչ այս
է ՝իձեզ անծանօթ երբեք.
քան զի երկեայ և յոյժ
վայելչաբար ընդդիմա
նալ առ ՝ի ձէնջդ խրաու
վութե. զի մի՝ կրեցից
այսպիսի ինչ. զոր և ա֊
սի կրել ինէ։ *Քանզի
ոչ ամենևիմբ էր երբեք
վճարել ՝ի մեղանչելոյ.
զի բազում ինչ յանցա
նեմք ամենեքեան, և ախ
տանայ ըզդիւրագլորն
գոլ մարդկայինս բնու
թի։ *Որպէս զատոյգ օ֊
րինապահ կարծեր ու

Սա նոյն Թէոդորոս

րեամբ եւ ոչ ըստ իրիք եղա
նակի գայթագղել յած.
այլ լսեր զասելն նորա
ահա ես դատեցից ընդ
քեզ յասելդ քո թէ ոչ
մեղայ: *Լաւագոյն ու
րեմնէ եւ իմաստուն ո
րոց իշխանութիւնէ հաւա
տացեալ, ներել: եւ յորոց
վր տրտմեալ են՝ թողու
թի խնդրել: քանզի է
օտ տասցի առ ած նմա
նութն եւ ձերոյդ իշխա
նութն անյիշաչարութի:
*Սորդ՝ գրեցի առ ձեր
բարեպաշտութիդ. այլ
եւ առ փառաւորեալ թա
գուհիսդ. գործել զայս
եւ յոյժ ուղղակի. ոչ զի
ամբոխումն կամ երկպա
ռակութիւն ՚ի սրբա
զանսդ ձեր գաւիթս ար
կեց. քանզի ոչ եմ այս
քան արտաքոյ բարւոք
իմացուածոց եւ վայե
լուչ խորհրդոց:
*Նայլ զմտաւածեալ
յաւէտ զի արթուն գոլ
պարտէ որոց ՚ի քահա

Յետ Վարդանոյ:

նայագործելն են դա
սեալ սրբոյն այ: *Եւ
ըղդուշութեամբ գոր
ծել զայս. երկնչիլ ՚ի
պատժէն որ պատրաս
տեալ է նոցա. եթէ ըստ
իրիք բնաւ իրն անկանի
ցին ՚ի հեղգութիւն:
*Քանզի պարտ է մեզ
հաստատունս գործել
՚ի հաւատս որ ՚ի Տր մեր
Յս Քս. զորս իւրով
արեամբն ըստացաւ եւ
մտերիմս եցոյց երկրը
պագուս. եւ կոչեաց զեղ
ընտիր. Թագաւորու
թիւն. Քահանայու
թիւն. ազգ սուրբ.
եւ ժողովուրդ սեպհա
կան. զի զքաջութիւն
պատմեսցեն զամենեսեան
կոչողին ՚ի սքանչելին
իւր լոյս: *Որ ՚ի
վր զքահանայականն
վիճակեցելոցն օրինադրե
լով. առ երանելի Սար
գարէն Եզեկիէլ այս
պէս ասէ:

ԷՃՁԱ Որ

* Որդի մարդոյ. խօսեա՛
առ որդիս ժողովրդեան
քոյ. եւ ասասցես ցնոսա,
երկիր՝ յորոյ վերայ ածի
ցեմ ես սուր. եւ առցեն
ժողովուրդք երկրին այր
մի յինքեանս. եւ կացու
ցեն զնա ՚ի վերայ իւրեանց
դէտ. եւ տեսցէ զսուրն
եկեալ յերկիրն. եւ փող
հարցէ եւ ազդ արասցէ
ժողովրդեանն, եւ եղիցի
որ լուիցէ զձայն փողոյն,
եւ ոչ զգուշասցի. եւ եկես
ցէ սուրն եւ հասցէ նմա.
արիւն նորա ՚ի գլուխ նո
րին եղիցի. զի լուաւ
զձայն փողոյն, եւ ոչ ըզ
գուշացաւ. եւ նա զի ըզ
գուշացոյց՝ զանձն իւր
ապրեցոյց. * Իսկ դէտն
թէ տեսանիցէ եկեալ
զսուրն, եւ ոչ առնիցէ
ազդ փողովն. եւ ժողո
վուրդն ոչ զգուշասցի.
եւ եկեալ սուրն ըմբռնես
ցէ անձն մի. նա վասն անօ
րէնութեան իւրոյ ըմբռ
նեցաւ. եւ զարիւն նորա ՚ի
ձեռաց դիտին խնդրե

ցից. * Պարտ դոլ վար
կանիմ զասացելոցս զօ
րութիւն ոչ առանց խուզ
ման թողուլ. քանզի օգ
տեցուցանէ՝ եւ եւս մեծա
գոյնս ՚ի վերայ այսորիկ տե
սութեանս քննութիւն ՚ի յայտ
նութիւն. * Ոչ ապաքէն
յարձակման բարբարոսա
կանի ակնկալութեան եղե
լոյ ՚ի վերայ քաղաքի.
նորայք հոգաբարձուք
եւ վերակացուք դէտս կա
ցուցեալ ՚ի վերայ աշտա
րակաց բարձրաւանդա
կաց զոմանս. միշտ զակն
՚ի սահմանս երկրին կա
ռուցեալ. այսր եւ անդր
շրջահայեաց լինելով արթ
նաբար տեսութեամբ. զի մի՛
գուցէ ՚ի պատերազմողացն
հասցէ ոք. եւ յառաջա
գոյն ազդ արարեալ քա
ղաքին զյարձակումն թշ
նամւոյն՝ ոչ փոքու պատ
ւոյ արժանաւորին.
* Իսկ եթէ նինջեսցեն եւ
ոչ եղիցին արթունք առ
այսպատճառ եղել ըմբռնանե

լոյ և կրելոյ ինչ, նոքա
յիւրեանց գլուխս ընկա
լեալ զյետինսն կրես
ցեն պատիժս։ *Ասա այս
մեկ հաւասար օրինակի
և ՚ի քահանայիցն իւրա
քանչիւր ոք․ վս զի կա
ցեալ է դէտ՝ առ ՚ի յայ․
զի պատմեսցէ որոց ընդ
ձեռամբ նորա ժողովր
դոցն զընաւորեալն վնա
սել․ առիթ պաակի իւր
արասցէ զիրն։ *Իսկ անկ
ցի դարձել յամ այնոյն
բարկուէ եկեալ չարիս
ոչ փոքու ինչ վնասեալ
լաութեն որ առ ՚ի նմա
նէ ձայնիւն յուղղուէ
կարգեալ։ *Որդ պատե
րազմ է՝ ոչ ՚ի վր միոյ ու
րուք ըստ մեզ հասարա
կաց մարդոյ, այլ ՚ի վր
նորին ամենեցուն փրկ
չին մերոյ ՅԻ․ քանզի
գրեալ է, թէ ոչ ոք ասէ
նզովեալ զյս, եթէ ոչ
բեհեզ զեբուղաւ, այսին
քըն ոչ ոք ուրանայ զքս,
եթէ ոչ ունի առայս յոր

դորէն զսատանայ, և ճըշ
մարիտ է․ զի յասացելս
ոչ ոք երկբայեսցի․ Ապա
ուրեմն զվիշապն ապըս
տամբ․ այսինքն զսատա
նայ․ առն քահանայի ոչ
զգուշացելոյ․ այլ յա
ռէտ զի մոլորեալ զխոր
հուրդսն ապստամբին
դտեալ։ և լեզու պատ
րաստադոյն զճշմարտու
թեանն թշնամանել հա
ւատ․ և զփրկչին մերոյ
նըւաստացուցանել ըզ
փառս․ քն զի յանդուգն
էր և աներասան յարձակ
մամբ․ ած որ ինչ և
իցէ ՚ի վատթարիցն մը
տեալ ջերմեռանդն․ ած
խռովութե ընդր զեկե
ղեցի․ և այս պատերազ
միլ է ընդ ուղիղ հաւա
տոյս։ երկպառակութիք
ամենայն ուրեք և բա
զումք բանք հայհոյա
կանք առ ած և առ ՚ի
նոցունց իսկ հաւատա
ցելոց էին․ մի գուցէ մո
րեալք իցեմք՝ ած դո

Նա նոյն Թէոփորոս

ըստ ճշմարտութե՛ն կար
ծեցով ըղ.քն: *Նա՛
զի՞նչ յայսմանէ: *Ոպ
ախտ ինչ կեղու, զոր 'ի
ներքոյ երկնից ծրակեր:
արմատ ունելով սուտ
և հայր՝ զսատանայ: Իսկ
մն զի կացեալ եմք դէ՛մ
առ 'ի յմյ, և ժողովը
դեան հոգաբարձուք,
զխո՛րդ ոչ էր պարտ եւ՛
յոյժ յօժարամըտաբար
զաբբաղանն և զեկեղե
ցականն առնուլ փող.
բարեպաշտել կամելոցն
զբանսարկու՛ին որոց զ՛ի
մտ յարձակումն մրգ
մունել: զի պատրաստեց
լուեցելոցն պատիժս մծ.
զարիւն նորա առ 'ի ձե
ռաց քոց խնդրեցից:
*Նա չէ՛ր մ՛մ քն ասէր
Թագաւոր՝ հաստատուն
և անշարժ քո սիրտդ:
այո՛ ես խոստովանիմ յա
ւէտ. զի և այն նոյն աղա
ղակէ իրն: Եւ առայս մը
կայեսցէ երկայն ժամա
նակն. յորժամ առաքի

Ի

Յետ Ժողովոյն:

նի եղեալ 'ի բարեպաշ
տութ՛ի նախահարցն նը
մանեալ հաւատոց և փա
ռաց: *Նա մն զի նմ փա
ռաւորութի՛ն՝ քան զձեր
հեզութիդ խոնարհա
գոյն վայելչաբար ոք ա
սիցէ ոչ ինչ երկուցեալ:
զի զլաւ և զվեհ հագոյնն
պսակեցայք դատողու
թի գիտեմ զներգոյիդ
'ի ձեզ հաւատոյ անշար
ժութի. զառ 'ի քն սի
րոյն հաստատութիւն:
*Գիրէի ըստ արժան գո
վել, զի և այլոց յաւետ.
զի և մմ եկեղեցեաց ամ
բոխեցելոց խնամակալու
թեցիս: զի ապրեցուցա
նելն է սովորութի ձեր
'ի բարբերոսականացն յար
ձակմանց՝ աղդեցուցիչ
փողով: զուժեղն և զքա
ջամարտիկն յորդորէ ար
իութիւն, որ նմին է՝
վայելուչ: Իսկ զոր ոչ է
ուժերագ՝ կմ փորձ մտե
րազմի՝ զգուշացուցնէ զի
մի՛ գուցէ 'ի պատերազ

ԲՃՁԴ մն

Սա նոյն Թէոդորոս ։
մողացն հոյլս յանկար
ծօրէն ըմբռնեցեալ՝
նշ̃ յոյն հմաւերութեց լի
ցի որս ։ *Սորդ խմբանս
յաղագս քր̃՝ զձերոյ բա
րեպաշտութե̃ խայթոցս
շարժէ՛ ե̃ դէմ բանսար
կուին որոգայթի ։ Եւ զ
գուշացուցանէ՛ ՚ի հա
նաստ, զորս թեթեւս և
դիւրաւ ըմբռնելիս ու
նիցին միտս ։ *Ո՛չ բաղ
մացէ և դիւր ըմբռնելի
քի խորհուրդն ։ այլ յոյժ
խորէ բանն նր̃ ։ որ և
մանաւանդ խոհեմագու
նից, և ա̃ծայնոց գրոց
սաուդաբար գիտողաց՝
հաղին, և ո̃պ օրինակաւ
և հայելե̃ւ ծանօթ ։ Նաւ
ո̃պ աստ սրբաղանն պօղոս
առաքյանեն զբարս քաղ
ցունս՝ բանք չարք ։
*Սալ և րստ սողոմոնի
բանին ։ կաթիլ յաձա
խեալ՝ զվէմս թաւալե
ցուցանէ ։ քանզի յաձա
խաբար ՚ի միտս մարդ
կայինս ըստ կաթլոյ օրի

Յետ Վաղարշի ։
նակի՝ զվնասելն բնա
ւորեալ կաթեցուց̃նելն
բանս ոչ չափաւորս ։ այլ
յաւէտ՝ զի ամենեւին վը
նաս գործէ ։ *Կարեւոր
և օգտակար ուրեմն է՝
զե առ յինէն՝ յիշեցու
ցանել առնաւ զինքն ։ որ
պահանեալ յա̃մ յուսոյ՝
ընդ քր̃ պատերազմէր ։
Եւս այլ՝ որք զխորհըր
դոյն զօրութիս ոչ յոյժ
սուդեալ՝ մոլորեցուց
չին բանիւք՝ ոչ փոքունս
ինչ ծփեին ։ և զի գրեի
կարեւորապէս՝ նոյնինքն
իրացն զօրութին հաւա
տարմացուցէ ։ *Բան
զի անդստին իսկ յանցե
լոցն ժամանակաց մեկու
սեալ էր մարդկութիս
յա̃յ ։ և մոլորեալ ա̃մ
երկիր ։ և ո̃պ աստ երա
նելին դաւիթ ։ ա̃մէն խո
տորեցան ՚ի միասին և ան
պիտանացան ։ ոչ ոք է որ
առնէ զքաղցրութի ։
և ոչ ոք է մինչև ՚ի մի ։
*Սալ այց արար մեզ
ե̃ ձձ̃ե արե

արեգական 'ի բարձանց . երևեցաւ մեզ միածինն այ՟ բանն . և շողջեցաւ է՟ որոց յերկրի ըստ մեզ եղեալ . մարմնով բնութե՟ ա՟ծ . նա՛ զմեզ հպեցոյց ինքեա՟մբ առ ա՟ծ և հայր . * Քակեալ զմիջնորմն , և ան յիշաչարապէս 'ի բաց վճարեալ յանջատողէն զմեզ՝ այսինքն մեղաց . և արդարացուցեալ հաւատով . քանզի է ինքն մեր խաղաղութի՟ ըստ գրոց . * Հանդերձեալ էր և այժմ առ ա՟ծ խաղաղութեան մերոյ շաղկապ խորտակիլ 'ի քակտիլ հաւատոյս . * Հանդերձեալ էր և արդարութեան ճանապարհ՝ ծածկիլ 'ի մերոցս խորհրդոց . զի մի՛ առացից ծանրագոյնս ինչ . * Քանզի արդարանամք 'ի ձեռն սրբոյ մկրտութեան զմահն քի՟ պատմելով խոստովանեալ և զյարութի՟ նո՟ր . * Սակայն՝ ո՛չ հասարակաց մարդոյ

պատմեմք ըզ մահ՝ ո՛վ քս՟ առէր Թագաւոր . այլ մարդացելոյ այ՟ և չարչարեցելոյ վս՟ մեր մարմնով . ըստ որում և գըրեալ է . եւ կենդանւոյ ոգւ այ՟ և իւրով բնութե՟ն մնացելոյ անչարչարելի . * Արդ՝ վտանգել քրիստոնէից յուսոյն 'ի մոլորեցուցիչ բանս նորա . և զանարուեստ եւ՞ զանդուռն լեզուն կրկնեցուցանել կրև օր էր և անհրաժ ելիով Թագաւոր . զինակիցս ունելով մեզ զճշմարտութին . զուղիղն ունողաց զհաւատ . որ մանաւանդ արէ՛ր զմեզ գալ առայս . * Քանզի երանելիքն մեր հարք՝ քաջալերեալք առ 'ի յայ՟ քահանայուի՟ ընդդիմացեալ չարափառութե քահանայից , որք ընդ ժամանակս է՟ այնուսիկ . մանաւանդ պըղծոցն արիանոսաց . որք և յայնմ ժամանակի որք զմարդկայնոցս իրաց ու

նէին զիշխանութի․ ոչ
գիտէին զճշմարտութի․
և յաւէտ զնոցայն խոր
հէին․ և զատտամունս կրը
ճտէին 'ի վ͞ր վարդապե
տուե եկեղեցւոյ Ա․յլ
էին նք 'իվեր ք͞ զա͞մեր
կիւղ․ զուղիղն և զանվը
նասն քարոզելոյ հաւա
տոյս բանի․ ք͞ զի գիտէին
զասելն տ͞ն մերոյ յ͞ի ք͞ի․
մի՛ երկնչիք յայնցանէ՝
որք՝սպանանեն զմարմին՝
և զոգին ոչ կարեն սպա
նանել․ այլ երկերուք
յայնմանէ՝ որ կարողն է
զոգի և զմարմին կորու
սանել 'ի գեհենի։
Արդ նոքա որք զամենե
ցունց իշխեցողն յայնմ
ժամանակի պտերազմիչս
ունէին, ոչ լռեցին 'ի հա
ւատն 'ի զրկիլ ամենե
ցունց փրկչին մերոյ ք͞ի։
զիա՞րդ ոչ է հարկաւոր
մեզ երթալ ը͞ն շաւիղս
նոցայն առաքինութեց,
և 'ի քս͞ մտերմութե͞ն․
զիա՞րդ ոչ էր պարտ հայ

հոյչին ձայնից ընդդէմ
բարբառիլ զճշմարտու
թե͞ն․ *Պոտէի՛ ո͞պ ասա
ցի՝ զբարեպաշտութե͞դ
ձերոյ սերտութի․ հը
մուտ էի սուդապէս՝
զի ոչ նա էր հաճոյ, այլ՝
եւ։ *Օ՛ ի՞նչ էր որ հա
ւանեցուցանէր զիս լը
ռել․ փոքր միւս՝ և մե
կուսեալ էր զիս յորմէ
վայելուչն էր հեղգու
թե․ 'և առ ա͞ծ ընդ հար
կանիլ պատրաստեալ։
*Ա․յլ ասացի ես յանձն
իմ, ոչ ինչ ունիս պատ
ճառս դնել ո՛վ այդպի
սիդ․ ընդ լռութե͞դ չա
րաչա՛ր են 'ի վ͞ր ք͞ո պար
տաւորութի՛ք առ'ի յա͞յ
և 'ի մարդկանէ։ *Բարե
պա՛շտ և ք͞ս ասէ՛ր է թա
գաւորականօք փառօք
պսակեալն առ 'ի յա͞յ։
այլ և նոյն փ͞ու՛որացն
թագուհեց երկեակ հա
ւասար պարծանօք վայել
չացեալ համակամու͞թ․
և նոյն պարկեշտ և արժա

Առ նոյն Թադէոս

նի սքանչացման կուսութե
շառաւիղք. որք կայս ու-
նին զաւրնութերն գոլ.
և պատուոյն գերազանցու-
թե պայծառացեալք. և
ուղիղ և անխոտոր հա-
ւատով վայելչացեալք:
* Տրամեալ են և նոքա
է փրկչին փառացն ար-
համարհանս: * Այս ապա
զեմարդ ոչ է յոյժ արու-
թե զայ կամմն լինել.
և կամ մինչ է վասնթարութե
նան՝ յորժամ յետուստ
կուսէ հեղեալ զնովաւ
հողմ լցեալ զառաքսոն՝
հրաժարեսցէ զնաւելն:
* Ոչ է տկար և պատերազ
մատեաց, յորժամ կար
գեալ ոք 'ի զինուորութի՝
յաղթելն յաջողեցի նմա
արիագունից ձեռաց օգ-
նական եղեալ նմա, և
նա զէնրնկէց լինիցի և
լքեալ: * Այսպիսեօքս
յանձն իմ և 'ի ձեռդ բա-
րեպաշտութի վստահա
ցեալ անդանդ աղաբար
եկի յոր արժանն էր:

ԺԲ.

Յետ Ժողովոյն:

քանզի ձեօք հանդերձ
առեմ ես 'ի վերայ բե-
րեալ՝ որոց առացիս և
զայս ինչ:

Բնորեցաւ նեստոր
որդ առաքելականաց և
աւետարանականաց քա-
րոզութեանց հմուտ.
որդ արւեստաւոր 'ի բարե
պաշտութի. որդ ուղիղ
ունելով հաւատ և ան
բիծ ամենևիմբ. և այս
պէսի գոլով զմարդն. և
բարեպաշտ ձեր իշխա
նութիւնդ ցանկայր. և
ամենեքեան որք սրբոց
եկեղեցեաց են վերակա
ցուք. և ես իսկ ինքն:
* Որև յորժամ յաղագս
ձեռնադրութե նր 'ի յայս
կոչողացն զնա բարեպաշ
տից եպիսկոպաց առաքեցն
առ խոթուղթք և պատասխա
նիս գրէի վաղվաղակի
խնդութե. գովելով
և աղօթս առնելով որդ
եղբօր պաշտօնակցի.
ամենայն առաւելագու-
նից բարութեանց լինիլ

ենձր իվե

'ի վերուստ հրամանէն։ *Առաւել ո՛չ է մերոյս ընկերասիրութեան՝ յետ այսորիկ քամքասանս, այլ նորա մոլորութեն։ *Քանզի ընտրեցաւ որպէս ոչխար, և գտաւ գայլ։ *Եւ որպէս հաւատարիմ և մտերիմ ծառայ, այլ գտաւ սիրել զհակառակն։ *Որպէս գեղեցկողկոյզ որթ, այլ ծնաւ փուշ՝ ըստ գրեցելումն։ *Որպէս երկրագործ գեղեցկարհեստ. այլ դաւաճանեց անդաստանին։ *Որպէս հովիւ բարի. այլ քան զգազանս վայրենիս եղև խստագոյն։ և ապա ախտացեալ ո՛չ գիտեմ թէ զի՞նչ ըզզարափառութիւնն։ *Խրատեցաւ ողոքանօք. յոլովակի. և զայս առ 'ի բազմաց։ *Մի թէ օգտեցաւ ինչ 'ի բազում ողոքանաց միտք նորա. յանդիմանեալ դարձաւ 'ի

խորհրդոյն։ վեհագոյն ինչ խորհեցաւ 'ի քարոյն։ արդեօք առեալ ըզ ստութիւն, կամ սիրեալ զճշմարտութիւն։ հրաժարեցաւ յուսումնութեն խաւարէ, և խնդրեաց լոյս։ դադարեցաւ ընդդէմ Քրիստոսի 'ի զրախօսութենէն։ երկեաւ 'ի բազմութէ։ խընայեաց՝ զյոլովս և անթիւս տեսանելով դայթագղեալս։ տրտմեցոյց զնա տեսանելն զամբոխումն հաւատարմաց եկեղեցւոյ։ *Եւ ո՛չ բըննաւ։ որպէս նոյն իսկ վախճան իրացն աղաղակէ՛։

Վասն զի 'ի սուրբ ժողովն ըստ հրամանի ձերոյդ իշխանութեան եկեալք 'ի միասին ամենայն ուստեք յեփեսացւոց մայրաքաղաքին։ Գայր և նա յայնժամ որև պարտէր 'ի վերոյ յանցելոցն

լոյ եւ ողջեալ նմա։ ով ոչ
ինչ իրիք ցասման եղեալ
բնաւին, յորոց վերայ
յանդգնեցաւ ասել՝ մինչ
դեռ տակաւին էր յայնմ
մեծանուն քաղաքի. յաւե
լույր զվատթարագոյնսն.
եւ խօսէր զանդէպսն. եւ
յանդգնէր ՚ի վերայ փրկ
չին մեր փառաց։ փութու
ինչ ամենեւին արժանա
ւորեալ բանի, յաւէտ՝
զի եւ ոչ միոյ բնաւին ՚ի
նմ հայհոյութեն պար
տաւորութի։ *՚Քանզի
զոր ինչ յանդգնեցաւն
ասել՝ լուեալ է լաւագոյն։
*Եւ զայս խօսեալ է
պիսկոպոսացն սրբոց. եւ
վայելուչ ունողաց ամե
նեւին զառաքինութի եւ
զհաւատ։ *Այն եւ
ամենայնոց գրոց փորձք եւ
հմուտք։ *Որ եւ բազում
յոյժ ՚ի վերայ քո հայհոյու
թեն խօթացեալք. եւ
զանկապն եւ զանդուռն
նորա լեզուն առեալք,
լուացեալ ընձեռս ի-

րեանց առաջի նորա.
*Զայսոսիկ սրբոյ ժո
ղովոյն արտաքոյ պատ
մեին. ոչ դաշտնի եւ
զանխըլաբար, այլ հա
մարձակութբ ասել վն
նորին. եւ երդմամբ չափ.
եւ պատրաստք առ ՚ի յան
դիմանել զնա. *Զոր
եւ ոչ է պարտ ածել զմր
տաւ զասացեալսն զքե.
եւ արարեալ զայս՝ երկու
ցեալք յատենէն քո.
քանզի ոչ էին անգթա
սէրք ոմանք. այլ ածա
սէրք յաւէտ. եւ քո սի
րոյն մաքրիմ պահանջնք.
*՚Քանզի ով որք ընդ
դաւազանաւդ են ձե
րոյ բարեպաշտին թագա
ւորութեդ՝ կամ քաջ զօ
րավարք, եւ կամ այլք ո
մանք պատւոյ դերազան
ցութբ պայծառացեալս
սիրօղս՝ ձեզ ցուցան է ի
րաւամբ ցանուլ. եթե
ցեն ուրեք ոմանք զեղխք
կամ վավաշոտք, եւ ՚ի վր
ձերոյդ իշխանութեան

շարժեսցեն լեզու․ կամ
թէ առնել ինչ կամես
ցին յորոց արտաքոյ է՛նի
ւօրինաց։ *Նոյնպէս և
յածայինսն զքահանայա
գործօղս ած գովութե
արժանի առնէ առ՚ իւր
և՚ ի հրեշտակաց՝ ո՛չ նե
րելն ումեք ՚ի վր ածայ
նոցն փառաց խօսողին
ինչ անիրաւս․ այլ մանա
ւանդ ոպ զթշնամի հա
մրիլ զնա․ զոր ևեր նելին
դաւիթ պղծնս պայծառս
ինքեան եղեալ զայս գո
չէր․ *Ոչ զատելիս քո
տր ատեցի՝ և՚ ի վր թշնա
մեաց քոց մաշեցայ։ կա
տարեալ ատելութբ ա
տեցի զնս․ և եղեն ինձ
թշնամիք։ *Նոյն՝ թէ
սիրեն զքս որք հայհոյեն
զքս յիրաւի մեղանչեն։
որք ոչ պատերազմին ը
նոսա։ իսկ եթէ ատե՚ն
յայտնապէս, որ և իւր
իսկ և ո՛չ միով եղանակաւ
է երկբայելի․ զի՛որդ ոչ
են արժանի պքանչանա

լոյ և ածասէրք․ նոցա
որոշողութեն զբարուքն
ածասէր սուսեր հանել
ընդդէմ բան։ է և այլ
ազգ պիտանի և կարևոր
ձերոյ իշխանութեանդ՝
յածայնոյ սեղանոյն ՚ի
բաց վարել զորս պղծեն
զնա։ և զինչ օրինակաւ
առացից զորս յածաշունչ
գրոց յառաջ բերեալ ՚ի
հաւանումն։ *Նորա
ղեալք երբեմն յամէնի
մասոին Մովսիսի օրինա
դրութեցն որք յինէին,
եւ ՚ի տրունեցելոյն նոցա
պատուիրանէն անբանա
ցեալք՝ լինէին ապստամբք
յայ․ և երկիրպագին կը
ոոց և զօրութեց երկնից․
ոպ և գրեալ է․ և եկին
յայս ամպարշտութի թըշ
նառականքն․ ոպ զի և
զնոյն զածային տաճարն
պղծել *Բարկանայր նց
ած առայս․ և մատնեաց
զնս ած ՚ի ձեռս թշնա
մեաց․ իսկ վս զի թագա
ւորեաց եզեկիա՝ այր կա

է՛ձղս տա

տարեալ եբարձ, որոց մեր ՚ի վերայ յանցանացն։ որ եւ զաստուածայինն մաքրել տաճար՝ այսպէս մատուցանէր զորս ըստ հաճոյից ամենակալին այ։ քանզի գրեալ է այսպէս վասն նորա։ եւ էր եզեկիա ՚ի թագաւորելն իւրում ամաց քսան եւ հնգից։ եւ ապա ասէր առ ղեւտացիսն։ *Լուարուք ղեւտացիք։ այժմ մաքրեցարուք եւ սրբեցէ՛ք զտուն այ հարցն մերոց։ եւ ՚ի բաց հանէք ըզպղծութիւն ՚ի սրբութեանցն. զի ապստամբեցան հարքն մեր. եւ արարին չար առաջի տեառն. եւ թողին զնա։ *Եւ յաւելեալ յայս այլ ինչ պիտանիս ըստ ղացն՝ ՚ի վերայ բերէ դարձեալ. եւ այժմ մի՛ եւս պակասիք, զի ընդ ձեզ հաճեցաւ տր կալ առաջի նր. եւ լինել նր պաշտօնեայս եւ խնկարկուս. *Եւ յարեան ասէ ղեւ

տացիքն՝ եւ ժողովեցին զեղբարս իւրեանց՝ եւ մաքրեցան ըստ պատուիրանի թագաւորին ՚ի ձեռն հրամանի տն. եւ մաքրեցին զտունն տն. եւ ՚ի բաց հանին զամենայն պղծութիւնս որ գտաւ ՚ի տաճարն տն, եւ ի գաւիթս նր. *Եւ ապա ասէ սրբազանն գիր, եւ յաւուրն վեշտասաներորդի ամսոյն առաջնոյ՝ կատարեցին եւ մտին առ Եզեկիա թագաւոր եւ ասեն. սրբեցաք զամենայն որ ՚ի տաճարն տն։ Գրեալ է դարձեալ թէ՝ կանխեց ըստ առաւօտն եզեկիա թագաւոր եւ ժողովեաց զիշխանս քաղաքին. եւ ել ՚ի տունն տն. եւ էհան զուարակս եօթն. եւ նոխազս յայծեաց է վասն մեղաց վասն թագաւորութեան եւ վասն սրբութեանցն եւ վասն իսրայէլի. *՚Ի միտ առ յայս մանէ ով քս ասէր թագաւոր. զի եւ զխոտնկան արկանել առաջի այ յա

ռաջագոյն ածեալ ըզմը
տան ամենահաճոյն այն
սուրբն Եզեկիա: ոչ
նախկին եմուտ 'ի տաճա
րըն այ կատարեաց զա
ղօթս, այլ պատուիրեաց
նախ քահանայիցն այ սըր
բել զտունն. և հանել
'ի նմանէ զամ պըղծու
թի: որ ի բերև եղև' ար
կանէր ըզխունկսն պայ
ծառապէս: խնդամբ և
յոյժ ուղղակի. որպէս
ընդունելի պատարագ
մատուցեալ այ: մանա
ւանդ և վասն պըղծու
թեցն որք էին 'ի ներքս
մաքրելոյ ըզտաճարն:
*Այսպիսի իմն գործի
և 'ի ձերոյդ իշխանու
'ի փառս այ: քանզի սովո
րութի' է ձեր խունկս
արկանել յեկեղեցիս.
և հաստատելի'ր ձեռամբ
մատուցանել միշտ զոր
'ի փառս այ: *Այլ կա
րևոր էր նախ մաքրել
զտաճարն յամ աղտոյ
և պղծութենէ. և այս

պէս պատարագել 'ի ժա
մանակի: անդր է զամ
պղծութիւն առաւել է
բանսարկութիւն' որ 'ի
վր 'Քի է հայհոյուին:
*Այլ հրաման ետուք
քահանայիցն, և ոչ սա
ցիս այժմ' յառաջագոյն
մաքրեցին ձեզ զտաճարն
և սրբեցին զնա: զանար
ւեստ և զանմաքուրն ըն
զու կարկեցուցեալ. զի
դուք առաւելապէս բա
րեփորձք լինիջիք առ 'ի
յայ և հրեշտակաց և'ի
մարդկանէ.
*Որդ' ոք ևտիեզերա
կան ժողովս, և բոլո
րեցս փրկչին ուրախա
ցուցէք, և 'ի նմա հաւա
տոցն ջատագով, գրեթէ
գոչէ'. նախանձեցայ ըզ
նախանձ տն ըստ գրեցե
լումն: 'ի մէջոյ 'ի բաց բառ
նալ զգայթագղութեն
պատճառ: *Իսկ որոց 'ի
դէպ էր. յանէտ' զի և
հարկանոր, ջանակից լի
նիլ արիաբար և հանդի

սակէս յօժարութե յա
ռաջագոյն աշխատեցե
լոցն․ և բաժանել ընդ
մեզ ՚ի քո՛ զքաջութենն
պատիւն․ ըզնոյն զմերն
առնլով նախանձ ած
սէր կամօք զեւրեանցն
ըստ միտս։ *Նոքա ե
ղեն խիստք և անգթա
սերք․ և հայհոյիչք սր
տութե և ոչ ըստ միոյ ե
ղանակի արտաքոյ տըրտ
մեալք և խոթացեալք․
ոչ վո փառացն քի, այլ
յոլովակի անդիպաբար
ընդդէմ նր դանդաչո
ղին մտերմացս մարտկաց
հակառակ զինէին։ Նա
որոց զքի խորհել կա
մէին՝ ընդդիմանային․
որովք զրծելն յանդըգ
նեցան, գրեթէ՝ գոչե
լով թէ զնեռն և զանե
րասանն լեզու կարկեցու
ցէք․ և զմրթոյն ոչխա
րաց զպատառեալն՝ զյա
փշտակօղն գայլ՝ յամ ու
րեք ծանօթ կացուցէք․
քանզի ՚ի վր նորայոցն

երաց դժուարանալ՝ ոչ
այլ ինչ վարկնիմ, բայց
միայն զայս աղաղակելոյ
*Բանզի անտիոքացւոց
եկեղեցւոյն առաջնորդն
վերջանայր ՚ի ժողովոյն․
որում հրամայեալն էր
գալ անդր ըստ սահմա
նեալ աւուրն, ՚ի ձեռոյդ
իշխանութէ։ *Իսկ նր
յամեալ զգալն․ բամբա
սողին զքո չարափառու
թեանն նմ ուրեմն շնոր
հուկ առնուլ փութա
ցեալ։ *Բանզի յանցա
նել տասներորդ աւուրն՝
հազիւ գային ոմանք․
յորոց Է նմա գլխաւորք
եպիսկոպոսաց մայրաքա
ղաքացիք։ *Սոքա և այդ
արարին մեզ, թէ նրյոյն
գալուստն մի լիցին պէտք
ժողովոյս ած իրօք։
այլ կատարել յանէտ
փութանակի ըզ սահմա
նեալսն։ *Յանժամ նե
ժողովն եկեալ ՚ի միա
սին՝ յեկեղեցին որ կո
չիւր մարիամ։

ԷԴԼ Դ Գլուխ

Աղ նոյն Թեկղոսո

* Գլխաւոր աթոռակից ունէր զՔս· քանզի կայր 'ի վերայ աթոռոյ անեղատարանն տէ· 'ի միասին ազաղակէին առ քննայագործօղսն , դատաստան արդար դատեցարուք· երանունս արարէք սրբոց անեղտարանչացն՝ և նեստորի ձայնիցն· * Մարդ՝ առ հասարակ ամենեցունց վճիռ հատեալ՝ զնա դատապարտեցին· * Իսկ առաքելականին և մարգարէականին անանդուն մաքուր գեղեցկութե՝ ցուցանիւր յայտնապէս· և ճշմարտութեն զօրութիւն ուժգնանայր·

* Քանզի խոստովանել լինէր յամենեցունց ուղիղ և առանց բանսարկութե հանդատ սրբոյն Աթանասի եպիսկոպոսապետի աղեքսանդրի· յորմէ յաղագս հանատոյ ճառեն ե դէմ ամպարշտին ապօղինարի·

* Սէ՝ Ո մեղացն դա

Յետ ժողովոյն·

տապարտութն յերկրի՛ արար· * Իսկ զանիծիցն 'ի բաց բարձումն՝ 'ի վերայ փայտին· * Ո ապականուեն քակտումն 'ի գերեզմանին, ազապարտ յարութեամբն·

* Սրբոյն Կիւրղի Աղեքսանդրու պատրիարքին Աղեքսանդրի՛ նէ Գէ Յնտ· * Ո որ խոնարհ րեայ Սուրբ Հոգւոյ ընդդէմ Գլխաւորի·

* Գոհութ· Ա Թ· *

ՈՒՍՄԱՆՑ սրբազանից՝ յագոյրդ ամենեին և ոչ մի եղիցի , որոց ուղղակի ողջախոհացիննն· և զգիտութե 'ի միտս ըզկենդանարարն ժողովեսցեն· * Քանզի գրեալ է ոչ հացիւն միայն կեայ մարդ , այլ ամ բանիւ որ ելանէ 'ի բերանոյ այ· * Ո ի կերակուր մտաց բանն որ առ 'ի յայ, և հաց երկնէ հո

Վրբէ Դէ Պօ
հոգևոր հաստատէ՛ ըղձ սիրտ մարդոյ · ըստ որում որ ի գիրս սաղմոսացն օրհնաբանի ։

Դաս Ա․

Ծնարհոք ասեա։

Առ Այս․

Արդ՝ հեթանոսացն ՚ի մաստունք ևբանեղք՝ սքանչացան ընդ դեղեց կատարութիւն · և ընդ որ մանաւանդ փութալի է՛ առ ՚ի նոցանէ պերճաբանելն · և սոսկ բանից ճոռոմութիւն պաճուճանօք՝ և բանից կոկովանօք զարդարելն ։ և նիւթ բանաստեղծիցն ստութիւն ։ պճնազարդոր չափովք խնդալիս և քաղցունս իմն ճախարակեալ · և սակաւ ինչ ամենևին ճըշմարտութե հոգ տարեալ տկարացան ևնըրբացեալ յուղիղ և յօգտակար գիտութէ · որ ՚ի բնութբ և ՚ի ճշմարիտ ածն ասեմ։

Ընդդէմ Դիտօղի․
*Սա յաւէտ ճորում ասէ սրբաղանն պօղոս, նանրացն ՚ի խորհուրդս իւրեանց · և խօսեցան անմտութբ սիրտք՝ նոցա․ ասացան զոլ ի մաստունք յիմարեցան․ և փոխեցին զփառս անեղծին այ ՚ի նմանութի պատկերի եղծանելի մարդոյ և թռչնոց և չորքոտանեաց ։

Դաս Բ․

Ճշմարտութբ է․ ք զի ասաց ած վս նոցա ձայնիւ Եսայեայ, ծանրուք՝ զի մի խիր է սիրտ նոցա եւ մոլորեալք են ։

Առ Այս․

Սա ասա նոցայքն · իսկ որք չար հերձուածոցն դատակք եղելք պիղծքըն , եւ ապրս ըճշմն տամբք

Վան ըէ դէ Բն
տամք ·ե· դէմ ածայնոցն
փառաց՝ · զանկապ բե
րանս իւրեանց ընդ ար
ձակեցուցեալ, եւ խօսել
զխոտորնակս՝ վրիպեալք
'ի դիտութէ գրոց · 'ի
հեթանոսաց անզգամ
անմտութե գլորեցան ա
պարասանութեամբ:
*Բանզի լաւ էր նոցա
թէ բնաւ չէին ծանուցլ
զարդարութեան ճանա
պարհն · ք թէ ծանեան
եւ յետս կցին 'ի սբ պատ
ուիրանէն որ նց աւան
դեցաւ: *Եկեալ նոցա
'ի դէպ ճշմարիտ առա
կին, թէ շուն դառնայ
'ի փսխած իւր · եւ խոզ
լուացեալ թաւալմամբ
տղմոյ ք զի բաժանեցան
'ի քէ 'ի հայհոյութեցն
պարտաւորութիս *Եւ
ոչ ըղձայլս ամանս դա
ռինս եւ դաժանս՝ ապա
կանեն զ հօտն, վասն
որոյ քոն մեռաւ, եւ յա
փշտկեն զնորայսն՝ բազ
մացուցանելով ինքեանց

Ընդ դէմ Դիւտորի:
զորս ոչ են իւրեանց:
ըստորում գրեալ է · եւ
ծանրացուցեալ զանուր
նց սաստկապէս: վասն
որոյ եւ ամի յոյժ վայելչա
բար թէ 'ի մէնջ ելին ·
այլ ոչ էին 'ի մէնջ:

* Բան: Գ · *

Եւ չէին իսկ · այլ զի
մարդ մոցէ մեզ յա
ղագս այսպիսեացս բան:
քանզի իջուցանեն ան
համարաբար ոմանք ըզ
միածին ոյ բան 'ի վե
րին գերունակութէն,
եւ նուաստացուցանեն 'ի
հաւասարութէ՝ որ առ
հայր եւ այծ · ոչ համա
գոյ ասելով զնա · այլ
եւ ոչ բնաւորականա
ըճղէ եւ ան

ՄՏ ԲԷ ԳԷ ՔՍ

և անվրէպ նմանութ նոյնութ պատկեր կամեցեր. *Իսկ այլք յանուանեցելոցս՝ որպ ընդ նոյն շաւիղ գնալով, եւ յորոգայթ միհու և՚ի ծօղակս դժոխոց անկեալք՝ ըղ մարմնով տնօրէնութե միածնին Թիւրե՛ն ըղ խորհուրդն. և որպ զԹիւրիմն զառաջոցն ձեռնարկեն յապարասանութի. *Քանզի ոմանք չև ևս մարմնացեալ զան ՚ի յոյ հօրէ բան ծնել, յաճութեն բարձրութեց՝ գրեթէ՝ ՚ի վայր քարշեալ ՚ի հողեղէնս յայսոսիկ ըմբռնել լինի. իսկ ոմանք և զմարմնացեալն պատերազմիլ գիտացին. գրեթէ՝ սաստելով յանդըգունքն մարդասէր շնորհին յոչ ուղղակի գոլ խորհրդոյն յարձակելք. վս յանձն առնլոյն ըղ մի միննս և զունայնութենն չափ. այսինքն զեղեն մարդ. և յերկրի երևե

ԸՆԴԴԷՄ ԴԷՏԱՈՐԻ.

ցաւ և է մարդկան շրջեցաւ. և ած էր բնութ և դաշնակից հօր.

Ա– Ա...

Ուղիղ ասացեր. աղաղակէ ՚ի վր երկոցունցն անուսումնութեց ածային գիր՝ ընծայելով ըզ ճշմարտութիւն. և զառ ՚ի նոցանէն բանն անզօր և անմիտ ցուցանէ. և՚ի վր հաստուցանէ ուղղութեն շաւղաց. զորս նուրբ և ստոյգ խորհրդոյ ակամբ հայիլն են սովորեալք ՚ի նորայն խորհուրդ. *Նայց ո՞յք արդեօք իցեն որք զայսպէս բարեպաշտիկ և զանճառելի տնօրէնութիւն փրկչին անզգամաբր ստացուցանեն. քանզի տեսանեմք զքեզ յոյժ տրտմեալ ի վր այսոցիկ. կամիմ հարցանել զքեզ ով երեմիաս.

Ընդեմ Դիոսկորի։

այս վայրապարը արբեց ցուրթէ ունելով լեզու. որ ամանդուրթե տիեզերաց խորհրդածուացն. յաւէտ՝ զի և աստ ածաշունչ գրոց գրեթէ՝ հոը բաժարական ողջոյն տալ ընտրաձևեալ ըստ իւրոց կամաց՝ ածածին ոչ գոլ ասելով զսուրբ կոյսն. այլ քրիստոս յաւէտ՝ զի մարդածին։

*Նոր առ այսոքիւք այլ անպիտանս եւ վիրաւորիչս ուղիղ և յստակ հաւատոյ կաթողիկէ եկեղեցւոյ աճեցոյց աղանդս։

Ի՝ Ի՛։

Ո՞նեաւորէ վարկանիմ թէ ասես, քանզի ահա՝ նմին առաւել զինարդ և զինչ էր որ նմացոյց ըզնորայոցն քանից. իսկ ածածին, զինարդ ոչ գոլ ասէ զնա կոյսն։

Կամն. Ճ.

Քանզի ոչ ածածասէ ծնեալ զքրիստոս. նաեւ

Ա՞ւրէն դէ՞ր։

Կամն. Դ.

Ա՞ւր ոչ ասէ զնա ածածին. քանզի նախանձու նախանձեցեալ զնախանձ ածն ամենակալն. և առ այս արեալ վտանգիմ յոյժ, իսկ եթէ ուրեք կրծանեն առ՝ ինոցա նէն քանքն երկատեսա կելով. քանզի զահան դեանն մեզ հաւատոյ ստացանեն. վիշապի ոտ րումն այժմու երևեցեալ լոյ գիւտիւք վարեալք. և՝ խաբզամատոյ անձինն՝ հրէական իմն հեղուն. ցուրտս, և խոտորնակս ևան մտուրթէ լիս։

Ի՝ Ի՛։

Ա՛րդ՝ ովէ այժմ երև եալ վիշապ. և ծրագիր սիքեն՝ ինանէ դանդաչանք ընդ դէմ ճշմարտութեն հաւատոց. ասա

*Կամն. Ե.

Ա՝ յժմու երևեալ էարս

Ընդեմ Գ՝ էսպոլի։

այս վայրապարը արբեց ցուրթէ ունելով լեզու. որ ամանդուրթե տիեզերաց խորհրդածուացն. յաւէտ՝ զի և աստ ածաշունչ գրոց գրեթէ՝ հոը բաժարական ողջոյն տալ ընտրաձևեալ ըստ իւրոց կամաց՝ ածածին ոչ գոլ ասելով զսուրբ կոյսն. այլ քրիստոս յաւէտ՝ զի մարդածին։

*Նոր առ այսոքիւք այլ անպիտանս եւ վիրաւորիչս ուղիղ և յստակ հաւատոյ կաթողիկէ եկեղեցւոյ աճեցոյց աղանդս։

Ի՝ Ի՛։

Ո՞նեաւորէ վարկանիմ թէ ասես, քանզի ահա՝ նմին առաւել զինարդ և զինչ էր որ նմացոյց ըզնորայոցն քանից. իսկ ածածին, զինարդ ոչ գոլ ասէ զնա կոյսն։

Կամն. Ճ.

Քանզի ոչ ածածասէ ծնեալ զքրիստոս. նաեւ

Ա՞ւրէն դէ՞ր։

Կամն. Դ.

Ա՞ւր ոչ ասէ զնա ածածին. քանզի նախանձու նախանձեցեալ զնախանձ ածն ամենակալն. և առ այս արեալ վտանգիմ յոյժ, իսկ եթէ ուրեք կրծանեն առ՝ ինոցա նէն քանքն երկատեսա կելով. քանզի զահան դեանն մեզ հաւատոյ ստացանեն. վիշապի ոտ րումն այժմու երևեցեալ լոյ գիւտիւք վարեալք. և՝ խաբզամատոյ անձինն՝ հրէական իմն հեղուն. ցուրտս, և խոտորնակս ևան մտուրթէ լիս։

Ի՝ Ի՛։

Ա՛րդ՝ ովէ այժմ երև եալ վիշապ. և ծրագիր սիքեն՝ ինանէ դանդաչանք ընդ դէմ ճշմարտութեն հաւատոց. ասա

*Կամն. Ե.

Ա՝ յժմու երևեալ էարս

Մ̃ ԸԷ ԳԷ Յի̃ս
նաւ. զի էր բանն և
յառաջ ք̃ զնա՛. յաւէտ՝
զի և նախ քան զա̃մ յա
ւիտեանս և զժամանակս՝
էր մշտնջենաւորակից
ա̃յ և Հօր.

Ո̃ Ո̃յ.

Ուրանա՛յ ուրեմն յայտ
նապէս և զայն՝ թէ է
ա̃ծ Էմմանուէլ. զորոյ
ուրեմն ասէ զթարգմա
նութի̃ անուանն աւե
տարանիչն թէ՝ որ է ը̃ մեզ
ա̃ծ. *Քանզի այսպէս
անուանիլ Հաստատէ՝
Հաւատեն մարգարէին
ձայնիւ ա̃ծ և Հայր՝ զոր
՚ի սրբոյ կուսէն ը̃ մարմ
նոյ ծնեալն. ո̃պ մարդա
ցեալ ա̃ծ.

Ք̃ն Է.

Ս̃յլ թըւի նոցա՛ ո՛չ
անօրինել զայս. զի ընդ
մեզ լինիլ ասեն զա̃ծ.
այսինքն զբանն ա̃յ ըստ
խնամակալութե̃ն եղա
նակի. քանզի ապրեցոյց
Ը̃

Ընդդէմ Նեստորի.
զորս ՚ի յերկրի ՚ի ձեռն
ծնիցելոյն՝ որ ՚ի կնոջէ.

Ո̃ Ո̃յ.

Ս̃ա ո՞չ էր ա՛ղէ ասա՛ ինձ
ընդ մովսէսի յեգիպ
տացւոցն աշխարհի. և
՚ի նոցայն բռնութե̃ ապ
րեցուցեալ զԻսրայէլ.
Հզօր ձեռամբ և բարձր
բազկաւ ըստորուստ գը
րեալն է. ո՞չ և ընդ յեսու
այ գտանեմք զասեալն
Հաւատեաւ. թէ ո̃պէս
ընդ մովսէսի՝ այսպէս
եղէց և ընդ քեզ.

Ք̃ն Ը̃.

Ճշմարտութեամբ է.

Ո̃ Ո̃յ.

Ս̃րդ էր փոխանակ ո՞չ
ոք ՚ի նոցանէ Էմմա
նուէլ անուանեցաւ.
այլ պատշաճեցաւ ա
նունս միայն ըստ մարմ
նոյ ծնիցելոյն ՚ի կնոջէ
՚ի յետին յաւիտենիս Հը

ք̃ Ճ ըաշ

Մ՟րէ դէ Ռո՟

ըաշափառապէս ։

*Բան Թ. *

Ո՛րինչ օրինակաւ հա մարեսցուք զծնանիլն ՚ի կնոջէ . որպ և՚ինմանէ՞ ունելով գոլոյ սկիզբն արդեօք բանին ։

Ա.- Ա.յու ։

՚Ի բաց տար զայսպիսի վայրապար խորհուրդ ։ զի յիմարութե բանքեն և ՚ի մտաց Թափեցելոյ , մարմնոյ պտուղ լինիլ հա մարել զանձառելի գոյու Թի միածնին . այլ էր որպ ած միշտ մշտնջենաւորա կից ծնողին հօր . և ՚ի նմանէ ըստ բնութե ան ձառապէս ծնեալ . *Իսկ Թէ կամիցիս գիտել հա ստեալ , Թէ զինչ-որդ և կամ զինչ եղանակաւ ըս մեզս տեսնե երևեցաւ և եղև մարդ՝ հաւատաէ՛ ասելովն ած այինաւետա րանիչն Յոհաննէս . Թէ բանն մարմին եղև և բը

Ընդդէմ Պետրոսի ։

նակեցաւ ՚ի մեզ . և և տե սաք զփառս նր փառս իբ րև զմիածնի առ ՚ի հօրէ լի շնորհօք և ճշմարտութբ ։

*Բան . Ժ . *

*Այլ Թէ եղև ասեն մարմին բանն՝ ոչ մնաց բան . այլ ի բաց եկացյա ւէտ ՚ի գոյոյն որ ինչէրն

*Ա.- Ա.յու . *

Այլ և այս է անմտու Թի և զառանցանք և յի մարեալ մտաց գիւտ , և ոչ ինչ աւելի . քանզի համարին որպ նմանէ որպ յանփոխելոյ և ՚ի հար կաւոր բանէ փոփոխման և այլայլութե նշանակ ան գոլ զեղեալն ։

*Բան . ԺԱ . *

Այլ ասեն . և կապեն զիւրեանցն բան ՚ի նոյն յած այնոց գրոց ասելով քանզի ասի՝ ուրեմն ա սեն զմ կնոջն ղովտայ Թէ եղև արձանաղի . այլ

Գ ճա՟ եղղ

Վասն ԲԷ ԴԷ ԻԲն
և զմնալսի գաւառականէն՝
թէ ընկեցեալ ՚ի գետին՝
եղև օձ. զի բնութ եղև
այսոցիկ փոխոխումն։

Ա․ Ա․յո․

*Ապա ուրեմն յոր
ժամ սաղմոսեն ոմանք
թէ՝ եղև ինձ տր ապաւէն
և դրձլ ՚տր ապաւէն ե
ղերմր յազգէ յազգ։ զինչ
արդեօք իցէն. արդեօք
ըզգոյն ած թողեալ՝ որ
օրհնաբանին փոխադրե
ցն յեղմամբ ՚ի գոյն ա
պաւէն. և ՚ի բաց եկաց
բնաւորապէս առ այլ
ինչ քան զոր ինչ էր ՚ի
կզբանէ։

Բան. Ճբ.

Ասէ զի ամրդ ոչ է աննը
ման և անպատշաճ՝ որ
ինչ ըստ բնութեան այ
իրն է։ քանզի անփոփո
խելի՛ է ըստ բնութն.
մնայ ուրեմն ամ իրօք որ
ինչ էրն. և էմիշտ. թէ
և տի լինիլ ոմանց
ապաւէն։

Ընդ դէմ Պետրոսի.

Ա․ Ա․յո․

Հաճելի՛ է և յոյժ ուղ
ղակի. ապա ուրեմն յոր
ժամ ՚ի մէջ բերեցեմք
զ յաղագս այ զ մխշումն
թէ և ասիցի յումեքէ
եղևն. զիարդ ոչ իցէ ան
ուսումնութն և անըղ
գամութն ամենևին փո
փոխումն համարիլ նշա
նակիլ նմա. և ոչ յաւէտ
ըստ այլ ինչ եղանակի ՚ի
մանալ՝ և դարձուցանել
խոհականապէս յոր ինչ
մանաւանդ վայելուչն է
և նման անփոփոխե
լոյն այ։

Բան. Ճգ.

Արդ՝ զիարդ ասեն ա
սեմք լինիլ ըզբանն
զանփոփոխելին և անայ
լայլելի. ոպ զի մշտնջենա
ւորութին և զէապէս բը
նութի նր պահել միշտ։

Ա․ Ա․յո․

Այն իմաստն Պօղոս.
նորայնոցն խորհրդոց
հզրպետ. աւետրնակա
ՓԴԲ նացն

նացն քարոզութե քՆյա
գործօղ․ հաւատայ ասե
լով․ զայս խորհեսցի իւ
րաքանչիւր ոք ՛ի ձէնջ․ որ
և ՛ի քս յս․ որ ՛ի կերպա
րնս այ գոլով՝ ոչ յափշ
տակութի համարեցաւ զլի
նիլն հաւասար այ․ այլ
զինքն ունայնացոյց, ըզ
կերպարանս ծառայի ա
ռեալ․ ՛ի նմանութի մարդ
կան եղեալ․ և ձևով
գտեալ որպ զմարդ․ խո
նարհեցոյց զինքն լինիլ
հնազանդ մահու չափ․
և մահու խաչի։ *Որ և
յայս ըստ բնութե գոլով
միածին նր բան, ճառա
գայթ փառաց և նկարա
գիր էութե նր ծնողին
զնա։ եղև մարդ, և ոչ
՛ի մարմին փոխեցաւ․ կմ
շփոթումն և խառնակու
մըն․ և կամայ իւր յայս
պխսեացս կրեալ։ *Լ. Մ
նասուցել յաւէտ զինքն
յունայնութի․ և փոխա
նակ ուրախութեն որ
առաջի կայր նմա՝ յանձն
էառ զխաչն․ արհամար
հեաց զամօթ․ և զմարդ
կութեն աղքատութի
ոչ անպատուեաց։ Բան
զի կամեցաւ այծ ըզմա
հու և զմեղաց բունակն
մարմին, և քան զմահ և
զմեղս ցուցանել վերա
գոյն․ և վերստին դար
ձուցանել առ որ իսկըզ
բանէն՝ իւր արարիչ ըզ
նա․ և ոչ ան անձն ըստ
ամանց․ այլ անձնաւոր
յաւէտ և անձն իմանալի․
և գնալ ընդ իրին վայե
լուչ շաւիղ՝ ոչ անարժան
համարեալ։ * Օ ըստ
մեզ ծնունդն կրել ա
սի․ մնալով որ ինչ էրն․
զի ծնաւ հրաշափառա
պէս ըստ մարմնոյ ՛ի կնո
ջէ․ քանզի ոչէր այլ ազգ
այծ գոլով ըստ բնութե,
ըստ մերում տեսակիս ե
րևիլ որոց ՛ի յերկրիս
անշօշափելի և անմար
մինն նախ քան զմարդա
նալն․ այլ ընտրեալ ին
քեամբ եւ միայնով աստ
ուածութեանն պատւոյ

Մ՟ ԹԷ ԳԷ ՙԲ՟

վայելչութե՟ զմերս ցու-
ցանել բնութիւն ։
*Քանզի է՟ր ինքն ա՟ծ,
համանգամայն և մարդ-
ևնմանութե՟ մարդկան.
ըստ որում ըստ այսմ՟իկ
և ա՟ծ էր. իսկ ձևով ի
րև զմարդ ։ *Քանզի
ա՟ծ էր ։ տեառակա՟ն իբրև
զմեզ, և՛ի ծառայի կեր
պի՝ տ՟ր ։ մարմին այսպէս
ասեմք լինիլ զբանն. այ
սմ՟իկ և ա՟ծածին զոչ
հաստատեմք ըզսուրբ
կոյսն ։

*Իսկ. ՃԴ. *

Կամի՟մ՝ զի ընդ դէմ բե
րեալ քոյդ բանից
զառ՛ի նոցանէ ան նրբա
գոյնս կատարեցուք ըզ
խորհրդոյդ քննու՟թ. թէ
թող տացուք պարզա՟բր
զասելդ քո բարուոք հա
մարեալ ։

*Ս. Լ. *

Սն անգ ... հասնելի համա
փ. փ.

Ընդդէմ Պետրոսի ։

ըստ զ՟ամ զոր ինչ և ասի
առ՛ի մէնջ. և ո՛չ ինչ ար
տաքոյ ա՟ծ աշունչ գրոց ։
*Սակայն ասա դու զոր
ինչ թուիցի քեզ ։ քան
զի ընդ դիմադրութե՟ն
քո՝ արասցէ նրբապէս
զօգտակարսն խուզել և
՛ի մանալ ։ քանզի ծնցի
ինչ թերևս յօգտակա
րիցն ընդդիմանալդ քո
և ո՛չ հա՟անիլդ ։

*Իսկ. ՃԵ.

Ուայինն ասէ Պօղոս
յաղագս որդւոյ
որպէս եղելոյ անէծք և
մեղք քանզի ասէ՝ թէ
զոր ո՛չն գիտէր մեղս՝
վ՟ս մեր մեղս արար ։ և
դարձեալ, ք՟ս գնեաց ըզ
մեզ յանիծիցն օրինաց.
եղեալ վ՟ս մեր անէծք ։
և լինիլ ասեն զնա՝ ո՛չ
զնոյն իր անէծս և մեղս.
այլ՝ այլ ինչ քան զայն
յայտնէ՛ սրբազանն գիր ։
այսպէս ասեն իմացի առ
զ՟ ճ զ՟ ի մէնջ

Մ ՐԷ ԳԷ ՏԲ
'ի մէնջ՝ բանն մարմին
եղև:

Ա․ Ա․յ․

Այն որդ՝ յասելն ա
նէծս լինիլ և մեղս՝
ընդ լինելոյն մարմին՝ մը
տանէ 'ի ներքս բանս․
յանէթ՝ զի և յառաջա
գոյն մտանէ․ և յառաջ
յանձն առեալ ունի ըզ
մտածութին․ որոց ինչ
ընդ ինքեամբն:

Բան․ Ճզ․

Զի՞արդ ասացեր:

Ա․ Ա․յ․

Ասացէ ոք նշ․ ե՞րբ
արդեօք որ ոչն գիտէր
մեղս՝ մեղք եղև վն մեր․
և գնեաց յանիծիցն օրի
նաց զորս ընդ օրինօքն՝
եղեալ վասն մեր ա
նէծք:

Բան ՃԷ․

Ապա՞ զիա՞րդ արդեօք
Ի

Ընդդէմ Գ[illegible]:
երկբայեսցի ոք եթէ 'ի
ժամանակս՝ յայտէ յորս
մարմնացաւն․ և եղև
մարդ միածինն այ ծնն
անըսկիզբն:

Ա․ Ա․յ․

Ընդ նմին 'ի ներքս բե
րի այժմ մարմնաւո
րութեն բանից․ և որք
վն նորին տնօրինաբար
'ի վր բերեալք կամաւո
րութե կրողին զուն այ
նութի․ ոպ մինչ քաղց
նուլն, և վաստակիլն:
* Զանզի ոչ արդեօք
աշխատէր որոյեն ամ զօ
րութի․ և ոչ ասիւր քաղց
նուլ կերակուր և կեանք
գոլով ամենեցունց ինքն՝
եթէ ոչ յառաջագոյն իւ
րացուցեալ մարմին՝ ըզ
քաղցնուլ և զաշխատիլն
բնաւորեալ․ այսպէս և
ոչ ընդ անօրէնս լինիլ
համարեալ: * Զանզի լի
նիլ այսպէս ասեմք զնա
մեղս․ և ոչ լինէր անէծք
խաչի համբերեալ վն
քձէ մեր

Սան ըէ դէ Յս̄
մեր, եթէ ոչ եղեալ էր
մարմին. այսինքն մարմ
նացեալ եւ մարդացեալ.
զորս ըստ մեզս վս̄ մեր
կրեալ ծնունդ մարդա
վայելչապէս՝ զոր ՚ի խորքս
կուսէն առեմք:

Բան ԺԲ:

Խոստովանակից եմ.
քան զի ուղղափառ
խորհիս:

Ա.— Ա.յս:

Անհամաձայն եւ այլ ազգ
է կարծելն եւ ասել
այսպէս լինիլ մարմին ըզ
բանն. որպ մինչ անէծքն
եւ մեղքն եղեւ:

Բան ԺԹ:

Զ՞ինչ եղանակաւ ա
սեն:

Ա.— Ա.յս:

Ոչ ապաքէն զի լուծցէ
զանէծսն՝ անէծք էր.
եւ զի դադարեցուսցէ

Ո՛տ տէմ Նս աստւէ:
զմ զն՝ մեղս արար զնա
հայր եւ բոլորեցն որ:

Բան Ի

Աստանօր եւ նոքա ա
սեն:

Ա.— Ա.յս:

Ապա ուրեմն թէ է ճըշ
մարիտ ըստ նց բար
նոք թըլեցելոյն. եթէ
այսպէս եղեւ մարմին զն̄
որսումանէծք եւ մեղքն,
վս̄ ՚ի բաց բառնալոյ ըզ
մարմինն եղեւ մարմին.
եւ ապա զիարդ անապա
կան եւ անմահ զնա ցու
ցանէ: *Ա.յլ որպ զառա
ջինն կանգնեաց զնա իւ
րով մարմնով. քանզի ոչ
մահկանացու մայ եւ ընդ
ապականութ եթող զնա՛
զոր առաքեացն ՚ի մեղ
ադամ զյանցանացն պա
տիժս: *Ա.յլ յաւէտ
որպ անապականն մարմին
ույ. այսինքն իւր եւ ին
քեան. եւ քան զմահ եւ զա
զպճղ պակա

Ս̅ Բէ Գէ ՝Բ̅
պականութի̅ վերադոյն
եղեալ։

* Բան։ Ի̅Ա̅ ․ *

Բարւոք ասացեր։

* Ա.– Ա.յս։ *

Ասաց ուրեմն սրբազանն գիր․ զառաջինն մարդ, այսինքն զադամ՝ լինիլ 'ի շունչ կենդանի․ իսկ զերկրորդն ադամ զքս̅ 'ի հոգի կենդանարար․ արդեօք ոպ̅ վս̅ 'ի բաց բառնալոյ զանէծս և զմեղս եղև անէծք և մեղք․ այսպէս վս̅ 'ի բաց փոխելոյ 'ի գոլոյ հոգի կենդանարար՝ լինիլ ասեմք զնա ի հոգի կենդանարար։ * Բան զի զլինելոյն զօրութի̅ յանդէպս ի՞մն փոխեալ, այսպէս լինիլ ասեն զնա մ̅րմին․ ոպ̅ զանէծսն և զմեղսն 'ի բաց բառնալիէ ուրեմն բանին մարմնաւորութին․ այսինքն ըզ մարդնալն ոչ յանձն ա

Ընդ դէմ Պետրոսի։
ուեալ ըստ ճշմարտութեն և 'ի բաց դնաց մեզ ա̅մ խորհրդոյս բան։ ոչ ծընաւ քս̅ և ոչ մեռաւ և ոչ յարեաւ ըստ գրոց․ * Խ՜արդ՝ ո՞ւր է հաւատըն և կամ բան հաւատոյս զոր քարոզեմք։ զի՞արդ յորոյ՝ զնա առած 'ի մեռելոց եթէ ոչ մեռաւ և զի՞արդ մեռաւ եթէ ոչ ծնաւ ըստ մարմնոյ։ ո՞ւր է և յարութեն մեռելոց՝ յոյս սրբոցն 'ի ներքս բերեալ անվախճան կենացն, եթէ ոչ յարեաւ քս̅, ո՞ւրէ և մարդկայնոցս մ̅րմնոց կենդանագործութի ըստ հաղորդութե կատարեալ սրբոյն ն̅ր մարմնոյ և արեան։

* Բան։ Ի̅Բ̅ ․ *

Մարմին ասեմք լինիլ զբանն ըստորում 'ի կնոջէ ըստ մարմնոյ ծըննդեանն․ զոր 'ի յետին ժամանակս կրեալ ասի․ որ և նախ ք̅ զա̅մ յաւիտեանս է ա̅ծ։ Գ̅ ՃԷ Մ.ե

Ա.– Ա.յ.:

Ամենայն իրօք. քանզի այսպէս եղև ևնմանութի՛ ըստ մեզ ըստ ա՟մի որ ինչ և իցէ բ՟ց 'ի մեղաց: Եւ վկայէ՝ ասելով ամէնիմաստն Պօղոս: *Որդ՝վո՟ զի մանկունք հաղորդեցան արեան և մարմնոյ. և ինքն իսկ մերձաւորու՟թ կցորդ եղև նոցունց. զի մահուն իւրով խափանեսցէ զիշխանութիւն մահու ունօղն. այսինքն զբանսարկուն. և ապրեցուսցէ զայնոսիկ՝ որք մահուն երկիւղիւ՟ հանապազ կեցոյն պարտ՟որք էին ծառայութեն *Յանզի ոչ ըզ հրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակէն աբրահամու. ուստի պարտ էր նմա ը՟ն ա՟մի եղբարց նմանիլ: *Իսկ ըստ ա՟մի նմանու՟թ ո՟չ սկիզբն իմն և մուտ իբրև՝ 'ի կնոջէ զծնունդն ունի. և ըստ

մարմնոյ երևին ըստ իւրոյն բնութե՝ ոչ երևելոյն: և ը՟ն մեզ զիջանելն՝ անօրինաբ՟ր. որ 'ի գերագոյն բարձրութիւնէր, և ի մարդկութես խոնարհութե: այնուքիւք վերին աթոռոյն վայելչութե, և'ի չափս լինիլ ծառայական ըստ իւրութե բանաւորականա. քանզի ա՟ծ էր բանն.

*Ո.ան: Ի՟գ. *

Ողղակի՝ խորհիս. սակայն գիտեա զասելն նջ թէ՝ անվայելուչ է և ան յարմարական՝ զաւ 'ի յա՟յ հօրէ ծնեալն բան անձառաբար, և'իվեր ք՟ զմիտս, վարկանել և ասել երկրորդ անգամ 'ի կնոջէ կրել ծնունդ: քանզի բաւական է նմա ասեն միանգամ յա՟յ ծնանիլ ա՟ծավայելչապէս:

Ա.– Ա.յ.:

Ապաւուրեմն անգասնեն

զորդի. և ոչ ուղղակի
ախորժեալ ասեն նմա
զփ̄ս մեր ունայնութիւն
կամաւորութե̄ կրեալ.
ահա խափանեալ է և փայ
բապար է պատուական և
մեծ խորհրդն ա̄ծ պաշ
տութե. և զմարմնով որ
նորէնութե միածնին ար
ժեստաւորութիւն անօ
դուտ ցուցանեն՝ որոց
'ի յերկրիս: *Յայլ ոչ
նոցա ընդ փայրածութեն
զպարտն դոլ ունիլ հը
ռամայ է՝ ճշմարտութեն
բան. այլ յանդիմանէ՝
յաւէտ անհնարիս դան
դաչեալս. գիտելով և ոչ
ըստ միոյ եղանակի զքի
խորհուրդն: *Բանզի
ծնաւ ա̄ծ և հայր՝ զոր
դի յինքենէ միով ծնըն
դեամբ. սակայն հաճե
ցաւ ըզմարդկայինս ապ
րեցուցանել նովաւ ազդ
եղանակաւ՝ որ ըստ մար
մնաւորութեն. այսինքն
մարդկութեան զոր առե
նելին և յա̄մ ուրեք լի

Ը

նիլ պարտ էր ծընըն
դեամբն՝ յայտ է 'ի կնո
ջէ: զի առ մեզ նմանու
թե յո̄յ ծնիցելոյն բա
նի՝ դատապարտեսցին
յանդամս մարմնոյն մե
ղացն օրէնք: և նմանու
թե մահու ոչ դիտողին
զնա՝ խափանի մահ:
*Ընդի թէ անկակիցք
եղեաք նմանութե մա
հու նորա, և յարութե
նորա լինիցիմք: *Ապա
ուրեմն կարևորապէս էն
և գոյն ծնաւ ըստ մար
մնոյ զմերս յինքն փոխա
դրեալ: զի մարմնոյ ծը
նունդքս ը̄յ մեքս՝ ապինա
ցուքս և կորուսեալքս՝ մնա
ցուք նովաւ. իւր այնու
հետև ունողի զմերս: զի
և մեք զնորայսն: ք̄ զի փ̄ս
մեր աղքատացաւ մեծա
տունն. զի և մեք նր̄ աղ
քատութե̄ն մեծա̄ցուք. արդ
որք ասենն ոչ զնոյն լինիլ
մ̄ր մ̄ին զա̄ծն բան. ը̄յ զծը
նունդն կրել զոր ը̄ն մ̄րմ
նոյ 'ի կնոջէ, 'ի բաց բառ
նան [illegible]

զանօ

Սմ̃ ԻԷ ԴԷ ՅՆ̃

զանօրէնութիւն. քանզի թէ ո՛չ մեծատուն գոլով աղքատացաւ խոնարհեցուցէր զինքն ՚ի մերս ՚ի մարդասիրութէ, և ոչ մեք զնորայսն հարստացաք. այլ եմք յաղքատութե տակաւին. և անիծիւք՝ և մահուամբ՝ և մեղօք ըմբռնեալ: Յանզի լինիլ մարմին բանին՝ լուծումն ունի և ՚ի բաց բարձումն. որ յանիծից և ՚ի պատժէ մարդոյս բընութե պատահեցելոյն: ապա ուրեմն թէ փորեն զփրկութենս մերոյ արմատ՝ և զհաստատոյս մերոյ բերել, ո՞ր ևս որք ինչ ըստ նմայն են կացցին: *Յանզի ոչ եղելոյ ո՞պ ասացի մարմին բանին, և ո՛չ դառն իշխանութի մահու շարժեցաւ. խափանեցան և ոչ ը̃ն միոյ եղանակի մեղք. և եմք տակաւին առաջնոցն յանցանաց պարտաւորք. այսինքն և ոչ մի

Ընդ դէմ Գէտորի:

ունելով փոփոխումն ՚ի վեհագոյնն. զոր իմաստուն ամենեցունց փրկչին մերոյ ասեմք քի:

*Յան. ԻԴ. *

՚Ի մի՛տ առ զոր ասացերդ:

Գլ.- Գլյ:

Ո՞վ որդեակ ասիցէ և առ ՚ի մէնջ՝ զոր մեծահոյութե կցորդ եղև մեզ մարմնոյ և արեան, ո՞պ այլ գոլ քան զմեզ ըստ բնութե, քանզի ոչ ոք ասէ մարդոյ վայելուչ գոլ մարդկութենս հազորդ լինիլ. քանզի զոր ինչ էն ըստ բնութե. զիա՞րդ որդեօք իմասցի առեալ ո՞պ այլ ինչ քան զոր ինչէն: որդեօք ո՞չ բազում անտեղութի ունի բանս:

*Յան ԻԵ. *

Մենայն իրօք:

գ̃ձ̃Է Յա

Լ՛ա Լ՛յ։

Տես և այլ ազգ. ոնդ անպտշամճէ և անդէպ ի՛քաց բառնալ ձեռնար կէն զբանին այ զոր ի՛ կինոջէ ըստ մարմնոյ զծ՛ը նուանդն, զի՛նչ օրինա կա՛ կենդանագործեա ցէ արդեօք զմեզ մարմին նը, եթէ ո՛չէ իւր նը որ էն կեանք։ *Ո՛ի արդ արիւնն ք՛ի սրբեացէ ըզ մեզ ի՛ մեղաց՝ եթէ մար դոյ Հաւատակաց և ըստ մեղաք, զի՛արդ առաքեց ա՛ծ զորդին իւր որ եղև ի՛ կինոջէ և եմուտ ընդ օրինաք, զի՛արդ դատա պարտեաց զմեզ իմարմ նի։ *Բանզի ո՛չէ մարթ Հաւատակաց և քառնաո՛ր բեալ ունելով զմեզ ի՛ մեղաց զբնութի՛ դատա պարտել զմեզ։ *Ոայց վ՛ա զի մարմին եղև ո՛չ գիտողին զմեզ, այսո՛րիկ և յոյժ վայելէաբար ըզ մեզացն շարժեաց զբըն նութի՛, և՛ինորայն Հարս տացեալ անճառաբար որպէս անպատմելի միա ցեալ ընդ քանին ոչ և կենդանարար է։ և ա՛ծա վայելուչ ներդործու թի՛ւ, և ոչ յիսկզբանն քի՛ փոխատրիմք փառաց ի՛ փառս, վերափոխիմք և մեք ի՛գոլ քան զապակա նութի՛ և զմեզ վերա դոյն։ *Լո՛ճ Ճշմարտու թի՛ւ։ զի ըստ երանելոյն պօղոսի ձայնին՝ ոչ զե ցաք զպատակերը Հողեղի նին, զգեցցուք և զպատ կերը երկնաո՛րին։ այս ինքն զքի՛։ իսկ երկնա ո՛ր մարդ իմանի քա՛։ ո՛չ ոչ ի՛ վերուստ և յերկ նից ի՛ջուցել զմարմինն, այլ զի ա՛ծ գոլով բանն այ էջ ի՛ յերկինից։ և զառ մերս նմանուի առեալ։ այսինքն ծնունդ կրեալ զոր ըստ մարմնոյ ի՛ կինո ջէ։ Ճնաց որ ինչ էրն։ *Յայտ թէ և՛ի վեր՛ի յերկինս և՛ի վե՛ր ամենե ցունց ոչ ա՛ծ և մարմնով։

Ճ՛ՃՁ՛ա քան

քանզի այսպէս ասէ ուրեմն ամ այինն Յովհաննէս վմ նորա. որ իւրերուստն գայ՝ 'ի վերեւ է զամ. քանզի եկաց մնաց ամենեցունց տր. եւ 'ի ծառայի կերպարանս եղեւ անօրինաց. Եւ հրաշափառ Ճշմարտապէս՝ վասն այսորիկ է քո խորհուրդդ. որ ասէ ուրեմն առ հրէայսն 'ի ձեռն միոյ 'ի մրգերէիցն ամ եւ հայր. տեսէք արհամարհօտք եւ զարմացարուք եւ եղծարուք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր. գործ՝ որում ոչ հաւատայցէք եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ. *Քանզի վտանգաւոր է անհնարին լինել քո խորհրդոյն. վասն սքանչելեացն գերազանցութե. ած էր 'ի մարդկութեն. եւ 'ի մերումս՝ որ իվեր է քան զամ արարածս. աներեւոյթն՝ եւ երեւելի ըն մարմնոյ որ 'ի յերկնից եւ 'ի վե

րուստն՝ տեսական հողեղինացս. շօշափելի անշօշափելին. ըստ բնութեապատն՝ իծառայի կերպ. որ օրհնէր զարարածս՝ անիծեալ. եւ ըն անօրէնս համարեալ՝ յամի արդարութիւնն. եւ ի կարծիս մահու եղեալ՝ կեանքն. *Քանզի ոչ էր այլոյ ուրուք մրմինն, այլ իւր՝ ըստ բնութեն որդւոյ. որով զմահ ճաշակեաց. արդեօք ով ոչ բարբոքք եղելոց կամ առ 'ի մէնջ ասացելոցս ունիս ինչ յայտօսիկ սաստել.

Ուռ. Իզ.

Ո՛չ ուրեք.

Ան Այ.

Տես ինձ եւ զայն առայսօքիւք. զորս ասեմս. *Ասէ ուրմն քն առորս 'ի բաց բառնալն կամին զ յարութիւն մեռելոց. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ արար զմարդն 'ի

Աւան ԲԷ ԳԷ ՚Բն̃
սկըզբանն է՝ արու և էգ
արարիչն̃ * Գործէ՝ ա̃ծայ
ինն Պօղոս · պատուա
կան է ամուսնութիւն և
սուրբ են անկողինք նց̃ ·
ապա զկարգ միածինն ա̃յ
բան՝ զառ ՚ի մեզ նմանու
թիւն առնուլ կամեցեալ
ոչ մարդկութենս օրինօք
եկն ՚ի հաստատուածն ·
այսինքն ՚ի ծնունդ իւ
րոյն մարմնոյ · * Զանզի
ոչ յամուսնութենէ էառ
յանձն զայն, այլ ՚ի պար
կեշտ կուսէ և յանփորձ
ամուսնութենէ · յղացելոյն
՚ի հոգւոյն և հովանւոյ ե
զելոյ նմա զօրութեն ա̃յ ·
ըստորում գրեալ է ·
արդ՝ ոչ անապատուեալ
ա̃յ զամուսնութիւն, յաւէտ
զի օրհնութբ պատուեալ ·
էր փոխանակ զկոյս յղա
ցեալ ի հոգւոյն՝ իւրոյ
մարմնոյն առնէր մայր
ա̃ծ գոլով բանն ·

* Բան ԻԷ · *

Ո՛չ ինչ ասել ունիմ ·

Ընդդէմ Պիտառիս ·

* Ա — Այս · *

Ասէ զկարգ ոչ ամուսնացե
լոցն յայտնի այսորիկ
պատճառ զայն նկատեցե
լոյ · քանզի եկն ա̃յ ասացի
մարդացաւ որդի վերաս
տեղծել զմեզ ա̃յ ինքեամբ
նախկին · ՚իսուրբ իմն և
իսքանչելի հրաշափառ ծը
նունդ և ՚ի կեանս ձշմար
տապէս · * Ասէ եղև նախ
ինքն ծնունդ սրբոյ հո
գւոյն, զոր ըստ մարմ
նոյն ասեմ զի որպէս ճա
նապարհաւ իմն իմեզ ան
ցեալ շնորհին, ոչ յա
րենէ և ոչ ՚ի կամաց մար
մնոյ՝ և ոչ ՚ի կամաց առն,
այլ ա̃յ՝ հոգւովն զիմա
նալին ունելով ծնունդ ·
և զոր առ բնութբ և ճըշ
մարտապէս որդին կերպակ
ցութբ հոգևորական հայր
կոչեմք զա̃ծ, այսպէս մը
նամք անապականք · ա̃յ ոչև ս
հայր զառաջինն ունելով ·
այսինքն զա̃դ մ, որով և ա
պականեցաքն · զոր և ասէր
իսկ ք̃ս ՓՃԺՓ ԹԷ

Ի ԴԷՊ ՀԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ԱՅՍՈՐԻԿ ԵՒ ԻՆՔԵԱՆ ԶՈՐ ՈՒՆԻ ՀԱՐՍԱՆԻՔ ԱՌՆ ԱՆՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ԶԱՂՋԻՆ

Ասէ Տէր Աստուած. Ոչ է բարի մարդոյն զի միայնակեաց լիցի. արասցուք նմա օգնական նման նմա: Եւ ասէ Տէր Աստուած առ Ադամ. Ահա ես տուի քեզ զկին քո, եւ նա ինքն է ոսկր յոսկերաց իմոց, եւ մարմին յիմոց մարմնոց: Վասն այսորիկ թողցէ մարդ զհայր իւր եւ զմայր իւր, եւ կցեսցի կնոջ իւրում, եւ եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Եւ էին երկոքեան մերկ, Ադամ եւ կին նորա, եւ ոչ ամաչէին: Եւ ասէ Տէր Աստուած ցկինն. Զի՞ արարեր այդ: Եւ ասէ կինն. Զի օձն խաբեաց զիս, եւ կերի: Եւ ասէ Տէր Աստուած ցօձն. Զի արարեր զայդ, անիծեալ դու յամենայն անասունս եւ յամենայն գազանս երկրի: Ի վերայ փորոյ քո երթիցես, եւ հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց: Եւ թշնամութիւն դիցեմ ես եւ դու, եւ զաւակ քո եւ զաւակ նորա: Նա պահեսցէ զգլուխ քո, եւ դու պահեսցես զգարշապարս նորա: Եւ կնոջն ասէ. Բազմապատկեալ բազմապատկեցից զսաստկութիւն ցաւոց քոց եւ զհեծութիւն քո, ցաւագին ծնցես զորդիս: Եւ առ այր քո դարձուածն դարձցի, եւ նա տիրասցէ քեզ: Եւ Ադամայ ասէ. Զի լուար ձայնի կնոջ քո, եւ կերեր յորմէ պատուիրեցի քեզ ասելով. Մի կերիր յնմանէ, անիծեալ է երկիր ի գործս քո: Ցաւագին ուտիցես զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց: Փուշ եւ տատասկ ծնցէ քեզ, եւ կերիցես զխոտ երկրի: Յաղագս հացի քոյ կերիցես զհաց, մինչեւ դարձցիս յերկիրն յորմէ առեալ էիր. զի հող ես, եւ ի հող դարձցիս: Եւ կոչեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ Կեանք, զի նա է մայր ամենայն կենդանեաց: Եւ արար Տէր Աստուած Ադամայ եւ կնոջ նորա զհանդերձս կաշեայս, եւ զգեցոյց զնոսա: Եւ ասէ Տէր Աստուած. Ահա Ադամ եղեւ իբրեւ զմի ի մեզ, գիտել զբարի եւ զչար: Եւ արդ մի՛ գուցէ յարկանիցէ ձեռն իւր, եւ առցէ եւ ուտիցէ յծառոյ կենաց, եւ կեցցէ յաւիտեան: Եւ ասէ Տէր Աստուած. Արձակեսցուք զնա ի դրախտէ զգալ զերկիր յորմէ առեալ էր: Եւ հալածեաց զնա, եւ բնակեցոյց զնա առաջի դրախտին Եդեմայ, զի մի՛ գործեսցէ զգործս ծառայութեան: Եւ հանեալ զնա, եւ բնակեցոյց զնա առաջի դրախտին Եդեմայ, զի մի՛ գործեսցէ զգործս ծառայութեան: Եւ հանեալ զնա, եւ բնակեցոյց զնա առաջի դրախտին Եդեմայ, զի մի՛ գործեսցէ զգործս ծառայութեան:

ԱՅՍ ՈՒՆԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ:

Թէ հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի. քանզի մի է հայր ձեր որ յերկինս է: Իսկ երբեմն դարձեալ ոմն ըմբռնեալ զինչ ինչ այսորիկ եւ խնդրէր զի զմեզ հանցէ առիւր ածաւակերութեան պատիւ: Երթամ ասէ առ հայր իմ եւ առ հայր ձեր, եւ ածէն իմ եւ ածէ ձեր: Նոր ի բաց նոցա հարցանէ զնա հայր որ յերկինս է. իսկ մեզ ասէ: Այլ զի ճշմարտապէս եւ բնութեամբ որդին՝ եղեւ ըստ մեզ. ածուներով ըզնա ասէ ըստ ունայնութեանց բանի վայելուչ գոլոյ. եւ ա՛ռ մեզ զիւրն հայր. քանզի դրեթէ թէ ոչք ընկալանն զնա՝ եւ նոցա իշխանութիւն ոչ տայ այլ լինիլ՝ որք հաւատացեն յանուն նր. իսկ թէ ի քոյ բարձցուք անուամբ նաքար ըզձենուն որ ըստ մեզ այս հօրէ բա նին՝ զյաւիտենական ըստ իմաստնոյն պօղոսի ձայնին, առաքելոյ այնու

Մ ան թէ դէ Յոհ

այսպիսի ինչ ըստ ինքեան
իմացեալ ասել ուրեք
և յոյժ ուղղակի ամենայ
նոյն պօղոսի. քանզի որ
զգեցաք զպատկեր հողե
ղինին՝ զգեցցուք և զպատ
կեր երկնաւորին. և զա
ռաջին մարդն յերկրէ
հողեղէն. իսկ զերկ
րորդն յերկնից. այլ որ
հողեղէնն՝ այսպիսիք և
հողեղէնքս. և որ երկ
նաւորն՝ այսպիսիք և երկ
նաւորքն. * Յաղագս հո
ղեղէնն մեք. ՚ի հողեղէնն
ադամայ առաքեալ ՚ի մեզ
անիծիցն ապականութի.
որով և մեղացն ՚ի ներքս
մտին օրէնք՝ յանդամս
մարմնոյ. իսկ երկնաւորք
եղեաք. ոչ քինէ առնել
զիրն. քանզի ամ բնու
թէ և յոյ ՚ի վերուստ
էջ ՚ի մերս անսովորաբար
և օտարապէս ծնունդ.
եղև ըստ մարմնոյ ՚ի հո
գւոյ. զի սուրբք և անա
պականք մնասցուք և
մեք ըստ նմա ոչ իսկըզ

Ընդդէմ Նեստորի.

բանն. իբրև յերկրորդ
արմատոյ ՚ի նմանէ. յայտ
է զի իջելոյ ՚ի մեզ շնոր
հին բանին այն.

* Բան. ԻԹ. *

Գրեցիկ ասացեր.

* Մ. Մ.յս. *

Զինչ օրինակաւ նմա
նիլ ասեն զնա ըստ ամի
եղբարց՝ այսինքն մեզ.
և կամ որով բնաւորին իմաս
ցի արդեօք զնմանութի
առնուլ. եթէ ոչ ըստ
բնութն էր այլ. և ոչ յո
րոցս ըստ մեզ. քանզի ո
մանց նմանիլն հարկ է
գոլ ամ իրօք այլ քան
զնա. և ոչ նման նց, այլ
օտարատեսակ. այսինքն
այլաբուն քան զնոսա.
Արդ՝ աննման մեզ գո
լով ըստ բնութեան միա
ծինն՝ նմանիլ ասի եղել
ըն մեզ. այսինքն մարդ.
քանզի եղիցի և այս յոյժ
ուղղակի. և միայն ոչ
ծննդեամբ. թէ և հրա

շափառաք որ նորայն ։
* Քանզի ած էր մարմ-
նացեալ․ սակայն խոստո-
վանեացի հոգւով իմա-
նալեաւ միաւորեալ ը-
մարմնոյն, քանզի ոչ թո-
ղեալ զլաւագոյնն՝ իմեղ
այսինքն զհոգին․ միայն
առնէ զխնամելն հողե-
ղէն մարմնոյն․ այլ հա-
մանգամայն հոգւոյ և
մարմնոյ նախախնամեաց
հաւատեաւ ած գո-
րով բանն ։

* Բան ։ Է ․ *

Խոստովանակից եմ ․
* Քանզի ուղղակի՝
խորհիս ։

* Ա․ — Ա․ ։ *

Այս ուրեմն եթէ ասի-
ցեն հակառակորդքն
թէ վայրապար է ածա-
ծին անուանել զսուրբ
կոյսն․ այլ քրիստոսածին յա-
ւէտ, հայհոյեն յայտ-
նապէս՝ ի գոլոյն ած և
որդի․ և որ ճշմարտապէս

Ի

՝ի բաց հանեն զքս ։ քան-
զի թէ գոլ հաւատային
ած ճշմարտապէս զնա,
ոչ ըստ մեզ եղելոյ միա-
ծնին, վն էր սարսեցին
ածածին ասել զծնօղ
նորայ՝ զոր ըստ մարմնոյ
ասեմ ։

* Բան Ը ։ *

Այս ասեն ։ քանզի նը
մանէ միայն որ ի կնո-
ջէն և իզաւանէ դաւթի
քրդ անուն․ վն օծանե-
լոյն հոգւովն սրբով ։
քանզի ոչ ուրեք էր կա-
րող յիւրն բնութիւն այ
բանն այսպիսւոյ օծման․
թէ և է նք ըստ բնութե ։
* Ոչ ապաքէն քրդ ա-
նուն օծութիւն եղեալ
նշանակէ ։

* Ա․ — Ա․ ։ *

Ուղղակի ասացեր թէ
վն օծմանն միայն անուա-
նի ոք քրիստոս․ որպէս
մինչ առաքեալ․ վասն
առաքելութեանն․ և

փձժղ հր

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ ԱՌԱՎՕՏԻ։

Ընդ երեմ զՅեսայի։
ասաց. Եւ իվեր բերեն այսո
րիկ զայն. քանզի ուշ ա
սեն ունել մի յանուանց ո
րոց ասի առ իմէնջ եւ
վեր նոր ասի հօր կամ սրբ
բոյ հոգւոյն։

Ի ԵՒ Ա։

Ի եւսէ յայտնի բա
նըս այլ համառօտեաւ եւ
բարւոք ասասցես։

*Ի ԵՒ Բ *

Ւրւ. յոլովակի եւ բա
զում անգամ արտա
քըս բերեալ զորդւոյ կո
չումն առ ի յաճախմունէ
զրոց ե տեսանել։

*Ի ԱՆԱՆՈՒՆ ՅԱՃ
ԵՒՐ՝ ԵԼոյս՝ ԵԿեանք՝ և
թագաւոր՝ և զօրութեց
ուր՝ նբ՝ և ամենակալ։ այլ
թէ եւ կամեսցի ոք եւ իվեր
հօր ասել. զայս՝ կամ
սրբոյ հոգւոյն՝ ուչ մեղա
չէ վե վայելուչն գոլոյ.
քանզի միոյ բնութեանն
մի ամ իրօք և պատուոյն
գերազանցութիւն։

*Ի ԱՐԴ՝ Ե ՀՇմարտապէս
միածնին նման անուն
գՀԺ Ե քոյ

Ի ՏԷՐ ԱՍԱ

Հրեշտակ վե ապրստա
րութեն. քանզի այս ի
սիքս անուանք՝ իրաց
ինչ առնեն յայտնութիւն,
եւուչ գոյացութենէ բստ ին
քեան. այլ եւուչ գիմաց
խոստովանեցելոց։

*Քանզի եւկուչին մարգ
գարէք օծեալք. բստ
որում և՛ի սաղմոսն օրհ
նաբանի. մի՛ մերձենայք
առ յօծեալս իմ, և՛ի
մարգարէս իմ մի մեղանչէք. առ և մարգարէն
ամբակում. երեր իմբը
կուքիւն ժողովրդեան
քոյ. ՛ի փրկել զօծեալս
քո։ *Կայն զայն
ասես. ոչգոլ ասեն զնա
քո մի որդի և՛որ մարմնա
ցեալ միածինն բանն։

*Ի ՀԱՆ. ԼԷ.

Ւսկեղեն արդեօք թե
րևս՝ բայց նմա գոլ
ուչ յայ հօրէ ծնեցելոյ
բանի զքոյ անուն կա
ցին. վե ուչ օծանելոյն
բստ իւրոյն բնութե ան

քանդ, տարեալ լինի ան
անջատաբար ըստ պահք.
և՛ իվեր հօր՝ կամ սրբոյ
հոգւոյն. քայց վասն է
անհատանելի ամենևին
պատշաճել զայս հօր՝
կամ սրբոյ հոգւոյն. և
ոչ նմա եղեալ վայելուչ
միածնին. այլ հետևի
յաւէտ ճշմարտապէս
որում՝ իզաւակէն դաւ
թի. յորոյ վերն եղեալ և
առանց անգոնելոյ ամե
նևին օծանին հոգւովն՝
և իմանալ և ասել։

* Ի ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ *

Յաստարակաց գոլ ասեմք
եամեք հօր և որդւոյ
և նոր հոգւոյն զածաւայ
ելուչ պատուհոցն ան
էանս. և հաւասարաչափ
փառաւք. պատկեալ սուր
բելոք Հմանդմայն ըստ ծր
նողին՝ և՛ինմանէ ըզծր
նեալն որդի, և ս և զնոր
հոգին սակայն ոչ վերհաղ
ասիցէ ոք արդեօք, քան
անուն և նոյն իրդ, այս

Ընդդէմ Արիոսի

ինքն օծուածդ՝ յետ ու
նայնութեն չափոց եղև
միածնինն. յայտնապէս
զմարդանալոյն ինեըքս
բերեալ լսողացն զայս
նուա։ *Բանզի և օծա
նինն ըստ որում երևե
ցան մարդ՝ նշանակի՝
և յայտ է՝ արդ՝ եթէ ոչ
զնոյն զմարմնով առնուլ
նութեն քննեաք բան.
և արտաքոյ ունայնութեն
չափոց կայր մեզ առաջի
տեսանել զմիածինն այ
բան, էր արդեօք և յոյժ
վայել չաբար անմտութե
ամենևին՝ քո անուանել
զոչ օծեալն։ *Նայց զի
ածայինն եւ սրբազանն
զիր մարմին ասէ լինիլ
զնա վայելուչ և օծուա
նմա եղեալ՝ իմարմնաւո
րութենն՝ որէ նոր Կրէ
և իմաստուն Պօղոս.
զի որ սրբէն, և որ սրբ
բին՝ իմիոյէ էին ամէն,
վասն որոյ ոչ ամօթ հա
լի եղբարս անուանել
զնոսա և ասել. պատմե

պէս անկարօտ իւրոյն բո-
նութենն բարեթեանց
ինքնակատար գոլով և
միշտ շնորհօք և ճշմար-
տութիւք ըն Յովհաննու
ձայնին. և ունի ինքն
այժմ յամի որ ինչ և էցէ
զածաւայելուչն. զի՝ ի
լրանալ նր մեք առնել
զեան առաք շնորհս ըստ
գրեցելումն։ *Լ՚ուդ՝ հա
մանգամայն ընդ մարդ
կութեա իւրոյ չափուց,
և ըզնորայան իւրացու
ցեալ քո անուանի. թէ
և ուչ իմանի օծեալ. զոր
ըստ ածութենն բնուեն
ասեմք՝ այսինքն ըստո
րոմ իմանին ածն. ապա
թէ ոչ՝ աւա զիարդ ի
մասցի այլ ազգ քո մի և
որդի և որ. անարժան
համարեալ միածնին զօ
ծումն, և զունայնութե
չափուցն ոչն առեալ
յանձն։

*Ասէ. Լբ. *

Ո՞ր իմն է զմեզ գնան
ել ՀԱ

ՅԱՆՁՆ։

ցից զանուն քո եղբարց
իմոց. քանզի մէջ ընդ
մեզ յորժամ եղիցեն ընդ
մեզ. իսկ վասն զի ճըշ
մարտապէս որդի էր օ
ծեալն ըստորում և եղև
մարմին. այսինքն կատա
րեալ մարդ. հաճատար
մացուսցէ՝ ածայինն գա
իթ առեալ ածայինն գա
թուքս ածն յաւիտեանն
յաւիտենից. գաւազան
ուղղութե գաւազան
արքայութե քոյ. սիրե
ցեր զարդարութի և ա
տեցեր զանօրէնութի.
վասնայսորիկ էօծ զքեզ
ածն, ածն քո իւղով ուրա
խութե. *Լ՚ուդ՝ ի միտ
առ թէ զիարդ ածն ասե
լով. և աթոռ նման յաւի
տեանական արքեալ. օ
ծանիլ ասի առ ի յայ.
յայտէ զի ի հօրէ առա
ւելագունիւն ինն օծմամբ
քան զընկերս նր. այսին
քն զամենեսեան. * Կանգնի թէ ե
զ մարդ. որու ածն գո
լոքեանն. այլեր ու այս

նեաւք յերկինս եւ նստաւ ցեալ ընդ աջմէ այր ուստ եւ իւրոց գալոյ ամպե տուքեաց եւ իշխանուքեաց եւ զօրուքեաց եւ տրուեաց եաս անուն անեցելոց, ոչ յաւիտենից յայսմիկ միայն՝ այլ եւ՛ի հանդերձ եալսն ձեռնէն զառ՛ի յամա րատածոյս ընդունի եր կրպադուքի ոչ անմեկ նելի առ ածայինն ունե լով քնուքի զյարակցու թին յաւժ վերաբերիլ մտածուքեն առ՛ի յամ արատածոյս, մատուցա նել նմա զերկրպադուքի։ *Եւ ոչ երկուս որդիս ասեմք, եւ ոչ երկուս տեառս. վն զի մի՛ ե որ դի ըստ էուքեան ածն էն. միածինն որդին Հօր. ո՞ րով սա ընդ նմին գոլով եւ Հաղորդելով որդուքեան. Հաւարակորդ լինի որդւոյ անեանակո ւքեանն եւ պատուոյ. եաէր ըստ էուքեանն ածն քան որով ընդ նը դձ՛ի ինն

շան-իւղ զբարեպաշտուքե խոյհուրդ անհանձարա քար մեկնօղքն, քանզի ասեն թէ ածն քան՝ մարդ էառ կատարել՛ի ջանակէ աբրահամու և դաւքի՝ ըստ ասելոյն ածայնոց գրոց։ * Ա. յս պիտի գոլով բնուքիւ որ պիտի նոքայն էին, յորոց ջանակէ էր մարդ կատա րեալ բնուքիւ՝ ի Հոգւոյ իմանալոյ և՛ի մարմնոյ կազմեալ մարդկայնոց. զոր մարդ ըստ մեզ բնու քի՝ Հոգւոյն սրբոյ զո րուքիւ յարդանդի կու սին ստեղծեալ եղեալ՛ի կնոջէ և մտեալ ընդ օրինօք զի ջամենեսեան ջմեզ գնեսցէ յօրինացն ծառայուքենէ զառ՛ի Հե ռուստ նախասահմանեցն որդեգրուքի առեալք. և մարդ յարտակեաց յին քըն մահու զնա ըստօ րինի մարդկան փորձիլ պատրաստեալ. և յարու ցեալ՛ի մեռելոց. և Հան

ցեալ. ոյք գոլընոյն լինքն ած համանդամայն եւ մարդ. եւ միով զամ ածս վայելուչեան եւ զմարդկայ ինան. քանզի որ էր միշտ եւ գոյըն ըստ գոլոյն ած. կրեաց ծնունդ որ ըստ մարմնոյ ի կինոջէ։

*Լուդ՝ ե՛ միով ուրեմն եւնորին եւ մշտնջենաւո րապէս էին եւ գոյին. եւ ի յետին ժամանակս ըստ մարմնոյ ծնանիլն. եւ նոք գոլով ըստ քնութեանն՝ ոչ ած. սրբիւր ըստ մեզ ըստ որում երեւեցաւն մարդ. ընդ որում վայելուչն էր սրբիլ ի տիրականն գոլով պատիւս. եւ զծառայի կերպարանն ոչ իւր ունեալ ած անուաներ իւր զհայր. կեանք եւ կեն դանարար գոլով որպէս զած, եւ կենդանագործիլ ասի առ ի յաստուծոյ որպէս երեւեցաւն մարդ։ *Լուդ՝ ամ նորած. եւ ոչ անպատճէր

մին գոլաս՝ հաստատիւրդ լինի պատուոյն։ *Լուդ՝ ե՛ վասն այսորիկ ոչ երկուս որդիս ասեմք եւ ոչ երկուս աստուածս վասն յայնի գոլոյն ըստ էութեն ան եւորդւոյ անմեկնելի ու նելով զաս ի նա յարակ ցուքն, որ մերոյ փրկու թեն սակս առաւ ընդ նմին վերաբերի անուա նակոչութեն եւ պատուոյն որդւոյն եւ ան։

Լ՚ Լ՚յ։

Լաք է անհանճարու ներն եւ վիրաւորիչ խորհրդոյն. որք զայս այս պէս գոլ կարծեցին։ ոչ գիտեմ թէ զինարդ ան հաւատութեն է իրս. եւ այլ ոչ ինչ. եւ ամպարիշտ գիւտից ունայնու է. եւ խոտորումն յածայնոցն եւ արբազանիցն քարոզու թեց մի որ զյս քս որդի այ գոչողացն. յայտ զոր առ ի յայ հօրէ ընն մարդացեալ եւ մարմնա

պատրաստեաց. և յինքն յարուկեցեաց զնա. և մա-
հու արար գալ ի փորձ. և յարուցեալ ի մեռելոց
էհան յերկինս և նուաստ յոգ
ընդ աչմէ այ. աւետարդե-
ալ նմանէ առ ի սրբոցն
հարցն և առ ի մէնջ և
ամ աճապարանգ գրոց մար
դանալն ասել։ *Քան
զի յայտնէ ոչ վարիա
նիմ զայս, և ոչ այլ ինչ
ամէնիմաստան Յովհան
նէս գրելովն։ թէ՝ և
բանն մարմին եղև։ ի
բաց դառնայ ամենևին
ի հակառակն՝ մարմնով
տնօրէնութեն խորհուրդ։
*Քանզի ոչ է տեսա
նել։ *Պատ թէ աճ գո
լութենէ և յայ երև
եալ բանն ի մէնջ զինքն
յօտնայնութէ, զկերպա
րանս ծառայի առեալ
և խոնարհեցուցել զին
քեն. այլ ի հակառակին
թէ համբարձան մարդ
յաճութենն պատիւ և
իւր ամենեցունց զգե
ցմութ զոս

զտնօրէնութենն, զոր և
ինքն գովեաց Տայր. թէ
է ճշմարիտ որ ի ձեռն
պօղոսի ձայնին. քանզի
երբեմն ասէ որ ոչն գի
տեր մեղս՝ վասն մեր մեղս
արար. զի մեք եղիցուք
արդարութի այ նովաւ.
իսկ երբեմն դարձեալ.
որ յիւր որդին ոչ խնայ
եաց. այլ վասն մեր ամեն
ցուն մատնեաց զնա. զի
արդ ոչնովաւ զամ շնոր
հեսցէ մեզ. արդեօք ոչ
էին ըստ ուղիղ դիտման
սրբազանիցն գրոց առ ի
մէնջ բան.

*Քանզի *
Չիարդ ոչ։

Ա. Ա։

Իսկ թէ ոչ ասեն հակա
ռակորդքն և խորհիլն
գիտացին, միածինն այ
բան առեալ մարդ իւա
հակէ աճայնոյն դաւթի
եաբրահամու՝ ստեղծա
նիլ յարդանդէ հուսին

Հակէն՝ յայտ է զի դաթէթի և աբրահամու ։ զի մարդ ևինքն ասիցի լինիլ փրկիչ աշխարհի ։ և ոչ յաւէտ մարդոյ առնէր, այսինքն յառաջածու՝ ըսվ ապրեցաքն. և հատոս ըսուծն օրինաց և մարգա բէից եղև մարդ գոլով քան զնա ։ *Կանգի իսո սին օրէնքն զքի խոր հուրդն, և վէ՛ն նր գրէ մովսէս որև եղև մէզ դաստիարակ՝ լինա. և՝ի քաց գնայ առ ոչ ինչ՝ հաւատաս մեր ։ *Կան զի առնու ամենևիմբ՝ի բարձրութէն և ո՛չ ինչ պատո՛ական և մեծ խոր հուրդս մեր ։ զոր և ածայ լինն պօղոս մեկնէ ասե լով. մի՛ ասիցես՝ի սրտի քումդ ով ելանիցէ յեր կինա. այսինքն զքե իջու ցանել ։ այլ զի՞նչ ասէ գիր. մերձէ քան՝ի քեզ բան քո. և՝ի սրտի քումդ. այսինքն քանն հաւատոյ զոր քարոզեմք ։ զի եթէ

բոլնակութէնն էառ. և յայ կերպարանս. և յայ հէտ՝ զի բարձրացաւ և աթոռակից եղև հօր. եթէ ոչէ ճշմարիտ զոր ասեմս ։

Կանոն Երե.

Ա. Մենևին և ամ իրօք՝ ճշմարիտ ։

Ա՝ն Ա՝յս։

Յոկ եթէ ճշմարիտ է ըստ որում ասեն՝ և անարժան համարեցաւ զանօրէնութի միածինն՝ զոր տակաւին արհամար հեաց զամօթ ։ զոր եղև հնազանդ մահու չափ և մահու խաչի ։ *Նո՛ւ եթէ առեալ մարդ՝ աճել գնա՝ի փորձ մահու՝ համբարձաւ և յերկինս աթոռակից ցուցել հօր՝ զոր այնուհետև երևեա ցի իւրն աթոռ. եթէ ոչ ասեն երկուս որդիս. այլ մի յաւէտ գոլ գա հակից լինիլ զոր՝ի զա

մարդոյ յաճէտ զորդւոյ թէն անուն հաղորդաբէր
և եկաւոտ. և ըստ մերոյս օրինակի հարստացելոյ,
քանզի սարսեցին և ոչ ընաւ հակառակորդքն.
արդեօք ընդէր անզգա մուրթ և անպարշտուբ
լի՛ նոցայն օրինադրուն.
զի տալովն և եկամուտն
և՛ իբաց բառնալի է՝ ի
դրուստն մտեալ. ոչ ու
նի առանց կասկածանաց
զինեան. և լուեցից զևան
հայհոյիչեան և անտեղի
բանն. *Ասդ՝ էր աղա
գան զանօրէնութեն գե
րամբարձութին՝ ի վայր
քարշեն յանդեզեցիկն.
և զաճ՛ային և զորբ զան
մեր պաշտօն՝ մարդապաշ
տութի, և այլ ոչ ինչ եթ
բևեցուցանեն. ՚ի բաց
հանեալ ճշմարտապէս
որդւոյն յարակցելոյ ու
մեծի կարմամբ առնաելոր
կրպգ Հաւանեցուցանեն
զոր ՚ի վեր քան զամպեստու
զիս և իշխանուհիս և արու
զճիդ թիս

թէ ասիցես բերանով
որ չյն և հաւատաս ՚ի
սրտի քումմ թէ աճ յա
րոյց զնա ՚ի մեռելոց՝ կեց
ցես. *Ասդ՝ զինարդ տա
կաւին մեծ և բարեփառ
և պերազանցեալ սքան
չելի բարեպաշտութես
խորհուրդ՝ թէ պիտոյէ
հաւատալ. ըստորումմ ա
սեն խոստոհեալքն. մարդ
առեալ և ընդ այ բանին
ըստ կամանն գոլով. մե
ռաւ և յարեաւ, և համ
բարձեալ եղև յերկինս.
և անհաւատալի թերևս
թըւեսցի ամանց. թէ
ոչ աճ գոլով բնութէ և
ճշմարտապէս. աճուեն
աթոռով զարդարի.
*՚Ի բաց ուրեմն մերժե
ցելոյ ըստ բնութէ որ
դւոյ. և առաջի կան որք
ըզպաշտամանն ունին
կարգս հրեշտակք և հը
րեշտակապետք. և ա
ւերակ պղծութես տա
ճարիդ թիս. և այլ

ա՛ղէ աստ ինձ վայելէ
առ՝ի մէնջ իմանալ և աշ
ակերտել. առ՝ինոցանէ յոյժ
վասն աստուածային վերջե
րուե՛ալ, և բեր զաժդա
հինն և զարբիւանն քընանե
լով դէպ՝ առաջուբ առ՝ի
նմանէ ըզխընդրելին.
երբեմն նուիրեալ քա՛հ
պատ՛իրանէն ոչ կինէր
՝ի վեր յառնէին մովսէսի
և ահարոնի դառնապէս
և ապա աղաղակէին մով
սէս և ահարոն. զի՞ էզ զի
տրտնջէք զնմանէ. քան
զի ո՛չ զմէնջ տրտնջէք՝
այլ զՅ՛Ն տրտունջ ձեր.
զի մեզանէնին ՝իմովսէս
և յիշէրն. այլ յաժդային
փառան հպեր լ՛էրն. և ՝ի
նմա ունէր զվերջերու
թինն թշնամանուցանն ա
պարատանուե ուղանակ.
ասկայն չէին ապէք մով
սէս և ահարոն և ոչ յաժ
վերաբերութի՛ երկրպա
գէին նմա արարածքս.
*Ապաժաւորէր ապէ
մարմնոյ ՝ի ձեռն մարգա

ԹՈՒԷ ԴԷ ՎԱՏ

թէս հանեալ ասեն. ոչ
միայն ոչոց ՝ի յերկրէս,
այլ և նոցունց վերնոց
զօրուեց բանականաց.
զմոլորութե՛ւնն ՝իվեր՝
բերեն եպէ երկրպագեն
ընդ մեզ. ոչ մարդացե
լոյ ճշմարտապէս և լուա
նութե՛ն ոգւոյն և յոյ
հօր էուէն ծագեցելոյ
բանին. ոպ այլ զբ զՔ
նաւոր ՝իզաւ՛ակէն դա՛
թէ. կամելով ուրեմն
միայն առ՝ինանէ և ար
տաքուստ պայծառուե՛ք
տեղեկացուցեալ ապէ ոչ
դլուխ այս լսատ ճշմար
տութեանն.

*Ի ԴԱՆ. * Ա՛Զ. *

Ա՛յլեպէ և ՝իմարդ ա
ռանձինն ինանանալի
ասեն՝ յաժ վերջերու՛
և մտածութի՛ ունի առ
՝ի յոյմ արարածոցս եր
կրպագութինն.

*Ա՛Ս Ա՛Յ. *

Ա՛պա զի՞նչ օրինակաւ

անվրէպ նամանուէր օրի
նակին։ ապա զնարդ ուշե
ղև Հաճատարապատիս
ան ծառային. և՝ իդեր
նակութենն ածուելն
արարեալն. և ածաւ առ ժա
մայն ըստ դրոց՝ ինեղբօ
մտանէ՝ ի՛նչ և՝ ի համա
դոյ երկրորդումն անհա
հատարուածն նման և ըն
նմա երկրպագի և Հիւսուար
փոյն լինի հաւատարկուդ։

Կոտ Լէ։

Ասեն վերադրութինն
թէ ըստ այսմ օրինակի
պարտէ առնուլ քէզի ըզ
մտաւ ածեալ զոր՝ ի զա
նակէն դաւթի անանձա
տաբար յարուցեալ յածն
բան երկրպագեմք ոտ այ։

Ա՟ Ա՟յ։

Արդեօք բաւական է
առ՝ իպարտ զոլ զայ վայե
լուչն փառս առնուլ. և
քան զարարածս չափ՝ ի
վեր երանել յարուկ
ցեալն մեռելոց՝ ինչ և
ջնորհ երկիր

Սէյն հետէ։

երկոցն՝ ինքնին լինել. և ապա
մատուցեալ ասեն առ
ածայինն առմուէլ. արա
մեղքիդ ոտ այլազգեաց.
առայս դռնանայդ կայ ժ
ամուրհ հոգեւորին. այլ
լսեր զասեն այ թէ ոչ
զբեզ արհամարհեցին. այլ
զիս՝ չթագաւորել՝ ինձ
նոց։ ահա դարձեալ ևաս
տանօր հաճատեաւ ար
համարհանացն եղանակ
յածէ ունի զվերբերու
թինն։ այլ և՝ինքն բոլորից
փրկիչ և տէր. յայտնի
կարօտեցեալն ասէ. որով
հետև արարիք միում՝ ի
փոքրկանցս յայսցանէ
ինձ արարիք։ արդեօք
այսմ օրինակի եթէ ոչ
ասիցէ պատճառել զոր
՝ի զաւակէն դաւթի ոչ
դոյ արար՝ եւ եթէ ոչ
հաճատաց՝ ինա դայթա
ղեցաւ հաստատութիւն բր
նութենն ոչնչի. պատճիլ
կամեցեալ ևնդ. և հա
հաւատալ լինիլ առ՝ ի
ինձ՝ ըստ հաճատարի և

ՔՆԴՈՒՄ ՀՅԵՍՈՒՍ։

Ձանձապարհ առ՝ի մէնջ
յաճէտս գիւ և՝ի սրբոց
հարցն ի՛ջեալ՝ ի մեզ. և
յարուկցուն անուանեն։
որ և շփոթէ միաբանեն
ոչ ինչ ըստ որոց ասեն.
այլ ցուցանէ յաճէտս մի
ութի միաբարել իմացե
լոյն։ *Եւ ոչ ամենևին
և ամ իրօք մի ասի միայ
նաբար պարզն և միատե
սակն. այլ և յերկուցն
համ յոլովիցն տակաւին
և յայլատեսակացն շարա
կացեալ։ քանզի այսպէս
բարւոք գոլ յայտսիկ
՝ի մասանոցն, արդ էարա
խոհութէն զինն ընու
թէ և ճշմարտապէս որդի
մարդացեալ և մարմնա
ցեալ որոշել յերկուս.
հրաժարել ՝ի միաբորս
թէն յարակցութի ան
ւանեն զոր ունէին թե
րևս և այլ ոք առ աՀ.
ոպ յատաքինութէն համ
՝ի սրբութէ ։ զրե թէ
կապեալ ըստ առ ՝ի մա
պարէնէն ասա ուղղակի
ՀՃՒՆ ՅԹԼՈՅՆ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ։

երկրպագելի արարչէ զոր
ոչինչ աճ. այլ գասանեմք
զնոն զի ասէ առ աՀ ՝ի
ձեռն սաղմոսին քնարի.
մաճեան՝ անձն իմ զնոր
նի քո. գրէ և ամենիմաս
տըն Պօղոս. որ մաճնու
՝ի սար՝ ոչ հոգի՛ է ։ ար
գեօք ուղ՝ ասա ինձ և
նոյ ոպ յաճ վերբերու
թինն երկրպագեցուք
ոպ մաճեալ՝ ինձ. որ և
քան զ յարակցինն ասել
մաճանելոյն անուն լա
՛ադոյն աՀ լրօք և ար
ժանաւոր բանի ունի ըզ
յայտնուացն. եթէ ճշմա
րիտ ասել թէ մաճնուլ
յոմանս բազում սասա
կութէ ունի զյարակ
ցութիւնն։

*Ի ՄԱՆ Է *

Ի՝մանն է։

*Ա՛Ա՛ *

Ա՛ր փոխանակ թողել
զմիաՀորութինն, որ և
զայն Հարթ և ճանօթ

ԱՃՈՒԹԵ Հաստատիլ յա
Թուս. եթէ ոչ ամենե
ւին և ամ իրօք ՚ի ձեռն
այսոցիկ բանից այլոք գո
լով տեսանի ամենևիմբ.
քան զքնութիւնք և ճշմար
տապէս օրդին։

Կեան՝ լիր.

Ա՛սեմ և ե՛ս։

Ա՛- Ա՛յս։

Եսկ ՚վ՚ե զի միանդամ
յայս գլուխեցան անու
տութիւնէ. ոչ զի վար
կանիլ և ասել ոչ զնոյն
ինքն լինիլ ըստ մեզ զիա
ծինն այ բան. այլ մարդ
առնուլ ըստ ոչոյ օրէ
նակի արդեօք իմանի առ
՚ի մեզ. կամիցին զառու
մըն արդեօք որպէս ՚ի
ձեռն առեալ առ ինը
մանէ. առ ՚ի պարտ
դուլնուլ ինչ զի ոք ՚ի
սրբոց մարգարէից զոյց
յուշաք զասէն. թէ ոչ
մարգարէ էի ևոչ որդի
մարգարէի. այլ հովիւ
ձ՚ ՚ի էի

Սբ՛ոյն Աւ՛ետի

ցելոյն որոց անկանիմն
՚ի խաչելութեան. ժողովեցա
րուք և հաւաքեցէք զիմա
նաս ազգ անխրատ նախ քա
զ՚ինիլ ձեզ իբրև զծա
զիկ յանցանել. յարակ
ցի և աշակերտ առ վար
դապետ իւր ըստ ուսումն
նասիրութեանէ. և մեք առ
միմեանս ոչ ըստ միոյ օրի
նակի, այլ ըստ բազմաց.
ուր ուրեք և այսպիսւոյ
իրի օժանդակ՝ ոչ իմաս
ցի ան յարակից ըստ կա
մաւորութեանէ տրհոլին յօ
ժանդակութիւն. որ և յայ
հէտ նման է որ առ՚ինո
րաձևիցն մեզ յայտնի
յարակցութիւն. *Նարցա
նէի արդեօք ըզյարձա
կեալն անուսումնաքը.
եթէ մարդ առեալ ոչ
զայլոք քան զինքն որդի
այ բան ոչ զօժանդ ոք
իւրոցն կամաց երևեցոյց
զնա. ոչ զի և զմահու
զիարձ առնուլ և յար
նել և յերկինս համբառ
նալ. և յանձառելոյն

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՀԱՅԵՍՏԱՆԵԱՑ։

Ի յետին ժամանակս յայտ
տեղիս զնայն ինքն ըստ
ծնոյ ի կնոջէ. քանզի ոչ
այլոյ ուրուք. այլ նա
եղև ծառայ կերպարան։

*Ոն Ղա *

Ո՛չ ատեր զայս
բնութիւն ծառայն ա
սիցի զոչ աննմանոյն կեր
պարանս ծառայի առ
նուլ. եթէ ապայն ձըշ
մարտապէս՝ և զծառայու
թիւն չատուցեալ ա
ռեալն։

*Ոն Ղբ *

Ապայ վարկանիմ.
քանզի զոր ինչ էն ոչ ե
նութիւն՝ զնմին արդեօք
լինիցի։

*Ոն Ղգ *

Արդ աես. զի և ըստ
մեզ եղեալ միածինն

էի և թուզ կծուէի. և
էառ զիս աւր ի խաշանց՝
և ասէ ցիս՝ երթ մարգա
րէից ի վէր ժողովրդեանն
իմոյ Իսրայէլի. քանզի
Տալիս գոլով դնէր զնա
մարգարէ և իւրոցն կա
մացն օժանդակ կատա
րէր։

*Ոն Ղե *

Ասիցեն արդեօք թե
բեւ ուր այս լինիլ ամ
րոք վառուցին. այլ ոչ
զի իմացեալ առ ի մէնջ
զկերպարանս ծառայի ա
ռեալ։

*Ո՛ր Ո՛յ *

Ապա ուրեմն ըստ միած
րոյն անմեկնելոյն իւր
եղեալ առաղին իմացի
առել. և յոյժ վայելէաքր.
ոպզի ամ գոլով զյն և
այլ ըստ ճշմարտութեան որդի
մի և միայն ոպզ յայ Տո
րէ քանն ծնեալ ամա
պէս նախ քան զամ յա
Էիսեան և ժամանակ. իսկ

ուանձինն, քանզի եղեն
նոյն մարդկայինքն. ապա
ուրեմն յասելն առնուլ
նամ զծառայի կերպա
րանս՝ բոլորն ի մարձնով
առօրէնութեանն խոր
հուրդ։ Իսկ եթէ մի որդի
խոստովանելոյ ևս որ զառ
ի յայ հօրէ բանն. Հա
սարակորդ որդիութե
նէր ևփառաց, մարդ պար
զաբար յարակցեալ ասեն
զոր ի զահակէ դաւթի,
ժամէ ասել մեզ որոց
զայն խորհին ըստ ճըշ
մարիտ սիրոյ տրտմութ։
ոմն տացէ ջուր գլխոյ ի
մոյ և աչաց իմոց աղբեր
արտասուաց. և լայի զժո
ղովուրդս զայս՝ ի տրիճ
և՝ի գիշերի, քանզի մատ
նեցան ի միտս անարդու
թեան՝ զգնօղն իւրեանց
ոչն ուրացեալ։ զի եր
կեակ որդւոց անհաճա
սարաբուն ցուցանի մեզ։
և ածաւալեալ փառօք
պատկի ծառայ. և հաճա
սանչափ գերազնակուք
գձև պայծա

Սէյոն հ՜ուրչէ։

այ բան ։ և ի ծառայի
ջափ մտեալ ըստ մարդ
կութեանվիայեր ինքեն
ըստ բնութե ազատու
թեն. յորժամ զդիդրաք
մեան խնդրէին. ասելով
ուրեմն ազատեն որդինքն։
արդ ընդունի զծառայի
կերպարանս. զոր յունայ
նանէն իւրացուցեալ.
և զատ մեզ նմանութին
ոչ անպատճառ։ քանզի ոչ
էր այլ ազգ պատճել
զծառայն. եթէ ոչ էր
եղեալ իւր ծառայավա
յելուչն. զի և ասէ՝ինձ
նէ փառօքն պայծառաս
ցի. և յաղթէ միշտ առա
ջելապոյնն. և զոր՝ ի ծա
ռայութէն առնէին՝ իվէր
մեր ապականէր։ քանզի
ըստ մեզ եղև՝ի վերն
քան զմեզ. և էր՝ի ջափս
ծառայականս ազատն բը
նութէ. այսոքիկ և՝ի
մեզ տարեալ եղև պա
տիւն։ քանզի կոչիմք և
մեք որդիք աՅ. և գրե
ցաք Հայր մեզ վնորա

Ընդդէմ Դիւթութեան։

ղեալ մարդ։ այլ եւ՛չ ան
ընդունելի ունի զանս
կենութիւնն զուտայնու
թիւն արհամարհել ըստ։

Կան։ Խե՛ղ։

Ո՛ր ուրեմն ասեն հա
մարդոյ բանին նոր մար
մին։ քանզի իմանի այս
պէս եւ ո՛չ այլ ապ մի եւ
միայն որդի։

Ո՞ւ Կա՞յ։

Ո՛ւր զնա՛րդ ո՛չէ զա
ռանցանաց այս եւ մը
տաց յիմարուն ցուցու
մըն յայտ։ քանզի զի
արդ ոք արդեօք էուեն
նոյնութ առանիցն զոր
բնութեն բանիւք այս
քան ՛իմիմեանց մեկու
սեալ։ քանզի այլ իմն է
աճութիւնն։ եւ այլ իմն
մարդկուեաս եթէ ո՛չ՝ ոյց
առեմ լինիլ միաւորուն
քանզի ո՛չ զմինն առ ոք
դ միաւորեալ։ այլ զեր
կուան թերեւս եւ կամ
զեւս բազում։

Ընդդէմ Դիւթութեան։

պայծառանայ սուտ ոմն
որդի՛ ըստ բնութիւն եւ
ճշմարտապէս որդւոյն։
որ եւ յայտնապէս առ
աճ։ թէ զիարաս իմ այ
լոմանց ասացուքն զինքն
ո՛չ լոկ առանձնապէս
քրիստոս եւ ճշմարտա
պէս որդին։ որ առակ եմիայն
յարատեւութենէն պատ
շեալ։ ո՛ի սպասաւորի
կարդի առեալ արժա
նաւորեալ որդեւթե
նալ մեքս։ եւ առ՛ի յայնմ
փառացն հաղորդել սը
րով եւ շնորհի եկեալ
առ այս։

Կան Խե՛ղ։

Ո՛րդ՝ ո՛չէ անջատելի
որդի առանձնապէս
եւ՛յաճ բնէն զեմմանուէլ։

Ո՞ւ Կա՞յ։

Ո՛ւր ո՛չ բնաւ՝ այլ պիտոյ
է առել ածմարդացել
զնա։ եւ՛ըստ նորին։
եւ՛զայս եւ՛զայն։ քանզի ո՛չ
՛ի բաց ՛ի դատէն աճ է

Ա՝ Աբեդաս։

այլայլութեան եղանակի յիւրն՝ի քանին։

* Կանգի աչնարին է. ի որդի ևմի գոլ զքնու թին որ ասեմք՝ թէ և յառաջան իմանի լինիլ մարմնոյ հոգի ուննոյի՝ի մանալոյ։ քանզի նորա եզ ևմադկայինն ունի առաջի։ և՝իմանի առ՝ի մէնջ ոչ այլ ազգ։ քայց միայն ըստ այսմ օրինակի աճ համանգամայն և մարդ։

Կան։* խէ։*

Ա՝րդեօք երկու քնու թիք թէ մի՞ այ և մարդոյ։

*Ա՝ Ա՝յս։

Ա՝յլ ոմն և այլ աճու թին և մարդկութին ըստ իւրաքանչիւրում սահմանի։ այլ էր՝ի քա նոր իմն և՝ի վեր քան զ միոս՝ի միութի ընթա ցեալ առանց շփոմման անձառելի միաւորութեն եղանակ։

Սբոյն Կիւրղի։

* Կան։ խե։ *

Կաժանելի ուրեմն է ասեն զանո՛անեալն։

*Ա՝ Ա՝յս։

Ա՝յէ քաժանելի ոչ ա սացի յառանձնական այլութի ըստ առ՝ի մի մեանց դոլոյ մեկուսիս և ըստ մասին։ այլ ժողո վելո՛ է յա՛էտ յանհա ւանելի միաւորութի զի եղև մարմին քանն ըստ յովհաննու ձայնին։

Կան խզ։

Ա՝պա ուրեմն շփոթե ցա՛ և մի՞ եղեն քը նութիքն։

Ա՝՞ Ա՝յս։*

Ա՝՛ն ոմ՛ երդ այսպէս մար և անուստուն՝ ոչ զի ջածային քնութ քա նին փոփոխելի վարկնիլ յոր ինչ ոչնեը և կամ փոխադրիլ մարմնոյն ըն

ՀԱՆ * ԽԵ։*

Ո՛չ ինչ ինձ ի քեզ ի Տեառնէ
ի Յիսուսէ Քրիստոսէ, ոչ
մահ ոչ կեանք, ոչ հրեշտակք
ոչ իշխանութիւնք, ոչ ներկայ
ոչ ապագայ, ոչ զօրութիւնք,
ոչ բարձրութիւն ոչ խորու-
թիւն, ոչ այլ ինչ արարած
կարէ զիս բաժանել ի սիրոյ
Աստուծոյ։

Ն՚Ը Ն՚։

Ա՛ղաչեմ զասացեր քեզ
գիտեր իսկ հանապա-
տեան զայս յորոցէ միտն.
և աւետութիւն միայն առ
նէ ընդունելի զանազա-
նութիւն մարդ զոր ի
ներքս հոգին անհանէ.
այլ և արտաքոյ զմարդ
մինն. քանզի յիշէ և
զարբազանն գիր. և՛ի
նման կէ երբեք զայդ
կենդանին յայտնելոյ որ
և յասելն այ հեղից յո
գւոյ իմմէ ի վերս ամ
ենայն մարմնոյ. և ցմովհէս ասէ
ըսվ վերս ոչք յերկայնէն
ՁՃԼՔ ԼՕ

Ա՛ԼԼ * ԽԲ։*

Ա՛յլ ասեմ ամենայնի
վարկանիմ. քանզի մի
այն ըստ ժողովմանն, առ
միմեանս ի միաւորութի-
անբաժանելի ունի ասացի։
*Ն՚ԸԴ՝ ՈՉ ՄԻ ասիցեմք
զմարդ և մի զբնութիւն
նր. որև զմիաւորակու-
թիւն ոչ ունի, այլ շարա
դրեալ յերկուց. ի հո
գւոյն ասեմ և ի մարմ
նոյ։

ՀԱ * ԽԹ։*

Ո՛ասեմք և մեք այսպէս,

Ն՚Ը Ն՚։

Ա՛ն թէ ըստ մարդկին ո
րոշք առեալ զմարմինն
մեկուսեալ զմիաւորեցն
ըն նմա հոգի, յերկրա
մարդս բաժանէ զինն,

Ա՝ Աբեդիա.

Քնութի խոստովանի առ
ի ճանչ որդւոյ մարմնա
ցելոյ. զի ոչ ոք ունի ըն
ձեռնարիւտ և հարկաւոր
խորհրդոյ առնել զցու
ցումն, այլ թէ օրէնա
ռէզ զխուբեանցն կացու
ցանեն կամ. խորհեցան
խորհուրդ՝ զոր ոչն կա
րացին հաստատել. քան
զի հեռաւելի է ռէզ ոչ նոյ
այլ ածաշունչ գիրոց,
իսկ գոլեթէ պարտ վար
կանին վերս ոչ ինչ մարդ
կութեա առ ածութեն
գերունակուն՝ ինեղքա
գողացեալ լինիլ և մա
շեալ ոտք և նոքա ասեն,
դարձեալ ասեմ թէ՝ մո
լորեցեանևոչ գիտեն զզ
գիւտ ոչ զօրուի այ՝ քե
զի և ոչ ի ան հընար
բարեխրիս այ՝ առնել
առն՝ զինքն մարդկու
թեա չափուց և զոր յա
ռաջագոյն երևեցոյց ռեզ
օրինակիւ. Առաքեսի խոր
հրդածեալ և զմարդա
նալոյն եղանակ՝ ոտք ջ
գիտէ լինա

Սէթ՝ Աբէլ.

Եօթանասուն և հինգ
ոգի իջին Յարքն քո յե
գիպտոս, Յիվը իակ էմ
մանուհլի եղեալ գոտա
նեաք՝ քանզի յետ միա
հարութեեն՝ որ առ մար
մինն ասեմ. թէ և միա
ծին էառած, և յայլ կոչես
ցէ ոք զնա, ոչ առանց
մարդկուեն իմացիգոլ
և եթէ և մարդ ասի՝ ոչ
՝ինչ զգոն առևտր.

Բան՝ * ծա՝ *

Այլ թէ ի քնութի
գոլ որդւոյ ասեմ.
թէ և իմանի մարմնցել,
Տարկէ ամին շփոթումն
խոստովանիլ և խառնակու
մըն. ոտք գողացելոյ իմն
մարդայս քնութե ինմա.
քի ի վինչէ քնութի առ
ածուեն գերագոյուի.

Ա՝ Ա՝՝՝

Ամանաւանդ ով ընկեր
աւետրդս խօսիս՝ որ
ասես շփոթումն լինիլ
և խառնակուման եթէ մի

Ընդդէմ Պ. Եսթոլի

բան ։

Բան։ ծդ։

Արիւս ոչ-բայց ասեն թէ մի է ըստ բնութեան որդի որ յայ բանն, իսկ առեալն մարդ՝ բնու թէ է որդի դաւթի, իսկ որ դի այ վս առնուն յայ բանէն, և վս բնակելոյն ինամ բանին այ, յայս եկն պատիւ. և շնորհիւ ունի զորդեգրութիւնն։

Բան։ ճե։

Ոչ ապա որոյ մտաց և խորհրդոյ էցէն արդեօք որք այսպէսն գոր ծեն, և կամ զիարդ ոչ երկուս որդիս առեն որո շել յիմմանց մարդ և աճ, ապաթէ ըստ նց ոմն ճշմարտապէս և բնութիւն որդի. իսկ ոմն շնորհիւն ունի զորդեգրութիւնն և յայս եկն պատիւ ոպ բ զնակեցելոյ ինամ բանին արդեօք ունիցի ինչ մե ծագոյն քան զմեզ քան զի ոչ։

Թուէ դէ Ռա

բինակաւ նկարագրեալ։ Բանզի եկն տեսակաւ հրոյ ի մորենին յանա պատին, և փայլատակէր ի թուփն հուրն. սակայն ոչ այրէր զարմացաւ ըզ տեսիլն Մովսէս։ որ և զի արդ ոչէ ըմբռնելի հրոյն փայտ. և զիարդ էառնել բոցոյն։ յարձակ կռանդիւր այրեացն նիւթ, այլ ոպ առացի՝ էր իրն խորհուրդ օրինակ՝ տանելի՝ ե՞ րևեցուցեալ մարդկու թեա չափուց զոծ այինն բնութի բանին՝ իւր կա մելովն։ քանզի անկարելի ինամ ամենևին և ոչ ինչ։

Բան ծբ։

Ոպ գիտեմ իսկ՝ զի ոչ խորհին նք այսպէս։

Բա՜ Բա՜։

Ըմբռնիայժմ և առանց երկբայութե երկուս որդիս և երկուս քոն ըն ծայելով առ ինոցանէն

Ա. Աբեդիաս.

Կեաց յայս փառս.

*Բան *ծե.*

Ա՛սէին առդեօք թէ զի արդ.

Ա՛- Ա՛յ.

Ա՛ն կարի քաջ, քանզի նախ ոչ այլ ոք գոլով առանձնապէս որդի և քո ևեթ քան զՀշմարտու թիւն ևբնութիւնն իմանի յայտմանէ. և ապա առ այսմ՛իկ. և այլ ինն յան հընարին՝ ի ներքս մը տանէ. և ուղղութիւն խոր հրդոց անվայելչապէս հակառակ յարուցեալ.

Բան. * ծե. *

Ո՛ր ասես՝ ասա՛ այժմ.

*Ա՛- Ա՛յ.

Ա՛մէն իմաստուն Յովհան Եկն ասէ յաղագս քո. Քրիստոս եկն՝ և խոստովան ըզնա ոչ ընկալան, իսկ որք ընկալանն զնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել

Սրբոյն Աիւղէի.

Զմեզ սրբեալ ևն պօղոսաս լոյն, վասն զի դրնեմ ծուն աս Հայր ամենայն մերոյ յԻ՛ Քի յորմէ ամ նահապետու թիւք յերկինս և յերկրի անուանին. զի տացէ ձեզ ըստ մեզ ըստ մեծութե փառաց իւրոց կարողու թիւ զօրանալ ի ձեռն Հոգւոյն ներ. քնակել զՔ՛ի խիրտս ձեր. քանզի ի ճեզէ ի ձեռն Հոգւոյն. որով աղաղակեմք աբբա Հայր. ապա ուրեմն և ոչ ըստ մերոյ օրինակի եմք ի նուաստութե եթէ հա ճասար փառացն արծա նաճորեցաք առ ի յայ և ի հօրէ. քանզի ընորհիւ եմք. ևբերեալ լինիմք ամ ի բօք յայս գերաբուն և իւքանչելի փառս. ոչ բը նակեալ ուներով զմիա ծինն ամ բան. այլ անըզ դամ և անգոանելի ամե նեւին արժանաւորել ըզ նոյ որդեգրութե գ յա. ոյն հնարհի մասամբ ե

Ի՛.

ԿԱՆԽԻ ՈՐ ՈՉՆՉԵ ԲՆԱՀՈ
ԲԱԿԱՆ ՕՐԻՆՕՔ ՀԱՍՏԱ
ՏԵԱԼ։

ԲԱՆ ՃԵ

ԱՅԴ ԱՅԴՊԷՍ Է։

ԱՀ ԱՅՈ։

ԱՅՆ ԸՍՏ ԱՅԼ ՕՐԻՆԱԿԻ
ՏԵՍՉԷ ՈՔ ԱՐԴԵՕՔ. ԹԷ
ԶԻՄԱՐԴ Է ԱՆԴԵՂԵՑԻԿ և
ՅԵՏԻՆ ՀԱՐԱԽՕՏՈՒՔԼԻ՛
ՁՇՄԱՐՏՈՒՊԷՍ՝ ԱՂԱՆԴ ՆՁ։
*ԿԱՆԶԻ ԹԷ Է ՁՇՄԱ
ԼԻՍ՝ ԹԷ ԸՍՏ ԴՐՈՒԹԵ
և ԸՍՏ ՇՆՈՐՀԻ ՄԻՇՏ ԸՆ
ՆՄԱՆՈՒԹԵ ԲՆՈՒԹՔ և
ՁՇՄԱՐՏԻՆ, ԶԻՄԱՐԴ ՄԵՔ
ԸՍՏ ԴՐՈՒԹԵ ՈՐԴԻՔՍ
ԱՌ ՆԱ ՈՒՆԻՄՔ ԶՎԵՐՐԲԵ
ՐՈՒԹԻՆ՝ ՈՒՂ ԱՌ ՁՇՄԱ
ԼԻՍ ՈՐԴԻ ԹԷ ԵՒԷ ԸՆԴ
ՄԵՁ ԸՍՏ ՇՆՈՐՀԻ։ *Օ Ի
ԱՐԴ և ՅԱՒԵՏՈՒՐԱՆԱԿԱՆ
ԱՌԱԿԱՆ՝ ՈՒՂ ՈՐԴԻ ԱՌԱ
ՔԻ ՅԵՍՈ ԾԱՌԱՅԻՑՆ. ԶՈՐ
ՏԵՍԵԱԼ ԱԱՔԻՆ ԶԱՅԴԻՆ
ԲԱԺԱՆՕՂՔ՝ ԱՄԷՆ ԺԱ
ԱՆԴ ԱՅԴՍՆ, ԵԿԱՅՔ
ՁՃՀԷ ԱՊԱՆ

ՀԱՒԱՏՔ ՈՐ

ԼԻՆԻԼ ԱՐԴԵՕՔ ՇՆՈՐՀԻՒ
ՈՒՆԵԼՈՎ ԶՈՐԴԵԳՐՈՒԹԻՆ
ԵՒ ԿԱՄՈՒՏԱՌԵԱԼ ԶԱՊԱ
ԱՒԻՆ ԴՈՂՆ ՈՐ ԻՆՉԷՍՆ
ՇՆՈՐՀԵՑԵՔ ԱՅՍՈՑ ԶՈՐ
ՀԱՒԻՆ ՀԱՐՍՏԱՑԱ՛,
ՈՉ ԹԸՆԵՑԻՔ ՔԵԶ ԱՆՀԱ
ՀԱՆԵԼԻ՛ ԼՐԴ։

ՀԱՒ։* ՃՀ։*

ԱՅՆ ԿԱՐԻ՛ ՔԱՀ։

*ԱՀ ԱՅՈ։

ԱՒԱԿ ՈՐ ՈՉՆՉԵ ԲՆՈՒԹՔ,
ԱՅԼ ԱՐՏԱՔՈՒՍՏ ՅԱ
ՀԷՍ ԱԵԿԱՄՈՒՏ ԱՌԵՆ
ԵՂԻՑԻ Ա՛Ի ԲԱՑ ԸՆԿԵՆԼԻ։
ԸՍՏ ՈՐՈՒՄ ԱԸՆԿԱԼԵԱՆ
ԵՂԵՒ։

ՀԱՒ ՃՀ

ԱՅՆ ԶԻՄԱՐԴ ՈՉՀ։

ԱՀ ԱՅՈ։

ԱՊԱ ՈՐԵՍՆ ԵՂԻՑԻ ՀՐ
ՆԱՐ ԵՐԲԵՍՆ Ա՛Ի ԲԱՑ
ՄԵՐԺԻԼ ՅՈՐԴՈՒԹԷՆ
ՈՐԴՈՑ։ ՔԶԻ ՈՉ ԱՌԱՆՑ
ԿԱՍԿԱԾԱՆԱՑ Զ՚ԻՔԱՑԱՆ

Ա. Կորնթ.

Ա. Կ.

Ի բաց որոշեն ուրեմն յերկուս որպէս. և երկոքին սուտ անուն երևին. *Սկիզբ ոք որպէս վարկանիմ անուտ պատրանս գոլ զքէ խոր հուրդն, եթէ այսպէս ըստ որում զառանցեալ ասեն հակառակորդքն՝ ընդ է վճռորոշին. և յոյր վէր գործեալ զկնա ասեն, ուրեմն և լինիլ մարմին բանին ոչ ճշմարիտ երևեսցի. և ա ընդարդ բերեալ ընդերքս եթէ՝ ոչ երևեցաւ որ դի դատէք որ յայ հօրէ բան վէր ի վաւակէն ոն լինելոյ ըստ մարդուց պարտ է ոպ համարիմ և առ իմն ի լսել նոյ զոր առ իբէ առ հրէից վար դանպատ առացաւ. վ[ա]յն թըմբռնել վէ՛ր որ որ դէ. ի եթ ասեցեն եթէ դատի լուծեցեն իմն. և զնարդ դատի զնա զալը որ

Ա. Կորնթ.

Ա. Կ.

Ի՛ չ առաք ասեն զմրդն որդի գոլ բնութե՛ր այ. զի մի՛ բնութե՛ր երկուս օրդիս առացաւ՝ քանզի ոպ ի յերկնից ի՛ չեալ բանն աչէ ըստ բնութե՛ր որդի դատի, այլ պէս ևոչ որ ի զաւակէն դատի՛ որդիէ ըստ բնութե՛ր այ.

ոպանցուք զայս *Ա՛ւրէ այժմ մարմնով երևեան. և հրէից անզգամութե՛ր եկեալ ի փորձ, որպէ՛ ճշմարտապէս և ազատ յայտէ՝ զի ոչ յազատ բնութե՛ծ ծնեալ. և ոչ յորոց ընդ լծավս ըստ որում լմանի աստ՛ած. թէ և եզև ըստ մեզ՛ որք ընդ լծով ծառայու թե՛ս որդի ուրեմն է ոպ աստղի բնութե՛ր և՛ճշմար ապէս, անլուծն և՛ի վե՛ր քան զարարածս աստ որ և մե՛ք՝ որք ըստ դրա թե՛ս և ըստ շնորհի որ դի՛ք կերպարանիմք.

*Հռ. *Ծ՛թ.*

Ո՛չ ասեմք ասեն զմրդն որդի գոլ բնութե՛ր այ. զի մի՛ բնութե՛ր երկուս օրդիս առացաւ՝ քանզի ոպ ի յերկնից ի՛ չեալ բանն աչէ ըստ բնութե՛ր որդի դատի՛, այլ պէս ևոչ որ ի զաւակէն դատի՛ որդիէ ըստ բնութե՛ր այ.

Ի ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ.

Հանճանեցուցանեն որք են ճշմարտասէն քննիչք եթէ ի հաղորդութեան մարմնոյ և արեան եղեալ բանն. եկայ ինաց և այս պէս միտրդի, և զի այծ ի յայծավայելուչ գեղս նախութիւնն վկայեալ և զի եղև մարդ որ և արդի դատի երևեալ զնա բարւոք նշանակեալ։

ԲԱՆ. Ի.

Ասիցեն արդեօք թէ րնա և առայս. թէ ոչ րեաց յէութիւն այ և հօր տացուք գոլ և զնա որ ի դատակէն դատի.

ԲԱՆ. ԿԱ.

Ասա թէ զիարդ

ԲԱՆ ԼԱ.

Ո՞ր զիարդ ոչէ այսպէս ի հարցուածն լի քա զոմ անմտութիւն, և անվայելուչ եղիցի խորհուրդն զօրութիւն և ճշմարտութեան սիրոյ ասացեալ.

ԲԱՆ. ԿԲ.

Ասա թէ զիարդ

ԲԱՆ ԼԱ.

Ո՞ր զիարդ ոչէ այսպէս ի հարցուածն լի քա զոմ անմտութիւն, և անվայելուչ եղիցի խորհուրդն զօրութիւն և ճշմարտութեան սիրոյ ասացեալ.

ԲԱՆ. ԿԲ.

Ասա թէ զիարդ ոչ ասաց զնա որ, զի գուցէ կոչէ զնա որ, զի

Ա՝ Աբէդաս։

տապէս որդի Հօր։ մի գո
լով և միայն . և ո՛չ ունի
զայլ ոք ընդ այլոմ . զի
Եդէմ ասացի նր, Կան
զի այսպէս ժողովեալ
առ միաՀոգութիւն ճըշ
մարիտ՝ և իվեր քան զա
միտս և զբան, զոր եր
նուքեն սահմանաւ առ
անմահութիւնս Հեռա
ցեալ ընդ անմոլար ճանա
պարՀ Հաւատոյս գնաս
ցուք։ * Քանզի մի՛ և
զնոյն ասեմք քո յո յայ
Հօրէ ոչ աՃ բան, իսկ՝ ի
ջաՀակէն ՔաՀէթ ըստ
մարմնոյս։ եթէ ո՛չ թը
էեացի քեզ տեսութիւն
մեր Հաճոյ։

* Բան։ * կԸ։ *

Ն՝ մենևին իսկ։

* Ն՝ ան։ *

Ն՝ ատացից և այլ ինչ առ
Հակառակորդն։
Ճշմ Բան

Սէբոյն Կիւրէղի

Ն՝ ան։

Ա՛ի՛ որոշեր ինձ ոչ
զայլ ոք ասելով քան
զմինն Քո և որդի և
Տր, քանզի ուղղութե
բան՝ զառ Ի յայլ Հօրէ
ծննեալն որդի միածին
զնա և ո՛չ զայլ ոք գոլա
խորժէ զոր Ի ջաՀակէն
ՔաՀէթ։ ոչ այժմ յան
էսի անմահութենէն առ
ջացն Թէ որպէս յերկ
նից լինելն բան ո՛չ է ըն
դունել որդի դաՀէթի,
այսպէս և ո՛չ Ի ջաՀա
կէն ՔաՀէթ՝ որդի Մայ։
* Քանզի որ ընդունել
և ճշմարտապէս յայ և
Ի Հօրէ ծագեցաւն
բան՝ յառմանն եղեալ
մարմնոյ և արեան որպէս
և այժմ իսկ ասացի, ե
կաց ճեաց նոյն . այսինքն
բնութեամբ և շնորհ

անջատեն, և զոմն քաշ
խօղ փառացն և իշխա
նութե՛ և զոմն առօղ քե
րեն ՚ի նեղջա. և զայն որ
ինչէն ոչ լստա պատ՛ա
կարգի և շնորհի մասին
շահեալ՝ փո՛քր է ամ ի
օգ և երկրդ՝ զտրտղին
որ առնու. և քան զփա
ռաւորիչն որ ՚ինմանէն
առնու զփառս։

Բան։ * կե։ *

Յոմանկի ասեն և նոքա
ոչ համարիմ՝ այլ և այ
լոցն գալ այ և ամրդիւն։

Ի՝ Ի՛յ։

Ո՛չ զիմարդ ամէն ի
մատան Պօղոս ասա
նոյն խորհրդոց՝ զի նայա
գործօղ՝ որ զնա ունի
բնակեալ ՚ինքեան՝ զոր
քրտզէն, և խօսի հոգւով
զոր ըստ մարմնոյ հրէից
ասէ անուանէ եւ օր
նեալ յայնոսիկ։

Ձ՚ինչ զինչէ

Բան։ * կէ։ *

Ո՛յդպէս ասեն։

Ի՝ Ի՛յ։

Ո՛ռաքելանայ ամենևին
և ամ իրօք՝ բնութէ
և փառօք ամ գոլով է՛նն
քան զոր իմաստն դա
թի։ և գերամբարձեալ
լինի այս քան՝ որ քան
լինէ միջոց բնութեց
և այլայլութեց. կամ թէ
ե ոչ ճշմարիտ զոր ա
սեմն։ *Ո՛չ փոխանակ

ասեն։ *Ո՛չ փոխանակ

Ա՚ Աբրիա։

որդւոյ որ ՚ի վաճառակէն
դահճի՝ տրտնեալ ասեն
առ ՚ի յայլ զանուանն՝ որ
՚ի վեր քան զամանուն։

*Բան։ * Կէ։ *

Այլ ասեն։ քանզի ած
գոլով առ ՚ի յայլ ըստ
բնութիւնէ միածինն, զի
այդ արդեօք եղիցի ա
ռեալ զոր ինչ ունիցին։

Ա՚ Ա՚։

Արդ՝ եթէ ոչ ՚ի վեր նոր
դնի առնուլն, քննեա
ցի՛ մանրապատում յորոց
գրեաց ած այինն Պօղոս
զի զայսխորհեալ իւրա
քանչիւր ոք իձէնչ որ ՚ի
քն յա։ որ ՚ի կերպարան
այ գոլով՝ ոչ յափշտա
կութիւն համարեցաւ զգ
նոն հաւասար այ։ այլ
զանձն ունայնացոյց՝ զգ
կերպարանս ծառայի ա
ռեալ, ՚ինմանուէլ մարդ
կան եղեալ։ և ձեւով գը
տեալ ոպէս մարդ։ եղեալ
հնազանդ մահու ջափ և
մա
գ ձխի

Ա՚ Աբրիա։

Օ զի՞նչ է ՚ի վեր քզոր
՚ի վեր ամենեցունցն ած։
և զի՞նչ մեծագոյն քան
զոր ՚ի չօրէ՛ ծնեալն քան
ոք տեսանիցէ՝ քան զոր
ըստ մարմնոյ ՚ի չրիստոսէն
եթէ չ այլ քան զնա և
առանձնապէս որդի և ած
այս ճշմարտապէս Ա՚յլ
ընկալեալ եղև ասեն զն
յարակցութե որ ՚ի զած
կէն դաւթի։ և վն զի
բնակեցաւ ՚ինմա ած գո
լով բանն, հաստարակօրէն
լինի փառացն նորա և
պատիւոյ։ *Եւ զայս ու
ստացանէ՛ ասելովն ամէն
իմաստն Պօղոս վն նր
թէ՝ եղև հնազանդ մա
հու չափ և մահու խա
չի։ վն որոյ և ած առա
ւել բարձրացոյց զնա։
և շնորհեաց նմա անուն՝
որ ՚ի վեր է քան զամ ա
նուն, այսինքն ած։

Ա՚ Ա՚։

Որպէս առանձնական
և ոպէս այլում ուրոյն

դրձուցեմ զնմանցուածոցն
ձեզ զօրուն առ՝ի պարտն
պատրաստել զձմարտին։

*Բան * կը *։

Օ՜ր
ասես։

Ե՜ս Ե՜յս։

Բանզի որ էրն՝ ի կեր
պարանս այ և հօր
բանն՝ էուԹեն նր նկա
տապիր. որ ըստ այմ որ
ինչ ևիցէ՝ հաւասարպէս
ունելով ծնողին՝ ունայ
նացոյց զինքն. և որպէս
սի ինչ իցէ ունայնուԹին.
յառմանն լինիլ մարճոյ
և արեան. և՝ի ծառայի
կերպի առ մեզ նմանու
ին որ այն էր ըստ մեզ
ըստ իւրոյն բնուԹե.
այլ՝ի վեր քան զամ ատա
ցուցածս. այսպէս խո
նարհեցոյց զինքն իջեալ
անօրինաբար՝ի մարդկու
Թես չափ *Ե՜ս էր և
այսպէս աճ. և ոչ տրով
ունելով զոր բնուԹենէ
նորա. որ և ասէր առ ո՛ր՝ի

Ցծէ՜ Յեր

մանկտ խաչել։ վն որոյ և
ած առաՀել բարձրացոյց,
և շնորհեաց նմա անուն
որ՝ի վեր է քան զամ ա
նուն։ *Ե՜րդ՝ եԹէ ըն
նոցա որ՝ի զաՀակէն
դաՀԹի առանձնապէս
խոստացեալ մարդ, առեալ
զանուն որ ի վեր է քան
զամ անուն, ցուցեալ
զնա յառաջագոյն գոլով
՝ի կերպարանս այ, և ոչ
Համարիլ գոլ յափշտա
կուԹի զգոն Հաւասար
այ։ *Եւ առ այսմ՝իկ
առեալ և զծառայի կեր
պարանս. յայտէ՝ զի ոչ
ոչ ունօղ և՛ոչ գոլով այս՝
նախ քան զառնուն. որ
և ըստ որում ասեն նոքա
և խորհիլն գնացին՝ նա
և ծառային կերպարան.
*Ա՜պա զնոյնդ արդեօք
զայն ոչ զոչ ունօղ առ
ցե՝ զնոյնդ արդեօք և
մրդ՝ ինամանուին մարդ
կան լինիլ խոստաց. գըտ
ցի և ոչ զմարդ ձևով
արդեօք և ոչ ակամայ

Ա՛ Աբեդա

Բան ԻԹ.

Բառիւք առակեր։

Ա՛ Ա՛յ.

Ո՛չ լսեցէք վասն իմա
նալ զՅիսուսի ձայնին
խնամատարաբար առա
ջեալն, զի թէպէտ եւ է
ջեն անուանեալ աստը
ւածք քրմաք եւ տեառն
քրմաք յերկինս եւ յերկ
րի, այլ մեզ մի՛ է աստ
Հայր՝ յորմէ ամ եմք ի
նա. եւ մի՛ որ յիսքս. եւ
ընդհակառակն գոն՝ ի լինե
լութիւն ամի բարւոք առա
ջելոյ, զի՛նչ արասցուք
ոչ քաջդ զորուշեալ ձեր
յառեցելոյն մարդոյ ոչ
դուքդ առէք զառ՛ի յայ
հօրէ բանն. զի լինիլ
առեմք արարչագործ
քոլորիցս։

Բան Շ.

Ո՞ր յայ հօրէ ըստ
բնութե որդի. այսինքն
զիմաց ինն.

Ա՛ Ա՛ղաւէս

Սէյն Ալեքսի

յերկինս Հայր և աճ.
Հայր փառաւորեա զիս
փառօքն զոր ունէի առ
քեզ նախ քան զլինիլ
աշխարհի։ * Ո՛ փառն
ո՞ւ էբերև զիւր խընդ
րեր որ՝ ի զաւակէն
դաւթի՝ ի յետին ժամա
նակս յաւիտենից ծըն
եալն. եթէ էր այլ ա
ռանձնապէս այլ աճա
վայելապէս եղիցի այս
պիսիս ձայն։ * Ո՞ւրանկ
պարտէր նմա ամարդկայ
նոցս չափուց ստեղծա
կից լինիլ. և անվնաս պա
հել զաճավայելուչ պատ
ճոյն գերբնակութիւնն
էապէս գոլով՝ ինամն ունի
և՝ի Հայր։ * Ա՛պա թէ ոչ՝
զի՛նչ օրինակաւ ճշմա
րիտ՝ իվերս մեր ուչն եղիր
ցին քեզ աստուածդ առ
ժամայնք. եթէ աճ անուայ
ըստ նոյ մարդ յարակցու
թիւ որ առ բանն. աճո
ռակից և հաւասարակարգ
հօր պատուոյն ցու
ցեալ։

Ընդդէմ դիւապուխ։

Հա յղացիս ածնեցեա որ
դի՝ և կոչեացեն զա
նուն նորա Յ՚ս. քանզի
նա փրկեացէ զժողո
վուրդ իւր ի մեղացս
իւրեանց։

*Նոյն։ * Շա*

Արդեօք մարդով ա
ռնիլ ասեմ՝ զի ամ և որ
ի յետին ժամանակս ի կը
նոջէ ծնանիցի ուն՝
արիշատիճ երկնի
և երկրի՝ և միայն
մուտ ասի որ ի
նոսայն։

*Նոյն։

Նայ և դու, քանզի
հակառակ իմ։ արդեօք
ոչ եղև մարմին բանն։
ոչ երևեցաւ որդի մար
դոյ, ոչ էառ զկ ծա
ռայի կերպարանս, ոչ
ուսայնացոյց զինքն
ձախե կինը

ՅԱՒԵ ԴԵ ՎՐԱ

*Նոյն։

Նա ածայնոցն խոր
հըրդոց քահանայա
գործօղն Յ՚ն Վ՚ն
եկեալ ասէ զամենայն
ի գոյութիւն. մի և զնոյն
գոլ ևմիայն. միշեա և
զքոյ անուն քննեալ
ասէաք թէ օծման բե
րէ մեզ ի ներքս յայտ
նումն։ *Քանզի վասն
օծմանն ասի Վ՚ն։

*Կամ առասցեն զոր
յայ հօրէ բանն ի միւր
քնութիւն օծանիլ և ի
ներքս լինիլ ի ձեռն
հոգւոյն մաքրութեան՝
և ի նմանէ՝ հաղորդա
թեանն։ և կամ ուսուա
ցեն թէ զնոյն գոլ
Վ՚ն որ ոչն է օծեալ։
զնոյն առանձնապէս կո
չեցեալ Յ՚ս միածինն Այ
բան։ *Ար և երանելոյն
Յաբրիէլի առ սուրբ
կոյսն առացեալ. մի եր
կնչիր Մարիամ. զի ա

լու ՚ի մանալ նուաճ պոռ
ամի խիներլուքի ըստ
րում իմանին ած և մըշ
ունջենաւորակից հօր քէ
զի ոչ այլայլ ած գոլով
բանն թէ և եզև յոտ
ման մարմնոյ անձնաւո
րի ՚ի մանալոյ. և ոչ
մարդ յարակցել կինքն
որպէս ասեն որք նորա
ձևեն զհաւատս, այլ
ինքն եղեալ մարմին ոպ
աստգի. այսինքն մարդ
քանզի եղևցի այսպէս նը
մա և օծանիլն վայելուչ
և առանց բանասարկուե
կոչեցի և յն, ոպ ինքն
գոլով ըստ ճշմարտուե
որ ըստ մարմնոյ ՚ի կնոջէ
ձնունդն կրեաց. քան
զի ապրեցոյց ըզծոր
վուրդ իւր այսպէս.
ոչ ոպ մարդ յարակցե
ոպ զի աճ եղեալ ինմա
նուքի վտանգեցելոյս.
զի նոաճ և նախկին մրդ
կայինա ազգ վերաստեղ
ծեացի առ որ ՚ի սկիզբ
բանն. քանզի ամ ինչ նո
գճխէ վա

Սբ. Աթանաս

՚ինմանուքի մարդկան
եղեալ և ձևով գտեալ
ոպ մարդ, արդ եթէ ու
րանան զանօրէնուքին
ընդէր յարուցեալ ած ա
յին աշակերտաք, թէ և
մեք տեսաք և վկայեմք
թէ հայր առաքեաց զոր
դի փրկիչ աշխարհի. և
որոք խոստովանեացին թէ
յն է որդի այ՝ ած ՚ինմա
նեայ և նա յած, և դար
ձեալ, այսու ճանաչի հո
գին այ. ամ հոգի որ
խոստովանի զյն մարմնով
եկեալ՝ յայէ նա և ամ
որ ոչ խոստովանի զյն
մարմնով եկեալ՝ ոչէ նա
յայ. և ապա զըր քան ու
նէցի ՚իվեր մդ ՚իմանալ
զեին մարմնովն այլ վա
ելուչէ յաճէտ որում
արտաքոյ մարմնոյ և քնու
թէ ոչ դոյն ըստ մեզ
մարմնովն լինելն և նո
վիմք գալ յաշխարհս
յայս ճնալովորինչէրն.
* Ուրդ՝ եթէ եղև
մարդ. զինչէ որ արդե

Ի ԴԷՄ ԱՅԵՍՊԻՍ։

ուր դարձեալ. քանզի որ
անհնարին էր օրինացն
որով ակարանայր մարմ
նով. ած զորդին իւր ա
ռաքեաց ինամանուէլ
մարմնոյ մեղաց և վն մե
ղաց. և դատապարտեաց
զմեղս ի մարմնի. զի ար
դարութիւն օրինացն լցցի
ի մեզ որք ոչ ըստ մարմ
նոյ գնամք այլ ըստ հո
գւոյ. և հաղորդ լինիլ
աստիճ արեան և մարմնոյ
ըստ սեաւ թէ մատոյց
զոր ի մարմնի և արեան
ըստ իւրոյն բնութէ և
այլազգ լինիլ կարօղն,
այլ ղէնն այսպէս երբեմն,
և այլ բնութէ քան զ
մեզ. եղե ինկնէ և
ինամանուի մարմնոյ մե
ղաց զոր վն մեր ըն մեզ
հանդերձ որով իվերնէ
քան զմեզ. ըստորում իմա
նի ած եղև մարմին քան
սակայն ոչ մերմին մեղաց
այլ ինամանուի մարմնոյ
մեղաց, քանզի շրջեցաւ
ընդ որոց և ի չերկուխս
ճգնէ որպէս

ՅԱԿՈԲԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ։

վասն նոր եղև։

* ԲԱՆ * ՀԷ.

Ա պա ուրեմն անգամանեա
ցի՞ առ ի միջնէ պարան
դոլ խորհիլ կամ ասել
մարդ յարակիցել այ ա
նին և հաւասարորդ լի
նել պատճառն նոր և ըստ
նորին կարգի ունել
զորդեգրութին.

* Ա.- Ա.ԻԱ։ *

Ա մենևին ամրիօք ք
զի ոչ գիտէ զայս սրբ
բաղանիւց գրոց զօրուն.
այլէ այս գիտաւ սիրողացն
զնորաձևութի. և անզօր
և լքեալ մատոյ և ոչ կա
րողն տեսանել զխորհուրդ
դոյս խորութի ուր և
այսպիսի ինչ ի գիրս սբա
ծ այնոն Պօղոս մարդա
նալոյ միածնին յայտնե
լով զխորհուրդն ասէ։
* Ա՛րդ որով հետև մանն
կունք հաղորդեցան ա
րեան և մարմնոյ և ինքն
իսկ մերձաւորութե և այլ

Բան։ * Հե։ *

Ա՛յժմ ասեն, վա՞ր ի՞նչ եղև նուէր արժանաւորել յարակից եւ ածն ընծանանեցաւ եւնա մեծ ածն. որ և ծննեալ ի վա՛ղակէ դամբէ։

* Ի՞նչ Ի՞նչ։ *

Նահաբ մոլորութենն։ ասացան գոլ ի նմա տունք՝ մոլորեցան ըստ գրոց, քանզի փոխադրեցին ոտ ասացի զբնն խորհրդոյն զօրութիւն ընդ ամի ի հակառակն, և որ ժանաւորելն ասել զնա՝ եղեալ այլ ոչ ինչ. քայց միայն հասարակաց մարդ երևեալն. և այլայլութիւն ամին պարապեալ թէ և ոչ կամեցին։ * Ոչ զի ի ժանիլ երկեակ արդւոց երկրպագեալ. որոց՝ մինն բնութիւն և ճշմարտապէս, իսկ միւսն եկամուտ և սրտութիւն. և ոչ ինչ ոտ նեղով ոչ իւր. զի եթ ճշմիլ նմա

ոտ մարդ. և նմանութիւն եղև ոտ զմեզ. սակայն ոչ ըստ մեզ բնութ մեղաց, այլ անդր քան զգիտել զմեզս. զի երկնայն էնքն ածն համանգամայն եւ մարդ։ * Ուր զայսպես պատճառական և սքանչելի առաքելութիւն մխածնին ի քաղաց տանէն, ոչ գի տեմիթ զնարդ մարդկան քաղաքացիութեան զաղանիքն բնաւ կամիմք, ի դրուստ պատուով զար դարեալ և այլոց փառաք պայծառացեալ. և ոչ ածճշմարտապէս այլ յա տարակոյծ և հաղորդ. և որդի ստուտ անուն և փրկութիւն ապրեալ. և փրկեալ փրկիչ։ * Ար և գլուխ այսպէս երանե լոյն Պօղոսի քանզի ե րևեցաւ շնորհն այ փըր կիչ ամ մարդկան. զի ու քաւութիւն զանգատշաւի և զաշխարհականութիւն. և ակն կալցուք ածին այ.

ԿԱՆՈՆՔ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ։

ԳՏԱՆԷ ՆԵՆԴՈՒԹԻՆ, ԻԲՐԵ
ԶԱՆՆԱՐ. ԶՈՐ ԱՐՏԱՔՍ ԳԱՐՁԵՑԻՆՔ։

* ԿԱՆՈՆՔ. *

ԱՅԼ ԱՐԱՐ։

* ՆՈՒՆ ՆՈՅՆ *

ՈՐՔԱՆ ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՆ։

ԵՒԿԱՄ ՓՈՒՄ ԽՄԱՑՔԻ ԱՅՆՈՒ ՀԵՏԵՒ, ՔԱՆԶԻ ՈՉ ՏԵՍԱՆԵԼ ՈՒՆԱՅՆԱՑԵԼ ԱՅԼ ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԼՑԵԱԼ։ ԱՅԼ ԵԶԼՐԱՑԱՆ ՈՉ ՈՒՆԷՐ ԸՍՏ ԻՐՈՒՄ ԳՆՈՒԹԵՆ. ՔԱՆԶԻ ՈՉ ԼԻՆԷՐ ԿԱՐՕ ՏԵԱԼ ԱՒ Ի ՅԱՅԼՄԷ։ ԿԱՆ ԱՒԵԼՈՐԴ ԷՐ ՆՄԱՆ ԱՌՆՈՒԼՆ ԱՆԴՈՒԱՍՏ ՈՒ ՆՈՂԼ ԶԻՆՔՆԱԿԱՏԱՐՈՒԷՆ ԵՒ ԱՄԻՆՉ ԵՒ ԹՂԷ ԲԱՒԱՆԱՊԱՏ ՈՒՆԵԼՈՎ. ԱՅԼ Ի ԼՄԱՆԷՆՔ ՔԻ ՄԵՔ ԱՄԲԻՆ ԱՌՔ. ԿԱՆ ՈՉ ՍԱՏԷ ԱՀ ԱՌ ԲՆԻՑՆ ՔՂԱԻԻ ԵՒ ՈՉ ԻՆՉ ԸՆԴԴՈՒՄ ԽՄԱՆԻ ԱՀ. ԹԷ ԵՒ ԵՂԻ ՆՈՐԱ ԱՌՆՈՒԼ ԸՍՏ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՒ ՓՈՒՑ ԸՍՏ ՈՐՈՒՄ ԵՐԵՒԵ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՏՈՒՆ

ՀԱՅՐ ՈՐ ՈՉ ԳՆՈՒՔ Ի ՍՊԱՍԱՒՈՐՈՒԹԻՆ ՆՈՅՆ ՈՐ ՈՉ ԱՐԱՐ ՄԵՂՍ ԵՒՈՒՉ ՄԵՂՍ ՉԻ ՍՊԱՍԱՒՈՐԵԼ։ ԱՅԼ ԵԹԷ ՍՊԱՍԱՒՈՐԵՑԱՆ ՈՒՐԵՄՆ ԶՄԲԱՌՆԵՑԱՆ ՈՒՐԵՄՆ ԵՒ ԻԽԱՀԱՐԻՆ, ԵԹԷ ՍՐՏԷ ՀԱՅՐ

Ա՟ Կիրակէ.

մարտաւորքեն գոլ ած և որդի ի բաց առաքեն. այլ հաստատուորդ յանէտ որդիութե և հաղորդ փա ռացն օտարից գոլ ասեն. *Ոչ ապա անոտի զառ ի հրեից քանատարու թիս ինամ եղեալ զբ տանեմք. քանզի ասէին եթէ վ՟ք քարո՟յ գործ ոչ առնեմք զքեզ քար կոծ, այլ վ՟ք հայհոյու թեդ. զի դու մարդ ես և զանձն քո ած առ նես

*Կիր. * Հզ.*

Ա՟յլ և ած և որդի գոլ ճշմարիտ ասեն զմին քո. յայտ զի զառ ի յայ քանն առեալ ըստ յարակցութե որ ի զա ւակէ դաւթի.

Ա՟- Ա՟յ.

Ա՟յլ ոչ վհՏդ, ասաս ցէ ոք արդեօք, որ ըհ՟ռանի զայլոք՝ միջոց իմացի ամուսնեք. այլ մի ըհ՟ւիոյ՝ այսինքն ընդ այրս՟ երկուքեն այսքիկ ամենևին և ած ուս աեք. մի՛ իմացի գոլ որդի ըստ ճշմարտութեն. եթէ զնոյն գոլ ասեմք յայ ած աբար ծննել ած քան. և հրաշափառապէս իբաց ուրշեալ ըստ ճըշ

Այբուբն Ակուզի.

ցան՟ն ըստ մեզ. որոց ա սիւ և յոյժ ուղղակի զի՟նչ ուն իս զոր ոչ առեր.

*Կիր. * Հզ.*

Ա՟յ՛ ասեն՝ միէ քո և որդի և ած որ յայ հօրէ քանն յարակցել՝ ինա որ՝ ի զաւակէն դաւթի.

Ա՟- Ա՟յ.

Ա՟յլ ոչվհՏդ, ասաս ցէ ոք արդեօք, որ ըհ՟ռանի զայլոք՝ միջոց իմացի ամուսնեք. այլ մի ըհ՟ւիոյ՝ այսինքն ընդ այրս՟ երկուքեն այսքիկ ամենևին և ած ուս աեք. մի՛ իմացի գոլ որդի ըստ ճշմարտութեն. եթէ զնոյն գոլ ասեմք յայ ած աբար ծննել ած քան. և հրաշափառապէս իբաց ուրշեալ ըստ ճշ

Ա՟- Ա՟յ.

Ա՟յլ եթէ ոչ նոյն ոք յայ հօրէ քանն որ և ըստ մարմնոյ՝ ի կնոջէ, այլ այլ ընդ այրս՟, զի ունիս զոր ոչ առեր.

*Կիր. * Հզ.*

Ա՟յ՛ ասեն՝ միէ քո և որդի և ած որ յայ հօրէ քանն՝ ինա որ՝ ի զաւակէն դաւթի.

Ի ԵՐԵՔ ՀԱՅՈՑ

Ի երեք հայոց տեղիս ասեն զի ի
ժամանակի նախ քան զյայտնե-
ցեալն ի Տէրունի ծնունդ. * Եւ
զի ասի զայս ի մեզ ի հայոց
ասեն զի ի նոյն ժամու ծնան
երեք որդիք ի մի մօր. * Եւ
երեքին անուն կոչեցին զանուն
հօրն իւրեանց. Մին Հայկ. Եր-
կրորդ Արամանեակ. Երրորդ
Գեղամ. Եւ ի նոցանէ ազգ ա-
զգ ցեղ ցեղ ազգաբնակեցան
զաշխարհս. Հայկ զհայս. Ա-
րամանեակ զհարանս. Գեղամ
զգեղամունիս. Եւ ի նոցանէ
ազգ ազգ ցեղ ցեղ ազգաբնա-
կեցան զաշխարհս. Եւ ի նոցա
ցեղէ ցեղ ազգէ ազգ ծնան
ամենայն ազգք որ ի տիեզե-
րական աշխարհի

Ա. Աբեդաս

իջեալ յերկնից և նոյն
ինքն երևեալ մարդ ըստ
մեզ ոպ մի քա և ար. և
յորժամ եղև մարմին
զայսպիսիս ասէ։

*Բան. *. Ձ*

Պատանի նձ և այլ բան.
և է այս, ասեն որդի
իմանալ այ զոր ի զաւա
կէն դաւթի. քանզի
գնաւթէ և ոչ ոք։

*Գ. Գայ։

Գայ ուրեմն ձշմարտու
թեն ի ներքս մտանէ
եղանակ. զի այսպէս հա
ւատացի մարմին եղեալ
այսինքն մարդ. և վա այ
տրիկ որդի դաւթի. ոչ
ստուտ, այլ ոպ ի նմանէ
երևելը մրմնոյ. ի ծնացեալ
որինչ էրն. յայտէ զի ած
յայ. քզի և աւետրնկինցն
քարոզութե քահանայա
գործօղ զնոյն դիտելով
ած հանդամանայն և
մարդ զոր յաղագս նր
գձծէ ասա

* Սրբոյն Ակոբի։

տեան. փոխադրեացու
և մեք զհաւրցմանս զօրու
թի ի հակառակն. ասէն
յանիւեանս բանն. զի
մարդ ասդեօք առցէ զե
րէկն և զայսօրն ի վե ին
քեան. թէ մի՛ ք ըստ
ածայնոյն պօղոսի ձայ
նին և ոչ բաժանի։

* Ոչ զի այսպէս կամի
ճանաչիլ առ ի մէնջ. և
յայտնանէ դիտելի. քան
զի երևեալ մարմնով և
ի մարդկութե չափս մը
տեալ. նախ քան զ յանի
տեանս. զդոյութինն իւր
վկայեաց ասելով. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. նախ
ք վնինի աբրահամու
եմ ես. և դարձեալ թէ
զերկրաւորս ասացի ձեզ
ոչ հաւատայք. զիարդ ե
թէ զերկնաւորսն ասա
ցից ձեզ հաւտայցէք. և
ոչ ոք ել յերկինս եթէ
ոչ որ էջն յերկնից որ
դին մարդոյ քանզի ոպ
միշտ գոյով և նախ քան
զյանիւեանս բանն և

մանուէլ այլ էր նախ քան զյաճախեանս այլ աճ ։ արդ նորա է ևառ ժամային մարդկօրէն և մըշանջենաւորն աճ ա բար ։ այսուհիկ ևամենա հաճոյն Պետրոս ոչ մերկ և ոչ անմարմին տեսանե լով զքանն ։ այլ մարմ նով ևարեամբ երևեալ հաճաստեաւ և ան մո ռար զառնայ հաճատոյն պատասխանատուքիս առնէր ասելով ։ Քրիստոս որդի այ կեն դանուդ ։ և խէր առայ՝ երանի՛ ք քեզ Սիմոն որ դի յովնանու ։ զի մար մին և արիւն ոչ յայտ նեաց քեզ զայդ ։ այլ հայր իմ որ յերկինս է ։ արդ եթէ ոչ էր մեծ խորհուրդն և աճ ՚ի մարմին ։ այլ մարդ ըստ նոցա չնորհիւ ուներով զորդեգրութիւնն ,

արարին առ մեզ բանս ։ գրեալ էր յաղագս երանե լոյ մկրտչին ։ թէ ՚ի վա ղիճ անդր տեսանէր զզ յա՛ ոչ զի գայր առնա՝ և այ սէր ահա գառն այ որ բառնայ զմեղս աշխարհի ։ սա է վա՛ որոյեան ասացի զնի իմ գայ այր՝ որ ա ռաջի իմ եղև զի նախ՝ քան զիս էր ։ և ես ոչ գիտէի զնա ։ այլ զի յայտնի լի ցի՛ վա՛ այսորիկ եկի ես ջրով մկրտել *Ա՛ւրդ՝՚ի միտ առնեաք թէ զինքդ այր կոչելով և գառն ան հանելով զնա՝ ոչ զայլ ոք գոլ ասէ որ բառնայ զմեղս աշխարհի ։ և զգ մեծ գայ և զհրաշալի ճշմարտապէս և զաճա վայելուչս պատիւ նմա հեռուեցոյց առաջի ։ և նախ քան զինքն ասաց զնա ։ որև յետոյ եղեալ ։ ըստ մարմնոյ ծննդեանն եղանակի ասեմ՝ քան զի թէ և է անապատնել ըստ որում մարդէ Ա՛մ

ինքն ուրեմն ասէ թէ՝ հանդերձեալ է որդի մար դոյ գալ փառաւք հօր իւրոյ ընդ հրեշտակս իւր։ իսկ թէ անհաւատ լինին տակաւին՝ և ածաւալեալ փառաւք՝ և այս քան պայծառ և զերազանցել պատուով տեսանելով զնա պատկի՝ լըմ[ի]ցեն զանսեթն։ թէ ոչ գործեմ զգործս հօրիմոյ՝ ոչ հաւատայք ինձ։ իսկ եթէ գործեմ, եթէ ինձ ոչ հաւատայք՝ սակայն գործոցըս իմոց հաւատացէք։

*Կանգի լ[ի]մարդուամ է տեսանել զանապին փառացն զերունակուն, ոչ ունի այլոյ և շնորհն մնամք առնել այլ իւր ունելով զինքն ոչ հնանեցուսցէ լմանալ թէ աճ էր ըմ[ե]ռամաս կին՝ և որդի ճշմարտապէս լ[ի]վը ամեցոց աճ։

*Կոն։*Ձ։*

Իւր ասեն հրեշտակս զնոցունց եղև կարօղութիւն գործել քան

զինարդ արդեօք լինէր կարօտ այսպիսոյ խորհրդոյ դաճուճի։ ոչ զի ոչ ունէր զնա յերկրայնոցս յայտնել աշակերտին։ այլ խրատիչ լինիլ նմա առ այս հօր։ այլ և երանելի աշակերտին տեսանել զնա լ[ի]վը մկանաց ծովուն՝ զարհուրեալ յաճախելոյ նշանէն, խոստովանէին զհանճարն՝ ասելով։ ար դարև այ որդի ես։ այլ թէ ե՞ստ և սուտ ա՞նուն և եկամուտ ունի զգոլն որդի, տրանջեցեն զնոցանէն վ[ա]ս սուտ անուանակոչութենեն և զայս խոստովանելոյն։ քանզի յաւետելին ճշմարտապէս որդի գոլ ասացեալ զնա այ և հօր։

*Կոն * հե։*

Կարծեաց ասացեր։

Ե՞ս Ե՞յս։

Ես զինարդ իւր եմ հրեշտակ որդւոյ մարդոյ վայելչանալ և փառաք հօր։ *Կանգի

առ անձնասպէս և ըստ ինքեան, յաղագս
ամէնիմաստն Պօղոս. այլ
մեզ մի՛ և ա՛ծ հայր՝ յոր
ես ամ, և մեք ինձանէ.
և մի տէր յս քս՝ որով
ամ, և մեք նովաւ.
*Կ՚ուզէ՝ զինքն զինուորի անդէն ա-
սա ինձ. մարդով ամ. և
վն էր անմիջնորդաբար
ուղի այ շարակայի, ո՛չ
ուրուք ընդ միջնեցելոյ.
և ապա որ ուրեք գի
ցուք ըզմիաճինն, ինն
րայն տեղւոյ հանել մարդ.
և զայս որպէս առեն ներ
գործեալ ինձանէ՝ և
վն նոր պատուհեալ. ար
դեօք ոչ եղ արտաքս ք
զարժանն բան նոցա.
կամ ոչ ելանէ արտաքոյ
սահմանի. և ոչ բոլորս
վիմբ մեղանչել ճշմար
տութեանն՝ ճաղատ
արժանի.

Ի՚ն ՁԷ.

Մարդ առեն բանն այ

քնակեցելոյ՝ ինձմէ բա
նին. և զփառան իւր և
զներգործուածն ինձ նմա հե
տևեցուցեալ. քանզի ըզ
րեալ է թէ՝ յս նազօրե
ցի զոր էօծն հոգւովն
սրբով և զօրութիւն. որ
շրջէր բարի առնել և բը
ժշկել և փրկել զամբըռ
նեալս՝ ի սատանայէ՝. և օ
ճեալ ուրեմն հոգւով
և զօրութիւն էր նշանա
գործ.

Ի՚ն Ի՚յ։

Ապա ուրեմն վն զի
ա՛ծ գոլով բանն՝ ոչ
է ըստ բնութիւն. և էա
պէս ունի զամենազօրու
թիւն. և՛ չէ կարօտ ա՛ի
յայլմէ զօրութիւն. կամ
ոչ եկամուտ սրբութիւն.
որ արդեօք ինչ օճեան
զօրութիւն և հոգւով սրբով.

*Ի՚ն ։ * ։ Ձա ։ *

Ասիցեն արդեօք թե
բան զաւետեան ըստ
յարակցութիւն մարդ.

Ի՚ն Ի՚յ։

Ինքն ուրեմն յս քս

Ա՛ Աբեղա։

քացի յանէից։ և պարտ էր առել զնա մարդացի՝ քան թէ մարդ առնուա նել զնա ։ որպէս մինչ բնակեալ ՚ի նազարեթ՝ նազովրեցի անուանի՝ և ոչ նազարեթ ։ քանզի ար դեւս ոչ համարին զիւ րեանց կարծեացն ան հանճարքը գիւտ։ մարդ անուանել ընդ որդւոյ և զհայր։ առասպել տակա ւին և զնոր հոդին։

*Քանզի բնակի ՚ի մեզ հոգւոյն սրբոյ և համա գոյ երրորդութեանն լը րումն։ զոր և Պօղոս ա սէ. ոչ գիտէք եթէ տա ճարք։ և հոգի այ բնա կեալ է ՚ի ձեզ։ *Ա՛մէն և ինքն քո ասէ. եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պա հեսցէ. և Հայր իմ սի րեսցէ զնա. և առնա ել կեսցուք, եւ օթեւան առ ՚նմա արասցուք

*Ա՛յլ ոչ ուրեք ասի զՃՃՁ մարդ

Սրբոյն Աւետեաց

անուանի բաց այսմ օրի նակի. քանզի ոչպէս ՚ի նմանէ՝ առեալ մարդ ճ ը նա ՚ի բեթլեհէմ հրէ աստանի. քայց ասի նա զօրեցի՝ վասն ՚ինազա րեթ քնակելոյն։ այսպէս և աճ քանն մարդ ան ճանի վասն քնակե լոյն ՚ի մարդուն։

Ա՛ Ա՛յլ։*

Ա՛վան վայելուչ իմաց ճածոյս, մտաց լաւ ըց յայտնութիւն է և այլ ոչ լինչ։ սքանչելագործ ՚ի գինւոյ, բողբեացն՝ արդեօք հակառակող դացն. ընդէր խոնարհե ցուցանէք զՃշմարտու թիւն, և զճածոյնոցն պատ հիրանաց զօրութիւնն թիւրեալ՝ արտաքս ելա նէք յարքունական ճա նապարհէն։ *Քանզի եղև օրպէս նմանէ ոչ և ս մարմին քանն ըստ գրոց, այլ մարդապարտա

Ա Ը՝ սաուԼԹԷ. քանզի մովսէս ասաց առուրս յիսրայէլն, մարգարէ յարուսցէ Ձեզ Տէր Ած Ձեր յեղբարց Ձերոց ոչ զիս. Կորեայց ուրեմն և Ած այլենն Պօղոս. ուստի եղբարդք սբք երկնաւորի կոչմանն բաժանորդք. Հայեցարուք յառաքելն և՛ քահանայապետ խոստովանութեան մերոյ Յն։ *Արդ յաւելն նոյ հակառակեցայց. արդեօք լիցի առ՛ի փառաւորուի ամ մարդոյ մարգարէութեն շնորհ՝ կամ առաքելական արժանաւորի պատուոց. երևեալ և քահանայապետ։

*Նոր *. Ձեռ*

Նարեկ առեալ

Նայ ոչ այսոսիկ փոքու զայսոսիկ արժանիս առնել

մարդ Հայր և ոչ Հո գին աք վ՚ բնակելոյն ի մեզ։ *Ա՚յան առ նեն նոքա զանօրէնութեն խորհուրդ. թ՚ի՚ բեալ ի յանդէպան զայս քան զուղիղ և զարժանալուր պատՀիրնս եկեղեցւոյ. առ կայն եղիցի մեզ դար ձեալ ըստ ուղղութե բան. ի՚ բաց Հլուժա րեալք ի՚ նոցայն փո խա ծէ՚։ *Քանզի վ՚ ոք էր բանն ի՚ նմա՚ նշանաց և՚ ղև կատարիչ. մի օրեն ի՚ սրբոց մարգարէից գոլ ասեն զնա. քանզի ներ գործեաց ի՚ ձեռն սրբ բոցն զածային նշանս։ և թէ այսպիսեօք գոլա սեն զնա՚ ի՚ մարգարէա կան կամ յառաքելական չափս ի՚ ջուցանեն։

*Նոր *. Ձեռ*

Նր ոչ ասի ասեն մար գարէ կամ առաքել։

Ն՚ր Ն՚յ։

Ա. Կորնթոս.

դբաստին իսկ ի ծննդե
նէն. քանզի ընդ նմա էր
աճ գոլով բանն.

* Ա. Պետ. *

Պատուիրեմն քանակու
թիք շնորհի և երկայ
նութիք ժամանակի՛ եղև
առաւել քան, քան զորս
յառաջ քան զնա՛ք մար
գարէս. և այսէ ի՛նձմ
առաւելուն առաջի կայ
հարցաքննին լինիլ. եթէ
մարգարէ էր ընաւ՛ին,
և՛չ ինչ ուրեք առաւել
կամ փոքրկութիք ունե
լով, կամ գերազանցեալ
ոչ ի գոլոյ մարգարէ,
և՛չ ի վեր քան զմերոց
հայրապետացն վրդովեալ
թիւն թէ և՛ ի սիզբանէն
այս իմանի գոլ. որպէս
մինչ ածային մկրտիչն
յառաջագոյ և ասէ ե
րանելն հրեշտակին, և հո
գւով սրբով լցեալ յո
րովայնէ մօր իւրոյ.

* Եւ ապա զիմարդ էր
ոմն ծառայ, իսկ ոմն տի
ճաճը լրա

Սրբոյն Աւետեաց.

ըլ սահ ոչ քէ. ըստ ո՞
րում ուշացուցանեալ և
ընդ մարդկութեանն ա
ռնել զայսոսիկ. և ոչ ա՛ճ
գոլով բնութիք և ճշմար
տապէս՝ էառ զծառայի
կերպարանս՝ ոչ ի՛նմա
եղեալ և յառնանէ մերոցս.

* Պետս և մարգարէ
ութիք հոգի տրնեալ, և
առաքեալս ցուցեալ
և հարկեալ քահանայա
գործօղս, նմանեցաւ ըն
ա՛մի եղբարց. քանզի ան
հանեցաւ այսպէս, և
մարգարէ և առաքեալ
և քահանայապետ.

Բան. * Ձե. *

Պետ եթէ և տացեն գոլ
նմա մարգարէ՝ ոչ ոք
ոչ զմի ի՛մրգրիցն լինիլ
առեն. այլ գրգռեցան կալ և
յոյժ առնել ջնոցայն.

* Քանզի նոքա չափով
և ըստ ա՛ճ ի՛մանալոյն
զշնորհս. և ի՛ժամանակի
եղեալ առ նոսա.

* Իսկ
առ լինէր ա՛ճութիքն ան

կարծեացի քան ասացի քան զնա զոր առն. այլ ուչ նոյ անմատուցեն հե առեացուք. և ուչ ասհնա նիչա նորաձևուքեն հա ճատոյս մերոյ արասցուք զնուա. թուլեալ զարբա զանն գիր և զարբոյն ա ռաքելոյ. և զաճետարան չացն աճանդուքի ան պատուհեալ։ *ԵՒ ուչ վնաս զի ինուսա անզօր և անուսումն է զնակել միտք զնորհրդոյն զօրուքի տեսանել ուչ կարօղ. այս ինկ և մեք մոլորեացուք ուսումնակից եղեալ նոյ. և ընդ ուղղուքի ճշմարտուքեն գնալ հր բաժարեալք։ *Կ՚ուտեմք զգրեան սրբազանին Պօղոսի, թէ պարտէ զնորհուրդս մաքրել. և զամ բարձրուքի հպարտացեալ ի վնաս գիտուքեն այ. և գերեմք զամ միտս ինչա զանդուքի իւրեանց. ասկայն ունիցիս արդեօք ասել յոր գայթագղին և առ նոսա ոչ գայթագղիմ

բականօք պատճուվք պայ ճառացեալ։ և ինքն զինն քենէ առ երանելին յով հաննէս. որ յերկրէն՝ և յերկրէ աստի խօսի. իսկ վնս Ամմանուէլի՝ որ ի վերուստն գայ՝ ի վերէ քան զամ։

*Յհան։ Ճ։ *

Ա՛նուքա թերևս ասի ցեն ի վերուստ գոլ. այլ և իվնս ամենից զառնի հօրէ երևեալ քանն. քայց երկեան հետևեցուցա նել նմա զմրդկօրէնան. զի մի՛ գուցէ վնասեսցի այսոքիւք՝ և իջցէ յան փառաւորուն, այսուհիկ յարձակին առնուլ նմա զմարդն, և յինքն զնա յարակցեալ յոր եղիցին մարդկօրէնքն, և եղիցի քնաւին քանին ի յիւրն քնուքի վնաս ևուչ ինչ։

Ա՛- Ա՛։

պա ուրեմն խոստովա նիմ և ոչ ուրանամ զնոսին և ոչ ինչ ի նոցանէ։

վէճն գլորման Տարինեին
Հրէշաբար։

Կան։ * ձէ։ *

Ուռնիմ ասել. և զիարդ
ոչ քաղցր ինչ այս
պիտիս ասացին ըստ մա
սին իւրաքանչիւր ինչ։
* Կանգի ասեն զքո
սրբիլ ի հօրէ. զի գրեալ
թէ՝ վկայեաց Յովհան
նէս ասելով տեսի զՀո
գին զի իջանէր յերկ
նից և հանդչէր ի վերայ
նր. և ես ոչ գիտէի զնա.
այլ որ առաքեացն զիս մը
կրտել ջրով նա ասաց
ցիս՝ յոյր վր տեսանիցես
զՀոգին զի իջանիցէ և
հանդչիցի ի վերն՝ նա
է որ մկրտէ Հոգւով
սրբով։ ես տեսի զնա և
վկայեցի թէ սա է որդին
Աստուծոյ։ * Ուրեմն և Պօղոս
վէ՛ն ր. զի որ սրբէն և
որ սրբինն ի միջէ էին
ամէն. զի սրբեցան հոգ
բնաւ ա՛ծ դործով բանն.
ևա՛ր ըստ բնութեե. այլ

Ի՞ Աբեդոս։

Իդէպ է սրբին ասել
վատեսլն ի՝ նմանէ ըստ
յարակ ցուցեալ մարդն։

* Ի՞ Ի՞յս։

ԵՒն ապա զիարդ որ մկ
կրտեսլնէ՝ և զ յայտ
նապէս զիջուածն ի՞ս
գործովն առեալ սրբովն
Հոգւով մկրտէ, և զոր
միայն վայելէ ա՛ծոյնոյն
բնութե՝ ևնա։ * Կանգի
բաշխիչ է սրբութե։
* ԵՒն զայս ցուցեալ ոչ
զիւր բարի մարդացեալն
քան. մանաւանդ փչէր
՝ինք առաքեալն առ
լով՝ առէք Հոգի սբ։ և
թէ զումէք թողուցուք
զմեղս՝ թողեալ լինի. և
եթէ զուրուք ունիցիք՝
կալեալ լինի։ * ԵՒն զի
ա՛րդ զսրբութին յայտ
նի ցուցանելով սբ մկը
տիչն՝ վկայեաց թէ սա է
որդին ա՛յ. միայնաբար
և յօդաւորապէս։
* Կանգի պարտէր ընդ
արեգակամբն խարհրդա
ձգիկ ծուխն

ԿԱՆՈՆ ՃԸ

Եթէ ոք ի հարկէ ինչ ազատեալ
առնուլ ուրիշ ինչ ի հօրէ
բարձրանալ առ ի հօրէ
կարգել եւ թագաւորել,
այլ ես արդեօք եւ զայս
այլ բանին. եւ ոչ ամենեք
ընդունին եւ այս իրօք վկայեն
ցես զնոր փառս։

ԿԱՆՈՆ Ճ.

Արդ՝ զի փառաւք եւ թագ
գահերովք եւ տրուք
եպիսկոպոսութիւն լի՛ է այլ
բանին բնութիւն. զիարդ
ոք արդեօք երկբայես
ցի. եպիսկոպոսի. զի՝ ի
բարձրութիւնս աճ ավայե
լուչս իմանիս։ Այլ վա՛յ
զի երեւեցաւ մարդ,
ըստ արտաքոյ կայմէ տրով
եւ եկամուտ, այսուհիկ
լինի գոլով, եւ հիւրանդ
գնակ ըստա

Ընդդէմ գինաւորի։

զմայրմունով տնօրինութեան
բարբոջ արուեստաւո
թութիւն յանախորժելիս
լուծեալ։

ԿԱՆՈՆ ՃԱ

Լուկ եթէ ասի եւ փառս
առնուլ եւլինիլ տէր,
բարձրանալ առ ի հօրէ
կարգիլ եւ թագաւորել,
այլ ես արդեօք եւ զայս
այլ բանին. եւ ոչ ամենեք
ընդունին եւ այս իրօք վկայես
ցես զնոր փառս։

ԿԱՆՈՆ Ճ.

Արդ՝ զի փառաւք եւ թա
գահերովք եւ տրուք
եպիսկոպոսութիւն լի՛ է այլ
բանին բնութիւն. զիարդ
ոք արդեօք երկբայես
ցի. եպիսկոպոսի. զի՝ ի
բարձրութիւնս աճ ավայե
լուչս իմանիս։ Այլ վա՛յ
զի երեւեցաւ մարդ,
ըստ արտաքոյ կայմէ տրով
եւ եկամուտ, այսուհիկ
լինի գոլով, եւ հիւրանդ
գնակ ըստա

Ընդդէմ գինաւորի։

զմայրմունով տնօրինութեան
բարբոջ արուեստաւո
թութիւն յանախորժելիս
լուծեալ։

ԿԱՆՈՆ ՃԱ

Լուկ եթէ ասի եւ փառս
առնուլ եւլինիլ տէր,
բարձրանալ առ ի հօրէ
կարգիլ եւ թագաւորել,
այլ ես արդեօք եւ զայս
այլ բանին. եւ ոչ ամենեք
ընդունին եւ այս իրօք վկայեն
ցես զնոր փառս։

ԿԱՆՈՆ Ճ.

Արդ՝ զի փառաւք եւ թագ
գահերովք եւ տրուք
եպիսկոպոսութիւն լի՛ է այլ
բանին բնութիւն. զիարդ
ոք արդեօք երկբայես
ցի. եպիսկոպոսի. զի՝ ի
բարձրութիւնս աճ ավայե
լուչս իմանիս։ Այլ վա՛յ
զի երեւեցաւ մարդ,
ըստ արտաքոյ կայմէ տրով
եւ եկամուտ, այսուհիկ
լինի գոլով, եւ հիւրանդ
գնակ ըստա

Ընդդէմ գինաւորի։

զմայրմունով տնօրինութեան
բարբոջ արուեստաւո
թութիւն յանախորժելիս
լուծեալ։

Էր։ և առաւայս տակաւին և տէր և տրտի. և յոր ժամ եղևն մարդ։

* Բանդի Աբրահամ ասէ. զոր օրինակ եթէ ոք պատղաքաղ առնիցէ զձիթենին՝ այսպէս պատղաքաղ լասցէ զնա, և եթէ դարեսցեն կութք սոցա՝ մեծաձայն աղաղակեցեն. և անտացեալքն յերկրի՝ ուրախասցին հանդերձ փառօքն տեառն։

* Նա դարձեալ այլուր, լուսաւորեաց երուսաղէմ՝ զի հասեալ է լոյս քո. ահա խաւար և մէգ ծածկեսցէ զերկիր՝ քայց իքեզ ծագեսցէ տէր և փառքն նր՝ իքեզ յայտնեսցին։ * Նա յակոբոս աշակերտն իւր. եղբարք ասէ մի՝ ակնառութիւն ունիք զհաւատս տեառն մերոյ Յ. Ք. որ տէրն է փառաց։ * Նա ծածկեսցէ պետրոս. դարձեալ եթէ նախատիցէք քրիստոս՝ երանելի էք. զի փառաց և զօ

լոմանէ ամենեցունց տալոյ մարդկօրէն ընդունելի զմեզ ազքատութիւն իւր արարեալ։ * Նա էր անսովորաբար և նոր իքս հրաշափառութիւն. իծառայի կերպի՝ տրունն. իմարդկայնութեան՝ փառք բաւականութեան՝ փառք ծածկութեան։ և թագաւորեսցէ պարծանօք պըսակեալ ընդ ծով երկրայնով՝ իմարդկութենէ ջափս. և գերագոյն գեղեցկութիւնք՝ իխոնարհութին։ * Նանդի եղև մարդ միածինն. ոչ զի յունայնութենէ ջափս ունացէ, այլ զի առնէր ընտանեացն զինչ, ածգուվ բնութիւն՝ և այսպէս ձա նաչի. և զմարդոյս պարկեշտացուցանէ բնութի. ինքեամբ հաղորդ ցու գեալ զնա սրբազանից և ածայնոցն պատուոց

* Նատանեմք և զնոյն ընդն փառս անուանել այ և հօր՝ այլ և քա

ԿԱՏԱՐԵՑԱՒ ՄԵԶ ԱՅԺՄ
ՄԵՐՈՎ ՏԵՍԱԿԱՒ՝ ՈՐ ՅԱՅՍ
ՀՕՐՔ ԲԱՆՆ ԸՍՏ ԻՐՈՑ
ԵՂԱՆԱԿԱՑ՝ ՕԳՏԵՑՈՒ
ՑԵԱԼ ԶՄԱՐԴԿԱՅԻՆԱՍ.
ԵՒ ԲԱՐՁՐ ՁԳՈՒՑԱՆԵԼՈՎ
ԶՈՐ ՅԱՅՄ ՈՐ ԻՆՉ ԵՒ ԷՑԵ
ԸՆԴ ԱՔԱՆՉՄԱՆՑՆ ՏԱՆԻՒ
ՁԱՆԱՊԱՐՀ. * ԻՐԴ՝ ԵՐ
ԵՁԻՔ ԿԱ

ՍԻՐԵՍ ՄԱՅՐ ԲԱՆԻՆ. ԵՒ ՄՈՌԱ
ՀԱՆԵԼ ԽՈՆԱՐՀԱԾՈՅՆ Ի
ՆԵՐԾՈՅԵՆ ՆՈՐ ԳԵ
ԲՈՒՆԱԿՈՒԹԵՆ.

* ԻՆ ԻՆՈՒ *

ՆՈՐԵԼ ԳԻՏԷԻ ԵԹԵ ԻՆՉ
ՔԵՐՆ Ո՛Չ ՊԱՏՃԱՌԵԼ ԳՈՒ
ՁԱՅՍԱԿԻՍԱ ՅԱՅՍ ՀՕՐՔ ԾԸ
ՆԻՑԵԼՈՅ ԲԱՆԻՆ՝ԹԷ Ի՛ՆՉ
ՄԵՐԺԵԱՑԻ ՈՆՕՐԷՆՈՒԵՆ
ԵՂԱՆԱԿ. ԵՒ Ո՛Չ ԸՆԿԱԼՑԻ
ԱՌ Ի՛ՄՆՋ ԹԷ ԵՂԵՒ ՄԱՐ
ԱՒԻՆ ԸՍՏ ԳՐՈՑ, ԲԱՅՑ ՎԱ
ՂՒ ԱՌԱՅՍ ԵՒՔ ՀԱՍՏԱ
ՏԵԱԼ, ԵԲՐԱՅԵՑԻՆ՝ ԲՆԱ
ՒԻՆ ՁԱՄՊԱՐՇՏՈՒԹԵՆ ՈՒ
ՆԻ ՊԱՏԻԿԵՐ, ԲԵՐ ԶՈՆՕ
ՐԷՆՈՒԼՔԵՆ ԽՈՐՈՒԹԻՆ՝
ՕՐՊԷՍ ԷՆ ՔՆՆԵՑՈՒՔ։

ՀՈԳԻՆ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼՔ
ՐԻՁԵԼ։

* ԼԱՒ * ՁԵՔ *

ԼԱՒՀԱԿԱՆ Է ԱՅՍՊԷՍ ԶՑ
ՄԵՂ ՈՒՂՂՔԱՁԴ։ ԲԱՅՑ Ո՞
ՈՐ ԻՆՁ ԹԷՔ ՁԻՄԱՐԴ ՎԱՅ
ԵԼԷ ԻՄԱՆԱԼ ԱՌ՝ԻՄՆՋ
ՁՈՐ ՅԱՂԱԴԱՍ ՔԻՆԷ ԳԸ
ՐԵԱԼ. ՈՐ ՅԱՒԵՏՈՒԹԻՍ ՄԱՐ
ՃՈՑ ԻՒՐՈՑ ԱՂՕԹԱ ԵՒ ԱՊԱ
ՊԱՏԱՆԱ ՄՈՒՏՔԱՆԷՐ ԱՌ
ԿԱՐՕՂՆ ԱՊՐԵՑՈՒՑԱՆԵԼ
ԶՆԱ՛Ի ԻՄԱՀՈՒՆԱՆԷ՝ ԱՂԱ
ՂԱԿԱՒ ՀՐԶՕՐԻՆ՝ ԵՒ ԱՐ
ՏԱՒՕՔ ՄԱՏՈՒՑԵԱԼ. Ե
ԼԵԼԻ ԵՂԵԱԼ ԱՌ ԼԱՒ
ԹԻՆ։ * ԱՒՐ ԵՒ ՈՐԴԻ ԳՈ
ԼՈՎ ՈՒՍԱՒ Ի ԷԱՐՁԱՐԱ
ՆԱՑՆ ՀՆՆԱՂԱՆԴՈՒԹԻ.
ԵԿԱՏԱՐԵԱԼ ԵՂԵՒ ԱՄ
ՀՆՆԱՂԱՆԴԵՑՈՑ ԻՒՐՈՑ
ՊԱՏՃԱՌ ՓՐԿՈՒԹԵՆ ՅԱ
ԸՆԵՌՆԷՑ։ * ԼՒՐ ԲԵ
ՐԻՑ ՈՐՈՑ ԱՍԱՑԻՆ՝ ԵԷ
ՁԱԾ ԻՄ ԱԾ ԻՄ ԸՆԴԵՐ
ԹՈՂԵՐ ԶԻՆ, ՔԱՆԶԻ ԱՒՆ
ՆՄԱՆ ԳՈՂ ԱՍԷՆ ԶՅՍՊԻ

աաեղով ՚ած այինն պետ
րոս՝ քանզի զի՚ ոչ փոատ
էցեն եթէ մեզանէցէք
և չարչարիցիք և համբե
րիք՝ այլ թէ բարիս
ՊՐԾԻՑԷՔ և չարչարիցիք
և համբերիցէք՝ այսոքիկ
շնորհք առ ի յայեներզի
և քա մեռաւ վա ձեր և
ձեզ եթող օրինակ՝ զի
հետեւեսջիք շաւղաց նր.
*Ո. պա ուրեմն ոչ մերկ
գոլով տակաւին ևանհա
ղորդ ունայնութեն չա
փուց բանն այ, այլ կա
ւուրս մարմնոյ իւրոյ ե
զև մեզ օրինակ. *Յոր
ժամ ևանաղարտելին էր
մարդկութես չափուք,
վարել նմա և յարձակե
ցուցանել յաղթս. և
՚իջուցանել արտաստա
և համարիլ պէտս ունել
ապրեցուցչի, և ուսա
նիլ զհնազանդութի.
որ և արդիւնէր. *Ո՚ան
զի ոչ զարհուրեալ ի
խորհրդոյն հոգեկիրն
զի բնութէ և աշխարհա
ձգիձ պէս

կարևոր ուսանիլ. ՚ի հա
սանիլ փորձութեց. և
վ՚ ասե ած սիրոյն վասն
գեցելոյն. թէ ՚րպիսիս
պարտէ գոլ որք զփաստա
՚որն և զգերամբարձեն
քաղաքավարուի և կենա
կանգնեն են աստցելք.
անկանիլ ՚ի պղերգուխս,
և ասե ժամանակ զ՚արձա
նալ, և ընդ արձակիլ ՚ի
խնդատուխ, թէ յար
ձակիլ յաղօթս և արտաս
ուք երևիլ ապրե
ցուցչին. և զաս ՚ինձա
նէն ծարաւիլ օգնակա
նութե, և զբարւոք արի
ութին, թէ կամի զչար
չարին մեր. *Պարտ էր
ասե այսոքիւք տեսանել
ըստ պիտանի գոլոյ թէ
՚րպիսի արդեօք եղիցի
հնազանդեն վախճան.
և որով՚ք պա՚ռվք գայ. և
՚ր քան, և՚րպիսիք ինչ
լեցեն հնազանդութեն
վարձք. եղև մեզ այժմ
տիպ այսպիսեացս քա.
*Ո՚ն ասեայս կապե՚զմեզ

Ընդդէմ վիճաբանի։

զի՞նչ արդեօք իցէ այլ բայց միայն արժան դատ արհանալ ի փորձութիւն վերստին զօդնականութիւն խնդրելով ՚ի նմանէ ճարտարի և դանդաղ նօթ, այլ յաւէտ զի ա՛ղօթից հպեալք և ի ցեաղ արտասուս յեր կիւղածութէ։

* Ի ԱՒԱՆ Ի Ց *

Լարձակ առեալ

* Ի ՈՒ Ի Ի *

Ախ եթէ և ասի ահ ահ իմ ընդէ՞ր թողեր զիս զհատ արդեօք առնուն ի միտ զայս նօթս։

* Ի ԱՒԱՆ * Ղ ՓՒ *

Յամարիցին արդեօք ոտ վարկանիմ ՚ առե ցելոյն մարդոյ գոլ զայս պիտի ձայնս։

* Ա ՈՒ Ա *

Ես կարօղ չիմ ի ձգիե

Ընդդէմ վիճաբանի։

զի՞նչ արդեօք իցէ այլ բայց միայն արժան դատ արհանալ ի փորձութիւն վերստին զօդնականութիւն խնդրելով ՚ի նմանէ ճարտարի և դանդաղ նօթ, այլ յաւէտ զի ա՛ղօթից հպեալք և ի ցեաղ արտասուս յերկիւղածութէ։

* Ի ԱՒԱՆ Ի Ց *

Լարձակ առեալ

* Ի ՈՒ Ի Ի *

Ախ եթէ և ասի ահ ահ իմ ընդէ՞ր թողեր զիս զհատ արդեօք առնուն ի միտ զայս նօթս։

* Ի ԱՒԱՆ * Ղ ՓՒ *

Յամարիցին արդեօք ոտ վարկանիմ ՚ առե ցելոյն մարդոյ գոլ զայս պիտի ձայնս։

* Ա ՈՒ Ա *

Ես կարօղ չիմ ի ձգիե

Ընդդէմ վիճաբանի։

զի՞նչ արդեօք իցէ այլ բայց միայն արժան դատ արհանալ ի փորձութիւն վերստին զօդնականութիւն խնդրելով ՚ի նմանէ ճարտարի և դանդաղ նօթ, այլ յաւէտ զի ա՛ղօթից հպեալք և ի ցեաղ արտասուս յերկիւղածութէ։

* Ի ԱՒԱՆ Ի Ց *

Լարձակ առեալ

* Ի ՈՒ Ի Ի *

Ախ եթէ և ասի ահ ահ իմ ընդէ՞ր թողեր զիս զհատ արդեօք առնուն ի միտ զայս նօթս։

* Ի ԱՒԱՆ * Ղ ՓՒ *

Յամարիցին արդեօք ոտ վարկանիմ ՚ առե ցելոյն մարդոյ գոլ զայս պիտի ձայնս։

* Ա ՈՒ Ա *

Ես կարօղ չիմ ի ձգիե

Ընդդէմ վիճաբանի։

զի՞նչ արդեօք իցէ այլ բայց միայն արժան դատ արհանալ ի փորձութիւն վերստին զօդնականութիւն խնդրելով ՚ի նմանէ ճարտարի և դանդաղ նօթ, այլ յաւէտ զի ա՛ղօթից հպեալք և ի ցեաղ արտասուս յերկիւղածութէ։

* Ի ԱՒԱՆ Ի Ց *

Լարձակ առեալ

* Ի ՈՒ Ի Ի *

Ախ եթէ և ասի ահ ահ իմ ընդէ՞ր թողեր զիս զհատ արդեօք առնուն ի միտ զայս նօթս։

* Ի ԱՒԱՆ * Ղ ՓՒ *

Յամարիցին արդեօք ոտ վարկանիմ ՚ առե ցելոյն մարդոյ գոլ զայս պիտի ձայնս։

* Ա ՈՒ Ա *

Ես կարօղ չիմ ի ձգիե

ՃԴԷ ԴԷ ՔԱ։

պէս գոլով արդեօք, որ և ասաց քան երբեմն թէ՝ մի եր կընչիցիք յայնցանէ որք զմարմինն սպանանեն՝ և զոգին ոչ կարեն սպանանել։ այլ երկերուք յայն մանէ որ կարօղնէ զոգի և զմարմին կորուսանել ի գեհենի իսկ երբեմն դարձեալ եթէ ոք կայ միջի գալ զինի իմ, ու րացսի վանձն իւր առ ցե գինի իմ իսկ պարան գոլ վարկանիլ հեռու էնդ

ՃԴԷ ԴԷ ՔԱ։

պէս գոլով արդեօք, որ և ասաց քան երբեմն թէ՝ մի եր կընչիցիք յայնցանէ որք զմարմինն սպանանեն՝ և զոգին ոչ կարեն սպանանել։ այլ երկերուք յայն մանէ որ կարօղնէ զոգի և զմարմին կորուսանել ի գեհենի իսկ երբեմն դարձեալ եթէ ոք կայ միջի գալ զինի իմ, ու րացսի վանձն իւր առ ցե գինի իմ իսկ պարան գոլ վարկանիլ հեռու էնդ

ՃԴԷ ԴԷ ՔԱ։

պէս գոլով արդեօք, որ և ասաց քան երբեմն թէ՝ մի եր կընչիցիք յայնցանէ որք զմարմինն սպանանեն՝ և զոգին ոչ կարեն սպանանել։ այլ երկերուք յայն մանէ որ կարօղնէ զոգի և զմարմին կորուսանել ի գեհենի իսկ երբեմն դարձեալ եթէ ոք կայ միջի գալ զինի իմ, ու րացսի վանձն իւր առ ցե գինի իմ իսկ պարան գոլ վարկանիլ հեռու էնդ

ՃԴԷ ԴԷ ՔԱ։

պէս գոլով արդեօք, որ և ասաց քան երբեմն թէ՝ մի եր կընչիցիք յայնցանէ որք զմարմինն սպանանեն՝ և զոգին ոչ կարեն սպանանել։ այլ երկերուք յայն մանէ որ կարօղնէ զոգի և զմարմին կորուսանել ի գեհենի իսկ երբեմն դարձեալ եթէ ոք կայ միջի գալ զինի իմ, ու րացսի վանձն իւր առ ցե գինի իմ իսկ պարան գոլ վարկանիլ հեռու էնդ

Ի՞ Աւետիս։

Ի՛ջանել յայս քէ տըրտմիլն և հոգալ՝ անհան դուրժելն գոլով ջարչա
րանացն և երկիւղին՝ պէտ տեալ եւտկարութէ ըմ բըռնեալ, խոստովանելն է։ վի դրէ՛ զնա ոտք ո՛չ գոլ աճ։ և վայրապարը երեւի ասատել պետ
րոսէ։

*Բան *Ղէ։*

Օ՛ իմարդ ասես։

Ն՞ Ն՞յս։

Քանզի ասաց քո։ ահա ելանեմք յերուսա
ղէմ. և որդի մըրդոյ մատ նեսցի ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց. և այսպն ա
րատացեն զնա և խաչեսցեն և յերրորդ աւուր յա
րիցէ։ *Ուսկ նա՛ վ՛ ք՛ի
աճատէր էր, քան լուել այդ։ և զինչ առնա՛ք՛ն, երթ յետս սատանայ։ գայ թագաւորի՛ն ես ինձ. վի ոչ խորհիս զայն, այլ զմարդ
կային

Սէքսն Ալէքսէ

կարօղ բերել. և կամ գժուարաւ բերելի առ նել զփորձութէն՝ իվէր յարձակուսի. և կամ թէ զինարդ։

*Բան *Ղէ։*

Տըտմեցելոյ թերևս՝ ի մարդկայնոյն տկարու թէ. վ՛ ք՛ զի առ նէ աշա կերտան ասէր, տրտում էանձն իմ մինչև՝ ի մահ։ առաջի անկանէր և հօր ասելով. հայր եթէ հը նարէ՝ անցցէ բաժակս այս յինէն. բայց ո՛չ ոտք ես կամիմ, այլ ոտ դու։

Ն՞ Ն՞յս։

Ա՛յլ և այս ո՛չէ այլ ինչ՝ քան թէ զոր ասացաք այժմ. որ յաւետուս մարմ նոյ իւրոյ աղօթս և պա տանան առ հարցն ասէ կարօղն ասպ րեցուցանել զնա ի մահ։ նանէ՝ աղաղակաւ հզօ րիւ և արտասուօք մատու ցանէր։ *Ուսկ եթէ ոք տամարեսցի ի տկարու

Ընդդէմ գլխոտրէից՝ ստեպ անօրէնութեանն բան։

Ա՛- Ա՛։

Յորհրդական ոմն այդ պիտէդ. եւ իւր եւ աքանչելի որոց գիտեաննն ուղղակի զբի խորհուրդն։ *Բանզի տես ինձ զոնայնութենն վայելուչ բանս եւ զմարդկութես չափոյ. եւ ոչ անհնամանս։ որպէս իժամանակի եւ՝ի պէտս եղեալ. զի երեսեցի յամուրէք ըստ մեզ եղեալ՝ի վերն քան զամ աստացուածս. եւ հետե եւսյլ այսմիկ եւայն դարձեալ։

*Ի՛ան։ զե. *

Ո՛ր աստ։

Ա՛- Ա՛։

Այն զի եղաք ընդ այնիցս ամենայն յանցանացն անկաք մայ յանդունդս մահու որոգ եւ ընդ մահու երկիւղին զի երեսեցի ըստ մեզ մերկ. յայտէ՝ զի եւաճ այնոցն պատուոց շահել եւոչ ինչ։

*Ի՛ան։ զե։ *

Ոչ արդեօք ինչ յայ

զմարդկան։ *Ոչ եւ զի այդ մեղանչեր աշակերտ տըն՝ի բաց տանել կա մելով զվարդապետին փորձուելն՝ թէ էր դըժ ուարաւ տանելն նըմա, կամ եւ ոչ բնաւ հան դուրժելն։ *Ա՛- յլ ինչու ցանել յաւէտ՝ի տալկա րուն զմահուն երկիւղ. եւ խորտակել կարողանայ։ այլ զի զնւր աշակերտան քաջալերեցուսցէ առ այ կիանն զօրանալ. եւաւ ոչ ինչ հատանել զչարչա րանս։ *Այլ զարմա նամ՝ զի յարակցել ա սեն՝ինա զմիածինն. և աճայնոցն պատուոց ե րեւեցուցեալ հաստատ կորդ մարդ՝ ընկենուն ընդ մահու երկիւղին. զի երեսեցի ըստ մեզ մերկ. յայտէ՝ զի եւաճ այնոցն պատուոց շահել եւոչ ինչ։

*Ի՛ան։ զե։ *

Ոչ արդեօք ինչ յայ

Ա.ԻՆ Լուսեղէն.

նակ ամ բնութեա զայս պիտիս արձակեալ ձայնս, գըրեթէ՝ ասելով յան ցեաւ առաջին մարդն գլուխ՝ ի տառնդանուածն անփայթ արար տրտեցե լոյն պատուիրանի՝ վիշա պին պատրանօք յոտարա տանուէ յափշտակեցե. այսուհետ և յոյժ յիրաւի աննման ընդ ապականու թիւ՝ եւ ել պոժին։ * Ա.ԻԼ զիս երկրորդ անկեցեր սկիզբն որոց ի յերկրիսերևեցայ երկ րորդ ադամ. ինև առ տանես մաքրեալ զմար դոյս բնութիւ. կանգ նեալ զանմեղութինն նբ և ամենամաքուր։ * Տուր այսու հետև զոր ի քաղց րութիւ բարութինդ. լոյծ զթողանիկն. սաս տեա ապականութիւ. և վախճան կալցին որք ի բարկուէն. յաղթեացի և նորին տառանայի բըն նութինն. քանզի եգիտ յիս յիւրոցն և ոչ ինչ։

* Սրբոյն Աիւրէի։

Թողեալ եղիք յայս ամ ինչ եղև նուր յիւր. և վերստին դարձ առ նախ կինն։ * Պիտոյ էր կարե էորպես եր երրորդ ադամ, որ ի յերկնից. որ ի վերն է քան զամ ատաց ած. ամենաբըն և ան աղտն. սկիզբն ազգիս երկրորդ. այսինքն քա. ռըեցուցանել ի պատ ժէ զմարդոյս բնութի՝ և կոչել ինոյն դարձել յառաջինն ի հօր խնա մակալութէն։ * Ի ոչ ծանել և զթողանիկն ի ձեռն ունկնդրութե և ամ հնազանդութե. քան զի ոչ արար մեղս. և հա րըատացաւ զանգծութի մարդոյս բնութինովամ. և զառողջութի ամենե ւին, զի կարօղ լինի այ նու հետև համարձակու թի դոչել՝ աճ իմ աճ իմ ընդէր թողեր զիս։ * Կանգն զմահաւ աճ. դի եղել մարդ միածինն ած զի իմիջն. և փոխա

ԿԱՆՈՆՔ ԶԵՊՏԻ։
ամէն կենդանասցին։

* Կան զՀ *

Ընդհատ ուրեմն և ան
վայելուչ ամենևին
սրբազանիցդ գրոց համա
րին և ասել զառեալն
մարդ ոչ թողել յարտակ
ցելոյն՝ ինամ բանէ՝ մըդ
կայնով վարել ձայնիւք

* Ն. ՚ Ն. յ *

Ն. մպարշտութի՛ւն ոմ
ընկեր . և ամենևին
անզգամութե ցուցուցին .
սակայն ոչ էր աննման ո՞
րոց խորհիլն գիտացին ։
քանզի ՚ի բաց որոշեն և
անջատեն յայմ ուրեք և
զձայնս և զգործս ։ Նո՛ւ
է ինչ որ միայնոյ առանձ
նապա հեռևեցուցանեն
միածնին ։ և է ինչ ոչ
այլ որդւոյ որ ՚ի հինն
ջէն , այսո՛րիկ մեղանչե
ցին ուղիղ ևանմոլար ձա
նապարհին , և գիտելոյն
հաւաստեաւ զՔ ի խոր
հուրդն ։

ՔԱՀԿԹ Ըան

ՅԹՒԷ ԴԷ Ը՚Ըան։

* Ն՚ յապիսիք իմն են ոչ
վերիանիւ փրկչին բանին
իմացուածք , քանզի կա
էէք՝ ո՛չ ՚ի վեր ինքեան ,
այլ ՚ի վեր մեր զՀօր բա
րեխնամութին ։ * Ը՚ան
զի ոչ ՚ի բուղղ մարդոյս
քնութի՛ն ոչ յարմատոյ
առաքինոյն ադամայ յան
ցեալ բարկութեանն ։
* Ը՚անզի թագաւորեց
մահ յադամայ մինչև ցը
մուխտս . և ՚ի վեր էյանցու
ցելոցն ըստ նմանութե յանց
հածոցն ադամայ ։ * Ն՚ յս
պէս և յերկրորդ սկըզ
բանէս մերմէ , այսինքն
՚ի քէ , դարձեալ անցցէ
յամ մարդկայինս ազգ
և կեանք , և հաւատար
մացուցանէ առեալն ա
մէն իմաստն Պօղոս ։ քան
զի թէ միոյն յանցանօք
բազումքն մեռան , ո՛ր չափ
և աւե՛լ միոյն արդարութ
բազումք կենդնասցին ։
* Ն՚ դարձեալ . քանզի
ոչ ադամա՛ ամենեքին
մեռանին , այսպէս և քրի՛

ԻԳՈ .

Ա՛ր Հրէից

Ա՛ր Ա՛յս

Ա՛երկի՛ եւ՛չ եւս մարմ
նացելոյ. եւ նախ քան
զինչանելն յոտնայնա՛ւ
վայելէ եւ՛չ բնաւ ։ քան
զի ուղղակի խորհէ ։
այլ մարդացելոյ եւ ու
նայնացելոյ զնր արդեօք
բերելոյն նմա զնաս էրն ։
*Կանգի ոչ նր ասեմք
զմարմինն , այսպէս դար
ձեալ նր ըստ իւրում
նօրինականի եւ՛չ միաւո
րութեն եղանակի զմար
մնոյ տկարութիւն ։ *Կան
զի նմանեցաւ ըստ ամ
եղբարց բաց ՚ի մեղաց ։
և՛ ի՛ զարմանալ թէ
զի մարմնոյ տկարու
թիւնս իւրացուցեալ
ասեմք նմա մարմնով .
յորժամ և զարտաքուստ
արբեցութիւնն զորս ՚ի
հրէից անզգամութէ
բերեալ ՚ի վե՛ր նորա ։
*Կարձեալ նմա հեաե
նեցուցեալ ասելով ՚ի
ձեռն սաղմոս երգողին
ձ՚ձ՚չ քնարի ։

Սբոյն Կիւրղի ։

*Կան ։ *ղէ ։ *

Ո՞չ ուրեմն էէ և յու
ղեդնացութենէն աշ
խատեալ սակ քաղցնուլ
և՛ննջել ։ վայելէ՞ ար
դեօք գուլ այ բա
նին զայսպա փոքուն
և՛ ի՛վայր անկեալ ։

*Կան ։ *ղը *

Ա՛յո՛ ուրեմն էէ և յու
ղեդնացութենէն աշ
խատեալ սակ քաղցնուլ
և՛ննջել ։ վայելէ՞ ար
դեօք գուլ այ բա
նին զայսպա փոքուն
և՛ ի՛վայր անկեալ ։

քընարի , բաժանեցին
ըզ հանդերձս իմ՛ի մէջ
նոցա , և՛ի վերայ
պատմուճանի իմոյ արկա
նէին վիճակս : * Եւ
դարձեալ . ամենեքեան
ոչ՝ թե տեսանէին զնա՝ այ
համարհէին զինեւ . նա
սէին շրթամբք եւ շարժէ
ին զգլուխս իւրեանց :

ՒՆ : * ՂԵ . *

Ա՛պա ուրեմն թէ եւ ասէ
ցի դէպ եղեալ՝ որ ե՞
տես զնա՝ եւ տես զՀայրն
իմ . եւ ես և Հայր իմ մի՛
եմք : և ապա դարձեալ
առ Հրէայսն , զի խնդր
էիք զնա սպանանել .
մարդ՝ որ զճշմարտութի՛ն
խօսեցայ ընդ նոսա . զոր լուա՛յ . ի՛
Հօրէ . միթէ գոլ տացու՞ք
ևնորին զայսոսիկ զձայնս
և զայն :

Ի՛Ե – Ի՛Զ :

Ա՛մենևին խակ՝ քանզի
բաժանի և ո՛չ բնաւ՛
քո . այլ մի՛ և միայն ձըշ

Ընդ դէմ Ղ՛Եսուէի :

մարխիա որդի գոլ առ՛ի
յամենեցունց Հաւատաց
ցի յերկրպագումա՛ց նո՛ր :
* Կանգնի պատկեր ա՛
ներևութին այ , ձառա
գայթն փառաց , նկարա
գիր էութե՛ն Հօր , գոյ
ութե՛ նո՛ր նկարագիր ,
էառ զծառայի կերպա
րանն , ո՛չ զմարդ յարակ
ցեալ ունայսենն՝ այլ նո
վա՛ն ինքն եղեալ և ճնա
ցեալ . և այսպէս նմանու
թե՛ն որ առ աՀ և Հայր :
* Ո՛ր երեացն և ածա
ւնն Պօղոս . թէ աՀ որ
սացց՝ իհա՛ւարն լոյս ծա
գել՝ որ և ածաղեաց իսկ՝ ի
սիրտս մեր առ՛ի լուսա
ւորութի՛ փառացն նո՛ր՝ ի
դէմս յի՛ս քի՛ : * Ո՛վ տես
զնո՛ր՝ նոյնմբ քրիստոսի
ածայնոյ և անձառելոյ
փառացն այ և Հօր լու
սաւորութիս փայլատա
կէ , քանզի ցուցանէ ինն
քեամբ զայ փառս և ե
ղեալ մարդ միածինն .
քանզի այսպէս միայն և

դու մանուկ մրճիկ քարկ քարձ
քեզոյն կոչեալքիր. դնաս
ցեւս առջի ան պատրաստել
նմա ժղվիդ։ * Եւ ա
պա զբարձրեաւն և զտրն
ածայինն մկրտիչ յորում
նէր առեալ. ահա գառն
այ որ քառնայ զմեղս ծի։
սա է վն որոյ ես ասացի.
զկնի իմ գայ այր՝ որ ա
ռաջի իմ եղև. զի նախ քան
զիս էր * Եւ դեօք երկ
բայիլ ինչ պարտիցէ, թէ
մի և միայն և ճշմարտա
պէս որդի էցէ որ յայ հօ
րէ բանն՝ միացեալքն ընդ
նմա մարմնովն։ և ոչ ան
անձն ընդ ոմանց ոչ առա
ցի. այլ հոգւովն իմանա
լեաւ. և ի դէմ նոր

յայտ ուրեք.

* Բան * Ճ. *

Երկիր յերից և ոչ բանաւ։
քանզի միէ ետու. ի հա
ւատ՝ ի մկրտուէն։ * Ա
կայն թէ ասիցի ոք ինձ յո
հաւասիւտ և խմաստու
թէ և հնարտիւն, զիարդ
ղեալն յայտնութիւն, քրիստի
ճշմարիտ հո

Սէքսն Կինդէ

ծէ այլ ազգ իմանալի քո և
անբանի։ կամ ուստացեն
մեզ հակառորդքն՝ զի՞նչ
օրինակաւ տանիցէ ոք ար
դեօք. ոչ՝ ի մարդուս
հասարակաց զածայնոցն
փառց լուսաւորուն կամ
դիտուն. ոչ ապաքէն՝ ի
մարդոյ կերպրանս ածէ տե
սանելոք, սակայն միայն ըս
մեզ ելելոյ և մարդեցելոյ
բանին, և ծնացելոյ ոչ ըս
նութէ և ճշմարտապէս որ
դոյ։ հրաշափառապէս էր
և զայս տեսանել ընդրուս
իմանալի աճ։ զոր և նո
րայոցն խորհրդոյ հապա
րատարեալ՝ յո անբանել
զնա ըս մեզ եղեալ. և ճնա
ցեալ դիտէ դոլ ըս նմին
բնութէ և ճշմարտապէս
ոչ աճ։ * Քանզի գրէ՝
այսպէս. համրձակիցիմն
գրեցի առաձեզ սակաւուք
ոչ յիշեցուցանելով ձեզ
ես ընդհին որ տրեալ
էինգ յայ՝ ի լինել ինձ պաշ
տօնեայ յիւ էի * Ընդհա
դոյն իւր մկրտչին. և
ոչ զաջելիս ի վեր

ԵՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

ՀՈԳՈՒՄՆ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԵՔ ԵՒ ՍՐԲՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ։

ՀՈԳՈՒՄՆ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԵՔ ԵՒ ՍՐԲՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ։

ՀՈԳՈՒՄՆ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԵՔ ԵՒ ՍՐԲՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ։

ՀՈԳՈՒՄՆ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԵՔ ԵՒ ՍՐԲՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ։

ՀՈԳՈՒՄՆ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՀՈՐԵՔ ԵՒ ՍՐԲՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ։

Ի՞նչ է մարդս

Նեմ ձեզ զայնեաւորանն
որ այնեաւորանեցաւ ի
նէն . զի ոչ է ըստ մարդ
դոյ՝ և ոչ ես՝ ի մարդոյ
առ և ոչ ուսայ յումեք
քէ . այլ ի յայտնութէնէ
Յն մերոյ Յի քէ։

*Խոս։ *Ձա։*

Պաշտաձ ուրեմն է նըզ
մա՛ և ասելն աձիլ հա
սակաւ և իմաստութէ
և շնորհի՛ . ոչ միայն զ
քաղցնուլն և զվաստա
կին . և զայսոցիկ զնըզ
մանան . և արդեօք թէ
ասիցի ուրեք չարչարիլ
և կենդանատրծիլ առ
՝ի հօրէ՝ նմա հետևեցու
ցանեմք և զայսոսիկ։

Ի՞ Ի՞յ։

Ա՛յս իսկ գոլ ասեմք
ըստ իւրուքէ տնօրի
նականի զմարդկայինն
և մարմնոյն զնորայն։
ապա թէ ոչ՝ մի՛ գուցէ
այլ ոմեք իմասցի առ ի
միայն քան զնա՛, այլ նաև
զՀՈՐ

Սրբոյն Աւետեաց։

զի՛սրան ունիլ քանզի
դասի և այս ուսմամբ առ
մեզ նմանութէս . որով
առ սակաւ սակաւ՝ ի մե
ծութէն կամ յառաջ ձա
նապարհ ամբարձեալըզ
մեզ ժամանակի . առ ի
յաճուկն հասակի և ոչ
անպատշաձ իմաստուէն,
ապա ուրեմն ամենակա
տար և անկարօտ ամի որ
ինչ և իցէ, և առանց աձ
մանն ոչ ածՈՐ ի հօրէ
քանն իւրացուցանէ ըզ
մերս, վ՚ի զի եղև ըստ
մեզ։ այլ գիտեմք զնա
և այսպէս՝ ի վեր քան ըզ
մեզ ոչ զածՈ. հաստատձա
կի և Պօղոս որ գիտէրն
թէ մարմին եղև յաճուռ
թէն գերունակութէս
հայելով . է՛ երբեք զի
ոչ մարդ զնա ամ ուրեք
ասել. զիգրէ՛ առ գաղա
տացիան . Պօղոս առա
քեալ՝ ոչ՝ ի մարդկանէ և
ոչ ի միջոց մարդոյ. այլ
՝ի միջոց Յի քի։ և այլ
ուր դարձեալ. ծանուցա

բարք համարձակութիւն
իմաստս արեամբն յի
ղոր նորոգեաց մեզ Քս
նապարհ նորոգ և կեն
դանի իձեռն վարդա
պին՝ այսինքն մարմնոյ
իւրոյ։ * Ասիա առնեա
թէ զինարդն ի արիւնն
և նի ի մարմինն։ զոր և
վարագոյր կոչէ և յոյժ
վայելչաբար։ զի զոր ինչ
ի տաճարին սրբոցն
գործէր վարդապետն՝ ծած
կելով զսրբութիւն սրբու
եցն։ այսպիսի իմն իմաս
ցի առնել և ետն մերմինն։
ոչ լինիլ Հասանելի եղանա
կաւ ինչ մերկ և անծած
կոյթ տունիլաւ իյուսէն.
գերաբուն և արձակս համ
բարձեալն գերուանակու
թիւն և փառաք միաւորեցե
լոյն ընդ նմա այ բանին.
որև ոմանք զեղիա և այլք
զերեմիա և կամ զմիոք ի
մարգրէից կարծեցին
գոլ զքն։ Հրէից ոչ ի
միտ առեալ քննաւին ըզ
խորհուրդն՝ ծաղր առ

ՃԱՀԵ ՆԷՆ

եր փրկեաց զմեզ ամենե
ցուն կենաց փոխանակ
զիւրն արիւն տըւեալ։
քանզի գնեցաք գնով՝ ոչ
ապականացու ածա
թոյ, կամ ոսկւոյ։ այլ
պատուական արեամբ միոյ
գառինն անարատի և ան
ծի Քի։ մատուցողին
զինքն վասն մեր ի Հոտ ա
նուշից այ և Հօր։ և առ
այս Հանաստարմացուցա
նէ զմեզ գրելովն օրինա
գէտն Պօղոս։ եղերուք
նմանօղք այ ոպ որդիք
սիրելիք։ և գնացէք սի
րովոպ Քն սիրեաց ըզ
մեզ։ և մատնեաց զինքն
վասն մեր պատարագ և զե
նուման այ ի Հոտ անու
շից։ իսկ զի եղև վասն մեր
Հոտ անուշից Քն, ցու
ցեալ ինքեամբ զանմեղու
թիւն ունիլ մարդոյս ըմ
նուքե, համարձակուքի
ունիմք ի ձեռն նր և նո
վասն առ որ ի յերկինս
Հայր և աճ, քանզի գը
րեալ է թէ ունիմք եղ

Ա. Առաքելոյ.

Թէպէտ և զոր ինչ վճռեն խաչին
չարչարանս, այլ և զմահն,
և զնա լինել փրկութեան
մերոյ առաջնորդ զօրու
թիւն ընդ նմա բանին, պարտ
ածել ընթացեալ առ
կեանս և զմահտուն խա
փանեալ եշխանութիւն.

Ա. Յով.

Արդեօք ունիմ ինչ ի խորհուրդ
բազանիցդ գրոց ցուցա
նել մեզ յաղագս այսո
ցիկ ճշմարիտ քան, թէ
նորահաւնեն զհանաւոս
ի սրտէ իւրեանց խօսիլ
և ոչ ի բերանոյ ետն քոտ
դրեցելումն, կամ արդեօք
ոչ գիտեալով զասելն՝ ինձ
մի՛ լեցի պարծիլ՝ քայց
ի խաչ ետն. որով ինձ աշ
խարհ ի խաչ եղեալ է և
ես աշխարհի.

Հով. Ձկ.

Արդեօք ունիմ ինչ ի խորհուրդ
բազանիցդ գրոց ցուցա
նել մեզ յաղագս այսո
ցիկ ճշմարիտ քան, թէ
նորահաւնեն զհանաւոս
ի սրտէ իւրեանց խօսիլ
և ոչ ի բերանոյ ետն քոտ
դրեցելումն, կամ արդեօք
ոչ գիտեալով զասելն՝ ինձ
մի՛ լեցի պարծիլ՝ քայց
ի խաչ ետն. որով ինձ աշ
խարհ ի խաչ եղեալ է և
ես աշխարհի.

Հով. Ձկ.

Այո ասեն, քանզի կա
պի՛ զմեզ առ այս ամէն
իմաստն Պօղոս. զի վայ
ելէր իսկ նմա, վասնորոյ
զհոգի ամէն

* Սբոյն Ակնդի.

Նէին ասելով. ոչ սակ յն
որդի հիւսանն. զինարդ
այժմ ասէ թէ յերկնից
իջեալ. * Քանզի աներե
ւնոյթ էնոյթն ընդ թիկն ածա
թէն. սակայն երևեցաւ
որով ի յերկրիս ըստ մե
րոյս տեսակի, որ ըստ իւ
րում բընդունեան ան
երևոյթն. և երևեցաւ
մեզ ածելով և ետն, և
զայս վարկանիմ զի ա
ստուցանէ ածայինն գա
հիթ. ածմերոյ յայտնապա
ղեկեցէ, ածմերոյ մի՛
լռեցէ.

* Յով. * Ձկ *

Ուղղակի՛ խորհիւք քան
զի նոքա ոչ զայս գոլ
յարձակին. զի և ոչ ըստ
մերոյ եղանակի զոր ի վե
խաչին ջարչարանաւն չե
տես ասելացանեն յածմ՛ծ
նիցելոյ բանին. այլ տա
սեն զնոյն զյարուկիցելն
ինա ըստ Հանասարեալ
պատուոյ զմրդն, և զատ
ի հրեից կրել արբեցու

ընդէմ հայեսցուն։

քուն իսկ երկնաճուրացն առաքել ևս պատարագ զօք քան զանոյնան։ * Կանղն աչ իձեռա զարձ սրբութիւս եմուտ քան յոր յորինակս ճշմարտութեն, այլ ի քուն իսկ երկինս յանդիման լինել երեսացն այ վասն։ * Ի՛չ զի բազում անդամ մատուցէ զինքն պատարագ ոչ քահանայապետն, որ մտանէր ի սրբութիւնս ամի ամի այլ երեսացն օտարութիւն ոչ պարտ էր նմա բազում անդամ չարչարել զինքն իսկզբանէ աշխարհի զի բայց այժմ միանգամ ի վախճան յաւիտենից յայտնեալ։ * Որպէսզի ունի զարեւամբն օտար առնել զմտաւ եմաքրել զոմանս իսկ ճշմարիտն՝ այսինքն ճշմարտութիւն՝ ընկալցի ամենայն երօք տէառնէ վկայ

ԲԱՐԵԿԱՆ ՀԱՅԵՑՈՒԼԻ։

ամէն՝ և ուրով ամէն եղիցի այլ ոչ ինչ։ բայց մի այն չար հօրէն ծննեալն քան։ արդ նա իատարձեց չարչարանօք զատանոյդ փրկութենէ մերոյ։ այս ինքն որ ի լուսաւորչէն դաւթէ։

*Ա՛- Ա՛յ։

Փրկեցյա ուրեմն ոչ աւ ի չայ։ քանզի զի մարդ։ և ուստի՝ այլ չա ենէտ զի այլոյ արեամբ։ և մեռաւ վասն մեր եհաս մտա մերդ՝ և արդի ստա անուն՝ և պատճառական ևմեծ խորհուրդ մարդա նալոյ միածնին՝ զատան ցանք ուրեմն էին և պատ րանք։ և ոչ եղև մարդ։ և գրեմք փրկիչ և ապ րեցուցիչ զնա և ոչ քր նաւ իսկ։ * Ա՛յլ զայն որ զիւր արիւնն եաւ վասն մեր։ որ և գրեաց ոմանց սրբազանն Պօղոս։ արդ հարկ էր օրինակացն այսպիսեօք սրբել։ և

սարակաց մարդոյ առնել
յառաջ քեր առաջուք
առեալ ՚իսկզբանէ զքր
ւեցելոցն, մինչև ՚ի վախ
ճան զպէտս բանին: զի
ւեալ է այժմ իսկ՝ զփոքր
մի քան զհրեշտակս տե
սանեմք զյ՟ն. վն էարչա
րանաց մահուն՝ փառօք
և պատուով պսակեալ,
քանզի վայելէր իսկ նը
մա՟ վն որոյ ամ և որով
ամ՝ զի մարդիս ՚ի փառս
ածել: և զառաջնորդ
փրկութեն նոցա էարչա
րանօք կատարել: զի որ
սրբէն և որք սրբին ՚ի
միոջէ էին ամենեքեան:
վն որոյ ոչ առնէ համան
րի զնա եղբարս իւր ան
հանել և ասել. պատմե
ցից զանուն քո եղբարց
իմոց. ի ժողովեսցեաց
օրհնեցից զքեզ: և դար
ձեալ. ահաւասիկ ես և
մանկունք իմ զոր ետ ինձ
ած: արդ զի մանկունք
հաղորդեցան արեան և
մարմնոյ. և ինքն իսկ մեր

ըզվերհադոյնն՝ այսինքն
զարեամբն իւրով զոր
ծելն մուծանել զոր
դին. ոչ ՚ի ժամանակս
էր իմն և ի ձեռս ոչծ
խորան. ոչ ըստ երիւքն
և օրինակօք. այլ ՚ի վե
րինն և ճշմարիտ՝ այսինքն
յերկինս, քանզի հայրկ
էր օրինականացն նոքօք
մարքել. յայտ է զի տր
պատրականօքն և օտա
րօք: իսկ զնաւ իսկ երկ
նաւորացն վերհադունիւք
պատրգօքն քան զնոյնս:
*Աւրդ խնդրելի է ու
րեմն կարևորապէս ՚ի
քն՝ զվերհադոյնն ըստ օ
րինացն. այսինքն զճշմար
տութեն. որ է իւրովն
արեամբ:

*Կան * ճդ. **

Կարճառք առացեր:

*Ա՟ Ա՟յս.

Իսկ վն զի զառաքեալս
կանն մեզ ՚ի վն յարու
ցանեն բան, ոչ ՚ի վն հա

Ընդդէմ Ղէսպոսի։

Եակէն աբրահամու քուռն հարկանէ, քանզի վայելէր այ և հօր, վասն որոյ ամ և որով ասի՝ լինցա նել յոնայնութի մարդացեալ զորդի, ոչ զծառայի առեալ կէր պարանս կատարիլ չար չարանօք, ամենեցունց կենաց փոխանակ՝ փըրկանս զնոր քահանայապորձեալ մարմին, ք զի զենաւ վն մերոց անբիծ պատարագ, և միով պատարագաւ կատարեաց մշտնջենաւորս զորբեան վերստին կերպացուցել ոչ յիսկզբանն զմրդոյս բըն նութի, քանզի ամ նոր վաւ նոր, և զի ած և հայր ետ վն մեր զորդին իւր ոչ ինչ փոքր, հա ւատարմացուցէ գրե լովն Պօղոս վն նր, որ յիւր որդի ոչ խնայեց՝ այլ վն մեր ամենեցուն մատնեաց զնա, զիարդ ոչ նովաւ հանդերձ զա մենայն շնորհեսցէ մեզ։

Գ ՀՏԿԹ ևիւր

Ճառ երկրորդ կցուրդ ել վև նոցունց, զի մահուն իւրով խափանեացէ զայն որ զիշխանութի մահուն ունէր՝ այսինքն զբան սարկուն, և ապրեցուս ցէ զայնոսիկ, որք մահուն երկիւղին հանապազ կե լոյն պարտաւորքէին ծա ռայութենէն, քանզի ոչ զհրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ, ուստի պարտէր նը մանաւանդ եղբարց նմա նել, *Ի հաւատսիկ ասի յոյժ հաւատեաւ նը ընտանալ ասէ զնա քան զհրեշտակս վն էարդարա նաց մահուն, և պատիւով փառօք և պատուով, յանդիման կացուցանէ զնա յորոյ վն առնէ ըզ բանս, յայտ է զի զմիա ծինն, քանզի հաղորդ լի նիլ ասէ զնա մարմնոյ և արեան, մերձաւորութէ մէզ, և ոչ զհրեշտակաց բուռն հարկանէ այլ զզա

արդարութիւն այնուհետև, քանզի արդարացան մարդոց բնութիւն նուաճ. այսպէս և զոր ոչն դիտէր ասէր զմահ. քզի կեանք էն և կենդանարար ընն մարգճով չարչարիլ պատրաստել՝ արտաքոյ ինա ցեալ չարչարանաց. ըստ որում խմանի աճ. զի մեք կեցցուք՝ իձեռն նր եղնուհաւ. վ՚ որոյ ևնման նութիւն մահու՝ քի չար չարանքն անուանին։

*Ո՞ի գրեալ է, զի թէ տնկակից եղաք նմանու թիւն մահու նր, այլ և յարութիւնե նր լինիցիմք։

*Քանզի կենդանի՛ն բանն և՛ ի՛նձաշակելն ըզ մահ արդոյ նր մարմնոյն. զի պատրաստել մահու և կոխել ապականութիւնն յարութիւնն զօրութիւն յամ մարդկայինաս եկեա ցե աղք *Քանզի ճշմարիտ, թէ ոչ ադա մարիտ է, թէ ոչ ամենակալն մեռա նիւն նոյնպէս և քրիստ

Սուրբ Աւետեաց

Եւ ի՞ր ոգիդ ասեմք այ զոր յերկնէն ներևեցն քան. և տպաւորեալ վն մեր ոչ մերկ տակաւին և անմարմին. այլ յոր ժամ եղևն մարմին՝ և ա ծեն չարչարիլ՝ ի դէպ էր նմա։ *Քանզի չար ջանալոցաւ՝ ոչ բնութ ածու թեն, այլ ի՛ւրովն մարմ նով։ քանզի աճ և հայր ոչ ևայժմ իսկ առացի զոր ոչն գիտեր մեղ՝ վն մեր մեղս արար։ զի մեք եղիցուք արդարու թիւն այ նովհետև։

*Ի՞նչ ոչ նզիտ զի ձեր *տաճար աստուծոյ էք, և հոգի աստուծոյ բնակի ի ձեզ։ *Եթէ ոք զտաճարն աստուծոյ ապականէ, զնա ապականեսցէ աստուած։ այսուհետև ոչ ևս մեղս լինել ասասցի։ զի մեք եղիցուք արդարութիւն աստուծոյ։

Ա՚ Ա՚ Յ՚

*Ողջախոհ առացեր։ զի զոր ոչն գիտեր մեղս՝ վասն մեր մեղս առ արար։ զի մեք եղիցուք

Ընդդէմ Դիւթասրի։

ոչն ՚ամ երևելիք և անն երևոյթք, եթէ աթոռք թէ տրուիք, թէ պատուիք թէ իշխանութիք, ամ ինչ նուիւն և ինաարբն։ և նա է նախ քզամ. և ամ նո վաւ եկաց բամանդակ. և նանէ գլուխ մարմնոյ է կեղեցւոյ որ է սկիզբն անդրանիկ ՚ի մեռելոց. զի եղիցի յամի ինքն յա ռաջացեալ։ * Կանգի ա հաւասիկ ահա և յոյժ հա ւաստապէս ձակեր անե րևութին այ զնդրնիկին ամ ստացւածոցս երևե լեացս և աներևութից, զոր վն ոչոյ ամն, և որով ամն, գլուխ տրւեալ եկե ղեցւոյ ասէ գոլ ՚ի մեռե լոց անդրանիկ։ * Կան զի իւրացուցանէ ոչ աստ ցի զոր իւրոյն մարմնոյ. և չմոքերեց խաչի՝ արհա մարհեց զամօթ։ ՔԶի ոչ պարզաբար մարդ յարակ ցուԹեամբ առնոյ. ոչ դիտեմք Կի զինդ տը ՀեալՀ աստմբ. այլ ինքն

Ընդդէմ Դիւթասրի։

մենեքեան կենդանասցին։ ապաԹէ ոչ՝ զի՞նչ օրինակաւ օգտեցուցանել աստեմբ զմարդոյսբը նաւԹի մարմնով անօրէն նաւԹեն միածնին խորհուրդ. եԹէ ոչ աճ պուլ բանն եղև մարդ. եԹէ ոչ իշխաց զինքն յուն նայնաւԹի և խոնարհե ցաւ ՚ի մերոսս որ ՚ի վերն էր քան զամ արարածս։ եԹէ ոչ մարմին եղև կե նաց որ ընդ ապականու ԹեՀն. զի եղիցի վախճան մահու և ապականուԹե։

* Կոն։ * Ձի *

Ա՛րդ՝ զնա ուրեմն ա սեմբ զաւ ՚ի յայ հօրէ բանն չարչարեալ մարմ նով վաւ վասն մեր։

* Կ՚ա Կ՚ա։ *

Ա՛մենայն իրօք. եԹէ կ ՚ձչմարիտ Պօղոս առե լովն վն նր. որ կ պատ կեր աներևութին այ. անդրանիկ ամ ստացւածոց. զի նովաւ հաստա

*Ա՟ յսո՛ւիկ և յոյժ վայելչաբեր աստ իմաստուն Պօղոս, ազգատարհեալ ուրուք զօրէնսն մով սիսի՝ առանց ողորմութե՛ առ երկու կամ երիս՛ վկայիւք մեռանէր, իսկ որ զայն աստուիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն որ զերդին այս առ ոտն է՛ հար. և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ. և զհոգին շնոր հաց թշնամանեաց՝ որով և սրբեցաւն։ *Ա՟րդ եթէ ո՛չ մարդացեալ յաւէտ և լաւ ճշմարտու թեան որդւոյն պատուհաս կան արիւնն, այլ օտար ի՛ ուրուք քան զնա, և շնորհի՛ զորդեգրուի՛ ունուղն, զինարդ ոչ խառնակ գոլ աստ զնա։ Ա՟պա ուրեմն թէ և աստ մարմ նով ջարջարի՛ պահի՛, և այսպէս և անջարջարուի՛ նը. ըստ որում իմանի՛ աճ։ *Օ՟ որ և աստ աճմայինն Պետրոս՝ թէ քո՛ միան

փառացն՝ որ որ խաչե ցաւն։ *Բանզի թէ էր ճանուցեալ աստ ո՛չ ար դեօք զնոյն փառաց՝ ի խաչ հանէին. զարշարե ցա՛ վասն մեր և փոխա նակ մեր ըստ գրոց, որ ի՛ հրէից ըստ մարմնոյ. որ՝ ի՛վ՛ ամենեցունց աճ օրհնեալ յա՛ւիտեան ամէն։ *Բանզի գրեցաւ այսպէս քարոզն և առա քեալն և զնոյն ինքն ու նօղն յինքեան զ՛քա՛սրը բազանն Պօղոս։ *Ա՟սա՛ ինձ և զայնս առ այսոքիւք, զի արդ իմանան զասա ցեալն՝ ինքն առ սամա րացի կինն. դուք երկըր պագէք որում ո՛չն գի տէք, մեք երկրըպագեմք որում գիտեմքն. զի փրը կու՛թի՛ ի՛ հրէից է. որ և փրկեացն զմեզ՝ ո՛չ ըս պասած՛որ և՛ո՛չ հրեշտակ. այլ ինքնին աւր՝ ո՛չ այլոց մահու՛ամբ և հաստատեալ մարդոյ միջնորդութե՛, այլ իւրով արեամբն։

Ընդդեմ դիւսոսի.

քննաբին ոչ չարչարեցաւ ոգի աճ. իսկ թէ չարչարեցաւ իմաստի և յոյժ վայելչաբար որ ի զատ կէն դաւթի.

* Ա՛ս Ա՛յս.

Ա՛ն զիարդ ոչ անզօր մտաց յանդիմանիչ եղեալ և յոյժ հանճարեղ զայս ասել. այլ և խոր հնին միայն, քանզի ոչ զհասարակ մարդ եւս վէմ աճ և հայր՝ ոգի՝ իմիջ նորդի կարգի առեալ, և ատանալով ունելով զոր դեգրութիւնն և զփառս և կալման յարակցութիւն պատուեալ. այլ ըստ մերոյս տեսակի զեղեան վա՛ մեր զոր ի վերն քան զամ ստացեալ՝ զոր յէ ութենէն ներ երևեան բան. Ո՛ ի երևեցի փո խանակ ամենեցուն կէ նաց արժանապէս գին.

* Կանգի վարկանիմ * ՀՃձՀ յոյժ

Յիւս ես.

դամ վանն մեզաց մերոց մեռանե. արդարն վա՛ ան արդարոց. զի զմեզ մեր ձեցուսցէ առ ա՛ճ. մե ռեալ մարմնով և կենդա նացեալ հոգւով. Ա՛ի ցէ ոք արդեօք ոչ վար կանիմ թէ՝ վա՛ էր ոչ պարզաբար և անորոշա պէս ասաց չարչարիլ զնա հոգեկիրն. այլ ի վա՛ եթէ զմարմնովն քանզի գիտեր իսկ յա ղագս այ ասելով որ և զան չարչարութիւնն հե տևեցոյց նմա. ըստ որում իմանի աստուածն, բար ձր արուեստաւորապս ի վերայ բերելով զզ մարմնովն, յորս լինի ցի չարչարիլն.

* Կան * ձէ.*

Այլ ե՛ր և ասեն շաղ փաղփիմն՝ շահախօսու թի և յոյժ շաղեալ յան ձանոյն ինքն չարչարելի, և ոչ չարչարելի. զի թէ

*Ընթերցուածս խօսքին Տա
կառավարութիւն. և զիտոր
Տրդեայն զօրութիւն անհան
ձարաբար սրտացուցա
նեն. Տամարին ուրեմն
և զօրութիւն լի՛ առնել
զ'իվը յարձակումն։
*Կանգուն թըւէր մեր
ձեռուցանել և արատ
ինչ զբնաւին կամին չար
տարկ մարմնով. այլ Տր
այլ ազգ բարեփառ։
*Կանգուն Տ'իվեր քան
զմահ և զապականութիւն.
կեանք և կենդանարար
պոլով ոգի զնծ։ և վկայ
եաց յարութինն, քանզի
յարոյց զիւրն տաճար։
*Որ ևս ատէ զծայրինն
Վօղոս, քանզի ոչ ամօթ
Տամրիմ զաւետարանն.
զի զօրութիւն այն է իվեր
կութիւն ամ Տաւատացե
ղոց. *Լոյս դարձեալ.
քանզի Ճառ խաչին՝ կո
րուստեղոյն յիմարութիւն
է. այլ փրկեալսս մեզ
զօրութիւն այ, իսկ կոչե
ցեալսս զբա այ զօրու
թիւն և այ
Տ

յոյժ անտեղի, քանզի
մարմին եզև բստ գրոց
ոգի ասացեալ միածինն և
ոչ անարժան Տամարեալ
զանօրէնութինն. գրեթէ՛
սատեալ նմա ոգի ընդ իւ
րոց փառացն մարտուցե
լոյ. և զմարմնով չարչա
րելն ոչ բարձրոյ առեալ
յանձն։ *Ա՛մէն էր ոմն
քաջ՝ երկն փրկանին առ
աջնահարհի, իսկ զի կամե
ցաւ վն այսորիկ չարչա
րել տրտմանդրկն քզնամ չէր
բարեացս, վն գոլոյն նոր
բնութիւն աճ. զչարչա
րանացն ընդունակ էառ
մարմին և իւր արար զնա.
զի իւր աւելի և չարչա
րել. զի ոչ այլոյ ուրուք,
այլ իւրն չարչարեցաւ
մարմին։ *Ա՛պա ուրեմն
տրէեցելոյ եզանակի տը
նօրէնութեանն առանց մե
ղադրութե կ նմա եմարտ
նով չարչարելն, և աճա
պութեն ոչ չարչարել. քան
զի կոյն ինքն աճ Տա
մանդամայն և մարդ։

Ը՚նդդէմ Հ՚էսպոլի. ցեալ։

Ն՚ա Ն՚յ։

Ոչ ապաքէն ամօթաբեր զբանն ած մարմին լինել եմրիդնալ ասեմք։

Նահ։ ՃԹ *

Ն՚այ՛ և զհարդ ո՛չ։

Ն՚ա Ն՚յ։

Ա՚պա ուրեմն որ ակարա ցանն մարմնով ըստ որում երևեցանն մարդ, կենդանացա՛ այսպէս ի՛ զօրութէ այ, և ո՛չ յայլ ոյ. այլ ի՛ նոյնէ ի՛ նմա։ Քզի այ էր մարմ նով։

*Նահ * ՃԺ. *

Ակայն հայր աս յարուցանել զնա։ քանզի գրեալ է՝ թէ ըստ կարող ութե՛ զօրութե՛ իշխա նութե՛ նո՛ր, զոր ներգործ ե՛ց յՔրիստոս և նստուցեալ ի՛ մեռելոց և նստուցեալ ընդ աջմէ իւրմէ յերկ նաւս

Ը՚նդդէմ Ա՚նոմեի.

ե՛այ իմաստուն։ *Ո՞վ և ինչքան որդի յորժամ հանդերձեալն էր ելա նել՝ ի փրկական խաչն՝ ասէ, այժմ փառաւորե ցա՛ որդի մարդոյ. և ած փառաւորեցա՛ ինձմա։ և ած փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղ վաղակի փառաւորեսցէ զնա։ *Հանգէ յարեա՛ և աւետեաց զդժոխս. և այս ո՛չ հեռի՝ այլ ան դէն զՀետ էարէարա նացն։

*Նահ։ * ՃԸ. *

Ո՛չ զոր ասէն ամէն ի մասան Պօղոս. եթէ զփրկչէ ինչ խնդրէք ըզ քի որ ինձա ընդ ձեզ խօսի. որ հզօրացեալնէ ի՛ձեզ և ո՛չ տկարացել՝ զի թէպէտ և խաչեցա՛ ի՛տկարութէ՝ այլ կեն դանի՛ է զօրութէն այ, և զհարդ տկարացեալ ո՛չ ասիցէ զբանն որ ի զօրութէ այ կենդանա

Ա. Կիրակի.

Դի գոլ քան զ՚ինամանէ ծննեալ քանն, ստակ յա րակցիքէ պատուհասեալ. և շնորհի մասամբ զծածուքն անուն վիճակեալ. եթէ ինքն իսկ որ քննող ինչ և ճշմարտապէս որ դինէ՝ ինամանուն մարդ կան եղև. և ձևով գէ սեալ էբթև զմարդ տը նօրինաբար.

* Եկն. * Ձժ ա *.

Ա՚յսիցեն արդեօք թե բևս նոքա՝ զոր ՚ի զա ՀակէՆ դաւթի ըզ յա րակցեան ՚ինա՛ ըստ Հա ՀաստատուԹ պատ՚ոյ մար դու՛. և վայելէն կրել զմահ.

Ա. Երեք.

Ա՚յլ ըզՀատ՚ասար պա տիՀն ուժգ աստղ լինել. քանզի եղեցի յա Հէտ՝ ոչ մի թըՀուլ. ոչ և յաստաղագոյնն ասացի. այլ մի ընդ միոյ երկու վարկանիմ զայս և անՀա ՀաստատուԹ՚ի.

Աբէդն Կիւրէղ

Նահատակ ՚ի վերայ ամե նայն իշխանուԹեանց և ՚ի վեր ամ անՀան անուանելոյ.

* Ա. Աստ. *

Ա՚յլ զնա գոլ աստղ ք կենդանատար զօրու Թի Հօր և ծննողին իւրոյ պատուով բանատուրնէս զարդարել. Թէ և եղև մարմին. և ինքն մոգէ վը կայ աստեղին. քանզի ոչ Հայր զուտ կամի կենդա նի առնէ, այսպէս և որ գի զուտ կամի կենդանա ցուցանէ. և զայս առնաշ խատաբար կարօղ գոլով առնել. առ հրէից ժո ղովուրդ ասէր. լուծէք զտաճարս զայն՝ և զերբա ամ՚ուրս կանգնեցից զը ամ։ *Ասկայն որ յա րեաւն և նստաւ ընդաջ մ Հօր յերկնաւորսն ՚ի վեր ամ իշխանուԹեց և պետուԹեանց, և ամ անուն անուանելոյ, արդեօք ոչպէս այլ որ

ասացին և այլ ինչ. և ո՛չ տեսար զասպատուհան յաղագս սրբասանից այն էրրանաց՝ որպէս զգին էրրակեան ոմն՝ բազմագի նուէքեւն առեալ ընդդէմ յարուցից զՃշմարտութի՛ն որոց խորհին զհոտորնակեան։ * Ռան զի միածինն այ քան՝ ո՛չ միջնորդութէ վտնօրէն նուէքին այլ որդւոյ ք՛ զնա և յարակցելոյ՝ ինա կամմամբ խափանեաց զՃ մահու իշխանութիւն, ինքն իսկ ինքեամբ հա՛ տատումացուցանէ՝ առ լուծն, այնչափ սիրեաց աճ զաշխարհ՝ մինչև զայր դին իւր միածին ետ. զի ամ որ հա՛տատայ՝ ի նա մի՛ կորիցէ. այլ ընկալ ցի զկեանն յաւիտեան կան։ * Ն՛ մբարձեալ՝ ի բարձրութի՛ն քան զերս յաշխարհ է, սէրն այ և հօր, մեծ և գերազոյն զնա եղեալ ասացեալ։ վասն կր նըւաստացուցա

ետ զոր ընդ ամենեսեան ցուն է։

*Կոտ։*Ձժբ*

(՝)ուշ նէ՛ արդեօք զայս ի սրբասանից գրոց։

* Ն՛ Ն՛։

Այլ հաստիւմ հա՛տատի և քաւ՛ական արարչ բան յաղագս այսոցիկ. սակայն առանց ամ դան դաղանաց՝ յա՛ երից յար

Ընդդէմ Դ՝եսպոլի։

ծ տակար Յատագովե՛ս յաղագս սրբասանից էրրանաց՝ որպէս զգին էրրակեան ոմն՝ բազմագի նուէքեւն առեալ ընդդէմ յարուցից զՃշմարտութի՛ն որոց խորհին զհոտորնակեան։ * Ռան զի միածինն այ քան՝ ո՛չ միջնորդութէ վտնօրէն նուէքին այլ որդւոյ ք՛ զնա և յարակցելոյ՝ ինա կամմամբ խափանեաց զՃ մահու իշխանութիւն, ինքն իսկ ինքեամբ հա՛ տատումացուցանէ՝ առ լուծն, այնչափ սիրեաց աճ զաշխարհ՝ մինչև զայր դին իւր միածին ետ. զի ամ որ հա՛տատայ՝ ի նա մի՛ կորիցէ. այլ ընկալ ցի զկեանն յաւիտեան կան։ * Ն՛ մբարձեալ՝ ի բարձրութի՛ն քան զերս յաշխարհ է, սէրն այ և հօր, մեծ և գերազոյն զնա եղեալ ասացեալ։ վասն կր նըւաստացուցա

ետ զոր ընդ ամենեսեան ցուն է։ *Ռան զի վե՛ զի ի՛ ոդի նատաւ՝ ուսուցա նեն նոքա, իմ պատուե ցան՝ ի վերին աթոռս և պահակից է հօր. մանա՛ նէ թէ յոյժ սխալա նայց եղիցի հանելն յան դընդել՝ ի հա՛տատարա պատիւ ան՝ զծառայն. ըստացողին՝ զարարածն. թագա՛ւորին զծոլորից՝ զոր ընդ լծոն. վերա դունին քան զամենե սեն՝ զոր ըն ամենե ցուն է։

*Կոտ։*Ձժբ*

(՝)ուշ նէ՛ արդեօք զայս ի սրբասանից գրոց։

* Ն՛ Ն՛։

Այլ հաստիւմ հա՛տատի և քաւ՛ական արարչ բան յաղագս այսոցիկ. սակայն առանց ամ դան դաղանաց՝ յա՛ երից յար

Ա՚ Լուկիա։

խարհ՝ ոչ ինչ ուներով առ ի յայլ. այլ իւր մա
սամբն սպասաւորեալ առ այս։

Ի առն * ձմէ *

Տրնեալ ասեն զվիճ
ճինն առ ի հօրէ՝ զի տնօրինեսցէ զմեքս. ոչ
զի կրեսցէ ըզմարդկայ
ինսն ինքն յիւր բնու
թին. քանզի ան հնարին
է։

Ի՚ Ի՚յ։

Ի՚ր՝ ինքն յիւր բնու
թին ամենևին և ոչ
ինչ. քանզի է անմարմին
ոգի աճ։ արտաքոյ կացեալ
ժամ իրօք քան զժարշա
րանս։ Ի՚այց վասն զի ըստ
իւրումն ձայնի զոր ի՚
ձեռն Պաղմաեերգաւին
քնարի ասէմք. մրմին հաս
տատեաց նմա առ ի՚ հօրէ։
եկն մրմռալ առնել զիմն
ն։ Նմ այս էր որ ի՚ձեռն
պատանին հրէին փրկու
թին
և վերստին նորոգեաց զմա
րդկութիւն։ զի նովաւ և՚ինա
և յոյժ գործը վայել

Սէրոյն Կիւրէղի

նեն զնա հակառորդքն.
ոչ զշնորհատուական որդին
տրնեալ վասն մեր ասե
լով. այլ միոյն յորոց ըստ
մեզ եկամուտ ունելով
զորդեութիւնն շնորհ. ի՚
բնութիւն որդւոյն տեղի
հանեալ էին միածնին
տրնեցելոյ վս մեր։

*Ո՚ր և գրեալ է յով
հաննու հաճատապէս.
միածին որդին որ ի՚ծոց
հօր։ զնաշրդ ոք ոչ զար
մացի ընդ ան ուսուա
նութի նոցա. ի՚ բաց մր
զեալ ի՚ տնօրինութէն
զմիածինն այ բան, ի՚
ներքս բերեն ոչ ասացի
դրուստ փառօք զորդա
ընեալ զմն. և եկամուտ
ունօղ զշնորհութէն ա
նուն։ *Ո՚ր ապա զի՚նչ
մեծ և արժանի աքանչա
նալոյ երևեցի սէր հօրն
այնու հետև եթէ ըզ
մեան ինչ ծիս և զփոքր
ետ վս նորա. նա ուրեմն
առանց անպատնելոյ է ա
սելն, եթէ փրկեցաւ աշ

դեօք ոչ զաւռ ինմանէ երևեալն ասծ բան։ և զի այդ ոչէ ամենեցունց յայտնի իրն. այլ նոյն ինքն որ ի կերպարանս և ի հասատարութէ հօր՝ ըզկերպարան ծառայի առեալ. ոչ ըստ յարս կայութէ կամեան, այլ ինմանութէ մարդկան եղեալ՝ և ձևով գտեալ ոպ զմարդ։ քանզի էր ըստ այսմ իկ և ասծ. հնազան դեցոյց զինքն լինիլ մա հու ջափ և մահու խաչի.

Կան։ *Ձժդ։*

Այլ ասի ասեն վասն նորա թէ շնորհեաց նմա ասծ անուն՝ որ ի վեր է քան զամենայն անուն. զի յանուն յիսուսի ծունր կրկնեսցի։ *Ասկ որ էր բանն՝ յայտ էր զի ասծ։ զինարդ ար դեօք իմացի առեալ։ այլե այժմ հարկաւոր ա՞ ուսցելոյն մարդոյ տալ.

վայելչաբար կանգնել.ք. և վասն ամենայնի որոց ասացիս ամենահաճոյն Պօղոս այսպս դրեալն է. Ո՞ այս խորհեսցի իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ՝ որ ի քս յիսուսի՝ ոչ ինչ յափշտակութէ հաւասար ա՞յ. այլ զանձն ունայնացոյց՝ ըզկերպարան ծառայի առեալ. ի նմանութէ մարդկան եղեալ՝ և կերպարանօք գտեալ ոպ զմարդ. խոնարհեցոյց զինքն լինիլ նա զանդ մահու ջափ և մահու խաչի. վասորոյ և ասծ առաւել քարձրացոյց ի փառս այ հօր։ *Ո՞չ ոք ասես՝ ի կերպարանս այ և հօր. և մըն նա զանդ ի հասատութէն որ առ նա ոչ յափշտա կութէն հաւասարեալ ըզ կերպարանսն եմ զածաւայելութէնն պատիւ. և ի վեր ամենեցունց ըզ դերակայութէնն։ *Ո՛ր

որ ՚ի վերն է քան զամե
նայն անուն։

❧ *Ի ՚ի։ *

Ամենևին իսկ մըտիցե
մեզ քանս ոչ արտաքոյ
դիտման՝ եթէ ոչնչե տուա
ոչ յափշտակութիւն կա
մարեցաւ ըզ լինելն հա
հասար այլ ալէկ լիվը
կութի փառաւք։ *Ի՞ստ
որում երևեցաւն մըդ։
որև աստըն, թէ՝ հայր
մեծ է քան զիս, որ և
անկնէ նմա՝ և ներգոյ
միշտ՝ ըստորում իմանի
ա՛ծ։ և՚ինամանէ ծննելն
ըստ բնութե՝ զանվրէպ
նմանութի ունել առնա
ըստ ամի որ ինչ և իցէ։
և ա՛ծուեն վայելել փա
ռաւք։ *Ի՞րդ պարտ էր
զիջեալն վե՞ր իմարդ
կութես չափ՝ ոչ անկա
նել կարծել ՚իներգոյնէն
նէ ըստ բնութե պայծա
ռութէն, և գերսուն
կուէն, այլ և յոմանցունե

ՁՃՂ թեն

Այբուն Ակուզի

զոր ՚ի վերն քան զամա
նուն։ զի մի՛ յանկամանս
ինչ խորհեալս ըմբռնի
ցիմք յաղագս միածնին։

❧ *Ի ՚ի։ *

Ապա զիարդ ոչէր լա
ճագոյն անհամեմատա
քար մարդացելոյն վասն
մեր ըստ բնութե որդւոյն
տրբեալ ասել զայն առ ի
հօրէ։ զի և իմարդկու
թեն իմացի ա՛ծ և՚իգե
րագոյնս քարձրութենէն
որ զըստ մեզ խոնարհու
թինն էառ։ զի մի՛ նոր և
այժմու երևեալ հրեշ
տակաց և մարդկան՝ մուծ
ցի ա՛ծ։ զա՛ծութենէն ըզ
փառս ոչ էապէս ունե
լովն այլ արտաքուստ և
եկամուտ և միայն կա
մեղով այ և հօր։

❧ Ի՚ան։ *Ճ Ժ Ե *

Ամա արդեօք առ՚է յայ
հօրէ ծնեալդ բանի
տրբեալ ասելդ զանուն

Ընդ երի՛ գնեսցուք.

Նախ քան զնոյն իսկ ընդ լինելին աշխարհի իւր գոյ առ ի միշտ և հանապազ առ ի յայ. ըզ մըշտնջեն նաեւորակիցն հօր և այ բանն. աթոռակիցն և առանձնաեւորակիցն նր։ *Ա յանդրդ առ ամենի մասն աւետարանիչն Յով հաննէս. Թէ՝ բանն էր առաջ և աջ էր բանն.

*Ի՛ն. * Ձ ժ է. *

Ի մէջ ոչ եդեալ։

*Ա՛ն - Ա՛յ։

Ա՛րդ՝ ոչ փառաց տր գոլով. եւապայ իջուցեալ զինքն միջոցաւ յանար գուն ծառայի կերպի, զներգոյն իւր փառս առնուլ խնդրէ. եւզայս առնէ մարդավայելչաբար. այսպես եաջ գոլով միշտ, առ իւրոյն աջութեան գերասնակութեան և փառս ի մերոցս չափուց ելանէ։ * Ի՛ * ոչ միով գործ այլ առնէ

Ի՛ն. * Ձ ժ է.

Ի մէջ ոչ եդեալ։

Ա՛ն - Ա՛յ։

Ա՛րդ՝ ոչ փառաց տր գոլով եւ զոր ընդ մեզ ելեալ

Ի՛ն. * Ձ ժ է.

Թէն ըստ մեզ գլուխն ունելով աջակալ. և՛ի խոնարհութեա քարձրն եւոր բնութի՛ն նր՝ ոչ տր էհաւ վե՛ր մարդկութեն երկրպագիլ առ՝ի յամէ նեցունց, քզի կրկնի՛նման ամ ծուն եր երկնաւորաց և երկրաւորաց. և ամ լեզու խոստովանեսցի տր գոլ հա՛ւտաց եաջ հօր։ * Որ և ասաց առ ի յերկինս հայր և աջ. հայր փառաւորեա զիս փառօքն զոր ունէի նախ քան զգլինիլն աշխարհի առ՝ի քէն. արդ եօք նախ քան զգլինիլն աշխարհի էառն ասեն միաճինն ըզ յարաւոյթե կալ ման.

*Ի՛ն. * Ձ ժ է. *

Ի՛ մէջ ոչ բնաւ.

Ա՛ն - Ա՛յ։

Ոչ արդեօք էին որ ըզ փառան խնդրէն զոր և

Ի՞ Աբէլեան.

մարտութեամբ. այլ որ
դի մեզ զոր ի զաճակէն
Գառնէն ընծայել ընդ եբ
նութեամբ որդւոյն. և
ճշմարտապէս յայտ է թէ
ընդ միաճնին։ *Ո՛ր
և աղղակէ՝ Հաճ աստեաւն
արբալանն գիր։ առաջին
մրդն յերկրէ հողեղէն.
խակ երկրորդն մարդ՝
յերկնից։ *Այլ եւինքն
խակ որդի առէ. թէ իջի
յերկնից՝ ոչ զի արտարից
զկատն իմ, այլ զկատն ա
ռաքչին իմոյ. զի զնամ
զոր ետ ինձ Հայր՝ ոչ կո
թռտից ի նմանէ. այլ
յարուցից զնա յաւուրն
յետնում։ *Որ զմ՛ոք
առեն ըզ ի յերկնից է
ջեալն, քանզի ծնանի
մարմին ի նմանէ՛։

*Նոյն *ձայն *

Յայտ է զի զոր յայ հօ
րէ ծնեալ բանն. քան
զի Հաւատարիմ ոչ այլ ինչ
քան զայս խորհիլ նոյ։

*Սրբոյն Աւետեաց։

այնուհետեւ որդւոյ ըստ
բնութեանն եւ ճշմարտի եւ
ըստ մեզ եղելոյն եւ մարմ
նացելոյ՝ կրկնի՛ ամենայն
ծռունդ որպէս այժմ ա
սացի։ քանզի զայս խոր
հեալ աստանօր եւ հա
ւատացեալ, ի պարտս
էորուն մարդապաշտու
թեան ի բաց ազատեմք
զերկինն եւ զերկիրն։

*Բանզի գրեալ է՝ ան
ա քոմ երկիրն պատցես
եւ զնա միայն պաշ
տեացես։

*Նոյն *ձայն *

Յոլովից աստարութեց
պէտս ունի ի վերայ այսո
ցիկ բանս. արդ՝ ճկ և
այլով մտածութեամբ
հաստատեա մեզ ըզ
խորհուրդս։

Ի՞ Նոյ։

Պատուիրեաց եւիւ և
յոյժ յօժարապէս ա
սէր թէ մեղանիդ ինչ

* Ի՞ՆՉ ԻՄԱՑԱՒ *

Ի ՄԱՆԿԱՆՍ ԻՄՔ։

* Ի՞ՆՉ ԻՄԱՑԱՒ *

Ընծայուք զմեռանիլ վայել
է ապիկս . վասն զի ես էր
քարոզ օր քնութիւն
ծնունդն . իմացի գոլ
և ինքն քարի։ և կամ
որպէս նոյն ինքն քա
րին։ քանզի ի պատճէն
ծառն ճանաչի ըստ ի
րոյն ձայնի, և ճշմարտե
զայսպէս ասելն թէ՝ որ
եռես զիս՝ եռես զՀայր իմ . և
Հայր մի՛ եմք։

* Ի՞ՆՉ ԻՄԱՑԱՒ *

* Ի՛մարմնոյ աստուածն .
եայց Հա՛ստատութիւնա
ղօտաբար թըմբե
ցեալ աստուածն
ալիսն։

* Ա՞ՐԱ Ա՞Յ։ *

Ա՛ուղղակի ոմն ընկերս։
գրէ՝ ուրեմն և իմաս
տուն Յովհաննէս . որ
ի վերուստն գայ՝ ի վե
րոյ է քան զամ։ և ապա
զինարդ կամելով Հօր յա
րուցանել զամբիծն
նման և զբարի ծաւալեալ
լուծ գործ եղեալ։

Կանգնի այ՛ն ապրեցու
ցանելն։ * Ինքն առաջ
լինել ո՛չ զի արուսեկ
զկաս լեր, այլ զՀօր,
արդեօք Համարձակիցի
ոք քեզ ի մեզ այ և Հօր
քաղցրութիւնն վերջա
նալ զառ ի նմանէ ծը
նեալն քան . և՞չ բնաւ
դոլ բարի . և ըզյարու
ցանելն տրտեալ և ապրե
ցուցանել յապականու
թենէ անվայելուչ
գոլ նմա։

զառ մեզ նմանուԹիս առ
նու. պարտ էր կրել և
զբարբարանն զհրէից
անզգուշուԹեն Թշնամանն
լինաւ. այլ էր նմա ծանր
բարբարանաց անփառու
ԹիւնՈր և հատեալ ժա
մանակին յորում և պրան
էր յաշագս ամենեցունց
կենացն համբերել խաչի.
զի մի՛ բարբարին ակա
մայ երևեսցի, մարդկօ
րէն առնէր զմուտն ոչ
ձևով աղօԹից ասելով.
հայր եԹէ հնար է՝ անց
ցէ բաժակս այս յինէն.
բայց ոչ ոչ ես կամիմ,
այլ ոչ դու. Ա. ըդ՝ լքա
նել ասի յերկնից, ոչ
ակամայ արարեալ զի
ջուծն՝ զի կանգնեսցէ ո
րոց՝ ի յերկրիս զյարու
ԹիւնՈւ. զի և ինքն միայն
նորահաւեսաց մարդոյս բը
նութ. քանզի եղև անդ
տանիկ՝ ի մեռելոց և ոչ
ոք ոչ ոք ոչ ոք

Ա. Կորնթ.

զի ոչ ակամայ լինիլ ա
նուագ որդւոյ խափա
նել զմահ՝ և՝ իբրև հա
լածել՝ ի մարդկայնոցս
մարմնոյ զապականուԹիւն.
քանզի ոչ զըՆարձանայ
ընդ կորուստ կենդա
նեաց՝ փրկանք են՝ լինե
լուԹեան աշխարհի ըստ
պրոց. եՆ նախանձու
բանարկուԹիւն եմուտ մահ
յաշխարհ. այլ ոչ էր այլ
ազգ ժպիրհ բռնուԹիւն
մահու շարժել. բայց մի
այն ՝ի ձեռն մարդանա
լոյ՝ միածնին. *Ա. յա
ւիկ երևեցաւ ըստ մեզ.
և արար իւր մարմին զոր
ընդ ապականուԹիւնն ըլ
նուԹեն սահմանի. զի
որով հետև էինքն կենդ
քանզի ծնանի՝ ի կենդա
հօրէ, անկեսցէ զիւրն
բարի՝ ինքն. այսինքն
զկենդանին. կամեցեալ մի
ոք ոչ ոք ոչ ոք

Ի՞նչ է մարդ։

ադամ, ոչ յադամայ եւ ղեաղ ըստ մարմնոյ. եւ սկիզբն երկրորդ որոց ի յերկրէ. վերստաւեղ ծեալ նոաքն մարդոյս քննել ինարտաւանն կե նաց արբուխք եւ անապատ կանուխք ի ձեռն մեռելոց յարուխեանն։

*Կանգուն խոստանեցաւ մահ ոչ առեալ յանձն ըստ քննութեան կենացն ընդ ապականութիւն դնել զիւր մարմինն քանզի ոչ էր հնար քի ըմբռնիլ ի նմանէ ըստ ածայնոյն պետրոսի ձայնին. եւ էանց այսպէս ի մեզ բարին որ ինարտաւանէն։

Կան։ * Ձիւն. *

Յաճելիս ասացեր։

* Ն՚ա Ն՚յ։ *

Տե՛ս ինձ առայսօրիւք եւ զայն։

Կան։ Ձիւն *

Ուրեմն երկրորդ ա դամ զառ ի յայլ հօրէ քանն ասեմք անուա նեալ։

* Ն՚ա Ն՚յ։ *

Ոչ մերկ ուրպէս ասացի, այլ եղեալ յաւէտ նմանութիւն ըստ մեզ. զնա ասեմք գոլ եթէ ոչ է մարդհօրէն. այլ ածա վայելուչ յաւէտ գոլ ի հոգի կենդանարար։

*Արեւեցաւ երկրորդ

Ադամ ոչ էր

մեք ասացին չարչըն քէն ըստ որում երեւեցաւն մարդ. թէ եւ ինաց ան չարչարել ըստ որում ի մահ ա ծ։

* Ն՚ա Ն՚յ։ *

Ն՚ յապէս ասեմ. յիշեա զասելն ածաշունչդ ըզ որ. եղեւ մարդն առա ջին ադամ ի շունչ կեն դան։ ի հոգի կենդանարար

Կան։ * Ձիւն *

Ուրեմն երկրորդ ա դամ զառ ի յայլ հօրէ քանն ասեմք անուա նեալ։

* Ն՚ա Ն՚յ։ *

Ոչ մերկ ուրպէս ասացի, այլ եղեալ յաւէտ նմանութիւն ըստ մեզ. զնա ասեմք գոլ եթէ ոչ է մարդհօրէն. այլ ածա վայելուչ յաւէտ գոլ ի հոգի կենդանարար։

*Արեւեցաւ երկրորդ

Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.

Ընդ զինարդ՝ իմաստ անդր
Նորա միտումք ըստ
երանելոյն Պօղոսի ձայ
նին՝ քանզի ասէ, որք մի
անգամ միրտեցաք ի քո
յ՝ ի մահ անդր նորա
միրտեցաք՝ այլ միտր
մի հանապա՝ մի միրտու
թիւն՝ և ոչ ուրեք ասէ
թէ յայլ ոք, և սաւանձ
նապէս որդի որ՝ ի զա՛ա
կէն դաւթի՝ միրտիմք՝
իսկ զի ամ գոլով քնու
թիւ՝ անդր իմացի քան
ըզբարբարոսն՝ և ապա
բարբարիլ կամեցեալ, զի
ապրեցուսցէ զորս ընդ
ապականութիւն՝ նմանե
ցան ընդ այլ ոմն՝ ի բերկ
րես՝ և ծնունդ կրեաց
ի կնոջէ ըստ մարմնոյ՝
և իւր արար զնա ոմն ասա
ցի մարմինն զկրօնն՝ զմահ
ձաշակել՝ և յառնել գար
ձեալ՝ զի ծնալովն ինքն
անբարբարելի՝ մարմնովն
իւրով առաւցի բարբա
ռագէտ լեալ։

Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.

Ասաց տէրեան՝ քո առիր
աշակերտան՝ գնացէք
աշակերտեցէք զամ հե
թանոսս՝ միրտեցէք ըզ
նոսա յանուն հօր և որ
դւոյ և հոգւոյն սրբոյ՝
Ա՛րդ՝ միրտիմք՝ իսուրք
և ի համագոյ երրորդու
թիւն զոր ի հայր և յորդի և հոգին՝ ա՛
սեմք թէ ոչէ ճշմարիտ
զոր ասացիս՝

Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.

Ո՞չ զինարդ ոչ

Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.

Ո՞չ ապաքէն հայր իմա
ւամբ զծնօղն, և արդի
դարձեալ զառ ինամանէ
ծնեալն ըստ քնութե ըզ
միածինն ասէ քան՝

Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.

Ա՛ռնեն իսկ՝

նակ ուրեմն էր իրն՝ քի. քանզի զատիկ մեր զե նաե՛ քա՛. զի զԺպիրհ էշ խանուքեն մահու՝ լուծ ցէ արեառքեն խրով. և լուտացի զորս ընդ երկ նաե՛ս։ * Քանզի գնող գնեցաք. և ո՛չ եմք ան ձանց տեարք։ քզի ինն փոխանակ ամենեցուն մեռա՛, քան զամենե սեան հզօրագոյնն. զի ինդնիքաւչ լաւ անձանց կեցցեն, այլ նմա՛ որ ի վը ամենեցուն մեռա՛ և յարեա՛։ * Օ՛ որ ասէ ածայինն առաքեալ. ես օրինօք օրինացն մեռայ. զի ով կեցիկ՝ և ընդ քի խաչ ելեալ. և կենդանի եմ՝ ո՛չ ևս ես, այլ կեն դանի է յիս քա՛։ իսկ որ այժմ կեամ մարմնով՝ հա ւատով կեամ որդւոյն այ որ սիրեացն զմեզ, և մատնեաց զանձն իւր վը մեր։ Արդ՝ քի եմք ամե նեքեան. և նովաւ հաշտե ցաք ընդ հօր՝ մրմնով չարչա րեցելոյն զձգնէ վը

րեալ։ * Քանզի այսպէս ապրեցոյց զԻսրաւանէլան։ զոր և ասէր իսկ յայտնա պէս։ ես եմ Տէր Հովիւն քոյ. Հովիւ քոյ զանձն իւր դնէ՝ ի վը ոչխարաց իւ րոց։ * Եթէ ոք զայս և՝ի մովսիսեանն գիրս. որ պէսզատեր ի տակաւին առաջնոյն։ քանզի քա էր յապականութ և ի մահ անէ ոչնարին զեներն՝ զոր յիսուսի լէն. և զարհուրեցուցա ներ զառաքեալն. զի օրի

անուն։ *Կանգուն այս
պէս ունուղի ըստ քնու
թեն ունի խորհուրդն գիտա
ցին հակառակորդքն,
պատշաճի՛ նմա՛ւ ևս ըստ
մերոյ եղանակի ասելն թէ՝
ես եմ ձշմարտութիւն։
*Կանգուն գիարդ ձշմար
տութիւն ասի՝ որ ոչինչ կ
այսպէս օտարն և ստու
անունն։ այլ ասկայն ձըշ
մարիտէ քո։ և՛ի վեր ա
մենեցունց ոյք ածէ։ քան
զի ինձ որ ինչ էրն ընդ
թէ և եղև մարմին։
*Ո՛ւ որ՝ իվերնէ քան
գայ՝ և յամենեսեան ե
գեալ վերայ մարդութեն
ամբողջ պահելով զդոյն
իվեր քան զամ։ և
անդր քան զարարա
ծոցս էսփ։

Ի՞նն։ * Ձիւը *

Ինչ՝ ասէ էարչարելն ա
ստուածութեցուցա
նէ՝ ասէ էարչարելն ա
ռել ևս զանձին զանփա
ուտութիւն։ և անպատանեա
ցի այսուհիկ և նոյն պատ
ճառ

Սուրբ Կիւրեղ

վերայ մեր։ զի զամեզ ցու
ցէ մաքրեալս։ *Կանգի
գրեալէ թէ՝ վերայ
իմ զի սրբեցէ արեամբն
իւրով ըզժողովուրդն՝
արտաքոյ դրանն չարչա
րեցաւ։ *Նոր դարձոյ
զամեզ զերբեւեան օտարա
ցեալս և թշնամիս՝ խոր
հրդովք և գործովք չա
րեօք, այժմ հաշտեցոյց
մարմնով իւրով ի ձեռն
մահուանն։ յանդիման
կացուցանել զմեզ սքա
և անբիծս առաջի նոր։
*Ասէ՝ ի միտ առնուա
թէ զիարդ իւր արիւն
և իւր մարմին ասէ զսր
հեան վերայ մեր։ զի միայն
ուրդի՛ք զնա առաքեալք։
զայն իմացեալոյ ոչ մատա
նաւոր և աստուածային
թէ պատուհասելոյ և եկա
մուտ ունուղի զփառան՝
և ոչ էապէս զդերբունա
կութեն, յորմէ՛ հատ
և ոչ դէմ իմն՝ իվեր ար
դեօքն։ և՛ի վեր քան
զամենեսեան ածուքն

ի նոյն ժամ ձայնեսցէ։

Ի՝ Ա։

Ո՛չ ապաքէն հրէից գայթակղութիւն առնէ լինիլ գչարչարանն որ նմա, եւ յունաց յիմարութիւն, քանզի ի սմանէ առացին բեւեռել առեամբ իւղ փայտին, եւ զմահ ըստանալ խրատուց, գլուխ շարժէին իւր ընդ եթէ որ դի եւս այ՝ էջայժմ իխաչէ այսի եւ հաւատասցուք ի նէ։ քանզի կարծէին թէ ի նոցայն զօրութենէն պարտեալ լմբըռնեցաւ եւ չարչարեցաւ։ *Քանզի մոլորեցան եւ համարէին ոչ ճշմարտապէս որդի գոլ այ զնա. միայն տեսանելով զմարմինն։ *Եւ հրէականացն եթէ զխորհրդոյն խորհուրդ, գի եւ գիտէր

Ընդ դէմ ձիեսոյէ։

Ի՝ Ա։ *

Քանզի *ձիւթ. * քաղի եւ ոչ էր կնաւր առ նոսա իմիտ։

Ի՝ Ա։ *

Ո՛չ ապաքէն հրէից գայթակղութիւն առնէ լինիլ գչարչարանն որ նմա, եւ յունաց յիմարութիւն, եւ հրէականացն եթէ զխորհրդոյն խորհուրդ գիտէր եւ ոչ ճշմարտապէս որդի գոլ այ զնա. միայն տեսանելով զմարմինն։ *Եւ հրէականացն եթէ զխորհրդոյն խորհուրդ, գի եւ գիտէր

Ընդ դէմ ձիեսոյէ

Ա. Աբրահամ

ընծեալ լինիլ. և ասէ վասն զօրութեանն ու ներով ցուցցուն։

* Բան. * Ձ. *

Այն ասպն զինքն զարհուրիլով
նոյն ինքն զարհուրիլով
ոչ զարհուրեր։

* Ա. Ա. *

Ապարհով խրով զարքա
րիւով, և ոչ ապուեն
գնութիւք. և անձառելի՛ն
ամենևին որ՝ իվը այսո
րիկ բանն. և ոչ ուրեք
հասու եղիցին միտք այս
քան նուրբ և դերամբար
ձեալ խորհրդոյս. սա
կայն հեռևելք յուղղու
թիւն մտածութեց և՛ի
վայելուչն հայեցել բան,
ոչ յասելոյն զարհարիլ ը
ատրացուցանելք զնա.
զի մի՛ նախ քան զայս և
զլսա մարմնոյ ծնունդն
ոչ նը՝ այլ՛այլ ուրեք ասի
ցեալք գոլ։ * Ա. Յ և ոչ
յաղթայինն նը և՛ի վերայ
զարձեալ գնուին լինիլ
ձ ըստ սրտիցեմք

* Արեան Աւետեաց.

և ոչ զլսա իւրեք եղանա
կի՛ զի միտ առնուլ կարա
ցեալ. անմտութիւն գոլ
կարծէին զասելն թէ՝ մե
ռաք ըն ալ աշխատիմ կե
նալ։ * Ա. յլ այս թլսե
ցեալ ընդայ անմտութիւն,
իմաստասիրացայն է քան զգ
մարդիկ։ * Կանգնել խոր
է քանս և վերինն իմաս
տութիւնն լցեալ որ՝ իվը
ամենեցունց փրկչին քի։
* Ն՛ սկսարուի գոլ թլը
ընծեալ առ՝ի հրէից՝
և՛ զօրագոյն քան զմար
դիկ քանզի փրկեաց զգ
մեզ միածինն այ բան.
զառ մեզ նմանուիս զգե
ցեալ, զի մարմնով զարքա
րեցեալ և յարուցեալ՝ի
մեռելոց, ՝ի վեր քան զգ
մահ և զապականութիւն
երևեցուսցէ զմեր բնու
թիւն։ * Ն՛ է կանգնեն՝
գերագոյնի ձեռին քան
զմեր սպասաւորեցին զօր
գոյնէ քան զմարդիկ. որ
կարողութիւն որ ըստ մեզ
ասէ՝ի հարկանել թլը

ՈՐՈՇԵՄՔ ԶՈՐ ԻՆՉ ՄԱՐԴ ՆԱՅՆ Է, ՔԱՆԶԻ ԽՈՍԱՑԻ ՄԱՐՄՆՈՎ ԻՒՐՈՎ ՀԱՐՀԱՐԵԱԼ ԸՍՏ ԱՅՍՄԻՆՑԻ ԴՐԻ. ՈՐ ԵՒ ԱԾՈՒԼՔԷՆ Ո՛Չ ՀԱՐՀԱՐԵԱԼ ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ. ԹԷ ԵՒ ՈՒԿԱՐԱ ՆԱԽ ԱՄ ՕՐԻՆԱԿԱՑ ԶՕՐՈՒ ՎԵՐՋԱՆԱՅ. ԱՍԿԱՅՆ ԱՌՆԷ ՄՈԱՑ ԵՐԵՒՈՒԹ ԻՄՆ ՆՈՒՐԲ ԻՐԻՆ. ԵՒ ՈՉ Ի ՁԵՌՆԻՆ ԻՆՉ ՀԱՆԷ Ի ԲԱՐՁՐՈՒԹԷ ԵՒ ՅԱՌԱՋԵԼՈՒԹ ԲԱՆԻ. *ԿԱՆԶԻ ՈՉ ԵՐ ԿԱՅ ԵՒ ԿԱՄ ԱՅԼ ԻՆՉ ՆԻՒԹ ԱՅՍՊԻՍԻ Ի ՀՈՒՐ ՄԵՐՁԵ ՑԵԱՅ՝ ԸՆԴՈՒՆԻ ԶՆԱ՝ Ծ ԸՆԴ ՆԱՆԻ ԶՔՈՑՆ. ԻՍԿ ԵԹԷ ՈՔ ԿՈՒԱՆԵՑԷ ԶՆԱ՝ ՆԻՒԹՆ ԸՆԴՈՒՆԻ ԶՔԱԽՈՒՆ ԿԸ ՈՒՆԻՆ, ԵՒ Ո՛Չ ԻՆՉ ՁԵԱՍԻ ԱՄԵՆԵՒԻՆ ՀՐՈՅՆ ԲՆՈՒԻ Ի ԲԱԽՈՂԷՆ ԶՆԱ. ԱՅՍՊԻ ԻՆՉ ԻՄԱՑԻՍ ԵԱՄԱՐՄ ՆՈՎ ԱՒՐՆ ՀԱՐՀԱՐԻՆ. ԵՒ ԱԾՈՒԼՔԷՆ ՈՉ ՀԱՐՀԱՐԻ ՈՐԴԻ. *ԱՒՐ ՆՈՒՄԱՔ ԱՍՑԻ ՅԱՐԱՑՈՒ ԵՆ ՈՒՊ ԱՍՑԻ ՅԱՐԱՑՈՒԹԻՒՆ ՁԻՑՈ ՀՈՒՐԹԻՒՆՔ, ԵՒՅՑ

ՈՐ ՅԵՐԿՆԻՑ ԻՋԻ. ԵՒ ԿԵԱՆԱՆ ՏԱՄ ԱՇԽԱՐՀԻ. *ԱՒՐ ԵԹԷ ՈՔ ԿԵՐԻՑԷ Ի ՀԱՑԷՍ ՅԱՅՍՄԱՆԷ՝ ԿԵՑՑԷ ՅԱՒԻՏԵԱՆ. ԵՒ ՀԱՑՆ ՀՐԵՍ ՏԱՑ՝ ՄԱՐՄԻՆ Ի ՄՂՈՎ ԿԵՆԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻ. *ԱՒՐԴ ԵԹԷ Ե ՄԱՐՄԻՆ ԱՅԼ ՈՐԴՈՅ ՔԱՆ ԶՆԱ ԸՍՏ ՅԱՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Ե ՀԱՐԿԱՆԵԼ ԻՒՐՈՅՆ. ԵՒ ՀՆԱՐԻՀԻՆ ԿՈ ՀԵՑԵԼՈՅ ԱՌ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՁԱՅԱ ՀՈՒԹԻՆ

ԼՈՒԿԱՅԻ ԺԱ.

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՌԱՔԵԼԻՆ.

*ԱՒԵՏԱՐԱՆ *ՁԵՌ *

ԱՍԱՑԵԼ.

Ա՛- Ա՛.

ԱՅՍ ՈՉ ԱՆ ԸՆԴ ՄԻՋԱ ԲԱՐ ԻՒՐ ԵՂԵԼ ԲԱՆԻՆ ԱՆՁԱՌԱՊԷՍ ԵՒ Ի ՎԵՐ ՔՂԶԻԱՍ ԵՒ ՂԲԱՆ ՄԻԱՒՈ ԲԵԱՆ ԸՆԴ ՆՄԱ ՄԱՐՄԻՆ, ՁԻՄԱՐԴ ԽՄԱՑՔ ԿԵՆԴԱՆԱՐԱՐ ՄԱՐՄԻՆ. *ԿԱՆՂԻ ԱՍԷ՝ ԵՒ ԵՄ ՀԱՑՆ ԿԵՆԱՑ ՈՐ ՅԵՐԿՆԻՑ ԻՋԻ. ԵՒ ԿԵԱՆԱՆ ՏԱՄ ԱՇԽԱՐՀԻ. *ԵՒ ԵԹԷ ՈՔ ԿԵՐԻՑԷ Ի ՀԱՑԷՍ ՅԱՅՍՄԱՆԷ՝ ԿԵՑՑԷ ՅԱՒԻՏԵԱՆ. ԵՒ ՀԱՑՆ ՀՐԵՍ ՏԱՑ՝ ՄԱՐՄԻՆ Ի ՄՂՈՎ ԿԵՆԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻ. *ԵՒՐԴ ԵԹԷ Ե ՄԱՐՄԻՆ ԱՅԼ ՈՐԴՈՅ ՔԱՆ ԶՆԱ ԸՍՏ ՅԱՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Ե ՀԱՐԿԱՆԵԼ ԻՒՐՈՅՆ. ԵՒ ՀՆԱՐԻՀԻՆ ԿՈ ՀԵՑԵԼՈՅ ԱՌ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՁԱՅԱ ՀՈՒԹԻՆ

Ա. Աբրահամ

յարակից ելոյն՝ ինձ որ դուն մարդոյ է պատճառականն նորա մարմինն։

Ա. Այր։

Ա՛յժ ապա թէր ուրեք երթիցէ՞ մեծ խորհուրդ բարեպաշտութեն, քան զի՝ ի բաց բառնի ոչ երբեք անթերի այ ունայնութենէն և խոնարհութենէն դրով՝ ի հերպարան և՝ ի հանապատութե հօր։ կամեցեալ վա՛ռ մեր զհեր պրանս ծառայի առնուլ ևնմանութիք լինիլ ըստ մեզ։ և հաղորդ լինիլ մարմնոյ և արեան։ և զմարդանալոյն անօրինութիք բոլոր ընդունել որով ընդ երկնաւո։ *Կանգնատ րինն՝ ի ձեռն նր նորոգել զայս հօր նովաւ, զորս՝ ի յերկինս և զորս՝ ի յերկիր՝ ըստ որում գրեցինք։ *Ա՛րդ՝ եթէ ոչ զմեզ նոյն դուլ առեն զմիութիւն ծրինն աճապարեալ պէտ հանդերձեալ և մարդ ձգիք հօրէն

ութիւն, զնմարդ արդեօք իւր անուանէն զնա՝ որ սրտերն ուչ գիտէ։ *Ո՛ վ ճառէ և կենդանագործ ծեսցէ զաշխարհս, եթէ այլոյ ուրուք մարմին է, եթէ ուչ իւր եղև կե նացն։ յայտ է զի յայ հօրէ բանիցն։ *Յաղագս որոյ առ իմաստուն յով հաննէս։ և գիտեմք զի որդին այ եկեն ևետ մեզ միտս՝ զի ճանիցուք զնա։ և եմք՝ ի ճշմարտի որ դուզ նր յն քի։ սա՛ն ճշմարիտ աճ՝ և յաւիտե նական կեանք։

Ման։ Ձկիք*

Ա՛յլ վարկանիմ թէ առ այս ասեն զաստուածն՝ ի նմանէ և յոյժ հանաստատ բար։ *Ա՛մէն ասեմ ձեզ։ եթէ ուչ ուտիցէք զմարմին որդւոյ մարդոյ՝ և լսիցէք զարիւն նր՝ ուչ ունիք կեանս յանձինս։ արդ՝ իմանամք ասեն մեք եթէ ուչ այ բանին, այլ

դանարար մարմին, որ
ըստ իւրոյն բնութեան
պարտէր զապականու-
կրել՝ եթէ ոչ եղեալ էր
իւր կենդանատարծուին
զայ՝ բանիւ. * Քանզի
այսպէս ներդործէ զնո
րայն, զկենդանարարն
նոր զօրութիւն առեալ և
պահանջելի ինչ ոչէ։
* Եթէ ճշմարիտ եթէ
՝ինչութիւս ինչ մերձեցեալ
հուր՝ ոչ զոլով՝ինա ջեր
մութիւն ըստ իւրեանց բ
նութեան՝ տայ նոցա ջեր
մութիւն։ քանզի մուծա
նէ՝ինուսա յոյժ հարըս
տապէս զներդոյին իւրոյ
զօրութեն ներդործու
թիւն։ զիարդ ոչ յաւէտ
մուծանէ այծ զոլով
քանն յիւրն մարմին զ
կենարարն իւր զօրու
ներդործութիւն միաւո
րեալ ընդ նմա և իւր
արարեալ զնա անշփո
թաչէր և անախտախտապս։
ըստ որում ինքն դիտէ
Երանակի։

կօրէն ասացեալ, և հայցն
զոր ես տաց՝ մարմին իմ
է վասն կենաց աշխարհի,
և այլ քան զնա առանձ
նապէս յիմանալիք որդի
մարդոյ, ապրեցոյց զմեզ
ոչ նոյն ինքն որ ըստ դր
րեցելոցն, այլ մի՛ յ
ինքն։ * Եւ կենդանա
դործին այնու հետև
զոլք ընդ ապականութիւն,
ոչ այլ որ կենդանագոր
ծելն է կարօղ, այլ՝ի միու
ջէ որոց ընդ ապականու
թիւնս ինորհին վիճակեցե
լոց ընդ մեզ զկեանն։
* Ասէ եթէ ճշմարիտ է
թէ եղև մարմին քանն
ըստ գրոց, և յերկիրի ե
րևեցաւ և ընդ մարդկան
շրջեցաւ, զծառայի կեր
պարանս ունելով իւր,
կոչեցի և որդի մարդոյ.
թէ և առաքին ոմանք՝ի
վերայտորիկ՝ յանուանէ
նութիւն պարտաւորութի
արկեալ զինքեանս ըմ
բռնեացին։ * Քանզի
ոչէր այլ ազգ լինելիւն

դրեաց իմաստուն Ճար
տարապետն և նորայոյն
խորհրդոց քննայատ որ
ծօղ։ *Ա՛րդ՝ մի որդի
հանաւնմք գոլ այս և հօր.
և միով դիմաւ իմանամք
զնոր մեր յա՛քս ծնեալ
յայ և՛ի հօրէ ածաբար
ոչ քան նախ քան զամ
յաւիտեանս եւ ժամա
նակս։ իսկ՝ ի յետին ժա
մանակս յաւիտենից՝ ըզ
նոյն ինքն եղեալ՝ ի կիր
նոյէ ըստ մարմնոյ՝ նմա
հեռևեցուցանեմք զածա
վայելուչն. և՝ նոր ասեմք
լինիլ զորս ըստ մարմ
նոյ ծննդեանն, և զորս՝ ի
վե՛ր խաչին չարչարանն
իւրացուցեալ զամ զորս
իւրոյն մարմնոյ՝ և մնա
ցեալ անչարչարելի ածու
թեն բնութէ։ *Քան
զի այսպէս կրկնի նմա
ամենայն ծուռն, և
ամ լերուս խոստո
վան լինի եթէ տէր է
յա՛ քա՛ի՝ փառս
այ հօր. ամէն։

Ճշմ՛ երբոյն

Սէրոյն Կիւրէղ

*Ի՛նն։ *Ձէվ։ *

Յարիւնաւոր ուրեմն է
խաստովանիլ եթէ ոչ
ուրուք ընդ մեզ եղե
լոյ ամենևին իւր լինիլ
մարմին յայ հօրէ քա
նին, թէ և անձնաւո՛ր
լմանի հոգւով լմանա
լեաւ։

Ա՛ն Ա՛յս։

Ամենևին իսկ. թէ զան
մոլարն քան հաւա
տոյս ուղղեացուք, և
ճշմարտութեն պատո՛ի
րանացեմք տուիոլք. և
սրբոց հարցն հետազո
տեմք զհաւատ՝ ո՛չ եղել
արտաքոյ ուղղութեն.
և՛չ թողեալ զարքունա
կան ճանապարհն. և ո՞
մանց վայրապար առա
պելաբանութեք ըզհետ
երթեալ։ *Ա՛յլ լինել
քան զեդեսան ընտրեա
լ ոչ ոք կարէ դնել
ի՛վ՛ նորին հիման այս
ինքն քրիստոս քանզի հիմն
այլ ոչ ոք կարէ դնել
քան զեդեսան ընտրեա

Ա՞ Աէոանդոս։

ուղղութիւն որ լինէ՛ ի ներքս մուծանել։ *Ասի՛ վն՛ զի քո կատարելութիւդ հարցանէ՛ զմեզ եթէ պի՛տի երբեք՛ իվե՛ր՝ ի՛ երկուս բնութիւս ասել եթէ ո՛չ. արժան համարեցաք զայսպիսի ասել։

Գրիգորիոս ոմն հոգեմարտ՝ ի յերբեմն ժամանակի ոպատեն հաղորդեցաւ ուղղափառաց եկեղեցւոյ։ *Այ՛ իբաց ե՞ դեալ ոպ և կարծեաց ըզմակեդոնի աղանդոյն ըսպի՛ յայլ անկաւ հիւանդութիւն, քանզի խորհեցաւ եթէ՝ այլ որդի առանձինն է որ՝ ի՛ զաւակէն դաւթի է ծը նեալ՝ ի սրբոյ կուսէն, և այլ դարձեալ առանձնապէս որդի որ յայ հօրէ բան։ *Եւ ոպ մոր թով ոչխարի ըզդայլ ծածկեալ, պատճառի՛ միքա՛ առնլ միայն վերա բերեալ դանուն՝ յայ հօրէ ծնեալն բան որդին

*Մէծն Աւետարանիչն Աթոիկո պոսատպետի աշէտանդրի. տո Աէոանդոս եպիսկոպոս. փէո ֆէբուայ չաշտի. Աուտա ցաց գաւառուի։

Գլուխ. Լա.

զԹուղթս զոր առ՝ ի քոյոյդ սրբութէ առաքեալ՝ ռիս, և ուրախ եղէ յոյժ զի կարօղ դուով և զմեզ և զայլս օգտեցուցանել՝ ի քէ՛ մ ուսուճեասիրու թէդ. մեծարել զմեզ ժանաւորես. որոց խելա մուտ եղաք և բարւոք գոլ համարեցաք զայսպիսի և գրել։ *Ո՞րդ՝ խոր հիմք յաղագս փրկչին մերոյ տնօրէնութեան ոպ և նախ քան զմեզ սբ հարքն, քանզի ընթերցեալ ըզնոցայս արտադրութի՛, պատշաճեմք զմեր միտս ոպ զկնի նոցա հետևիլ. և ո՛չ ի՛նչ յանդուգն

դոյն · այսինքն զմարդ կայինան և եւն՝ զորս վայե լէ միայնոյ բանին · յայտ է զի զաճախավայելուչսն , և վն զի՝ իբաց զատանէ՝ ըստ բազում իրի , և ըստ մասին դնէ · ոչ մարդ ա֊ ռանձնապէս և ըստ մա սին · զոր՝ ի սրբոյ կու սէն ծնեալ , և նոյնպէս առանձնապէս և ըստ մա սին որդի , զոր յայ հօրէ բանն · վն այսորիկ զնբ կոյսն ոչ աճած ինն լինիլ ասեն · այլ մարդածին յաճեաւ · *Լսակ մեք ոչ այսպէս գոլ զայս ու նիմք · այլ այսպէս ու սաք՝ ի գրոց սրբոց , և՝ ի սրբոց հարցն · մի քն և որդի և եւր խոստովա նիլ · այսինքն զոր յայ հօրէ բանն ծնեալ է նմանէ՝ նախ քան զյաւ տեանս աճ ավայելչապէս և անճառաբար · *Լսակ ի յետին ժամանակս յաւ տենիս , զնոյն ինքն վն մեր ծնեալ ըստ մարմնոյ ի սրբ

Սրբոյն Կիւրղի։

միածինն · և ոչ ընդրկի մասամբ հետևեցուցեալ զայն · և ոչ զնոյն ինքն ասէ և զոր՝ ի զաճակէն Դաւթի կոչեալ ոչ միա ծորեալ ասէ ընդ ճշմա րիտ որդւոյն · և միաւո րեալ՝ ոչ ոչ մեքս փաւէտո րեմք , այլ միայնոյն ա֊տ֊ւոյ և ըստ իշխանութե և ըստ հաւասարութեան · *Կորա աշակերտ եղև Պետրոս , և՝ ինն բայոց գրոց խաւարեալ պատճառի՝ մի քն և որ դի և եւր խոստովանիլ · բայց բաժանէ՝ և ասէ յեր կուս զմինն և զանբաժա նելին՝ մարդ յարակցել ասելով ընդ այ բանին հոմանութե · հաս պատուհասք իշխանու թեան · *Որ և զձայնան որք յաւետարանականս և յառաքելական քարո զութիւն՝ որք յաղագս քի են՝ ի բաց որոշէ՝ և ասէ թէ՝ են ինչ զորս պարտէ պատշաճել մար

մինն։ *Եւ ակն վասն ոմանք բամբասեն զմեզ յառաջ զինարին կարծիան. և ասեն, զի թէ մի ասէք ըստ ստոյգ միաբարուեն և ամփոփեալ ուրդի զըր յայլ հօրէ բանն՝ մարդացեալ և մարմնացեալ՝ նա ուրեմն յայն ցնորիւք և խորհիլ գիտացի՛ք եթէ շըփոթումն և խառնակումն եղև բանին առ մարմինն. և կամ մարմինն յաճուեն բնուի փոխադրեցաւ։ *Ա. յոցիկ և յոյժ խոհականապէս մեք իբաց մղեալ զբամբասանն, ասեմք թէ՝ յայլ հօրէ բանն ոչ էր իմանալ և ոչ ասել միաբարեաց ըր իւր մարմինն անձնաւոր հգումով իմանալեաւ, և յառաջ քան զմարդանալն էր մարմինն, այլ հաճութիւն տնօրինականաւ։ *Կանգի կամեցաւ մարդ լինիլ, և գոն աճ ըստ բըր

ի՛սրբոյ կուսէն, և վիճ զի աճ գոլով մարմնացեալ և մարդացեալ ծնաւ, վասն այսորիկ և աճաճին անուանեմք զծնօղն նր *Ա՛ի ուրեմն է որդի և որ յայ քո. և նախ քան զմարմնանալն և յետ մարմնանալն, քանզի ոչչէ այլ որդի որ յայ հօրէ քանն, և այլ դարձեալ որ ի՛սրբոյ կուսէն. այլ նա՛ էինքն որ նախ քան զյաւիտեանս. և ըստ մարմնոյ ի՛կինոջէ լինիլ հաւատացեալ լինի։ *Ո՛չ ոպ աճութիւնն իսրոյ ա՛ռեալ սկիզբն գոլոյ՝ և և՛սա՛ ի՛սկիզբ գոյուեն կոչեցեալոյ ի՛ձեռն սրբոյ կուսին։ այլ ոպ ասացի նախ քան զյաւիտեանս գոլով բանն, ի՛նմանէ ծնանիլ ասի ըստ մարմնոյ. քանզի նր իւր էր մարմինն, առանց մեղաց և հոսանուտ զաղտուեցոպ մինչ յիւրացանչիւր մեր ուրուք իւր մարմ

վայելուչ առնէր քա
նըս։ *Ասեմք և զայն։
քննեալ բարւոք արբես
տասուրապէս ըզմարմնով
անօրէնութեանն եղա
նակ, և հայեցեալ նըր
քպես՝ի խորհուրդն, տե
սանեմք զի յայ հօրէ
բանն մարմնացաւ և մար
դացաւ, և ոչ յայծայ
նոյն բնութենէ ըզսըբ
բազանն զայն ստեղծա
գործեաց մարմին. այլ
՝ի կուսէ՛ էառ ըզնո՛
ապա թէ ոչ՝ զիարդ ե՞
զև մարդ. եթէ ոչ ըզ
մարմին ըզգեցաւ մարդ
կային։ *Ա՜րդ՝ ըզմը
տաւ ածեալ որպէս ա՞
սացի ըզմարդանալոյն
եղանակ, տեսանեմք զի
երկու բնութիւնք ե՞
կեալ՝ի միմեանս քան
միաւորութեան անանձ
նական

Որպէս կիւրեղ
բնութեան ոչ՝ի բաց ըն
կեցեալ. այլ՝ի մեր
խոնարհեր չափս, և ըզ
գեցաւ ըզծառայի կեր
պարանս, այսպէս մնա
ցեալ յածութեանն գե
րոնականութիւս և՝ի տէր
թեն բնաւորականին։
*Ա՜րդ՝ միաւորեալ ըզ
սրբոյ մարմնոյն, հոգի
ոնողն իմանալի. անճա
ռապէս և՝ի վեր քան ըզ
միտս, զոր յայ հօրէ
բանն. մեք անշփոթաբեր
անփոփոխապէս մի որդի
և Քն և Տր խոստովա
նիմք՝ զնոյն ինքն ած հա
մանգամայն և մարդ։
*Ո՛չ այլ ոք և այլ. այլ
մի և զնոյն զայս և զայն
գոլ իմանամք, որ և եր
բեմն ոտ մարդ առնուին
բար մերկութեան խոսէր,
իսկ երբեմն որպէս ած
իշխանութեամբ զած

մարմնացելոյ։ *Ա.յր
յորժամ միայն եկեալ
ի մտածութիւնս և միայն
ի տեսութիւնն Հոգւոյն
աշօք, եթէ զինչ օրինա
կաւ մարդացար միա
ծինն, երկուս պոլ ա
սեմք ըզբնաւթիւնսն
միաւորեալս. և մի Որ
և որդի և Տէր ըզբանն
Ա.յ մարդացեալ և
մարմնացեալ։
*Նա թէ թըւեացի՛ ըն
կալցուք օրինակաւ ըզ
մեր ինքեանցս շարա
դրութիւն ըստ որում
եմք մարդիկ։
*Որպէս շարադրեալ
եմք ի Հոգւոյ և ի
մարմնոյ։ և տեսանեմք
երկուս բնութիւս. այլ
Հոգւոյ և այլ մարմնոյ։

զձեզ քայց

տեղոյ անշփոթաբար ան
փոփոխապէս։
*Որպէս մարմինն մար
մինէ և ոչ աճութիւն։
թէ և եղև այ մարմին։
նոյնպէս և բանն, աճ
է և ոչ մարմին. թէ և
իւր արար ըզմարմինն
անօրինաբար։
*Ա.ըդ յորժամ ըզմըր
տաւ աճեմք զայս՝ ոչ
ինչ վնասեմք ի միութի
զընթակցութի երկուց
բնութեանց ասացեալ։
*Իսկ յետ միաւորու
թեանն ոչ անջատեմք
ըզբնութիւնսն իմմե
անց. և ոչ յերկուս որ
դիս հատանեմք ըզմինն
և զան բաժանելին. այլ
մի ասեմք որդի. և ոչ
հարկն ասացին մի բը
նութիւն Ա.յ բանին

Պօղոս գրէ՝ զմարդանայ
ոյ միածնին պատճառն
մեզ պատմելով. երբեմն
թէ՝ որ անհնարինն էր օ
րինացն որով տկրանայրն
մարմնով, ած զորդին
իւր միածին առաքեաց
՝ինմանութի՛ մարմնոյ մե
ղաց եւ վասն մեղաց. եւ դա
տապարտեաց զմեղս ՝ի
մարմնի. զի արդարութի
օրինացն կատարեսցի ՝ի
մեզ. որք ոչ ըստ ՝մարմ
նոյ գնամք, այլ ըստ հո
գւոյ. * Եւ երբեմն
դարձեալ. արդ վասն զի
մանկունք հաղորդեցան
արեան և մարմնոյ. և ինքն
իսկ մերձաւորութե կէ
ցորդ եղև նոցունց. զի
մահուն իւրով խափա
նեսցէ զիշխանութի մա
հուն ունօղն. այսինքն
զբանսարկուն, և ապրե
ցուսցէ զայնոսիկ որք մա
հուն երկիւղի՛ հանա
պազ կեցոյն պարտաւորք
էին ծառայութեան.
* Քանզի ոչ զհրեշտա

քայց միՙ ի յերկոցունց
ըստ միաւորութեն մարդ.
և ոչ յերկոցունցն շա
րադրեալ երկուս մարդս
իմանալ պարտ է, այլ մի
մարդ ըստ շարադրութե
ոչ ասացի ՝ի հոգւոյ և
՝ի մարմնոյ, քանզի թէ ա
սեմք յերկուց և ՝ի ձա
նապէնէ քո անանջատե
լի գոլով յետ միաւորու
թեն. * Նմանն ոմանք
որք ըն ուղղափառուքեն
հրանչին՝ եթէ միբնութի
բոլորն, զինքրդ մարդա
ցան. համ զոր մարմին ա
րար իւր. * Իսկ վասն զի
գտի ՝ի գրեցելումն ՝ի
քէն պատճառ իմն բանի
այսպիսի, եթէ յետ յար
ութեն ՝ի մեռելոց ոչ
մարմինն ամենեցունց
փրկչին մերոյ քրիստո
թեն բնութի փոխադ
րեցաւ ոչ զի մի գոլ բո
լոցն միայն աճութիւն.
պարտ համարեցայ առ
այս ասել. * Նշանելին

ռանիլ մեղացն ՚ինձմէ՝ զի յիշեմք և զերանելին Պօղոս, օրէնս մեղացն կոչել զոր ՚ի մեզն բնաւորականն շարժութիւն՝ ապաւրեմն վասն զի մարդ կայինա մարմին իւր եղև բանին՝ դադարեցաւ ՚ի իրելոյ զապականութիւնն։ *Նմ վասն զի զմեղս ոչ գիտեր ոպ զայծ որ իւ րացոյցն զնա, և իւր երե ՚ևեցոյց ոպ ասացի, դադարեցաւ և յախտանալոյն զՀեշտասիրութիւնն։ և ոչ ինչպեան կանգնեց զայն միաճինն այ բան։ Քանզի ե որ էրն միշտ. այլ յայտ ե զի մեզ՝ ք զի երթե կրեցաք ՚ի յայն ցանացն ազամայ զչարիս եկեացե այմ իրօք ՚ի վը մեր և որ ինչ ք ինն. այս ինքն անապականութիւնն և մեղաց մեռուճն, ապա ուրեմն եղև մարդ. և ոչ մարդ էաւ ոպ դեատո րի թրե։ *Նմ զի ոչ Հա ՚ատատցի եղեալ մարդ դձիա և մը

Սէքոյն Կէ՛ոէչէ

կաց բուռն Հարկանէ, այլ զզաճակէն աբրա Համու բուռն Հարկա նէ. ուստի պարտէր նը մա ամի՛ եղբարց նմանիլ։

Ա՛րդ ասեմք զի ՚ի յան ցանացն որ յադամայ մարդկայնոյս բընութե կրեալ զապականութի. և բռնաւորեալ մերոցս խորհրդոց ՚իմարմնոյ հեշ տութեց. այսինքն շար ժութեանց բնաւորակա նաց. կարևոր եղև մեզ որոց ՚ի յերկրի՝ մարդա նային այ բանին։ *Ո՛ ՚ի զմարմինն մարդկային որ կրեացն զապականութի և զախտացեան հեշտասի րութի՝ իւր արասցէ։ և վա՛ զի ե կեանք և կեն դանարար, խափանեացէ զերս ինքմայն ապակա նութի, ասատեացէ և բը նաւորականացն շարժու թեց. յայտ ե թե որոց ՚ի հեշտասիրութիւն։ *Քանզի այսպէս էր մե

կենդանարար։ քանզի ինչ
նայց մարմին է. այսինքն
միաճնին. պայծառա
ցան և աճեալ վայելուչ փա
ռօք, և իմանի այ մրմին,
որ և թէպէտ ոք ասիցէ
աճեալին. ոչ և զմարդոյ
մարդկայինն՝ ոչ մեղանչէ
վայելուչ խորհրդոյն։
*Ասաւ վարկանիմք և
և իմաստանայն Պօղոսի ա֊
սել. զի թէ և ճանեաք
զքս ըստ մարմնոյ, այլ
այժմ ոչ և ա նոյնպէս ճա
նաչեմք։ քանզի այ ոչ
ասացի իւր մարմին գո
րով, գերազանցեաց քան
զամ մարդկայինն։
*Այլ փոխադրութի
ճածութեն բնութի ոչ
է ճնար կրել մարմնով
որ յերկրէ քանզի անհր
նարին է. ապա թէ ոչ
բամբասեմք զճածութին
ոգի եղական. և ոգի ա֊
ռեալ ինչ յինքն որ ոչ
էր ըստ բնութե իւր։
*Քանզի հաւասար է
անաեզրաբե ասել քան,
զճածէ եթէ

և ճնայեալ որպէս էրն.
յայտէ զի ճծ ըստ բնու
թե։ Ա֊յսոհիկ և քաղցը
նուլ ասի և աշխատիլ
յուղեգնացուԹեննէն,
յանձն էառ և զքուն.
և խոռվիլ, և տրտմիլ և
զայլսն մարդկայինն անան
դոանելի կիրս։ *Նմ զի
դարձեալ հաւատացուս
ցէ զտեսօղան զնա թէ
ըստ գոյն մարդ՝ է և
ճծ ճշմարիտ, առնէր
և զճծային նշանան՝ ծո
վու սաստելով. և մե
ռեալս յարուցանելով.
և զայլ հրաշափառան։
*Նամբերեցայ և խաչի.
զի մարմնով կրեաց զմանն
և՛չ բնութիք ճծուեն,
լինի անդրանիկ ի մեռե
լոց. և առաջնորդէ՛ մար
դոյս բնութիք՝ յանապա
կանութեն ճանապարհ,
և աւերեալ զդժոխս
ողորմեցի արձակեցելոցն
ինա հոգւոցն։ *Ուս
կեա յարութեն էր նոյն
մարմինն որ չարչարեցաւն

Ժամանակս աղէքսանդրա
ցւոց Եպիսկոպոս. շար
ժեալ յոմանց հերձուա
ծողաց յայնմ ժամանակի՝
գրեաց թուղթ առ Ե-
պիսկոպոսն եպիսկոպոսաց
կուրընթացս՝ ամ ուղ
ղափառութիւն լի՛. *Եւսկ
վ՚ն զի յանդիմանիւր ի
թղթոյն յայնմանէ գեա
տրիոս, և որք ուղիղ
հաւատոյս էին հակա
ռակք, ընթերցեալ զայն
երկնչէին յայնցանէ որք
զնորին թղթոյն խորհէ
ին. և ակարացեալ ինն
ցունց յանդիմանչացն,
հնարեցան դառն իմն և
հակառակօղ ամպարշ
տութեան արժանի՝ ապա
կանեալ զթուղթն, էր
ինչ զոր պակասեցուցել.
և էր ինչ զոր յաւելուլ
եւտն ցնոսա։ *Ոչ զի
կարծեալ և զնոր ժողովն
զայն զդեստորին խորհիլ
և զորոց ընդ նմանէն։
*Ա՚ղջ էր կարևոր. զի
մի և այդր ոմանց պատա
ճառ կանգ

եթէ փոխադրեցաւ մար
մինն յաճուրթենն բնու
թի. և զայն թէ՝ փոխադ
րեցաւ բանն՝ իմարմնոյն
բնութին. քանզի ոչ այս
անյնարինէ. զի անփոփո
խելի է և անայլայլելի.
այսպէս և միւսն. Վասն
զի ուշէ հասանելի յաճու
թենն էութի և բնութի
կարօղ գոլ փոխադրիլ
ինչ՝ ի ըստացուածոյս՝
ըստացուածդ մար
մին։

Ա՚ղջ՝ աճայինս ասեմք
գոլ զմարմինն քի.
քանզի այ մարմին է, և
անճառելի փառօք զար
դարեալ. անապականս
և կենդանարար։ *Ասոյց
զի՝ ի բնութի աճուեն
ուչ փոխադրեցաւ. ուչ՝ ի
սէց հարցն խորհեցաւ
և առաց ոք. և ուչ մեք ա
սեմք զայս։ *Ա՚ն անգի
տասցի և զայն քոյդ սըր
բութ. զի ըստ երանելւոյն
Յովհաննու Տայր մեր
Աթանասիոս՝ գրեալ ըստ

յ՝ յոմանց շատախօսութէ
ըմբռնեալք՝ կարծելով
թէ զղջացաք ի խօսելոյ
ընդ դէմ ղեստորի. ուս
ցին ի գրելոցդ որ առ
ձեզ. զի բարւոք եւ ուղ
ղակի սատեցաք նմա ոմն
մոլորելոյ. այլ եւ՛ էջ այժմ
ինչ հեղգացաք գնամ ու
րեք մարտնչելով ընդ նո
րայն հայհոյութեցդ. իսկ
զո կատարելութիւդ կա
րօղ գտուլ եւ զևս մեծա
մեծս իմանալ եւ զմեզ օգ
տեցուցանել. եւ գրելով
եւ աղօթս առնելով.

Արդեն Կիւրէ

կանեան թուղթ ցուցա
նել. ի մերոց պատճենից
առեալ զհանասարն ա
ռաքելոյ քոյդ ճշդապա
տուէն. * Կանգի եւեր
կիւղածն յայ եւ քարե
պաշտ եպիսկոպոսն Պօ
ղոս եմեսացւոց քաղա
քին. եկեալ յաղէքսանդ
րիա՝ շարժեաց յաղագս
այսոցիկ բանս. եւ գտաւ
զի ունէր զհանասար
թղթոյն ապականեալ առ
ի հերձուածողացն. ա
ղաչեաց ի մերոց պատճե
նից գրել եւ առաքել զհա
նասարն առ որս յան
տիոքայ. զոր եւ առաքեցին.
* Եւ որ հետեւեալքն յամ
ուրեք սրբոց հարցն հա
նատոց, գրեցաք ըստ դէմ
ղեստորի աղնդոյն չըս
եւ այլոց գլխոց զօրութի
եդեալ ի ներքեւ զայս
սիկ առաքեցաք քոյդ
ծ. իրութեդ. * Ո՛վ ի
թէ լցեն այլ ամանք ի
հան աստակացդ եւ ի հան
ձայնից եղբարց մերոց

Արդեն Կիւրէ Եպիսկոպոսի Աղէքսանդրի. առ Աեղոանդրոս Եպիսկոպոս Մեծաւղ. Երէից

* Գլուխ. ԽԱ. *

ԱՅՏՆԻՆԱՆ

ցուցանէ զինքն
ճշմարտասէր թուն
որոց սիրեն զնա. ճա
չէ ի

Ա. Պետրոս.

առաքեալն գիտուեն խոստովանութիւն, եւ են այսոքիկ։

Արդ եթէ յերկուց գնոց թեց առաջ ժողովեցաւ Իսմանուէլ, և յետ մի ամսոյ թեն մի գնուէր երեւի գանձն մարմնացեալ էր, հետեւի ամ իրօք պարտ էր ասել զինա՛ զարշաւիլ յետ գնոյ թիւնն։

Արանելի հարքն ոչ զպատուհանին ևուղիղ հանուտ սահմանեցին մեզ նշանակ, զնոյն ինքն ասացին որ յայլ հօրէ բանն զոր յետ նորա պիտի ենն՝ զորոյով ամ՝ մարմնանալ և մարդանալ, և ոչ ուրեք ասելք անգի առնուլ զաչեան զայնոսիկ. եթէ միաւորեան ընդ նմա բանին մարմին անձ նահատ էր հոգւով իմա նալոյ որ ոչ ունի զի թէ ոչ մարմնանալ ասէ զբանն յոյն հոգւոյ իմա նալոյ խոստովանի զմար դեալ միոյն յերից

Ա. Պետրոս.

առաքեալն գիտուեն խոստովանութիւն, եւ են այսոքիկ։

Արդ եթէ յերկուց գնոց թեց առաջ ժողովեցաւ Իսմանուէլ, և յետ մի ամսոյ թեն մի գնուէր երեւի գանձն մարմնացեալ էր, հետեւի ամ իրօք պարտ էր ասել զինա՛ զարշաւիլ յետ գնոյ թիւնն։

Արանելի հարքն ոչ զպատուհանին ևուղիղ հանուտ սահմանեցին մեզ նշանակ, զնոյն ինքն ասացին որ յայլ հօրէ բանն զոր յետ նորա պիտի ենն՝ զորոյով ամ՝ մարմնանալ և մարդանալ, և ոչ ուրեք ասելք անգի առնուլ զաչեան զայնոսիկ. եթէ միաւորեան ընդ նմա բանին մարմին անձ նահատ էր հոգւով իմա նալոյ որ ոչ ունի զի թէ ոչ մարմնանալ ասէ զբանն յոյն հոգւոյ իմա նալոյ խոստովանի զմար դեալ միոյն յերից

Գ. Յովհաննու.

մամանեալ ասացեալ զինքն ոչ ունել մեղս, զի ոչ արժանիս գոլ զինքեան երեւեցուցանել ենեն պարծանս աչօք տեսանել զինա։

Նոյնպէս անքիծ հանապատ ոչ ենեն զինքեանց պարզամտութեան զնոր պարտ՝ ընդ որս ամ գրելոյ։ *Նոյնպէս ոչ ընդ հոգոյ հանապատ ենեն զինքեանց գնանելոյ, զի ոչ ունին զինքեանց ոչ գիտել զի ոչ ունին զինքեանց ոչ գիտել յոյն հոգւոյ իմա նալոյ։

Գ. Յովհաննու.

մամանեալ ասացեալ զինքն ոչ ունել մեղս, զի ոչ արժանիս գոլ զինքեան երեւեցուցանել ենեն պարծանս աչօք տեսանել զինա։

Նոյնպէս անքիծ հանապատ ոչ ենեն զինքեանց պարզամտութեան զնոր պարտ՝ ընդ որս ամ գրելոյ։ *Նոյնպէս ոչ ընդ հոգոյ հանապատ ենեն զինքեանց գնանելոյ, զի ոչ ունին զինքեանց ոչ գիտել զի ոչ ունին զինքեանց ոչ գիտել յոյն հոգւոյ իմա նալոյ։

մանալոյ. Թէ և միտք տեսանեն զայլաբանութիւն միաւորեցելոյն, սակայն մի՛ խոստովանիմք որդի և քո՛ և նո՛ր՝ ոչ մարմին եղելոյ քանին։ * Իսկ մարմին յորժամ ասեմք՝ մրդ ասեմք։ արդ՝ զի՞նչ հարկ որ նմա՛ չարչարել յիւր բնութիւն. Թէ և ասի յետ միաւորութեան մի բնութի քանին մարմ նացելոյ. քանզի թէ ոչ էր՝ ի բանս անօրէնութե բնաւորեաւն կրել զչար չարանան, ուղղակի՛ ար դեօք ասէին, զի ոչ գո լով բնաւորեան չարչա րիլ, հարկ էր ամի՛ն բա նին բնութե պատահիլ չարչարանաց։ * Իսկ ե՛ թէ մարմնանալն ասել՝ հանդերձ ամի՛ն մարմնով անօրէնութե՛ ի՛ներքս քերի բան՝ զի մարմնոյ ոչ այլ ազգ՝ այլ զմա՛ կէն աբրահամու բուն հարեալ. և նմանե՛ալ ըստ ամե՛ն եղբարց. և բզկե՛ր

մինն զմիաւորեալն ընդ նմա։ * Բանզի այսպէս ոչ վարկանիմ յատէտ. զի ոչ է իսկ համարձա կապէս ասել. և ամենի մասան յովհաննէս աւե տարանիչն զբանն ասաց լինիլ մարմին. և ոչ ա ռանց հոգւոյ ընդ մար մինմիաւորեալ՝ մի՛ լինի։ * Իսկ և ոչ փոփոխումն կամ այլայլումն կրեալ. քանզի մնաց որ ինչէրն. այսինքն բնութե՛ աԹ. առեալ եղգոն մարդ. այսինքն լինիլ ըստ մեզ ի՛ կնոջէ ըստ մարմնոյ։ * Եւ դարձեալ եկաց մը նաց մի որդի. սակայն ոչ առանց մարմնոյ ոչ և յա ռաջադոյնն. այսինքն նախ քան զմարդանալոյն ժամանակս. և ոչ զար դարեալ եղմեր բնու թի՛։ * Իսկ թէ և ոչէ հատագոյ յայ հօրէ ծնեալ ելոյն բանի միաւորելն ընդ նմա մարմին, և հո գւոյ ներգոյն ինամա ն

ուրեք մի քնութի բանին մարմնացելոյն, * Քանզի թէ մի որդւի է քնութիք ձշմարտապէս յայ հօր է բանն անճառապէս ծ ընել. և ապա ըստ առման մարմնոյ ոչ առանց հո գւոյ. այլ հոդւով իմա նալեաւ յառաջ եկեն մարդ ի կինոջէ, * Ո՛չ յերկուս ոգիս դէմս քաժանեմք և ոչ յերկուս ոգիս. այլ մինաց մին, սակայն ոչ ա ռանց մարմնոյ. և ոչ ար տաքոյ մարմնոյն. այլ իւր ունելով զնա ըստ միաւո րութե անքաժանելոյ. * Ո՛չ որ զայս ասէ. ոչ շփոթումն և ոչ խառնա կումն և ոչ այլ ինչ յայս պիսեցս ամենևին և ամ իրօք յայտնէ. * Ո՞չ և ոչ ոք ի հարկաւոր բա նէ՝ հեաւեացի ուսուէք. քզի թէ և մի՛ասի առ ի ինչ միաձին որդին այ մարմնանալ և մարդանալ ոչ շփոթի վասն այսորիկ ըստ նոցայ կարծեացն.

պարանս ճառայի առնել ի զուր դանդաչեցին ոմք ասեն հեաւիլ զպարան գոլ ամ իրօքյիւր քնութին չարչարիլն են թակայեցելոյ մարմնոյ. յոր էրն վայելչաբար ի մանալ զպատահին չարչարիլ. անչարչարելի գո լով բանին, * Ո՞չ ոչ դնեմք արտաքոյ վ՚ն այսո րիկ զնա յասելոյն չար չարիլ. քանզի ոպ ՚ն իւր եղև մարմնին, այսպէս և ամ ինչ մարմնոյքն ՚ր ասին՝ բաց միայն ՚ի մե ղաց, ըստ իւրութե անօրինականի.

Ո՞չ ասեն հակառա կորդքն. Եթէ մի քնու թի՛ է բանին մարմնացե լոյ, հարկ է ամի՛ն ասել շփոթումն ունիլ և խառ նակումն ոպ ծախեցելոյ ինեըքս գոլացելոյ մրդ կայնոյն քնութեց ինը մա, * Նմ անգիտացան դարձեալ ոչք զուղիղն քրիստեն եթէ ըն ձշմար

Ա. Սիմեոնոս եկեղեցւոյն։

Ընդ՝ աւետարդս խօսին որք ասեն. Թէ մի՛ք գնուեք բանին մարմնացելոյ՝ ամենևին և ամի՛ր օք Հեաւետացի շըփոթուն լինիլ ոչ ծախեցելոյ և՛ ինեըքս գողացելոյ մարդոյս գնուեք։ * Քանզի ոչ ծախի և ոչ ոք ասեն գողացեալ լինի. քանզի բաւական է առ՛ի կատարեալ յայտնուման որոյ թէ եղև մարդ, ասեն թէ մարմնացաւ։ քանզի թէ այս լուիր առ՛ի միջի ունէր ինչ արդեօք տեղի նոցայն զըպարտուն թի։ իսկ վա՛ զի կարևորապէս՝ իւիր բերաք զմարմնացաւն, ուր է ծախելոյն կամ գողացեալ լինելոյ եղանակ։

Թէ կատարեալ աստ քն և կատարեալ մարդ իմանի, նոյն ինքն և Համապոյէ Հօր ըստ աճումն և ըստ մարդկութե՛ Հաւա

Գ. Յովհաննէս Կիւրղի։

այլ և ոչ՝ ի մարմնոյ բը նութի՛ փոխադրեցաւ բանին բնութին. և ոչ մարմնոյն՝ ինորայն, այլ միութեամ բնութե՛ իւրա քանչիւր ուրուք մնաց ելոյ. ըստ այժմու առ՛ի միջ ասացելոց բանից. անճառելի և անապական միաւորութին՝ մի՛ ե ցոյց մեզ զորդւոյ բնու թին, սակայն ոչ ասա ցի՝ մարմնացելոյ։ * Քան զի ոչ միայն՝ իւիր պար զից ըստ բնութե՛ ասի մին ճշմարտապէս, այլ և՛ իւիր այնոցիկ՝ որք ըն շարադրութե՛ն են ժո ղովեալք. որպիսի՛ ինչ է ցէ և մարդն՝ ի Հոգւոյ և՛ ի մարմնոյ. քանզի այլա տեսք են այսոքիկ, և մի մեանց ոչ Համագոյք. սակայն միաւորեալք մի բնութի՛ մարդոյն կատա րեցին. թէ և շարադրու թե՛ն բանիւք է՛ ինեըքս զանազանութի՛ ըստ բը նութե՛ է՛ միաւորութի՛

Ա. Սէնտեմբ.

նացեալ, լռեցեն որք յեղեգնեայ գաւազանն են զինքեանս հաստատեալ՝ քանզի՝ ի բաց հանուղի զանօրէնութիւն, և ուրացողի զմարմնաւորութիւն, էր մեղադրել ի լրամամբք մերժել զորդի ի հատարեալ մարդկութենէն.

Իսկ թէ ոչ ասացի՝ ի մարմնացեալն ասելոյն զնա, հաճաստի՛ է և աներկբայելի խոստովանութիւն, որոց թէ եղև մրդ՝ ոչ ինչ արգելու իմա նալ թէ ոչ գոլով և միայն որդի քո, նոյն ինքն աճ և մարդ. *Այլ յաճախութիւն կատարել այսպէս և՝ իմարդկութեն, ուղիղ և ամենևին հանճարեղ քար յո կատարելութիւ յաղագս փրկական էութ չարանացն արտադրեցէ բան. ոչ զնոյն զմիաճ ինն այլ որդին՝ ըստ որում ի մանի և էաճ՝ չարչարել յիւրն բնութի, զոր ոչ ժխթի ինչ

Ձ. Սէնտեմբ.

Համագոյն մեզ, ուրէ կատարելութին, եթէ ոչ առանձնահատուցեալ մարդոյս բնութ, ուրէ և համագոյութին. եթէ ոչ առանձնահատուցեալ գոյութին՝ ուրէ բնութիւնն ուր.

Յառաջանէ և այսոցիկ՝ ի հաճատութէ նախակարգելոցն գլխոց ըստ ծուման և պատասխանի. քանզի թէ ոչ բնութի ասացեալ քանին լռեալ էաք, և ոչ քերեալ՝ ի վերզմարմնացեալն. այլ ոչ արտաքս մղեալ զոնօրէնութին. էր ուրեք արդեզ ոչ անհաճանելի բան պատճառեցելոցն. հարցանել թէ՝ ուրէ կատարելութին՝ ի մարդկութիւն. կամ ի մարդ առանձնահատուցեալ ըստ մեզ է ութին. իսկ վասն զի և՝ ի մարդկութիւն կատարելութին և ըստ մեզ էութիւն յայտնութեան ինքեանց տանէ, առելովն մարմ

ցեալ որդի ասիցի կանգ
նեալ զայս, և շարժէ՛այս
պէս խորհիլն՝ զամ անօ
րէնութեն բան մարմ
նով, և զծածկին խոր
հուրդս մեր՝ ի զօրութի
մարդապաշտութե կացու
ցանէ՝ ոչ անյայտաբար։
*Եւ ոչ ածեն զմտաւ
եթէ զոր՝ ի հրէից ըստ
մարմնոյ, այսինքն՝ ի զա
կակէն յետեայ և դաւ
թի և աքա և ոտր փառաց
և ածծ օրհնեալ յաւի
տեանս։ և՝ի վեր ամենե
ցուանց ասէ Պօղոս։ իւր
ասացեալ զմարմինն քա
նին, զոր՝ ի փայտին քե
ռեալ։ Եւնամ չեռևե
ցուցեալ զինաչն վասն
այսորիկ։

Ա. սեմ առ այսոքիւք և
այլնմն խնդիր, քան
զի որ ասէ մարմնով չար
չարեալ մերկ զտեր, ան
ճն և աւիմ առնէ զչարչա
րանն, իակ եթէ ոչ ասէ
հոգւով իմանալիճ չար
չարեալ զնա՝ զի երկնին
ճմի չարչա

ինչ մարմնոյն են հաստատ
տել։ այլ չարչարեալ յա
ճէտ հոգեղէն բնութե։
*Քանզի պարտ էր հար
կաւորապէս երկաքան
չնորհն ամբողջ պահել
՝ի միում ըստ ճշմարտու
թե որդւոյն։ և՛չ չար
չարել ածաբար։ և ա
յեն չարչարիլ մարդկօ
րէն, քանզի իւրն չարչա
րեցաւ մարմին։ *Ա. յլ
վարկանին դարձեալ նո
քա զկորեցեալն առ՝ինո
ցանէ, ածաչարչարուն
մեզ՝ինեղբս բերեն։ վա
յսորիկ և՛չ ածեն զմը
տաւ զանօրէնութին։
և չար ճնարիւք փորձին
փոխադրել՝ի մարդ ա
ռանձնպս զչարչարանն
բարեպաշտութի վնասա
կար անհանճարաբեր խոր
հեալ։ զի մի բանն այ
նուտուանեացի փրկիչ։
ոչ զիւրն տրնեալ վն
մեր արիւն։ *Ա. յլ զի
յաճէտ մարդ առանձնա
պէս և լուտ ինքեան խոս

ըստվիմբ և առաւանձնանայն
որոշէ՛ ի միմեանց. և ե
զեցի յարացոյց դարձ՛ել
ըստ մեզ մարդ։ *Ինան
զի երկուս իմանամք քը
նութիս և՛ իւր ներ. ո՛
չոգւոյն և միւս և սա մար
ճնոյն։ այլ առուզ զնոսա
ածութիք քաժանեալ։
և ոչ նուրբ տեսութիք։
այսինքն մտաց հայեցուք
ընկալեալ զտարբերուին
ո՛չ ըստ մասին դընեմք
զբնութիան. և ոչ քոլըվիմբ
հատմամբ հեռանեցուցա
նեմք նոյ զմտածութիան՝
այլ միոյ իմանամք. ոչ
զի զերկուսն ո՛չ գոլ
երկուս, այլ երկոքիմբքն
մի կատարել կենդանի։
*Այս ուրեմն թէ և ա
ս մարդկութիք բնութի
և աճութեան՝ իւիր էմ
մանուէլի. մարդկուին և
զի իւր էնին, և մի ոմն
դէմ իս

ջարչարանքն իամաճար
ո՛չ ինչ արգելու ասել
մարդկայնով բնութիք չար
չարեալ զնա։ իսկ եթէ
այս ճշմարիտ է՝ զինչդ
ո՛չ զերկուսին բնութիանն
առանձնաճարեալս տա
ցուք յեռ միաճորուեն
անանձնաբար։ *Այլ զի
թէ ոչ ասիցէ քո չարչա
րեալ վո՛ր մեր մարմնով
ո՛չ ինչ ասէ այլ. քայց մի
այն զի չարչարեալ մե
րովս բնութիք։

Ա՛արտնչէի դարձեալ ո՛չ
ինչ փոքր առաջարկու
թիս. ընդ որոց մի բնու
թիւն ասեն գոլ որդւոյ
մարմնացելոյ։ *Նո՛ւն ոպ
վայրապար ցուցանել կա
մեցեալ զայն՝ հակառա
կին ամուրեք և երկուս
բնութիս առանձնաճա
րեալ ցուցանեն։

Այլ անդիտացան թէ
որքան ինչ ըստ միոյն
տեսութեա իւր է անջա
տել այս ամիրօք ո՛չէ այ
լոթիւն ինչ ըստ մասին. քո

ըսշապէս դնեն թըմբ-
աւ՝ իմէնչ ուղիղ հաւատոյ
նշանակեան։ քայց նոքա
ւ՛չ այսպէս իմանան. քէ
զի անսրսշելին աւ՛ինո
նոցանէ, ըստ գործոյն
ունայնաձայնութեանն՝
ըստ այլ եղանակի լինի
առեալ։ զանգի ասեն թէ
հաւատարապատուհութէ
ևնոյնախոհութեամբ և
իշխանութէ անորոշելի
է՛իբանէն այ՝ յորում
բնակեցաւ մարդն։ ոչ
զի ուչ պարզաբար բերեն
յաւազ ըզ բառն.
այլ ներգործութէ հին
և էարաձնարուէ։

իմանի հանդերձ նովաւ.
որ և ածայնոց գրոց ա
սացեալ մարմնով էարբա
րեալ զնա. լսատգոյնէ
մեզ այսպէս ասել. այ
բնութէ մարդկութեն.
մանաւանդ թէ և այսուչ
թիւրութէ ինչ ասիցի
աւ՛ի յոմանց. ուչ ինչ վը
նասէ զնորհրդոյն բան.
*Բանզի զի՞նչէ այլ
մարդոյն բնութէ, քայց
միայն մարմին հոգևոր
իմանալի, և էարբարեալ
ասեմք մարմնով զնրն։
*Աւրդ՝ էարաձնարուէ
ասեն մարդկայնովն բը
նութէ էարբարիլ զնա.
ուրպէս ՛իբայց որոշեալ
զմարմինն բանին և ար
տաքոյ եդեալ առանձնա
պէս. զի երկուք իմաս
գին, և ուչ մի. մարմնա
ցեալ և մարդացեալ յայ
հօրէ բանն։ *Ասէ ան ո

Ա՛ս Ա՛ֆիոնս։

յասել քեզմովք՝ զի՛ս
համարիլ պարտէ զկնի.
և յայսպիսիս երեքփա
փաղեանս խնդուքէ յար
ձակիլ արդ՝ ուրախ ե՛ք
շէք յոյժ՝ ի վէր առաքե
լոյս՝ ի քոյդդ կատարե
լութէ. և սքանչացեալ
ընդ սերդ արժան հա
մարեցայ զեկեղեցեաց
խաղաղութէ պատճառն
զեկուցանել ձեզ. և զիս
րաքանչիւր ինչ թէ
զիարդ է սասել։

*Ն՛արեպաշտ և քաջասէր
թագաւորս մեր յաղագս
սրբոյ եկեղեցեց հոգա
բարձութէ յոլովակի ա՛
րարեալ՝ ոչ քերթել հա
մարեր զայնոցիկ երկպա
ռակութիս, կոչեաց ըզ
ս՛ք և զառաքինի և ա՛ծա
ւյաշտ եպիսկոպոսան սրբ
բոց եկեղեցեաց կոստան
դինու պօլսի՝ զ Ա՛ֆքսի
միանոս. և զայլս բազումս
յորոց առնդն. խորհիլ
թէ զինչ օրինակաւ՝ ի
վիճի բարձցի եկեղե
ձին ցեաց

Եղբարց՝ են բանք
քաղցունք և հրա
շալիք. և ա՛մ բանի
արժանաւորք առ՝ի ճըշ
մարտապէս ողջախոհացն
պիտոյ դոլ ասեմք հա
ւատակցաց և համան
ձանց անհատաքար ձե
ռիկ յայս գործ. զի և ո՛չ
մի ինչ խափանեսցէ և
ո՛չ հատցէ զուր յայս ջերմ
փափագումն և զյօժա
րութին *Ա՛յլ է երբեք
զի արգելու և ո՛չ՝ ի կա
տաց զմեզ. ՝ի միջի հեռա
ւորութեաս երկայնուի.
և գրոյ և բերողաց պա
նակի կարողութէ առ՝ի

յուղարկեալ այսորիկ զա
բիսաղաւս տրիբուն և
դպիր. * Նակ վասն յա
րևելեայս զթիֆրսիականն
ցուցանէին հրամանս,
և ոչ կամակցեալ եմ
ղեալ սրբոյն եպիսց ո՛
րոց ՝ի մեծին կոստանդի
նու պօլսի, ոչ գիտեմ
թէ զի աւրդ խորհեալ
ժղվեցան առ նա և ածա
պաշտ եպիսկոպոսն քե
րիացւոց Ա. կակիոս. և
գրեցին առ նա եթէ հա
մակամութեամբ եղանակ՝
այսինքն խաղաղութեամբ
սրբոց եկեղեցեաց ոչ է
մարթ այլ ազգ լինիլ. և
թէ ոչ ոչ իւրեանցն թը
ե՛ցաւ. * Նա էր իսկ
դիր այս ծանր և դժ՛ա
րակիր. քզի կամէին խա
փանել զամ զաս իւրինէն
գրեան ՝ի թուղթան
և իմաստեանս և ի դիր.
և խոստովանիլ ամենե
ցուն զոր ի Նիկիայ ա
ռ ՝ի սրբոց հարց մեր
ձ ձիչ է հա

Սրբոյն Կիւրղի

ցեաց պատասուհան. և կո
չեցին ՝ի խաղաղութիւն
սրբոյն խորհրդոց քո հա
նապազորդ օղքն. * Նակ
նորա ասեն, ոչ այլ ազգ
եղիցի այս երբեք. և ոչ
եկեսցեն առ միանձնու
թիւն առ միմեանս որք յա
զգս սրոց բանակ, և
թէ ոչ նախ ՝ինքեանք մըտ
ցէ հանապատոյս միաբանու
թիւն շահկապ. * Նա ա
սէին եթէ անտիոքացւոց
ածապաշտ եպիսկոպոսին
յովհաննու՝ պարտ է նը
զովել զնեստորի աղնդն
եւ գրով խոստովանիլ
ըզլուծումն նորա յե
պիսկոպոսութենէն. և ո
րով տրամեցաւն աղէկ
անդրացւոց եպան՝ մի
յիշեսցի վն սիրոյն քի.
և առ ոչ ինչ համարեսցէ
զի շնամանին յեփեսոս.
ոյ և ամենևին չար և գը
ժընդակէր. * Ո՛րդ՝ կա
մակից եղեալ հերձո
ղաց պարեպաշտ
թադաւորն, առաքեաց

ձեռնադրուեր ինք և ածա
պաշտ եպիսկոպոս Աթանաս
նոսի։ * Ա՟ յաջորդ գրոց
տրուեցեալ առնու՝ առաա
քեցին յաղէքսանդրիա
զառաքինի և զուարճալի
եպիսկոպոս Աթանաս եմեսացւոց
քաղքին։ առ որ բազում
եւրկայնք եղեն առաքզ
բանք վասն անվայելչաբար
ասացելոցն և գրելոցն
առիւս։ Իսկ վասն զի զայս
սիկ ոչ յիշելով կարևո
րացն յանէտ ունել պետս
փութացմանց։ Հարցա
նէին ցնա թէ ունիցի՞ ինչ
արդեօք առիւս գրոյ յաճա
պաշտ եպսկոպոսէն Յովհան
նիսէ։ և նոր արձակել մեզ
զթուղթն յորում ոչ
պարտէր գրել՝ ոչ էր
գրեալ։ այլ ըստորում
ոչն էր արժան՝ քանզի զկիր
ծեցուցանելոյ զօրուն
ունէր յանէտ, և ոչ ա
զաչանաց զոր և ոչ առ
յանձն։ * Հանդերձ պատ
էր ողջոյնս ցաճախ
նել զնմա արտմուէն։
դձիլ զոր

հանատա։ * Ուսկ ես առ այ
սոսիկ գրեցի թէ արտա
դրուեն հանատոյ սահ
մանելոյն առ ի սէց Հրոյն
մերոց ի Քրիստոսէ զա
զաքին՝ հետևիմք ամե
նեքեան։ ոչ ինչէ յայմ
որ ինամայնէ՝ արհմրհել
առ իմէնջ։ * Հանդերձ
ամուղղակի և անսկատ,
և առաքելական քննութի քան
զայն՝ ոչէ զգուշագոյն,
քայց զոր ինչ ուղղակի
գրեցեալ ընդէմ դեւսորի
հայհոյուեն՝ ոչ միբան
հանանեցուսցէ զմեզ ոչ
ոչ քարոզք եղելոց առել
ինչ։ * Ա՟ զի պիտոյէ յա
ճէտնջ ըստորում ևթը
ճեցանն պրկեշտ և քնա
սէր թիերին, և նոյն ինքն
իսկ սրբոյ Ժողովոյն որ
յեփեսոս, հռչակելի առ
նել զմարտու ցեպատն ընդ
փրկչին մերոյ Հանատոյն,
և նզովել զպիղծ ներ հայ
հոյութիւն. և խոստովանիլ
զանծուծն ներ յետուս
թեկ. և կամակից լինիլ

պիլ հաղորդութիւնէ մեզ
ամենեցունց։ *Ա. յլ ա՚
սէր թէ ամենևին եաՙմ
իրօք գրով խոստովանու
թիւ պարտէ յաղագս այս
րիկ արտադրել ՚ած
պաշտ եպիսկոպոսին յով
հաննու անտիոքացւոց
քրիստոնեայ, որ եւեղև իսկ։
եւ քարձաւ կրճխին եւ հե
ռանալն ՚ի միմեանց եկե
ղեցեաց։ *Ա. յլ էր ո՛չ
ուստեք երկբայիլ, թէ
զղեստորի հայհոյուեցն
զինաւորս մաշելոց էր և
կեղեցեաց խաղալուին.
և ոպ ինձ թըւի այսպէ
սի ինչ կրել։ *Ա՚պ մինչ
դէպ եղեալ ոմանց որք
լուղիլ ո՛չ գիտէցեն. և
յանկարծակի հասեալ
ինաւ՚ անկանիցին, և
վ՚ն զի հեղձանին՝ զոտս
և զձեռս այր անդր ըն
կենլով զինչ և դիպիցի՝
բուռն հարկանեն մըշ
ուռ։ *Ամէն։

Առ ի Կորնթոս.

զոր հասեալ արար ինձ
յեփեսացւոց քաղաքին.
և քարձ՚ք պատճառաւ
ասէին զայրանալ ՚ի վե՛ր
իմ. վ՚ն նախանձու սրբա
զանիցն աւանդութեց։
*Ա. յլ լսէի թէ ո՛չ նա
խանձ ած այրին շարժեաց
զնո՛, և վ՚ն ճշմարտու՚ն
հաւատոյ մարտնչէին ըն
դէմ, այլ մրդկան փաղաք
շանաց հետևեալք եմ
ըզհզօրագունիցն սէր
յինքեանս յափշտակել։
*Ասկայն ած պաշտ ե
պիսկոպոսին Պօղոսի ա
սացեալ, թէ՝ պատրաստ
եմք ՚ինղովել զղեստորի
հայհոյութիւն. և խոս
տովանիլ գրով ըզ լու
ծումն նո՛ր յեսուէն,
և զայս առնել փոխանակ
ամենեցունց դիմաց ո
րոց յարևելս եպիսկոպո
սացն։ *Պատճառ ի որ
հեալ ասէի թէ՝ առ ի
սէն միայնոյ խոստովանու
թիւդ յաղագս այսորիկ
ո՛չ բաւական հաճդիւ

պարզ սրտիւ խնդրեցէք զնոր. Ո՞ր ինչ պէտք են ձեզ բազմամանուածք դիւտից և բանից խառնրելոց, հի՞մ թշնամանել զուղիզ ճանապարհն՝ թիւրելդ զշաւիղս ձեր. հերկեցէք ձեզ հերկս և մի սերմանէք ի փուշս։

* Ո՞վ անդիմ տրտմեալք ոչ ասացէ ի վէր խաղաղութեն սրբոց եկեղեցեց. և զոր ոչն առին յանձն զհանասար նոցա խորհիլ չարախօսեն զնոցանէ. և դառնապէս բամբասեն զաղերսեն սրբոց եպիսկոպոսաց որք յարևելս. և քարշեալ զայն առ որ իւրեանցն քաղցր և սիրելի. և՛չ ուղղակի ի մացեալ՝ ո՛չ անհետևօղ եղեալ ասեն զնեստորի ունայնաձայնութեցն։

* Ինդ նմին պարսաւեն և զմեզ՝ ոչ զի գրեցեք զոր ոչ գրեցաք ասեն. այլ զի ոչ գրեցեք զոր գրեցաք. և զայն ասեն, թէ ոչ գրեցաք զոր գրեցեք։

վերջացեալք և միայնացեալք և արտաքսեալք յեկեղեցեաց զոր կարծէք ինն լինել առ՝ի յօգնութեն։ * Նո՛ր կամ թէ ոչ վտանգին յայտնիկ յոչբերելի՝ ի բաց վազեալ՝ ինոցանէ առեալ զպատրեալն, և լրջացեալ՝ ի ճշմարտու թի՝ ինոցա պիղծ ունայնաձայնութենէն որպէս ար քեալ։ * Ո՞ր և առնե՝ ի դէպ ժամանակի՝ զոր՝ ի ձեռն մար գարէին ձայնի. ժողովեցարուք և կապեցարուք աղգք անխրատք՝ նախ քան զլինիլն ձեր իբրև զծաղիկ անցեալ։ * Ա՛յ զի էխ՝ զի բնաւ՛ին եղեն յօտարացն փրկանաւծացն պարարեալք. և ո՛չ առնէին ցայլոցն տիրմ զնորեան պղծել սիրոտ։ * Խոտք լըռարուք և կոյսք հայեցարուք առ ամանել. խորհեցարուք զնոր՝ ճշմարտութիւն և

զինքեանս յայտնել պատ
ճառաց, անբիծ հաւա
տոյն առփոյտաց հաւա
տարմացուցանել զինքեան
փուխթացեալ. եթէ ինու
րոյցն հայհոյութեց եան
բաժք եմք. և եթառն խոս
տովանուի. և է իրն հե
ռի՛ յայմ արատոյ և՛ ի
պարսաւանացն:

Արդեօք թէ և նոյն
ինքն Նեստոր իոս յայնմ
ժամանակի յորում ա
սիւրն առնա՛ խնդիր աճ
նեցունց թէ պարտ է
քեզ՝ ի բաց վճարիլ՝ ի
քոյդ իմացուածոց. և
բուռն հարկանել զճըշ
մարտութենէն. թէ էր
արարեալ գրով խոստո
վանութի. արդեօք ասի
ցէ՞ ոք զնմանէ թէ հա
ւատոյ նորաձեւութե՞ա
րար մեզ նշանակ. *Ին
դէր այժմ բամբասեն
ինանիր. արատադրութի
հաւատոյ նոր անուանել
զհանճարն որ՝ ի փիւնիկ
կէ աճապաշտից եպիսկո
պացն

Սէքսն Կիւրէի.

և հաւատոյս արատադրու
թէ սիւնքսոլոն, այսինքն
որ յեկեղեցւոջն ասի՝
առաք յանձն նորո. նա
ուրեմն ըզնախնականն
զայն և զպատուականն
արհամարհեալ հաւատս:
*Նա՛ արդ՝ կիմարն կի
մար խօսեացի, և սիրա
նր զնանրուութի խոկաս
ցէ ասակայն զայս ասելք:
ոչ հաւատոյ արատադրու
թէ եղև առ՝ իմէնջ, և
ոչ զնորաձևութէ առ յո
մանց առաք յանձն:
*Նահատակեանք մեզ աճա
շունչ գիր, և սրբոց Նրց
դատանութիւնն. և առ
ամ որ ինչ ևիցէ ուղ
ղոյն ձախարակեցելոցն
հաւատոյ նշանակ. Ուսկ
ւո՞ր էին որք յարե
նելս եպիսկոպոսունք երկպա
ռակելք առ մեզ յեփես
ոս և եղեն ոչ՝ իկարծես՝
ըմբռնելոյ՝ ի հաղագս դես
տուրի հայհոյութեցն,
այսօրիկ և յոյժ խոհա
կանապէս վերձարեալք

ռուքէ. թէ յաւէտ ել
ղերսեալ եւ զիւրեանց
հաճատոցն զօրութիւն
յայտնեալ։ * Ո՛ր եւ
զբերեաց ածային աշա
կերտն. պատրաստ լինիլ
միշտ առ ի պատասխանա
տուութիւն ամի որ խնդրէ
ի նէնջ զան վս յոյսն
որ ի ձեզ, եւ որ կայ ո՛ք
առնէ՝ ո՛չ նորո՛ւ ինչ եւ ո՛չ
հաճատոյ արատդրութիւ
երեւի նորահնեալ. այլ
յայտնի կացուցանէ որով
հարցանէին զնա ըղհա
նան զոր ունի վս քի.
* Ակն առ այսոքիւք
եթէ իմերայ ածապաշտ
եպատցն համաձայնու
ո՛չ ինչ փոքր տըրտմին
ձշմարտութեն թշնամիք
յամուրեք ամբոխեալ
զամ, և անդէպ գիւտից
իւրեանց միաձորեալ ա
կին զառ ինոցանէ ե
ղելոցն պատասխանատու

զան զօրութիւն,

պատաց. զոր արարին ըս
պիտոյից և կարեւորացն.
աղերսեալ և ուրախա
րարեալ զորս կարծէին
զնոցանէ ի թէ դեստորի
ունայնաձայնութեցն են
հեաւօղք։ * Կանդղ
ըք և տիեզերական ժո
ղովն որ յեփեսացւոց քա
ղաքին ժողովել՝ նախախ
նամեաց կարեւորապէս.
ո՛չ գոլ պարտ եկեղե
ցեաց այլ այլատարա
թէ հաճատոյ մոռծանել
ի՝ ինեըքս քան զոր էրն.
զոր երեքերանեան մեր
հարք՝ որբով հոգւովն
ասացեալ սահմանեցին.
* Ասկ որք միանգամ ո՛չ
գիտեմ թէ զինարդ երկ
պատակեցան առ այս ե
ղեալք՝ ի կարծիս. իբր
թէ ո՛չ ոգղակի կամե
ցան խորհիլ. և ո՛չ առա
քեալական և աւետարա
նական հաւատոյ ա
ւանդութեց. * Ո՛ւ ա
վարեին յայսմ հարուած
եալ՝ չգ՝ ի թուոց

ՁԵԱԼ ասէ. ՚ոչ ուրեք
ՁԾԱՅԻՆ գիր՝ ՁԾ ՚ի քա-
ՁԻՆ կուսէ ասէ ՁՆԵԼ.
այլ քա՛ յո՛ գրի՛ ՁԸ.

Եւ զայս ասելով յեր
կուս գրիս քաժանէ
զմինն. և այլ առանձնա
պէս գոլ ասէ գրի՛. և
քա՛ և ՁԸ զոր յայլ Ձնեալն
քան, և այլ գրել առանձ
նապէս և ըլ մասին գրի՛
և քա՛ և ՁԸ՝ զոր ՚ի սրբոյ
կուսէն, զիաւրդ ոք երկ
բայեցի և զայս զնոյն
հաստատաբար գրեթէ՝
աղաղակեալ նը՛. * Ուսկ
ուքա՛ անուանեն ՁԾա
ՁԻՆ զՁԸ կոյսն. մի ասեն
գոլ գրի՛ և քա՛ և ՁԸ կա
տարեալ ՁԾուք և համրդ
կուքէ զնոյն ինքն. ոչ
գոլ մարմնոյն նորա հա
գուով իմանալեաւ. և զի
ոչ ասեն գոլ այլ գրի՛
զոր յայլ հօրէ բաննն, և
այլ դարձեալ զոր ՚ի սրբ
բոյ կուսէն. ոչ նեստո
րի թըւեցաւ, այլ միա
նոյն, յայտնի եղեալ և
ՁՃԻՐ ՀՕԳ

զոր առնէին ի վերայ ու
ղիղ հաւատոյն. ոչ ինչ
նորաձևեալ ոչ ասացին.
ոչ վերաբերեալ յառա
ջադոյն սահմանեցելոցն ա
ռնելին և ոչ ինչ. այլ
հետևեալ յաւէտ սքզ
հարցն ան աղարտելի ա
նդրդուելիցն. զի զսր
տաքանան այժմ յանդի
մանեսցուք: * Ներ ան
ցուցուք ՚իմիջ զպես
տորի զրախօսութիւնան
ևրզնոցայս ձոյնս. քան
զի այսպէս, և ոչ այլ
ազգ յուցցէ քննութիւ
զՁՀմարտուին: * Ուրդ
դեստորիոս ՚ի բոյ քա
նայ առնելին զմիածնի
որդուոյն ՅՍ զոր ըստ մար
միոյ ծնուածդն. քանզի
ոչ ասէ զնա ծնեալ ՚ի կոյ
նոջէ ըստ գրոց. և
ասէ այսպէս.

Ո՞ անդրանիկն ՅՍ ընդ
քաՁին կոյսն՝ ուսաք
յաՁախին գրոց. քայց
ծնեալ զաՁ ՚ինմանէ
ոչ երբեք ուսաք. և զար

թեն. եթէ ոչ իմացցի
և առասցի ած համանգա
մայն և մարդ։

*Ա. յլ այսուքիւ ոչ
այսպէս թըւեին զոլ
դեատորի. այլ յերեալ
դիտումն նոր ըստ ամի ի հա
կառակին։ *Կանգի ա
սաց յերկեղեցւոջ պատ
մելով. Ա՚ն այսորիկ և քո
անուանի բանն ած. վա
զի ունի զյարակցու֊թին
որ առ քո մշտնջենաւո֊ր.
և դարձեալ անշփոթ պա
հեսցուք այժմ ըզբնու
թեն յարակցու֊թ, խոս
տովանեացուք զոր իմար
դուն ած. պշտեացուք
յած այնոյն յարակցու֊թ
ամենակալին այ երկրպա
գակից մարդ։

Ա. րդ՝ տեսանեմք թէ որ
քան ունի հայհոյու
թիւ բան նոր և առաւել
ամբարշտու֊թիւ լի. քան
զի քո առանձնաւոր ան
ճանչ զբանն այ. և ու
նիլ զյարակցու֊թին որ
առ քո մշտնջենաւո֊ր.

յոյժ հաճաստեաւ որովք
զինի սոցունց։ *Կան
զի իվերայ բերեն, թէ
զի՞նչ նշանակէ կատա
րեալն ոպ ած և կատա
րեալն ոպ մարդ. զնախ
քան զյառնիտեանս յայ
հօրէ ծնեալ ըստ ածու
թեն։ *Ուստ՝ ի յետին
ժամանակս վերոյ փըր
կուեա՛ի Աւրիամայ սրբ
բոյ կուսէ ըստ մարդկու
թեն. հանապազ հօր ըզ
նոյն ինքն ըստ ածու
թեն. և հանապազ մեզ ըս
մարդկութեն։ *Ա՚պա
ուրեմն և ոչ բնաւ անջա
տեն յերկուս զմի որդին
և քո և սո. զնոյն ինքն
զոլ ասեն զնախ քան ըզ
յառնիտեանն. և զոր՝ ի
յետին ժամանակս. յայտ
է թէ զոր յայ հօրէ ոպ
ած, և՛ի հինոջէ ըստ մար
ճնոյ ոպ մարդ։ *Կան
զի զի արդ արդեօք իմաս
ցի մեզ հանապազ զոլ
ըստ մարդկութեն որ և
ծնեալն՝ի հօրէ ըստ ածու

մանց յառաջնոց հերձ
ուածողացն՝ յիւրմէն ըս
նութէ առեալ այսինքն
յածութենէն կապմեալ
իւր մարմին, բանին ոյ
ածցուք զմտաս։ այլ հե
տևեալ ամ իրօք ածայ
նոց գրոց. ի սրբոյ կու
սէն առել զնա հատուա
ծեմք։ *Արդ՝ այսո՛րիկ
յորոց են մի՛ և միայն որ
դի և տէր յս քս. ոչ մտա
ծութիք ընկալեալ՝ յեր
կուց բնութեց միաւո
րեալ ասեմք. իսկ յետ
միաւորութեն անդէն
՚ի բաց բարձելոյ ՚ի յեր
կուս հատմանն, մի՛ գոլ
հանապատամք զորդուն բը
նութին ոչ միոյ. սակայն
ոչ մարդացելոյ և մարմ
նացելոյ. իսկ թէ ասիցի
մրմնանալ և մրդնալ ած
գոլ բանն, ՚ի բաց առնել
հեռացն փոխոխմանն
կարծիք. քանզի էակց
ինաց որինչէրն. և խոս
տովանեցայ առ ՚ի մէնջ
անշփոթ առնելին միա

*Ոչ թէ արդեօք ըն
ասիցէ երկուս քնս յայտ
նապէս, և մարդ ընդ ա
երկրպագակից. ոչ զի
տեմ թէ զնաշրդ խոստո
վանեալ արդ՝ այսոքիկ
նորայոյն նման տեսանի
ցին. ոչ ապաքէն հակա
ռակ միմեանց ունիցի ըզ
մտածութեցն զօրութի
*Բանզի նա երկուս
ասէ յայտնապէս. իսկ
սոքա՝ մի որդի և քս և
ած և ասէր խոստովանին
երկրպագել. զնայն ինքն
՚ի հօրէ ըստ ածութեն,
և՚ի սրբոյ կուսէն ըստ
մարդկութեն. *Երկուց
բնութեց միաւորութի
լինիլ ասեն. սակայն մի
որդի և քս և տէր խոստո
վանին յայտնապէս. քան
զի եղև բանն մարմին ըս
գրոց. և միաւորութ տը
նօրինական անճառելի
ճշմարտապէս գործեալ.
ասելն՝ քանզի ոչ ըստ

թէ և՛ իբաց ընկեցեալք զբաժանելն զայնս. ոչ որդւոյ առանձին յայլ և՛ ի հօրէ բանին. և ոչ մարդոյ դարձեալ առանձնապէս որդւոյ խմացելոյ որ՛ի հինոջէ. քանզի մի՛ է խոստովանելի զբանին բնութիւն. և գիտեմք զի մարմնացեալ և մարդացեալ ոչ և յառաջադոյն իսկ աստուածաբ. Իսկ թէ զի՞նչ օրինակաւ մարմնացան և մարդացան, եթէ ոչ քննեացէ՝ տեսցէ զառա՛ի յայլ հօրէ բանն. զծառայի առեալ ըղկերպարանս և՛ինամանութիւն մարդկան եղեալ որպէս և գրեալէ. *Նո՛ր ըստ այսմ նորին միայն խմացի քննութեանցն. այս ինքն գոյացութեանցն զանազանութիւնն, քանզի ոչ է նոյն որպէս որա կութեամբ քնաւորակա նաւ աճութիւն և մարդ ել կուէ

Առաջին Կանոն

հարութիւն. *Ա՛յլ թե բեւս զայն ասիցեն հակառակորդքն. ահա հաւատացաք որք ուղիղ հաւատոյ առնեն խոստովանութիւն. *Արիւս դառնեան քնութիւնս և բաժանել զաճաբանիցն ձայնան յարձակին ըստ տարբերութեան նոցա. *Ապա զինարդ ոչ են հակառակ այսոքիւքդոյդ. մի թէ ոչ ունի դիմաց երկուց կամ գոյութեց բաժանեալ զձայնան. *Ա՛յլ ով վեհդ, ասիցէ ոք արդեօք. գրեցաք՝ի գլուխան. եթէ ոք երկուց դիմաց կամ գոյութեց է՛ժանէ ըզձայնան. և է՛նչ զոր ոչ մարդոյ առանց այ բանին առանձնապէս հպեցուցանէ. իսկ զաճ ավայելուչն՝ մի այնոյ յայ հօրէ բանին՝ նա եղիցի դատապրտեալ. *Բանզի զձայնից զանազանութիւն ոչ ըստ ի եղանակի բարձաք.

մարդ առանձին յարաբերեալ յաստուած հաւատարապատուհաւ՝ կամ իշխանութեամբ։ *Կանգի ասաց այսպէս։

Ընդբաժանելի՛ է յերե՛ք ՀԵՐԻՆ ԱԾ. վասն այսորիկ ոչ բաժանեմք զպատիւն. բաժանեմք զբնութեան. այլ միաւորեմք զերկրպագուն։ *Նոյնպէս որք յանտիոքայ եղբարքն. յորոց իմանի քաւոյն ստուգ մեռածութիւք միայն ընդունին զբնութիւնն. զի ոչ էր նոյն ասացի որակութիւք բնաւորականաւ աստուածութիւն և մարդկութիւն. սակայն միորդի և քաւ և ետր. և ոչ մի գոլով ճշմարտապէս մի գոլ ասեն զդէմսն. բաժանեն և ոչ ըստ միոյ եղանակի զմիաւորեալն։ *Այլ և ոչ բնաւորական անջատուածն ընդունին ըստ որում խորհելն թլբեցաւն թշուառութեանց ոտից ձգիճ էին.

Սէյն Կիւրէղ

կութիւն. ապա թէ ոչ՝ զի այրդ ունայնացաւ բանն ած գոլով. իջուցեալ զինքն՝ ի փոքրութիւն. այսինքն՝ ի մարս։ *Ուրդ յորժամ մարմնաւորութեանն քննի եղանակ՝ երկուս՝ ի միմեանս անձնապէս և անշփոթաբար ժողովեալ ըստ միաւորութեանն տեսանէ ամենայն ի րօք մարդկայինս միտ. սակայն միաւորեալ որոշէ՛ և ոչ բնաւ. այլ միայերկիւցն. և ած և որդի և քաւ և ետր գոլով հաւատայ և ընդունի ստուգ գապէս։

Ա՛յլ ես ամին քան զայս դեսատրի չարաչաւութեին. քզի կեղծաւորի խոստովանիլ թէ մարմնացաւ և մարդացաւ ած գոլով բանն. բայց ըզ մարմնանալոյն զօրութիւն ոչ գիտելով՝ երկնչես ան՝ բնութիս որոշելս՝ ի միմեանց. ած առանձին եդեալ. նոյնպէս և

տաս թէ ես ՚ի հայր եմ հայր կիսէ. եւ որ ետես զիս՝ ետես զհայր իմ։ եւ ես և հայր իմ միո՛ւք եմք. ածաւետարանէ գոլ ստուգեմք զձայնան։ * Իսկ յորժամ հրէիցն ժողովեցաւ դեռանն սաստիկ զայս ա՜ ետուն թէ որդիք աբրահամու հաւր էիք՝ ընդործան աբրահամու գործէիք. քայց այժմ կանդրէք զիս սպանանել. ընմարդ՝ որ զճշմարտութիւն խօսեցայ ձեզ։ զայդ աբրահամ ոչ արար։ մարդասպետս ասել ա՜ ետեմք զայսպիսիս։ * Ա՜ կայն միոյ որդւոյ զածաւետարանէն և զմարդիոքէնան։ քանզի ած գոլով եղև մարդ. ոչ ընդոն ած թողեալ. այլ յառնան եղեալ մարմնոյ և արեան։ * Իսկ վա՜ զի մի է ած և որդի և հոր, մի դէմ ասեմք գոլ զնոր եւ մեք և նոքա։ իսկ զմիջա կաձայնս զայսոսիկ ասեմք զոր

էին. այլ որոշել յարձակին միայն զձայնան որ ՚ի վե՜ փրկչէին։ * Եթէ ոչ թէ ասէր զայնա, է ինչ որ առանձնապէս որդւոյ չայ հօրէ բանին. և է ինչ որ այլ դարձեալ որդւոյ որ ՚ի նմանջէն։ այլ է ինչ որ ածութեանն ներ։

* Քանզի ած է նոյն ինքն և մարդ գոլ ասեն. և այլ հաստարակաց եղանակաւ ենի. և ոչ երկո քումբք տեսեալ ածութէն և մարդկութէն ասեմ. ոչ զի՛նչ ասացից. քանզի են ինչ ՚ի նմանէն որք ածաւետարանք են. եւ են ինչ որք զմիջին կարգն ունին. որք ցուցանեն զորդի ած գոլ և մարդ համանգամայն և ՚ի նմանէն։ * Քանզի յորժամ ասէն ցփիլիպպոս թէ այսքան ժամանակս ընդ ձեզ եմ և ոչ ծանեար զիս փիլիպպէ՛. ոչ հան՚ա

ըստ այսմ՝ի կը՝ի՛վը՛ան
զձայնան։ ՚ք զի ուն՝ի՛ն ինմին
զաճ՚ ավայելուչան և զմի՛դ
կօրէնն։ այլ պատշաճեա՛
զայսոսիկ՝ի՛վը՛ միոյ որդւոյ։
ՈՅ ՈՅ բանին մարմնացելոյ։
*Ա՜պա՛ այլ է այժմ անձա
տել զբնութի՛ան։ և զայս
կեա միաւո՛ր՚ուեն։ և ըստ միոյն
հա՛՚աստարատպատո՛ուԹե
յարակցեալ ասել մարդ
յաճ՚։ և այլէ տեսանել զդ
ձայնիցն զանազանուԹի՛։
*Ա՜րդ՝ ո՞ր լինիցին ըն
Թացակից՚ք նոցայք՚ն դես
տուրի ունայնաձայնուեն։
զի Թէ և ոմանց Թըւի քա
ռից՚ն նշանագրուի՛ և քայ
լից՚ն առաջարկուԹի՛, յոյժ
նուրբ՝ի՛ստուգաբանու
Թի՛ն նրբազէ՛ղծ՚ինչէ ըս
քանչելի՛ ՚ք զի յոյժ դժ՚ա
րաւ՚ե՛ն ասելիք այսպիսիք։
այսի՛կ և աճ՚ա՛յինն պօղոս
խնդրէր առ՝ի յայ՚քան՝ի
բանալ բերանոյ իւրոյ։
եւ զի ո՛չ քաՀանեն զմինն ար
յա՛՚ք պարտ դոլ ասելով
պատշաճել զձայնան աճ՚ու
Թե՛ն՚ն դճլի՛ զաճ՚

ևանարգս։ * Ա՜յ արկինքն պարտ գոլ և զպատճառան ասել վասն որոյ ի յայս եւիլ ինուրբս առաստել. վ՜ս զի արիւսի անպարծ շաւթեն զինաւորք ըզ ձշմարտուեն զօրուի յան պատեհան հրանալերէին։ զաս ի յայ բանն ասեն լինիլ մարդ. սակայն ան անձն առնուլ մարմին. և առնեն զայս չար հնարիւք։ զի զմարդկօրէնս ձայնան հեռևեցուցեալ նմա. ոչ փոքր գոլ ք զՀօր գերբունակուին. իւրեանց մոլորութիքն ցուցանեն. և այլաբուն ասեն գոլ քան զնա։

* Ա՜. յսո՜ւկ երկուցել արևելեայքն. զի մի գուցէ այ բանին նրբասացին փառքն և բնու թիւն ի մարդկօրէնս ա ստցելոցն։ վ՜ մարմնով տնօրէնուեն որոշեն ըզ ձայնան. ոչ ի յերկուս դէմս բաժնեալ ոչ ասացի զինն որդի և ասր, այլեն

զաճառավայելուչն և մերդ հուրթեան նր զմարդկօրէնն։ զինարդ ոչէ առ նեցուն յայտնի։

* Ք՜անզի առուգեն ոչ ասացի. եթէ նոյն որ յայ հօրէ գանն՝ ծնեալ նախ քան զյաւիտեանս, և՝ի յետին ժամանակս ծը նաւ ի սրբոյ կուսէն. և՝ի վեր քերեն թէ վ՜ անպատմելի ևան շըփոթ միաւորութեն, և ածա ծին գոլ Հաւատան ըզ ոք կոյան։ և մի որդի և քս և ասր գոլ խոստովա նին Հաւատեաւ։

* Ա՜նՀաւատալի՛է ամե նևին և մի ասել և բաժա նել յերկուս զինն կար ծել զնա։ ք զի ո՛չ գոյին յայս խոցոտումն. ոչ զի յանցաւորս կացուցանել զինքեան. և զոր ինչ բակեցինն՝ ուղղակի շի նել անախտրժաբար։ ք զի թէ դեստորի Թըւե ցելոցն Հեռևին՝ զինարդ նզովեն զայնոսիկ պիղծս

թէ. ոպ զի ո՛չ ինչ և ա
պահեալ ամբողջ և մա
քուր. և ոչ գոլոր ինչ
էն. Այրծեցին առ այս
քիւք և արիոսի հայհոյ
ուԹեցն հետևիլ. և վե
այսորիկ ո՛չ կամին զաս
նազանուԹի տեսանել
ձայնիցն. և է ինչ զոր ա
սէ ածավայելուչս. և են
ինչ զոր մարդկօրէնս.
այլ վայելուչ գոլ յա
ւէտ մարմնով տնօրէնու
Թեն. *Իսկս զի յայս
պիսեացս ՚իբաց եմ հե
ռացեալ, վկայեսցէ առ
այս քո կատարեալդ.
սակայն գայԹակղեցեալքն
պարտէր պատասխանիս
առնել այսո՛րիկ գրեցի
առ նր ածպաշտուԹին
եԹէ ո՛չ խորհեցայ ուրեք
զարիոսին և ո՛չ զապօղի
նարին. և ո՛չ փոփոխեալ
զբանն ՚ի յմարմինն ա
սեմ. այլ և ո՛չ ՚իբնու
ածուԹեն փոփոխիլ զգ
մարմինն վ՛ն անփոփոխե
լի գոլոյն և ան այլայլե՛լի
գՃ՛ՂԸ ԸՂ

ինչ՝ զոր ածուեբ նր հե
տևեցուցեալ. և են ինչ՝
զոր մարդկուեննորին.
սակայն զամ միոյ և նո
րին. *ԸստայԹէ գը
րեալդ առ ոմանս ածա
պաշտ եղեսն յովհաննէս
ոպ ԹԷ մինչ ևմ հաւատա
տեաւ ուսուցեալ և պայ
ծառ ձայնիւ խոստովա
նեալ ըզբնուԹեն զա
նազանուԹի. և բաժա
նեալ զձայնան. նմանա
պէս բնուԹեն. և վ՛ն
այսորիկ գայԹակղին ո՛ր
մանք. կարևո՛ր էր մեզ
և առ այս ասել. *Ի՛ն
անգիտացաւ քո կատա
րելուԹիդ. քանզի զա
պօղինարի կարծեացն
բիծ հեղեալ իվ՛ր իմոցն
ԹըղԹոց համարեցան,
ԹԷ անաւձն ասեմ գոլ
զ՛նք մարմինն քի. և ե
ԹԷ շփոԹուսին և խաւնա
կուսին և փոփոխուսին ե
ղեալ այ բանն ՚իմար
մին. և կամ մարմնոյն փո
խեալ յածուԹեն բնու

ան, առ եպիկտիմոն եղբայր
կորնթացւոց։ * Ասէ ես
ասացի եթէ ի՞ առ քեզ
ոչ ապականեալ. քանի՞ բա
զում ինչ փոխեցին՝ ինձ
մանկ թշնամիքն ճշմար
տութե։ Հանդանակիւց եմ
և ամենևին եաւմ իրաւք։
* Ասէ նա ասէ՝ ունի մեա
զթութիւն. քայց կամիմ
՚ի ձերոց օրինակաց ըս
տուգել և տեսանել թէ
արդեօք փոխեցա՞ ինչ
՚ի գրոյս թէ ոչ. որ և
առեալ իսկ օրինակ
հին, և ընդ օրինակեալ՝
գտանէր ապականեալ
զնա. և աղաչեալ առ
նուլ պատճէն ՚ի մերոց
գրոց, և առաքել եկեղե
ցւոյն անտիոքացւոց որ
և եղև-իսկ։ * Յո՛ւմ այս է
զոր գրեցաք ածապաշա
ւիան Յոհաննէս առ
կառինոս վա՛ւ իմ. թէ գը
րեաց առաքեալ առաջի և ըզ
հայրենականն դատաւոր

Ա. ԹԻՒ

ըզ բանն ածաւ։ * Ա՛նհնա
րին է ևմիւսն. և ոչ ՚ի
բաց քարձցի ձայնիցն զա
նազանո՛ւն. այլ գիտեմ
զոր ածաւելչաբար և
մարդկօրէն խօսեցեալ։
քանզի է ՚ինմին ածաւ և
մարդ։ * Ա՛րդ՝ զայս ըզ
նոյն նըշանակել կամե
ցեալ գրեթէ՝ ուսոյցխոս
տովանիլ զբնութեցն
զանազանութի՛ւն, և առնջա
տել զձայնեան. նմանապէս
զբնութեցն։ * Ասէ այս
պիսի բանիւք՝ ոչ են իմ.
այլ ինձանէ՛ ասացան։
* Արդեւո՛ր Համարիմ և
զայն բերել ՚ի վե՛ր ասա
ցելոցն. քանզի եկեալ
առիս ածապաշտ եպիս
Պօղոս եմեսացւոց քաղա
քին. և բանիւց շարժե
ցեալոց յաղագս ուղիղ և
անբիծ հաւատոյս հար
ցանէր ցիս յոյժ փոյթ
յանձին ունելով, եթէ
հաւանակի՞ց եմք գրեցե
լոցն առ յերեքբանեան
հօրէն մերմէ Ա՛ստանա

Ը. ՀԱՅԻՍՍ.

Հրաշագործ ոչ եմք բերել
առաքեալս ասելոյ։ * Որք
ասէ քեզ եղբարցդ՝ յո
րոց ընդ մեզ ոչխարն։

Սուրբ Աւետարանի երեքհոգեայ պատմութեան Ղազարոսի. Պ. Կիրակի. Յ. Յովհաննէս։

Ղ Ա Զ Ա Ր Ո Ս Ն Ա Յ Ե Լ

սիրելի եղբօր եմ պաշտօնակցի մերոյ յովհաննու, կիւրղոս ի տեր խնդալ։ * Ուրախացին երկինք և ցընծասցէ երկիր։ քանզի լուծան միջնորմն ցանկոյն։ դադարեցաւ տրտմութիւն։ և ամ երկպառակութիւն ի բաց քարշան պատճառ։ * Ամենեցունց փրկչին մերոյ քէ, եկեք դէմ ելցուք

Սուրբ Աւետարան

քէ։ և զի այսպէս ասաց ցից փոքր ինչ և՝ի մարդ կանէք վտանգեալ։
* Նակ թէ բերիցեն ոչ մանք թուղթ ունի գրել առ՝ի փիլիկեայ սրբազան քահանայէն հռովմայ եցւոց եկեղեցւոյն։ ունի թէ վինչ աճապարեր եպիս կոպոսին քաղաքացի դըժ ձարացեալ վե՛ր՝ի բաց ընկենուլն զղեստուրիս։ և ընդ դիմացեալ նմա՝մի՛ հանճարայեկ քո սրբութիւդ։ * Բազմ հատմանձայնս դրեաց սրբոյ ժողովոյն։ և զամ ինչ հաստատեաց զառ՝ինամանէ ասացեալն։ և՝ համախոհ մեր։ * Նակ ունի թէ յինէն գրեալ բերցի առ՝ի յոմանց թուղթ։ ունի թէ մինչ ղղջացեալ եմ՝ի վե՛ր եկելոցն յերիեսա ցւոց քրիստին։ ծիլաղես ցիս և զայնոմիկ։ քանզի եմք վե՛ր փրկչին հնարէն՝ի բարւոք խոհականութիւն։ և՝ի պատշաճ խոր

և ածէ ցնա ցկնաւակի եղ
բօր իմոյ պղտի, ընդու
ել սրճել կինէաք. և այժ
վայելեսցեալ, ոչգի առն
այսպիսւոյ միջնորդ ե
ղել. և իվեր քան զ
զօրութի հանդիսացեալ
իքան. զի յաղթեսցէ
և քանասիրութին նախան
ձու, և ժողովեսցէ զան
Ջատեալն. և զոր ի մի
ջոյ գայթակղութին ի
բաց բարձեալ համարի
տութէ. և խաղաղութէ
պահեսցէ զմեզ և ըզ
ձերդ եկեղեցի. քանզի
թէ զի՞նչ եղանակի ան
Ջատեցան՝ աւելորդ է
ասել. այլ պիտոյ գոլ հա
րիմ ըզնաղաղութեան
Ժամանակիս զվայելուչն
խորհիլ և ասել. * Ա
րասխ եղաք այժմ ըստ խօս
ածս պաշտ առնս զոր յի
շեցաք. որ և ուչ փոքունա
կին հանդիսացեալս ի
հաւանեցուցանել ըզ
մեզ. թէ պարտ է ի
խաղաղութի ժողովել զե
կեղե

ղեցեաց իւրոց ըզնաղա
ղութի պարգևեալ. կո
չեալ առայս զմեզ և քա
րեպաշտ և ածասէր թա
գաւորացն՝ որք հայրե
նական բարեպաշտուքն
նախանձաւորք եղեալ
զգուշութ և անշարժա
պէս պահեն յանձինս
իւրեանց զուղիղն Ճնաս.
և առաքելապէս առնեն
ըզհոգաբարձութի յա
ղագս սէյ եկեղեցեաց.
զի և հուչակելի ունիցին
յաւիտեան զպատիւն.
և փառաւորս երևեցուս
ցեն զիւրեանց թագա
ւորութին։ * Որոց և
ինքն զօրութեցն ար,
հարուստ ձեռամբ քաշ
խէ բարութիս. և տայ
տիրել հակառակորդաց.
և շնորհէ՛ յաղթուի.
քանզի ուչ ուրեք սըտե
ր աչն՝ կենդանի եմ
ես ասէ տր. զի զփառա
ւորիչս իմ փառաւորե
ցից։ * Որդ՝ եկել այժմ
յաղէքսանդրիա տեառն

խոստովանութիւնն, և
զայս գրել ասացի քոյդ
սրբութեանդ և որոց այդր
ածապաշտից եպիսկոպո
սացդ. և ունի այսպէս
զշարադրութիւնս. և այս
քիւք բառիւքն եդեալ
է թղթիս. * Յաղագս
ածածին կուսին մարի
ամայ, թէ զիարդ խոր
հրդով և ասեմք. և մարդա
նալոյն եղանակի միածնի
որդւոյն այ կարելորապէս
ոչ յաւելուածոյ մասամբ
այլ հաւատարմութեամ ա
սակաւ որպէս անդաստին
յածայնոյն գրոց և աւետա
րանութեանդ սրբոց հարցնա
ռեալ ունիմք ի ձեռն.
* Զոր նախ եայ ասաս
ցուք, ոչ ինչ ամենևին
յաւելեալ ի սրբոց հարցն
որք ի նիկիայ արուարդ
րեալն հաւատ, քանզի
որպէս հասաքն ասելոյ առ
ամ բանականն և ի բա
րեպաշտութեանդ իւրում.
և ամ հերձուածողական
չարափառութեանդ կործա
ձախն նուա

Արդ՝ Կիւրեղ
կեղեցիա. և զայլափա
ոխիցն ապականել զծաղը.
բերել առ այսոքիւք
զբանասարկուին չարահը
նարութեանդ խայթոցս. և
այսպէս պատրաստաբար
ունօղս ի հաս յայս. ոչ
զի ոչ ինչ աշխատութիւս
կրել ամենևին. * Զան
զի յիշեմք զասելն փրկչ
չին. զխաղաղութի զիմ
տամ ձեզ. և զխաղաղու
թի զիմ թողում ձեզ.
* Ասաք և յաղօթս մեր
ասել. սր ածմեր ըզխա
ղաղութի քո տուր մեզ.
ոչ զի թէ ոք եղիցի առ
ի յայլ բաշխեցելոյն խա
ղաղութի, անկարօտ ե
ղիցի ամ բարութե. և
զի աւետրդ ամենևին
և ոչ բարւոք պատճառ
եղև եկեղեցեաց երկպա
ռակութին. այժմ հա
նել եմք տեառն իմոյ
ածապաշտի Պօղոսի ե
պիսկոպոսի բերելոյ առ
մեզ մասեան անաղարտե
ի ունօղ ըզհաւատոյս

Ա՝ Յոհաննէս.

զնոր կոյսն ածած[ին] վե-
բանին այ մարմնանալոյն
և մարդանալոյն ինն-
նէ. և անդասին իսկ ի
յղութենէն միաձուլել
ընդ իւր զառ ինմանէ առել
մարմինն, իսկ զաճեցա
րանականս և զառաքելա
կանան յաղագս տեառն
ձայնս գիտեմք զնածա
բանացարս. և ինչ զոր հա
սարակաց արարեալ ունի
իվեր միոյ դիմի. և ինչ
զոր իվեր երկուց բնու
թեց և զնածավայելուչն
ըստ ածութենն քի. իսկ
զմարդկօրէնս ըստ մարդ
կութեան նորին ասէ
գեալ.

Ո՝ յայտնիկ զձեր սրբա
զան զձայնս ընթեր
ցեալ. այսպէս գտանեմք
խորհեալ և զմեզ. քան
զի մի՛ և երբ. մի՛ հանգստ
մի՛ ամրոցութենէ, փառա
ւորեմք զբոլորիցս փրկ
կիչն ածն. միմեանց խըն
դակից եղեալք. զի
ածաշունչ գրոց և ա-
ղաւթս ունիմք

Ա՝ Յոհաննէս.

զնոր կոյսն ածածին վե-
բանին այ մարմնանալոյն
և մարդանալոյն ինն-
նէ. և անդասին իսկ ի
յղութենէն միաձուլել
ընդ իւր զառ ինմանէ առել
մարմինն, իսկ զաճեցա
րանականս և զառաքելա
կանան յաղագս տեառն
ձայնս գիտեմք զնածա
բանացարս. և ինչ զոր հա
սարակաց արարեալ ունի
իվեր միոյ դիմի. և ինչ
զոր իվեր երկուց բնու
թեց և զնածավայելուչն
ըստ ածութենն քի. իսկ
զմարդկօրէնս ըստ մարդ
կութեան նորին ասէ
գեալ.

Ո՝ յայտնիկ զձեր սրբա
զան զձայնս ընթեր
ցեալ. այսպէս գտանեմք
խորհեալ և զմեզ. քան
զի մի՛ և երբ. մի՛ հանգստ
մի՛ ամրոցութենէ, փառա
ւորեմք զբոլորիցս փրկ
կիչն ածն. միմեանց խըն
դակից եղեալք. զի
ածաշունչ գրոց և ա-
ղաւթս ունիմք

Սբ՝ Յոհաննէս.

Նուն և ասեմք ոչ յան
դգնեալք յանհասանե
լիսն, այլ խոստովանու
թիք մերոյս տկարութե՛ի
քան զյաճախեան ի հո
րէ ծնեալ ըստ ածու
թեն. իսկ ի յետին ժա
մանակս զնոյն ինքն վե
ր և վերոյ փրկու
թե՛ի Աարիամայ սրբոյ
կուսէ ըստ մարդկութե.
համագոյ հօր ըստ նոյն
ինքն ածութեն, և հա
մագոյ մեզ ըստ մարդկու
թեն. քանզի երկուցբը
նութեց եղև միաձուլու
վն սրոյ մի քն միորդի մի
որ խոստովանիմք. Այն

քէ. զի արդ տակաւին ի մասցի ածած էին, զի ոք տակաւին ծնաւ եթէ ոչէ ճշմարիտ. եթէ ծը նաւ ըստ մարմնոյ զէմ մանուէլ. ծաղը եղիցին այժմ ոք զայսպիսս դան դաչեն վ՚ր իմ։ * Կան զի ոչ սըտե երանելի մար գարէն եսայեաս. ահա կոյս յղասցի և ծնցի որ դի. և կոչեսցեն զանուն նորա Ի մմանուէլ. որ թարգմանի ընդ մեզ աստ. ճշմարտէ՛ ամ իրզ և աբն գաբրիէլ առ երա նելի կոյս ասելով. մի՛ երկնչիր մարիամ. քան զի գտեր շնորհս յայ. և ահա յղասցիս և ծընցես որդի. և կոչեսցեն զանուն նր յս. նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ի մեղաց իւրեանց։ * Ահա կոյս յղասցի և ծնցի որդի. և կոչեսցեն զանուն նր մանուէլ. որ թարգմանի ընդ մեզ աստ. ոչ ոպ յերկնից իջեալ սրբոյ մարմնոյ նր ասեմք զայսպիսիսս. այլ

Հանդուէն սրբոց հարցն մերոց զհամաձայնն ու նին հաւատս մերքս և ձեր եկեղեցիք։

Ասկ վ՚ զի լըե՛ալ զպար սաւ՚ասէրացս ոմանց պի ծակաց վայրենեաց՝ ինչբ ցուցանել դաժանս ըզ գայռելով ինն քանս։ * Պ՚ի յերկինից բերել և ոչ իսրբոյ կուսէն ա սացեալ ըզնբ մարմինն քէ. պարտ համարեցայ փոքր ինչ ասել առ նա։ * Պ՚վ անմիտք և միայն դիտօղք զըպարտել. զի արդ եկիք յայս մտածու թէ և յայս քան ախտա ցայք հիւանդուէք։ քան զի պարտեր՝ իմաստուն ինչ ածել զմտաւ։ Ո՞ի դրեթէ՝ ամ ջանա մեր որ յաղագս հաւատոյ՝ ժողովի և հաստատէ թէ ածածինն է նբ կոյսն մա րիամ։ * Ասկ եթէ յերկ նից՝ և ոչ ինամանէ ասեմք ծնեալ զնբ մարմինն ա մենեցուն փրկչին մերոյ

ոպ միով դիմով համացել
քանզի մի՛ է ար քա.
թէ ևբնութեցն տարբե
րութի՛ ոչ լինի անդ համա
ցեալ. յորոց զանձառե
լի միաւորութին ասեմք
եղեալ. իսկ որք ասեն
եթէ խառնակուածն կամ
շփոթուածն եղև քանին
այ առ մարմինն, արժա
նաւորեաց զո սրբուհիդ
ասասել. քանզի ոմանց
թերևս զայսպիսի յաղագս
իմ ասել. կամ ոպ խոր
հիլն կամ ասացեալ. իսկ
ես այս քան հեռի եմ է
խորհելոյ զայսպիսի ինչ.
որպէս զի և մոլեգնիլ
կարծել զորս հաւատոյն
բնաւին եթէ փոփոխ
ման ըստ ե՛ր յաճախմանն
բընութիւն բանին է կա
րողութիւն պատահիլ.
*Քանզի ճնաց որ ինչ
էրն միշտ ևոչ ա լսելի. այլ
ևոչ ևս այսցէսցի երբ
ուրեք և փոխադրութե
ձ ձախե եղիցի

հետևելով յաճէտ ածայ
նոյն Պօղոսի գոչողին
հաճաստեաւ. առաջին
մարդն յերկրէ հղեզէն.
իսկ երկրորդն ի յերկ
նից. *Ձիշտ և զնո
րին իսկ փրկչին զասելն.
ոչ ոք ել յերկինս՝ եթէ
ոչ որ էջն յերկնից որ
դին մարդոյ. որ և ծը
նաւն ըստ մարմնոյ ոպ և
ասացի իսկ այժմ՝ ի սըր
բոյ կուսէն. *Իսկ վա
զ որ իվերուստ էյեր
նէից իջեալ ածն բան ու
նայնպոյց զինքն զվերպա
րանս ծառայի առեալ՝ և
երևեցաւ որդի մարդոյ
յետ գոլոյն որ ինչ էրն.
այսինքն ածն. *Քանզի
անփոփոխելի է և ան այ
լայլելի ըստ բնութե. ոպ
մի՛ իմացել իւրումն մարմ
նով յերկինից իջեալ աստ
անուանի և մարդ իյեր
կնից. կատարեալ գո
լով ածութեամբն. կա
տարեալ նոյն ինքն եմ
մարդկութեամբ. *Նո

հետեւիմք յայմ ուրեք, մանաւանդ երանելոյն եւ ամենահռչակելի հօրն մերոյ Աթանասի, որ եւ ըստ իրօք գնահատին յարտաքս ելանելոյ ի բաց հրաժարեալք, հանապատացեալ քո սրբութիւդ. եւ մի՛ ոք երկբայեսցի յայսմ։ *Կանգնի եդեալ էի արդեօք բազում ինչ բանս զիմն հանապատ մատուցանելով ի նորայոցն. եթէ ոչ էի երկուածեալ յերկայնութիւնէ գրոյս. զի մի՛ գուցէ եղիցի վնաս այսորիկ առ յառաջադոյն գործիդ. եւ ոչ ըստ միոյ եղանակի շարժել առ՚ի յոմանց առնուիմք յանձն զմիաւորեցեալն հանապատ. այսինքն զհանապատսյս նը շանակն զոր առ ի խորհէն մերոց հարց ի նիկիայ ժողովեցելոցն ի ժամանակին։ *Եւ եւ ոչ հրամայեմք մեզ ինքեանց կամ այլոց՝ բառ ինչ փոխել յորոց անդն. եւ կամ

եղիցի ընդունակ. այլ անախտ առ այս խոստովանիմք զբանն այդ գոլ առաքելական։ եթէ եւ ամէն իմաստաբար ինքն տնօրէն նապէս ըզհնարհուրդն յինքեան հետեւեցուցել երեւի զնուրոյն մարմնոյն պատահեալն կիրս։ *Ըստ այսմիկ եւ ամէն ի մասն Պետրոս. քի չար չարեալ մարմնով վասն մեր. եւ ոչ քնութիւն անձառելոյն ածուեն. եւ զինքն բոլորիցս փրկիչն ըստ իւրոյ անօրինականի ոչ եւ ասացեալ յինքն վերապրեալ գոլ հանապատացի զնուրոյն մարմնոյ զչար չարանն՝ որպիսի ինչ էին ի՛ձեռն մարգարէին ձայնի յառաջագոյն ասացեալ ոչ ինանէ՛. զթիւրուն իմ եւ տու ի հարուածս, եւ զծնօտս իմ յապտակս. եւ զերեսս իմ ոչ դարձուցի յամօթոյ ընդ երեսս իմ թքանելոյ. իսկ վասն զի սրբոց հարցն թըւեցելոց

փոխեն ձայնս, մի զար
մացի ընդ այս քո սըր
բութիդ. գիտելով թէ
ոըք յամ հերձուածոց
յածաշունչ գրոց զխո
րեանցն մոլորուեալ պատ
ճառս զրպարտիչն հո
գւոյն սրբոյ ուղղակին
են առաքեալք, իւրեանց
չար խոցիւքն ասլակա
նեն. և իվերջ իւրայնոցն
գլխոց զանչէնն կուտեն
հուր, իսկ վերջ զի լըմնաք
թէ և զար առ երանելին
Պետիկոսիոն թուղթն
ամենահոգւակին հոր մե
ծոյ աթանասի զուղղակի
գրեալն՝ ապականել ո՛
մանց եւուն. որպէս զի
յայտանէ ինքեան ոմանց
զպիտանի և զկարևորն
հոգատարեալ եղբարց՝ յո
րինակաց հընոց որ
առաջ անմոլար ու
նելով առաքեալ
զպատճէն
ոչ
ոըդ սրբոյ
թեան.

և հաւատանելոյ զմիով
սողոքայիւ. յիշելով զա
սացեալսն. մի փոխեր զ
սահմանս յաւիտենական
զոր եդին հարքն քո։
*Բանզի ոչ էին նոքա
ոըք խօսէինն, այլ հո
գին սուրբ և հօր որ ելանէ
ի հնմանէ. և ոչ օտար յոր
գւոյ ըստ էութեն քանի,
և առ այս զմեզ սրբոցն
խորհրդածուք ընդ հա
ւատարմացուցանեն. զի
ի գործս առաքելոցն է
գրեալ թէ, եկեալք ի
միտսիա՝ կամէին երթալ
ի բիւթանիա. և ոչ ե
նոցա թոյլ հոգին սբ,
գրէ և ածայինն Պօղոս.
իսկ ոըք ըստ մրմնոյ են
սուրբ հաճոյ լինիլ ոչ կարեն,
այլ դուք ոչ մարմնով
այլ հոգւով. եթէ հո
գի սուրբ է ի ձեզ բնակեալ,
իսկ եթէ ոք ըզհոգին
քրիստոսի ոչ ունի սա չէ նո
վատեալք, և զիա փո

Ա՛ հայոյելոյ ։

Ա՛ հայհոյելոյ, եւ զոյգ հոգւոյն Ադիմոդոսոյ ։

Ո՛ր ծաղկեսցի ի յուվէի ճառէ ընդ աղէտաւորին Աիւթէոս Պետրոսի ։

Պաւղոս. Ասի։

Աւետ Պետրոսի Ադիմոդոսոյ ։

Ասի ցնա ։

Ասեն ցիս ոմանք, եթէ ընդէ՞ր ոչ ասեմ զանուն հարցն, որ ի սուրբ գրոցն եւ ի ժամագրոցն յիշին, եւ ասեմ զանուն միայն Պետրոսի Ադիմոդոսոյ։ Զի ոչ ինձ ասացեալ է, եւ ոչ ես գրեցի զայս, այլ Պետրոս ինքն գրեաց զանուն իւր։ Եւ ես ոչ ինչ ինչ ընդ այս ասեմ, այլ զոր նա գրեաց, զայն ասեմ։ Եւ

*Ա ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ Ի.

Հովանի եղիցի՝ իվ ը քոյ. վասոյ և ծննեալն ասէ և որդի աց կոչեսցի.

*Ա ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ Ի Ա.

Լսակ ածն զան, առանց առն, ըստ կամացն զաւմ կարողին այց գործեալ. եղև յարդանդի կուսին մարմին. ոչ եղեալ կարօտ առն ներգործուե կամ մերձաւորուե. քզի ներ գործողագոյն քան այր արար զօրուեն այց Հովան ին եղեալ կուսին Հան դերձ եկեղեցին ասէ Հո գւոյն.

*Ա ԼՐԱՆԱՑ ԵՊԱՓԵՒՈՒ ԱՂՔԱՏԻՒ. ՅՈՒԴ ԸՆԴԴԷՄ ԱՐԻԱՆՈՑԱՑ ԳԻՏՈՑ.

ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ՈՍՏԻԿԱՆ

եղեն ասէք յայմ մեղաց. երեմիաս՝ ի յար գանդէ իսկ սրբեցաւ. և յովհաննէս տակաւին յորովայնին խայտացեալն ձայնէ ածաց ի ձայնէ Աստուածամօր ասէն Աստուածամօր. և սա կայն թէ երբեց մահ յդեայ մինչև ցմռնչէս և՝ իվը էմեղուցելոցն ըստ նմանու թե յանցուածոցն ազատ մայ. և այսպէս ճնացին մարդիկ ոչ էին ասկաւ մահկանացուք և ապականացուք ընդունակ բնութեն իւրեանց ախտից. *Լսակ այժմ բանին եղեալ մերդ և իւրացուցեալ զմարմ նոյն. ոչ ևս հպին այսքիկ՝ ի մարմինն վա՝ ինը մա եղելոյ բանին. այլ՝ ի նմանէն՝ իբաց բարձել լինին. *Ա յնուհետև և մարդիկ ոչ ևս ըստ իւ րեանց ախտից ճնան մեղաւորք և մեռեալք. այլ ըստ բանին զօրութե յա րուցեալք անմահք և ան ապականք ճնացեն.

*Ա՛ստի եղեալ մարմ նոյն յաճածանէն Աստ ամայ, ինքն ասի ծնեալ որ այլոցն պարգևէ ծը նունդ՝ ի գոյութի. զի զամեն ծնունդ յինքն փոխադրեցուցէ, և ոչ ևս

Սէջոյ Ձայն։

Ամարիամայ որդին այ և
բնակեալ ի մարդիկ ոչ
մարմնով ներդործեալ.
քանզի այս իվը մրճէկ
էց և առաքլոցէ. այլ կա
տարեալ աճ մարմնով և
մարդ կատարեալ հո
գւով. ոչ երկու որդիք
մինն բնութիւն առեալ
մարդ՝ իսկ միւսն մահկա
նացու մարդ առեալ
յայ. այլ միածին՝ ի յեր
կինս միածին՝ ի յեր
կրիս աճ։

*Սէջոյն վարդապետաց Հայոց եւ վէճ ի ընդդէմն որ ասեն Ամարիամայ ծնեալ զքրիստոս միայն մարդ։

Ի ՍԿԱՆՉԵԼԻՍ

մարմնաւորութեանն քոյ Տեառն եւ Հաւատոյ.

*Հաւատամք ի սուրբ եւ ի միայն Ամարիամայ ծնեալ. զի սա է այ մշտնջենաւորն որ

Ա հայուհիւք

միայնոյն Տողիքով ի հօր
գարձեալ ոչ ընկերակից
նից բանին միաւորեալ
ի յերկինս համբարձուք
առ ինամանէ։ *Ն պատ
րեմն այսպէս և զայլ կիրան
մարմնոյ՝ ոչ փոխադրեց
վայրապար յինքն՝ զի մի՛
և ոչ մարդիկ. այլ որ
պիսիք բանին յաւիտե
նից կենացն հաղորդ
ցուք։ *Կանգնեալ ուժեա
բատառաջին ծննդեանն
յաղագս մեռանիլնդ.
այլ այնուհետեւ ծնեալ
դեանն մերոյ և ամ մարմ
նական տրկարութի վո
խադրեցելոցս ի բանն
յարիցուք յերկրէ. լու
ծիցելոյ վն մեղացն անի
ծից, ի մեզ վն մեր
եղելոյ անէծքն։

*Յդոլիոսի եպսի հօմայ ի
ընկնոյն որ ասա Պաօդոքիոս։

Կ ԱՐՈՅ ՅԻՄ

բոլոր Հաւատոցս
եմարմնացեալ ի կուսէն

Սէջոյ Ձայն։

Ամարիամայ որդին այ և
բնակեալ ի մարդիկ ոչ
մարմնով ներդործեալ.
քանզի այս իվը մրճէկ
էց և առաքլոցէ. այլ կա
տարեալ աճ մարմնով և
մարդ կատարեալ հո
գւով. ոչ երկու որդիք
մինն բնութիւն առեալ
մարդ՝ իսկ միւսն մահկա
նացու մարդ առեալ
յայ. այլ միածին՝ ի յեր
կինս միածին՝ ի յեր
կրիս աճ։

*Սէջոյն վարդապետաց Հայոց եւ վէճ ի ընդդէմն որ ասեն Ամարիամայ ծնեալ զքրիստոս միայն մարդ։

Ի ՍԿԱՆՉԵԼԻՍ

մարմնաւորութեանն քոյ Տեառն եւ Հաւատոյ.

*Հաւատամք ի սուրբ եւ ի միայն Ամարիամայ ծնեալ. զի սա է այ մշտնջենաւորն որ

Ա հայուհիւք

միայնոյն Տողիքով ի հօր
գարձեալ ոչ ընկերակից
նից բանին միաւորեալ
ի յերկինս համբարձուք
առ ինամանէ։ *Ն պատ
րեմն այսպէս և զայլ կիրան
մարմնոյ՝ ոչ փոխադրեց
վայրապար յինքն՝ զի մի՛
և ոչ մարդիկ. այլ որ
պիսիք բանին յաւիտե
նից կենացն հաղորդ
ցուք։ *Կանգնեալ ուժեա
բատառաջին ծննդեանն
յաղագս մեռանիլնդ.
այլ այնուհետեւ ծնեալ
դեանն մերոյ և ամ մարմ
նական տրկարութի վո
խադրեցելոցս ի բանն
յարիցուք յերկրէ. լու
ծիցելոյ վն մեղացն անի
ծից, ի մեզ վն մեր
եղելոյ անէծքն։

*Յդոլիոսի եպսի հօմայ ի
ընկնոյն որ ասա Պաօդոքիոս։

Կ ԱՐՈՅ ՅԻՄ

բոլոր Հաւատոցս
եմարմնացեալ ի կուսէն

ըստ նմանութեանէ այսորիկ առնուա՛ի կուսէ ծնեալ մարդ երևեալ իբրև զմեզ՝ ի ծառայի կերպի. քայց ի գործոցն ցուցա՛ նի սմին աւրարչա գործ և՛ որ՝ գործե լով զգործս այ։

Կանգի ոչ արհեստա՛ւորացն ձարտարութիւն ո՛չ միայն՝ ի պատուհանոյ նիւթոց երևեցուցեալ զարուեստն սքանչելի, այլ և յանարգ հողոյ և՝ ի մոմոյ՝ լուծելոյ յոր վակի առեալ՝ զհանճարոյն իւրենց ցուցանեն զգործն, յոյժ առաւել գովին։ *Ո՞յսպէս և՛ զամենեսեան գեղեցիկ արուեստաւորն կենդանի և՝ ներգործօղ բանն այ՝ կարգի յօդաւորութիւն զարդարեալ զամ. ո՛չ՝ ի պատուհէն և յերկնային նիւթոյ առեալ մարմին եկն առ մեզ։ այլ՝ ի կաթ՛ոյ ի ձծ ա ցու

Ա՛ ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ

տրդի և քան. և ո՛չ մերդ յայ առեալ. զի այլ ոք ի՞նչ քան զնաւ։ *Կան զի ո՛չ մարդ էառ որդին այ զի ի՞նչ այլ ոք քան զնաւ, այլ՝ ած գոլով կատարեալ՝ եղև հաւանգա մայն և մարդ կատարեալ։

մարմնացեալ՝ ի կուսէ։

*Յիսուսէ եպիսկ. Աղէք սանդրէ՝ ի հինգերորդ Տօ նախանէն։

ՈՒՆՈՒՆ

է՛ յայնժամ աքան չելեացն նշխար, մի՛ անհաւատ լինիմ և թէ զօրութիւն այ կարօղէ առնել կուսի ծնանիլ. յորում եղեալ կենդանի նիւն այ բանն վ՛ա առմեզ նմանուեցեն, ք զի այլ ազգ լինիլ առմեզ մերձաւո րութեն ո՛չ էր մարթ. զի մի՛ ի՝ցանկութէ և՛ ի՛քը նոյ ոչ՝ ի վ՛ա այլոց ունի ընկալեալ զմարմինն. այլ

Ո՞Վ ՈՒԱ՞Ր

և մեծամեծքեն եղբարք սիրելիք՝ ածայինն բարեգործու թիք. յորոց զմեր փըր կութիւն այ հ◦ր և Ա՛ի առատ և հարուստ մար դասիրութին գործեաց և միշտ գործէ *Լ՛ուդ՝ պահել զմեզ և կենդա նացուցանել առաքեաց հայր զորդի. զի զմեզ նորոգեացէ. և առաք ցեալ որդի կամեցեալ որդի մարդոյ լինիլ, ոչ զի զմեզ որդիս այ յօրէ նեացէ. *Յոհաւհեցոյց զինքն՝ զի զ◦ն վըրդն ա՛պարասանել՝ վերստին ստացի. զի զմեր վէրս բժշկեացէ. ծնեալ՝ զի զաւտայս յաղաւթք ածցէ. զմահ կոխեաց՝ զի զանմահութիւն մահ կանացուսցա ստացի.

Ճշմարիտ Ա՛յ

ցուցանէ զմեծութի իւրոյ արուեստին զինիւոյ ըս տեղծելն կանգնել մըզ. ինքն՝ իւրաքանչիւր ոք վայելելութիք յառաջեկեալ մարդ. զեղանակ ծնըն դեանն փոխեալ. *Ասէ ըստ այմ յառ մեզ նմա նութիէս առանց մեզայց՝ իծննդեանէն ոչ փախու ցեալ. *Յանձարրօք պա տեալ. կաթնաբուծել. մանուկ՝ իմուր եդեալ. զբնութես մերոյ տկարու թին ընկալեալ վա՛ռա զին յանցանացն. այլ տա կաւին մանուկ գոլով, համանգամայն ըզթշնա մին և զնորայան փաղանա խռովեցուցիչն. զմոգան քարշեալ յանձկնարուի. և հարկաւորեալ արհա մարհել զթագաւորն զառաքիչն նորա։

*Սէրոյն Հնոտիանոսի Ա՛ստ
քինեցաւոյ տէտաբենոյ տա
շատի Աղոպի ու վիճոյ.
*Ցուդ ու յաշտա

Ա՛յ ւյոյուհնանդ

ցուցանէ զմեծութի իւրոյ արուեստին զինիւոյ ըս տեղծելն կանգնել մըզ. ինքն՝ իւրաքանչիւր ոք վայ ելելութիք յառաջեկեալ մարդ. զեղանակ ծնըն դեանն փոխեալ. *Ասէ ըստ այմ յառ մեզ նմա նութիէս առանց մեզայց՝ իծննդեանէն ոչ փախու ցեալ. *Յանձարրօք պա տեալ. կաթնաբուծել. մանուկ՝ իմուր եդեալ. զբնութես մերոյ տկարու թին ընկալեալ վա՛ռա զին յանցանացն. այլ տա կաւին մանուկ գոլով, համանգամայն ըզթշնա մին և զնորայան փաղանա խռովեցուցիչն. զմոգան քարշեալ յանձկնարուի. և հարկաւորեալ արհա մարհել զթագաւորն զառաքիչն նորա։

Ի՞մէոսիոսի Աղախն Գէտղ
հացաւոց։

Եթէ ոնձ ոչ հաճ հաւատան՝ հաճ

տասցեն առաքելոյ որ ա՜
ոն. թէ յորժամ եկն
լուսն ժամանակի, առա
քեաց ած զորդի իւր որ
եղև՝ ի կնոջէ, և ետնուա
ընդ օրինաւք զորդին իւր
ասէ. ոչ ի՝ ի բազմաց.
ոչ հաստատակաց. այլ յին
քենէ մշանջենաւորն ծը
նընդեանն իւրում նշա
նակեաց. զսա յետ այսո
րիկ եղանիլ ի կնոջէ կատ
մէ. ոպ զի զլինելն ոչ
ած ունէր, այլ առեալ
լոյն մարմնոյ պարագրես
ցէ. եղեալ՝ ի կնոջէ ա
ռեալ մարմնով. մի
առեալ ընդ օրինաւք վասն
օրինացն պահպանութե.
քանզի ածային նր ծը
նունդ նախ քան զօ
րէնան. իսկ այս՝ յետ

օրինացն։

Ի՞մէոսիոսի Աղախն Գէտղ

ռեացեն այսու հետև՝ ի՞ բանից նանիր խրն
դիլք. զի արքայութիւն
այ ոպ դրեալ է՝ ոչ հա
նուութիւք քանից մարդ
կայնոց է, այլ ցուցմամբ
զօրութե պահեցուք զրն
թերցուածն ածուն և
մարմնոյն. մի՛ երկաքան
չիւրն խօսի որդին այ.
*Քանզի՝ ինամ երկա
քանչիւր բնութիւն է՝ նոյն
ինքն խօսի. և ոչ հանա
պազ միով օրինակաւ խօ
սի. *Տես՝ ինամ եր
բեմն փառս այ և երբեմն
մարդոյ կիրս. զի որպէս
զած ուսուցեննէ զածա
յինան. վասն զի բան է, և
որպէս մարդ խօսի զգ
մարդկայինան. վասն զի
իմովս էութեամբ խօ
սի. *Այ է հայցն
կենդանի որ էջն յեր
կինից. Ա. յս հայց զըր

*Այբ Ա տուն.

ՎԱՅԻ ԽՕՐ

Հեռի իւրաքան
չիւր ոք, որ և իցէ յի-
որ ի հերպարանս այ,
ոչ յափշտակութեի հա
մարեցաւ զդոյն հաւա
սար այ. այլ զանձն ո-
նայնացոյց, զհերպարան
ծառայի առեալ. զի՛նչ
խոնարհադոյն իվը թա
գաւորին էնյա, քանզի
դուլ ի հիցորդութեի աղ
քատութեես մերոյս բնու
թե. *Ամաճարութեք
թագաւորն թագաւորց
և տէրն տերանց, ծառայ
ութեն հերպարանս ըզ
գեներս. և գաւառն
այի ընդ իշխանութեք հր
ջորայ լինի. և արարա
ծոցս անոն յայրի իջե վա
նի. այլ ի մեծաւոր անբա
նից ընկեցեալ լինի. մա
քուր և անմահ զմարդ
կայնոյս բնութե յանձն
առնու ազատ, և ընդ այմ
աղքատութես մեր ու
զհարուստ միանձն ի մահու
ծածկի փորձ

Ա հայրենիս
եա տայ մարմնիմէ.
սակ իջեան, սակ զոր
հայր արքեաց և առա
քեաց յաշխարհ.

*Այբն Բարշի Առնալ
կոպտովիղոյ.

ԿԱՆՕՉԻՈՂ

այսքան երկին և
երկիր. և մեծութի ծո
վս և որք ի ջուրսն են
բնակեալ և որք ի ցամա
քի կենդանիք, և տունք,
և աստեղք, և օդ, և
ժամք և ամանդան զարդք
այի՝ ըզդերունակութի
զորութեն յայանի կացու
ցանեն, որ քան զտանիլն
անտանելի բանին այ. ան
ախտաբար շարամանիլն
ընդ մահու. զի մեզ
իրսովին չարչարանօք զան
չարչարութի պար
գևեցէ.

*Գիմգոյ Առնալ
Կոպտովիղոյ.

*Աւետ Ուրախ։

Զարանաց մահուն։

*Կուռն։

Եթէ ուշ էր նր ծնեալ մարմնաւոյն, եւ ուշ դու ծնանեիր Յոգեպէս։ եթէ ուշ էր նր յանձնառեալ զծառայի կերպարանս, եւ ուշ դու զփառս որդեգրութեան շահէիր։ վն այսորիկ ի յերկրի երկնաւորն զի դու յեր կինս եղեես երկնաւորդ։ վն այսորիկ քո զինքն ունայնացոյց։ զի մեք ամքն ի լրմանէ նր առ ցոք։ նորայն մահ՝ մեզ ամենեցուն եղև անմահ հուն։ ան զարշարանքն՝ ծառային քարձրութի՛ն եղև։ եւ դու զերախտիսն առնուս ի հայհոյութե՛ մեքենայս։

*Ալ հայութիւնդ։

վտրձ գայ։ * Ցեսանես զկամաւոր աղքատութե՛ս զայն։ կեանք զմահ ձգաշա կէ։ դատաւորն յաւետն ածեալ լինի։ զոլորիցս կենդանութե՛ն՝ ընդ վճռել դատաւորիլինի։ ամ զերտղարդ զօրութեց թագաւորն՝ զդահճացն ուշ ի լքաց մնել զձեռս։

Ի մէկուտէ Նախի Ցէ

Հոնացոց։

ՎԱՍՆ ՅՕԻ

Նոյնինքն Թագա

Հորէ և ած։ և զմահ ըստ տնօրէնութե՛ն չար չարանաց ձաշակեաց։ ըն ծայքն խորհրդոց են նր շանակք։ մատուցանեն ոսկի։ քանզի ձանաչեն զնա թագաւոր։ մատուցանեն կընդրուկ։ քան զի այ գիտացին մատուցանել։ յաւետն զը մուտս՝ վն խորհրդոյ չար

Սէրոյ Խորհուրդ։

Պիտացէք առաքեալ զայսպիսի ամբարշտականին փրկել կորնթեացւոց, այլ մի՛ ոք անարժան համարեսցի մարդասիրութեան այդ, քանզի թէ ամօթալի առ իրօք և առնելն։

*Նոյնպէս եթէ արարչագործ ծերով ոչ թշնամանեցաւ և ոչ բնակիչն յարատարաճին ամենայ արժանի դատեցաւ։ *Նո՛ւն եթէ էարէարիչն էար իցէ՝ ի էարէարանաց ոչ զերծուցանել որ քան և։ ոպ զի եմեռանմահն, մահ հոլամբ մեռուցեալ զմահ։ և յարեաւ՝ մեզ պատրաստել յարուն։ *Նո՛ւն զայս ամենայն ընդունի՝ ոչ բնութեամբ աճութեան, այլ առմամբ մարմնոյն՝ իւրով անկապտելի անախտութեամբն բնակեալ։ և

Ա հայտնիւնդ

*Վերնդրէ եպսի տչիա պրա։

Ար ի՛ խնդիր

ցեն մարդիկ և ի խափեացին մարդ ան միտ ընդունելով զերու նականն։

*Ասորւոյ Աստուածընկալ պօլսի եպսի։

Աստուր զո

և որն ըզմարդա սիրութեան ծնունդն ընկալաւ։ և այլն։

*Նոյնն։

Եթէ զոք որոշեացեն ի միածինն մարդա նայն և կուսին յղա նայն, և ելից կցորդու թի, և խաչն, և յարչա րանքն, և մահն, ասել

Սէրոյ Ծաղիկ։

Ա՛խ սիրուհի գլուխս Լ՚անբերքան
Յափեսացաւ վնասվին՝
Խլուծուհի գ՚Լաստիւ։

* Տեառն * Յեսուէ
խոնխոռնեանց եպիս
կոպոսի։ Անկս անապա
կան գոլոյ ըզ Ծնդրատին
եան Ա՚ծրմնաճնորս
Թին Ա՚նդրատին
ենկ՚ ի Կոնսա
կան յղեաց։

Ա՚ստուածային

Ա՚խ սիրուհի գլուխս Լ՚անբերքան
Յափեսացաւ վնասվին՝
Խլուծուհի գ՚Լաստիւ։

*Երեք Կոչեն։

Թին անարգեն զայ, և զմարմնոյս փրկութի՛ւ տ
րանան. և զվերստին ծ՛ր
նունդն ոչ անպատ՛ճեն.
ո՛չ գոլ ընդունական ա՛
սելով զնա անապականու
թեան։

*Կոչին։

Ակն որդին այ և զգե
ցեալ մարմին անապա
կան՝ յանապական կո
չեն Աարիամայ։

Արանելոյն Աբրեմի յաշգա
նութիցն և անապական ծը
նընդեան. Որ ծնաւն
ղշուիլ զայն փառաց
շաձն էր։

ՊԱՏՄԱՒՈՐ

Եաց կոյան իձեուն անապականութե՛
քե. պահեաց միշտ զկու
սութե. վ՛ զի միշտ ան
ապականութեն փափա
գեցա՛. եղև մայր անա
պականութե. և ո՛չ կա
ծձը լոց

*Ալ Հոգուքին։

Ջենական ունոզի Հան
գիստուքի որակութեան
Հայրունակ գծաո՛որու
թե. մերունակ գծաո՛ո
րեալ եննթակցուքե յատ
կակի. և շարամանեալ
տնօրինաքը ներգործու
թե մարմին անապական
յամենանուշակ կուսէ.
և՛ իվեր քան զՀամայնս
գոյացեալ ծոցածին Հօր
նախա յաւիտեան որդի
երեկածին մանուկ կու
սամօր որդի աճ գոլով.
զի և աճաճին կոչ։

Արանելոյն Աբրնոսի Հո
գեառի Աստուելոյն. ըն
պարտէ անապական քոռուվա
նել զմարմին տէ. Աընդարին
յարգանդէ Սուրբ Աճ՛ածնին
եւ՛ուսին մարիամա՛ Մօր
աո՛ն Եփրէմ ին ոչոց

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ

ՀԱՅՈՑՆ ԱՄԵՆԵ

Հ՛ինոտիեն ամենե
Հին. ոչք զամ անօրինու

*Արեւ Հոգի.

զմարմին՝ քայց միայն մեղք: Իսկ ապա անհո ամենայն մարդկանէ՛ն որ Իմարէ Ի՛մանալէն որ Իմարէ ամայ ձգածինէ՝ անմեղան չափանէ: *Ա՛յ զի եթէ յանապատական որովայնէ մշտակուսէն. վասն այսորիկ և անապական խոստովանելի է. զի առնային ապակա նութեանց եմ զայց քայց ձիչէ:

Հ ԱՒԱՐ Ս. ՊԱՍ.

*Ա Հոգեբուխն.

լոց լինել ազախին ապա կանութե: *Ձանգի յո րամ ստեղծան անապա կանութին՝ շանիլ ապա կանութե լինել ոչ կա րեր. յեղուծն անփոր ամուանութե ստվորե խորհրդապէս՝ ոչ կարեր ապականութե առելի գը տանիլ. քանզի ոչ կա րեր զանապականո թի պարսել ապակա նութի:

Ա՛յրին Ի՛բանէն որ յաշագա մարգարէին:

Ա՛յան կին ծնանի՝ քզի օտար էր ապականո թե ծնեալն կոյս ծնանի վ՛ոյնը՝ որ էր սրբուե աղբիւր:

Ա՛ոաք արիանոսայն. Արբոյն Ա՛ըանասի Ա՛ս որս Ի՛պա նոնիոս եւ հայոսակ:

առաւել քանզիա՛ ոչ ի
ինձ արժանի։ * Օ՛ ինձ
արասցուք մեք ողբ յաճ
պաշտուհիդ քումմէ պա
հանջիմք առաւել սիրել
զքեզ քան զերկինն ամե
յն քո։ ց կարասցէ միտ
կել զմեզ յանուանն դա
ստատանէ. և կամ ոմն
ս պատասխանի գոտանի
ցեմք ողբ այս ջան եկա
ղեցիք որ ՚ի քէն հայհոյ
ուԹի լինէր ընդմանէ։
* Օ՛ ի ԹէՀ միայն յանձն
քո՛ էր մեղանչականաւին
այսպիսի մտայ և վարդա
պետուԹե, փոքր ինչ
էին հոգւքն. այլ վա՛ զի
զամ եկեղեցիս գայիթակ
ղեցուցեր. և իբրև խը
մոր հերձուածոց վնասա
կար և օտարոտիս ասիէր
ի ժողովուրդս. և ոչ ատ
այնոսիկ միայն՝ ողբ մեր
ձա՛ղոք էին քո, այլ յամ
տեղիս հասին ստուգապատ
ժուԹիւք գրոց քոց։
* Օ՛ խարդ ես հնար լի
ցի՛ ուսել մեզ, և ոչ ի
դձկի հարկե

*Մեծոյն Գիրքն Հայոց պատասխան. Ո՞ գեղարդ։

զի ասայր նմա տեղի ասպարքա
րուքեր. Յաստուած չան ընդեր
ձիւն նոր յհայհոյութենէն։
Օ՛ ի չե՞ ասա էր լեալ ասուրբ
աիանդիպոան ոգ հաճոյն ասոյ ձո
զվեցաս Յեփեսոս։

Վերին. խոհ

Ցուշն ա՛ գեղարդ։

ԱՌՕՐԻՆԱԿ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԵՐ ՆԵՐՍԷՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼՈՅ

ածանչաւ և պաշտնակից մեր գեաւոր։ * Ա՛խ ուրուս և ամ ոգք ժողովեալ են ընդ մեզ յաղէքսանդրիա իկողմանց և իբնակուե եգիպատացւոց ողջոյն։ * Փրկչին մերոյ ասացել է յաւետառէս. եԹէ ոգ սիրէ ըզհայր կամ զմայր առաւել քան զիս ոչէ ինձ արժանի, և ոգ սիրէ զորդի կամ զԵ՛ւաստ

Ա՛ Նեստոր.

ղեր զքեզ ՚ի վերինպեսէ մտացդ, և ՚ի գայթակղե ցուցիչ կրօնիցդ զոր ՚ի մանասդ ուսուցանես. և գալ քեզ յուղիղ հաւատս որ արբեալ է ՚ի սկզբանէ յեկեղեցիս ՚ի սրբոց առաքելոց և յաստուածապետից. ոչք ինքնատես և ականատես եղեն բանին։ * Օ՛ ՚ի՛ ոչ զայդ արասցէ ՚ած պաշտօնեիդ քո որպէս սահմանեցաւ քեզ ժամանդրօնքին ՚ի թուղթն զոր յառաջագոյն յիշեցաք՝ և սրբոյ ՚ածապաշտ Եպիսկոպոսին կեստիանոսի գործակից մերոյ, զի գիտասցես զանձն քո. թէ ոչ ունիս ըմեզ քաժին և ժառանգութիւն ՚ի քահանայութեանս և ՚ի եպիսկոպոսութեանս։ * Օ՛ ՚ի՛ ոչէ հնար մեզ անտես առնել զհաւատոյ եկեղեցւոյ և զդայթակղութիւն ժողովրդոց. և զանարգութիւն ուղիղ հաւատոյ

Ա՛ Նեստոր.

Հարկէ՛ յիշել զաւագներն ան՚ք. եթէ՛ ՚ի՛ հաճ րիւք եթէ եւիւ արկանել խաղաղութի՛ յերկիր, այլ սուր. եւիւ քակել զայր ՚ի հօրէ, և զդուստր իմօրէ, կամ եթէ ՚ի՛ փեսա սիւ հաճատոյն՝ ընդու նայն և անօգուտ պա տիւ ծնողաց և երկիւղ դադարեալ են և օրէնք գթոյ և խնամոյ առ եղ բարս և սիրելիս. և ՚ած պաշտից լաւ համրեալ մաՀ՝ քան զկեանս. զի առաքելութեն արժանի լեցի հասանիլ ոչևգըս եալ է։

Ա՛ն ահա մեծ սիւնհո դոնոր եղև՝ որ ժո ղովեցաւն ՚ի հռոմ՝. յո րմէր ոք և ՚ած պաշտ եղբայրն մեր և պաշտօ նակից եպիսկոպոս։

Ա՛րդ՝ երկրորդեմք զայս քան և դնեմք վկայու թի և գրեմք, և լինիմք քեզ խորհրդակից ու

հաստոյ. և ՚ի գերութէ մատ
նիլ ՚ի քէն հօտից՝ որք
պարտէին կենաց. զոր
պատուէր քեզ ընդ մեզ
ուղիղ փառաւորութե լի
նիլ ցանկացօղ. և գը
նալ զկնի սրբոց հարցն՝
ընդ շաւիղս ածպաշտու
թեանն.

Արդ՝ զայս գիտասջիր.
*Որք միանգամ մեր
ժեցանն և անարգեցան
՚ի քէն վասն հաւատոցն
՚ի ժողովրդոց, կամ ՚ի քա
հանայութէ, ամենեքեն
նք ընդունելի են. եւ
մեզ հաւասարորդ համա
րիմք. զի ո՛չ է մարթ թէ
որք միանգամ ուղիղ մը
տօք և ճշմարտութեն
խոստովանութէ կացին՝
թէ անարգեսցին, և խո
տեսցին ինչ քո վկայու
թէ. այնոքիկ՝ որք բար
ւոքն արարին և ընդդէմ
կացին քոյ. *Սո որոյ
և գրեցերն իսկ դու ՚ի
մեծ քաղաքն հռօմէ. և
ցուցեր թղթովն քո լսըր

բոյ եպիսկոպոսակցին
մերոյ կելեստինոսի. զի
ո՛չ եթէ այնչափ միայն
պիտոյ է ածպաշտութեդ
քում՝ զի խոստովանես
ցիս ընդ մեզ, այլ և նը
շանակ հաստատութե հա
ւատոցն ունիլ յանձին.
որ եղաւ ժամանակօք,
մե հոգւով յընտրեալ
և ՚ի մեծ սիւնհոդոսին
որ ժողովեցաւ ՚ի քաղաքն
նիկիայ. զոր դուն թիւր
իմացար, և անարժան
թարգմանեցեր. *Զի
թէպէտ և խոստովանիս
լո՛կ զբարբառն բանիւք,
այլ պա՛րտ է քեզ ըստ կար
գի օրինացն՝ գրով տալ
զխոստովանութին. զի
նզովեսցես զապականեըն
և զանարժան կրօնս վար
դապետութե քո. և ի
մասցիս ուղիղ. և ուսու
ցես իբրև զմեզ զամենե
սեան. *Որպէս և յա
րեմուտս և յարևելս ե
պիսկոպոսք և վարդպետք
և առաջնորդք ժողովըս

մարդկան եվասն մերոյ փրկուեն էջ մարմնացաւն եմարդացաւն. մեռաւ և յարեաւ յաւուր երրորդի, և ել յերկինս, և գայ դատել զկենդանիս և զմեռեալս։ * Նա՛ ի հոգին սբ։ * Նա՛ որք առնն թէ էր երբեմն զի չէր. և թէ յոչընչէ եղև, կամ յայլմէ զօրու թենէ և՝ իբրև թէ, կամ փոփոխեալ և այլանեալ զոր դին այ, զայնպիսիսն ըզվէ՛ կաթողիկէ և առա քելական եկեղեցի։

Լուծ՝ ամին երթամք

Զհետ խոստովանութեա՛ն հարցն՝ որովք խոստացան հոգին սբ, և զնոսա նոցա արատցուք զնայեցուածս գնացից մերոց. իբրև զարդուն ի ճանապարհ գնատցուք, և առատցուք թէ՝ նոյն ինքն միածինն այ բանն որ՝ ինոյն հօր բնութէ՛ իսկ ծնեալ յայ ճշմարտէ ճշմարիտ այ, լոյս

դոյ, և ոչ իարդեացի՛ ի հօրէ սբ սիւնհոդոսն. և մեք առնեմք, ոչ ուղիղ անվրէպ եւանգէլիոն խալդրեցի՛ ի թուղթն առ ածպաշտութի՛դ քո՝ յեկեղեցւոյն աղէքսան դրացւոց։ * Արդեօք ի թուղթն մեր թէ զի ոչ գիտեմ օրէնէ ուսուցանել. և յորմէ՞ հեռանալն պարտիցէ։ * Ո՛ ի այս կաթողիկէ և առաքելական եկեղեցւոյ հաւատ. ո՞ւրեմ միաբանին ամ արև մտեալք և արևելեալք ոչ թողօքս ենպէք։

Յանատամբ՝ ի մի ածէ

Հայրն ամենակալ. ամ երևելեաց և աներևու թից արարիչ։ * Նա՛ ի մի որ յո՛ք ոչ գիտեմ այ ծննեալ ի հօրէ միածին. այսինքն յէութէ հօր. ածծ ճշմարիտ յայ ճշմարտէ. ծննեալ և ոչ արարեալ։ * Նոյնակից հօր՝ ոչ ըստ ամ եղև յերկինս և յերկիր. որ վասն մեզ

Ա. ՀՈԳՈՒՈՐ.

և աթոռակիցէ ծնողին իւրոյ։ վասն ածութիւնն ասէ և անհաս. և տահ մանիլ ընդունի. Այիա ցեալ՝ ի մարմնի բնութ. հոգւով բանաւորութիւն խոստովանիմք զանն. միութ որդւոյ երկրպագիմք ասն յիւ քի. և ոչ զատա նեմք և բաժանեմք մրդ յայ. մերձաւորութիւն ի հնեանս պատուով և յար գանօք ինչ միութեան.

* Ո. ի այսպիսի միտք և բանք ընդունայնու թիւն են՝ և ոչ այլ ինչ։

* Ո. ի ոչ ուրոյն անուա նեմք քս զոր յայ բանն, և ուրոյն դարձեալ քս ի կուսէն. այլ մի միայն գիտեմք քս որ յայ հո րէ բանն խորով մարմ նով. և յորժամ մարդկո րէն օծանիւր ըստ մեզ. և սակայն սրբոյ իւրոց նոյն իսկ տայ զհոգին. և ոչ չափով. ոպ ասէ երա նելի աւետարանիչն Յո հաննէս։

* Ն. յԼ և ոչ

ձ ձկիձ զայն

ի լուսոյ՝ որով ամ եղև յերկինս և յերկրի։

* Որ վ ն մրդ փրկուեցէք և ունայնացոյց զանձն իւր. մարմնացաւ և մարդացաւ. այսինքն մարմին ի նմ կուսէն իւր միացոյց. և յարգանդէ ըստ մերում նմանութիւն ծնաւ. և երևեցաւ մրդ ի կնոջէ. * Ո՛չ անկեալ ի բնութէն իւրմէ. այլ թէպետև եղև հաւասար մարմնոյ և արեան, սա կայն և այնպէս կայ և մը նայուրէն ածն. յայտ՝ թէ բնութէ և ճշմրտութէ ոչ ի բնութի մարմնոյ զանձն բանին այլ իմաստանել ըզբնութին. զի անշնչ և անփոփոխելի ամին, նոյն կայ մշտնջենաւոր ըստ գերոց. * Երեւեցաւ և ի խաչեցաւ տղայ և ի խաչեցաւ ըստ մարմնոյ. և ի գոգ ծնողին իւրոյ սրբ գոյ կուսին և յերկինքն մանուկ. սկիզբն ընդ զամ արարածս իբրև զածն.

*Ո՛վ Նահապետ Պետրոս և Յովհաննէս Հաւատարիմ պատուիրեն մեզ առաքեալք և աշակերտքեն. սակայն չեն մին երկուքն, և ոչ յարելոնե կարող ինչէ խմանալ. զի չէ մարթ այս պետի իրօք խմանալ քրիստոնեութի. *Նմանոց ընդունելութի Նահատակ առնել մերձենամք առ Տ՛ ոպ և գրեալն է, և լինիմք մի հոգի՝ ինձ. *Անանձանդ՝ ի մերձաւորեդ անուանէ այ մենևին հրաժարիմք. զի չէ բաւական նշանակել զիրաւունքեն.

Այլ և ոչ ածէ կամ՝ որ քի անուանեմք ըզ բանն որ յայ հօրէ. զի մի՛ դարձեալ յայտնի յերկուս բաժանիցեմք զմի քն զարդեւ և զայր. և ի հայհոյութե պարտաւորիմք անիանիցիմք յորժամ ածէ և այր իր առնիցեմք զինս.

Ա. Կոր.

զայն առեմք եթէ բնակիցէ ընդ մեզ բանիւ յայ՝ իբրև ի լուսոյ մարդ, յոր ի կոյս ածնեալն. զի մի իբրև ածազգեաւս խմանայցի քն. Ո՛վ ի թագաւորեդ և բնակիչդ՝ ի մեզ բանն՝ ասէ և՝ի՞նչ բնակեալ եամ լրումն ածութեանն մարմնապէս. այլ այսպէս խմանամք թէ մարմնի եղև. ոչ եթէ որպէս և՝ի սքեան բնակեալ ասէ ըստ նմին հաւատար և՝ինամասիցեմք զբնակիչն, այլ միութի բնութէ և ոչ՝ի մարմնի փոխեալ. այսպէս ասէ բնակութի ոպ ինչ ասէ վե հոգւոյ մարդոյ՝ի մարմնի իւրում.

Այսուհետև մի՛ է քն որդի և տէր. ոչ իբրև մերձաւորութէ ինչ լոկ պատուոյ միաւորութի. և կամ իբրև հաճարձաւ կութիւն ունել մարդոյ առ ածն. զի ոչ կարէ միա ցուցանել զբնութիւնն հաւատարապատուին.

Ա. Գլուխ։

Իբրև ած։

* Դրաժարիմք դարձել
և զայն ասել վասն
քի. եթէ վն զբեննըլն
զբեցեալն պաշտօնի.
և վն աներևութին եր
կիրպանեմք երևելոյն։
* Աշխատիլք և զօրացեալ
են և դարձեալ իվեր
այնորիկ և զայս ևս ա
սել. թէ որ առաւն վն
առնլոյն ած յորլորլն։
զի որ զայն ասէ՝ բաժա
նէ դարձեալ յերկուս
քսս։ և մարդ ուրոյն ան
ճանէ և ած դարձեալ
ուրոյն։ և՛ր ուն զբ
խոստուած միութեն։ վն
զի մարթ իսկ է, եթէ ըն
կեր յընկերէ՝ երկրպա
գիցի ոք և ո՛չ յորլորլն
ած։ * Ա՛յլ մի՛ իմանա
լիցէ յո՛ր քս միած ին որ
դի։ միով երկրպագու
պատուի Հանդերձ միմ
նով իւրով։

Ա՛ն խոստովանիմք եթէ
նոյն ինքն որ յայ
Հօրէ ծնեալ որդի ե՛ւ
ինքն ած

Ա՛ն Սիոյն Այուհի։

* Ա՛յլ որպէս յառաջա
գոյն ասացաք, միա
ցեալ բանն ած իմարմնի
բնութիւն, և ամենեցուն
ած, և տէրէ՛ամի. և ոչ
ինքն իւր ծառայէ՛, եւ
ո՛չ ինքն իւր աւր։ այլ
անմարթ և անարժանէ,
և լի՛ Հայհոյութիւնէ իմա
նալ զայն ասասել զի թէ
պէտ և ասէ իւր ած ըզ
Հայր, սակայն ած է ինքն
բնութիւնէ և՛ իշխանութեանէ
նորա։

* Ա՛յլ ո՛չ եթէ անդի
ատցաք ինչ այնմ. զի
Հնդերձ ածութեամբն
մարդ եղև. և որ ընդ
իցէ ըստ մարդկութե կար
գաց բնութիւնէ. այլ ինքն
իւր աւր և՛ր ինչի ած
կամ՝ այ։ * Ա՛յսու Հե
տև իբրև զմարդ որչափ
վայելէ ըստ ա՛նձնականա
յոյն հատուածոյ ընդ մեզ
զինքն ընդ այլ ասէ. այս
պէս և եղև ընդ մարդ.
և սակայն զօրէնան իսկ
խօսեցաւ՝ և օրէնադիր

մանաւանդ զբաւանն այլ որ ե-
ղև մարդ. և յուծաւ նո-
ւան զօրութիւն մահու։
*Ոյժ դրձել ի ժամանա-
կի խրատ մի որդի և
այն փառաւոր հօր. զի դա
տեսցէ զանիւրութիւն արդա
րութիւք խրատ ունի և դը
րեալ է։

Վրան է ևզյան ևս յա
ետագոյն թէ պատ
ճառ և աւետարանեմք
զմահն միածնի որդւոյն
այ. այսինքն յի՞ քէ. և
ըզյարուցեալն ի մեռելոց
և զվերանալն յերկինս։

Խոստովանիմք զպատա
րագս օրհնութեանս կատա
րեալ յեկեղեցիս. այս
պէս մերձենամք ի խոր
հուրդն օրհնութեան. և
սրբիմք յորժամ կոչո
ղիմք սուրբ մարմնոյն և
պատուական արեանն քրիս
ենն ամի յի՞ քէ։ *Ան
ճառելի է խորհուրդ
զոր մարդ
ընդունիմք, քան
լեցի. և ոչ իբրև զմար
մին ընդունիմք, քան
դոյ սքանչելոյ ի նա անճ
ճառելի իբրև

*Որպէս կերպարանի

ած միածին. որ խորհրդ
բնութիքն անվիշտ է,
և մարմնով խրատ մեռանի
վասն մեր ըստ գրոց։
*Նա էր ի խաչ ելեալ
մարմնին խրատ, և ան
վշտութիք խրատացոյց ի՞ր
ղ վիշտս մարմնոյն. Ք՞ը
նորհօք այ վասն մեր ըզ
մահ ձաշակեաց. եւ մա
հու զմարմին իւր. այն
որ բնութիքն է կենդա
նի, և նա ինքն է յարու
թի՞. զի անհաս զօրու
թիքն կոխեաց զմահ.
և իւրով մարմնովն եղից
անդրանիկ ի մեռելոց և
պատուղ ննջեցելոց. և ա՞
րատցէ ձանապարհ բնու
թիե մարդկան յանապա
կանուի վերանալ. և ոչ
այժմ ասացաք՝ շնորհօքն
այ վ՞ ամենեցուն զմահ
ձաշակեաց. և յարեաւ
երրորդ աւուր. և էտա
յասալի ղԴժոխս։
Որդ՝ թէպէտ և աւե
լիք ի մարդոյ եղև յա
րութի՞ մեռելոց, այլ ի

Ա. Ո՛վ եղբարք, յանձն եառարուն փըրկչին մերոյ Յիսուսի, ոչ երկուս զօրութիւնս և ոչ երկուս երեսս բաժանեալ տեսանեմք, և ոչ է իսկ մին միաւորքն երկուս բաժանեալ։ * Ո՛ւ թէպէտ և երկուց էրանց երևի, այլ է միութիւն յանբաժին միացեալ. որպէս մարդ իմանալի՝ իշնչոյ և իմարմնոյ. և ոչ կրկին ոք այլ. այլ մի յերկուցունց։ այլ ըստ մարդկութեանն և ըստ աճութեանն իբրև ըզմիոջէ իմացուք ուղղութեամբ։ * Ո՛ւ յորժամ աճաբար ասիցէ զինքեանէ, ասէ թէ՝ որ եառես զիս՝ եառես ըզ Հայրն իմ. և ես և Հայրն իմ միեամբ, զաճութեանէ և զանհաս բնութեանէ նորա իմանամք. զի՛ է առ Հայրն իբր վնոյնութիւն բնութեան։ զի պատկեր և կերպարան և ծագումն փառաց նո՛ր է,

Ձ Ա Կ Ը Գ Լ Ա Ր

Սէյն Կիւրէ իբրև՝ իպատիւ միւռե. և իբրև զաճութեն իբր նակիչ ունելով կինքեն։ * Ա. յլ իբրև զկենդա նարար Հմարտութէ և՝ իբանին մարմին. զի կենդանի՛ է բնութէ իբրև զաճ. և վասն զի միացաւ՝ իմարմին իւր, կենդանատրեցոյց զնա։

* Ո՛ւ թէպէտ և աստիճն ցմեզ եթէ՝ արդարև ասեմ ձեզ. եթէ ո՛չ կերիցէք զմարմին որդւոյ մարդոյ, ևըմպիցէք զարիւն նո՛ր, ոչ իբրև զմարդոյ որ իբրև զմի՝ իմէնջ Համարիցիմք։ * Քանզի զնաճարդէրն Հնար եթէ մարդոյ մարմին որ բնութէ իբրև զմեզ կոչ, եթէ կարիցէ՛ լինիլ կենդանարար, այլ Հրամայէ միացոյց իւր վասն մեր մարմին. և եղև մարդ, և յորմէրջե ցան՝ որդի մարդոյ։

այն որ իջևայց զանձն իւր կաօօք ի խոնարհութիւն վա՚ մեր. վասնորոյ պատ ձառնայց հրաշիրեաւ յայն ցանէ՝ որ ըստ խոնարհու՚ թեան իւրոյն վայելէին բանիցն. այսուհետև ամենայն երկ և ամենայն զօրութեանց բառն աւետարանին վայե լէ դնել. այսինքն բա նին մարմնացելոյ. զի ո՚ւ ՏՐ ՅՍ ՔՍ ԸՍՏ գրոց *Ը՚ի թէպէտ և անուանի առաքեալ և քՀնայապետ խոստովանու թեամբ էրև ղքՀնայա նալ այ՚ Տր. որ վա՚ մեր հօրն իւրոյ մատուցանէ զՀնաւոյ խոստովանութե մբրոյ. Ա՚ն՚ի հոգին սբ. *Ուրձ զնոյն առեմք. որ յայ բնութէն ծնեալ որդի միածին. և ոչ իբ րև զմարդոյ ուրոյն հա մարիմք ըզքահանայու թեն անուն. այլ նոյն ինքն եղև միջնորդ այ՚ և մ՚ մարդկան փրկանք. ածեալ ի խաղաղութի՚ ձգկի տալ

*Ողարձեալ և յորժամ ըզմարդասիրութեան հարպ և աս ոչ անարգէ, և խօսի ընդ հրէայն և ասէ, այժմ խնդրէք զիս սպանանել, այլ՝ որ զճշմարտութիւնն ընդ ձեզ խօսեցայ.

*Ողարձեալ ոչ ինչ ևր հազագոյն երևի՚ ի ճշմար տութէն և՚ ի հաւատա րութէն քան՝ և յորժա՚ իկարգս մարդ կութեն տեսանիցեմք, և յիրաւի և հաւատալի՚ թէ՝ որ ածն էր բնու՚ եղև մարմին. այսինքն մարդ հոգւով և մտօք բանաւորութեան.

*Ա՚ն զի՞նչ մարթ էցէ արդեօք ամօթ հասանել ուրուք ըզ բարբառո նի՛. թէ ասացին որպէս մարդկան վայելէ. զի եթէ հրաշիրեալ էր յայն մանէ որ ըստ մարդկու թեանն վայելէին բանք ամէն որ ըստ իւրեանց զնա լինել էբև զմեզ մարդ.

* Եթէ ասիցէ ոք առ
դեօք եթէ մասցէ զանձն
իւր վն իւր եւ ոչ վն մեր
ոչ կարեն խոսել ինքեան
տաճարուն ամպարշտու
թեն իւրեանց։ զի եւ ոչ
իրիք իրօք գաանի յան
ցուցեալ։ զի եւ ոչ արար
մեղս։ արդ՝ օրպիսի պա
տարագս լինէր կարօ
տեալ յորում ոչն էին
մեղք կարօտ պատարա
գաց իքաւութեան։

Եւ յորժամ ասիցէ վն
սրբոյ Հոգւոյն եթէ
նա զիս փառաւորառնէ
իմացուք ուղիղ. զի ոչ
եթէ նա փառաց ինչ կա
րօտ է յայլմէ առնուլ մի
որդին քն. և կամ՝ ի հո
գւոյն սրբոյ փառս գը
տանել։ զի ոչ եթէ՝ իւրեր
քան զնա գտանիցի հո
գի նոր։ այլ վն յայտնու
թեն աճուրդեն իւրոյ.
և վն հանդիսի մեծա
մեծ գործոցն՝ որ իւրով
հոգւովն ցուցանէր, փա
ռաւորել՝ ինամանէ ասէ։

Ը- Գլուխ ։

տալ զանձն իւր՝ ի հո
անուշից այլ և հօր։
* Բանզի ասէ զհո և
պատրագս ոչ կամեցար.
զողջակէզս և զվն մե
ղացն ոչ խնդրեցեր. մար
մին հատատեցեր ինձ։
յայնժամ ասացի ահաւա
սիկ գամ ես՝ ի գլուխս
գրոց գրեալ է վն իմ,
առնել զկամս քոյ աստ։
* Ասացեալ զանձն իւր
՝ի հո անուշից վն մեր
և ոչ վն իւր։ օրպիսի
զհոյ և պատրագաց կա
րօտեր արդեօք նա. այն
որ հեռի և՝ի վեր էր քան
զմեզ իբրև զաստ։
* Ո՛ եթէ ամենեքեան
մեզանն և նըշաւեալեն
՝ի փառացն այլ, որով
գայթակղեալ անկան՝ ի
վիշտս. և ախտացաւքն բը
նութիւն մարդկան՝ ի մեզ.
այլ նա ոչ այսպէս։ Եւ
մեք նըշաւեալ եմք՝ ի փա
ռացն նո. և զիարդ ասի
ցի արդեօք եթէ զենաւ
վն մեր գառն Ճշմարիտ։

զիմաստուԹի և զօրուԹի. զի կատարելէ ամի՛ն և անկարօտ ամ բարուԹեց՝ վա՛ղ զի՛ ի հօր զօրուԹէն և իմաստուէն որպէսզի հոգին ինքն ի մաստուի՛էր և զօրուի՛։

* Ա՛ն վա՛ղ զի ած միա ցեալ ի մարմնի էր նուԹէ՛ նա կոյան ծնանե՛լ ըստ մարմնոյ. զայ և ած ծին անուանեմք, ո՛չ ԹէԹ բնուԹէ և էուԹէ բանին սկիզբն ունիցի ի մարմնոյն. զի էր իա կզբանէ և ած էր բանն. և նա ինքն արարիչ էր ամ արարածոց։

* Ա՛յլ ոմն յառաջագոյն ասացաք. վա՛ զի բնուԹէ՛ միացոյց իւր զմրդկուԹին. և էառ յանձն ծնանիլ յարդան դէ ըստ մարմնոյ, ո՛չ ի բրև կարօտեալ ինչ էր իւր բնուԹինն, և ըզ ժամանակ կոչ և՛ ի վախճանի աւուրց ծնանիլ. այլ զի զծնըն դեանն մերոյ օրհնեացէ զսկիզբն։ * Ա՛ն ի ծնա դ ձ հ ա ն ի ն

Մեծն Աւետիս

* Ո՛ր օրինակ և ըստ մեզ ինակ. յորժամ ասէ ցէ՛ ոք վա՛ զօրուԹե՛ իւ րոյ կամ իմաստուԹեան ԹէԹ որով՛ք փառաւո՛րին ես։ * Ո՛ւ ի Թէպէտ և հոգին առանձինն անձ նաւո՛րուԹէ՛, և իմանի՛ յանձն իւր, և՛ ի հոգի՛ ած, և ո՛չ որպէ՛ս այլ ո՛չ էր օտար ի՛ նմանէ. զի հո գի՛ ճշմարտուԹե՛ անո՛ա նի, և քո՛ էր ճշմարտուի՛ հերևի նովա՛ ոյ յայ և ի հօրէ։ * Ա՛զդէր և հոգին ի՛ ձեռս առաքե լոցն և առնէր փառաւո՛ր բեալս. և յետ վերանա լոյն ա՛ն մերոյ յի՛ քի յերկինս՝ և փառաւո՛րէր զնա. զի հաւատարիմ էր ԹէԹ ած էր բնուԹէ։

* Ա՛ռաքեալ և ինքն ազ դեր հոգւովն իւրով. վա՛ որոյ և ասէն իսկ. ԹէԹ յիմէն առնու և պատմէ ձեզ. և ոչ ևս ա՛ սեմ՛ք եԹէ իբրև առնը լու հոգին ընդունիցի

Ա. Գլուխ.

զաճուրթեդ հան աստրկի և վկայել առանց նենդ գուեց։ *Եւ զոր ինչ պարտէ նզովել երկիւղած ճուրթե քոմ՝ կարդ ել է՝ ի թղթիդ մերում։ *Եթէ ոք ոչ խոստովա նեսցի ած ըստ ճըշմար տուեն վ՚ի՝ մնանուէլ, և վ՚ը այսրկի ած ած լինն զ՚ը կոյան ծնեալ ըստ մարմնոյ զբանն ած. նը զովեալ եղիցի։

Ը. Գլուխ.

Եթէ ոք ոչ խոստովա նեսցի քնուրթե միանալ ի մարմնի բանին այ հօր, և մի քո հանդերձ մարմ նովն իւրով, զնոյն ած միանգամայն և մարդ. նզովեալ եղիցի։

Եթէ ոք զմի քո բաժա նեսցէ յերկուս դէմն յես միանալոյն, և միայն մերձաւորու քի յարե սուէ իւրև պատ ուով, և կամ ձոխու քի և զօրու քի, և ոչ միու թեամբ. նզովեալ եղիցի։

Ը. Գլուխ.

նիլն նը ի կինոջէ՝ միացել մարմնովն, այնու հետև լուեցուսցէ յամ ազգացս մարդկուրթէ զերկրաւորն մարմինսամբ. և որ՝ իտրըտ մուրթե որդիս ծնանիլ աստցան՝ նովաւ խափա նէցի։ Եւ ճշմարտեսցէ զբարբառ մարգրէին որ ասէ. զօրացաւ մահ և ե կուլ, և դարձեալ. էհատ ած զամ արտօսր յամ երեսաց. վ՚ը այսպիսի պատ ճառաց ասեմք զառեաչու թիւն նորա։

Եւ զի կոչեցի սրը դովք աշակերտօքն հանդերձ և երթիցէ ի հարսանիսն ի կանա գա լիլեացւոց. և օրհնեացէ՝ զհարսանիսն։

Այս ցուցանել ուսաք ի սրբոց աւետարան ջացն և յառաքելոցն. եւ յամ ած աշուն էզ գրոց. և յերանելի հարցն ի ճշմարիտ խոստովանու թենէ։ *Ե. յամ ամի պարտէ և քոմ երկիւ

Նըզովեալ եղիցի։

Պետք ոք ասիցէ իբրու մարդ զօրութիւն գըտա նէր ի յայլ բանէն յա, և զհաճոյնին փառս մեր ձեռուցանէ իբրու յայլ ոք քան զնա։ Նզովեալ եղիցի։

Պետք ոք իշխեսցէ ա սել եթէ վերացելոյ մարդոյն արժանէ երկրպագութիւն առնել ընդ բանին այ, և փառաւորա կից լինիլ ընդ այ իբրև այլոմ։ զի յորժամ ընդ ումեք ասիցէ՝ ի հարկէ երկուս իմացուցանէ։ և ոչ միով երկրպագութեամբ պատուեսցէ զեմ մանուէլն, և մի՝ փառաւորութիւն տացէ որով եղև բանն մարմին։ Նըզովեալ եղիցի։

Պետք ոք ասիցէ զմիոյ ասէ յիւ քէ եթէ փառաւորութեցաւ՝ ի հինգերորդ զօրութէն։ Նմանապէս ասէ զի ոչ ասէ ոք զայսոց պղծոց կա տչհէ տալ

*Պետք ոք յերկուս ե րեսս կամ յերկուս զո րոշիս զաճեսատարանչացն և զառաքելոցն զբերեն և ըղբարբառան բաժա նեսցէ, և կամ զբի ասա ցեըն արբուվք խորվք։ և կամ զոր իւր իսկէ ա սացեալ, և զոմանս իբրև մարդ ոչ ուրոյն՝ իբանէն այ իբրև յարեըութիւ ի մանայցէ, և զոմանս դար ձեալ աճապար միայն այ բանին հօր։ Նզովեալ եղիցի։

*Պետք ոք իշխեսցէ ա սել մարդ աճապազեսց զքս, և ոչ աճ ձիմարիտ իբրև զմի որդի բնութ՝ որ եղև բանն մարմին և հաւասարեցաւ մեզ ա րեամբ և մարդկով։ Նը զովեալ եղիցի։

*Պետք ոք ասիցէ աճ և ասէ քի՝ որ յայլ հօրէ բանն, և ոչ խոստովանեսցի զնոյն աճ և մարդ մի անպատմայն լինիլ։ քա նէն մարմին ըստ գրոց։

Ա. Գ Ե տ ո ր ։

Ներցի զմարմինն ահ կեն դանարար. և իւր իսկ բանին որ յայ. այլ ոչ այլոյ ուրուճն արտաքոյ քան զնա մերձեցելոյ ի նա պատճառ. և կամ ոչ բնակելոյ ի նա ածուքն և՛չ կենդանարար որպես ասացի. զի եղև իւր բանին մարմին որ զամ կա ցօղէ կենդանացուցել.

Նզովեալ եղիցի։

*Եթէ ոք ոչ խոստովա
Ներցի զբանն աստուծոյ
Ջարչարեալ մարմնով.
Եւ խաչեալ մարմնով. Եւ
Զմահ ձաշակեալ մարմ
նով. Եւ լեալ անդ
րանիկ ի մեռելոց.
որ է կենդանա
րար ոչ զածծ։
Նզովեալ է
ղիցի։

Ա. Զ Ե տ ո ր ։

Ներցի զմարմինն ահ կեն դանարար. և իւր իսկ բանին որ յայ. այլ ոչ այլոյ ուրուճն արտաքոյ քան զնա մերձեցելոյ ի նա պատճառ. և կամ ոչ բնակելոյ ի նա ածուքն և՛չ կենդանարար որպես ասացի. զի եղև իւր բա նին մարմին որ զամ կա ցօղէ կենդանացուցել.

Նզովեալ եղիցի։

*Եթէ ոք ոչ խոստովա
Ներցի զբանն աստուծոյ
Ջարչարեալ մարմնով.
Եւ խաչեալ մարմնով. Եւ
Զմահ ձաշակեալ մարմ
նով. Եւ լեալ անդ
րանիկ ի մեռելոց.
որ է կենդանա
րար ոչ զածծ։
Նզովեալ է
ղիցի։

Ա. Է տ ո ր ։

տարեր ի մարդիկ ըզնը շանս ածադործս. և՛չ նորին իսկ ասիցէ ըզՀո գին որով առնէր զածծա գործ նշանս. նզովեալ եղիցի։

Ա. ռաքեալ և քահանայա պետ խոստովանութ մեր լոյ լինիլ սաեն ըզքեզ ածաշխունչ գիրք. և մա տուցանել զանձն իւր վն մեր ի Հոտ անուշից այ Հոր։

*Ա. յլարդ՝ եթէ ոք ա սիցէ առաքեալ և քահա նայապետ խոստովանու թե մերոյ ոչ զայն՝ որ յայ Հոր է բանն, որ է ղև մարմին և ընդ մեզ մարդ. այլ ուրոյն ի նոր մանէ մարդ ի կնոջէ. և կամ եթէ ոք ասիցէ է թէ վասն իւր մատոյց զանձն իւր պատարագ. և՛չ միայն վն մեր։ զի՛չէր կարօտ պատարագի որ՛չ ունի մեղս նզովեալ եղիցի։

*Եթէ ոք ոչ խոստովա

Ա՛ստ Աշխ.

րոց ա՛ծ ժամանակացս այ
ստղիկ՝ կուրացոյց զաչերս
անհամաւթեան. զի մի ծա
գեսցէ ինձ ըստ այսմ աւե
տարանին փառացն քո.
զի կուրացուցիչքեն և
առաջնորդք կուրաց.
քանզի և անկանին յոր
գայթս կորստեան. ոչ
և ինքն իսկ ասէ փրկիչն.
կոյր կուրի եթէ առաջ
նորդեսցէ՝ երկոքեան
անկցին ի խորխորատ.

Լուր՝ յանդգնին ո՞
մանք ի ձշմարտաւեն
կրօնս. և մերթացեալ սա
տանայուե խորհրդովք
ընաւն զմիտս խաբեանց.
որոշել յանդգնին զնոր
հուրդն ձշմարտութե.
և զտեսչութի մարմնա
ւորութե միածնի որդ
ւոյն ա՛ց յաղքատութի
լինլոցանել չանան. և ո՛չ
իմանան և ո՛չ գիտեն վա՛
րոյ յամառեալեն ոչ
և գրեալնէ. և եղեն գը
տիչք այսպիսի ամպարշ
տութե. *Խազուք և

ինչ յայտնի
և ուղիղ ի
մասանոց և ոչ գտանեն
զդիտութի. ոչ և գըր
եալէ. վա՛ղ սո՛ր եւ
սուբ աչօք մոաց նայի
ցին՝ ի՛նք և՝ ի պատո՛ա
կան յաճախումնէ գրոց
բնա. և զոր՝ ինոցինէ շնդ
օգտութե՛ց լցեն լբրև
ա՛ծ առաւր և երկնաւո՛ր
գանձս գանձէն յոգիս
իւրեանց. իսկ որք ուն
ցին միտս վրիպեալս եւ
յաղթահարեալս՝ ի սը
տութէ և անդունդ բե
րանոց և ասպականել մը
տաց լցեն ցանկացօղք
նոցին լցին և ժառան
գորդք. * Ո՞ր որոյ երա
նելին Պօղոս գրեաց. զո

ՃԴՆԻՄՔ, ՝ԻԲԱՑ ԱՌՆՈՒ
՝ԻՄԻՋԵՑ ՂԱՓԱԹԱԿՂԱՒԻՆ.
ՂԻ ՄԻ ԻՆՔՔ ՍԱՓԹԱՔԻՑԻՆ
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔՆ.ՅԱՂ ԻՐԵՐՆ
ԸՆԴ ՈՒՂՂԻՒ ՏԵՂԻՆ ԴԸ
ՆԱՅԵՑԵՆ ՅՎԱՐԴՊԵՏԱՒՔ
ՈՒՂԻՂ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ ՝ԻՍԸ
ԲԱՀՍ ՅԱՐԿԱՑ ՈՐ.ԵՒ Ա
ՄԵՆԵՔԵԱՆ ԱՍԻՑԵՆ ԹԷ
ԱՅՍ ԴՈՒՔՆ ՈՆՔ ԵՒ ԱՐ
ԴԱՐՁ ՄՏԱՆԵՔ ԸՆԴ ԱՍ.
* ԼԱՆ ՊԵՏՐԻ ՕՏԱՐՈ
ԱԻ ԵՒՊԻՂ ԲԱՐՁԱՒՈՒՆ
ԵՒԸՆԴ ԴԻՄԱԶԳԱՅ ՓԵՐ
ԿՈՒԹԵ ԵԴԱՔ ՝ԻՒՐՆԸ
ՁՈՎ.ՈՉ ԵԹԷ ԻԲՐԵ ՝Ի
ԿԱՐԾ ԻՆՉ ՄՈԱՑ ԻԲՐԵ
ԻՐԱ ԽՐԱՏՈՒ ԳԼՈՒԽ ՝Ի
ԹՂԼԻՆ, ԱՅԼ ՈՒԶ ԱՅԺՄ
ԱՍԱՑԱՔ՝ ԶՕՏԱՐՈՒԱՒ ԵՒ
ՁԸՆԴՈՒՆԱՅՆԱՔԱՆ ԸԶ
ԴԻՏԱՑ ԱՆՊԱՐՇՏՈՒԵՆ.
ԵԶԿՐՈՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԶՄՆԱՑ

ԲԵՑՈՒՑԻՉ ԶՄՏԱՑՆ
ԿՐՕՆԱՑ.

Ա.ԶԼ ԴԺՆԱՐԻՆ ՈՄԱՆՔ
ԸՆԴ ՄԵՐ. ԵՒ ՈՉ ՀԱ
ՍԻՆ ԻՎՐ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹՔ
ԶՕՐՈՒԹԵ ԳԼՈՒԽՑՆ, ԵՒ
ՁՃՀՁ ԿԱՄ

ԱՅԼ ԵՂԵՆ ՅԱՌԱՋՔԱՆ
ՁՆՈ.ԲԱՅՑ ԱՐԴ՝ ԸՍՏ ՆՅ
ԱՆԱՐԺԱՆՈՒԹԵՆ ՈՉ ԻՆՉ
ԿԸՍՏԵՐՔ ԵՐԵՒԵՑԱՆ
ԵՒ ԱՐԴԻՔս. ԱՅՍԻՆՔՆ ՊԵՏ
ՏՈՐԻՍ ԵՒ ՈՐՔ ԸՆԴ ՆԸ
ՄԱՅՆ ԵՆ. ԸՍՏ ԱՌԱՋՆՈՑ
ՓԱՐԻՍԵՑ�ւՈՑՆ ԱՅՆՈՑԻԿ
ՅԱՐՈՒՑԵԱԼՔ ՝ԻՎՐ ՔԻ,
ԵՒ ԻՐՔ ԵԱՆԱՄՕԹ ԱՂԱ
ՂԱԿԵՆ ԹԷ ԸՆԴԷՐ ԶԻ
ԴՈՒ ՄՆՈՂ ԵՍ ԵԶԱՆԱՁՆ
ՔՈ ԱՃ ԱՌՆԵՍ.

ՀԻՐԱՒ ՕՐԷՆ ԷՐ ՄԵՂ
ԸՆԴԴԷՄ ԱՆՕՐԻՆԵԼԻՆ
ՆԶՈՎԵԼ ԶԱՆԱՐԺԱՆ ԿՐՕՆՍ
ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒՔԵ ՆՅ, ՅԻ
ՀԵԼ ԶԱՍԱՑԵԱԼԱՆ ՅԱ ԲԱՐ
ԲԱՌԱՎ ՄՈՂԳԱՐԷՒՆ.
ՔԱՀԱՆԱՅՔ ԼՐԻ ԱՐՈՒՔ,
ԵԴԻՔ ՎԿԱՅՈՒԹԻ ՏԱՆԴ
ՅԱԿՈԲԱՅ ԱՍԷ ՈՐ ԱՄՆՆԱ
ԿԱ. ԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԵԹԷ՝
ԵՐԹԱՅՔ ՝ԻԴՈՒՆՆ ԻՄ.
ԵՒ ԶՔԱՐԻՆԱ ՝ԻՆՁՆԱՊԱՏԱՐ
ՀԷՆ ՝ԻԲԱՑ ԸՆ
ԿԵՑԷՔ.

ՊԱՐՏԷ ՄԵՂ ՈՐՔ ՎԱՆ
ՃՇՄԱՐՏՈՒԵՔ ԿՐՕՆԻՑՆ

Ն

՚Ի նմին ժամանակի մերձեցան աշակերտքն առ Յիսուս՝ ասելով. Ո՞վ արդեօք մեծ է յարքայութեան երկնից։ Եւ կանչեալ Յիսուս զմանուկ մի՝ կացոյց զնա առաջի նոցա։ Եւ ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ դարձայք, եւ լինիք իբրեւ զմանկունս, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից։ Եւ որ խոնարհեցուցանիցէ զանձն իւր իբրեւ զմանուկ զայս, նա է մեծ յարքայութեան երկնից։ Եւ որ ընդունիցի մի զայսպիսի մանուկ յանուն իմ՝ զիս ընդունի։ Եւ որ գայթակղեցուցանիցէ զմի ոք ի փոքունցդ այսոցիկ որ հաւատան յիս, լաւ է նմա եթէ կապեսցի ջրաղացաքար մի ի պարանոցի նորա, եւ խորասուզեսցի ի խորս ծովու։ Վա՛յ աշխարհի գայթակղութեանց պատճառ. զի պարտ է եկեալ գայթակղութեանց, բայց վա՛յ այնմ մարդոյ որով գայթակղութիւն գայ։ Եթէ ձեռն քո կամ ոտն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ՝ կտրեա զնոսա եւ արկ ի քէն. լաւ է քեզ մտանել ի կեանս կաղ կամ հաշտ, քան զերկուս ձեռս կամ զերկուս ոտս ունել արկանել ի հուր յաւիտենական։ Եւ եթէ աչք քո գայթակղեցուցանէ զքեզ՝ հանեա զնոսա եւ արկ ի քէն. լաւ է քեզ մտանել ի կեանս մի-ակն, քան զերկուս աչս ունել արկանել ի գեհենի հուր։ Տեսէք մի արհամարհիցէք զմի ոք ի փոքունցդ այսոցիկ. զի ասեմ ձեզ, եթէ հրեշտակք նոցա յերկինս միշտ տեսանեն զերեսս Հօր իմոյ որ յերկինս։ Զի եկն Որդի մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն։ Զի՞ ինչ կարծէք ձեզ. եթէ լինիցի մարդոյ ումեք հարիւր ոչխար, եւ մոլորեսցի ի միոյ նոցանէ, ոչ թողցէ զիննսուն եւ զինն ի լերինս, եւ երթեալ խնդրիցէ զմոլորեալն։ Եւ եթէ գտանիցէ զնա, ամէն ասեմ ձեզ, զի ուրախ լինի նմա առաւել քան զիննսուն եւ զինն որ ոչ մոլորեցան։ Նոյնպէս ոչ է կամք առաջի Հօր ձերոյ որ յերկինս, զի կորիցէ մի ոք ի փոքունցդ այսոցիկ։

Եւ եթէ մեղանչեսցէ առ քեզ եղբայր քո՝ երթ եւ յանդիմանեա զնա միայնակ ընդ նմա. եթէ լուիցէ քեզ՝ շահեցար զեղբայր քո։ Եւ եթէ ոչ լուիցէ՝ առ քեզ եւս մի կամ երկուս, զի ի բերան երկուց կամ երից վկայից կացցէ ամենայն բան։ Եւ եթէ ոչ լուիցէ նոցա՝ ասա եկեղեցւոյ. եւ եթէ զեկեղեցին ոչ լուիցէ՝ եղիցի քեզ իբրեւ զհեթանոս եւ զմաքսաւոր։ Ամէն ասեմ ձեզ, զոր կապիցէք ի վերայ երկրի՝ կապեալ եղիցի յերկինս, եւ զոր արձակիցէք ի վերայ երկրի՝ արձակեալ եղիցի յերկինս։ Եւ դարձեալ ասեմ ձեզ, եթէ երկու ոք ի ձէնջ համաձայնեսցին ի վերայ երկրի վասն ամենայն իրի զոր եթէ խնդրիցեն՝ եղիցի նոցա յԱստուծոյ հաւր իմոյ որ յերկինս։ Զի ուր են երկու կամ երիք ժողովեալք յանուն իմ՝ անդ եմ ես յերկոսին։

Յայնժամ մերձեցեալ Պետրոս ասէ ցնա. Տէր, քանի՞ անգամ մեղանչեսցէ առ իս եղբայր իմ՝ եւ ես ներեցից նմա. մինչեւ եօթն անգամ։ Ասէ նմա Յիսուս. Ոչ ասեմ քեզ մինչեւ եօթն անգամ, այլ մինչեւ եօթանասուն անգամ եւ եօթն։ Վասն որոյ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից մարդոյ թագաւորի որ կամեցաւ հաշիւ առնել ծառայից իւրոց։ Եւ սկսեալ նմա հաշուել՝ մատուցին առ նա մի որ պարտական էր նմա տասն հազարս տաղանդոց։ Եւ զի չէր նմա ունելի հատուցանել՝ հրամայեաց տէրն նորա վաճառել զնա եւ զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն զոր ինչ ունէր, եւ հատուցանել։ Անկեալ ծառայն երկիր պագանէր նմա՝ ասելով. Տէր, համբերեա ինձ, եւ ամենայնի հատուցից քեզ։ Եւ գթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա եւ զպարտն թողոյց նմա։ Ելեալ ծառայն այնորիկ գտանէ զմի ոք ի ծառայից ընկերաց իւրոց որ պարտական էր նմա հարիւր դահեկանաւ, եւ բռնեալ զնա՝ խեղդէր զնա ասելով. Հատո՛ զոր պարտիս։ Անկեալ ընկեր նորա երկիր պագանէր նմա՝ ասելով. Համբերեա ինձ, եւ հատուցից քեզ։ Եւ ոչ կամեցաւ, այլ գնացեալ արկ զնա ի բանտ մինչեւ հատուսցէ զպարտն։ Տեսեալ ընկերացն նորա զեղեալսն՝ տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ պատմեցին տեառն իւրեանց զամենայն զեղեալսն։ Յայնժամ կոչեալ տէրն նորա զնա՝ ասէ ցնա. Ծառայ չար, զամենայն պարտիսդ թողի քեզ, զի աղաչեցեր զիս. ոչ պարտ էր եւ քեզ ողորմել ընկերի քում, որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ։ Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա տանջողաց մինչեւ հատուսցէ զամենայն զպարտն։ Նոյնպէս եւ հայր իմ երկնաւոր արասցէ ձեզ, եթէ ոչ ներիցէք ամենեքեան յսրտից ձերոց եղբարց ձերոց զյանցանսն նոցա։

Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յիսուս զբանս զայս՝ շարժեցաւ ի Գալիլեացն, եւ եկն ի սահմանս Հրէաստանեայց յայն կողմն Յորդանանու։ Եւ երթեալ ընդ նմա բազումք՝ բժշկեաց զնոսա անտ։ Եւ մերձեցան առ նա փարիսեցիք՝ փորձելով զնա եւ ասելով. Արդեօք արժան է այր արձակել զկին իւր ամենայն պատճառաւ։ Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Ոչ ընթերցարուք եթէ որ արար յսկզբանէ արու եւ էգ արար զնոսա, եւ ասաց. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր եւ կապեսցի կնոջ իւրում, եւ եղիցին երկոքին մարմին մի։ Ապա ոչ եւս իցեն երկու, այլ մարմին մի։ Զոր ուրեմն Աստուած զուգեաց՝ մարդ մի մի մերկասցէ։ Ասեն ցնա. Զի՞ ուրեմն Մովսէս պատուիրեաց տալ գիր բաժանման եւ արձակել։ Ասէ նոցա Յիսուս. Մովսէս վասն կարծրութեան սրտից ձերոց ետ ձեզ արձակել զկանայս ձեր, բայց յսկզբանէ ոչ եղեւ այդպէս։ Ասեմ ձեզ, եթէ ոչ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ բայց ի պոռնկութենէ, եւ ուրանայ զայլ, շնանայ։ Եւ որ զարձակեալն առնուցուն՝ շնանայ։ Ասեն ցնա աշակերտք նորա. Եթէ այդպէս է պատճառ այրի ընդ կնոջ, ոչ օգտի առնուլ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ոչ ամենեքեան զբանդ զայդ առնուն, այլ որոց տուեալ է։ Զի կան ներքինիք որ ի փորոյ մաւրէ իւրմէ ծնան այդպէս, եւ կան ներքինիք որ ներքինացուցեալ են ի մարդկանէ, եւ կան ներքինիք որ ներքինացուցին զանձինս իւրեանց վասն արքայութեան երկնից։ Որ կարող է առնուլ՝ առնուցուն։

Եւ մատուցին առ նա մանկունս՝ զի զձեռս եդեալ նոցա եւ աղաւթս արասցէ. եւ աշակերտքն նզովէին նոցա։ Եւ Յիսուս ասէ. Թոյլ տուք մանկանցն, եւ մի արգելուք նոցա գալ առ իս, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։ Եւ դիզեալ զձեռս ի նոսա՝ գնաց անտի։

Եւ ահա մի ոք մերձեցեալ ասէ ցնա. Վարդապե՛տ բարի, զի՞ ինչ արասցեմ զբարին՝ զի ունիցիմ զկեանս յաւիտենական։ Եւ նա ասէ ցնա. Զի՞ ինձ կոչես զբարի. ոչ ոք է բարի, բայց միայն Աստուած։ Եւ եթէ կամիս մտանել ի կեանս՝ պահեա զպատուիրանսն։ Ասէ ցնա. Զո՞ր։ Եւ Յիսուս ասէ. Զայն որ ասացաւ. Մի սպանաներ, մի շնանար, մի գողանար, մի սուտ վկայեր, պատուեա զհայր եւ զմայր, եւ սիրեսցես զընկերդ քո իբրեւ զանձն քո։ Ասէ ցնա երիտասարդն. Զայդ ամենայն պահեցի ի մանկութենէ իմմէ. զի՞ ինչ պակասեմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Եթէ կամիս կատարեալ լինել՝ երթ, ծախեա զոր ինչ ունիս, եւ տուր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձ յերկինս, եւ եկ հետեւեա ինձ։ Եւ լուեալ երիտասարդին զբանդ՝ գնաց տրտում, զի էր ունելի նորա կալուածս բազումս։

Եւ Յիսուս ասէ աշակերտացն իւրոց. Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ դժուարաւ մտանիցէ հարուստ ոք ի թագաւորութիւն երկնից։ Եւ դարձեալ ասեմ ձեզ, եթէ դիւրին է ուղտոյ անցանել ընդ ծակ ասեղան, քան հարստի մտանել ի թագաւորութիւն երկնից։ Լուեալ աշակերտացն՝ զարմացան յոյժ, եւ ասեն. Ո՞ կարէ ապրել։ Եւ նայեցեալ Յիսուս՝ ասէ նոցա. Առ մարդկունս անհնար է զայդ, բայց առ Աստուած ամենայն ինչ հնար է։ Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա. Ահա մեք ամենայն ինչ թողաք եւ գնացաք զհետ քո, զի՞ ինչ լիցի մեզ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ ձեզ, զի դուք որ գնացէք զհետ իմ, յաւրինութեան յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք եւ դուք ի տասն եւ երկուս աթոռս՝ դատել զտասն եւ երկուս ցեղս Իսրայէլի։ Եւ ամենայն որ թողցէ տուն կամ եղբարս կամ քոյրս կամ հայր կամ մայր կամ կին կամ որդիս կամ արտս վասն անուան իմոյ՝ հարիւրապատիկ առցէ, եւ զկեանս յաւիտենական ժառանգեսցէ։ Բայց բազումք որ են առաջինք՝ յետինք լինիցին, եւ յետինք՝ առաջինք։

Նման է արքայութիւն երկնից մարդոյ տանուտեարի որ ել առաւաւտուն վարձել բանուորս ի խնդիր առնել զայգի իւր։ Եւ համաձայնեալ ընդ բանուորսն զդահեկանաւ մի մի ի աւր՝ առաքեաց զնոսա ի խնդիր իւր։ Եւ ել ժամ երրորդ՝ եւ ետես այլս կայսս ի հրապարակի պարապս, եւ ասէ ցնոսա. Երթայք եւ դուք ի խնդիր իմ, եւ զոր ինչ արդար իցէ տացեմ ձեզ։ Եւ նոքա գնացին։ Դարձեալ ել ժամ վեցերորդ եւ իններորդ՝ եւ արար նոյնպէս։ Իսկ ի ժամ մնացորդ ել՝ եւ գտեալ այլս կայսս՝ ասէ ցնոսա. Զի՞ կայք աստ ամենայն աւր պարապ։ Ասեն ցնա. Զի մեզ ոչ ոք վարձեաց։ Ասէ նոցա. Երթայք եւ դուք ի խնդիր իմ։ Իսկ երեկոյին եղեալ՝ ասէ տէր այգւոյն ցգործակալ իւր. Կոչեա զբանուորսն եւ տո՛ւր նոցա զվարձս, սկսեալ ի յետինսն մինչեւ ցառաջինսն։ Եւ եկեալ որ ի ժամ մնացորդ էին՝ առին զդահեկանաւ մի մի։ Եւ եկեալ առաջինքն՝ համարեցան եթէ աւելի առնուցուն, եւ առին եւ նոքա զդահեկանաւ մի մի։ Եւ առեալ՝ տրտնջէին ընդ տանուտեարն ասելով. Զի՞ յետինքս ի ժամ մի արարին, եւ հաւասար արարեր նոցա մեզ որ տարաք զբեռն աւուրն եւ զերկունս։ Եւ նա պատասխանի ետ մի ոմանց ի նոցանէ եւ ասէ. Ո՛վ բարեկամ, ոչ անիրաւեմ զքեզ. ո՞չ զդահեկանաւ հատուցեր ինձ։ Զոր քո է՝ առ եւ գնա. կամիմ զայսմ յետնոյ տալ իբրեւ զքեզ։ Եթէ ոչ իշխեմ արդեօք առնել զոր կամիմ ինքն ի հարկաց իմոց. եթէ չարաչար է աչք քո վասն զի ես բարի եմ։ Նոյնպէս եղիցին յետինքն առաջինք, եւ առաջինքն յետինք։ Զի կոչեցելոց բազումք են, եւ ընտրելոց սակաւք։

Եւ ելանելոյ Յիսուսի յԵրուսաղէմ՝ առ ինքն զտասն եւ երկուս աշակերտսն ի միասին ճանապարհին, եւ ասէ ցնոսա. Ահա ելանեմք յԵրուսաղէմ, եւ Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետացն եւ դպրացն, եւ դատապարտեսցեն զնա մահու, եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց ի ծաղել եւ ի խաչել, եւ զերիս աւուրսն յարիցէ։

Յայնժամ մերձեցաւ առ նա մայր որդւոցն Զեբեդեայ՝ ընդ որդիսն իւր երկիր պագանելով եւ խնդրելով ինչ ի նմանէ։ Եւ նա ասէ ցնա. Զի՞ կամիս։ Ասէ ցնա. Ասա զի նստցին երկու որդիք իմ սոքա, մի ընդ աջմէ քումմէ եւ մի ընդ ձախմէ քումմէ, ի թագաւորութեան քում։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէք արդեօք ըմպել զբաժակն զոր ես ըմպելոց եմ, եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիլ։ Ասեն ցնա. Կարեմք։ Ասէ նոցա. Զբաժակն իմ ըմպելոց էք, եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիլ էք, բայց նստանել յաջմէ իմմէ եւ յձախմէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց պատրաստեալ է հաւր իմոյ։ Եւ լուեալ տասանցն՝ բարկացան վասն երկուցն եղբարցն։ Եւ Յիսուս կոչեալ զնոսա՝ ասէ. Գիտէք եթէ իշխանքն հեթանոսաց տիրեն նոցա, եւ մեծքն զօրութիւն առնեն նոցա։ Այլ ոչ այդպէս իցէ ի ձեզ, այլ որ կամիցի ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեզ ծառայ։ Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեզ ստրուկ։ Որպէս եւ Որդի մարդոյ ոչ եկն որ ծառայեսցի նմա, այլ ծառայեսցէ եւ տացէ զանձն իւր փրկանս վասն բազմաց։

Եւ ելանելոց նոցա ի Յերիքովայ՝ երամ մեծ գնաց զհետ նորա։ Եւ ահա երկու կուրք նստեալ առ ճանապարհաւ, եւ լուեալ թէ Յիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին ասելով. Ողորմեա մեզ, Տէր, Որդի Դաւթի։ Եւ ամբարիշտ ժողովուրդն սաստէր նոցա զի լռեսցեն։ Եւ նոքա առաւել աղաղակէին ասելով. Ողորմեա մեզ, Տէր, Որդի Դաւթի։ Եւ կացեալ Յիսուս՝ կոչեաց զնոսա եւ ասէ. Զի՞ կամիք արասցից ձեզ։ Ասեն ցնա. Տէր, զի բացցին աչք մեր։ Եւ գթացեալ Յիսուս՝ մատուցանէ զձեռս իւր եւ շօշափէ զաչս նոցա, եւ իսկոյն տեսին աչք նոցա, եւ հետեւեցան նմա։

Եւ մերձեցեալ ի Յերուսաղէմ՝ եկին ի Բեթփագէ ի լեառն Ձիթենեաց, յայնժամ առաքեաց Յիսուս զերկուս աշակերտս իւր՝ ասելով. Երթայք ի գեղն որ առ ձեզ, եւ անդէն գտանիցէք էշ կապեալ եւ զհամբակ ընդ նմա. արձակեցէք եւ բերէք ինձ։ Եւ եթէ ոք ինչ ասիցէ ձեզ՝ ասասջիք եթէ Տէր զսոսա պիտոյ է, եւ անդէն արձակեսցէ զնոսա։ Եւ այս ամենայն եղեւ զի լցցի որ ասացեալ է մարգարէիւն որ ասէ. Ասացէք դստերն Սիովնի. Ահա թագաւորն քո գայ քեզ հեզ եւ նստեալ ի վերայ էշոյ, եւ ի վերայ համբակի որդւոյ լծելոյ։ Գնացեալ աշակերտքն եւ արարին որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս։ Եւ բերին զէշն եւ զհամբակն, եւ եդին զհանդերձս իւրեանց ի վերայ նոցա, եւ նստոյց զնա ի վերայ։ Իսկ բազումք ի ժողովրդենէն տարածանէին զհանդերձս իւրեանց ճանապարհին, եւ այլք կտրէին ոստս ի ծառոց եւ տարածանէին ճանապարհին։ Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ երթային առաջի եւ որ գային զհետ՝ աղաղակէին ասելով. Օսանա՛ Որդւոյ Դաւթի, օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն, Օսանա՛ ի բարձունս։ Եւ մտեալ նորա յԵրուսաղէմ՝ շարժեցաւ ամենայն քաղաքն ասելով. Ո՞վ է սա։ Եւ ժողովուրդքն ասէին. Սա է Յիսուս մարգարէն որ յՆազարէթ գաւառէ Գալիլեացն է։

նախ որ իմանի իսկզբանէ
և ճգումն էուեր նր. և՚ի
կարաճ ժամկայ մրդ վն
մեր, նր վն զի ուրանան
ամանք՝ իմարձաւոր ծը
ննդեննէնր՝ իսկ կատէն
որեզև վրկուի ամի, զոր
ոչ առեմք սկիզբն ածու
թե նր. այլ զի զմեզ
ազատեացէ՝ իմահնանէ
և յատկանութե՝ լիլ
նին իբրև զմեզ։ * Ա՚
այսպիսի պատճառաց է՚
դեալ է մերզաւաջինն ը
զովն, որ ազատակ է ա
րաշար հայհոյէ հանա
ող նոցա։ * Ասկ ոչք ու
զրդ խոստովանին, ած
ճշմարիտ առեն զի՚մ
մանուէին. և վն այսրիկ
ածածին զնբ կոյս։

* Արդարդ Ա՚ Ղևտ՚

* Ն թե ոք ոչ խոստո
վանեացի բնութե
միանալ իմարմնի քանին
այ, և մի քն խոստովա
նիլ մի և նոյն ած եր
մարդ. նզովեալ եզիցի։

Ե ՃՀԸ Վրկ

* Ա՚ էինութիւն։ *
սարեցաւ մեզ արեան և
մարմնոյ, ծնաւ ըստ մեր
նոյ՝ ինք կուսէն և մարդ
երևեցաւ իբրև զմեզ.
և ոչ մերժեցաւ յածու
թե իւրմէ, քան լոյն
այլ որ էն. և կայ և մը
նայ՝ իփառս և՚ իբնուի
ածութեան իւրոյ։

* Ասեմք ըզնըմանէ
մարդ լինելոչ այլայլումն
ընկալաւ յայնմանէ որ
էրն, և ոչ փոփոխումն
զի միշտ նոյն, և զայ
լայլելոյ ինչ վիշտս եմ
ակն արկելով ընդունի
և ոչ խառնակութե և
շփոթութե բնութե իւ
րոյ ասեցէ ոք՝ ի մարմնա
նալն։ * Այլ ասեմք
մարմին հոգևոր միանալ
ինքան իվեր քան ըզ
միաս անձնութ ոչ ինքն
միայն գիտէ, այլ սերա
եկայ մընաց և՚ի լինելին
իւրում մարմին, և՚ մի
ավրէն այ հօր ամր մեր յն
քս նոյն և յաւուրս քան
զյաւիտեանս և զժամա

որիշ զտեսիլ նիք. և ու
րոյն դրձել յաւծ բանն.
զի մի՛ երկուս որդիս ոք
խմասցի. այլ միևնոյնիսկ
քա որդի և աւր։ * Իսկ
ոյք ոչն այսպէս աւա
ցին, և ոչ այսպէս հաս
տալ կամիցին, և քաժա
նեսցեն յերկուս որդիս
զմին, և զաւուցանիցեն
ի միմեանց ըզմիացեալն
ձկմարտուԹիւն, և ասիցեն
Թէ միայն պատուիրել և
յարդանօք եղև մարդոյ
մերձաւորութիւն առաւծ,
յուզիչ և յանբիծ հա
ւատոյն օտարացեալս ա
սեմք զնա։ * Ո՛ի Թէ
պէտ և առաքեալ անե
նի, և կամ՛ Թէ օծեալ
ասի և որդի այ կոչի,
ոչ ինչ ամաչեմք ըստ սե
ղմիենն։ զնոյն ասեմք որ
յայ հօրէ բանն. և իբրև
եղև ընդ մեզ մարդ, յայն
ժամն անուանեցաւ եւ
առաքեալ և օծաւ ընդ
մեզ ըստ մարդկութեն.
զի այն որ եղևն վասն
ձ ձՀՀՔ պէտ

* Ասէ՛ երանելին Պօ
ղոս որ ածուԹեան
խորհըրդոյն էր պաշտօ
նեայ և ասէ եԹէ։
Աստուածանիմք՝ զևմեծ է
խորհուրդն Ա՛ծպաշտու
Թե. որ երևեցաւ մեզ
նով. այդպարագաւն հո
գւով. երևեցաւ հրեշ
տակաց. քարոզեցաւ ի
հեԹանոս. հաւատացին
եղև յաշխարհի և վե
րացաւ փառօք։ * Ասէ՛
զի՞նչ ասէ. Թէ որ երե
ւեցաւ մեզմով. այսինքն
եղև մարմին բանն որ
յայ. ոչ փոփոխելով
յիւրմէ բնուԹենն. ոչ յա
ռաջադոյն աստուած, այլ
իւր միացեալ մարմին ի
նոր կուսէն. և մի ևնոյն
անուանն որդի. յառաջ
քան զմարդանալն ան
մարմին բան, յետ մար
դանալոյն մարմնացեալ.
* Ո՛ ամանէ՛ ասեմք Թէ
նոյնէ աճ միանգամայն
և մարդ, ոչ բաժանեմք
ուրոյն ի մարդ. և ուրոյն

Ա՛ԷՒՈՒԼԻՒՆ ։

*Մեր իբրև զմեզ զի թէ պէտ եկաց ճնաց յիւրում ոտն էրն ։ ոչ հրաժարի՛ ի մերմէն ։ առնու յանձն զմարդկութեանն վո՛ւ տեաչութեանն ։ և ոչ ինչ ամենևին ինամի՛ ի բնութէ փառաց իւրոց։ այլ է ևայսօ՛րիկ Ա՛Հ և յաւ յաւիտեան ։

ՆՈՒՈՒ Ա՛ՈՒ ՆՒՆ ՎԷՒ ։

*Նմին ոք զմի՛ քո բա ժանեսցէ յերկուս երեսս յեա միանալոյն, և միայն մերձաւորութի՛ եպաւիւ և ձոխութի՛ տացէ նմա, և ոչ միւսի բնութեամբ ։ նղովեալ եղիցի ։

*Ո՛չ խարհուրդ մարմնաւորութեն տեսչութե միաձնին զմտաւ ածս ըստ ինքեան փառաց անձառութե՛ ոչ տեսեալ ականջ լուեալ և ի սիրտ մարդոյ հոգի բնաւ՛որ մտաւորդ ղբանն որ յայ հօրէ, և այսպէս ի որդի իմանամք

ՆՈՒՈՒ Ա՛ՈՒ ՆՒՆ ։

*Որպէս մեր խակ և տե սանել զի այլ բնութիւնք են հոգիքն և այլ մարմինքն։ սակայն յերկուցունց ի կեանդ՛նի բովանդակել է ։ այլ ոմանք ոչ իմանան զայս այսպէս ։ այլ մարդ ուրոյն զատեալ մերձե նալ տեսն՛իքանն որ յայ։ միայն պատ՛ուլ և ձոխու թի՛ յարդեալ, և ոչ միու թի՛ բնութե ։ այսինքն ոչ ի՛ հաւատամք ձըշմար տութի՛ այսպէս ասէ եր բեմն և բանն աճ՛աշունչ գլուխն ։ եթէ՝ էիք եր բեմն բնութի՛ որդիք բար կուե ոչ և այլքն ։ այլ զբնութի՛ն ը ձոխութեն առնու ասու ։ *Ա՛րդ՝ որք բաժանեն զբնութիւնս յեա միանալոյն, և ուրոյն զատացանեն իմիմեանց, այսինքն մարդ և աճ ։ և իմանան միայն ի միմեանս եւ պատիւ, ապաքէն յայտնի երկուս որդիս կամին ցուցանել։ այլ դձնէ աճս

զամենից։

*Ընդդէմ ՃՈՒԱՆԻ։

* Եթէ ոք յերկուս
դէմս եւ յերկուս զօ
րութիւս բաժանեաց զգ
անս դէպ ի դէմ եւ աճեաց
բանջաց և առաքելոցն,
և ինքն զոր վերագրէ
իւր՝ վերն ի սէր
մարդոյ առանձին իմա
նայցէ, և զամենեսեան բանին
որ յայն հօրէ. նզովեալ
եղիցի։

*Ներքինի և հաբասար
Ն. յայն հօրէ բանն՝ որ
ինչ ինամանէն. և ոչ յափշտակութիւն համարեցաւ
լինիլ հաբասար այն ոմն
և գրեաւէ. այլ ինքոյ
զանձն իւր յունայնաւէ.
և եղև կամաւ իւրով
իջեալ ի մէջ. ոչ փոխեցաւ
յայնմանէ որ էրն. այլ
եկաց ճշդ նոյնպս աճ.
և զմարդկութիւն կարգան
ոչ արհամարհեաց։

*Ա՛ետիոսին

այլ աճ աշխունէ գիրք՝ ի
որդի և ոչ ցուցանեն,
*Ո՛ի յետ անձատ միա
ւորութեն եթէ աճ ան
ճանեացես զինքն մանուկ
էն, զմարգացեալն և
զմարդացեալն իմանալ
մէք որ յայ հօրէ բանն
է. և եթէ մարդ ասիցես՝
ոչ ինչ ընդհատ իմանալ
յայնմանէ՝ որ ի մարդ
կութիւն կարգան իմաստ
հեցոյց զինքն տեսչու
թէն։ *Ի սեմք դար
ձեալ լինիլ շօշափելի
զանշօշափելին. երևելի
զաներևոյթն. և ոչ ու
րոյն ինամանէ զիմացեալ
մարմին նր. զոր և շօշա
փելի տեսեմք և տեսանե
նելի, իսկ որք ոչ այսպս
հաբասան, ոչ անցի յեր
կուս դէմս բաժանեն
յետս միանալոյն։ և լոկ
մերձաւորութիւն իմանան.
միայն պատճոյ և ճոխու
թե. օտարացելքեն յայն
ցանէ, որք ուղիղն իմա
նան։ և են ընդ նը

*Ա՛րդ՝ ամ նորահեն, և
ածաբարքն և մարդկա
բարքն, և ըստ գտանիցի
ունայնացուցեալ զանձն
իւր եթէ՝ ի մարդկութե
կարդացն պատկառիցէ,
զի թէ հրաժարիւր ար
դեօք՝ ի մարդկութէն,
ընդէր այն որ՝ ի հարկէ՝ և
այնմայ իջուցանէր զնա
՝ի մեր նմանութիւն՝ իւր
նին իբրև զմեզ։ *Ո՛վ
սուհետև զամ բարբառ
աճեստարանչացն զմարդ
կաբարն և զածաբարն
միում երեսաց համարես
ցուք. վասն զի մի իսկ որ
դի խոստովանիմք զյն
քս. այսինքն մարդացեալ
մարմնացեալ զբանն այ։
*Որպես թէ ասիցէ ոք
զմարդկութեանն ըստ
մարդանալոյն կարդաց՝
նմին իմանամք. և յոր
ժամ ըստ աճումնէն կար
գաց ասիցէ՝ նմին մրդուց
լոյն դիտեմք. թէպետ
իբրև զաճ ասիցէ՝ աճ
խոստովանիմք զմարդա
ցեալն։ *Որչափ միում

*Ա՛րդ՝ ամ նորահեն, և
ածաբարքն և մարդկա
բարքն, և ըստ գտանիցի
ունայնացուցեալ զանձն
իւր եթէ՝ ի մարդկութե
կարդացն պատկառիցէ,
զի թէ հրաժարիւր ար
դեօք՝ ի մարդկութէն,
ընդէր այն որ՝ ի հարկէ՝ և
այնմայ իջուցանէր զնա
՝ի մեր նմանութիւն՝ իւր
նին իբրև զմեզ։ *Ո՛վ
սուհետև զամ բարբառ
աճեստարանչացն զմարդ
կաբարն և զածաբարն
միում երեսաց համարես
ցուք. վասն զի մի իսկ որ
դի խոստովանիմք զյն
քս. այսինքն մարդացեալ
մարմնացեալ զբանն այ։
*Որպես թէ ասիցէ ոք
զմարդկութեանն ըստ
մարդանալոյն կարդաց՝
նմին իմանամք. և յոր
ժամ ըստ աճումնէն կար
գաց ասիցէ՝ նմին մրդուց
լոյն դիտեմք. թէպետ
իբրև զաճ ասիցէ՝ աճ
խոստովանիմք զմարդա
ցեալն։ *Որչափ միում

*Ա՛րդ՝ ամ նորահեն, և
ածաբարքն և մարդկա
բարքն, և ըստ գտանիցի
ունայնացուցեալ զանձն
իւր եթէ՝ ի մարդկութե
կարդացն պատկառիցէ,
զի թէ հրաժարիւր ար
դեօք՝ ի մարդկութէն,
ընդէր այն որ՝ ի հարկէ՝ և
այնմայ իջուցանէր զնա
՝ի մեր նմանութիւն՝ իւր
նին իբրև զմեզ։ *Ո՛վ
սուհետև զամ բարբառ
աճեստարանչացն զմարդ
կաբարն և զածաբարն
միում երեսաց համարես
ցուք. վասն զի մի իսկ որ
դի խոստովանիմք զյն
քս. այսինքն մարդացեալ
մարմնացեալ զբանն այ։
*Որպես թէ ասիցէ ոք
զմարդկութեանն ըստ
մարդանալոյն կարդաց՝
նմին իմանամք. և յոր
ժամ ըստ աճումնէն կար
գաց ասիցէ՝ նմին մրդուց
լոյն դիտեմք. թէպետ
իբրև զաճ ասիցէ՝ աճ
խոստովանիմք զմարդա
ցեալն։ *Որչափ միում

*Ա՛րդ՝ ամ նորահեն, և
ածաբարքն և մարդկա
բարքն, և ըստ գտանիցի
ունայնացուցեալ զանձն
իւր եթէ՝ ի մարդկութե
կարդացն պատկառիցէ,
զի թէ հրաժարիւր ար
դեօք՝ ի մարդկութէն,
ընդէր այն որ՝ ի հարկէ՝ և
այնմայ իջուցանէր զնա
՝ի մեր նմանութիւն՝ իւր
նին իբրև զմեզ։ *Ո՛վ
սուհետև զամ բարբառ
աճեստարանչացն զմարդ
կաբարն և զածաբարն
միում երեսաց համարես
ցուք. վասն զի մի իսկ որ
դի խոստովանիմք զյն
քս. այսինքն մարդացեալ
մարմնացեալ զբանն այ։
*Որպես թէ ասիցէ ոք
զմարդկութեանն ըստ
մարդանալոյն կարդաց՝
նմին իմանամք. և յոր
ժամ ըստ աճումնէն կար
գաց ասիցէ՝ նմին մրդուց
լոյն դիտեմք. թէպետ
իբրև զաճ ասիցէ՝ աճ
խոստովանիմք զմարդա
ցեալն։ *Որչափ միում

քի և արդուոյ՝ ի վեր ք
զտկարութի բնութե հա
մարիմք զբարբառան։
*Ուստ որք յերկուս ե
րես բաժանեն՝ ապաքէն
երկուս որդիս իմանան։
*Ոչ՝ ի վեր միոյ մարդ
կութես ոչ յերկուս ե
րես բաժանել մարթէ։
Թէպետ ի հոգւոյ և ի
մարմնոյ իմանալի է. այլ
մի և նոյն մարդ։ *Ո՛չ
պէս և ի վեր Լմանու
էլն։ վասն զի մի որդի և
տէր որ մարմնացաւ և
մարդացաւ բանն այ։
ապաքէն մի երես պար
տիմք խոստովանիլ։ և
միում համարիլ զմարդ
կօրէնան վն տեսչութե
մարմնանալոյն։ և զածա
բարն վն բանին որ յայ
հօրէ անճառութե ծնեալ։ *Ո՛չ՝ որք որ
շենն և զատանեն մարդ
առանձինն ուրոյն որդի
արտաքս քան զբանն որ
յայ։ և զածութին դար
ձեալ ուրոյն որդի, եր
ձ ձ է կուս

ՀՆԳԵՐՈՐԴ Ա՛ՈՒ*

ՀՆՈՒՎԻՑ։

Ա՛ԹԷ ոք իշխեսցէ ա
սել ածաղզեստ մարդ
քէ. և ոչ ճշմարիտ ևմի
որդի ընութիւն. որ եղև
բանն մարմին. և հանա
սարեալ մեզ արեան և
մարմնոյ. Հնդուեալ
եղիցի։

*Ա՛արմին լինիլ ասէ
երանելի աւետարանիչն
Յովհաննէս, զբանն որ
յայր. ոչ փոփոխումն և
այլայլութիւն ընդունիլ՝ի
բնութիւն իւրմէ՝ի մարմ
նոյ բնութիւն, ոպէ և յառա
ջագոյն ասացաք, զիտելի
մինչեան զանախտութիւն
բնութիւնն ոպէ զածծ, այլ
զի հանասարեսցի մեզ
արեան և մարմնոյ՝ի մե
նին մարդ։ *Եւ՝ զի ա

ՀՆՈՒՎԻՑ Ա՛ՈՒՆ։

գրոց մարդին զմարդեան
ՀանԷլ. զի գրեալ է թէ
առեցէ աստենային մարմին
ըզ փրկուԹի՛ այ մերոյ։
*Ա՛յլ պիղծ և անօրէն
կրօնիցն գաւակք, դեստո
րիտս և որք իբրև զնայն
իմանան, կեղձաւորին
խաստովանիլ ըզ մարմնա
նալոյն բարբառս. ոչ
ճշմարտուԹեամբ մարմ
նացաւ ասեն բանն որ
յայր, այլ իբրև զմի՛ի
սրբոցն ասեն զոր՝ի կու
սէն սրբոյ ծնաւ։ *Եւ՛
պընդեալ և յամառեալ
են. Թէ բնակեցաւ՝ի
նմա միաձին բանն այր։
զի մի՛ևս միտս՝ քէ և որ
դոյ և այն երկրորդագ
ոեն. այլ իբրև մարդ
կան ուրոյն իմացեալ միայն
մերձաւորուԹեամբ և
պատուով ասեն միացեալ
որ երկրորդակէցն է նոր
և փառաւորակից։ *Ի՛ր
նակի՛ իմոզ ածն այն Տ
գոմէն սրբով. զոր յա
ռաջադոյն ասէր միով՝ի
ՀՆԳԱԿ սրբ

*Ա՛էնուԹիւն
կուս որդիս կամին ցու
ցանել. և զսոյն ցուցանէ
դարձեալ ձառն նզովից
որ կայ առաջի։

Հինգ էութ Ա՛ու

ՀՆՈՒՎԻՑ։

Ա՛ԹԷ ոք իշխեսցէ ա
սել ածաղզեստ մարդ
քէ. և ոչ ճշմարիտ ևմի
որդի ընութիւն. որ եղև
բանն մարմին. և հանա
սարեալ մեզ արեան և
մարմնոյ. Հնդուեալ
եղիցի։

*Ա՛արմին լինիլ ասէ
երանելի աւետարանիչն
Յովհաննէս, զբանն որ
յայր. ոչ փոփոխումն և
այլայլութիւն ընդունիլ՝ի
բնութիւն իւրմէ՝ի մարմ
նոյ բնութիւն, ոպէ և յառա
ջագոյն ասացաք, զիտելի
մինչեան զանախտութիւն
բնութիւնն ոպէ զածծ, այլ
զի հանասարեսցի մեզ
արեան և մարմնոյ՝ի մե
նին մարդ։ *Եւ՝ զի ա

դրդնին առել զնա մինչ
ած-ազգեաց, և ոչ ած
մարդացեալ, ի Տարկէ
դրան ընդ նզովիւք
առաջի եդեալքն։

* Եւ եդեալ զ*

Տարկէ։

* Եթէ ոք ասիցէ ար քե
զբանն որ ըստ հօրէ, և
ոչ զնոյն խոստովանեցի
ած միանդամայն և մարդ
զբանն որ մարմնացեալ
ըստ մարմնոյ. նզովեալ
եղիցի։

Տէր մեր Յս Քս մի և
նոյն. Ճշմարտութիւն որ
դիւք այ և հօր բանն որ
մարմին եղև. և տիրէ՛
ամի ըմբռնելին իւրում.
և նման կրկին ամենայն
ծումն երկնաւորաց և
երկրաւորաց և ստեղ
ծածք. եթէ

ստեղծեալ զնոսա, և ոչ
մարդեալ, ի Տարկէ՛
դրան ընդ նզովիւք
առաջի եդեալքն։

* Եւ եդեալ զ*

Տարկէ։

* Եթէ ոք ասիցէ ար քե
զբանն որ ըստ հօրէ, և
ոչ զնոյն խոստովանեցի
ած միանդամայն և մարդ
զբանն որ մարմնացեալ
ըստ մարմնոյ. նզովեալ
եղիցի։

Տէր մեր Յս Քս մի և
նոյն. Ճշմարտութիւն որ
դիւք այ և հօր բանն որ
մարմին եղև. և տիրէ՛
ամի ըմբռնելին իւրում.
և նման կրկին ամենայն
ծումն երկնաւորաց և
երկրաւորաց և ստեղ
ծածք. եթէ

ստեղծեալ զնոսա, և ոչ
մարդեալ, ի Տարկէ՛
դրան ընդ նզովիւք
առաջի եդեալքն։

* Եւ եդեալ զ*

Տարկէ։

* Եթէ ոք ասիցէ ար քե
զբանն որ ըստ հօրէ, և
ոչ զնոյն խոստովանեցի
ած միանդամայն և մարդ
զբանն որ մարմնացեալ
ըստ մարմնոյ. նզովեալ
եղիցի։

Տէր մեր Յս Քս մի և
նոյն. Ճշմարտութիւն որ
դիւք այ և հօր բանն որ
մարմին եղև. և տիրէ՛
ամի ըմբռնելին իւրում.
և նման կրկին ամենայն
ծումն երկնաւորաց և
երկրաւորաց և ստեղ
ծածք. եթէ

*Անէնոսիւն

սրբոց մարդասիրեցին և
թէ՝ բնակեցայց ի նոսա և
դնացից ի նոսա, և եղէց
նոց ած և նոքա եղիցին իմ
ժողովուրդ։ * Ոմն՛ և
դրէալ երանելին Ղևոնդ.
ոչ գիտէք եթէ տաճար
է մարմին հոգւոյ սրբոյ
նակեալ ի նմա։ * Նմա
դրէալ ինդն Պօղ վասն սրբ
բոյն իւրոց մարդարէից
և հաս յառաջադոյն եղե
լոց սրբոց. զի թէ զնա
առաւաջս առ որս
բանն այ եղև, իսկ զոր
հայր սրբոցդ առաքեց
յաշխարհ, դուք առ
թէ հայհոյեա, զի առացի
թէ որդի այ եմ։ * Նմա
ոյզ և՝ իմեզ բնակի ած,
այսպես ասէ Տ. զի նա ած
է բնութ. և երևեցաւ
իբրև զմեզ։ մի՛ և նոյն
սրբո՛յ և իբրև եղև մեր
միւն։ * Նմա՛ որք յան

տուեան լինի առ նեզու
դ ձգէ. եթէ

Ա՛ԷՒՈՒԼԻՈՆ

եթէ ոք ասիցէ մարդ զօրացեալ յայ քանէն զյա՛, և՛ խմիածնին փառա ւորութիւն մերձեցեալ, ոք արտաքս քան զնա՛ իցէ. նզովեալ եղիցի.

Ի՛ յորժամ զմարմնա ւոր ծնունդ զմիածնի Աստուծոյ այ աւետարա նէր սրբոյ Ա՛ստին երա նելին Գաբրիէլ. ծնեալ սաէ և կոչեսցես զանուն նոր Յ՛. և նա փրկեսցէ

զժողովուրդ իւր՝ ի մեղաց նոյ. * Ա՛նուանի և Ա՛ն վա օծանելոյն ընդ մեզ մարդկաբար. ըստ քար բառոյ երգչին որ ասէ. սիրեցեր զարդարութիւն ևատեցեր զանօրէնութիւն. վա՛ այսորիկ հօծ ցքեզ Ա՛ծ, Ա՛ծ քո իւ զով ուրախութիւն առա ւել քան զընկերս քո. * Ա՛ն սակայն նաեր բաշ խէր հոգւոյն սրբոյ. և ո՛չ ջափով ինչ տայր ա՛ր ժանաւորաց իւրոց. զի լըռաձնէր ինքն. և՛ իլըռու թէ նո՛ր մեք ամբին ընկա լաք ոպ և դրեալէ. Ց՛ես զուարթ մարդկութեն օ ծանիլ սո՛ր իբրև զմեզ. և թաւուցեալ ինչ անել՝ ի վե՛ր նո՛ր հոգւոյն սրբոյ. ըն նը մին օրինակի և՛ մեզ հան դիպէ որ վա՛ յանցանացն ադմ՝ իսկզբան հեռա ցա՛, արդ ինքն միածին բանն այ եղև մերմին և կո չեցաւ օծել. և որ անկն է ա՛ծ ուեն՝ զօրուի ունէր ինքեն, և ձ՛ձե առ

Ա՛ԷՒՈՒԼԻՈՆ

եթէ ոք ասիցէ մարդ զօրացեալ յայ քանէն զյա՛, և՛ խմիածնին փառա ւորութիւն մերձեցեալ, ոք արտաքս քան զնա՛ իցէ. նզովեալ եղիցի.

Ի՛ յորժամ զմարմնա ւոր ծնունդ զմիածնի Աստուծոյ այ աւետարա նէր սրբոյ Ա՛ստին երա նելին Գաբրիէլ. ծնեալ սաէ և կոչեսցես զանուն նո՛ր Յ՛. և նա փրկեսցէ զամարդանալն՝ այլ ինքն իւր ոչէ աճ և ո՛չէ աւր. անարժանութիւն և անկատարութիւն և անպարշտութիւն լի՛ն իմաստք այնոցիկ՝ ոլք զայն խորհին և այս պէս ասեն. ի՛ հարկէ՛ գան՝ ի վե՛ր նց աւաջի եղեալ նզովք.

Ա՛ՕԼՆ ԷՒՒԴ Ա՛ՈՒ

Ա՛ՏՎԱԾ.

Ա՛ԹԷ ոք ասիցէ մարդ
զօրացեալ յայ քանէն
զյա՛, և՛ խմիածնին փառա
ւորութիւն մերձեցեալ,
ոք արտաքս քան զնա՛ իցէ.
նզովեալ եղիցի.

Ո՛վ յորժամ զմարմնա ւոր ծնունդ զմիածնի Աստուծոյ այ աւետարա նէր սրբոյ Ա՛ստին եր նելին Գաբրիէլ. ծնեալ սաէ և կոչեսցես զանուն նո՛ր Յ՛. և նա փրկեսցէ

Կրկին ՚ի Նոյեմբերի.

*Ոգին սբ Միրաիմք. արդ՝ ասէ Երանելի առաքեալն Պօղոս. Ոչ գիտէք եթէ որք ՚ի Քրիստոս մկրտեցաք՝ ՚ի մահն նո՛ր մկրտեցաք. Թաղեցաք ընդ նմին մկրտութիւնն ՚ի մահ անդր նո՛ր, զի որպէս յարեաւ Քրիստոս ՚ի մեռելոց փառօք Հօր՝ նոյնպէս և մեք ՚ի նորոգութեան կենաց շրջիցուք։ * Ասացեալ Հեռու Հանաւասցաք և մկրտեցեալք ոչ և ասացին ՚ի մի Օրդւէ ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. այսինքն ՚ի մարմնացեալ և ՚ի մարդացեալ Բանն որ Յայ. միում Ճշմարտին Աստուածն և երկրպագանել և ընդ մեզ վերին զօրութիւնքն։ * Ո ՚ի գրեալէ թէ՝ յոր ժամ միւսանգամ ածցէ զանդրանիկն իւր յաշխարհ՝ ասէ երկրպագեցեն նմա ամ հրեշտակք Այ։ * Արդ անդրանիկ միածինն՝ յորժամ մարդ երևեցաւ ընդ մեզ. յայն ձգձգել ժամ

Աւետումն

առնէր զարմանալիս և փառաւորեալս։ * Արդ՝ որք ասեն վաղիքն թէ ՚ի զօրութիւն փառաւորութեան միածնին մերձեցան. և ուրոյն զատուցանեն զմիածինն ՚ի քէն, այսպիսիքն երկուս որ դիս իմանան. զոմն զօրացուցիչ և զոմն զօրացեալ իբրև զմարդ ոք ՚ի մէնջ. վասն այսպիսի իրաց՝ լի նին ընդ նզովիւք։

Ո՚ւ Երէկուդ

* Եթէ ոք իշխեսցէ ասել, եթէ վերացեալ մարդն երկրպագելի՞ցէ այ և փառաւորակից. և յոր ջրջի Աճ իբրև այլ յայլոմ. և ոչ միով երկրպագութիւնբ պատուեսցէ զվմմանուէլ. և մի փառաւորութիւն տացէ նմա ըստ լինելոյ բանին մարմին. նզովեա՛։

* Եամի աճ հայր ամենա կալ. և՚ի միտրդի և՚ի մի

Կանոն Ա՛.

Թէ իւրաքանչիւր և հայր, քան միայն ի հայրու թէն. և իւրեր բնութ հոգին. և առներ նշանա ծագործ և ի լինելին մըդ. սկայն այնպ և ածէ ի զօրութե իւրամ. և իւրով հոգւովն կատա րէր սքանչելիս։ *Ուստ որք առեն թէ իբրև զմ մարդ մի ի մէնջ. և կամ զմի ի սրբոցն փառաւո րեցաւ զօրութեամբ հո գւոյն. և ոչ իւր համա րին. այլ իբրև օտար. և ոչ իբրև ածէր վարել հոգւովն իւրով. այլ իբրև ի շնորհաց կարդի ընդունել զհոգին. և յերկինս վերանալն. այնպէսի՛ն ի հարկէ՛ լինին ըստ նզովիւք։

*Կանոն Բ՛. Ըստ Ա՛.

Ն՛աբեթալ և քէհանայա պետ խոստովանութե մերոյ լինիլ ասեն զՔ՛ն ածաշունչ գիրք. և մա

Ա՛ծիմանի՛ն

ժամ և եղբայր յորջորջե ցաւ սիրելեաց իւրոց։

*Ո՛յտու հետև թէ ոք ասիցէ ուրոյն մարդ եր կըսպագակից իբրև այլ ոք քան զբանն որ Յի՛ս հօրէ. և ոչ միութեամբ ճըշմարտութե՛ն մի՛ Ա՛ր և Ո՛րդի և Տ՛ր խոստովա նեացէ. ի հարկէ՛ լինի ցի ընդ նզովիւք։

Կանն էրուդ Ա՛ա

Ն՛ոյնպէս

Ն՛թէ ոք զմի սո՛ր յի՛ս փառաւորեալ յայ՛ ասիցէ իբրև յայլմէ զօրու թէ և յայլմէ ընդունիլ զօրութի՛ կարողութե՛ի վե՛ր այսոց պղծոց. և կա տարել ի մարդիկ զբնո՛ր շանս ածագործս. և ոչ իւր ասիցէ զհոգին ո՛ր ով առնէ զօրութիս և նշանս ածագործս. նզովեալ եղիցի։

*Ն՛գի՛ մարդ միածինն Ո՛յ բանն. եկաց ճեաց և այնպէս ած յէ՛ս

յայտսիկ զմի և զնոյն որ դի անուանէ. և մատոյց զանձն իւր վասն մեր ի հոտ անուշից այ և հօր։ * Արդ եթէ ոչ ասէր և չաշնայա պետ խոստովանութեան մերոյ ասէին՝ ոչ զայն որ յայ հօրէ բանն որ եղև մարմին և մարդ ընդ մեզ. այլ ուրոյն մարդ ի կիր նոջէ. և կամ թէ ոչ ասէին վասն իւր մատուցեալ պատարագ, և ոչ վասն մեր. այն որ ոչ կարօտն էր պատարագաց և ոչ գիտէր զմեղս. նզովեալ եղիցի։

Զոքունք և խոնարհա գոյնք ասին ի վեր քան զնուիրեալ այ բանին մարդ կօրէնք. սակայն ոչ մեր ժի յիւրմէ պատճոյն վնաս եսչուիթեն. զի տէր էր ամի բնութիւնք. և իջոյց զանձն իւր ի մեր նմանութիւն. ըստ երպարանաց մարդկան էառ, և անճառ ներգաճ առաքեալ և քահանայապետ ըստ մարդկութեան կարգացն, և

* Ա՝ԷՒՈՒԹԻՒՆ։

տուցանել զանձն իւր վասն մեր ի հոտ անուշից այ և հօր։ * Արդ՝ եթէ ոչ ասէր և քահանայապետ խոստովանութեան մերոյ ասէին՝ ոչ զայն որ յայ հօրէ բանն որ եղև մարմին և մարդ ընդ մեզ. այլ ուրոյն մարդ՝ ի կիր նոջէ. և կամ թէ ոչ ասէին վասն իւր մատուցեալ պատարագ, և ոչ վասն մեր. այն որ ոչ կարօտն էր պատարագաց և ոչ գիտէր զմեղս. նզովեալ եղիցի։

Զոքունք և խոնարհա գոյնք ասին՝ ի վեր քան զնուիրեալ այ բանին մարդկօրէնք. սակայն ոչ մեր ի յիւրմէ պատճոյն վնասեսչութեն. զի տէր էր ամի բնութիւնք. և իջոյց զանձն իւր՝ ի մեր նմանութիւն. ըստ երպարանաց մարդկան էառ, և անճառ ներգաճ առաքեալ և քահանայապետ ըստ մարդկութեան կարգացն, և

յայտսիկ զմի և զնոյն որ դի անուանէ. և մատոյց զանձն իւր վասն մեր՝ ի հոտ անուշից այ և հօր։ * Արդ եթէ ոչ ասէր և քահանայապետ խոստովանութեան մերոյ ասէին՝ ոչ զայն որ յայ հօրէ բանն որ եղև մարմին և մարդ ընդ մեզ. այլ ուրոյն՝ մարդ առանձին՝ ի սրբոյ կուսէն ծնեալ։ * Նմանապէս եթէ անուանեցաւ առաքեալ և քահանայ, և իբրև յաջակիմութեան գալոյն, և ոչ վասն իւր մատոյց զանձն իւր պատարագ այ և հօր. յուղիղ և յանբիծ հաճոտոյն ամին օտարացեալ են, զի այն որ ոչն արար մեղս, և՝ ի վեր քան զզղջանալն և անմահն մեղացն, ոչէր կարօտ պատարագաց ամենևին։ * Նմ

դ ձգձ ոպ

Ա՛ՆՇԱՒ Ա՛ՈՒՐԻՆ.

ռաջի եդեաւն. նոյնպէս և վասն պատուհասին ա՛րեան. այլ խոստովանիմք իւր մարմին քանին սր յայ. նոյնպէս և զարիւնն ըզկենդանարարն ա՛մի. զի լոկ մարմին՝ կեն դանու՛ թիւն տալ ոչ կարէ։ *Եւ այսմ վկայէ՛ փրկիչն ամի որ ասէ. Թէ՝ մարմին՝ ինչ ոչ օգնէ. հոգին է կենդանարար։ *Որպէս և դարձեալ ասէ փրկիչն. Թէ՝ ո՛վ առաքեաց զիս հայրն կենդանի, կենդանիեմ ես վասն հօրն. և որ ուտէ զիս՝ և նա կեցցէ վասն իմ։ *Եւ՝ քանզի պետուր և որք իբրև զայն իմանան՝ եղծանել ջանան իւրեանց սխամբուքն զխորհրդոյն զօրութիւն վերոյ յիրաւի

եղեն ըստ նզովիւք։

*ՅԻՆՆԱՍԱՆ ԷՈՒՍՔ Ա՛ՍԱ ՔՐԻՍՏՈՍ.

Ա՛ԹԷ ոք ոչ խոստովանեսցի զի զբանն սր յայ՝ հարցա

Ա՛ՆԱԹԵՄԱՆ.

ոյլ ասացին երկուս որ դես իմանան այլայլմունք։ *Որք յայտնի արարին զանպարշտութիւնս իւրեանց. և՛ի հարկէ՛ եղեն ընդ նզովիւք։

*ՅԱՍՆԱՍԱՆ ԷՈՒՍՔ Ա՛ՍԱ ՔՐԻՍՏՈՍ.

Ա՛ԹԷ ոք ոչ խոստովանեսցի եւթն ժողովս զմարմինն սն կենդանարար, և իւր բանն սին ա՛յ. այլ իբրև այլոց ուրուք ա՛րտաքս մերձենայ ՝ինա՛ք զնա պատՀով. և կամ իբրև բը նութիւն ա՛ծութեանն. և կամ խնամով և ոչ կեն դանարար որպէս ասացին. որ եղև իւր բանն. որ զա՛մ կարծէք կենդանի առնել. նզովեալ եղիցի։

*ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՈՒՍՔ Ա՛ՍԱ ՔՐԻՍՏՈՍ.

Ա՛ԹԷ ոք ոչ խոստովանեսցի զի զբանն սր յայ՝ հարցա

ԿԱՏԱՐԱԾԱՒ
ՊԱՐԱՊԱ
ՄԱՍՆԻՒՆ
ԱՍՏՈՒԱԾՈՅ,

ՀԱՅՈՑ Ա՛ՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ։

ՏՊԱԳՐԵԱՑ Ա՛ՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ։

ՌՃԾԴ. ՈՄԱՆ։

ՅԵՍԱՀ ԱՐԱՏԱՔԱՆ ԸՆ
ԲԱՆՆ ՈՐ ՅԱՅՍ ՀՕՐԷ. ՈՐ
ՎԱՏ ՄԵՐ ՀԱՄԲԵՐԵԻ ՊԱՏ
ՃԱԿԱՆ ԽԱՉԻՆ ԵՒ ԶՄԱՀ
ՃԱՇԱԿԵԱՑ. ԱՅԼ ԻՆՔՆ
ՈՐ ՓԱՌԱՑ ԻՒՐՈՎ ՄԱՐՄ
ՆՈՅՆ ՄԵՌԱՒ ԸՍՏ ԳՐՈՑ.
*ՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ
ԵՒ ԶՀԱՅՀՈՅՈՒԹԵՆ ԿՐՕՆԱՆ
ԿԱՄԻՆ ՝ԻՆՔ ՀԱՃԱՏԱՆ ՄՈՒ
ԾԱՆԵԼ, ՄԱՐԴ ՈՐՊԷՍ Զ
ՍԵՆ ԶՀԱՄԲԵՐԵՆ ԽԱՉԻ,
ՅԻՐԱՒ՛Ի՝ ԵՒ ՅԱՐԺԱՆԻ Ե՛
ԴԱՆ ՝Ի ՎԵՐԱՅ ՆՈՅԱ ԸՆ
ՄԵԾԻ ԱՆՊԱՐՇԱՒԵ
ՆՈՅԱ ՄԵԾԱՄԵԾ
ՆՈՒՎԱՔ ՝Ա ՀԱՅ
ՀՕՐՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՅԱ։

ՅԵՍԱՀ ԱՐԱՏԱՔԱՆ ԸՆ
ԲԱՆՆ ՈՐ ՅԱՅՍ ՀՕՐԷ. ՈՐ
ՎԱՏ ՄԵՐ ՀԱՄԲԵՐԵԻ ՊԱՏ
ՃԱԿԱՆ ԽԱՉԻՆ ԵՒ ԶՄԱՀ
ՃԱՇԱԿԵԱՑ. ԱՅԼ ԻՆՔՆ
ՈՐ ՓԱՌԱՑ ԻՒՐՈՎ ՄԱՐՄ
ՆՈՅՆ ՄԵՌԱՒ ԸՍՏ ԳՐՈՑ.
*ՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԱՅՆ
ԵՒ ԶՀԱՅՀՈՅՈՒԹԵՆ ԿՐՕՆԱՆ
ԿԱՄԻՆ ՝ԻՆՔ ՀԱՃԱՏԱՆ ՄՈՒ
ԾԱՆԵԼ, ՄԱՐԴ ՈՐՊԷՍ Զ
ՍԵՆ ԶՀԱՄԲԵՐԵՆ ԽԱՉԻ,
ՅԻՐԱՒ՛Ի՝ ԵՒ ՅԱՐԺԱՆԻ Ե՛
ԴԱՆ ՝Ի ՎԵՐԱՅ ՆՈՅԱ ԸՆ
ՄԵԾԻ ԱՆՊԱՐՇԱՒԵ
ՆՈՅԱ ՄԵԾԱՄԵԾ
ՆՈՒՎԱՔ ՝Ա ՀԱՅ
ՀՕՐՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՅԱ։

*ԱՐԵՒՈՒԼԻՆ։
ԸՆԱՅ ՄԱՐՄՆՈՎ ԵՒ ԽԱՉԵԼ
ՄԱՐՄՆՈՎ ԵՒ ԶՄԱՀ ՃԱՇԱ
ԿԵԱԼ ՄԱՐՄՆՈՎ. ՈՐ ԵՂԵ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԵՌԵԼՈՑ, ՈՐ
ԿԵՆԴԱՆԻՆԷ ԵՒ ԿԵՆԴԱՆԱ
ԲԱՐ. ՆՈՒՎԵԱԼ ԵՂԻ
ՑԻ։
*ՆՈՒՎԻՇԱ ԵՒ ԱՆՄԱՀ ԷՐ
ԲԱՆՆ ՈՐ ՅԱՅՍ ՀՕՐԷ.
ԵՒ ՝Ի ՎԵՐԷ ՎՃՏԱՆԱԼՈՅ ԱՆ
ՃԱՌ ԵԱՆՀԱՍ ԸՆՈՒԵԼԻՆ.
ԵՒ ՝Ի ՎԵՐԷ ՔԱՆ ԶԱՊԱԿԱ
ՆՈՒԹԻՆ ԵՒ ԿԵՆԴԱՆԻ ԱՌ
ՆԷ ՁԱՄ. ԵՒ ԷՀԷ ԸՆԴՈՒՆԻՉ
ՈՐՈՄՈՒԹԵՑ, ԵՒ ԹԷՊԵՏ
ԵԱՅԱՊԵՍԷ ԸՆՈՒԷ ԲԱՆՆ
ԱՅՍ, ԻՐԱՑՈՑՑ ԻՒՐ ՄԱՐ
ՄԻՆ ԸՆԴՈՒՆԻՉ. ՈՐ ՎՃՏԱ
ՆԱԼ ՍՈՎՈՐԷՆ, ՎԱՏ ՄԵՐ ԵՒ
ՅԱՂՉԱ ՄԵՐ ՅԱՆՁՆ ԻՒՐՆ
ԿԼԻ ՎԻՇՏԱՆ. ԶԻ ԶԱՄՆ
ԶՄԵԶ ԱՂՈԹԵՑԷ ՝ԻՄԱՀՆԱ
ՆԷ ԵՒ ՅԱՊԱԿԱՆՈՒԷ. ԵՒ
ԿԵՆԴԱՆԱՑՈՒՑԷ ԻՐԵՒ
ՂԱԶ ԻՒՐՈՎ ՄԱՐՄՆՈՒՆ.
ԵԹԵ ԵՒ ՊՈՏՈՂ ՆՆՋԵՑԵ
ՑԻ ԵՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԵՌԵ
ՑԻ. *Ո՛Չ ԻՄԷ ԵԹԷ ՄԵՌ
ՑԻ ՈՒՐՈՅՆ ԵՒ ՈՐԻՇ ԻՄԱ

Ա՚ Անտիոքիոն

Հաճատոյ : * Պատճառ
սակս այսորիկ և այժմ
ի զանազան տեղիս եղեալ
ժողովոց , ի գալիլեա ,
և ի սպանիա , և ի մեծն
Հռօմ , ըզորից ի միասին
գումարեալք զայնոսիկ
որք ի ծաճուկ զարիսային
խարհէին , զօքսենդիոսի՛
ասեմ , և զմադիոսեանա
ցիան , և զուրսակէս , և
զվաղենտինոս , և զդայի
ոս սպանիացի . ամ միա
բանութիւն ոչ առ ի միոյ
Հոգւոյ շարժեալք նզո
վեցին :

* Ա՚ն գրեցին յամ ու
րեք յաղագս այսպի
սեացս ոչ զմուսա ածի
ցեն ինչքեանց իմանալ
անունան ժողովոց . և ոչ
ի Կաթուղիկէ եկեղե
ցւոյ ժողով անուանել .
բայց միայն զեղեան ի
նիկիոյ յաղթօղ գոլ ամ
Հերձուածոցդ . և մա
նաւանդ արիանոսից .
վնասոյ և ժողովն իսկ
եղև : * Ի՚ խորհուրդ ապա
ստից կեա

Ա. ՚ի Լաւոդիկիա.

*Ո՛վ այս այսպէս հանդէպ պեալ առ՚ի քո՛ւմ ինձ աճապարութեանդ ներ գործեալ գրելոյն՝ զոր ո՛չ էր պարտ գրել. այլ զի ինչ յիշատակ այսոցիկ լինիցի։ * Հանգի՛ր ընդ իսկ լըռեա՛ զայսպիսի ուրեք. կամ ընդ ո՛ւստից, կամ ուսա՛ւ։ վա՛յ զի օրինաց ասէ՝ ի սիօնէ՛ ելցեն, և բան Տեառն յերուսաղէմէ՛.

*Իսկ ուսա՛ւ ել. որ զբժոխք զգայուեցին միաբանական ասել զառ ի Աւարիամայն մարմինն բանի Ա. Ճառքեն։

*Զամբէ Հանն՚ի մարմին և յոտներս և՛ի մազ շրջեցա՛ւ, և՛ իբր սոր իսկ մարմին. և այլայլեցա՛ւ յիւրմէ բնութենէն.

*Ո՛վ իսկ լըռեա՛ յեկե ղեցւոջ կամ բնաւ՚ի իբրիատանէից, եթէ դըրժութէ, և ոչ բնութէն մարմին ըզգեցա՛ւ սո՛ր։

Ճ ձղէ կամ

Սրբոյն Ա՚ղեքսանդրի

յետ այսորիկ և այս չափ իրաց գրել և յուզելոյ մանք ձեռնարկեն։

*Իսկ արդ եթէ յարիա նոսացն իցեն, ո՛չ ինչէ պատնէշել։ քանզի ըզհակառակ ինքեանց գրեալն անդ ոչնչացեն։ * Ո՛ր օրինակ հեթանոսք լսելով՚ի մէնջ թէ՝ կուռք հեթանոսաց ոսկի և արծաթ են, գործք ձեռաց մարդկան, յիմարութի՛ կարծեն զյաղագս հայ ձին վարդապետութեան։

*Ա՚պա եթէ՚ի կարծեցեալոցն ուղիղ հայեաց եւ սիրելն առ՚ի հոգին ծանուցեալն գոն. զք՚ի ձեռն բազմախոհ զուարթե անդր՚ի նա՛ շըրջել կամեցեալք, ո՛չ այլ ինչ առնեն, բայց ըստ գրեցեալսն՝ ընկերին արքունացանեն հրապոյր պղտոր. բանակըռնելք յոչ ինչ պէտս առ՚իկոր ծանուցն լսողաց։

Ա. Առ Աթիւխոմոն.

այսօրիկ որք այնպէս խոր
հին. բնութեն ածու
թեն առել ըզմարմինն
որ ըզգեցաւ փրկիչն։

* Ասի՞ դարձեալ փըս
խեցին ոմանք Հաւա
սար կանխատեսելոցն ան
պարշտութի. եթէ ոչ ա
ռել ոչ կրտսերդել զմար
մինն բանի ածութեն.
այլ միանձնաւորակից
դել նմա յարմիշտ, ոպ
թէ առ ի բնութէ իմաս
տութեանն ցուցանե
լոյ։

* Որպէս բնաւ իակ
գոլով իշխեցին
առացել զ քրիստոնեայ
թէ՝ որ առ ի Աստու
մանն յառաջեկեալ ար՝
արդի բնութէ և էու
թէ այ. իակ ըստ մարմ
նոյ ի ջաճակէ դաւթի՝
ի մարդկոյ սրբոյն Աս
տուծոյ։

* Ոչ առանց այնպէս լ
սել ոչ ասել զայդ ոպ
պարտ է ընդունել։

Ա. Առ Աթիւխոմոն.

այսօրիկ որք այնպէս խոր
հին. բնութեն ածու
թեն առել ըզմարմինն
որ ըզգեցաւ փրկիչն։

* Ասի՞ դարձեալ փըս
խեցին ոմանք Հաւա
սար կանխատեսելոցն ան
պարշտութի. եթէ ոչ ա
ռել ոչ կրտսերդել զմար
մինն բանի ածութեն.
այլ միանձնաւորակից
դել նմա յարմիշտ, ոպ
թէ առ ի բնութէ իմաս
տութեանն ցուցանե
լոյ։

* Որպէս բնաւ իակ
գոլով իշխեցին
առացել զ քրիստոնեայ
թէ՝ որ առ ի Աստու
մանն յառաջեկեալ ար՝
արդի բնութէ և էու
թէ այ. իակ ըստ մարմ
նոյ ի ջաճակէ դաւթի՝
ի մարդկոյ սրբոյն Աս
տուծոյ։

* Ոչ առանց այնպէս լ
սել ոչ ասել զայդ ոպ
պարտ է ընդունել։

*Սրբոյն Աթանասի

* Ասեմ իմ այս չափ ան
պարշտեալ. ոպ զի ասել
միանձնացեալ և խոկալ իսկ՝
եթէ նոյն ինքն Բանն
Հայրենականն Հօր Աստու
թեն թէ փառաւորեցաւ. եւ
անկատար ի կատարելու
թենէ եղև։

* Ասի իսկ որ ի փոյ
տին բնաւեալ ոչ
մարմին էր, այլ էութի
կերտողն բնութե իմաս
տութե։ * Ասի իսկ ես
լոյ, եթէ ոչ ի Աստուա
մայ էառ, այլ ի մինչեն
բնութէ շինել արար
նոյ զարշարելի մարմին
բանն այ։

* Ասեմ որ զքրիստոնէի
ն ասել զայս.
իսամ իսկ զան ածս զայս
խոցաւ զանպարշտութի։
նբերև ասակ միայն ըզմը
ասաւ ածել և ասել. թէ
որ ի Աստուծմայ գոլ ա
ստուածայնոյն մարմին
զոհանայ մարմին
ոչ ասս երկրպագութի, այլ
թէն խոցոյ. ոպ զի ոչ

* Ասեմ իմ այս չափ ան
պարշտեալ. ոպ զի ասել
միանձնացեալ և խոկալ իսկ՝
եթէ նոյն ինքն Բանն
Հայրենականն Հօր Աստու
թեն թէ փառաւորեցաւ. եւ
անկատար ի կատարելու
թենէ եղև։

* Ասի իսկ որ ի փոյ
տին բնաւեալ ոչ
մարմին էր, այլ էութի
կերտողն բնութե իմաս
տութե։ * Ասի իսկ ես
լոյ, եթէ ոչ ի Աստուա
մայ էառ, այլ ի մինչեն
բնութէ շինել արար
նոյ զարշարելի մարմին
բանն այ։

* Ասեմ որ զքրիստոնէի
ն ասել զայս.
իսամ իսկ զան ածս զայս
խոցաւ զանպարշտութի։
նբերև ասակ միայն ըզմը
ասաւ ածել և ասել. թէ
որ ի Աստուծմայ գոլ ա
ստուածայնոյն մարմին
զոհանայ մարմին
ոչ ասս երկրպագութի, այլ
թէն խոցոյ. ոպ զի ոչ

* Ա՛ս Լուկիոսիմոն։

որ ինձիկիայ եղեալ։

* Եւ ահա յայժ զարմացայ վ՛ս անասլոյն քոյոյ աճ պաշտաւթեդ. զի ոչ դա դարեցուցեր զաւտացօդան այսոցիկ. և զբարեպաշտաւթեն ամանդեսցես նոցա հաճատ. զի լըճել կամ լռեալ դադարէին կամ ընդ դիմաքանելոք ոպ հերձուածօղք կարծէին։ * Ա՛ ոչ զի յառաջ ասացեալքդ՝ ոչ ճառին և լսելի են՝ իքրիստոնէից. օտար ամ օրինակաճ է՝ և առաքելական վկայուԹեն։

* Ա՛ ոչ այսորիկ ապա և եա յաղագս այսպիսի սեացս՝ մերկ և յայտնի արարի գրել՝ իթղԹիդ. ոպ զի միայն լսելով ոք տեսցէ զառ՝ ինն ամօԹն և անպարշտաւթին։ Ա՛ն Թէ և պարտ և սէր՝ ի ձեռն յոլովից ամբաստանել յանդիմանեալ զանօրէնսն իմացօղացն զայսոսիկ, այլ բարւոք և ճշդիւ քան

* Սէրոյն Ա՛ղեքսանդրի

խաչեալ և յարչարեալ ոչ գոլ Տէր և փրկիչ եՀ աՀ և վերդի Տօր։

* Կամ ոՀպէս քրիստոնեայք կոչիլ այք սահեն Թէ՝ իմարդ նեալ քն՝ իմարդ դարձեալն գոլ զԱնանն. այլ ոչ զնոյն ինքն լինիլ մարդ առնելով մարմին՝ ի Սուրբ, այլ այլ ոմն գոլ զՔ՝ և այլ զՅն և զՈրդին և զԱնանն. զոր նախ քան զՍուրբ եՀ յառաջ քզ յայՀետեանս Ո՛րդի եղով Տօր։

* Կամ ոՀպէս կարեն լինիլ քրիստոնեայք, այք սահեն՝ այլ ոմն զորդին և այլ զՅն բանն։

* Կայ ամ գոյր ՀգԸ րեալն աստուածզա նազանաքար. ուՆելով զմի և զնոյն միաս յան պարշտաւթի՝ Հայեցեալ. և յաղագս այսորիկ յոՀ զել զ Տէրն զմիմեանս. մեծաբանեալ՝ ի վերայ Հաքին խոստովանուԹե

* Ի՝ս Աղիւթոմոն։

անանական գոլ զմարմինն բանի ածուԹենն։ քան զի բարձրագ է աստուա ածականէ։ զի զայսոսիկ ծա նուցանելով անպիտան գոլ և այլն ամ այսպիսի ցուցցի։

* Ն՝րդ՝ յածելէնն գրոց ոչէ գտանել։ քանզի զածն իմարդկեղէնն մերմ նի՝ իկուսէն լինել ասեն։

* Ն՝. յ և հարքն ժողո վեալք ի Նիկիա՝ ոչ ըզ մարմինն, այլ զորդին ա սացին միասնական Հօր։ իսկ զմարմինն ի Մարիա մայ ասացին գոլ դարձեալ ըստ գրոց։ * Իսկ ապա Թէ ուրանայք զոր՝ ինն կիսայ ժողովն, ոչ Հերձ ածողք կայք՝ ինեքսա մուծանէք։ * Ն՝պա Թէ կամիք ոգիք Հարցն լի նել, մի՝ աւելիս խորհ՛ք զոր նոքայն գրեցին, վ՛ն զի անտեղիս զձեզ առաջաստէ տեսանել։

* Օ՝ ի ելիէ միասնա կանէ քանն մարմնոյն որ

դձզնե յերկրէ

* Սբոյն Ն՝ղեռնոսի

բանականէ միևչև ցայս վայր լինիլ ԹզԹոյս։ եՀ՝ ի՝ ինչ աւելի քան զայս գրել։ * Ջանզի այսպէս յայտնաբար զեկուցեալ վաստԹարան՝ առաւել ևս երկայնաբանել և քըն նել ոչէ պարտ։ զի ի՝ վիճաբանիցն շատիսօսու Թի կարծիցի։ * Նայց միայն զայս պատուիրա նիս առնել առ այնպի սիսն և ասել Թէ շատէ։ զի ոչէ այս ՎաԹողիկէ եկեղեցւոյ։ և ոչ Հարքն զայս ասացանէին Ն՝. յ զի ի՝ յառաջել լուս Թէ մերմէ պատճառս ան ամօԹուԹեան իւրեանց կարկատեացեն գոհչքն չարեաց, բարւոքէ սա կաՀ և տուղ ինչ առ՝ի յածելէնն գրոց յիշատա կել։ զի գէԹ այսպէս պատկառեալք լուեալ դադարեցին յաղտեղի այնոցիկ խորհրդոց։

* Ասի՝ Է ձեզ ասել ոմ՝ այդպիսիքէդ, մի

* Ա՞ր ոք ասիցէ զանազան
բանն մարմնոյն՝ այլ առ
այլ նշանակէ, եւ իմաստ
մին փոփոխել՝ ոչինչ բա
նին փոխիւրաւմն երեւու
թանալ։

* Եւ ոմն ասիցէ ձեզ ան
ստգէ միայն եւ ձա
ռելով զայս, զանազա
նեալ հերձուածս առաջել
յանպարշտութեան խոտո
րեցայք. զի թէ միանա
կանէ բանն մարմնոյն,
աճելն է մարիամայ յիշա
տակ եւ պէտք. կարելի՛
եղեալ եւ յառաջ քան զմ
մարիամ գոլ մարմնոյն՝
որ գոնեակ գոյ եւ բանն։

* Եւ եթէ բնաւ ըստ ձեզ
միանականէ մարմնոյն,
զի՞ իսկ բնաւ պէտք է
լին բանին գալստեան. զի
վինքեանն միանականն
զգեցցի. կամ փոփոխել
յիւրմէ բնութենէն մար
մին լինելոյն. զի ոչ եթէ
վինքն աճումն առնու.
եթէ վինքեան միանա
կանն զգեցցի։ * Ոչ ան
զի ոչ ինչ ժեռանդ
ձգմէ լց

* Այլոյն Ա՞ստանաւ
յերկրէ ունելով զբնու
թիւն, եւ միանականէ ա
հա բանն Նօր ըստ Նարցն
խոստովանութիւնք. միա
նական ապա ուրեմն է
եւ ինքն հայր մարմնոյն
եղելոյ յերկրէս, եւ զի
ւս անգոանելիք զարհա
նոյն ասելով զնորն ստա
ցուած, ասելովդ ձեր
զհայր միանական ստա
ցուածոյ։

* Եւ յայլ անպարըշ
տութիւն յեղափոխել
անկայք. ասելով՝ իմար
մին և յոսկերս և՝ իջեալ
և՝ իբոլոր իսկ մարմնոյ
բնութիւն փոփոխեալ բա
նին՝ և այլայլել յիւրմէ
բնութենէն։

* Բանզի ժամ է ձեզ յայտ
նապս ասել զնա յերկրէս
գոլ. վասն զի յերկրէս է
ոսկերաց և բուանդակ
մարմնոյ բնութիւն. իսկ
ապա ոմն այս չափ անըզ
գամ՝ եթէ զի և ըստ ին
քեան մարդանչելով՝ ա՞յ
զի միանական ասելըզ

*Ա՞ր Աբրահամ։

և զծննդեանդն յիշատակե լով գրոց և ասելով թէ՝ պատեաց ՚ի խանձրուրս։ և երանեին բոլորքն՝ որ՝ րով կաթնատուն եղև։ և մատուցաք պատարագ ունք բայղի զարդանդ ծը նողին։ *Ա՞յս ամ էին ցոյցք ծննդեն հուսին։ *Ան զԱբրահել իսկըզ գուշակ աւետարանեց նմա ասելով. ոչ պարզաբար որ ծնանելոցն է ՚ի քեզ. զի միւս արտա քուստ մտեալ ՚ինա մարմինն կարծեցի. այլ ՚ի քէն։ զի ՚ինմանէն բնու թէ ծնեալ լինի՝ հաճատացի։ և յայտնապէս այսու զբնութին զեկուցանելով, ունք անկարելի գոլ հուսի բերել ըստ բանաւորմանէ կաթն ոչ ծնիցելոյ։ *Եւ անկա րելի եւ դարձեալ կա թամբ կերակրել մար ծով և ՚ի խանձարուրս պատել ոչ նախկին բնու թեամբ ծնիցելոյ։

*Ա՞ր Աբրահամ։

լոց մեզաց փրկութի՛ն եղ ելեալ կարիցէ։ բանն զի մարմին փոխեալ զինքն յաղագս իւր մատուցանէ պատարագ և փըրկեացէ զինքն. այլ ոչ է այսպէս. քա՛ և մի՛ լինի։ *Ո՞ւր ան զի զգաւ՛ակէն աբրահա մու բուռն հարկանէ ունդ ասաց առաքեալն. ուստի պարտէր ըստ ամի եղ բարց նմանիլ և առնուլ զնմանն մեր մարմին։

*Ա՞ր այսորիկ ձշմար տապէս ապա յորջորջե ցա՛ Աբրահամ մայր. զի ՚ինմանէ՛ զայս առցէ։ և միացուցանել ընդ բա նին ունք զիւր ինքեան՝ յաղե՛ս մեր զնա մատուա ցէ, ուստի վ՛ այսորիկ մարգրէացա՛ն Եսայիաս ասելով. ահա Այդան յղասցի և ծնցի որդի։ և կոչել առ՛քցե՛ առ նա, ոչ ունք առ վայրապար կոյս այ խոսեցեալ առն. զի և առ ՚խոսանէն ցուցցէ զմարիամ ձշմարտապա մրդ.

*Ի՞նչ է Աստիճան։ *Ասի թէ Աստիճան է՝ որ ոչ ինչ ունի զանազանեալ ի մարմնոյն, զոր ասացաք՝ այլ միայն զանազանի ի մարմնոյն՝ զի մարմինն ունի երկայնութիւն, լայնութիւն եւ խորութիւն։ *Իսկ Աստիճանն ոչ ունի երկայնութիւն, եւ ոչ լայնութիւն, եւ ոչ խորութիւն։ *Ուրեմն ո՞ր է Աստիճանն։ *Ասի թէ Աստիճան է՝ որ ոչ ինչ ունի զանազանեալ ի մարմնոյն՝ զի մարմինն ունի երկայնութիւն, լայնութիւն եւ

*Ա՛ստ և մրմնոյն չար
չարիլով առ՝ իսպառաճա
րէն, որպէս իւր չարչա
րեալ ասէր զի՛ հարկա
նեա զինս։ *Եւ՛ անշօշա
փելի գոլ ըստ բնութե,
համայն ասէր, ըզի թէ
կուն նմա եառ՝ ի հար
ւածս. և զերեսս իմ ոչ
դարձուցի յամօթոյ թը
քանելեաց։ *Կանգն
զոր ինչ մրդկեղէնն չար
չէ՝ իւր մրմին բանին, զայս
ընդ նմին գոլով բանն
իւր համարէր եւ իսկ
յինքն վերաբերէր. զի
մեք բանի աճութեանն
հաղորդիլ կարացուք։
*Եւ՛ գոյր յոյժ հրաշա
փառ. զի ինքն էր որ չար
չարիւր, և ինքն որ ոչն
չարչարիւր։ չարչարիւր
չարչարելեաւն. քանզի
իւր ինքեան չարչարիւր
մարմինն, և ինամին՝ ի
չարչարութեանն էր իսկ ան
չարչարելի՛ն. և ինքն

*Ա՛ստ ևս ասպիսիմն,
անմարմինն, էր ի չարչա
րեալն մարմնի. և մար
մինն ունէր յինքեան
զանչարչարելին բան,
զինքիչ տկարութե նորին
մրմնոյն։ *Ունէր զայս,
և լինէր այսպէս, զի ըզ
մերս իւր ընկալեալ և
մաստուցեալ՝ ի զենութի
ընչեալ ապականեաց։
և այնուհետև զիւրայ
նովքն պարապատեալ
զմեզ արասցէ։ առաքելոյ
ասերով, պարտէ ապակա
նութես այսմիկ ըզ գե
նուլ զանապականութի.
և մահկանացուիս այսմիկ
զգենուլ զանմահութի.
*Ի՛ ասաջդութեամբ
եղեալ այս, քա՛ և մի՛
լեայ. որպէս ոմանք կար
ծեցին. այլ ճշմարտու
թե՛ եղեալ. զի մարդ լի
նելով փրկչին՝ բոլորի
մարդոյս փրկութե եղև։
քանզի եթէ դրո՛ք էր
իմարմնի բանն ըստ նմ՝,
դրո՛ք ասացեալքն է՛
րեւոյթ լո՛կեն, և գտանի
դէ՛զի կար

*Ա՛ւ Անդրեայ.

նել. առաջ տեսէք ըզ
ձեռնադրսս. զի ես նոյն
եմ. շօշափեցէք զիս և
տեսէք. զի ոգի՝ մարմին
և ոսկերս ոչ ունի, ոպ
զիս տեսանէք զի ունիմ.
և զայս ասացեալ՝ եցոյց
նոցա զձեռս և զոտս.

Ցասաւ և յանդիմանել
կարէ զորս իշխեցին ի
մարմին և յոսկերս շըր
ջել զնորն, քանզի ոչ առաջ
քան ոպ զնա տեսանէք
մարմին և ոսկերս լեալ.
այլ թէ ունիլ զի միոյն
ինչ ահա բանն յայն շըր
ջեալ կարծիցի, այլ նա
ունելով զսա. և յառաջ
քան զմահն, և զինի յա
րութեն գոլ հաւատացի.

Ասէ՝ այսոցիկ այսպէս
ունելով զայս, աւելիւն
յայնն ձեռնարկել և
յայտնել ինչ վասն նոց.
քանզի մարմնոյն յորում
էր բանն՝ ոչ գոլով միաս
նական աճմունեանն.
այլ առ ի Աբրահամայ
ճըշմարտապէս ծնեալ.

*Սէթն Ադամայ

կարճեօք լինիլ փրկու
և յարութիւն մարդկան.
ըստ մանկական անպարըշ
տութեանն. *Ա՛յլ ոչ
գոյր երևոյթ փրկուչին
մեր. և ոչ մարմնոյ միայն
միութիւն ընդ բանին. այլ
բովանդակ իսկ և բոլոր
մարդոյն անձին. և մարմ
նոյ եղև փրկութիւն ճըշ
մարտապես նովին բանիւն.
*Աբրահամ ասպա բնու
թիւն գոյր որ առ ի Աբ
րահամայն ըստ աճմանն
գրոց. և ճշմարիտ էր
մարմինն որ փրկչին. և
ճշմարիտ՝ վասն զի մեր իսկ
էր. քանզի գոյր մեր էր
Աբրահամ. քանզի ամ
յոդամայ եմք. *Ն՛ր
այսոցիկ ոչ ոք կարէ ընդ
դիմասաց լինիլ. յիշելով
զոր գրեացն Ղուկաս.
զի յետ յառնելոյն ի մե
ռելոց, կարծելով ոմանց
ոչ նոյն ինքն ի մարմնին
որ առ ի Աբրահամայ՝ տե
սանել զնորն. այլ փոխա
նակ այսորիկ ոգի՝ տեսա

ցեղոյն առ՝ի յովելեայ, հեղից յոգւոյ իմմէ՝ի վր՝ ամ մարմնոյ։ քանզի ոչ և յանաստուածս էր խոստումն. այլ միայն՝ իմր դիւկ։ յաղէս սրոյ և՝ որն իսկ եղև մարդ։ Ա. յոր իւկ ապա բանի զայս ուն ներլով միտս, յիրա՛ւ՝ ըս պոցեն զանձինս իւրեանց ամքն՝ ոյք կարծեն յա ռաջքան զԱ՝արիամ գոլ զառ՝ինմանէն մրմինն։ և յառաջ քան զնա՛ ուն նիլ զմարդկայինն ոգի բանին։ և՝ինմին նախ քան ըզգալուստան միշտ գոլ։

* Վասդարեացին և ոյք ասեն՝ ոչ գոլ ըն դունակ մահու ըզմարմինն. այլ անմահ՝ի՛ էըս նուէր լինիլ զայս։ զի եթէ ոչէր մեռեալ, ըր պէս Պօղոս իսկ ա՛ւանդէր կորնթացւոցն. զոր և ընկալաւ՛ թէ քա՛ մեռաւ ըստ գրոց վասն մեղաց մերոց։ կամ

Եհա՛ զի՛արդ

* Այլք Ա՛լեքսանդր

և նոյն ինքն բանն ոչ փոփոխեալ յոսկերս և՝ի մարմին. այլ՝ի մարմնի եղեալ։ և մարմինն զոր էառ՝ի կուսէն՝ անքակ էր՝ի բանն միացեալ։ և միա նալն ցուցանէ իսկ զբը նութեցն զանքակուքի և զմիութի։ * Նմին արդ՝ յայն ինչ դրդուեցան զոր յօհաննէս ասէ թէ՝ բանն մարմին եղև։ ուս տի և առ՝ի յօհաննէ՛ ասացեալն թէ՝ բանն մար մին եղև՝ զայս ունի միտս և՛ոչ և՛ինորին նմանս է զայս գտանել։ գրեալէ՛ի Պօղոսէ՛ թէ քա՛ վասն մեր եղև անէծք։ որպէս ոչ նոյն ինքն եղև ա նէծք՝ այլ զի յաղէս մեր ընկալաւ զանէծս, ասի լինիլ անէծք։ այսպէս և մարմին լինելով՝ ոչ փո փոխեցաւ՛ի մարմին։ այլ զի մարմին յաղագս մեր ընկալեալ՝ եղև մարդ։

* Ո՛ի ասէն թէ բանն մարմին եղև, ըստ ասա

* Ա՝ո Աստիպիմոն։

կան նոյն ինքն բանին, ո՛չ ինչ նըշանակութիւն ունին իսկ ստուգել ՚ի միտս իւրեանց, մի՛ արդեօք ունի խորհուրդ այնպես կըծես ցին • այլ ըստ իւրեանց մտացն ցուցեալք լինին առեալ չորրորդութիւն։

* Վ՚անգէլ զոր օրինակ՝ որդի ըստ Հարցն միասնական եղեալ Հօր՝ ո՛չ ինչ ի Հայր, այլ որդի առ Հայր ասի միանական • այսպէս միանական մարմին բանին, ո՛չ ինչ բանէ, այլ՝ այլ առ բանն ասի։ Եւ այսոյ եղեալ եւ ընդ նոցա երրորդութիւն չորրորդութիւն։ Ք զի ո՛չ եթէ ճշմարիտ եւ կատարեալ անբաժանելի երրորդութիւնն ընդունի յաւէտ ճշմարիտ • այլ ՚ի դոյանէ իմացեալն։ եւ զի այդ ապա ասելն քրիստոնէից՝ քակտիցին կռչիլ • այլ՝ Ք զ՚ն ա՛ծ իմանալով։

* Վարձեալ եւ յայտ միասնականութիւն ոչ ի

եթէ առա-

* Սէթեան Աղեքսանդրի

զի այդ ընդհակառակ յարեաւ՝ եթէ ո՛չ յառաջէր մէ ռեալ։

* Պատիառեացին յոյժ՝ եւ որք զմեռա՛ ածին յանդգնիլ կարծիլ զմի փոխանակ երրորդութիւնն լինիլ չորրորդութիւն, ե թէ ՚ի Աարիամայ զմարմինն ասացեալ • Ո՛ ՚ի թէ միանգամայն ասեմք ա սեն զՔրիստինն՝ ինայ երրորդութիւնն երրորդութիւն։ ո՛չ ինչ օտար ՚ինեղբօր ա ծելով բանին։ * Եւակ ապա եթէ մարդկային ասեմք առ ՚ի մարիամայ զմարմինն, հարկ է օտար եղելոյ ըստ բնութե մարմնոյն, և զոլով ՚ինմա բանին, չորրորդութիւն փոխանակ երրորդութեանն լինիլ յաղագս մարմնոյն յաւէտ ճշմարտոյ։ Եւ զայս այսպէս առեալ՝ ո՛չ ինչ թէ ինքեան՝ լինին զըր հեալք։ * Ո՛ ՚ի թէպէտ և ո՛չ ՚ի մարիամայ ասեն զմարմինն, այլ միանա

*Ա՝ Աբրահամ։

յանձնարար եղև բանին որ առնա հաղորդութիւն և միաւորութիւն, քանզի ՚ի մահիանացուէս՝ եղև անմահ. և շնչաւոր գոլով՝ եղև հոգևոր. և յերկրէս եղեալ՝ ընկերակից եղեալ հրեշտակաց ՚ի նայիլնաել ՚ի վեր դրուն։

*Ինակ արդ՝ երկրորդութիւն և առնլով բանին զմարմնին ՚ի Աբրահամայ ՚ի երկրորդութիւն. ուր յանձնարար ընդունելով և ուր քարձուն էին։ այլ միշտ կատարեալ է և յերկրորդութիւնն միաձուլեալ նաչէ։ և այսպէս յերկինս ցոլ միաձուլեալ քարոզի հայր բանին։

*Ինակ ապա աստուածային առեալ դադարեցին այսուհետև որք երբեմն ասէինն զառ ՚ի Աբրահամայն յառաջեկեալ մարմին՝ ուրպէսզի նա քո և ստուածն, զի երեք ուրք միմարմնի՝ զիարդ ինակ յառաջ եկեալ ՚ի մարիամայ կոչեցան ՚Ի՝ մանուէլ։

*Ա՝ Աբրահամ։

յանձնարար եղև բանին որ առնա հաղորդութիւն և միաւորութիւն, քանզի ՚ի մահիանացուէս՝ եղև անմահ. և շնչաւոր գոլով՝ եղև հոգևոր. և յերկրէս եղեալ՝ ընկերակից եղեալ հրեշտակաց ՚ի նայիլնաել ՚իվեր դրուն։

*Ինակ արդ՝ երկրորդութիւն և առնլով բանին զմարմնին ՚ի Աբրահամայ ՚ի երկրորդութիւն. ուր յանձնարար ընդունելով և ուր քարձուն էին։ այլ միշտ կատարեալ է և յերկրորդութիւնն միաձուլեալ նաչէ։ և այսպէս յերկինս եղեալ քարոզի հայր բանին։

*Ինակ ապա աստուածային առեալ դադարեցին այսուհետև որք երբեմն ասէինն զառ ՚ի Աբրահամայն յառաջեկեալ մարմին՝ ուրպէսզի նա քո և ստուածն, զի երեք ուրք միմարմնի՝ զիարդ ինակ յառաջ եկեալ ՚ի մարիամայ կոչեցան ՚Ի՝ մանուէլ։

*Ա՝ Աբրահամ։

տեսանել՝ զի երթ ասկս լինելոյն և ասելս ՚ի երս առ ՚ի Աբրահամայ գոլ և մրդկային զմիմին փրկիչ էին՝ իմանան փոխանակ երկրորդութեանն չորրորդութիւն, ոչ յանձնարար եղեալ մարմնոյն՝ յոյժ մոլորին, հանապարեցուցա նելով զարարածս արար էին. և զմտաւ ածեալ զհաստարեալ ածութիւնն յանձնարար ընդունիլ։

*Ա՝ էգիպտացին երթ ուր յաղագս յանձնարար ընդունելոյ յածութիւնն՝ բանն եղև մարմին. այլ զի իվեր աձեալ նորս գործեսցէ զմարմինն. և ուր դրձէլ զի պայծառասցի բանն յաձեալ եկն ՚ի մարիամայ, այլ զի զմրդկայինս ազգ փրկեսցէ։ *Ա՝ պ ապա կարծեն ՚ի ձեռն բանին փրկել զմարմինն և կենդանացեալ յանձնարար բանին առնել, մանաւանդ թէ նոյն իսկ մարդութեա մեզ

*Ա՞ր Աբիմելէքն,

և արեգական լբրև եառեալ զարարիչն իւր՝ ի թշնամանել մարմնին՝ ոչ համբերեալ՝ զձառագայթն յինքն զրկեաց՝ առնելով խաւար իվեր երկրի: և նոյն ինքն մարմինն ուռնելով բնութի մահկանացու, յարեաւ ի վեր քան զբնութի, ի ձեռն որ ի նմա բանին: եւ կայ ասէ և պականութէ: վա՞ր զի զգենուլ ի վեր քան զգեղն անապական:

*Նոյնպէս դանդաղէլն ոմանց և ասելն, թէ ոչ առիւրա քանչիւր ոք եղեալ ի մարգկանէ, ի մարիամայ եկն բանն, աւելիւք մերկացուցանել ինչ. յայտնի ուռնելով զանմահութէնն ընդ ստգտանս:

*Ի թէ նոյնպէս եւկն յոյր տակս ի կուտէ. այլ ոչէ նա յառնէ և՛ ի կնոջէ չգիտէ ջկ.

*Արդ՝ Աբիմելէք

որ թարգմանի ընդ մեզ ասծ. *Ան կամ ճրպէս իսկ պօղոս զի եթէ ոչ բաննէր ի մարմնին՝ ոչ ըմբռնէր ի մարմնին՝ ոչ ռօմայեցւոցն գրէր առլով. յորոց և քո ըստ մարմնոյ. որ է ի վեր ամենեցուն ասծ օրհնեալ յաւիտեան. ամէն:

*Ապաստովանեացին ապա և որոց յառաջագոյն ուրացեալ ըզհաչելեանն գոլ ասծ վերինպեալ, հանեալ ընելով զորոշից ասծաշունչ գրոց: և մանուանդ թուով մատու՝ յետ տեսանելոյ ի նմա զնշան բևեռացն. ասելով՝ սուր իմ և ասծ իմ *Ընդ ասծ և սուր փառաց գոլով որդի, գոյր յանարգուեն և յանպատուհութէն բևեռեալ ի խաչին. և մարմինն չարչարելի՝ ձգեալ ի վեր փայտին. ուստի և աստուածութէնն ի կողից նր արիւն և ջուր. տա ձար բանին գոլով լցեալ ասծութէնն: *Ի նմայնիկ

*Ա՞ր Աբրահամ։

եթէ նոյն գոնեակ եւկն իւրաքանչիւր ոք՝ ի մարգարէիցն ուսեալ եւ ըմպելով եւ վաստակելով եւ մեռանելով, ոչ աստ նոյն պէս ուտել եւ ըմպել եւ վաստակիլ եւ մեռանիլ. այլ միայն յայնր վէ՝ որ ի Աբրահամայն։ *Քանզի զի զոր ինչ մարմին ներ ջարչարեցաւ, զայս ոպ իւր ինքեանն բանն աստ ջարչարիլ։ եւ այլոցն ամենեցունց աստուածոյն թէ՝ ծնանա եւ եղեն։ *Նակ որ ի Աբրահամայն՝ յաղագս ներ աստ թէ՝ Քանն մարմին եղև։ *Ուստի ցուցել թէ առ այսն ամենեսեն յաղագս մրջրէանայլոյն լինէր բանն։ Նակ ի Աբրահամ՝ նոյն ինքն բանին մրմին առնուլ յաւէլ եւկն երեւել մրդ, բնութէ եւ էութէ բան գոլով։ Նակ բստ մարմնոյ՝ ի զաւակէ Դաւթի եւ իմարիամայ եղեալ մարդ։ ոպ աստց Պօղոս։

*Ա՞ր Աբրահամ։

եթէ նոյն գոնեակ եւկն իւրաքանչիւր ոք՝ ի մարգարէիցն ուսեալ եւ ըմպելով եւ վաստակելով եւ մեռանելով, ոչ աստ նոյն պէս ուտել եւ ըմպել եւ վաստակիլ եւ մեռանիլ. այլ միայն յայնր վէ՝ որ ի Աբրահամայն։ *Քանզի զի զոր ինչ մարմին ներ ջարչարեցաւ, զայս ոպ իւր ինքեանն բանն աստ ջարչարիլ։ եւ այլոցն ամենեցունց աստուածոյն թէ՝ ծնանա եւ եղեն։ *Նակ որ ի Աբրահամայն՝ յաղագս ներ աստ թէ՝ Քանն մարմին եղև։ *Ուստի ցուցել թէ առ այսն ամենեսեն յաղագս մրջրէանայլոյն լինէր բանն։ Նակ ի Աբրահամ՝ նոյն ինքն բանին մրմին առնուլ յաւէլ եւկն երեւել մրդ, բնութէ եւ էութէ բան գոլով։ Նակ բստ մարմնոյ՝ ի զաւակէ Դաւթի եւ իմարիամայ եղեալ մարդ։ ոպ աստց Պօղոս։

*Սրբոյն Աղեքսանդրի

Ջէ՞ք զի այսպէս իւրաքանչիւր ոք՝ ի սրբոցն ծնաւ։ կամ վասն որ այսպէս եկեալ բանին։ իւրաքանչիւր ուրուք ներ եղեալ։ այլ միայն ստրայս։ կամ հին իւրաքանչիւր ուրուք գալով մարգարէիցն՝ բանն միայն աստ գալուստ։ վասն զի միայն որ առ ի Աբրահամայն՝ որպէս միանգամ՝ ի վախճան յաւիտեանս եկեալ։ կամ յորոյ սակս այն պէս գոլովն ոպ եկն յառաջին սուրբսն՝ յաւետեացունց յայլոցն մեռեալք ոչ ևս յարեան։ իսկ որ առ ի Աբրահամայն՝ նա միայն յարեաւ յերկրորդ աւուր։ *Կամ կին վասն զի ըստ նմանութե այլոց եկն բանն՝ աստ նա միայն որ ի Աբրահամայ՝ նման նուէլ։ ոպ մարմնոյն լը րութէ աճուէն ծնել յինմանէ։ զի Կամ *։ գրչ վասն զի

*Սրբոյն Աղեքսանդրի

Ջէ՞ք զի այսպէս իւրաքանչիւր ոք՝ ի սրբոցն ծնաւ։ կամ վասն որ այսպէս եկեալ բանին։ իւրաքանչիւր ուրուք ներ եղեալ։ այլ միայն ստրայս։ կամ հին իւրաքանչիւր ուրուք գալով մարգարէիցն՝ բանն միայն աստ գալուստ։ վասն զի միայն որ առ ի Աբրահամայն՝ որպէս միանգամ՝ ի վախճան յաւիտեանս եկեալ։ կամ յորոյ սակս այն պէս գոլովն ոպ եկն յառաջին սուրբսն՝ յաւետեացունց յայլոցն մեռեալք ոչ ևս յարեան։ իսկ որ առ ի Աբրահամայն՝ նա միայն յարեաւ յերկրորդ աւուր։ *Կամ կին վասն զի ըստ նմանութե այլոց եկն բանն՝ աստ նա միայն որ ի Աբրահամայ՝ նման նուէլ։ ոպ մարմնոյն լը րութէ աճուէն ծնել յինմանէ։ զի Կամ *։ գրչ վասն զի

* Ո՞ւ Աղիւսիմոն։

Յոյժ յանձգաժոյն զմտաւ ածեալ Հաւանեցոյց զիս ըել զսակաւ խոհացեալս մի՛ գուցէ առ՝ իւրումէ տրտմութի՛ փոխանակ ուրախութե՛ լինի որոց՝ ի միաբանութէն ընդպատճառս ուրախութե՛ ընձեռանել մեզ։

* Լ՚որդ՝ աղաչեմ այսու Հետև՝ նախ և առաջին ըզքո երկիւղածութի՛ն, և երկրորդ անդամ զլսողն այսոցիկ, Հանդերձ գիտակցութի՛ ընդունիլ զայսոսիկ։

* Լ՚ն եթէ ինչ պակասագոյի առ՝ իւրումն քահրեպաշտութե՛ զայն ուղղել և ածանուցանել ինձ։

* Եւս ապա թէ ոչ տը գէտ եղելոյ քանի, կամ կատարելապէս դրել, թողլո՛ւ՝ առնել ամենեցունց մերոց յաղագս այսոցիկ ասացեալ տկարութե՛ն։

* Ողջոյն տուր ամենեցի՛ ՚ի տէր։ * Արամ վարդապետ յաւիտեան։ ամէն։

* Այբուբէն Լ՚ընդասիս

* Ո՛ստր Հայր եղոյց՝ ի Հոսանան յորդանանու և՝ ի լերինն՝ ասելով դա է որդի իմ սիրելի՝ ընդոր Հաճեցայ։ * Ո՛ստր արիանոսքն ուրանան։ էակ մեր ծանուցեալ՝ եր կրպագեմք։ ոչ բաժա նելով զորդի և զբանն, այլ զնոյն ինքն բանն գի տացեալ գոլ որդի։ ո՛ր րով ամ եղև և մեք փըր կեցաք։

* Ո՛ր որոյ զարմացաք թէ՝ զի՞ իսկ բնաւ ՚ի ձեզ յաղագս այսպիսի յայտնի և երևելի իրաց եղև բանակռուի։

* Լ՚ւր ընդհանք այ։ զի որ չափ տրամեցաք Հանդիպել դրելոցս՝ նոյն չափ ուրախացաք ՚ի վերկատարման սոցա։ Քանզի Հանդերձ խաղաղու թէ յուշարկեցան խաղաղականութե՛ բարեպաշտ ուղղափառ Հաւատոյ։

* Այս ամէն և իմ ոչ

* Ա՛ստուածածին։

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր։

* Գլուխ, Ա՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին։

* Գլուխ, Բ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն։

* Գլուխ, Գ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի։

* Գլուխ, Դ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ։

* Գլուխ, Ե՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի։

* Գլուխ, Զ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Է՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ը՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Թ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ժ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԱ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԲ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԳ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԴ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԵ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԶ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԷ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԸ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, ԺԹ՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Ա։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Բ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Գ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Դ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Ե։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Զ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Է։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Ը։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Թ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Ժ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԱ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԲ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԳ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԴ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԵ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԶ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԷ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԸ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԺԹ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Ի։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԱ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԲ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԳ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԴ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԵ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԶ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԷ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛ԻԸ։ *

* Ա՛ստուածածին Կուսին Մարիամ, որ ծնաւ զՔրիստոս Յիսուս զՓրկիչ մեր, զոր ընդունէր զնա Յովսէփ ի տաճարին, եւ օրհնէր զնա Սիմէոն, եւ Աննա մարգարէուհի, եւ երկիւղած ծառայքն Աստուծոյ, որ ակնկալէին զփրկութիւն Իսրայէլի, եւ զոր ինչ կայր ի նմա։

* Գլուխ, Ի՛Ի

*Ա՛տեն Ա՛տեն։

*Վերջին՝ գոյան տարիս։

Վերջին, ԺԱ։

Ա՛տեն ինչ վոյնատուիւնով յառաջադրեցաւ գրուց։

Վերջին, ԺԲ։

Ա՛տեն ինչ, ասորոց գրուածոց տարի ինչ էր։

Վերջին, ԺԳ։

Ա՛տեն ինչ, հայոց տարիս վերածուելոյ ասին բանին։

Վերջին, ԺԴ։

Ա՛տեն ինչ, մարդկայնական ոչ ինչ ասին բանին։

Վերջին, ԺԵ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գիտ ասին ինչ երկուս։

Վերջին, ԺԶ։

Ա՛տեն ինչ, ասորոց գրուածոց ասին բանին։

Վերջին, ԺԷ։

Ա՛տեն ինչ, ասորոց գրուածոց ասին բանին։

Վերջին, ԺԸ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

Վերջին, ԺԹ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, Ի։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԱ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԲ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԳ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԴ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԵ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԶ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԷ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԸ։

Ա՛տեն ինչ, հայրապետական գրուածոց ասին բանին։

*Վերջին, ԻԹ։

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յորում յաճախ կրկնի զանուն Տեառն

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յիսուսի սրբոյն Իրենէոսի ասա-

ցելոյ Լիոնի քաղաքի Գաղղիոյ

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յորում ի վերայ յաւուրն Հոգեգալստեան

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յիսուսի սրբոյն Իրենէոսի ասա-

ցելոյ Լիոնի քաղաքի Գաղղիոյ

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յորում ի վերայ յաւուրն Հոգեգալստեան

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յիսուսի սրբոյն Իրենէոսի ասա-

ցելոյ Լիոնի քաղաքի Գաղղիոյ

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յորում ի վերայ յաւուրն Հոգեգալստեան

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յիսուսի սրբոյն Իրենէոսի ասա-

ցելոյ Լիոնի քաղաքի Գաղղիոյ

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յորում ի վերայ յաւուրն Հոգեգալստեան

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յիսուսի սրբոյն Իրենէոսի ասա-

ցելոյ Լիոնի քաղաքի Գաղղիոյ

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

Յորում ի վերայ յաւուրն Հոգեգալստեան

Ո՞ւր ես, Տէր իմ:

*Ա՛ստուածոյ։

*Յիսուսի վիշտովութեան տեղ

ասի Գեթսեմանի, յորում չորս պարտէզ, մին ի միոյ հարեան, ընդ որս մի՛ ոք ոչ ասի պարտէզ։

Գողգոթա, Ա՛ստուածոյ։

։Ուր Յիսուսի արքունի հիւրանոցն էր, յորում չորս պարտէզ ի միասին էին, եւ ի մէջ նոցա Յիսուսի գերեզմանն։

Գողգոթա, Ա՛ստուածոյ։

։Ուր Յիսուսի երիսեմաք նորին հիւրանոցն էր, յորում չորս պարտէզ ի միասին էին։

Գողգոթա, Ա՛ստուածոյ։

։Ուր Յիսուսի արքունի հիւրանոցն էր, եւ ի մէջ նոցա Յիսուսի գերեզմանն

*Ա՛րդ՝ ի զբաղ կատարմանն, և՛ի յանգուցումն աւարտմանն Ընծաբուղխն և Ընծաձիւր՝ Տէրտէրական և Հոգիանց՝ ածամերձ և Ընծարեալ՝ ուղղադատեան և Ճշմարտոյ սոյց ըբ Աստուածն, և ածաբանեալ ըբ Աստեղնէս, *Նախ առաջին՝ փոքր իշատէ արտադրեցուք ըստ կարի մերում զպատճառ անհիւթ գոյ աւուրեանն որին՝ յառաջաբուղխ շնորհաց Նո գոյն սրբոյ. բղխեցեալ՝ ի տրտէ սրբեցելոյ և մաքրեցելոյ՝ Սրբազանի և ածամերձ եղելոյ, ի բիցս երանելոյ և երջանկի Ընդն Ընձ, մեծ Քահանայապետին և տուրբ Նայրապետին Տեառն Կիւրղի Ընդքսանդրացւոյ. Ցաջորդի Ընդառաքելական Ընթոռոյ ըբ Ընդեռատարանչին Աստուածբանին կոսէ։

*Ա՛րդ՝ ի լրումն քառից

*Յիշատակարան

*Յիշատակարան Աւետեաց Աստուածընկալ*ի հարցն Պարսկաստանեայ։

ԱՄՈՒՐ ԸՆԱՆ

ղին. ան սկիզբն իմ կականին. ան ծին ծնողին. ծնողի և պատճառ ծնելոյ բանին. աներբ և անժամանակ Լին։ *Նմ համագոյ ծնողին ծագածին Ա՛ի ածնին. առ մերս թափելոյ կենարարին ոն յի քն։ *Նմ բղխեցեալն ի Նօրէ, Ոգւովն փառակցի, Նոգւոյն ճըշմարտի։ *Ընդ ամենայն կալի. երից անձնաւորութեն և միոյ բնութե. Տէրութե և համափառ Ընծութե սրբոյ Երրորդութեն. Նօր և Որդւոյ և ըբ Նոգւոյն. յարաձգական և մշտնջենաւոր՝ անսահման և անվախճան յաւիտեանից։ Ընդմէն։

*Աւետեաց Ստեփանոս։

*Ա՛րդ՝ ի զբաղ կատարմանն, և՛ի յանգուցումն աւարտմանն Ընծաբուղխն և Ընծաձիւր՝ Տէրտէրական և Հոգիանց՝ ածամերձ և Ընծարեալ՝ ուղղադատեան և ճշմարտոյ սոյց ըբ Աստուածն, և ածաբանեալ ըբ Աստեղնէս, *Նախ առաջին՝ փոքր իշատէ արտադրեցուք ըստ կարի մերում զպատճառ անհիւթ գոյ աւետարանին որին՝ յառաջաբուղխ շնորհաց Նո գոյն սրբոյ. բղխեցեալ՝ ի տրտէ սրբեցելոյ և մաքրեցելոյ՝ Սրբազանի և ածամերձ եղելոյ, ի բիցս երանելոյ և երջանկի Ընդն Ընձ, մեծ Քահանայապետին և տուրբ Նայրապետին Տեառն Կիւրղի Ընդքսանդրացւոյ. Ցաջորդի Ընդառաքելական Ընթոռոյ ըբ Ընդեռատարանչին Աստուածբանին Ընդհեռատարանչին Աստուածբանին կոսէ։

*Ա՛րդ՝ ի լրումն քառից

տանօրինէին մեծ խորհուրդ
դոյ Ա՛ՏՈՒԱԾԱՅԵԼոյ
և մերովս միացեալոյ՝ զնոս
թէ անձնահաւուր առ՝ իկու
սէն առնուլոյ, և անբաժ
միութիւն՝ միով զնոսքն
առ Հայր վերացելոյ.
կատակ կենաց Հաստատել
և պատճէր անվհեպ իս
րոց ընտրելոց սրբազա
նից աշակերտացն տալ
աւետեացն Հոգի սպասել
առ՝ իզգենուլ զօրու
թիւ՝ ի բարձանց։ * Նակ
եօթ ընդունակութեան
երկնաւոր պարգևացն
Հոգւոյն սրբոյ եկաւ ո
րութիւնն առնել, և Հանդ
էլոյ՝ ինն հրեղէն լեզ
ուաք, առին Հրաման՝ ի
Հոգւոյն սրբոյ՝ քարոզել
զբանն կենաց, և զծա
գումն փառաց Ա՛ստած
նին՝ ի Հօրէ։ * Ապրք և
ընթացան անխափան զը
նացիւք յոլորտս տիեզե
րաց, լուսաւորել բանիւ
և կենարար վարդապե
տութիւք. և Ա՛ՅԺԱՀՐԱՇ

նշանօք գրաւելով զգ
հեթանոսս՝ ի Հնազան
ծից շարութիւնէ. և՝ ի խա
ւարէ՝ կռամոլութենէ՝ ի
լոյս աճդխտութենէ. եր
կրպադուս առնելով
Արդոյ Ա՛ստուծոյն
և ժառանգորդս երկնից
արքայութեանն։ * Այն
թէպէտ սորա այսպիսւոյ
և այսքան բարեաց եմ
փրկութենէ առիթք և պա
ճառք եղեն ազգի մարդ
կան, այլ ոմանք՝ իսոցին
սպասաւորաց արմատա
նութենէ՝ ի վեր երևելք
յոդունց պատճառ ե
ղեն կորստեան. և քակ
տուծն Հաստատոց Ճշմար
տութենէ. որք սկսբդեալ
մուծին հերձուածս կո
րստեան. ըստ ասելոյն
Յովհաննու թէ՝ իմիջ
ելիս ոչ՝ ի նոսէ ընտրելոցն
որդին կորստեան. և՝ ի
սոցունց՝ հեմենոսն. և
փիլիտոսն. և դեմաս.
նա և նամ ատիոս. և պղծն
արտեմոն. և այլք բա
զումք.

ուզ մարտ եղեալ պա
տերազմիւն, նմանապէս
ի հոգւոյն սրբոյ ընտր
րեալք և զօրացեալք ըս
պառազինք հաւատոյ և
սխոյեանք եկեղեցեաց,
յոգեկիրք և աճընկալք
յարք և յայրապետք
տիեզերաց, և Ա՛ճաբան
Վարդապետ՝ Ջատագով
Ճշմարտութեն երևեցան
յիւրաքանչիւր ժամա
նակս։ *Որք հերքեալ և
մերժեալ հալածեցին զ
հոյս հերձուածողացն
ապականիչ գազանաց՝ ի
դաւթէ՛ սբ խաչանց բա
նառ գառանց, որք ոչ
մին ընդ դուռն ոչխա
րաց. այլ ընդ այլ ելին։
վն զի գողք էին և աւա
զակք, որք ըստ արժա
նեցն յարդարատաս դա
տաւորէն ընկալան զ
վճիռ պատուհասի՝ առ
հաւատեայ հանդերձել
տանջանացն։ և որք նո
ցին կամակիցք եղեն։
*Իսկ երանեալն և աստուք

զուսք, *Որանք զհատա
րակաց յարութեին ուրա
նալով։ և որանք զիսոստո
վանութեին և զնոր մկըր
տութեին բառնալով. և
այլ յոլով չարեաց նը
պաստելնելով։ *Նակեա
բազում ժամանակաց,
ոչ միայն յարտաքին փի
լիսոփայից՝ այլ և՛ ի մեր
եկեղեցւոյ վարդապետաց
եղեն գայլք անկանիչք
հօտին Քրիստոսի. ոմն և նո
սիոս. և արիոս. և հոդե
մարտն մակեդոն նա և
երիցս Թըշնամեանն
պիղծն և անիծեալ՝ մար
դաւանն դեստորիոս։
*Սակայն ըստ ասելոյ հո
գեպատում առաքելոյն.
թէ ոչ ետն զօրութեց թո
ղեալ էր մեզ վահակ՝ ի
սիոն, չար քան զսոդոմ
լինելոյ. որք են հոյլք
հերձուածողաց այլ ոմն
նոքա արբունեակք չարին
գոյակ և՝ ինքնահնչ զօրա
ցեալք յանապարշտութի
ւնէ։ որք եկեղեցիս ուղափա

Թէոդոսի բարեպաշտի՝ հալածեցաւ ի մեռտալս։ և անդ սատակեցաւ չար մահուամբ ըստ արժանեացն։ * Իսկ բանն այ աճէր և շքխէր ի ձեռն երանելոյն որ և զբեաց նամակ օրհնութիւն և կնքատակ հաստատութիւն առ բարեպաշտն Թէոդոս։ և առ քեզանն նորին առ Քրիստոս Թէոդոսիոն հաստատուն կալ ի հաւատս ճշմարտութիւն ; որ ի Տէր մեր Յս Քս։ և մի՛ խոտորիլ ի չար ճանդես նորին։ * Նմ ոմանց նոցա զհանգամանս ճշմարիտ դաւանութիւն յաղագս Բանին մարդացելոյ, եթէ մի՛ է Տէր Յս Քս. և մի՛ է բնութիւն նր, և դրձն մի՛ է բնութիւն Բանին մարմնացելոյ. և այսպիսի յոլովակի ճառիւք խրատեցն։ * Որք կան արձանագրեալք յայսմ Աստուածաբանի։ * Այս և ծանեաւ

* Յիշատակարան

Ա՝ արդապետք արժանաւ պատիւ փառաւք փառաւորեցան յերկրաւորացս և յերկինսն։ * Որ և այս գերազանց փառաւք փայլեցաւ գեր քան զամ վարդապետս եկեղեցւոյ. Ա՝խտեան և Ա՝մբշամիտ Յաւետոյ վերաձայնիւր յամենեցունց մակադրեալ անուամբ։ * Որ և այս քան զևս քաջապէս մարտեաւ ընդ դէմ պղծոյն դեստորի երկաբնակ անպարշտի։ * Որ և բազմանգամ՝ ի ձեռն նահատակի խրատեաց զնա գալ յոտղոտէ. ի բաց թողուլ զանպարկիշտ և զանաճ հայհոյութիւնն, որոյ ոչ հաւանեալ ճշմարտութեանն, այլ ինամին կացեալ յամառութեան։ * Ո՝ան որոյ սոսկալի նզովիւք՝ սրով հոգւոյն սրբոյ՝ կըտրեաց ընդ միջ. և՝ի բաց էառ ինամանէ զպատիւ քահանայութեանն, և հրամանաւ Ա՝ռքայիւն

Սէջ՝ Ա՝ ապրէնիս։

զանբժանելի միաձորս
թէ մոյ ընուե բանին
մարմնացեալ։ * Ար եմ
բազում մասամբ և պէս
պէս օրինակօք և յոլով
վկայութբ հաստատեալ
զանբժանելի միաձորս
թիւն մոյ ընութեան
Տեառն մերոյ Յիսու
սի Ռէ։ * Ար և պարա
պեալ ևս ամ ընդդիմո
զական առարկութեց։
ա՛ի կարկուճն և՛ի պա
պանձուճն երկաբնակ
աղանեսաբարոյ փընտռո
նաքատակ հերձուածո
ղաց։ * Ար և զպարա
պուճն վկայութեց յածե
ղէն գրոց որ ՛ի սմա՝ ՛ի
վերնոյն յորջորջել վերզի
ՊԱՐԱՊԱՏՈՒՈՆՔ
կոչի սա ՛ի մանկանց եկե
ղեցւոյ։ * Ար և յոլով
բանիւք և երկար ձա
ռիւք ամարտեաց զսա
՛ի թիւրս քառասուն եմ
վեցից։ յանգելով խոր
հրդական համարով։ զի
Ջուծն Բանին Աւյ առ
եձաց մերս

*Յիշատակարան

Հոգւովն սրբով, ըստ
նորանելի Ածաբելոցն
Պետրոսի և Պօղոսի,
եթէ յետ իւրոյ ելանե
լոյ յաշխարհէս՝ գայցեն
արք՝ որք խօսիցին զնոյն
հայհոյութիւն։ յաղագս
որոյ փոյթ յանձին կա
լեալ ունի ըզքաջ հովիւ
դնելով զանձն ՛ի վերայ
հօտին Ռէ։ * Ար և
սիրելքն արար ընդ ինք
ՏՆԱՒՈՅ վն անճառ
մարդեղութբ և մարմ
նառիկ տնօրէնութեան
Ա՛ստծնին Հօր՝ յաղագս
մերոյ փրկութեան։ ըս
կիզբն առնելով ՛ի տնօրի
նական անուանցն։ որք
յերկն և՛ ի գործոյն կո
չեցեալք եղեն, և՛ ի մի
բնութիւն միաւորութեց։
* Եթէ զի՞նչ է Ռէ։
* Եմ զի՞նչ Օծեալ։
* Օ ի՞նչ Յի։ * Ես
զի՞նչ Լմմանուէլ։
եմ այսպիսի երկար բա
նիւք և խորին քննութ
հաստատելով զանքակ և

*Սրբոյ Պատրիարքն Ներսէս Պարթև անուն և մեծ նահատակին Տրդատայ Սահակայ Սուրբ Եպիսկոպոսի Վիճակ Ը. Յ մերոյ Ը. օրհնելոյն յաճախ աճեան. Ը. ամն.

*Ներսէս Պարթև ի վերայ եղեալ ի մերս փրկութիւն, ի վեց երորդումն գահոյն յաղագս ի վեց երորդումն աւուր ստեղծեալ մարդոյն, ի քառից գոյացեալ նիւթոց։

*Որպէս խորհրդաբար իսկապէս բերեալ աճար տումն սորին ըմգոյու թիւն մերոյ բնութեա. և զնորոգումն վերստին կենդանութեան ի ձեռն եկաւորութեանն բանին։

*Որպէս յիշատակ բարեաց և զանձ անկողոպտելի տեսի շնորհեալ ըզսա մանկանց սիոնի. նա և զհաւ անշէջանելի յաւէտ լուսաւորու հայաստանեայց եկեղեցւոյ, ճշմարտապաշտ հոգևաւորականաց մերոյ հայոց։

*Որպէս բերեալ եղև ի մայրաքաղաքն կոստան դինու պոլսէ ի հայս. ի ձեռն երանելի վարդապետին

*Յիշատակարան։

մերս փրկութիւն, ի վեց երորդումն գահոյն յաղագս ի վեց երորդումն աւուր ստեղծեալ մարդոյն, ի քառից գոյացեալ նիւթոց։

*Որպէս խորհրդաբար իսկապէս բերեալ աճար տումն սորին ըմգոյութիւն մերոյ բնութեա. և զնորոգումն վերստին կենդանութեան ի ձեռն եկաւորութեանն բանին։

*Որպէս յիշատակ բարեաց և զանձ անկողոպտելի տեսի շնորհեալ ըզսա մանկանց սիոնի. նա և զհաւ անշէջանելի յաւէտ լուսաւորու հայաստանեայց եկեղեցւոյ, ճշմարտապաշտ հոգևաւորականաց մերոյ հայոց։

*Որպէս բերեալ եղև ի մայրաքաղաքն կոստանդինու պոլսէ ի հայս. ի ձեռն երանելի վարդապետին

* Կան ՝ Աերբեշեան Ա՛ս ասուրբն Ալիւբէշ։

* Ա՛ս երկանիւղարդ Ասուրբ Կայսրն Ֆիս բէշ.
փայլեալն ՝ի մարմնի Աոպէս ջշ ԷԻս բէշ։

Ընծայեան Հօտին Դուխիւ սրբբա զան.
վերդիտող ան քուն անկմբ արթնա կան.
իբր ան Հնձեստ ցլապ ՝ի ձեռին կանգնա կան.
երից քառից գլուար Հանգոյն և նը ման.
* Ասհորդակից կենաշաւիղ անդրան կաց.
առաջնորդաց և քաջ Հովիւացն երկան կաց.
կացեալ ի գլուխ լերին բարձու ակնա բաց.
եղեր ազդօղ կողոպտողին պատրա նաց։
* Աերման սէյ կենաց բանին ժիր մը շակ.
Հապայացեալ Հանապազորդ ՝ի վաս տակ.
որ ակօսեալ ըզբանակոնս ագա րակ.
կակղացուցեր լինիլ Հոգւոյն ընդու նակ։
* Աղոմնախիլ քաջ երկրպէրծ յարու աշ խաս.
յայգւոյ էին որ ՝ի տեառնէ՛ ցանկա պատ.
յորմէ Հնել ըզտունկ չարին դառնա մատ.
բարձեր ՝ի միջնէ ըզբիծ նորին և զա րատ։
* Աւետեանաւ աննիւթապէս փայլե ցար.
զի ՝ի մարմնի անմարմնապէս վարե ցար.
որ և յանէտ վարդապետեալ տըքնե ցար.
և մեզ վարժիչ և հրահանգիչ յայտնե ցար։
* Ընտանեաբար ընտրեցելոց Համըն թաց.
նախանձայոյզ ձըշմարտութեան օրի նաց.
և ըստ սէից մաքրախորհուրդ տեսո ղաց.
ծանուցանօղ աստուածածակամ պատգա մաց։

* Ընաբեհական ձառապայթիւք անհա տին.
գերանըշոյլ ծագմամբ լուցել ի յան ձին.
նոր սամուել ի քահանական խորհ նին.
այր ըստ սրտի ամենակալ արար չին:
* Ն ափորտակիր մեծ քահանայ աստու ծոյ.
հազարապետ անք ննեւլոյն խորհրդ դոյ.
և ըստ ըմբռն վերածայնման հաճ ւոյ.
ան յաղթելն տուրբ ախոյեան հաւ տոյ.
* Պորովաբան ըսպառազէն յաղթա նանդ.
ի մենամարտ պատերազմին ան նա հանդ.
յորմէ ահա ծրփման գերին մրտա տանդ.
յոյժ թախիծմամբ լքեալ ի բար բանդ:
* Ի սաղաւարտ սքեմ հոգւոյն բարձրե լոյ.
քաջազինեալ ընդդէմ չարին հերձ ած ծոյ.
հարեր ըզնա քարամբ քոյին հանձա րոյ.
որպէս դաւիթ ըզ գողիաթ ի պար սոյ:
* Ուսեալ ի մի անտարաձայն խորհրդը դով.
գերազանցել յերկրէ հոգւով և մարմ նով.
որպէս ոսկի փորձեալ գըտար իբր ի բով.
մաքրատեսիլ ընդերուզեալ մարգար տով.
* Պաքուն արի յանդիմանիչ ան ուղ ղից.
անդէպ գիւտիւք այլաշարիլ մոլեգ նից.
թափօղ գառանց ի գայլական արկա ծից.
իսկ և ցուցօղ կենաց ուղի ընդ հան րից.
* Ն երագընթաց ներ միշտ ի վայր հակո ղն.
յերկոսին մի յոգնահանձար յիրա ն.
քիւր գովուի հեզոյդ անձին յարմա րի.
և ոչ ի մէնջ այլ յաստուծոյն համայ նի.

*Ո՞ղորմելոյն բերանաւիակ կըշտամբ ըլլալ ։ ԹԻԶ ։
եւ նեղողին բացէ՛ իբաց հալա ։ ԾԻԶ ։
իսկ համբակաց եկեղեցւոյ հրահան ։ ԳԻԶ ։
զարդացուցիչ հըմտացուցիչ եւ վար ։ ԺԻԶ ։
*Արիւասիրեալ յոսպարինի իմաս ։ ՄԻԶ ։
մրմնով յերկրի հոգւով՝ իպարս անմա ։ ՀԻԶ ։
արդարե իսկ օծմամբ հոգւոյն հոգե ։ ԼԻԶ ։
և կենդանւոյն խաչեցելոյն խաչա ։ ԿԻԶ ։
*Պահպանյոգւոյ եղեալ նորոյս ադի ։ ՆԱԶ ։
ջանից տեւօղ սուրբ հաւատոյս՝ի վե ։ ՐԱԶ ։
և տաղանդոյն որ յերկրորդէն ադա ։ ՄԱԶ ։
շահողապէս հաւատարիմ պաշտօն ։ ԵԱԶ ։
*Ուրև ըզփող ահագնաձայն գոչը ։ ՂԻ ։
ըստ եսայեայ կայծակինատուրբ տեսո ։ ՂԻ ։
եւ՝ ինձ՝ ի ծայր լերին նորոյս ասիօ ։ ՆԻ ։
բարձրացուցեր ըզբարբառ քո ըզձա ։ ԼԻ ։
*Ասպնծանպատ սիրով յարեալ՝ի յիւ ։ ՍԻՍ ։
ըստանձնելով ըզփայտ վշտին՝ի քոյդ ։ ՈՒՍ ։
անհետընթաց ձանապարհած՝ի ծո ։ ՎԻՍ ։
թեւապարեալ առ միայոյր յերկինս ։ ՉՈՒՍ ։
*Ասուցելոյն՝ի կրկինակին բըզիս ։ ՄՆԿ ։
որ յանխափուտ և հաստատուն հիմա ։ ՆԿ ։
տընտես շնորհաց յայծակոյս կողմա ։ ՆԿ ։
և քաւութիւն մեզ ընձեռօղ՝ինմա ։ ՆԿ ։
*Ալ արմատոյ կենաց որթոյն ճըշմր ։ ՄԻ՛ ։
զորոյ ըզտիպն՝իքեզ բերեր հաւատ ։ ՄԻ՛ ։
յարեւելեան գործ քո յայսմիկ հանդի ։ ՍԻ՛ ։
հայրըն լուսոյ աստուածապէս փառաւո ։ ՐԻ՛ ։

*Պարապելով ածայնոց Պարապ մանց.
պատահանիս պատրաստեցեր պահանջ մանց.
իսկ և մախիլ և ապընակալ դանդաչ մանց.
ջեռուր ինչ թոյլ պարօղորէն ձըգել ցանց։
*Որսորդ Հըմուտ սկյն ոչ իսկ իծո վու.
ոչ լուղակաց կենացն եզրօղ և Հա տու.
այլ ի վիճակ կենդանութեան ի մա Հու.
ոտք շընչայինք նոցին եւով Հոգե տու.
*Ասենհոգոսին որ յեփեսոս ժողո վեալ.
առ ի միջի Հանդիսապէս երե ւեալ.
աստուածածին զ մարիամ դաւա նեալ.
և յատենին զմիածինն աստ ցեալ։
*Ա պերանին ապարատան ապա զէն.
ընկճեալ եղև ի քոց նեռից Հարմա նէն.
և մերժեցեալ քոյով բանիւ ի պատ ւէն.
զ խըն էառ յամէն իրաւ դատո զէն։
*Ո ննչեկ քոյոց ան ըստերիւր ուստց մանց.
զոր ըսփածար ի ձեռն երկար տաժան մանց.
մաքրեաց զ մեզ ի գարշատիպ աղտեղ մանց.
և ի զազիր ժանկատեսակ երես մանց։
*Ո ն երանեալ Հ ընչ ի զ քեզ յօրի նեաց.
յաւետարան որդւոց իւրոց որ շեաց.
լեր զ դըղեակ և աշտարակ Հաստա տեաց.
և թալպիոմք Հաստատախարիսխ Հաստա տեաց.
*Կանքարաշահ ազնիւ ծառայ քրիս տոսի.
Հովիւ Հօտին նըման մեծին Պետ րոսի.
և ըստ սըրբոյ երանելոյն Պօ ղոսի.
անօթ Հոգւոյն կըրօղ անճան Յի տոսի։

*Ընտ՝ Աերբուհետ Ա. Աուրբն Կիւրեղ։

*Աուսերբ Հոգւոյն զոր ընդ մկրտութիւնն ստացան ծեր.
զերկայեցուն Հատեալ իբաց կլսուի ցեր.
զոր՝ ի Հօտին տեսչութենէն մերժեն ցեր.
և զոչ Յիտուս ի և միայն ծանուն ցեր.
*Ա. ղեքսանդրեն սատակ Հռոմն և յորդ պետ.
օրէնսուսոյց ճշմարտութեան վարդա պետ.
գիտնականաւ իբր զվըտակ յարա հետ.
ատարեալ քրիստոսազեաց Հայրա պետ.
*Կանձին սրբբոյդ օթափայել ընորհա տուն.
իակ ոուդմամբ արար զկեզ ատե ցուն.
որ զպետուէն արդիւնական գերբե ղուն.
ընծայեցեր տեառն աստուծոյ յաձա խուն.
*Ղաստիարակ ամենեցունց աննա խանձ.
անճառելոյն իմաստութեան ունող գանձ.
Ի վերայ Հարցն աւանդութե մըշտա խանձ.
եկործանիչ բացել շըրթանց կապող սանձ.
*Ղուպ ևնրբաղ մերոց լեզուաց աղօտ բան.
սրբբոյդ անձին չէ Ի գովեստ բաւա կան.
զի քոյդ պիտեաց վերնաբնապէս կայաց ման.
ոչ պատկանի երանութիւն մարմնա կան։
*Կակ թէ դըտից ընորհս երջանկիդ առա ջի.
ներեա իմոց սրնաալանաց յայտմ եր դի.
և աղաչեա զոչ լուսատուն ամե նի.
զի յիմաստից մանկինչ և մեզ ընորհեա ցի։

Ա՛վ երջանիկ Տէր ըզ կիւրեղ Իմաստնա քան.
Յանկ տէրտչէն Կաղապ ամուր Լրմ անսա սան.
Յերծող ներսից Խարիէ մըթին Որպէս վա հան.
Վէկ նահուղիկ Նշոյլ յերկրի Լուծել մրդ կան.
Պաքրահոգի Ուղղադատ Խոր գիտնա կան.
Ի հրմտութիւն Բաբունական Պերճաբե րան.
Ըշխատասէր Ոչղուն բանից Տուիմաբ ձը գան.
Ըմենեցուն Սիրն ևնեցուկ Ըռանց լըբ ման.
Բախճանակից Ըլքմեզ դասուց Ընկերա կան.
Ըստօրեցուն Ջարչարակցեալ Ի խաչ ել ման.
Ըննդ ժոտ ջարին Դահճաձանման Ընկճօղ հե ձան.
Պաշտօնատար Ինքնագոյին Բախտանձնա կան.

*Ոան մաշկեանաց արքուն Պարիգորի հարեխաւորն, ի հանդիսարանս խօսիլ առեալ։ *Որով Ն֊գին Ա֊ՅՀ֊ղաղեալ հաստատէ՝ յօգնութիւնն։

ՊԱՏՃԱՌ Ի ԱՆԱՓՈՓՈՒԽԱ

ի Տէրութիւն ամենազօր Յո֊ւդայ Հզօրի։ *Ա֊ռաքեա զձօղ քաղցրութե֊ քոյ, և բարեգործեա՛ ի յանձին և յիշխանական ազգման զաւրութե֊ զամենա֊ լից շնորհս բազմապարգև քոյ ողորմութե֊։ *Ան հերկեա զբանական անդաստան մրմ֊ նեղէն կարծրացեալ սրտիս՝ յընդունակու֊ թիւն հոգեւոր սերմանդ։ *Որ ամենիմաստ էութե֊ խոստովանիմք զամենայն պարգև֊ ի՛մեզ ծաղկեալ և աճեցեալ։ *Որ ձեռնա֊ դրես Ա֊ռաքեալս, լցուցանես Ա֊արքեպս, ուսուցանես Ա֊արդապետս, բարբառեցու֊ցանես համերս, և բանաս զփակեալ ականջս խլից։ *Որպէս ազգակիցն քո Եակիւդն Յօր՛ Ա֊նդրանիկն Որդի՛ քոյին գործակցութե֊ ներկործելով զայս ամ՝ քարոզեաց զբեզ Ա֊՛ծ՝ հաւատարակից խոհութեանդ Յօր։ *Ընդ֊ նորհեա և ինձ մեղաւորիս խօսիլ հա֊ մարձակութեամբ զկենդանարար խորհուրդ աւետեաց Ա֊ետարանիդ։ *Յեսեւիլ արա֊ գաթուիչ ընթացիւք մաց՝ ընդ անհուն աս֊ պարէս քոյինաշունչ կտակարանաց։ *Ան֊

ծիւղ բանի

բանի, նախ ժամանեսցէ՛ առնլ գԹուԹիէ քո.
խօսելով յիս զարժանն և զպիտանին և ըզ
հաճոյն քո ՚ի ժամանակի. ՚ի փառս և ՚ի գո
վեսս Ա՛ծոյ Թեզ քոյ, և ՚ի լրումն շինուԹե
կաԹողիկէ եկեղեցւոյ: *Եւ կարկառեա ՚ի
վերայ իմ զամենասէրձ աջ քո. և զօրացո զիս
շնորհօք գԹուԹեդ քոյ փութասցեմ ի մատց
իմոց զմէդ մԹուե մոռացուե. ապաքինել
ընդ նմին և զհաճար մեղաց. ամբառնիլ ու
շիւ իմաստից ՚ի կենացաղոյս երկրէ ՚ի բար
ձուն: *Ուսանիցեմ յիս վերլսանին զճա
գումն անըմբռնելի հրաշից գիտուե Ա՛ծուե
քոյ հզօր: արժանի լինիլ առնել և ուսուցա
նել յօրինակ բարեաց Ա՛ծասէր լսողաց:
*Եւ քեզ ՚ամ փառք յաւէտ. ընդ Հօրդ
ամենակալի, և ընդ Որդւոյն միածնի՛
և բարեբարի՛. այժմ, և յանվախ
ժամն յաւիտեանս:
Ա՛մէն.

Ա- Ընդդէմ։

*Աստանօր ծանիր ով պայծառագահիտ ընթերցօղ զի վա՛ն Յնաբանին և Լուծմանցն՝ ի մի ոմն մարմին լինելոյ՝ զՅիշատակարանն տըպեցման՝ և զորպիսութի՛ն ծանուցմանց՝ անդ՝ ի վերջնում եդաք, և ոչ աստ։ *Այլ դու անդ՝ ի յանարտուճն գիտ և ընթերձեա։ և զաշխատօղն՝ իամա՛ յիշեա յաղօթս քո՝ ի Տէր Ց՝։ *Որ ընդունի զաղաչանս՝ և կատարէ զՀայց հաճս ամենեցուն։ *Որում ընդ Հօր ամենակարողի, և ընդ Հոգւոյն Ճշմարտի՝ վնորհ Հայց պարգեւողի, վայելէ վնորհակալութի՛ւն՝ երկրպագութի՛ւն և պաշտօն, այժմ՝ և յանեզրական յաւիտեան։ Ա՛մէն։

*Պատճէնն բարեաց հաւանիմք ամենայն ընթերցողք մատենիս։
*Ոչ պատճէն ընդ ընթեռնողն՝ ի գրիչն ամենայն։

Օգնեա Տուգիտ Աբ
Ընծ ճշմարիտս։

*Վարդապետի Եպիսկոպոսի Յովհաննու Ոսկանեցւոյ.
Քան Տեսութեան. Եպիսկոպոսութեալ Ի Ս֊ծուածն
Պատուական Աբեղն Կիւրեղ. Ի Ներբուն
Ոսկանայ Քանասիրի, Վերծուածոյ
Ներին Տպագրութիւն։

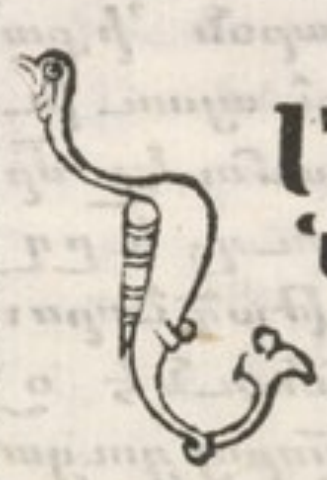

Ընդ Որում Ոչ Ամենայն
Դանճն Գիտելի Ինչ Ծով
զիարդ կոչի, գիրք Պարապ
մանց։ *Այլ զի խրատանչիւր
Հերձուածողաց Ի տնօրէնութիւն
քն Տամ բանից Աբրանելի Աբեն Ախրեղ
Ի մատենի՛ն Ի հանդերձ Ի պետխանիս եղև
պարապեալ։ *Այլ այնորիկ ասի գիրք Պա
բազմանց։ Ի Ի Եզիթ Հայ։

*Բան Ա՛ստուածոյ զօրու թիւն ունի. և ոչ ուրուք զէ՛ութիւ։ *Լուծանի՛, Զ ի սահմանն ըզբնութիւնն իմին բացայայտէ. իսկ Քո՛ն անուն ոչէ յայտնի՛ էութիւնդ, զի որպէս ասեմք, տալեաւ. կամ խաւնեալ. նոյնպէս ասեմք՝ օծեալ։

*Բան։ Օծանեին ոմանք ի՛ հնումն։ *Լ։ Ա՛. յոմանս քահանայք, և թագաւորք։ *Որ հրամայեաց Ա՛ծ Նովսէսի, թէ՝ առցես ի՛ գործոյ նիւթոց. ՟ի՛ հինգ՝ եղեգն՝ կինամոն՝ և զմուռս։ և եփեսցես զնոսա խակակութ ձիթով. և օծցես զԱ՛հարօն ի՛ քահանայս։ *Լ՛ն այսու իւղով Զամուէլ մարգարէ՝ զսաւուղ, և զԴաւիթ ի՛ թագաւորս։ *Ա՛րդ հմանունէ օծումն։ *Ա՛ստղոյ գուցէ նէ թէ՝ քանի՛ նշանակութիւն ունի. և ապա՝ թէ որոյ է հանդէպն. և յո՛ՐՀ տալ

*Լ՛ուծմունք։

*Ա՛ստուածային։

*Նոյն։

ԱՄԱՆ Լ՛ՈՐ ՅՈՒ

ռաջքան զամե նայն՝ ըզքո՛ա նումն քննէ։

*Պատասխանի։

*Զ՛ի՛ մարդեղութիւն փրկչին՝ յառա՛ջք զայ միաւորութենէ բանին ա՛յ ընդ մարդկութեա։ *Որ և ապա՛ միաւորութեամբն ընդ մեզ եղել փրկեաց զմեզ։ *Իսկ քո՛դ՝ թարգմանի օծեալ. որչ միաւորեալ։ ըստ ո՛րում է՛օծ բանն ա՛ծ ըզմարդկութին միաւորութե՛ն առ ինքն։ *Յայսմիտս և Ա՛ծաբանն՝ քո՛ծնեալ լինի եդ սկիզբն։ *Զ՛ի՛նչէ անուն պատասխանի։ *Ա՛նուն՝ սահման կարճառօտ. ոչ և սահմանն՝ անուն ծա՛ալեալ։

Ը *Ա՛ստուած։

Թէն վերըստին արժանա
ւոր լինէաք օծմանն Յո
գւոյն Սրբոյ։

*Քան։ Ար՛իմեզն անդրա
նիկ։ *Լճ։ Ի՛ստ ջրոյ
իմանի անդրանկուհին։

*Ա՛խ՝ զինա՛ւ ի հօրէ՛ն
սկսեալ և եղեալք՝ ի
մօրէ՛, և նա՛ անճմանակ
ծնունդ, իսկ մե՛ք ի ժա
մանակի արարեցեալք։

*Ար՛իրդ՝ անդրանիկ ե
ւս սրբութեն. որ ոչ
արար մեզ, և՛ չգտաւ
անօրէնութի՛ ի շրթունա
ն՛ր։ *Ար՛րդ՝ անդրա
նիկ ըստ շնորհաց Յո
գւոյն՝ զոր ընկալաւ։
ո՛չ վասն կրօտութեան,
զի լիապէս ունէր. այլ
զի գլուխքն մե՛ր՝ ընկա
լա՛ւ. զի յանդամն իւր
ըստիւեացէ։ *Ղ՛ուրդ՝
անդրանիկ ըստ յարու
թեն. ըստ այնմ, անդ
րանիկ եղև մեռելոց, և
պատուղ ննջեցելոց։

*Քան։ Ա՛րջը զարդեա՛ւ։
*Լճ։ Ի՛ստ բազում՛ ե
ղև՛ա ձեզ

*Ի՛ ուսմա՛նէ

տոյ ուսուցանէ՛ զնոյնն։
*Ի՛ւրդ՝ ըստ տասն եղա
նակի ասի օծումն։ յորոց
է՛ ինչ՝ զոր ա՛սա յիշէ՛. և
է՝ զոր յայլում տեղւոջ։
*Ա՛խ՝ օծումն է՛ վիպի
կասիրաց։ *Ար՛կրորդ՝
ըմբշամարտից։ *Ար՛րդ՝
հինանդաց։ *Ղ՛ուրդ՝
մեռելոց՝ զյարուցեալ։ *Ի՛նգ
երորդ՝ քահանայից՝ ի՛
միջնորդութի՛ն։ *Ա՛ց
երորդ՝ թագաւորաց՝ ի՛
տո՛ւէ։ *Ա՛օթներորդ՝
ոմանց ի՛ զօրութի՛ն. ոյ
կիւրոսին *Ա՛ւթերորդ՝
ի՛ Յոգւոյն սրբ՛. որպէս
մրգրէիցն։ *Ի՛ններորդ
յորդեգրութի՛ն. որպէս
օծումն աւազանին։

*Տասներորդ՝ բնութի՛ն
միաւորութի՛ն բանին ա՛յ
ընդ մարդկութեա՛ն։

*Քան։ Պա՛տեր իւղովն
ա՛յ. *Լճ Ի՛սյինքն՝ օծ
մանքն ա՛յ. որով պատեր
զի ընդ մարդկութեանն
միաւորեալ լինէր բանն
ա՛յ. և նորին, անմեղու

նացեալ՝ իբր իւղով. այս
ինքն Հոգւով սքով։
*Բան։ Ա՞ռաւել քան զբն
կերա քո։ *Ճ. Ա՞նկեր են
մարգարէքն՝ և այլ նախա՛
ռացեալ Հոմ անուանաբար
օծեալքն։ այլ քո առա
ւելէ քան զնոսա ըստ օծու
թեանն։ *Նախ՝ զի մար
գերէք շնորհօք են օծեալ՝
իսկ քո բնութիւն։ *Երկ
րորդ՝ զի նոքա յայլմէ Հո
գւոյ այսինքն յայլ Հո
գւոյն. իսկ քո յիւրմէ Հո
գւոյ։ *Երրորդ՝ զի նոքա
մասնաւորաբար՝ և չափա
ւոր. իսկ քո բազմութիւնք՝
և անչափ։ ըստ այնմ՝ թէ
՝ինմա բնակի ամ լրութիւն
աճուէն։ *Չորրորդ՝ զի
նոքա երբեմն՝ և յորժամ
ազդէր՝ ինոսա Հոգին. ոպ
ասէ Պետրոս։ իսկ քո յա
ւիտեանական. ըստ այնմ՝ յո՛ք
երկի՝ և այսօր, նոյն և յա
ւիտեն, և թէ՝ էջ՝ իմ՛ւր քի
Հոգին, և Հանգեաւ՝ իմ՛ւր։
*Հինգերորդ՝ զի նոքա օծանին
միայն՝ և ոչ օծնեն. իսկ քո

*Ա՞ռաջին
ղանակիւ՝ արդարու թին
քէ։ *Ա՞ռաջին արդարու
թի՛, զի ոպ ինքն գոյացոյց
յոչընչէ, ինքն դարձեալ
նորոգեաց յապականուէ։
*Երկրորդ՝ զի ո՛չ բնու
թիւ յափշտակեաց զմե՛զ՝ի
ծառայու թէ սատանայի.
այլ՝ մարդ լինելով ազա
տեաց։ *Երրորդ՝ զի կամե
ցաւ մերդն աճանալ, վնց
աճ մարդեցաւ և բարձրա
ցոյց զնա։ *Չորրորդ՝ զի
զիւր եդեալ պատիժն ա՞
ռաջին մարդոյն, ինքն կը
րեաց. և ապա եբարձ զնա։
*Բան։ Ո՞չ զբեզ աճ, աճ
քո։ *Ճ. Ա՞. յսինքն՝ ինքն
աճ՝ զբեզ աճ էօճ. զի ո՛չ
էօճ՝ իմ՛ւ՛ւրոյն, ևմ՝ ի՛քա
հանայս, այլ՝ օճմանէն աճ
արար։ ըստայնմ՝ թէ զնա
եր և օճեալ աճ արար։
*Ուսկ զի ասէ՝ աճ քո. ո՛չ
եթէ Հայր արարիչէ որ
դոյ ըն բնութե, այլէ ար
ո՛չ բնութեան միաւորու
կամաւ և Հաճու թէ։ զի
Հայր էօճ զորդի մարմ

քան զըմբռնելին, նոյն պէս և՝ իսկըզբանէ՛ էր բանն, և յետոյ մարմին եղև ։ *Հարցուր՝ զի զուարճանալ ունի զըմբռնելին. այլ ոչ անդրադարձեալ. այսպէս և բանն ած մարդացաւ, և յինքն միաւորեաց զբնութիւնս մեր. և ոչ եթէ մարդն եւ շնորհօք յաճուրդ պատուին որպէս ղեսայր ամց։ *Հարցուր՝ ընդ այն՝ Քրիստոսէ. ցոր քան ըմբռնեալ ունի զայն։ և աստուած՝ զանքաժանելի միաւորութեան ցուցանէ հայր ։ *Ո՞վ ինչէ որ ասէ՝ Լմմանուէլ՝ պատահանի ։ ի յեբրայեցուցն ի մեր՝ ընդ մեզ ած թարգմանի Լմմանուէլ։ ամ իր որ լինի ընդ մեզ՝ երեք եղանակ կայ ։ կամ միաւորութեամբ ։ *Հարցուր ընդ երկուց կամ դրութիւն. կամ ի

*Ի ուրբաթում։

օծանի՛ և՝ օծանէ ածէր։ *բան։ Վասն բանն այ՝ որ վասն մեր ըստ մեզ մարդ։ *լծ։ Ո՞վ յաւիտեան՝ այնէ քան՝ որ վասն մեր մարդ եղև մերովս կերպիւ. և էօծ զբնութիւնս մեր՝ միաւորելով ընդ իւրում ածային բնութեանն։ *Զի դարձեալ՝ նոյն քան օծանի ըստ մեզ Հոգւոյն սրբոյ, ոչ աստ ցաք ի վերոյ, և օծանէ զհաւատացեալսն իւր։

*Ա՛ստ կարդայ։

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ըստ Մարկոսի։

*բան։ Այցուրդ։ *լծ։ Նա ըստ, կամ հանասար *բան։ Ո՞ զահակէն աբ րաշմու բնութիւնհրկանէ։ *լծ Ո՞ այնը բնութեան ասէ զի Քրիստոս՝ նախ նշանակէ՛ զայն. որ էն բանն ած։ ասացեալ՝ փրկեաց զնա աջիւր *Հարկաւոր սրբէս բուն յաւուրն

Ի *Ա՛ստ։

ծուխի տընօրէնութեն ասէ։

*բան. Ահ եա յակոբայ։ *լձ։ Ո՛վ ի յազգէ՛ նոցա երևեցար։

*բան. Ահաց ճնաց։ *լձ։ Ահացն՝ ի՛ներկայն է. և ճնացն՝ յապագայն։

*բան. Ինքեամբ և նախկին։ *լձ՝ Ահակին ընկալաւ զ Հոգին սբ. և ինքեամբ բաշխեաց։

*Ա՛ստ Ծուխ։

*Ծ ուխ մտածութիւն։ *լձ։ Ա՛յս ինչ ան ամ զծուխ մտածութիւն մերոյ՝ պարտէ մեզ մի ասել զմարդապատճառն ամ. այսինքն զԱ՛ստ. որ Ի՛մմանուէլ

*բան. Ծո՛ն դարձեալ յիրէ՛։ լձ։ Ծո՛ն փրկիչ Թրգմանի. այդ՝ ի՛դէմս փրկչին նայելով՝ յիրէն և փրկիչն, իսկ՝ ի՛դէմս ճշմարիտ փրկչին

Ի *Ա՛ստ։

ծուխի տընօրէնութեն ասէ։

*բան. Ահ եա յակոբայ։ *լձ։ Ո՛վ ի յազգէ՛ նոցա երևեցար։

*բան. Ահաց ճնաց։ *լձ։ Ահացն՝ ի՛ներկայն է. և ճնացն՝ յապագայն։

*բան. Ինքեամբ և նախկին։ *լձ՝ Ահակին ընկալաւ զ Հոգին սբ. և ինքեամբ բաշխեաց։

*Ա՛ստ Իրէրէ։

*Ի մեանա, ոչ Հոգի ընդ մարմինն, դրութիւ, ոչ ան յայտնիչն գիծն եւ մակերևոյթն, իմիմամբ, ոչ ծառայն ընդ տէն. և խնամելն ընդ խնամոլին առընչաբար։ *Ա՛րդ՝ զառաջինն բնութ ասէ։ զերկրորդն տեղեաւ։ զերրորդն նախախնամութիւն, նոյնդէ որպէս ասացաւ։ *Ահակ որ ասէ՝ ընդ մեզ ածի, ոչ տեղեաւ ըստ մեզ. զի անբովանդակ լի՛է. և զամ ինքն ընու։ *Ա՛յս և ոչ խնամօք եղև ընդ մեզ. որպէս ընդ յեսուայ և ընդ մովսէսի. զի նոքա ոչ են Ի՛մմանուէլ։ *Ա՛պա ուրեմն ընդ մեզ եղև ածք ըստ բնութիւն միաւորութիւն. զի զայն նշանակէ՛ ընդ մեզ եղեն. այսինքն ածք մերոյս կերպիւ. որ նոյն ինքն է ածք մարդացեալ։

*բան. Ա՛նապատիս և ներդոր գիա։ *լձ։ Ո՛ ներդոր

չի՛ ուչ միայն ասակ մարդ
կութիւն քի՛, այլ բանն
ած միամտութեալ իմարմ
նի։ և տես զի բնութիւ
ասէ զմիամտութիւն բա
նին այ։ *Ղազարդ՝ զհա
ւատարուքին ասէ. և մեր
ձաւոր՝ զմիամտութիւնն։
*բան։ Այահմանի՛ իմարդ
կութե ած։ *լճ. Այհ
մանն զմարդկութե չափն
ասէ։ և զի սահմանաւ ուչ
սահմանի քո՛, ուստոց յա
ռաջն իսկըզբան գրոց
ասելով. Կա՛ծ անուն
ուչ սահմանի զօրութիւն
ունի. և այլն։
*բան։ Ա՛ւ ոչ ել յեր
կինս։ *Տես յերեսուն
և հինգ ձառին զհետե
ընթացանելն։

Հնգուկր Ասի

նշանագրեալ բանն
ած։ *լճ. Անագնանալ
զնըբաստանային ասէ։

Եգիե նոյնէ

վրկելոցն՝ իգործոյն։
*բան։ Ա՛ճ ըստ ձըշմար
տութե *լճ։ Ա՛ստ ձըշ
մարտութեն՝ ըստ բնութե
ասի իգերս յայս։
*բան։ Ցոյե և Անվախճ
ժողովուրդ։ *լճ. Ա՛յ
րինն ասց Ա՛ճ Անվախճ
երթ առ ժողովուրդն
քո։ զի ապըստամբեցան։
*Ա՛յլ ասր ոչ՝ իվէր
իրաց. նախ թէ ինչն ա
րար։ երկրորդ՝ թէ զը
նեաց։ երրորդ՝ թէ որ
չաւն նմա։ *Ա՛րդ՝ մով
սէս տէր եղև՝ զիտըճա
նամ։ *Ասկ որդին Ա՛յ
տըէ մեզ՝ զի արարիչէ։
և զի՝ գնեաց արեամբն
իւրով։
*բան. Այաշն արօտի նըր։
*լճ. Ա՛րօտ՝ զմարմնոյ և
արեան Ձաշակումն ասէ

Ն * Ն՛ասին։

Հուժն ուչէ և ուչ երևի. վասն զի անայլայլելի է իւրքեն . և անփոփոխելի ըստ զօրութեն ։ *Բան։ Ըստ տրամաբանութեանն ։ *Լճ ։ Ն՛այ ինքն ըստ կամաց . զի տրամաբանէ պակասուի ախտաժակաց ։ և տես զի նա է որ էառ զկերպարանս ծառայի, և նմա ա՛ի առնուլ փառս և կենդանդրծել, և խաչի համբերել . և ոչ ասակ մարդոյն , որպէս ասեն մանիք ։

*Ն՛ասին Պետրոս ։

Թէ ՚Ց ՚ի՞մ ՚ի քո։ *Լճ ։ Ծեր իւր ինչ ակն արկէ՛ ընտ։ *՚Կախ՝ զի բազումք են ծերեալք . այլ երջանիկ այն ոմանք ։ *Լրիվրդ՝ զի Քրիստոս Ն՚ՃՀ և մարդ . թէ ոչ ասեն զմարդ եկել նա

*Ի ասին։

Նոյնն է և թափիկին։

*Բան։ Ի՛ւ և ամենակատար ։ *Լճ ։ Ի՛ասէ զգնութեն . և ո՛չ յայլ մէ լցեալ . ուստի յայտէ, զի Իլրութէ նորա մէք ամէն առաք ասէ Յօհան ։ *Ի ասին՝ ամենիտարն լրիվին ունի երեւուն։ *՚Կախ՝ զի նա զամենայն ունի, և կատարեալ ունի ։ իսկ մեք մանր ինչ ունիմք , և անկատար։ *Լրիվրդ՝ զի երկուքն ոչ ունին առաւել քան զմինն . և մինն ոչ նը հազուռնի ՚ք զերկուսն .

և այս ՚ի մեզ ոչ երևի խապաւ։

*Բան։ Ո՛չ ՚ի պարտ զոլն ։ *Լճ ։ Ն՛այսինքն՝ զի ՚ե՞ք անեղ . ամենազօր . և այլն։

*Բան։ Ն՚ենփոփոխ, և անայլայլելի ։ *Լճ ։ Ն՛այ ինքն՝ զի ՚ե՞ք ամենայն ժամանակաց ։ *Ի ասին՝ զի ՚ե՞ք ամենայն տեղեաց փոխանակ ասի . պատա՛ հուն՝ և այլայլուն գոյացութե . իսկ ՚ե՞ք պատա

սաց վտառինոս, թէ՝ ըստ մարմնոյն՝ և գոյութիւն բանին ըսկսաւ. ո՛չ սոյն պէս ասեմք մի։ այլ զի ունէր սկիզբն գոյութե նախ քան զժամանակս. և սկսաւ մարդ լինել ՚ի ժամանակի. և ո՛չ ասի երկու սկիզբն, այլ մի։

*Որպէս ծնեաւնէր ՚ի հօրէ, ծնաւ և իմօրէ. և ո՛չ ասի երկածին, այլ միածին։ *Ո՛չ դարձել ոտն ունէր գոյութիւն ՚ա, և գոյացաւ, և ո՛չ ասի երկագոյ, այլ միագոյ։

*Ո՛ւ Աստուածութե։

*Ո՛ւմանուէլ։ *Ը։ Ո՛ւմանուէլն ընդ մեզ ՚ա՜ծ

ձայնէ թարգ

*Նա ովքե՞ ստացաւ երկուցս լուծուն առնէ ՚ի ձա ռից։ *Ո՛ւր տես զի ոչ միւէ ՚ա՜ծ հայր անձամբ և բնութեամբ, ոչնպա միւէ անձամբ՝ և միաւո րեալ բնութեամբ աէր մեր յ՚ս՚ք՚։ զի տէր ըզ բնութիւնն կոչէ։

*Բան։ Ո՛նքե՛ և հրեշտա կին ձայն։ *Ը։ Ո՛վ կայ՝ կամ հաստատէ։

*Բան։ Ո՛չ առանց մարդ կութե իմանամբ։ *Ը։ Ո՛չ յոհնէն՝ զի ասեմք ըզ տէր մեր յ՚ս՚ք՚՝ ոչ ու րացմամբ զմինն. լեր առանց մարմնոյ զբանն. կամ ուրանալով զգոյու թի բանին նախ՚ք զյա՛ի տեղս այլ միւ յերկուցն միաւորութէն ա՜ծ մարդ դացեալ։ *Ցես և՚իմիա ա՜, ընդ դէմ բաժանո ղացն է։

*Բան։ Ո՛չ յերկրորդ ըս կիզբն գոյութեան կոչե ցեալ։ *Ը։ Որպէս ա՛

դամայ մինչև ի Քե։ *Ա եցերորդ՝ յօրինացն Ա՝ովնեսի մինչև ի նտրս օրէնք։ *Ասօթն երորդ՝ իրաքանչիւր դար, որ է հազար ամն՝ յատիեանն կոչէ։ *Ասկ քե ի վախճան այնր յատիեանին եկն, որէ ի մովսիսէ՝. և ինքն եղև կատարուած օրինաց։ *Ասին՝ զի զիւր մարմինն պատարագեց. իսկ քահանայքն զայլոցն մարմին։ *Արկրորդ՝ զի այ և հօր մատոյց. իսկ նոքա միայն այ մատուցանէին։ *Արրորդ՝ զի քե միանգամ. իսկ նոքա բազումանգամ։ *Զորրորդ՝ զի զիւր արիւնն է հեղ. իսկ նոքա զջրոց՝ և զնոխազաց։ *Ինգերորդ՝ զի Քե յատիեանին արար փրկութիւն. իսկ նոցայն ժամանակեայ լինէր։ *Ան զի միանգամ երե ընեցաւ բանն այ մարմ նով՝ այսպիսի պատարա գել գան

Թարգմանի. որէ ի մեր ներկայ աճ, և եղև ընդ մեզ այ։ *Նախ՝ միաւո րութիւնն ի մարմնի. ըստ այնմ, բանն մրմին եղև։ *Արկրորդ՝ զի եղև ընդ մեզ յրղացմամբ, և ծննդեամբ և աճմամբ Հասակին՝ Ան։ *Արրորդ՝ զի եղև ընդ մեզ խօսելով ուսեալ և շրջելովն առ մեզ։ *Բան։ Ի վախճան յատիեանիցն։ *Լճ։ Ըստ էն եղանակի ասէ յատիեանն։ *Նախ՝ յարուցականն ընդ միշտին. որէ ան սկիզբն և ան վախճան։ *Արկրորդ՝ անբակիզբն և վախճանաւորն. որէ յայ մինչ ի սկիզբն լինել ըն ազիտի։ *Արրորդ՝ սկսեալն և վախճանաւորն. որէ իսկըզ բանէն մինչ ի կտրածն։ *Զորրորդ՝ սկսեալն և ան վախճանն. որէ Հան դերձեալն։ *Ինգերորդ՝ ի յառաջնոյն ա

եղեալ շաղ

մամբ սիրոյ շաղկապին։ *Այս են՝ որք պատա-
ճառք են՝ և էութեամբ եղեալ շաղկապին, և խորհրդով, պատա-
րագ, և երկիր ոմանք անջատելք՝ ի միմեանց յօժարութիւն
երկուքին։ զի ոչ որ շփոթ

Ի *Ա՛տոյն։

մամբ լինի. ոչ ջուր ըմպելի գինի. կամ ալեւր և ջուր. և կամ ձէթ ապուրեղէն։ *Այն է որ անշփոթ լինի. որպէս հնար ընդ երկաթ. հոգի ընդ մարմին. սեռ՝ ի տեսակս. և տեսակ յանհատս։ *Այսպատճառքն ընդ էութիւն՝ միշտ անշփոթ միաւորին. որպէս որակն և քանակն ընդ գոյացութիւն. զի մեկնելն որոշ մէնքեն։ *Այսպատճառն ընդ պատահման՝ միշտ շփոթմամբ միաւորի. ոչ դոյն՝ ի տեսակէ՝ և՝ ի տապիտակէ՝։ *Այսպիսի միաւորութիւնն՝ որ չէ շաղկապաւ՝ և սակ բաժանի չերկիս. զի՝ որք մեաւորեալքն են՝ էութիք են, և շաղկապն պատահումն. ոչ երկուք ոմանք անջատելք՝ ի միմեանց յօժարութիւն և խորհրդով, պատահման միայն շաղկապին։ *Այս են՝ որք պատահումնք են՝ և էութեամբ

*Ի սահման

գաղափար ուրեմն մի է՝ մանաւանդ՝ որպէս ա՛ սէ։

* Ա՛տոյն է որ։ *Հան։

Թեան իր ըստ բաղմաց եղանակաց կատարի. լծ։

*Ա՛րդ՝ միաւորութիւն սեռաբար որամատի չերիս։ այսինքն յանշաղկապն, ի շաղկապեալն, և՝ ի շարադրեալն։ ոչ բաժանէ՝ ասա ասելովն. սիրովն, և առընթեր դրութեամբ, և խառնմամբ։ *Ա՛րդ՝ անշաղկապ միաւորութիւն բաժանի չերիս տեսակս. զի միաւորի՝ կամ էութի ընդ էութիւն. կամ պատահումն ընդ պատահման. և կամ էութի ընդ պատահման։ *Այս այն որով էութի ընդ էութիւն միաւորի՝ կրկինն է. զի ոչ որ շփոթ

ունի զի իւր առն գոյացական, և իւր առն պատահական. ըստ իմաստասիրին, ես, և իմ և իմ ոյքն։ *Ուրդ՝ իւր առն գոյացական, ոչ իւրէ մարմին, և իւրէ ձեռն։ *Նա իւր առն պատահական, որպես գիրք, կամ ներգործութիւնք, կամ ստացուածք. հոգեհար՝ կամ մարգնաւոր։ *Ուրդ՝ յորժամ լսես թէ իւրեր մարմին բանի, մերձով ճանիր իւր համարեալ։ *Ոյնպէս և բառս այս՝ որ առն՝ հա մարեալ, կրկին ունի տեսիս զի է համարեալ ինքնաբերաբար, և համարեալ այլաբերաբար։ *Ինքնաբերաբարն է, յորժամ ոչ ասիցէ թէ՝ զայս ինչ մանն հոգեւոյս տամ, և համարիմ թէ մարմինս եկեր. կամ ըզգեցաւ։ *Նա այլաբեր բարն է, յորժամ ասիցէ՝ որ թէ՝ զոր ինչ դմա արա

Ձախ կեր՝

*Ի ուրմունդ շաղկապին. ունի բազմակ ձևն և գոյն՝ ենթակայ նախադիմի միաւորին։ *Նա զանազան ձայնիւքն քնարի՝ միով ենթակայ օդովն միաւորին։ *Նա են՝ որք էութիւք են՝ և էութիւ շաղկապին. ունի երկոքին նախադիմ՝ առն ծով՝ կամ երկաթով։ *Նա շարադրեալ միա ւորութիւն և բաժանի յերիս. ըստ դրութե՝ ըստ ժողովման, և ըստ կոչման։ ըստ դրութե՝ որպէս կէտ՝ գիծ՝ մակե րեւոյթ՝ և մարմին։ *Ոչ և առակը, միա, ջիլ, և մորթ և որք միանգամ շարադրեն։ *Առակ ըստ ժողովման, որպէս հօտ քաղաք՝ շեղջ և աշխարհ։ *Առակ ըստ կոչման, ունի քրիստոնեայք՝ մկրտեալք և ատեղծեալք։

*Բան։ Ոչ իւր մարմնոյ։ *Բառս այս՝ որ առն՝ իւր, կրկին իմացուածոյ

ինամայն հոգի. բայց հա
ղորդակից եւ ըստ միոյ
եղանակի: *ԼԶ: Նաղոր
դակից՝ ըզհաստարակորդ
լինելն առէ: եւ յայտէ՝
զի ընդ ապականու թե
մարմնոյն՝ ոչ ապականի
եւ հոգին. զի անմահին է:
բայց՝ ցաւակից կամ
զգայակից լինի. զի հո
գւոյն են զօրութիւնքն
եւանձնական օդոյն ըսփ
ոփին յիւրաքանչիւր ըզ
գայականն. եւ ջերմ ըլ
ծոյր մարմինն: *Լ՝ պա
տրեմն ցաւակից վասն
միաւորութեանն, եւ ոչ
հաղորդ վասն անմահ
նութեանն:

*Բան: Ասէին բերցէ զայ
զէսին: *ԼԶ: Ի՞նչպէս
զանձն իշխանութիւնն:
զի սուաջնորդական հո
գին վասն երկիւղի
տանջանացն կցորդու
թեան՝ ուղիղ առաջնոր
դեացէ մարմնական
նամոյ ի ծով
այոր չէ:

Ե ՃԽԱ *Բան.

*Ի ուՃմուն.

րեր՝ համարիմ թէ ինձ
արարեր: *Ա՛րդ՝ որ լը
սես ի քէն համարեալ ըզ
մարմնոյն՝ բանին. այս
ինքն զնըճաստականն:
և զոր ինչ բանին՝ համա
րեալ մարմնոյն. այսինքն
զգերագոյնն: այսոքիկ
ինքնաբերաբար բեն:
*Ասէ այն՝ որ ասաց աշա
կերտացն՝ որ զձեզ ա
րհամարհէ՝ զիս անարհէ՛,
և այլն, այնպէս բարձր հա
մարեցան: *ԼԵ եթէ
զնա նրբապէս ուսցիս,
ուղղապէս տեսցես զնա
խորհուրդ տնօրէնու թե
փրկչին:

*Բան: Ա՛խտից բնաւ որա
կանաց: *ԼԹ: Ինաւ որա
կան ախտն՝ ոչ քաղցն,
և ծարաւն:

*Բան: Ա՛ն արտաքուստ
ի վեր եկելոց: *ԼԹ: Ա՛ր
տաքուստ՝ զերկրայնան
սէ. զհատուածն մարմ
նոյն. և զայն:

*Բան: Ա՛ն զգայակից լի
նի վասն միաւորութեան որ

*Լ ուծմունք

*Բան. Ո՛վ ի վե՛ր այն բա
նի՝ զգայակից լինիլ տան
ջանացն՝ անտեղի է ա
սել։ *Լծ. Ա յսինքն՝ զի
անեղ է բնութե՛, վասն
այնորիկ ո՛չ կրէ յեղ
յեղումն ինչ և ըզգա
ցումն տանջանաց։
*Բան. Քանզի անչարչա
րելի՛ է ա͞ծութիւնն, և
ո՛չ է ՚ի մէնջ։ *Լծ. Ա՛սա՝
ընդ դէմ ասէ ապօղի
նարի՛, և արիոսի. որք
արարած և չարչարելի՛
ասացին զբնութիւն բա
նին։ և թէ՝ ո՛չ էառ հո
գի և միտ։
*Բան. Չարչարիլով
ինքն անչարչարաբար։
*Լծ. Ա՛սա ընդ դէմ
Նեստորի՛ ասէ. որ սոսկ
մարդ ասէր չարչարեցել։
*Իսկ սուրբն Կիւրեղ
փախչելով յերկուց հա
կառակ հերձուածողացն.
այսինքն յորոց ընդ չար
չարանօք արկանեն զբը
նութի՛ բանին, և յայն
ցանէ՝ որք որոշեն զբանն

Ա *Դ՛ատին։
ի մարմնոյն, ուսուցանէ
ուղիղ դաւանութիւն
ասելով, ինքն ա͞ծ չար
չարի անչարչարաբար։
ինքն մեռանի անմահա
բար։ *Ո որ օրինակ՝
հուր ընդ երկաթ միա
ւորեցեալ՝ կրէ՛ զչարչա
րանսն անչարչարաբար։
*Բան. Ո՛ր գիտակ ՚ի նմա
եղելոցն։ *Լծ. Եւ այս
ևս ը͞ն դէմ Նեստորի՛ է.
զի մի՛ կարծեսցի բանն
որոշեցեալ ՚ի մարմնոյն։
և այսպէս իմանամք թէ՝
գիտակ էր, և ո՛չ էր ըզ
գայակից. *Ա յսէ՝ որ
պէս հոգին մարդոյ ի
մացական զօրութե՛ն՝
պարզապէս գիտակ է
ղելոցն. իսկ ըզգայա
կան զօրութեամբն՝ ը͞ն
ըզգալի իրս խառնիլով՝
ըզգայ։ *Նմանապէս
բանն Ա͞ծ միաւորեալ
՚ի մարմնի՝ մարմնով կը
րէր ըզ չարչարանսն.
և հոգւովն զգայակից
լինէր։

Եճխէ իսկ

ի * Ա՛ոանէ։
դուիսէ ածէ, և աւիսէ մէդ։
* Եւ՛ չայտէ իմիոյ նէր
դործուէն ։ որպէս ասէ
Հաճասարքէր իւրոյ մարմ
նոյն զածաւայելուչ նէր
դործուքին ։
* Ա՛ոա ինչ էրուէ։
Եւ ԻՋԱՆՈՒՆ
իւրումանէր կայ
ծակն. զոր առեալ ու
նելոջ իսեղանոյն։ * Զ
Ջեռն՝ դործոյէ նըշա
նակ. իսկ ունելին՝ հա
ճասոյ ևսիրոյ. զի ոտքօք՝
այսինքն բարի դործով՝
անկեղծ սիրով՝ ևուղիղ
հաճասով պարտէ մերձե
նալ մեզ՝ իձաշակուճն
մարմնոյն քէ։
* Բան։ Եւ՛ ասեմք զկայ
ծակն տիպ մեզ և պատ
կեր։ * Զ։ Կայծակն
տիպէ մեզ. զի ոպ մերձե
նալովն՝ իշխութիւնս մար
գարէին՝ արբեաց զնա՝ ի
մեզանց մարմնոյն և յան

եձկէ ցա

ի * ուածմանէ
իսկ ածուքէք իւրումէր
գիտակ ամ եղելոցն։
* Իսկ թէ ոք ասիցէ.
որով հեռեւ բանն գի
տակէր եղելոցն՝ ինամ,
ասնպէս և հայր գիտա
կէր. ըստ այնմ թէ՝ ոչ
ոք գիտէ զորդի՝ եթէ ոչ
հայր։ ապա զի՞նչ առա
ւել էրէ բանին մրմնանալն։
* Ասեմք թէ՝ հայր գի
տակէր եղելոցն՝ ինամ,
ըստ հաճուքէ կամացն.
բայց՝ ոչ էարչարիւր՝ ի
մարմնի։ նմանապէս և հո
գին սբ. * Իւր բանն
գիտակէր իւրոյն էարչա
րանացն միաւորութէն
՝ի մարմնի։ * Ո՛ր օրի
նակ՝ իմարդկանէ՝ հայրն
գիտէ զկիրս որդւոյն ի
րոյ՝ որպէս զայրոյ բայց
ինքն որդին գիտէ զկիրս
իւր՝ ոպ զիւր մարմնոյն։
* Բան։ Ա՛ք՝ համանգա
մայն և մարդ։
* Զ։ Այսինքն՝ զբնութն
աք սբէս։ այսէ՝ զի մար

ըստ օրում ներգործէ
ածաբար. և արարիչն
բոլորից միաւորիլով ի
բանն։ *Ո՛չ այսոսիկ
այսպէս ասէ։ *Ա՛յլ և է՛
ջորջոզ համեմատու
թիւն։ զի օրպէս հուր
միաւորեալ ընդ ինքեան
բոլորն ի բոլոր նիւթն.
և բոլորն ջիւրաքանչիւր
մասն։ *Նոյնպէս բանն
աճ միացեալ ընդ մար
մինն՝ բոլորն է ի մարդն
միաւորութիւն. և բո
լորն ջիւրաքանչիւր մա
սունս մրդոյն. այսինքն
ի հոգին և ի մարմինն.
և իմաստունս մարմնոյն։
*Ինդեերոզ՝ զի հուրն
միաւորեալ ընդ ինքեան՝
չարչարի՝ անչարչարաբէր։
*Նոյնպէս և բանն աճ
միաւորեալ ի մարմնի՝
չարչարի անչարչարաբէր։
և մեռանի անմահապէս։
*Ա՛ ե ջ ե ր ո զ՝ զի հուր
ընդ նիւթ՝ բնութիւն միա
ւորի. և ոչ արտաքոյ բն
նութեան։ *Նմանապէս
և ճխիզ բանն

ցանաց հոգւոյն, սոյն
պէս և մեր Ճաշակելով
զնա՝ սրբէ զմեզ յամե
ղաց։ *Նակ պատկեր է
կայծակն բանին միաւո
րութեանն ընդ խորհր
մարդոյն։ *Նմ այս զա
նազան կերպիւ։ *Նախ՝
զի կայծակն հուրբ ընդ
նիւթ միաւորեալ. իսկ
ի բաժանին՝ ոչէ կայ
ծակն։ նմանապէս անձր
մին բնութիւն բանին և
մարմնին միաւորեալ է քա.
ւապատրեին ի բաժանին՝
ոչէ քա։ *Ներկրորդ՝ զի
հուր և նիւթ թէպէտ
միաւորին՝ այլ անշփոթ
ճնան էութիւնքն։ նմանա
պէս է և բանին ընդ մարմ
նոյն միութիւնն։ *Ներ
րորդ՝ հուրն բառնայ ի
նիւթոյն զսեւութիւն և
ցրտութիւն, տաքանալով
և չորմ դարձելով զնա։
*Նոյնպէս և բանն աճ
անմեղ և անապականս զ
բար զիւր մարմինն. և զ
բար իսկարութեանն

*Լ՚ասին։

ըն՝ և այրէ, այնպէս և՝ իքա՛ կրկինն ներգործու թի՛ ։ *Նմանք թէ՝ ոպ մի և նոյն հրացեալ նիւ թոյնէ կարելն և այրելն՝ այնպէս մի և նոյն միա ճորութեն էին՝ այսինքն մարդացեալ բանին՝ բարձ րագոյնքն, և նրբասահ կանքն։

*Լ՚աա Տաներորդ։

ՏԱՍՆԱՍՏԱՂ

Տիմիտաւ դարձել. եթէ որպէս ըզմիաւո րութիւն՝ բնութեամբ ասէ. և ո՛չ սուկ անձամբ ։ իսկ յորշորելն զբնութենէն, ամ հարկին լուծանի՛ անօրէնութենին ։ վա՛ զի ամ փրկական ներգոր ծութիւնքն միաւորութեն եղեն ։ ապա ուրեմն՝ ի՛ քակտելն զմիաւորութի՛ն լուծանին և ներգործու թիքն ։

*Քան ։ Ինքն՝ ի ներքս մը

Հ ձխե Հ տէ

*Լ՚ասին։

բանն՝ յաւակացեալ ըզ նութեն իւրով միաւո րեցաւ՝ ի մարմին ։ և ո՛չ առանց բնութե ըստ ո՛չ մանց։

*Քան ։ փոխատարեալ ։

*Լճ ։ Ն՛յլէ փոխադ րեն, և այլէ փոխատա րեն ։ զի փոխադրեա նէն զի փոխատրեան է իբաց փոփոխել զիրն ։ և ո՛չ թողուլ՝ ինոյնու թե մնալ ։ նոյնն է և փո խարկեն ։ իսկ փոխատրեն է՝ որով միաւորի յայլս, և մնայ՝ ինոյնութեան ։ *Նո՛ տես զի ասա՝ փո խատրեալ ասէ զապակա նութե և զմեղաց և զ տղայութե ։ ոպ Հուրն փոխադրէ զնիւթոյն սե ւութի, և զգրտութի։ *Տես դարձեալ ։ զի մի ներգործութիւն ։ զի զոր ինչ մարմնոյն է՝ բանին ասէ ։ և զոր ինչ բնութի բանին՝ զնոյն և մարմ նոյն ասէ ։ իսկ եթէ ոք ընդ դիմացի թէ ոպ զի հրացեալ սուրն կըտ

ձայն և լոյս, բայց են թակայ օդովն հատանեն ի զգայութիւնս մեր, այն պէս և հոտն, և յայտէ ի հնոցէ։ *Եւ՝ զի ոչ կարէ ճանաչել յայլ ենթ թոյ. թէպէտ ծրարին են թակայն իւր։ *Երկրորդ՝ զի միշտ բուրէ, *երրորդ՝ զի յամ կողմն օդոյս թափանցի։ *Չորրորդ՝ զի ամ հոտառելիք բոլորապէս առնուն։ *Հինգերորդ՝ զի ոչ ընծայի վասն բազմաց հոտառելոյն։ *Եւ զի բազում համեմատութիւք առ զշուշանն։ *Եւ՝ զի ոչ յանմարմին հոտոյն՝ և՝ իմարմին ճաղկոյն միւնջ շուշանն. այն պէս և յանմարմին բնութեանն՝ և՝ իմարմնոյն միւնքն։ *Երկրորդ՝ զի՝ ի բաժանիլ հոտոյ՝ ի ճաղկէն՝ ոչ ի շուշան, կամ վարդ։ այնպէս և՝ ի բաժանիլ բնութեանցն՝ ոչ ի քո։ այլ մերկ ած. կամ եթէ ասիս

*Ի ՍԱՂՄՈՍՔ

տել։ *Հ՝ Ի՝ յինքն՝ ի բնութիւնս միաձուլել ուստեք մեզ զմիաձուլութեանն իւր։

*Բան։ Այս ծղիկ դաշտոյ։ *Հ՝ ճաղիկ՝ ըզվարդն ասէ։ կամ դաշտ զմարդ կային բնութիւս զեկոյց։ յորմէ եղև՝ն մարմին, զի ոչ գիտեաշատակաց բուրեն հարկան է. այլ զպատկէն աբրահամու։

*Բան։ Ճ ուշան հովոյց։ *Հ՝ Այ կարմիրէ և ըս պիտակ։ զորոյ զկերպն ոչ զգեցաւ սաղոմոն յամենայնի փառս իւր։ և ոչ զայնմ շուշանէ՝ ասէ՝ որ ի ջրոյ ելանէ, որպէս զեղէն և սպիտակ. զոր ծաղիկ ծովային կոչեն։

*Ո՝ ի բանն ած էառ մարմին՝ ի ցամաք և յան մեզ արեն կուսին. և ոչ ի խոնաւուտ ելից ոյ մեզ։

*Բան։ Այս հոտ անմարմին եւն՝ ի նմանէ իրէ։ *Հ՝ Այ անմարմին եւն՝ ի նմանէ

ԺԱ՚ ՈՒՐԱԽ ։

Յայսմ՝ զեռ տիքի՛ եւ զաւազելինսարի եղծանի՛ զաւազանդան ։ որք շփոթել եւ անհատուցը մի փոյթալին քննուի՛ իջեն ։ * Եթե տեսանի զի անուշադիւն ասէ զգ Յիմարինն քի ։ եւ զնոյն մարմինն եւ զՀոգին՝ օձեալ ածային բնութեամբն ։

* Սակայն՝ ոչ մարմինն փոխել՝ի մարմին դիւյն ։ եւ ոչ բանն յաճուքե նէն ։

ԵՐԿԻՆ ԲԱՆ ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԲ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԳ՚ ՈՒՐԱԽ ։

Յայսմ՝ զեռ տիքի՛ եւ զաւազելինսարի եղծանի՛ զաւազանդան ։ որք շփոթել եւ անհատուցը մի փոյթալին քննուի՛ իջեն ։ * Երբ տեսանի զի անուշադիւն ասէ զգ Յիմարինն քի ։ եւ զնոյն մարմինն եւ զՀոգին՝ օձեալ ածային բնութեամբն ։

* Սակայն՝ ոչ մարմինն փոխել՝ի մարմին դիւյն ։ եւ ոչ բանն յաճուքե նէն ։

ԵՐԿԻՆ ԲԱՆ ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԴ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԵ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԶ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԷ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԸ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԺԹ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

Ի՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԱ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԲ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԳ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԴ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԵ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԶ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԷ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

ԻԸ՚ ՈՒՐԱԽ ։

՚Ի մարմնի ։

* բան ։ Ի՚նուշահոտու՛ ։ * լՃ ։ Ո՚ փրկական ներ դործուքիան ասէ ։ ըստ որում զՀոտ գարշուքե որ յեճայէ՛ ըսփուեցաւ՛ ի բնուքիս մեր ։ անուշահոտ արար սրբուքէն իւրով ։ լուծանելով՛ ի նախնական պատժոցն ։

* Ա՚ տես Ա՚եփսան էրմէ ։

Ի

ստեղծեալ առանձնապա
յարգանդէ կուսին. և՛ի
նմա բնակեալ բանին.
և մինչ՛ի յարուցին ապա
կանգնեցեր սակն մերմին.
ապա վասն չարչարանացն
կեաց յարութիւնն պըր-
կեաց զնա և ամբարձոյց
ընդ երկինս և անբանակոչու
թեամբ միայն. և իշխա
նակից իւր արար զնա:
*Բան Պարզաբար. *Լծ.
Յատարակաբար:
*Բան. Սուտ: *Լծ. Ա՛ն
այն:
*Բան. Հաւատան խոս
տովանեալ: *Լծ. այն
սակ, զոր սակ քո. որ
խոստովանի զիս առաջի
մարդկան, խոստովանե
ցից և ես զնա առաջի հօր
իմոյ:
*Բան. Ուխտք են որք ըն
դիմանան. *Լծ. կամ
զուղ զաւիտեց դասան ա
սէ, կամ զբանս սուրբ
գրոց, որք ուսուցանեն
ամ մարդացեալ խոստո
վանել զքրիստոս:
Եճիս Բան

ընդդէմ երկաբը
նակացնէ. որք ոչ ասեն
զբանն ամ մարդացեալ.
այսինքն բնութիւն միաձո
րեալ: *Լծ. ասեն մերդ

*Լ՝ ուծմունք

*Բան. Տնապանակ վկայ
ութիւն. *Լծ. Ո՛ր զքեզ տը
պաճուճէր տապանակին,
կանգնոցն ջափ հինգ և
կէս. որ նշանակէ՝ զգա
լուստ միածնին՝ ի վեց
երորդում դարուն:
*Բան. Ընչիւոք ճնացին
բնութիւնքն. այսինքն՝
գոյացութիւնքն: *Լծ.
Յատարակ բնութենէ՝ ի
մակամատածութեան. իսկ
յատկացեալն բնութենէ
՝ի գոյացութիւն. *Աստի
բերէ՝ ի վե՛ր թէ՝ այսինքն
գոյացութիւնքն. իբր՝ երե
հեալ բնութիւնքն՝ ի քո՛,
զի մի՛ կարծիցես զընդ
հանուր բնութենէն:

*Ա՛ ուս Աբիւոտան էութիւն:

ԸՈՒՍ ԸՑՅՈ

ընդդէմ երկաբը
նակացնէ. որք ոչ ասեն
զբանն ամ մարդացեալ.
այսինքն բնութիւն միաձո
րեալ: *Լծ. ասեն մերդ

վասն *ՁՈՒԱՅԹԻ։

դու՛ք լինի՝ եթէ այլևս քա
զա՛ք լինին անկրկի՛ք։
*Կամ մանաւանդ թէ՝ այ
մենայն անօրէնու՛թ ան
մերոյ խանգարի՛. ոչ ու
ստացանէ՛ յաւէտ կայոդ։
*քան։ Նա՛զք։ *լծ։ Ա՛ր
գայթնէ. ոչ թուչնոցն։
*քան։ Ա՛ր անուսումնու՛թ
և խաւարամ՛ ըմբռնելն
և մ՛ևաց տղմով շաղախել։
*լծ։ Ա՛րուք ըմբռնի՛
կամ ձանձրի՛ աճ։ Կմոռա
մամբ. ոչ նահապետքն։
և այժմ՝ քրիստոնեայք։
կամ տեսու՛թ մոաց. ոչ
առաքին փիլիսոփայքն.
և մեծն աբրահամ. որք
երևելեօքս՝ զաներե
ւո՛յթան այ իմացան։ *Կամ
կամ մաքու՛ր վարու՛ք.
ոչ որք բնական օրինաքն
հաճոյացան այ։
*քան։ Ո՛ր ոչ որ առնու
դու. ոչ առեալ։
*լծ։ Ո՛ աստ՛ածու՛թե
փառն ասէ. զոր ոչ ոք
էր առեալ՝ իյերատեղ՛ա
կանացս։

Եձխ վան

*Լ ուածմունք

աճ մարդացեալ խոստո
վանիլ զքո։
*քան։ Կամ ոչ յօնիւ՛ք։
*լծ։ Ո՛ւ յիմանալ զանո
րանօք ճշմարիտ բանից՝
տան մեզ արիանալ։ *Կամ
թէ ոք ասիցէ, զինչ ու
նի զանազանու՛թի աճ
մարդացեալ ասելն, կամ
մարդ աճացեալ։ Ասեմք
թէ՝ մարդ աճացեալ ա՛
սելն՝ ոչէ խոստովանիլ
զքո՝ աճ։ այլ՝ է՛ իմար
գարկից չափն իջուցա
նել։ ոչ Ո՛վսէս կոչեցի՛
Ա՛ճ փարաւոնի. և այլ
մրջերկքն։ ըստ այնմ՝ ես
ասացի՛ թէ աճ՛ք էք։
*Կամ դրէ՛, մի՛ ոք ըզ
նա պաշտե՛մք մրդապաշ
տու՛թէ երևիմք խոստո
րել։ *Կամ ոչ միայն մե՛ք,
այլ և հրեշտակք՝ որք ն՛ը
մա երկրպագա՛ծ են, ան
գիտացե՛ալ՝ի մարդապաշ
տու՛ն անկանին։ *Կամ՝
զի այլոցն օտար՝ իմի՛ն
երկրորդու՛թին՝ երկր

Ա

ԺՈՒ *Ա՛ոուն.
որ եառես զնա՝ եառես զՔ
Տ՛այր: և դարձեալ, զի
նմարե՛ զէութիւնն
Տ՛օր: զի թէ գո՛յ
Ոչդի՛ գո՛յ և
Տ՛այր:
*Ա՛ոս Աբրահամեան էրուէ:

ԿՈՉ ՀԱՍՈՒՆ
տորիէ՝ ոչ միայն
զհակառակի բանն թե
րեւս հանել, այլև զիւրն
հաստատել. և սոյնպէս
արար տուրքն Կիւրեղ:
*բան: Օ՛ այն ասեմք
փառս ունիլ Աշմարիտ:
*լծ: Ա՛յսինքն՝ այնէ
Աշմարիտ փառք, զի ա՛
սեմք ՝ած մարդացեալ.
ք թէ շնորհօք յ՝ած այնն
փառան ելեալ:
*բան: Բ՛ընեալ, և
վերստին ուսանիլ կամե
ցեալ: *լծ: Օ՛ի գիտու
թիւ և մուածութիւ ոչ
գիտէին զնիկիականն:
*բան: Ա՛ռաքեանքն և
եաճ մար

*Ի ուծմանէ
ա՛ր այսօրիկ ո՛չ կարէր
առնուլ զնա՝ մերձկայինս
բնութիւ:
*բան, Ա՛մ իրօք: *լծ.
Ա՛մ հարկիւ. կամ ըս
ուսուցութեամբ:
*բան: փորձեցայք: *լծ,
Վաստատեցայք: կամ
ընտրեցիք:
*բան: Ա՛ր իկերպարանս
այէր, ո՛չ ինչ յատկու
ատկուի համարեցաւ ըզ
լինիլն հա՛սասար Ա՛յ:
*լծ: Կերպարան՝ զէու
թին ասէ, և հա՛սասար՝
զբնութիւնն:
*բան: Ծո՛ւ և ո՛չ լինիլ
ասի Թերևս: *լծ: Ա՛յս
ինքն թէ՝ Ի բնութին
նմանութի՛ ո՛չ ասի. այլ
նոյնութի՛: *Ա՛նանապա
և ո՛չ լինիլ ասի, զի ո՛չ
կարէ ասիլ թէ՝ մարդն
մարդ եղև: *Օ՛ի ե՛
ղե՛ն և նըմանն՝ զայլ
իրս նշանակեն:
*բան: Ռանզի նըկարա
գիրէ էութեանն Տ՛օր:
*լծ: Օ՛ի ոչ ասէր,

՚Ընա ասեն ըստ անձինն. և ոչ ըստ միաւորութե բնութեցն։

*բան։ Ո մարմնոյ և զաս տուածութե գիտելով զտարբերութիւնս։ *լծ։ Ո ի թէ շիտիթեալ էին բնութիքն, ոչ կարէաք ասել զնա ամ մարդա ցնալ։ *՚Ընանգի որպէս չարչ էարաչար բաժա նելն, նմանապէս էար և վատթարչ էարաչար միաւորելն։

*բան։ ՚Այք բնակեցաւ ամ լրումն ածութեանն մարմնապէս։ *լծ։ Ո. յ ինքն՝ որ ըն էութի՝ բնութի՝ զօրութի՝ և ներգործութի՝ միաւորելոյ՝ իմարմնի։ զի ՚ի միասնական երկրոր դութեն մինն ոչ նըւազ ու նի քան զերկուսան։ և ոչ երկուքն առաւել քան զմինն։ վասն՝ ածութեն ասէ։ *Ասկ բնակիլն կըզ կինէ։ զի է բնակեալ՝ որ ասի այլապէս։ ոչ մարդ եղծ ա ՚ի տա

*Ի ուածմանէ

մարդանային բանին։ *լծ։ ՚Ընդ դէմ ապօրինարին։ *բան։ Ո՛չ մըդէ առնուլ ոչ մերձաւորութե։ *լծ։ ՚Ներաւոր ասաց թէ զգ մարդն էառ, և յարակ ցեաց յինքն, և բնակե ցաւ ՚ինմա, և պատճա ռից իւր արար զնա։ ՚Այսինքն՝ յորժամ բանն աճ երկրըպադի յամենե ցունց, ըստնին և մըդն։ ոչ ծիրանին ընդ թագա ւորին։

*բան։ Կամ իշխանութե։ *լծ։ ՚Ո՛չնէ զըր ասաց. տըւաւ ինձ ամ իշխա նութի և գաւառութե թի. որպէս Ա՝ովսէս իշ խէր ՚ի վերայ տարերաց։ *բան։ Կամ կամ միայն զգ Ոըդիութե հոմանու նութի։ *լծ։ ՚Ո՛չ յ՝ եր կաբնակացն է. որք ՚ի յանձն բանին ասեն կայ ացեալ. այսինքն ՚ի յԱր դհութին. և ոչ բնու թե վիաւորեալ *Ո՛չ յԱր ՚ի Ոըդէ՝ ՚ի Տ՚ր՝ և ՚ի

ժո՚պ * ա՚ուխն։

զի յորժամ ասեմք՝ Ոչ՝ ցնա՚ ա՚մանուէլ՝ զբո՚ ղ ար մարդացեալն Ի՚Ն՚ ն՚ը շանակէ ։ * ա՚մանապէս՝ յորժամ ասեմք՝ մարդ է՝ Ոչ՝ Ի՚Ն՚ է՝ Ոչ՝ հա՚ ման գամայն ած մարդացեալ ասեմք ։ * Ի՚ յ՚ պէս և երբեմն ի բոլորէ զման՚ նշանակեմք ։ ոպ՚ յորժամ ասեմք՝ Ոչ թա՚ ղեցաւ՝ որ միայն մրմինն էր առանց հոգւոյ ։ եւ թէ՝ Ոչ էջ ի դժոխս ։ որ միայն հոգինէր ա՚ ռանց մարմնոյ ։ * ա՚մանա՚ պէս և աստ՝ Ոչ՝ ըզ միայն մարմինն նշանա՚ կէ ։ այսինքն զմարդկու՚ թին ։ ուր բանն ած ըզ նակեցաւ ։ այսինքն՝ միա՚ ւորեցաւ ։ և գնահեալ ասէ՝ վ՚ ան շփոթ խառնը մանն, ոպ՚ հոգւոյն ընդ մարմնոյն ։

*բան ։ ոպ՚ զի թէպէտ և բանին ձև այապիսի ե՚ զանակօք գայ, ոչ կարա՚ ցեալ այլ ունել ։ և ոչ եմծ զիրացն

*ի ուծմանէ

ձարի ։ կամ՝ ի հանդերձ ձի ։ * ինակ ասա՝ գնահել ասէ մարմնապէս ։ որ է պատէս ։ * ի՚ն թէպէտ ասա գնահել ասէ, ըզ միաւորութի գնութեցն ոչ բաժանէ ։ և ոչ երկու ութի զիմաց առնէ ։ ոպ՚ հոգին ի՚մրմինն ։ * ինակ զի ասէ՝ ի՚քս գնահեցաւ ։ քս աստ ի՚մանէ՚է ։ օրի նակաւ տես զասացելդ ։ ոպ՚ ի հոգւոյ և ի մարմ՚ նոյէ բոլոր մարդն ։ և եր բեմն ի՚մանէ բոլորն նը շանակի ։ որպէս յայն որ ասէ, Չեզոգի մանկ՚ ես ձպ տոս ։ և երբեմն ի՚բոլ՚ ր՚ ման նշանակի ։ ոպ՚ յայն որ ասէ, արտաքին մրդս մր ակաւնայ ։ որ է մարմինն ։ ներքին մրդն զօրանայ, որ է հոգին ։ և երբեմն ի՚մանէ՚ ման նշանակի փոխաբերութ՚ ։ որպէս այն թէ՝ առ քեզ ամ՚ մարմին եկեսցէ ։ այսինքն հոգի ։ * ա՚մանապէս իմա՚ և ի վե՚ ՏեառնՏ մերոյ ։

զերացն վնասել բնութ-
*լծ. Կանխեն ձև՝ զկեր
պարանն ասէ՝ և զբառն,
որ թէպէտ բնակութ ա-
սէ, ոչ կարէ այլ դէմս ու
նել. և ոչ զմիամտութ բը
նութեցն բաժանել։
*բան. Ա. իմակէց. *լծ.
Ա. իմակ զբաժինն ասէ,
և զհաղորդութ-
*բան. Տեսանեմք շարա
մանեալ առ միութ-
*լծ. Ա. յսինքն՝ ոչ զայն
սեմք ասէ՝ որ ըստ պար
զութ է միութ, այլ զմիու
թին որէ խառնմամբ։
Ա. զի թէ զնա զնաւնելոյն
զայս ինչ՝ի յայն ինչ ա-
սեմք բնակիլ՝ միութին ոչ
վնասէ. այսինքն՝ ոչ բա
ժանէ. ոչ՝ իդէմս և ոչ
՝ի բնութ։
*բան. Տնօրէնութիւն։
*լծ. Տնաեւութ, կամ
մարդկութ, կամ միաձո
ղութ։ *Ուսանողին
բարն, խոնարհաբար։
*բան. Ամէն յն հասակի
և իմաստութ և շնորհի։

*Ա. ուսմունք

*լծ. Ա. նորոգ զբեօթն
արիեան զօրութին ասէ։
կամ զկարողութի ըմբռն
էլապօրծուեցն։ Ա. զի
ոք երեք հեձեաձոց պա
տասխանեն. որք առանց
հգւոյ՝ կամ անմիտ՝ կամ
առ աչօք աստղին զմար
դեղութիւն բանին։
*Ծ ի ամուսն մարմ
նոյն է. և իմաստութին
մասցն. իսկ շնորհն հո
գւոյն։ *Պատրաստել ըզ
դէմ դեստորի՝ որ կամի
ասել մարդ կազմեալ.
և յետոյ ըստ մեզ իմաս
տութ մուծ, և շնորհօք ըս
քանչելեց սիւն սիւն ածե
ցեալ։ և ըզդէմ այնց՝ որք
ըմարմնոյն սկսանիլ ա-
սեն զբանն. և ըզ մարմ
նոյն հանիլ զշնորհս և զի
մաստն բունին յանկարու
թէ՝ի կատարումն երեալ։
*Որոց յայտնի իսկ առ
նէ լուծուն։ *Ընդ
դէմ առ աչօք աստղացն
ասէ, թոյլ եա ըզ բնու-
թ ամենի ածիլ մրմնոյն։

մզք մարդ գոյացած ։ *Ա՚պա ուրեմն կարօղ էր Ի՚նոյն ժամն ծնեալ դեան կատարեալ հասակաւ կայ և իմաստութիւն և ընդհին երեւիլ ։ այլ այն օտարէ Ի կարգէ բնութեանն ։ որպէս ասէ ։

*Քան։ Ինքն ասէ և յոյժ վայելչաբար ։ *Լծ՚։ Ելից զուարթ ասի՝ ըստ որում պարտէր երջանկել և մտանել Ի փառս ։ և պարտ ասէ քի երջանկին վասն մեր ։ և ածաբանն՝ ածէ խաչեալ և ածէ երջանկեալ ասէ ։ *Լե՚ յոյժ վայելէ՝ այս վասն կրկին պատճառի ։ *Ա՚ռաջին, զի նոր Ի կար էր մարմինն որ երջանկիւր ։ ապա ուրեմն մարմնոյ իւրոյ երջանկանքն՝ իւրեին երջանկանք ։ և ոչ այլոմ ումեք ։ որպէս զոյ մարմնոյդ երջնկանքն քո էն և ոչ այլոց ։ *Լուկ ։ Ելից զարդ ասէ Ի երջանկանէն ։

*Ի ածմունս

*Ընդ դէմ անկաարիցն ասէ, ամենակատարէ բանն Ա՚յ, և ոչ կարօղ ։ *Ընդ նեստորի ասէ, սակաւ սակաւ զկերոյ Ա՚ծութեն երեւումն յայտնէր ։ այսինքն զի կատարեալ էր Ի նմա էութի Ի իմաստութեն և էութի շնորհին Ի կէտ յերղանեն իւրոյ ։ այլ ընդ մարմնոյն հասակի երեւեցոյց զիմաստութին և զշնորհն ։ այսինքն զգործ իմաստութեան և զգործ շնորհին ։ *Ա՚պա ուրեմն մեք զիմաստութի և զշնորհն զօրութի ունիմք առ մեզ ։ և կեսոյ ներգործութի բնականաբար ։ իսկ նա և ըստ մարմնոյն հասակի կատարեալ էր քան զմեզ ։

*Ո՚վ յանկատարուն տգնկականին, և զգոյացականին, ապա Ի կերուցն եւանեմք բանականին ։ *Սակ նա Ի կէտ յղեաց Ի իւրոյ կատարեալ անդա

մզք մարդ գոյացած ։ *Ա՚պա ուրեմն կարօղ էր Ի՚նոյն ժամն ծնեալ դեան կատարեալ հասակաւ կայ և իմաստութի և ընդհին երեւիլ ։ այլ այն օտարէ Ի կարգէ բնութեանն ։ որպէս ասէ ։

*Քան։ Ինքն ասէ և յոյժ վայելչաբար ։ *Լծ՚։ Ելից զուարթ ասի՝ ըստ որում պարտէր երջանկել և մտանել Ի փառս ։ և պարտ ասէ քի երջանկին վասն մեր ։ և ածաբանն՝ ածէ խաչեալ և ածէ երջանկեալ ասէ ։ *Լե՚ յոյժ վայելէ՝ այս վասն կրկին պատճառի ։ *Ա՚ռաջին, զի նոր Ի կար էր մարմինն որ երջանկիւր ։ ապա ուրեմն մարմնոյ իւրոյ երջանկանքն՝ իւրեին երջանկանք ։ և ոչ այլոմ ումեք ։ որպէս զոյ մարմնոյդ երջնկանքն քո էն և ոչ այլոց ։ *Լուկ ։ Ելից զարդ ասէ Ի երջանկանէն ։

*Ի ածմունս

*Ընդ դէմ անկաարիցն ասէ, ամենակատարէ բանն Ա՚յ, և ոչ կարօղ ։ *Ընդ նեստորի ասէ, սակաւ սակաւ զկերոյ Ա՚ծութեն երեւումն յայտնէր ։ այսինքն զի կատարեալ էր Ի նմա էութի Ի իմաստութեն և էութի շնորհին Ի կէտ յերղանեն իւրոյ ։ այլ ընդ մարմնոյն հասակի երեւեցոյց զիմաստութին և զշնորհն ։ այսինքն զգործ իմաստութեան և զգործ շնորհին ։ *Ա՚պա ուրեմն մեք զիմաստութի և զշնորհն զօրութի ունիմք առ մեզ ։ և կեսոյ ներգործութի բնականաբար ։ իսկ նա և ըստ մարմնոյն հասակի կատարեալ էր քան զմեզ ։

*Ո՚վ յանկատարուն տգնկականին, և զգոյացականին, ապա Ի կերուցն եւանեմք բանականին ։ *Սակ նա Ի կէտ յղեաց Ի իւրոյ կատարեալ անդա

Ա՛ստ Ղուկասեան Եր՛ր։

Ա ՅՈՐՈՒԿՆ Ա

րեքեան աստուա
ցեալ Ճառք՝ են ընդէմ
բանից մարկեղոսի,
և այլոցն՝ որք ազդու
ասացին զբանն. և ո՛չ
կատարեալ անձամբ։
այլ ունի բանս մեր յօդս
հասեալ ապականի, նը
մանապէս և զբանն աս
ցին՝ Իմարմնի բնակել.
այլ ո՛չ Ինոյնութե մը
նացեալ։

*բան. Յարացոյց։ *լծ.
Օրինակին, այլէ վկայու
թէ հաստատել զբանն,
և այլէ օրինակաւ.

*բան. Ակաց ճեաց։ *լծ։
Ակացն՝ Իներկայնէ,
և ճեացն՝ յատպագայն։ Ց
թէ՝ միշտ անփոփոխելիկ
բանն Ա.Յ *Աւրէլ,
եկաց հուն թէ նոյն. և
ճեաց զօրս թէ նոյն։
*Ա.յսինքն՝ զի բնու
էական և զօ

*Ա՛ստ.

էարեցելո՛ն մարմնի՝ զոր
էարչարանս ո՛չ դիտօղ։
որպէս հուրն ըն իւրում
բնութեանն ո՛չ էարչա
րի. այլ նիւթուին էար
էարի. ոյնպէս և հոգին
ընդ մարմնոյն։ *Ա՛ստ
ջինն՝ ընդդէմ արիո
սի։ *Աւրկրորդն ընդ
դէմ նեստորի։ *Ա՛ն
դիտել աստ՝ զո՛չ զգալն
ասէ, և զո՛չ կրելն։
*Ա՛ն տես՝ որպէս մատա
նեաւ կինքէ ըզՃառդ։
զի քանիցս անգամ եթէ
մարդ անո՛ւանի Ինբ զը
րոց. այսինքն՝ եթէ բը
նակիլ ասի, թէ ամե
նեքեան, թէ էարչարեալ,
և յայլ ամ անօրէնու
թիւնան, բնութէ
խոստովանիմ ասէ
զքո՛ւ, կարկեցին
ատ երկաբը
նակեցո։

*Ա՚ոմտանէ

և զօրու թիք և փառաւք՝ եկաց ի նոյնու ե. ոմն յա ռաջ քան զմարմնա նայն։

*բան։ Ռահուէլ յոսէ ւոյ սրբոյ։ *լճ։ Ա յ ինքն՝ անխառն և զուտ ոսկի. զոր ըստ ձևոյ և ըստ չափոյ տապանակին կազմեաց և եդ ի վերայ նը։ որպէս այժմ ի նորս սեղանն սրբութե ի վեր սեանն. ուստի Ա՚ձախո սէ լինէր։ և յորժամ քահանայապետն զարիւն ողջակիզացն Հուդայեանը ի նա՝ քաւէր զմեղս։

*Ա՚ան որոյ քաւութի կոչեցաւ, որ և մերձ կամ սրբութի, որ նոյնն է յորժամ ի զանազա նուէ չարեցն ազատիմք մի և պարտ լինիմք բա րութե։ *Ոսկ յայտնի տեղւոջ քաւ լինի, բաց բարձականէ։ իբր թէ՝ մի լեցի *Ոսկ երկու քե րօբէքն՝ էին յերկուսին պլուխան տապանակին.

Ա

*Ա՚ոմտանէ

և զօրու թիք և փառաւք՝ եկաց ի նոյնու ե. ոմն յա ռաջ քան զմարմնա նայն։

*բան։ Ռահուէլ յոսէ ւոյ սրբոյ։ *լճ։ Ա յ ինքն՝ անխառն և զուտ ոսկի. զոր ըստ ձևոյ և ըստ չափոյ տապանակին կազմեաց և եդ ի վերայ նը։ որպէս այժմ ի նորս սեղանն սրբութե ի վեր սեանն. ուստի Ա՚ձախո սէ լինէր։ և յորժամ քահանայապետն զարիւն ողջակիզացն Հուդայեանը ի նա՝ քաւէր զմեղս։

*Ա՚ան որոյ քաւութի կոչեցաւ, որ և մերձ կամ սրբութի, որ նոյնն է յորժամ ի զանազա նուէ չարեցն ազատիմք մի և պարտ լինիմք բա րութե։ *Ոսկ յայտնի տեղւոջ քաւ լինի, բաց բարձականէ։ իբր թէ՝ մի լեցի *Ոսկ երկու քե րօբէքն՝ էին յերկուսին պլուխան տապանակին.

*Ա՚ոմտանէ

ոպ ի գերեզմանն փըրկ չին՝ մի ի անարիցն՝ և մի յանուտիցն էին նըս տեալ։

*բան։ Ռարեխաօսաւ հ յր զՅ՚ն։ *լճ։ Ռարե խաօսելն Ա՚ի ոչ նըւաս տաբա՛րէ, որպէս ծառայ աւ տէր. զի հանապար է ձօր. այլ զի միաւորեց զբնութիս մեր ընդ ի բում աճութեն. և մը նալով անմեղ և անարատ ել ի խաչ, եհեղ զանա պական արիւնն իւր՝ և ընծայեաց այ հօր. և նովաւ հաշտեցոյց ընդ մեզ զհայր։ իսկ նոյն հե ղուն արեանն և խոց ած՛ք բեհեռացն վասն մեր՝ միշտ անմոռաց են առաջի աչացն Ա՚ր։ ո՞ րով հաշտի ընդ մեզ։

*Ոյնպէս բարեխօսելն Ա՚ղւոյ։

*բան։ Ա՚երացեալ և ընբ ծացեալ։ *լճ։ Ա՚երացել էր յերկրէ. իսկ բարձ ացեալէր մեծութիք։

սերօբէէք շուրջ զնովաւ
զերեք սրբեանն երկիւղին
փառաբանութիւն։

✤.....✤

*Ա՛ստ հրաշագործութիւն։

✤.....✤

ԱՌԱՋԻՆ

և այս ընդ դէմ
նոցայն՝ զորս ասացաք ։
*Բան։ Ի լերինց սուրբ ։
*Լծ։ Ի՛նչ ընդդէմ
մանկտահաս է, որ ասաց
այլ ոմն արարիչ երկնի,
և այլ ոմն երկրի։
*Բան։ Բուռն հողմ հարաւ զսաստանէն։ *Լծ։ Ի՛ստ ձայն
ուին այնչ իմացուա՛ծ՝ զի
մի՛ երկիցեն Առաքեալքն
Քրիստոսի՝ զի տէր ծով
եւս ոչ էր կ՚երեալ ըզ
գլուխ վիշապին. և ո՛չ մի
դոյ իշխանութիւն տալ եւս
կոխել զօձս և զկարիճս ։
վասնորոյ հրամայէ բուռն
հարուլ զսաստանէն։ *Ասէ
որ սուտ՝ ի տանուրէնութիւն
զի առակի՝ ստնպէս լիցի
ցի. զի մրդղուկ ոչ ունին ցե

ՀԱՑՄԱՆ ՅՕԹԵՐՈՐԴ

ԱՌԱՋԻՆ

*Բան։ Ընդ ոտն
թիւն մեղաց մերոց
*Լծ։ Ի՛ստ ջրից օրինա
կաց քաւութիւնէր քո՛ւ
*Առաջին՝ զի քաւու
թիւնն այնէր ոսկի՛ ա՛ր,
և եղև քաւութիւն ձուլ
մամբն. և ճեաց՝ ինոյն
ոսկիութենէն։ *Նմանա
պէս և բանն ա՛ծ եղև
մարդ, և ճնաց՝ ինոյն գե
րագոյն փառս Աստուծն
անփոփոխ։ *Երկրորդ՝
ըստ կոչմանն. զի կոչե
ցաւ քաւութիւն։ *Սոյն
պէս և տէր մեր կոչի քա
ւութիւն. ըստ այնմ՝ նա
է քաւութիւն մեղաց
մերոց։ *Երրորդ՝ ըստ
լերին. զի քաւէր զմեղս
ժողովրդեանն։ *Ն՛ե
ւր մեր սրբութիւն ա
րար մեղաց մերոց։ *Չոր
րորդ՝ ըստ տրութեան։
զի երեքեւին քերօբէէքն
շուրջ զնովաւ՝ իսպասու
կային։ *Ն՛ե զոր մեր
յո՛ք ես եաես եսայի նըս
տեալ՝ ի վերս աթոռոյ. և

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա.

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա.

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԺԹ. Օ *Ո՞ւսին։

իւր։ և դարձեալ։ ասէ, առաքեաց զբանիւր և բժշկեաց զնոսա։

*բան։ Ի մոյծ զնաս Տա ճառեաւն ։ *լճ ։ Ո. յս ինքն զմիտս մեր ի յայտնի տեսութիւն ։ *Նմ ձեռն կոչի վ ի կրկին պատճառ ։ *Ոսկ՝ զի ձեռն ի յեսուէնէ մարմնոյն ։ և Որդինէ յեսուէնէ Ծօր ։ *Արկրորդ՝ զի ձեռք առնեմք զամ ինչ ։ և Ձայր Որդւով արար զամ եղեալս ։ *Նմ ոպ ձեռն մովսիսի ի ծոցն իւր ։ չ և ես էր բորոտեալ, ար տաքս Հանեալ երևեցաւ բորոտ ։ և եդեալ ի ծոցն նոյն բորոտութէն և Հա նեալ ի ծոցոյն արտաքս ապա երեւեցաւ մա ։ *Ո. յսպէս և տէր մեր մինչ դեռ էր ի ծոց Հօր այսինքն յեսուէն Հօր, Ո. Ճառայեցուց մա րդ թէ էր ։ և յորժամ էկ յա նայնոսի, ապա երեւեցաւ մարմնով ։ և դարձեալ

այլ բարկութէին Ո. յ ձեայ իւր ։

*բան։ Ո. յլ ոչ եկայ մը նաց օձ ։ *լճ։ Ա՛չ զայն ասէ թէ՝ զմարմինն ար տաքոյ թողեալ՝ միայն բանն անմարմին եղ յեր կինս՝ ըստ ոմանց ։ այլ զի էջ յառնայնութիւն և՝ ի ծառայի կերպս, խա չեալ մեռեալ և թաղել և յարուցեալ մարմնով ։ և յետ այսորիկ նստեալ ՚ի փառս աճմուճ իւրոյ նո վինամրմնովն՝ ոպ էր նախ ։ ըստ այնմ փառաւորեա զիս առ ինքն փառօքն զոր ունէի ։ և այլն ։

*Ո՞ւ Ա՚ղաւանդութ ։

Ո.ՈՒՍ Ո.ՅՈՒ

է՛ և ես ընդդէմ առացեալ Հերձ ուածոցն ։

*բան։ Ձեռն և աջէկ Ո՛ր դի Ծօր ։ *լճ։ Ո՚ա այնմ, փրկեաց զնա աչ

ժո՛ղ * ա՛ստն։

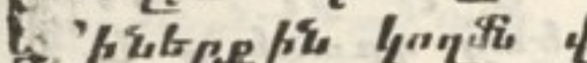

ա՛ստ հօրն ահագնութ։

* բան։

Ջ Ո Ղ Ա Ս Տ

հաճախագոյացմունք
դէր ՝ի՛ն, և ո՛չ ՝ի մարդ
բնակեցաւ բանն այ ։
* լ ։ Որք պօղոսի առա
քելոյն են, և նեստո
րի հետեւողին նորին,
զի միանգամ աճապազեաց մրդ
աւեր զ՝ի՛ն ։ և միւսանգ
բնակութեամբ ՝ի՛ն ։
* ո՛ր կամէր խոտոր
մամբ ուղղել ապօղինա
րոս ։ * ի՛սէր, երկրպա
գեմք ո՛չ մարդոյ աճա
պազեսի ։ այլ ի՛ յ մրմ
նազեսի ։ * ի՛ն զեր
կոսեանս զայսոսիկ խոտե
լի եղոյց ի՛ն աբրանն գը
երիզս առելով ։ այլ մեք
երկրպագանեմք որպէս
ի՛ յ մարմնացելոյ ։ և մր
դացելոյ ։
* բան ։ Յամենեցուն ո՛չ
դուշնաքեօք վկայեալ
եձև յու

* լ ։ ուծմունք

նովին մարմնով եմուտ
՝ի՛ներկին կողմն վարա
գուրին ։ և՝ իմիւսանգամ
գալստեանն՝ երեքեսցի
փառօք հօր՝ և հրեշտա
կաց սբց ։
* բան։ Ո՛ր և զգոյնըն մեզ
առանց ՝ի բաց դնելոյ ու
նելով ։ * լ ։ Ո՛յսինքն
զերմինն ։ զինովինմարմ
նովն եկեսցէ ։ ուստի յայ
տէ, հայեսցին ՝ի՛նա որք
խոցեցին ։ զի մեղաւորքն
ո՛չ կարեն տեսանել ըզ
փառս ի՛ն թէ նորա ։
այլ միայն երանելիքն ։
որպէս ասէ պօղոս ։
յերկրորդումն առանց
մեղաց յայտնես
ցի ։ որոց ակն
ոնին նմա
՝ի փրկու
թիւն ։

ԺԱ. ՈՒՐԱԲԱԹ

ԾՈՒԹԻՒՆ ։ *ԼԶ ։

Խորհրդածուն՝ խորհելով դակից և խորհրդապետս ։ ոչ զայն ասէ թէ՝ զաջխիկայ քանզ ասացեալ է ոտից ։

*Բան ։ Ասէ ցնոսա եղեն հաղորդք Ա. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ։ *ԼԶ ։ Ա. կին է որ ասէ, որպէս դու Հայր յիս և Ես ՚ի քեզ, այսպէս և սոքա ՚ի մեզ իցեն, *Եւ դարձեալ ըստ այնմ որ ասէ, եթէ ժառանգ՝ և ժառանգակիցք Քրիստոսի ։

*Ա՛ստ Ա-ԼԻՒՓԱՆԵՒՍՒՔ ։

*Բան ։

ԼՍՈՒՐԴ ՈՒՐԱԲԱԹ

ԾՈՒԹԻՒՆ ։ *ԼԶ ։

Խորհրդածուն՝ խորհելով զի Տէր ասէ, ոչ ասէ թէ՝ ես ՚ի քեզ, այլ ասէ թէ՝ Հայր յիս և Ես ՚ի քեզ, զի

ըահաօսուԹԵ մարդոյ ՚ի վԵր այլոց։

*բան։ Ա՛այլ զի եղև մարմինն ։ *լճ ։ Ի՚ասն մարմին եղև ։ այսինքն մրզ։ և նոյն եղելուԹիՆն եւ կայ մընաց Ա՚ն ։ * Ա՛այնուհետև աճ և մարդ եր կըըպատի քո ։ *Ցես և ե՚իմաս առ ։

*Ա՛ա՛ ԻՆն ահատանէրսդ ։

*Բան։

ՈՐՈՎ՚ՐՈՒԱՑՏ

Հաճ անուանի Ի՚ն։ *լճ ։ Ա՚յսինքն Թէ՝ քո անունն ոչ առանձնակի մարդոյնէ նշանակուի, որպէս նոքայն ասեն։ այլ Ի՚ն յամ ուրեք զաճ նշանակէ ։ որպէս քարոզեցին Ա՚ռաքեալքն ։

* Ո՚վ վկայուԹիւնտ Ա՚ռաքելոյ՝ յեփեսացւոց ՚ի Թեսաղոնիկեցւոց, ՚ի տիտոսի, և ի գաղատա ցւոց ԹուղԹան գիտ։

Եճկէ բան։

*Ի ՝ոՀմոանէ

ըցս խորհրդակից առ նեմ, այլ ԹԷ զամենե ցուանց միտս ՚ի յայս խոր Հուրդս ածեմ. որք Հա ճանին յայտնապէս ԹԷ առաքեալ ՚ինոցանէ առա ջեալն։

*բան։ Ընտիցայց ։ *լճ ։ Ա՚յսինքն՝ Հոգւով ։

*բան ։ Վնասից ։ *լճ ։

Ա՚յսինքն՝ Մրդւով ։

*բան ։ Արձակ նոյ Ա՚ն ։

*լճ ։ Ո՚ր ես դուն ՚ի մարդկանէ, ոչ ՚ի Հրեշտակաց։ և ոչ ՚ի Հրեշտակաց, այլ ՚ի Ա՚ստուծոյ ։ *Ոչ ՚ի մարդկանէ ։ ոչ ՚ի մարդկանէ ուսեալ ես զաստուածպաշտուԹիւնդ, այլ ՚ի Ա՚ստուծոյ ։ *Ոչ ՚ի մարդկանէ ։ ոչ ՚ի մարդկանէ ընդունեալ ես զաստուածպաշտուԹիւնդ, այլ ՚ի Ա՚ստուծոյ ։

*բան։ Ա՚ստուածպաշտուԹիւն ։

*լճ ։ Ա՚ստուածպաշտուԹիւնդ՝ և ԹշնամուԹիւնդ ։ զի Հերձուածօղքն կամ վասն նեն գուԹեան, կամ վասն տըգիտուԹԵ, կամ վասն անՀամաուուԹԵ ՚ի Հերձուածն, *Ոմն զԵ և պատճառ ամ զը

որում եւ յոյն։ * Ա՛ւ՛ր թէ շնաւասկանէ յոյն որէ՛ իմարդ։ * Ա՛ւն զի փոփոխուծն ունի յոսաալին։ զատ որում եւ յոյն ընդ նմին։ Աերկրորդ՝ զի վերիպի՛ բազում անգամ վասն տկարութեանե եւ թերութեան եւ էակամութեան։

* բան։ Ա՛եծ ինն աստուծոյ։ * լծ։ Ա՛եծ ասելն կրկին ունի ցոյց։ * Ա՛ռաջին՝ առընչաբերն որ ցուցանէ զփոյքրն։ * Աերկրորդ՝ անհաւասարն։ որում ոչ ոք հաւատայ։ * Ա՛ւ այս երկրորդ կերպիւ սակ աեծ մեծ։ զատ այնմ՝ մեծ է տէր եւ մեծ է զօրութիւն նորա։ * Ա՛ւ առընչաբարն ոչ իսկապէս՝ այլ պիտակապէս։ որպէս հանուն նաբար կոչին ոչ մանք աեծք կերկինս եւ կերկրի, զատ Պօղոսի։ * Ա՛ւ անհաւասարն իսկապէս։ որպէս առաջ եմք բար

* բան։ Յոյն փառաց։ * լծ։ Ա՛ճ է յոյս փառաց եւ ոչ մարդ։ * բան։ Ինձէնք հնչեաց բանն ետն։ * լծ։ Ա՛ւյլինքն՝ զի առաջին թուղթ՝ թեսաղոնիկեցւոցն է։ եւ ապա այլքն։ * բան։ Ո՛չ զատ միոյ եղև ինչ։ * լծ։ Ա՛յլինքն՝ ոչ զատ միոյ՝ այլ բազում հարէարանօք, եւանար դուրք։ * բան։ Ա՛նպարիշտուն է։ * լծ։ Ա՛նաեծուխե, եւ անհաւատուխե, եւ աշխարհական ցանկուխե մեղքն է։ * բան։ Օ՛ գաստուխե։ * լծ։ Օ՛ գաստուխեն մնացեալ։ * բան։ Պարկեշտուխե։ * լծ։ Ա՛արհոյ սրբուխե։ * բան։ Աերանելի յուսոյն։ * լծ։ Յոյսն որ առ աեծ է՝ երանելի է։ * Ա՛ռաջինն՝ զի ոչ ամաչեցուցանէ։ * Աերկրորդ՝ զի անփոփոխ է յուսալին եւ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ըստ մարգինոյ՝ ուր ուսուցանէ։

*Բան։ Ի՛նչ հաւատոյ զինքն նոցա։ *Ը։ Այսինքն՝ ոչ յայտներ զինքն նոցա հաւատով՝ իւրաքանչիւր ոք ըստ իւրոյ չափոյ։

*Բան։ Եւ հաստատեալ զնոսա ի հաւատս։ *Ը։ Այսինքն՝ զհաւատացեալսն ամրացուցանէր ի հաւատս։

*Բան։ Եւ ասէին թէ Աստուած մեր է։ Ընդ որում ոչ գիտէին զնա։

*Բան։ Ի՛նչ ասէին։

*Ա՛ստ պակսի

Ի * Ա՛ՈՒՆ ։

տիս երկիր պատանել զի
լաւագոյն բնակարանք
են այ քան զմարդ ։
*բան ։ Խաւնակ համա
րեցաւ ։ *ծ ։ Այս թե
րեհամաւորէք , կամ
անարժան գործովք ՀՐ
պելոյն սատակ պատիժ
նէ . այսինքն ակնկալուի
հանդերձել գեհենին .
զոր ասէ՝ Պօղոս ։
*բան ։ Նո՛ ձշմարիտ ա
ղեաւոյ իրօք միաւորու
թիւն ։ *ծ ։ Ո՛ւ ի ամ մի
աւորեալք որք են յաշ
խարհի՝ բաժանումն ու
նին , կամ փոփոխումն ի
միաեանս ։ *Նակ տեառն
մերոյ միաւորութիւննէ
անփոփոխելի , և անորո
շելի ։ վասնորոյ ասէ թէ
ամենայն իրօք ձըշմա
րիտ ։

ԱՄԵՆԱՅՆ ԻՐՕՔ ՁՇՄԱՐԻՏ

Ո՞ ի անեղէն ։ այլ արա
րած՝ ամ ծառայեն ա
րարչին ։
*բան ։ Պարտուց օրինա
կաւ ընդունէր զպաշ
տօնն ։ *ծ ։ Որպէս ա
սաց , դուք կոչեք զիս
ամ և վարդապետ՝ և եմ
իսկ ։
*բան ։ Տեառն այ քում
երկրպագեա , և զնա
միայն պաշտեացես ։ *ծ ։
Ա ան քի ասաց զայս ջ
րչնաքն միաւորակից , և ոչ
երկակի ։
*բան ։ Երկինս թէ ի
մարդում ։ * Ասերօքէս
թէ ի հողեղէն մարմնի ։
*ծ ։ Ասրկինքն բնակու
սին այ ըստ այնմ , բնա
կեաց երկինս ծիծա
ղեացի զնոքօք , այլ և սե
րօքէն ըստ այնմ , որ նըս
տիս ի իրօքէս և հայիս
յանդունդս ։ այսինքն՝
թէ դու մարդում եր
կիր պագանես զի բնա
կարանէ այ , ապա և հո
րեշտակաց և երկնից պար

ԻՆ։ *Ա՛ստ։
նուէր բանին անփոփոխ
խելն, այլ վասն անձառ
միաւորութեանն՝ կըցուրդ
եղև և մարդին եղև աս
ցին, *Պարձեալ եղև
դիտուն, այսինքն դի
տաւորութի նոցա այն
էր՝ զի ուսուցանիցեն
զբնութի բանին անփո
փոխելի. վասն այնորիկ
բնակեալ և միաւորեալ
և ըմբռնեալ աստղին։
*Բան։ Ամ ակնարկու
իւրով ածիլ առ այս։
*Ը։ Ա. յայնժամ թէ՝ ի
պարզ բնութին իւր ոչ
այլ այլն բանն ած։ այլ
և ոչ ի մարմնանալն ակն
արկութի իւրով. այս
ինքն կամաւ և հաճու
թեամբ. որպէս մարդ
եղև։ *Ա՝թէ ոք կարծի
ցէ գալ ի բնական այլայ
լութի մարմնոյն՝ մի լինի
ասէ։ և բերէ՝ օրինակ
և վկայութիւն ի յակո
բայ առաքելոյն։ եթէ՝
չէք փոփոխուն, կամ
շրջելոյ լուսոյ։ *Ա՛յս
ձգիշ ինքն

*Ի ուրմտանէ
ի՛ասանէրութէ եղէրութ։
*Բան։

ՋՕՆՈՒՆ

կէն աբրահամու։
*Ը։ Ա՛նի՝ նշանակէ
զմարդկայինս բնութի. և
ոչ զայլոց։ *Ա՛րկուրդ՝
զազգն աբրահամու՝ յոր
մէ ծնանի քրիստոս խոս
տացեալ ասելով, ի զա
կակ՝ քումմէ օրհնեա
ցին ամ ազգք։ *Ա՛ր
կուրդ՝ զինն միայն զաստ
ուածն մարդացեալ։
*Խոստացաւ սքս մեզ
նել ըզբանն մարմին
եղևն, և սկսանի յայն
մանէ որ ասէ։ *Ո՝չ զա
կակն աբրահամու. զի
մինն ընդդէմ նեստորի՛
ի, և միւսան ընդդէմ ա
պողինարի։
*Բան։ Ա՛ղև դիտուն Տ
գերկրից։ *Ը։ Ա՛րիւս
մօքէ. այսինքն թէ՝ գի
տէին առաքեալքն զբ

ստրակ պարտիս բոլոր ըբ
նուիրեա ելոյծ։ այլ որք
ոչ հաճատան՝ ինա՛ն
անցականանա՛ն դատապար
տին ։

*բան։ Կատարեալ մարդ։
*լծ։ Ումեր կատարել
և եղև կատարել մարդ։
և ոչ երկու կատարելք՝
այլ մի կատարել։ *Նմ
ոչ որպէս ոսանք ասեն,
զոր օրինակ Այլ կատա
րեալ՝ Ոլորին կատարել
Ոտքին ևս կատարեալ։
և ոչ երեք կատարեալք,
այլ մի կատարեալ ։ զի
այս ոչէ նըման։ քանզի
ոչեն աստերեք անձինք։
այլ որպէս նոյն ինքն ըն
իւրում աճումնէ ըբ
նուիրել կատարեալ և ան
ձամբ կատարեալ՝ և ոչ
երկու կատարեալք, այլ
մի կատարեալ։ նմանապէս
և՛ի միաձուլումն իմաս
ցիս աճ և մարդ մի կատա
րեալ ։

*բան։ Ո՛չ կրեալ չիս
թումն և կամ խառնա
ձուկն կամ

ինքն՝ որպէս արեգականն
ինքն ըստ իւրում բնու
թեանն անփոփոխ։ այլ
՚ի յօդս խառնիլումն՝ կրէ
զփոփոխումն ըստ երի։
մի՛ լեցի սոյնպէս իմանալ
զմարդեղութիւն բանին։
այլ որպէս յիւրում պարզ
էութենն անփոփոխ ,
այսպէս և՛ի մարդեղու
թենն ճշդ անփոփոխ ։
*բան։ Ո՞ իարդ եղև մր
մին բանն, կարեւ՛որէ տե
սանել։ *լծ։ Ո՞ւյն կա
մ մեկնել զի մարմին
ասելով զմարդն եցոյց ։
և բանն՝ աճէ ։ *Ուսկ
եղևն՝ ոչ փոփոխմամբ
՚ի մարդութենն։ որպէս
ջուրն ՚ի խաղողն։ կամ
յայլ ինչ ։ այլ՝ առեալ
զմերս բնութի յարդան
դի կուսին։ միաւորեաց
ընդ իւրում աճումնէն ։
*բան։ Ցեսցէ՛ ամենայն
մարմին զփրկութի՞ւ այ ։
*լծ։ Ումն ամ մարդ
զփրկութի՞ւ այ մերոյ ։
այսինքն զքրիստ։ զի զհա

Ի՚. *Ա՚առն։

և այսչափ ծայրագոյն, այս
ինքն կատարեալ և ճըշ
մարիտ միամտութիւն
կ՚ըսէ։

*բան. Ոչ կամամբ։ *կճ.
Ո անուազանուն տայ քը
նակելոյն ի կուռմրմինն,
և քնակելոյն ի մեզ։ զի
ի մեզ քնակի խոնարհա
կութիւն միամտութեան։

*բան. Ո՚չ հաղորդութ։
*կճ. Ա. յոյնքն՝ ոչ այն
պէս որպէս լոյս արտա
քին գնելոյքին տեսանին
հաղորդ՝ ինքեան՝ և լու
սաւորէ գնա։

*բան. Ոչ կամ կամամբ։
*կճ. Ա. յոյնքն՝ և ոչ
որպէս հրոյ ջերմութիւն
զմրձաւորան։ զի երբեմն
ըզմիտս լուսաւորէ սըր
բոցն։ ըստոյնմ, երբ լոյսն
ճշմարիտ, որ լուսաւոր
առնէր զամ մարդ։

*Նմ երբեմն բոլբոջէ
կամամբ սիրոյն, ըստոյնմ,
հուր եւիս արիանել յեր
կնչիլ կիր

*Ի՚ առաքեալս։

կուռն ինչ՝ կամ միսիթա
րութիւն։ *կճ. Ոչ
ամենեքեան զհոգեգ ոչ
լսելութիւն զանազանեն,
և ոչնախէս զանազանին
սըքա։ *Շ միսիթարիչ՝
յորում ոչ ճնան խառ
նեալքն յիւրեանց պար
գեւքն։ այլ ոչափակա
նին մասամբ։ ոչ ըստ և
պինի կամ ըստ և ալիւր։
*Խառնակուածն՝ յո
րում խառնելքն բոլորո
վին ոչլսելին։ և խառն
մանքն լինին այլ ինչ։
որպէս իշխոյ տարերացս
մարմին ինչ։ և՚ խաւարչ
և՚ խոնաւակ՝ դոյն։
*Նո՚ միսիթարիչն՝
որոյ ոմն գնուչ ամենե
ցին՝ ինեբհայրն միսիթ։
կամ գնեբհայրն յինքն
միսիթարիչ։ որպէս կամքի
գինուոյ՝ ի տափարիջուր։
*Նո՚ ոչ միչ յայտեան է
մխաբութիւնն քո։ այլ
միսիթարեալ և անմիսիթ
ցեալ։ *Ո՚ յոչ եղա
նակ միսիթարութեանն։

*Իւ. Ա՛տաւն.
ոչէ մրդ, և ոչ ձի. *Այն
պէս և եւթէ զմարմինն
քի բառնաս՝ ոչէ քեռայլ
առնելոս ք զտոսա իւրէ
մարմինն բանին *Պահ
զի մարմինն՝ իքո իրէ.
և առաք իմեզ չեն իր այլ
յատկութիք իրին. *Արկ
րոդ զի ծիծաղելին իմեզ
երբեմն ներգործութէ,
և երբեմն զօրութէ: *Նակ
մարմինն՝ իքո միշտ ներ
գործութիք է: *Երրորդ
զնմարմինն՝ իքո գործա
հորաւականէ. զի նոքաւ
կատարէր զամենօրէնու
թի. որպէս Հոգիս մեր
ներգործէ՝ մարմնով.
այլ ծիծաղականն՝ի մեզ
ոչ կարէ գործել զինչ.
*բան. Ինդունիլ, և լը
նուլ. *Չգ. Ո կրեն ա
սէ, և զառնելն:
*բան. Ոչով ըստ մարմ
նոյ ձեւի. *չգ. Արկա
ազգ դնէ զերզանակ ա
ռաքելութեան. մեկ
ի տեղւոջէ՝ ի տեղի.
երկու՝ ի պաշտօն զինչ

*Ի Ա՛տաւն.
*բան. Ընայց տրճեալ լի
նի որպէս վարկանիմ և
այս նմա անմարմին գոյ:
*չծ. Ա՛յսինքն ասացեալ
լինի ի գրոց անմարմին
գոյն և անբաժանելի:
*Որպէս ասէ երբեմն.
որ լին մարդոյ որէն յեր
կինս: և աշակերտացն
ես՝ եա ընդ ձեզ եմ զամ
աւուրս: *Նմ որպէս
բանն անմարմին՝ անբա
ժանելիէ ի գրոյն, և յիս
րաքանչիւր մասոյ լսողաց
և ոչ մասամբ: այլ ի և
նոյն բոլոր բանէ ի լքատ
տիսի և յամենեցունց
միտս անբաժանելի:
*բան: Նմ իւր բանին ա
սէ առ իմէնջ մարմինն՝
ոչ որպէս մարդոյ իւր ծի
ծաղականն. և կամ ձիոյ
իւր խրխընջականն: *չծ:
Ա՛յսինքն զի ծիծաղա
կանն մարդոյն բաղկա
ցուցիչ յատուկէ. նոյն
պէս և խրխընջականն ձի
ոյ, և եթէ ոտքա բառնին՝

ներն զծննեալն ի մարդ
և յաճ՝ որպէս երկաթըլ
նակքն, զծնօղն ածա
ծին ոչ կարեն ասել ։ և
եթէ ասեն, կռչմամբ
միայն է և ոչ իսկութեամբ ։
*բան ։ Օյ հօրէ ։ *լծ ։
Ընծէ բնութիւնքն, եւ
հայր՝ անձամբն ։
*բան ։ Եւ անմարմնոյ
վայելուչ բնութեան ։
*լծ ։ Ընչինքն՝ որպէս
բնութիւնն իւր անմար
մինէ, այսպէս և անմար
մին ծնունդ վայելէ ին
քեան ։
*բան ։ Սակայն՝ իւր ծը
նունդն իմանալի ։ ծնո
ղին ծնեալն, և համագոյ
նորին ։ *լծ ։ Ընծնունդն
երկու ինչ նշանակէ՝ ։
*Նախ՝ զի ծընողինէ
ծընունդն ։ *Երկ
րորդ՝ զի բնութենակից
է՝ նր ։ և թէ միւս յայս
ցանէ պակասի՝ ոչ կոչի
ծնունդ ։ *Նմանապս և
որդին զնոյն նշանակէ՝ ։
այսինքն՝ ի հօրէն ։ և բը

*Լուսաւորչեան ։

գործոյ ։ որպէս քահա
նայութիւնն և քարոզութիւն ։
այրդ՝ ոմն մարմնական ձե
ւով՝ զանմարմինն բնու
թեանն իմանալոյ զնոտե
սութիւն, եթէ զորդւոյ,
և եթէ զՀոգւոյն սքոյ ։
*Վարձեալ և ըստ առա
ջին կերպին կարէ՝ իմա
նալ, զի զամենու ածծ ։
և ոչէ յոմեքէ՝ հեռի ։
այլ ծածկաբար ։ իսկ յոր
ժամ ուրեք երեւեցի՝
ըստ իրիք ինչ երեւումն
այն՝ առաքումն ասի ։
*բան ։ Նարեպաշտիկ դի
տութիւ ։ *լծ ։ Ուղղա
փառ տեսութինէ ։ որ ու
նի առաջնորդ զՀա
յոցն ։

*Լ՚սա ի երդ երկրորդ ։

ԱՌԱՔԱԾՈՅ

ծանուցանէ՝ թէ
որպէս իմացաւք ածծա
ծին զաք կոյսն ։ *Եւ
գիտելի է՝ զի որք բաժա

ղորդն՝ անվախճանն ։
* Ա՛ՐԴ՝ ասելով յԵտին՝
տար որոշէ յաւուրցն ։
և ասելով ժամանակս ,
բաժանէ՛ ի վերջնոյն , որ
ունի անցեալ ներկայ և
ապառնի ։
* բան ։ Ա՛յսն մեր մարդ
կան , և վա՛ն մերոյ փըր
կութեան ։ * լծ ։ Ա՛յն
կրկնաբանութի՛ւն , այլ
յոյժ կարեւո՛ր , և՛ կեր
պի՛ւ իմանալի ։ * Ա՛ռա
ջին՝ այսինքն վասն մեր
մարդկան ընդհա՛ւ և կա
տարեալ եղև . և ո՛չ վասն
ինքեան , և՛ն մերոյ փըր
կութե՛ , և ո՛չ այլ ինչ
արարածոց ։ * Ներկրորդ՝
այսինքն վասն մեր հա
ւատացելոցս փրկու
թեան ։ * Երրորդ՝ և ի
կատե՛ս՝ այսինքն թէ վա՛ն
մեր մարդկան մարմնա
ցա՛ւ . և վա՛ն մերոյ փըր
կութե՛ խաչելո՛ւ ։

ԵՃՀԱ բան

նուիրեա՛ք Հա՛ւատարմ
Հօրն ։
* բան ։ Պա՛տուով միշտ ։
* լծ ։ Ա՛յսինքն՝ եր
միշտ ։ * Ա՛ւետեան յա՛մ ու
րեք զանեզրն բացա յայ
տե՛ , այլ անուրի՛շ ։ * Ուակ
յորժամ մերձ դընի էրն՝
կամ էն՝ կամ եղեցին ,
յայնժամ որոշի յան
ցեալն , ի՛ներկայն , և յա
պագայն ։
* բան ։ Պա՛տուակից և Էա
կից գոլ նմա՛ ։ * լծ ։
Պա՛տուակից բնութի՛ւն . և
Էակից անձամբն ։ զի որ
քան էր Հայր՝ էր և որդի՛ .
միշտ էութեն կցորդ
Հօր ։
* բան ։ Ի՛ յետին յաւի՛ւ
տեննիս ժամանակս ։
* լծ ։ Վերին բաժանի
յաւի՛տեանն ի՛նք գիրս ։
ըստ այնմ , յաւի՛տեան՝
և յաւի՛տեանս յաւի՛տե
նից ։ * Ա՛յն է Ա՛ռաջինն
մինչ ի՛ստեղծուա՛ծն աշ
խարհի ։ * Ներկրորդն
մինչ ի՛ կատարածն ։ * Եր

ՀՐԵՇՏՈՒԹԵԱՆ, ԵՒ ԱՆԴՐԱՆԻԿՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՀՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՍԷ։

*ԲԱՆ. ՈՐՊԷՍ Զ'ԻՐՍ ԲԱՐԵԴԻԸ. *Լ՚. Ի՞ՆՉԻՒ ՎԻ ՁԲԱՐԻ ԳԲԵԱՆՆ ԲԱՐԵ ՊԱՇՏԱՊԷՍ ԸՆԹԵՌՆՈՒ ՅՈՒՄՔ. ՈՒՊ ԱՒԱԳԱՆ՝ Ա ՌԱՔԻՆՈՐԴԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՔՆ Է։ *Ը. ԻՆՉԷ ԱՆ ՀԱՒԱՏՈՒՆ, ԵՒ ՎԻՆՉ ԱՆՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ։ *ԻԹ. ՈՐ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՒԱՏՔՆ ԱՅՆՔԱՆ՝ ՈՐ ՄԱՐԴՈՒ ԱՄԵՆԵՒՆ ԻՆՉ ԳԻՏԷ՝ ՁԱԾ՝ ԵՒ ԱՂՈՒՔՆ ՈՒՐԱՆԱՅ, ՈՒՊ ՀՐԵՇՏՔՆ։ ԵՒ ԱՆԱՊԱՐԻՇՏԷ՝ ՈՐ ԱՄԵՆԵՒՆ ՈՉ ԳԻՏԷ ԶԱԾ։

*ԲԱՆ. ԱՒԱՂ ՀԵԹԱՆՈՍԱՑ ՄԱՆԿՈՒՆՔ ԱՅՊՆ ԱՌՆԵՆ ԶԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿՐՕՆԻՒՔ։ *Լ՘. Ո՞Վ Ի ԿԱՄ ԶԻՒ ԲԵԱՆՑ ԱՍՏՒԱԾՈՑՆ ԻՄԱՆԱՆ ԶՆՈՒՆԴՆ։ ՈՐՊԷՍ ԿՈՐՈՒՍԻՆ, ԵՒ ԱՅԼՈՑՆ։ ԿԱՄ ԱԽՏԱԿԱՆ ԻՆՉ ԿԱՐԾԵՑՔ։

*ԲԱՆ. Ո՞Վ ԻՐԵՒԱՆՑ ԱՆ ՊԱՐՇՏՈՒԹԵ ԿՐԵՑԵՆ ՊԼ ԵՒ ՀՏԵՆ ՄԱՐԴՈՒ

*Լ ՈՒՆԴՈՒՆԿ

*ԲԱՆ. ՅՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ։ *Լ՘. Ի՞ՂԹԱՀԵ ՄԱՐԴՈՅ ԸՆԴՈՒՆԵԼ ԶԻՆ. ՂԻ ԶԱՒԱՐ՝ ՄԱՐՄԱՆԲ ԵՒ ՊԱՐԴԵՒԵԼՈՎ ՈՒՆԻ։ ԸՍ ԱՅՆՄԱՆ, ՂԻ՞ ՆԷ ՈՒՆԻՍ ՁՈՐ ՈՉԷ ԱՌԵՐ։ ԱՌՆԱՅՆԱՑԱՆ՝ ՄԱՐԴՈՒ, ՂԻ ՅԻ ՊԱՐԴԵՒԵԼ ՀՆՈՐՀԱՑՆ ԱՍ ՂԸՐԿԵ ՅԱՆ։

*ԲԱՆ. Ի՞ՍԻՆՔՆ ԸՍՏ ՄԱՐՄՆՈՅ ԾՆԵԱԼ ԶՆԱ։ *Լ՘. Ի՞ՍՏԻ՝ ԱԾԱԾԻՆ ԱՍԵՄՔ ԶՄԱՅՐ ՆՈՆ. ԶԻ ԱԾՆ ՈՐ ԷՐ Յ ԱԿԶԲԱՆԷ՝ ՄԻԱՑԵԱԼ ՄԱՐՄՆՈՎ ԾՆԱՆԻՆՄԱՆԷ։ *Լ՚ՄՈՒՆ ՈՒԼ ՄԸ ՏԱՀՈՐ, ՂԻ ԹԷ ՅԵՐԻՑՍ ՅԱՅՏՆԱՆԷՄԻՆ ՊԱՀԻՍԻՑԻ ԾՆՕՂՆ ՈՉԷ ԱԾԱԾԻՆ։ ՍԻՆՔՆ՝ ԸՍԿԻԶԲՆ Ի ՀՕՐԷ, ԵՒ ԾՆՈՒՆԴՆ ԸՍՏ ՄՐՄՆՈՅ, ԵՒ ՄԻԱՆԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ։ *Լ՚. ՆՈ՛Ւ ՁԱՍԵՆ՝ ԸՍՏ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵ, ԸՍՏ ՔՆՈՒԹԵՆ ԻՄԱՆԱԼ։ ԶԻ ՍՏՈՒԳՈՒԹԻՒՆՔ ՍՐԲՈՅՍ, ՅԱՄ ՈՒՐԵՔ ՈՒՐ ԵՒ ԱՍԷ՝ ԸՍՏ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵ ՄԻԱ

ՄԻԿ ՆԱԽԱՊԷՍ ԲԵ
րէ՛ վկայութի՛ւն թէ ած
ծինէ սբ կոյս Ճշմարտա
պէս. որպէս մարգարէն
Ասայի ած ածին խոստո
վանի ասելով. ահա կոյս
յղասցի և ծնցի որդի
և կոչեսցեն զանուն նորա
Եմմանուէլ՝ այսինքն

*ԻՒՐ Ա՛ՈՒԹԻՒՆ:

*ԻՃ: Ա՛ստրեացի:
*ԻԹ: Ա՛նանիա թէ ոչ ծը
նաւ զած, և ոչ աստուծի
ած՝ իննամանէ ծնեաւն:
*Լ: Ա՛յսինքն՝ եթէ
զած մարմնով ոչ ծնաւ,
կամ՝ իննամանէ՝ ծնեաւն
ըստ մարմնոյ՝ ոչ անէ անի
ած, յայնժամ և մայրն
ոչէ ածածին: ապատ
րեաւ եթէ զած մարմնա
ցեալ ծնաւ, և զծնեաւն
՝իննամանէ՝ մարմնով՝ ած
գոլ վկայեն սբ գիրք,
յայնմ՝ ի հարկէ՝ ածա
ծինէ՝ ծնօղ նէր:

*Ա՛ՒԼ Ի ԵՒՍԷԲԻՈՍԷ:

ԳԼՈՒԽ Բ՛

*ԻՒՐ Ա՛ՈՒԹԻՒՆ:

*Լ: Ա՛ստրեացի:
*Բ: Ա՛նանիա թէ ոչ ծը
նաւ զած, և ոչ աստուած
ած՝ իննամանէ ծնեաւն:
*Լ: Ա՛յսինքն՝ եթէ
զած մարմնով ոչ ծնաւ,
կամ՝ իննամանէ՝ ծնեաւն
ըստ մարմնոյ՝ ոչ անէ անի
ած, յայնժամ և մայրն
ոչէ ածածին: ապատ
րեաւ եթէ զած մարմնա
ցեալ ծնաւ, և զծնեաւն
՝իննամանէ՝ մարմնով՝ ած
գոլ վկայեն սբ գիրք,
յայնմ՝ ի հարկէ՝ ածա
ծինէ՝ ծնօղ նէր:

*Ա՛ՒԼ Ի ԵՒՍԷԲԻՈՍԷ:

ԳԼՈՒԽ Բ՛

*ԲԱՆ: Ա՛ստուածեմք լինիլ
ըստ մեզ: *Լ: Ա՛յսինքն
հաւատամք մարդա
ցեալ:
*Բ: Ա՛ստ եղանակի ի՛
րիք: *Լ: Ա՛յսինքն՝ ըն
օրինակի իրիք: ոչ ասէ՝
զհոգի և զմարմին:
*Բ: Ա՛ստերիւրեացի:

*ԼՍԵԼ ԶՀՈԳԻՆ ՍՐԲՈՅՆ:

*Ա: Ա՛ստուածեմք:
*Բ: Ա՛ստուածեմք լինիլ
ըստ մեզ: *Լ: Ա՛յսինքն
հաւատամք մարդա
ցեալ:
*Բ: Ա՛ստ եղանակի ի՛
րիք: *Լ: Ա՛յսինքն՝ ըն
օրինակի իրիք: ոչ ասէ՝
զհոգի և զմարմին:
*Բ: Ա՛ստերիւրեացի:

*ԼՍԵԼ ԶՀՈԳԻՆ ՍՐԲՈՅՆ:

յայտնութ: *Նախ՝ զի յայտնեաց մեզ զՔ՝այր անունն այ: ըստ այնմ, յայտնեցի զանուն քո: զի որդւովն ճանաչեցաք զՀայր: *Երկրորդ՝ զի յայտնեաց ըզևան հօր՝ որ վասն հեթանոսաց: *Երրորդ՝ զի ըզհոգե ղէն բնութիս մեր նըս տոյց՝ ի փառս ածուեն: որում երկրպագեն ամ ենայնիւրեքք եւերկրիւրեքք:

* Ոչքան են մեծ խոր հուրդք. որք ծածկեալէին յաշգաց եւյաւիտեանց: *բան: Ա՛ն՝ ի ձեռն նր, եւնովաւ:*ծ Ա՛յսինքն՝ ի ձեռն մարդեղութեն և խաչելութեն, *Ա՛ն նովաւ, այսինքն՝ զի ածէ և որդի այ, և մեք ընդ նա հաշտեալըմն՝ հաշտիմք ընդ հօր. և՝ինա հաւատասցուն՝ հաւատամք՝ ի Հայր:

*բան: Արդեաք *ծ: Արդեաք, զարգս հեթանոսաց նշանակէ. այլ ի գործս խո

զմարդացեալն աճ:

*բան: Ո՛ի մանուկ ծը նաւ մեզ որդի եւտըւաւ մեզ:*ծ: Ա՛ննախանձա բորբոք մանուկէ ըստ մարմնոյ ծննդեանն. և որ դիէ վերա ածուեն:*Ասի՛ մեզ, ասելն, զի մեզ ե՛ղև նորոգութի:*Ա՛յն զի նախ ասէ՝ մանուկ և ապա որդի: զի մարմնոյն ձանաչեցաք զածուն թի նր:*Ա՛ն դարձեալ: զի հեթանոսաց տըւաւ փրկիչ հաւատոյն. թէ պէտ յաշգէն հրէից ծընաւ:

*բան: Որոյ իշխանութի՛ն՝ի վերա ուսոց իւրոց *ծ: Ա՛յսինքն՝ նախ՝ զի բը նութիւ ունի ըզտիրելն և զիշխանութի՛ն: և ոչ ոք զմեզ ըստանալով:

*Դարձեալ, Ասացեալ իշ խանութի՛ն, զոր եբարձ ի յուսն:

*բան: Սրբոյ հոգւոյ *ծ: Ա՛յսինքն՝ զի հոգին ապաստարն, կամ

ԻԳ. *Լ՚աւին։

նապէս և զքեզ, ած եւ մարդ։ *Ն՚յ՝ ընդդէմ ուրացողացն ըզմին. որք ասեն զքեզ։ *Ն՚յ՝ ընդդէմ բաժանողացն յաւետարանէն ած մարդացեալ ասելն։

*բան։ Ասէ զարմացումն մշտնջենաւոր և հիացումն։

*լուծ. Ո՚ զարմացումն մարմնակա՚նէ, և հիացումն հոգեկան։

*բան։ Արդեւ՞ որ դաւթի։

*բան։ Ինքեա՛ յորմէ վայելէ քումէ։ *լծ։ Ո՚վ երիս պատճառս պատուիրէ, *Նախ զի կատարումն բովանդակ ար եղիցի մա

*Լուծմունք

խորհրդոց և կուսապաշտութեանց ընկղմեալքէին։

*բան։ Յաստուածեացն։

*լծ։ Ն՚յսինքն՝ հաճատացն։

*բան։ Յորովայնէ՛ մօր իմոյ կոչեաց զանունիմ։

*լծ։ Ասէ՝ մանուէլն։

*բան։ Ո՚ նոր անունն։

*լծ։ Ն՚ստ եսայեայ, կոչեցի քեզ անուն նոր, զոր տէր անհանեցէ. որ է յն քն։ ըստայնմ, շնորհեաց նմա անուն՝ որ ի վերոյ քան զամ ա նուն։ յորմէ և մեք նոր անհամբ կոչիմք քրիստոս նեայք և փրկիեալք։

Ա՚ստ՚Քառանդունդ Ժողով։

*Քան։

Ջ Ի ԸՍՏ ՄԱՆ

անհ անի՛ և մարդ։

*լծ. Ասէ ասեմք ըզ մարդն հոգի և մարմին՝ յորոց կայացեալէն, նմա

ԱՍՏՎԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԳՐՈՂԱՑ

ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ԱՍԱՑԻ ՔԵԶ ՅԱՅՍ ՕՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՄԱՐ ՏՈՒ ՔԵԶ ԶԱՆԳԻՍՏ ԱՆՁԻՆ ՔՈՒՆ ՈՐ ՉԱՐԱՑԱՆԵՍ ԶՔԵԶ ԵՒ ՉԱՐԱՑԱՆԻՍ

Ի՞նչ ես ասում։

Ես չեմ յորժամ ասիցեմ՝ քո որպէս զնաց, և զայն ևս այդպէս իմաս։

Ա՞ռ ի երդում ինդիերդում։

Ա ՍՏՅԱՆՈՑ

Ըստ ճառից յայ ազգս ածած նին էր, իսկ այս՝ և որ գինն ստուգ ընդդէմ նեստորինն է։

*Բան։ Ծաղատս էարչա րանացն։ *Լծ։ Ծարչա րանքն սեռօրէն ընդ իւր, ունի զմահն և զանարդութին. և զայլն։

*Բան։ Նթէ պիտոյէ այլ և այլ։ *Լծ։ Ծ՛էարչա րանն և զանէարչարու թիւնն, զմահն և զանմահութինն՝ ոչէ պարտ բաժանել. և զինն մարդն՝ և զմիւսն այ ասել։ այլ զերկուսինն միևնոյն այ մարդացեալոյն պարտէ խոստովանիլ։

*Բան։ Ե՞նուհիւ այ։ *Լծ։ Ա՛նուհօքն այ։ կամ հնուհ՝ զտալնէ իմա ըստ հնոյ։

*Բան։ Ծ՛ատկանի *Լծ։ Նախ՝ զի ըզհինն աւուրցն որէ հայր՝ է տեա։ որպէս վասն ստկալի աւուրն ետես։

*Բան։ Ընչանութէ, և ապատիւ, և թագաւորութէ։ *Լծ։ Յ՛ոյժմ տեղւոջ բառիս ունի զանազանութիւն ասելոյ՝ ոչ ոյժմ՝ կամ ոչ ոյժմ։ զի ոյժմ ասի ի ներկայումս։ ոչ ոյժմ՝ ի ներգայումս։ և ասա զանազանի։ արդ՝ կոչի քո որպէս մարդ՝ և նման մարդոյ։ զի հաճասարէ մարդկութէն, և աստ հերետունէր զաճդութինն։

*Բան։ Ո՛չ մարդ պարզաբար։ *Լծ։ Ո՛չ յինքն՝ ոչ ստակ մարդ՝ կամ հասարակաց։

*Բան։ Որպէս որդի մարդոյ։ *Լծ։ Որպէսն և նմանն այնէ՝ որ իրօք ինչ հաճասարէ, և իրօք ինչ զանազանի։ արդ՝ կոչի քո որպէս մարդ՝ և նման մարդոյ։ զի հաճասարէ մարդկութէն, և աստ հերետունէր զաճդութինն։

սերն՝ զաճ մարձով տայ
իմանալ ՚ա և աստէն ոչ
մարդ, կամ մրդկապէս,
զմրդն ՚ամն տայ իմանալ
այսպէս որպիսութ՚ աստէն:
*բան: Կենաց օրինակէ
ջուրն *լծ: Կ՚ասի՝ զի լու
ծականէ, և երկրորդ՝ զի
կենդանութ՚ենէ առկոց:
*Կ՚ըմե՛ս՝ զի ոչ ոք և
նոյնն էր ջուր և արիւն,
նա՛ մի և նոյն քո՝ էր ՚ած՝
և էր մարդ:
*բան: Ո՛չ ոք ել յեր
կինս եթէ ոչ որ էջն:
*լծ: Ոչ ոք կարին վ՚ն
միաւորութ՚ենն իմանալ
զայս, կրկին մոլորուի՛ք
նոցա. այսինքն ՚ի յէջն
և ՚ի յելն: որպէս մարկ՚ե
զոս և մանիքեոս աստգին
թէ՝ ոչ անմարմին բան
էջ, նմանապէս անմար
մին բան ել յերկինս,
և նստաւ ընդ աջմէ հօր,
և զմրմինն յերկրի եթող
կամ յերկինս: *Կ՚ըմ ո՞չ
մանք զմարմինն յերկնից
բերեալ աստգին, սոյն
ձգհլը պէս

*Ի՛ ուծմոտէ
նալ. զի ետ հայր զնա՛ վ՚ն
մեր ի մահ՝ ըստ այնմ, այն
չափ սիրեաց ՚ած զաշ
խարհ, մինչև զորդին իւր
միածին ետ:
*բան: Ի՛ստ գրոց: *լծ:
Ի՛ստ եսայեայ՝ որ ասէ.
որ մատնեաց ըզնա առ
մեզ մեր: և թէ՝ վասն
անօրէնութ՚ենէ ժողով ըզ
դեան ՚ի մահ մատնե
ցաւ:
*բան: Ա՛ր հաճատացել
զո՛ր մեր յո՛ւ քո՛ւ: *լծ:
Ա՛ր անձնաւորութ՚ինն
է, և նոյն բնութ՚ինն:
տես՝ զի մի անձնաւորու
թիւն և մի բնութիւն
ասէ զտէր մեր յո՛ւ քո՛ւ:
*բան. Յարացոյց օրինա
կօք: *լծ: Ա՛ն որ միայն
ստեղծաբանութ՚ենէ՝ ա
ռակ օրինակի կոչի, իսկ
որ էութ՚ենէ և գործով
եղեալէ, այն յարացոյց
օրինակէ:
*բան: Կրպէս զ՚ած:
*լծ. Յամենայն ուրեք՝
ոչ զ՚ած՝ կամ ՚ած ասպա ՚

նինէը, և ապաշխարեալքը ընդ նմա, իւր ասին չար չարանաքն։ այսինքն իւր մարմնոյն։ և յինքն ընդ ունէր զչարչարանան։ ոպ ասէ ինն ասէ՝ ասէ խա չել, և ասէ չարչարել։

*բան։ Չարչարելով ոչ լինչ ինքն յիւր բնութեն։ *լծ։ Ա՛յս ընդ դէմ արիոսին։ որ չարչարելի՛ ասէր զբանին եւ նուքի։ վա՛յ սոյնպէս խոստովանիմք ըզբնութի բանին։ միաւորութեն՝ ի մարմնի՝ չարչարեալ և մեռեալ։ և ընդ՝ աճա թեն իւրով անչարչարե լի և անմահ մնացեալ։ և ընդ մարդկութին ըստ բնութե իւրոյ չարչարեալ և մեռեալ։ և միաւորութեն ընդ բանին անչարչար և անմահ մնացեալ։ *Որպէս ասէ ոն՝ ի լուսաւորչէնն մեծ րոյ, եթէ՝ անմահ բնութին աճայինն, մեռաւ մարմնով մահկանացուին

Եհ

պէս՝ զի՝ եթէ մարմ նով ել ապա ևմարմնով էջ։

*բան։ Ի՛ետեւեցուցել։ *լծ։ Ի՛ետեւումն կըսի նակին։ այսինքն էական և պատահական։ *Ի՛ետեւումն էականէ հար կաւորն։ որպէս հետեւի՛ մ հրոյն ջերմացուցա նել։ լուսոյն լուսաւո րել։ և ոպ անհատին հետեւի տեսակին։ տեսակին սուն և այլք։ *Ասկ հետեւումն պատահական՝ ոպ հետք ոտից ՚ի գնալն։ և ոխ պատկերին ՚ի մոմն։ *Ասկ հետեւումն միա ւորեալ կրաց՝ ՚ի հարկա ւորնէ։ որպէս հրացեալ երկաթոյն հետեւի ջեր մութի հրոյն։ սոյնպէս իմացիս և ի քո յամու րեք զհետեւումն սահ ցեալ։

*բան։ Ա՛յսո՛ւ իւրութենէն և միաւորութենէն։ *լծ։ Ա՛յս ընդ դէմ նեստո րի՛։ վա՛ զի մարմնին բա

որպէս ասեմ, ած և մերդ։ մեռեալ և անմահ։ *Արդ զոր ինքնին թերևս ըստ կարդի երկու ինչ չար հատուց կանոնէ աստ, զի եթէ զմին ի տուգանէ մուսայ՝ ոչ ունիս զմիսա էրութիւնն։ այսինքն՝ զի զայլ և այլոյ դասես ցես ի մի, այսինքն յանձ նահատութին և՚ինոյնն։ այսինքն ի բնութին ան բաժանաբար։ և ապա ստիք զերծանիս ի՚ինեստոր՝ որ երկու անձնահատութիւնս ասաց, և՚ի քաղկեդոնի հերձուածոյն, որ յերկուս բնութիս բաժանէ։ իմն, յորժամ ասեմք ած եմ մարդ՝ ոչ է առանձինն ասել ած, և առանձնապէս մարդ։ այլ միով անձնա հատութիւն ած և մարդ։ *Արդ յորժամ ասես մի անձնահատութիւն, դարձեալ՝ մի՛ բաժանեսցես զնոյնութի բնութենէն։ այսինքն զած այն բնու

և մահացու։ ի՚նինն, եղև անմահ և անմահին։ *Արդ դարձեալ՝ զի որ անմահ՝ նոյն և մեռեալ։ և որ մեռեալ՝ անմահ ճնացեալ։ *Արդ քանզի առ էարէա քանան։ և աստ յառաջ յայնմ իր ձեռնարկէ՛։ որպէս խոստացաւ՝ ի վեր նագրէրն։ այսինքն զայլ և այլն միութիւն դասել։ *բան։ Պիտանի և կարե ւոր։ *լծ։ Ա՚յսինքն՝ պարտէ ստոյնպէս ի միա ւորութին։ և հարկաւո րէ՛ ի դաւանութին։ զի որ զայս ոչ ունի ի միա՛ ոչ կարէ գիտել զմիաւո րութին որ ի՚քս։ և ոչ զբարձրագոյնն և զնը հաստատեանն ներգոր ծութիւն։ ի միտ առ ոմ ուղղափառ։

*բան։ Ա՚սա այլ և այլ դա տեալ ի՚վերայ միոյ և նո րին։ *լծ։ Ա՚յլ և այլ զբնութիան նշանակէ։ յորոց միաւորեցաւ քո։

ՀԻՆԳՆԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ։

Հրաժանումն։

*բան։ Ցնդեպետ եւասիցի գործել ինչ։ *ղծ. Ո՞վ ինքն՝ թէպետ ի նոր գործ պատմի մեզ լինիլ ինչ ի նմա անհնազանդ մի մեանց։

*բան։ Ոչ էիցէ տրտեալ զգոյշն։ *ղծ։ Ոչ էն եւ ոչ գոյն կրկնակի՛ է, զի էր զօրութիւն եւ ներգործութիւն ոչ գոյէր եւեղև. ոչ երկինք եւ երկիր. ջուր տարերք եւտեսակք։ եւ՛ ոչէ՝ որ զօրութիւն ունի զգոյն. եւ ոչ ներգործութեամբ։ որպէս իւրաքանչիւր անհատք։

*բան։ Նոյն զերկրպագու թիւն ոչ անջանել ի մարդ եւ յաճ առանձին։ *ղծ. Ո՞վ ընդէմ նեաստուի՛է։ *բան. Ո՞ւր եւ ոչ ընդ այլ հնազանդման գոլով։ *ղծ։ Ո՞վ ընդ երկաբնեցն է. որք զբնութեան ընդ երկուս նեն ի քրիստոս, եւ զանձն մի գոլ հնազանդեն։ եւ անձնականից եպաճառականից տեսն բանին

Եօթն զմարդն

թին յաճ, եւ զմարդ կայինն բնութին ի մարդ։ զի միաճորութին ոչ տայ թոյլ բաժանել, այլ տայն պէս, զաճայինն բնութին մարդկութէն մարդ. եւ զմարդկայինն բնութին աճութեամբն մարդ։ Այնդէ եւասեն, աճայ ին բնութիւն մարդկութէն աճ. եւ մարդկայինն բնութիւն աճութէն մարդ։ *Այնպէսէ դա ոել զայլ եւայլն ի վերայ մի եւնոյն դիմի. եւ ան բաժանելի բնութեցն։ նոյնապէս եւ զայլն ի մն, զոր ի հետագայդ դասէ. այսէ՝ զանդրա նիկն եւ զմիաճինն։ զորը բին եւ զորբեցն եւ զայլն։ *բան։ Ի բաժանել ի յեր կուս ոչ տայ թոյլ։

*ղծ։ Ո՞ւյինքն հարկի միաճորութեանն ոչ տայ թոյլ բաժանել ի յեր կուս զի միաճանանէ ի միութէ։ եւն։ այլ ոչ ի միութէ

Ա՛ուին։

Ընդդէմ նոցա է՝ որք զներդործութեան բաժանեն ՚ի քո. որպէս զբնութիւն և զըզնըճաստոգոյնն վերակոչմամբ և համարեալ ասեն բանին. այլ ոչ միաւորութիւն բնութեաց։ Նըմանապէս և զբաբձրադոյնս մարդոյն։

*բան։ Շ պատճառութիւն։
*լծ։ Պատճառութիւն։
*բան։ Պանդագետալ։
*լծ։ Պօշանջել. կամ բարբանջել. կամ ընդ վայրաբանել
*բան։ Արեքփափաքեն։
*լծ։ Որպէս ասեմք զմարդոյ երկնաերանեալ. այսինքն՝ կամ երրորդութիւնն, կամ մասամբ հոգւոյն։ ոչ թէ է՛ ի նոսա երրորդութիւնն։ կամ զի էութիւն

*Ա՛ուին։

մարդն։ որ և զերկրպագութիւնն համանգամայն ընդ բանին։ որպէս հանդերձ ծիրանի ընդ թագաւորին ասեն։ Նմ ցուցանէ՛ ասատեէ՝ յորժամ զգոյացութեան՝ այսինքն զբնութեան բաժանեն, ՚ի հարկէ՛ երկուս ասեն անձնաւորութիւս ՚ի քո՝ և երկուս դնեմ։

*բան։ Ճանձրագոյն։
*լծ։ Ա՛յսինքն՝ յայտնի կամ ծանրագոյն։
*բան։ Որ ղայդնէ միշտ եթէ ոչ ՚ի վերայ մարդոյ դասեցի։ *լծ։ Ա՛յսինքն որ հաճասարնէ ասէ՝ որպէս ածն և մարդ՝ թէ ոչ դասից եմք ՚ի վերայ միութեն՝ որ ըստ շարադրութեանէ, ամ հարկիւ երկու իմանամք և ոչ միւ։

*բան։ Ընդարեգամբս խորհըրդածուսան։ *լծ։ Օ առաքեալն ասէ։ *Նախ՝ զի ամենեցուց խորհըրդածուք եղեն։ *Երկրորդ՝ զի նորոյս օրինաց եղեն խորհրդաւոր պածք, որ յարեգակն համեմատի. և ուչ հնոյն որ ի լուսանիւնն։

*բան։ Ի՛մ անյարակցին *յարակցուե եղանուկ իմանան։ լծ։ Ցուե յարակցուեասէ՝ ցուցանէ՛ զմարդե զուի բանին։ *Ընդէր ուչ ասել միաւորիլ, քան թէ յարակցիլ։ *Ուսկիթէ այսուուչ կարծեն զմարդեղուիլն բանին, վ՚էր ասեն յարակցեալ։ զի սոյնպէս կցորդեն՝ առաքել հեռաւորևան հաւասար առնէ. ք մեր Հաւոր և Հաւասար։

*բան։ Բաս սրտմուիթե սովորուիթե։ *լծ։ Տըրտմուիթի պակասուիթիւն ախորժակացնէ. այսինքն համացն։ ասէ թէ ուչ ըստ եաձէք նու

*Լ ուածհատ

զորուիթի՝ և ներդործուս թիւնքեն։

*բան։ Օ առանցանս։

*լծ։ Ցինարուիթիւնս։

*բան։ Արդ միայն և ըս մասին։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ սուսկ՝ և բաժանեալ։

*բան։ Ցարակից։ *լծ։ Ա՛երձակից, կամ հաւասարակից։

*բան։ Ո՛մանուևնաբար ասին և քա և որդի և աեր։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ որք ըզ բնուիան բաժանեն ի քա, միայն զկոչ մուևնա անձնաւորուեն աեն մի քա և որդի և աեր։ այլ զմիդն շնորհօք որդի և աեր։

*բան։ Ա՛յժմ փառաւորեցաւ որդի մարդոյ։

*լծ։ Ա՛յսինքն՝ յայն ժամ փառաւորեցաւ՝ յոր ժամ լուաւորք խաչա ելեցան, և երկիր շարժեցաւ։ *Ամ փառաւորեցաւ վասն փրկուիթեան մարդկան՝ որ ի նձեռն խաչին։

ըստ բոլորին խոստովա
նիմք զքո՝ ած, ընդ որ
դաստ ուղղափառաց։
*բան։ Խոստովանեալք
Հաւատով ըզ միաւորու
թիւնն՝ որպէս հինն էին։
*լծ։ Ա՚ը զի միաւորու
թինն է հինն որ անօրէն
նութեանն էր։ ոչ ասէ
Աօղոս, հինն այլ ոչ ո՛չ
կարէ դնելքան զեղեն,
որէ Քն։ *Տես և՛ի
միա առ՝ զի զայ բոլոր քո
վանդակ ներգործութեան
միաւորութիւնն իմանալ
պարտիմք. այսինքն զբար
էարանն և զանչարչարու
թիւնն. զմահ և զկենա.
և զայլ նըւաստգոյնան։
՚ի մի և՛ինոյն միաւորել
բնութինն իմացիս բա
նին մարդացելոյ։ և ո՛չ
անջատելով յերկուս բը
նութիս. որպէս ասէ Հե
տագայդ։ *Նո՛ւ տես ըզ
վկայութիսդ վ՚ն միաւո
րութեանն՝ իքո՛ որպէս
ասէ. ըզթիկունսիմ ե՛
տու՝ի Հարբածս. և զիր
եմ զդ նոտս

*Ի ուսմունք

նութիւն վնասոյին՝ և ոչ
կամաւ։
*բան։ Ինչ զնայդ զբա
տեալ նոցայ զանխանեն
վերաբերութիւն։ *լծ։
Որպէս յարակցութինն
առաւել հեռաւորս և ան
յարակից արար, այնպէս
և վերաբերութիւնն ա
ռաւել յանարգութիւն
քարշէ. քան փառաւորէ՝
ոչ նոքայ կարծեն։
*բան։ Յարձակեցուցա
նեն վնձակիլ։ *լծ։
Ա՚. յսինքն՝ առաւելացու
ցանեն մանաւորիլ։
*բան։ Ո՛վ վնհգդ։
*լծ։ Չեգնեցուիլ։
*բան։ Նախ միաւորեալ
ընդ բանին ըզմարդկայ
նինան։ *լծ։ Ա՚. յսինքն՝
զմարմինն զՀոգին և ըզ
միտն. ապա ուրեմն միա
ւորութիւնն ան բաժանե
լի ած և մարմինն քի։
ած ասին և մասունք նո
րին. ած է և Հոգին քի
և միտ նորին։ ած է և զո
րութիւն նորին։ և այնպես

ԵՃՁԴ նոտս

ԻՕ *Ա՛ստուած՝ վկայութիւնքն ժողովել զմեզ՝ *Ա՛ւր աստ օրինադրեսցէ ի՛ւր թէ քեզ քաղաքականքն իսկ և դեւստորականքն ընդէ՞ր փախչէին եւ ուրացան զքնութեամբ միայն եւ յարակցութեամբ ասեն։ *Պետե՛ւ զի վասն երից պատճառաց. որք ասացան յառաջագոյն. բայց հանճարեալ եդից։ *Ա՛խ՝ զի միշտ փոթեացին բընութիւնքն ի միաձորութիւնն։ ոչ ասաց եմ տիքէս։

*Երկրորդ՝ զի միշտ բեալ լինի ածային բնութիւնն ընդ մարդկութեանն։

*Երրորդ՝ զի միշտ երկրորդութիւնն չարչարեալ երեւեցի. զի բնութիւն հաստարակէ։ և մայր նորին՝ երրորդութեանն լինի մայր։

ԵՃՃԵ Ողոց

*Ի ուճմուռնի

նօտս իմ՝ յայտնակս։

*Ան թէ՝ արբուցին ինձ քացախ։ *Ան թէ՝ և նա վիրաւորեցաւ վասն մեղաց մերոց։ զայսոսիկ ասէ միածին բանին այ վերապրեմք, որ չարչարեցաւ վասն մեր միաձո րեալ մարմնովն։ *Ոչ այս խորհելով՝ վերին պատ ճոյն արժանի՛ լինուք ընդ խոստմանն. եթէ՛ որ խոս տովանեցի զիս առաջի՛ մարդկան, խոստովանե ցից զնա առաջի հօր իմոյ։

*Բան։ Ողով։ *Լծ։ Ա՛յս ինքն որդւոյն։ զի որն՝ դիմինէ յայտնուսն. այս ակնարկէ՛ առ հայր։

*Բան. Ան ընդորուամ։

*Լծ. Ա՛յս ակն արկէ՛ ի հոգին սբ։ *Ասէ յաւ ետենից առնէր զերեքեան նեանն տայ իմանալ։

*Ա՛յս առաջին հատոր դըրքոյս։ *Ասէ Աբրահամ՝ թուղթքն են տաս նեքին։ Ան Աբրահամն,

բակ, գոյր ինչ նոցա առ այս։ այլ զի զանձնաւոր բնութիւն և զանհատն ասեմք մանձնացեալ. յիսա րաց ուրեմն և ափշեցեցէ խնդիր ընդ, *Որ և ըստ այսմ՝ պարտին նոքա ու րանալ և զանհատ բնութիւն մարդկութեանորին, զի մի՛ հատարակ մրդկութիւն միաւորիցի. որ և ընդ հարհարին քի՝ հար հարեցաւ և մեռաւ բո լոր մարդկութիս ըստ նոյն։ *Յա զայսպիսի հարա հարութիւն խնդիրս տա րագիւ՛ եկեղեցի ուղղա փառաց։ *Եւ մեք խոս տովանիմք զչ բանն աճ ուչ մասամբ՝ այլ լրութիւն իւրով մարմնացեալ և մարդացեալ, ըստ Պօղո սի՝ ինձմա բնակի ամ լ րութիւն աճութիւնն մարմ նապէս, ուչ յեղմամբ կամ շփոթմամբ, այլ ան շփոթ միաւորութեամբ զբանն մարմին եղեալ և միաւորեալ զբնութիս

եհաձ մեր

*Որոց պատասխանեացուք ի կարճոյ։ *Նաչնայն ասեմք, զի թէպտ բանն աճ բնութիւն միաւորեա ցի ընդ մարդկութեն, ուչ կրե շըփոթումն և փո խուելն ինչ, զի անմրմինե և միաւորի ըստ մարմնոյ։ ոչ հոգի և մարմին քը նութիւն միաւորին և ուչ շփոթին։ *Ու երկրորդն ասեմք թէ ուչ բաժա նուին բնութիւնքն առնէ զանբաժանութի բանին, այլ անեղութի բնութեն, զի անեղ։ յաղագս որոյ և ուչ կրե յեղուելն ինչ և ուչ փոփոխումն կրէ։ ոչ և գոն ի յեղեալս միաւորեալք. ոչ հոգի ընդ երկաթ. հոգի ընդ մարմին։ որք բարբարին անբարբարապէս։

*Ու Նեստորդն ասեմք թէ յիմարութիւնէ ա մենեխիմք և մոլորութի իսկ լսելն զայս, զիթէ ան անձն բընութի ասեմք միաւորեալ, որպէս հասա

Ի՝ *Ա՛ստուած։

*Բան։ Հաւատարիմ։ *Լծ։ Որ՝ Ճշմարիտ, կամ միամիտ. այսինքն՝ ի քահանայութիւնն։ տալով զինքն օրինակ բազմաց. և դնելով զանձն իւր ի վէր հօտին քի. և ազնիւ ծառայ այ՝ վասն շահի արծաթի բանին ի սիրտս հեռեւողացն ուղղութեան։

*Բան։ Հարիւրքէր։ *Լծ. Ա՛յսինքն շահասէր և օգտակարքէր մեզ լուրն այն՝ որով ի ձեռն թըզղթոյն ուղղեին մոլորեալքն։

*Բան։ Փութացեալոցն։ *Լծ. Ա՛յսինքն՝ կարօտեալոցն։

*Բան։ Յայնցանէ հեռանալոյն։ *Լծ։ Ա՛յսինքն՝ կամ ի թիւրութէ ուղղոյն. կամ ի կարօտից զփոքր ինչ այլ առաջնորդել շահ և օգուտ ի նիւթ ունելոյ։

*Բան. Կարճօք և օգտաւէտ եզանէ կար.

*Ի՝ ուղղութէ

մեր կատարեալպէս ընդ իւրում ածութիւնն, և երևեալ մարգոյն մի բը նութիւն տեսակացեալ և մի անձնաւորութիւն. մի որդի լսո սըրբոց հարցն ուղղափառաց։

*Ութէ մի ասեմք զՅ՝ Ի՛նէ, մի ասեմք ըզ բնութիւնն նր, զի մի՛ բնութիւն բանին մարմնացելոյ։ *Ա՛յս քան առ այս։

*Ա՛ստ Բան եւ Էութիւն։

Պ՛ետական։ հարց մանցս յայտնի է՝ի թղթիդ. զի դրեցար՝ի հռոմայ որպէս աւետեինա ցուց գաւառ՝ որ և բե րան՝ի պաղեստին առ տի բերոս քահանայ. որ ա՛ռաջնորդեր տուրբ տե ղեացն։ *Որ և սա գրէց առ սբն Ա՛ւրելիոս ըսծա նել ըզ խնդիրսդ։

Աստն։

*Բան։ Աստուածայականաց կարգութիւն։ *Լծ։ Նախ՝ զի անհնազանդք եղեն միմեանց։ * Երկրորդ՝ զի և զայլս ապըստաբերցին։

*Բան։ Ի՛նչ պարտ գոլ սահմանել նոցա։ *Լծ։ Ա՛. յինքն՝ ոչ վճռաւ և ոչ քննութիւն տալ բան լուծմանն։ զի ՚ի՞նչ գիրս է՛ ինչ՝ զոր քննութիւն պատասխանեմք. և է՛ ինչ՝ զոր օրինադրական վճիռս հատանեմք ոչ հետեւիլ քննութեան։

*Բան։ Կանխի կենդանեաւ։ *Լծ։ Կենդանիքն բան բերանոյն, և ոչ գիրոյն։ զի զմի և զնոյն պատասխանէ. և առաւել ՚ի ցանկութիւն յորդորէ։

*Բան։ Յափշտակեցուք։ *Լծ։ Ա՛. յինքն նախ ըզփութապէս գալն. երկրորդ՝ զբազում խնդութիւն նշանակէ։

*Բան։ Ո՛ Հայրական եղբայր գութ

*Լուծմունք

կար և յառաջեցուցիչ։ *Լծ։ Ա՛. յինքն՝ գիր քոց ձեռացդ, և ծննուն դ մը տացդ՝ ըզփութացեալն յառաջադէմ առնէ և հաստատէ՛։ և զմոլորեալն ուղղէ. և զայլոն քարե պաշտ համբաւ՚ուիլնու։ որչափ իսկ առաւել և յաճախ հոգեբուր և քաղցր և անընդհատ գթութեդ ուռոգանին սիրտք լսողացն։

*Բան։ Որոց խցան բե րանք։ *Լծ։ Ա՛. յինքն՝ նոքա՛ միայն ողջամիտ վարդապետութե՛ քում ո՛չ անսացին՝ որք ո՛չ բացին զբերան մտացն առնուլ զհոգին դաւթի։ այլ՝ կարկեցան անպարըշտութիւն։

*Բան։ Ա՛. և ո՛չ այլոց ո՛ մանց տալ թոյլ։ *Լծ։ Ա՛. յինքն՝ ինքեանք ո՛չ հաւանէին, և զայլս խափանէին ՚ի քարձրագոյն գիտութենէն։ ըստայնմ դուք ո՛չ մըտանէք, և

Ի՞նչ *է՝ ասել։

*Բան։ Ընկալցի զոհս թիւ։ *Ջ։ Ազօթից կեր պին է։ և այնէ զոհուի փրկչին՝ զի ասէ՝ ծառայ աղնիւ բարի և հաւատարիմ։

Ա՞ինչև ցայս վայր սէյն Տիբերեայէ։ Ինչ հարց մունքդ աւետինացուց։ *Բան։ Ա՞յսպէս և առաջեալքս էուիթե զոլով՝ անդամքեն ձայինք։ *Ջ։ Ա՞յսինքն՝ ոչ զայն հարցանեմք թէ մարմին ունի՞, զի անմարմին է ձայն. այլ զայն թէ՝ ունի էուիթին այ անմարմինէ՝ այնպէս և ոգի զանազան էուի՞քեն ի յայծ, և մասունք էուիթե։ Ոգի հոդիս մեր անմարմին, և զանազան մասունս ունի։ այսինքն՝ բան, ձայն, և ցանկութիւն։ *Բան։ Ի փչմանէն զՀոգին։ *Ջ։ Ահեռաս լայ սին վարդապետք ըզՀոգին՝ զինն ի փչմանէն ասեն առեալ ադորձեալ։

Եզնէ *Բան։

Ի՞նչ *է՝ ասել։

*Բան։ Ընկալցի զոհս թիւ։ *Ջ։ Ազօթից կեր պին է։ և այնէ զոհուի փրկչին՝ զի ասէ՝ ծառայ աղնիւ բարի և հաւատարիմ։

Ա՞ինչև ցայս վայր սէյն Տիբերեայէ։ Ինչ հարց մունքդ աւետինացուց։ *Բան։ Ա՞յսպէս և առաջեալքս էուիթե զոլով՝ անդամքեն ձայինք։ *Ջ։ Ա՞յսինքն՝ ոչ զայն հարցանեմք թէ մարմին ունի՞, զի անմարմին է ձայն. այլ զայն թէ՝ ունի էուիթին այ անմարմինէ՝ այնպէս և ոգի զանազան էուի՞քեն ի յայծ, և մասունք էուիթե։ Ոգի հոդիս մեր անմարմին, և զանազան մասունս ունի։ այսինքն՝ բան, ձայն, և ցանկութիւն։ *Բան։ Ի փչմանէն զՀոգին։ *Ջ։ Ահեռաս լայ սին վարդապետք ըզՀոգին՝ զինն ի փչմանէն ասեն առեալ ադորձեալ։

Եզնէ *Բան։

Ի՞նչ *է՝ ասել։

*Բան։ Ընկալցի զոհս թիւ։ *Ջ։ Ազօթից կեր պին է։ և այնէ զոհուի փրկչին՝ զի ասէ՝ ծառայ աղնիւ բարի և հաւատարիմ։

Ա՞ինչև ցայս վայր սէյն Տիբերեայէ։ Ինչ հարց մունքդ աւետինացուց։ *Բան։ Ա՞յսպէս և առաջեալքս էուիթե զոլով՝ անդամքեն ձայինք։ *Ջ։ Ա՞յսինքն՝ ոչ զայն հարցանեմք թէ մարմին ունի՞, զի անմարմին է ձայն. այլ զայն թէ՝ ունի էուիթին այ անմարմինէ՝ այնպէս և ոգի զանազան էուի՞քեն ի յայծ, և մասունք էուիթե։ Ոգի հոդիս մեր անմարմին, և զանազան մասունս ունի։ այսինքն՝ բան, ձայն, և ցանկութիւն։ *Բան։ Ի փչմանէն զՀոգին։ *Ջ։ Ահեռաս լայ սին վարդապետք ըզՀոգին՝ զինն ի փչմանէն ասեն առեալ ադորձեալ։

Եզնէ *Բան։

*Լ ուածմունք

գութաղ։ *Ջ։ Յաւիտ թէ հօր՝ գթալ։ զի զոր դէսն հաճաստար խնամէ։ *Բան։ Ի համարձակութե հաղորդ գոլով։ *Ջ։ Ա՞յսինքն թէ համարձակութէ ոչ քէզ զոր ուրդէ ութեան հաղորդ լինիլ։ բայց պատկառանօք ասէ՝ վ՞ր շնորհին այ։ զի հայրես մեզ վ՞ր ուս մանն, և վասն աստիճա նիդ։ *Պատուիրեցին պար տէ քեզ զքո քաղցրու թիւնդ հաճաստապէս ընդ արձակել։

*Բան, Եթէ մեզ փոխարէն նաց հանդիպիլ։ *Ջ։ Ա՞յսինքն այնմ՝ որ ա ռանց ակնառութե է, և հաճաստապէս։ պար տէ և մեզ հաճաստա պէս տալ։ *Վարձեալ, մեք ընդ քո սրբութէդ՝ մեզ խոնարհելոյդ՝ ար ժանապէս գործով և հնազանդ կամօք փոխա րինացն հանդիպիմք քեզ։

*Լ ուածմունք

գութաղ։ *Ջ։ Յաւիտ թէ հօր՝ գթալ։ զի զոր դէսն հաճաստար խնամէ։ *Բան։ Ի համարձակութե հաղորդ գոլով։ *Ջ։ Ա՞յսինքն թէ համարձակութէ ոչ քէզ զոր ուրդէ ութեան հաղորդ լինիլ։ բայց պատկառանօք ասէ՝ վ՞ր շնորհին այ։ զի հայրես մեզ վ՞ր ուս մանն, և վասն աստիճա նիդ։ *Պատուիրեցին պար տէ քեզ զքո քաղցրու թիւնդ հաճաստապէս ընդ արձակել։

*Բան, Եթէ մեզ փոխարէն նաց հանդիպիլ։ *Ջ։ Ա՞յսինքն այնմ՝ որ ա ռանց ակնառութե է, և հաճաստապէս։ պար տէ և մեզ հաճաստա պէս տալ։ *Վարձեալ, մեք ընդ քո սրբութէդ՝ մեզ խոնարհելոյդ՝ ար ժանապէս գործով և հնազանդ կամօք փոխա րինացն հանդիպիմք քեզ։

կայուԹեանց. զի ասաց
ած, որէ՝ կամեցաւ, առ
նել մարդ ըստ կերպի և
ըստ նմանուԹե՛ն։ արդ՝
ոչ իշխէ՛ ասել ԹԷ՝
կամքն այ մասամբ ինչ
կատարեցաւ և մասամբ
ինչ անկատար ՃԱՑ։
*Երրորդ՝ ի յայտնու
ԹԷ, որ ասէ, նման նմա
լինելոցեմք. այսինքն՝
անապական անմահ և փա
ռաւոր։ *Ա՛րդ՝ ամէնից
նախ ծաղուկ պարտէ
գոլ՝ և ապա յայտնիլ։
զի նախ զօրուԹենէն և
ապա ներգործուԹե՛ն։
ապա ուրեմն այժմ ու
նիմք զնմանուԹի՛ նորա
ծաղկապէս. և ապա յե
տոյ լինիմք յայտնապէս։
ըստ այնմ՝ կեանքն ձեր
ծածկեալ ընդ քրիս
տոս։

*Բան։ Քանզի ոչ ասէ՝
ի պատկեր իւր արար ած
զմարդն, այլ ըստ պատ
կերի։ *Լծ։ Ա՛ռաջինն
Ադամ ոգեղէնէ. իսկ
ետքն վեր

*Բան։ Ո՛չ ի ոչէմէ պատ
կեր այ. այլ պատկեր պատ
կերի։ *Լծ։ ԿայնուԹէ՛
պատկերէ այ՝ որդին.
իսկ նմանուԹէ՛ պատկեր
մարդն. ոչ ասացաք։
*Ա՛րդ՝ զայս կամին օրի
նականէն զի յառաջքան
զայս խնդիրս որոշիցեն
զմէդն՝ ինմանուէն այ.
և այժմ՝ ի պատկերակցու
ԹէՆ։ *Իսկ սէն Աւիս
րեղ՝ ի տրՀեցելոյն ընդ
Հաց՝ յոյժ բնական քէն
նուէ եցոյց երեք եղանա
կաւ նման դոլ այ ըզ
մարդն։ Նախ՝ ինորոդ
մանէն։ Երկրորդ՝ իվը
կայուԹէ՛ց։ Երրորդ՝ի
յայտնուԹ՛ց։ *Ա՛րդ՝ ի
նորոդմանէն՝ ոչ ասաց ի
ձեռն քի սէ եղև դրէլ
մարդոյս բնուԹի՛, ապա
ուրեմն էր սէ և ննման այ
յառաջագոյն մարդն, և
յանձինս եղծաւ սրբու
Թիւնն. զոր քո վերսաին
նորոգեաց և վերստեղ
ծեաց։ Երկրորդ՝ի վը

կեցուցն՝ որք ոչ խոստո
վանին զյարութիւնն։
*Ա՛պա և այլոցն՝ որք հա
զարամեայ յարութիւն ա՚
սեն։ կամ այլազգեացն,
որք զյարութինն մարմ
նաւոր ամուսնութի՚ա՚
սեն։*Ա՛ն այնոցիկ հերձ
ուածն՝ որք փառացն և
տանջանաց վախճանդուլ
համբաւեն։

*բան։ Նայրենի պարտա
ւորիմք պատժոց։*լճ։
*Ա՛ւլէ յանցանքն,
և այլէ պատիժն։ յան
ցանքն է սիզբնէն մեղքն
որ ընդ հեշտութե՚ն է՚
մուտ։ իսկ պատիժն
մահն է։
*բան։ Որ՚ն կենդանա
ցեալ ինն հայր։
*լճ։Ա՛յսինքն՝ իմ և քո
հայրն ի՚ձեռն միւսոյ
թե՚ն սրբեցան ի՚մեղաց,
և կենդանացան ի՚մահ
եանէ։ *Ա՛յդ ընդէր
ի՚ծննեալս ի՚նոցանէ ոչ
անցանէ սրբութիւնն՝
կամ կեանքն։ ի՞ թէ շը
ջեալ

վերջինն հոլովական, որ
նկատ՛ պատկերից որդւոյ
գոլ զմրդն։ և ոչ հօր։
*բան։ Ի՚հանդերձելումն
հաստատութեան։ *լճ։
Ա՛յսինքն՝ ի յարութե՚ն։
*Ա՛յդ՝ տես՝ զի հար
ցուածնա այս յերկուց կող
մանց բառնայ զյարութ՚
մարդկան։ *Ո՛ի թէ
այսպիսի խոհական ունե
լով զհոգի յատկութեամբ՝
և բանաբան ածիցեմք ի՞
մասն, ապա և մոռանա
լովն նրբութեամբ, ուրեմն
և մարմինս կրիցէ զա՚
ճուն և զնրբութի՚։
ապա ոչա՞ հեռեւի եւ
ախտ։ այսինքն՝ մահ՝ և
վերատին կեանք։ *Ի՞սկ
ինչ՚ա կողմանէ, զի թէ
ոչ այսու բնական հո
գւով յատկութեամբ, այլ
այլ ինչ հոգւով, յայն
ժամ ոչէ յարութի՚մարդ
կան։ այլ այլ ինչ էրաց։
*Ա՛ն այսմ հարցմանս
հետևին բազում հերձ
ուածք։ *Նախ սադու

կացեալան։ * Կամեցեալ
զԻրան ասէ, և դարձեալ
զդարձանն։ ոչ զպատուիրին
կոյս առնել։ * Նո՛ւ պատ
խանէ նմին Աստուած՝ ի
հետագայ ձառիդ եթէ՝
ամենազօրէ ահ՝ ի պատ
շաճաւոր իրս։ իսկ զայս
պիսի անիծեալ հարց
մունդ՝ առնելն տրկա
րութիւն՝ և ոչ առնելն
զօրութիւն։ զի վասն առա
ւել զօրութեանն ան փո
փոխ ինայ։ և ոչ լինի՝ ոչ
դոյ՝ կամ էար՝ համ անի
րաւ։ սոյնպէս և անպատ
շաճէ այ զատուածին առ
նել ձշմարտութիւն. վասն
ոչ առնէ։ որ և ոչէ ամե
նեւին տկարութիւն զօ
րութեանն. այլ ոչ աստ
ցի առաւել կարողութիւն։

* Ո՛ այս այսպէս ուսոյց
ևարբաշան առաջնորդն
մեր Յովհաննէս ուրտ
նեցին։ որոյ յիշա
տակն օրհնու
թեամբ եղիցի
ցի։

Ճառիք Ա՛ սա

նորին ակնարկէ քան զմեղանս։ կամ քո քանզա
դաման։

* Քան։ Որ գերազօրնէ՝ի վերայ մեղաց։ * Լծ։
Ի՛ յսկզբան՝ շնորհնւնակ՝ զի շնորհնէ էր։ իսկ մեղքն ոչէր էր։ * Նրկրորդ՝ զի շնորհն ոչ միայն զբսկըզբնականն, այլ և զներդործական մեղսն բառնայ։ * Նրրորդ՝ զի շնորհն ոչ միայն զմեղսն ադամայ, այլ և զամենեցուն որք յետ նորա՝ կարողանայ բառնալ զմեղս։ * Չորրորդ՝ զի շնորհն ոչ միայն զմեղսն բառնայ, այլ և զարդարութիւն ինեղբօր ածէ, այլ և բիւր բարութիւն պարգեւէ շնորհն։ զոր յոյ ընդ դիմակն ոչ կարէ առնել մեղքն։

* Քան։ Ո՛ եղեալս և զդարձեալս։ * Լծ։ Նմանեալ զմարդէից եղեալսն ասէ. ոպ երկինք. և երկիրս, և ջրք տարերք։ և գոր ծեալ զինոցանէ՛ բաղ

ԹԻՒՆ ԱՒԱՆԻ.

նացան: *Հ: Կատ
ղի կրօնաւորութէնն, կամ
օրինադրի՝ վճիռ Հատա
նէնին խնդրոյն:
*Բան: Ա՛նդր քան զամ
եղանակս: *Հ: Ա՛յս
ինքն քան զամ եղանակ
տեսութեան մտաց. որ
հրեշտակաց և մրդկան:
*Վարձեալ քան զամ
եղանակս անմարմնութե
քարձրագոյնէ:
*Բան: Սրա յարձակ երե
էոյթ: *Հ: Ա՛յսինքն՝
սրբատեսութէն մտաց մե
րոց, կամ աչաց: *Վրէն՝
քան զամ երևոյթ մարմ
նական, զոր ինչ ասեմք.
լոյս, հուր, արեգակն,
կամ այլ ինչ քան զայս
գերազանցեալ ամենե
էիմք:

*Ի՝ ոսկեղէնէ

*Ա՛սա վիճակաւն ես ուր
էրուէ:

*Բան:

ԿԻՆ ԱՒԱՆԻ.

նացան: *Հ: Կատ
ղի կրօնաւորութէնն, կամ
օրինադրի՝ վճիռ Հատա
նէնին խնդրոյն:
*Բան: Ա՛նդր քան զամ
եղանակս: *Հ: Ա՛յս
ինքն քան զամ եղանակ
տեսութեան մտաց. որ
հրեշտակաց և մրդկան:
*Վարձեալ քան զամ
եղանակս անմարմնութե
քարձրագոյնէ:
*Բան: Սրա յարձակ երե
էոյթ: *Հ: Ա՛յսինքն՝
սրբատեսութէն մտաց մե
րոց, կամ աչաց: *Վրէն՝
քան զամ երևոյթ մարմ
նական, զոր ինչ ասեմք.
լոյս, հուր, արեգակն,
կամ այլ ինչ քան զայս
գերազանցեալ ամենե
էիմք:

*Ի՝ ոսկեղէնէ

*Ա՛սա վիճակաւն ես ուր
էրուէ:

*Բան: Ա՛նդր քան զամ
եղանակս: *Հ: Ա՛յս
ինքն քան զամ եղանակ
տեսութեան մտաց. որ
հրեշտակաց և մրդկան:
*Վարձեալ քան զամ
եղանակս անմարմնութե
քարձրագոյնէ:
*Բան: Սրա յարձակ երե
էոյթ: *Հ: Ա՛յսինքն՝
սրբատեսութէն մտաց մե
րոց, կամ աչաց: *Վրէն՝
քան զամ երևոյթ մարմ
նական, զոր ինչ ասեմք.
լոյս, հուր, արեգակն,
կամ այլ ինչ քան զայս
գերազանցեալ ամենե
էիմք:

րուԹիւն, և ան մարդին էուԹեն ուրմէն ան պարագրուԹիւն։ *Ո՞ւրչ։ Ո՞ր ինչ իրօք զանազանին մասուն՛ք յանդմոց։ *Պատասխան։ Կրկնակի՛ իրօք։ Ա՛նախ՝ զի ման և ՚ի վեր անմարմնոյ ասի։ ըստ այնմ։ Հոգին եռամասնեայ է, այլ ոչ և անդամ։ Երկրորդ՝ զի անդամն ամենևին մասն է, և ոչ ամենևին բոլոր։ այլ ՚ի մէջն մասանց և բոլորին։

*Բան։ Ա՛ստ՛ուած զբոլոՀ է։ *Լծ։ Ա՛յսինքն՝ բարւոք իմացուածն է և դեալ ՚ի միտս։ որ չէ անմրմին իմանայ։ և զայս ըստ այ բնուԹեն անմարմին։ այլ զի մարմին չէ շեն նա։ դիրք, ՚ի մեր բերնական իրացս խօսին ըստ մեզ։ *Ո՞ր օրինակ՝ այլ եթէ մարդ յորժամ ՚ի մեր եթէ խօսի, ապա կարեմք լսել։ Ներմանայ պէս և զայնս։

*Ի ասծմունէ

*Բան։ Ա՛ստ՛ուած՝ ի՛ անմրմին ասծուԹիւն։ *Լծ։ Ա՛յսինքն զի և դուս խոստովանեցեր անմրմին դու։ Երկրորդ՝ յայտ՝ ուստի ան պարագրելի է։

*Բան։ Ա՛նքանակ և ան սահման՝ և ոչ տեսակաւ պարագրեցեալ։ *Լծ։ Ա՛ստ երից ասի պարագրուԹի։ ըստ տեղւոյ, ըստ սահմանի, և ըստ իմացման։ *Ա՛ստ՝ տեղեաւ պարագրի անհատն։ *Սահմանաւ պարագրի ընդ հանուրն։ *Ո՛չ իմացմամբ պարագրի էուԹիւն։ Ա՛պա ուրեմն յայտ է Թէ անքանակ է և անձնաւորուԹեն։ անսահման է ըստ բնուԹեն։ և ան իմանալի՛ է ըստ էուԹեն։ որ՛ անձնաւորել բնուԹիւն։ *Ի միասուռ զայս։ և սոյն պէս լուծանէ։ քանզի անմարմին է ան, և ան քանակ է։ և ան քանակն անձև է։ և անձևն անն՛ը մանէ։ այսինքն պարագր

Ա. յսինքն թէ՝ որպէս արար. ձեռօք՝ բանիւ՝ հրամօք՝ ընդ երկիր, կամ ընդ ծով արար։

*բան։ Կամ ուստի։

*լծ։ Ա. յսինքն թէ՝ ի գոյից արար ոչ երբեք. կամ յոչ գոյից։ *Ո՛ ի յոչ ուրեք էն, յոչ երբեք էն՝ ոչ ինչ լինի։

*բան։ Կամ զի՞նչ եղաւ նախայ։ *լծ։ Ա. յսինքն հանդուգնային, թէ մի՛ զկնի միոյ եղեալքս ամենայն։

*բան. Ո՛ որ յաճմ։

*լծ։ Ա. յսինքն զայն՝ թէ եռեւս ածի, և ահա բարի են յոյժ։

*բան։ Զաւետ հաբար ունելով՝ իբարեգործել։

*լծ։ Ա. յսինքն՝ ընդունակ բարւոյն. որպէս օդն լուսոյն։ և՝ ի փչման նէ հողւոյն սրբոյ պայծառացան։

*բան. Ուր նէ։ *լծ. Ա. յսինքն՝ ածէ ասէ որ փչեացն. և փչումն ի՛ն էձգել ու

*Ի ուսմունս

*բան։ Ա՛ն բարեկիրթ։

*լծ։ Ա. յսինքն դժուարս բանիւք. կամ դըժուար իմացս։

*բան։ Ո՛րինադրական վճիռ։ *լծ։ Ա. յինէ՝ զի աստեղն թէ՝ հարկաւ այս այսպէսէ, որպէս օրինադիրքն առնէին։

*բան։ Ա՛ն գայթակղիլ՝ իբանին։ *լծ. Ա. յսինքն ոչ մոլորիլ։ այսէ միտքն, թէ այնմ բանի որ ճանաչել և դժուարին է՝ էր պարտ վճիռ հատանել թէ բաւական այսէ։ և ոչ մոլորիլ՝ իբանն, և արուարքոյ՝ ի հերձուածս անկանիլ։

*բան։ Տարակուսիլ յաւէտ քննութիւն գիտողականաւ։ *լծ։ Ա. յսինքն քննել իմաստասիրաբար ըստ յայտնին. և զճանճունքն լուծանել պատրաստ զայդ ասէ Աստուած թէ՝ քննեսցի և առիս գնահատեա։

*բան։ Ո՛ իմարդ։ *լծ։

նամանուքեն և կենդա
նագիր պատկերին՝ ոչ
գոյ զանազանութիւն. վի
ամ պատկեր՝ նամանու-
ք պատկեր. և ամ նման
պատկերաձեռնք նման։ և
այսպէս մարդս այ պատ
կեր և նման։

*բան։ Հաստութիւն, և ար
դարութիւն, և արքունե։
*լծ։ Ա՚. յսինքն՝ ըստ մար
մնոյն. ըստ հոգւոյն.
և ըստ մտացն։
*բան։ Հանիմակալիլ։ *լծ։
Ա՚. յսինքն ընդունիլ։
*բան։ Փափագումն և յօ
ժարութիւն և դիտութիւն։
*լծ։ Ի՚ միտս մարդկայ
ին երկու մասունք են.
այսինքն՝ իմացումն և հա
ճանութիւն։ արդ՝ դիտու
թին մասնէ իմացմանն.
և յօժարութինէ հաճա
նութենն. և փափագումն
է յիմացմանէն և՝ իկա
մացն։
*բան։ Ինչ երբ եղև՝ իսկզ
բան մարդոյս գնութի։
*լծ։ Ոմանք տարակու
ծեցան սին

ութենէն այս։ սակայն՝ ի
մէջ՝ ընդհ։ և այս ասի
*ը՚ որ օրինակ ճառա
գայթենէ յհութենէ՝ ա
րեգականն, այլ զոդդու
նակապէս պայծառացու
ցանէ։ սոյնպէս և ընդհ,
հոգւոյնէ՝ ի մէջ ընդհ
իսկէ առ ինքն էութէ։
*բան։ Ա՚երբսային և՝ի
նախկին։ *լծ։ Ա՚. յսինքն
վերստինէ առ փչումն
ոգւոյ։ այլ մեզ առա
ջին. որք աւազանաւն
ծննանիմք։
*բան։ Ուսուցանեն մեզ
զտարբերութիւն։ *լծ։
Ը՚ ի պատկերն հոմա
նումնէ։ զի՚ պատկեր՝
որ նոյնութէ. որպէս
որդի հօր։ և՝ պատկեր
որ նմանութէ՚. որպէս
կենդանագիրն։ *Ա՚. րդ
՚ի մէջ նոյնութէ պատկե
րին և՚նմանութենէն երե
ի զանազանութի սոյն
պէս։ զի՚ ամ պատկեր նը
մանէ. այլ ոչ ամ նման
պատկերէ։ *Ա՚. յ՚ի մէջ

թէ պէտ փոփոխականէ՝ զի ոչպէս ինքն ած ան փոփոխ՝ նոյնպէս և բա րութիւն նորին։ իսկ մեք փոփոխականք, և բարին՝ ի մեզ փոփոխականէ։

*Կարձել ասեմք եթէ բարին բնաւորապէս սեր մանեալ է՝ ի բնութիս մեր. ուստի հեթանոսք ոչք զօրէնս ոչ ունին, բնութիք զօրինացն գործեն։ իսկ աճեցուսին սերմանել բարւոյն է՝ ի յանձն իշ խան կամին։ յաղագս ո՞ր յոմանս աճի՛ բարին, և յոմանս նըւազի։ ապա ուրեմն յայտ պատաս խանի խնդրոյն։

*Քան։ Որ սուրբ առա ջին կենացդ մարդոյն ժա մանակ։ *Լճ։ Վերկին էր սրբութին՝ ի յադամ։ *Նախ՝ բնականն։ Վերկ րորդ՝ շնորհականն իմբէ մանէն. իսկ մեղացն ի ներքս մտեալ ոտնեղա ծաւ մարդ եղեալ զաս

սին առայն. եթէ բարի՛ է մարդս բնութիքն. բա րին և ածբնութիքն. ապա ո՞չ ինչէ զանազանել՝ ի մեզ մարդոյս և նմա։ *Կո՛ դարձեալ, եթէ բնութիքն բարիքեր մարդս, ապա ո՞չ փոփոխիր՝ ի բարւոյն իբր զբնութեան իր։

*Նաեմք առայս, եթէ բարի՛ է մարդս բնութիքն՝ ի բարւոյն յառաջ եկել ունի և ամ իր՝ յառաջ է կեալքն՝ ինմանէ։ այլ ոչ նի ինչ զանազանութիքն. զի էութինն ևս բարի՛ է, և բարինն է էութի՛ն ևս։ այլ՝ ի մարդս ոչ այսպէս անդրադարձի. զի՝ ի մեր էութինն բարի՛ է, այլ բարին՝ ոչէ էութի՛ն մեր. այլ ունակութի՛ն էութե։

*Ո՛ր օրինակ՝ առեմք զմեղքն բնութ քաղցր, սակայն քաղցրութիւնն ոչէ նըմանութի՛ն նմա, այլ՝ ունակութի՛ն։ *Ա՛ր երկրորդն առեմք՝ թէ՝ բարի՛ է մարդս բնութի՛ն,

*լծ. Ա՛. յսինքն՝ քան զամ տեսութի՛ մտաց, և երեւո՛ւմն աչաց։
*բան. Համագոյ։ *լծ։ Համագոյն երկու լինել ցուցանէ։ *Նախ՝ զգոյական կոչ լինելոյն։ *Երկրորդ՝ զհամանգամանն։
*բան. Երրորդութի՛ն։
*լծ. Երկն՝ զերեքեան նեայ գոլն նըշանակէ։
*Եւ որդն՝ վերջնադասէ, եւ այն զոր ասեմք՝ ու թիւնն, զմի բնութի՛ն նշանակէ։ որպէս ասեմք՝ մարդութի՛. ձիութի՛։
*Ա՛. Ժողովի՛ ՚ի մեզ յայտնեաց՛. զի յորժամ ասի՝ երրորդութի՛ տար որոշէ յերեք թըւ՛ոյն. որք ո՛չ ունին զմի բնութի՛, այլ երեք թիւ՛ք երեք բնութիւնք են։
*Եւ յորժամ ասեմք համագոյ երրորդութի՛, դարձեալ տարորոշեմք յերից թըւ՛ոյն. որք ո՛չ կարեն լինիլ համանգամայն։ այլ՝ մի զկնի միոյ։

Եօթն *բան։

*Ի ասծմանէ

զին կերպն վերստին պայծառացոյց։
*բան. ՚Ի ձեռն սրբոյ աւարտութեան։ *լծ։ Ա՛. յսինքն՝ զի ո՛չ արար մեզ՝ զբնական սրբութի՛ն յայտնէ, և հոգւոյն սրբով զընդհանուր սրբութի՛ն։
*բան. Ի՛ սկզբանէ ընդ հայելի տեսանեմք։ *լծ։ Ա՛. յսինքն՝ կամ ՚ի մեզ յորժամ սրբի՛մք ՚ի ժանկոյ մեզաց։ կամ ՚ի քո՛ էութե՛ ՚ի հայելւոջ տեսաք զփառս ո՛ն։ այսինքն զհոգւոյն սո՛ւրբ։
*բան. ՚Ի փառ՛ց ՚ի փառս։
*լծ։ Ա՛. յսինքն այժմ ծածուկ և զօրութե՛ն. և յետոյ փոխակերպիմք յայտնի և ներդործու թի՛ն։ այնպէս և կեանքն մեր ծածկեալ է ընդ քրիստոս, և այնպէս նըկատեսցի՛ք ՚ի փառս հանապատուց և սո՛ւրբ։
*բան. Զհան զամ տեսակ երեւոյթ մարդկան։

բնութիւն։ այլ բուրումն անանձանց, այսինքն՝ տե ղիք, ժամանակք, կամք, պահմամբ, զօրութիւն, ներ դործութիւն, և այլովն։ այլ ի՞նչ երկրորդութիւն նոյնութիւնէ առ բուր ւիւն։ քան ի յատկութեց անձանցն, որ ծնող։ և ծնեալ։ և բղխող։

*Որ զինչ զոր օրինակ սահմ զմարդն կենդա նի, բանաւոր, մահկա նացու, մտաց և հանձա րոյ ընդունակ։ արդ՝ ի՞ն է բնութի մարդոյն։ այլ սոքա յատկութիք երե ւին ՚ի մի և՚ի նոյն բնու թեան մարդոյն։ *Ո՛ր մասամբ զինչ նմանի օրի նակդ։ այսինքն՝ արեգկն և ձառագայթն, և լոյսն իւր։ *Ամ հոգին՝ և միտքն՝ և բանն։ *Ամ միտքն, և իմացուածն, և հաւանութիւն։ և այլ օրի նակ զինչ և գտանես՝ հե ռի՛ կ ի ճշմարտութենէն։

*Ո՛րդ՝ նախ ցուցանէ,

*Ի սուտ

*քան։ Ասէր Հաւատալ պարտէ։ *Ը։ Ի ուր տեսութիւ աչաց՝ և իմա ցուն մտաց խաւխանէ, անդ ներշինիլ Հնարան։ Ուրմ՝ յուսացեալոց երկաց հաստատութիւ։ և յան դիմանութիւ ոտից ոչ երեւին։

*քան։ Անթակայեցաւ։ *Ը։ Ո՞յսինքն՝ էացաւ։ զի անճանեալ և ենթա կայացեալեն Հայր և որդի և աբ Հոգին։ *Ան ո՛չ որպէս սաբէլ աղան դաբանէր անճանեալ, այլ ո՛չ ենթակայացեալ։

*քան։ Ընդոր նոյնութե։ *Ը։ Ո՞յսինքն՝ ըստ բնութի երկորդութեն երևի որպէս միոյ դիմի։

*Ի որպէս տեսանես զորդի, անեղ, անվախճան, և այլն։ նոյնէ և Հայր։ նոյնէ և աբ Հոգին։ *Ո՞ւ ոչ կարէ տե սանիլ յերեսաց, զի ե՞ր ուենն նմանութի։ ոչ

*Ասէ ապականուհի թէ պէտ և ուչ մասանէ բընու թե, այլ բնութէէ մէզ անկակից. և բընաւորա կից մարդոյն։ և ըսկիզբն ապականուհէ հեշտախտութէն։ *Ասէ կատարողն՝ ի տարերս լուծն։ *Ասէ՝ ցանկութէ մեզաց՝ և չար խորհուրդն՝ և տգիտութէն և մոռացումն և տրտմութէն, ապականուհէ հոգևորք։ և կարիքն՝ և կիրքն՝ և հատուծն և մահն՝ ապականութէքեն մարմնաւորք։

*Բան։ Ի նոսա և ի հոգևոր ականկենա։ *Ճ։ Այս և հոգևոր ասէն՝ ըստ հոգւոյ և ըստ մարմնոյ զանձկան լինելն նշանակէ։ *Բան։ Ո՞ հատուատուհի փրկչին։ *Ճ։ Ասէն՝ կամ գայրուհի փրկչին. կամ գայն ասէ՝ զոր բանի հատուեաց թէ, են էթէ և գհրեշտակս։ զոր ուչ կարեն մուտանալ

թէ՝ ի պատկերն որդւոյ եմք եղեալ, և ոչնպէս պատկերեմք երրորդութեն, զի բոլոր երրորդութենն տեսանի ի միում անձնաւորութէ. վ՚ միւսէ բնութեանն։ *Նորոգէ՝ զի ասէ՝ մեզ զնա՝ որ նշանակէ՛ զգեմոյ առանձնութէն։ առ որ պատկերցի մերդն։ *Նորոգէ՝ զի հանդերձ ձեալէր բանն ած մարդ լինիլ բնութէ. և զմեզ ընորհօք որդիս ոչ այ անէանել և ժառանգ ըստ Պօղոսի. այսու հետև չէս ծառայ. այլ որդի և ժառանգ ակնոյքի։ *Ա՛ ոչ այնորիկ՝ իակզբան լինել լութէն՝ ի դէմն որդւոյն ասաց պատկերանալ մարդոյն։

*Բան։ Ի բաց մերկանալ զապականութէ։ *Ճ։ Ասէն՝ ապականութէն ոչէ բնութէ՝ ի մէզ. և ոչ մասն բնութէ։ այլ յետոյ ալիած առէջնոց։

յաճախականացն առեսուքեց՝ միշտ, այլ ոչ մասնաւորա
ըր ոմն այժմ, այլ համան
ձմայն և ոչ ներշխօրէն՝
այլ առանց ամպհանուէ,
և պայծառ առեսուքէ։
*բան։ Ո՛չ ըն նմա ըստուն
գանեալ։ *լծ։ Ա. յ
ինքն՝ ոչ թէ ըն նմա
յանցեալ, այլ զի յոտա
կանուէն ադմայ՝ ամպա
նացու ծնանք զամակ։ զո
ամ ծնեալ զբնուէ ծնո
ղին ունի։ վասն նորին
պատժոցն կցորդեցեալ։
*բան։ Ասրկրորդ ադամ,
և երկրորդ սկիզբն։ *Է։
Ո՝իսկ որ մերկոջէ երկ
րորդ ադամ. զի ըստ ա
ռաջնոյն ադամայ միայն
՝ի կուսէն ծնաւ առանց
սերման։ *Ասկ սկիզբն,
զի ոչ նա մարմնաւոր՝ և
սա հոգեբնոր։ այսինքն՝
անապականուէք և ան
մահուէամբ։
*բան։ Պետականապետն։
*լծ։ Ա. յսինքն՝ զի առա
ջելէ ք զբնդհանուրն։
Ձ Ա՛ *բան։

*բան։ Ո՛ գուշուքիմ
տաց։ *լծ։ Ա. յսինքն մո
ռացումն թուլուքիե ոչ
լինի, *բան։ Ցեսուղն ի
բարուէ։ *լծ։ Ա. յսինքն
զի խորհրդ էար ոչ լինի։
*բան։ Ցբստակ ածասե
ուէ։ *լծ։ Ո՛ ի ոչ օրի
նակաբ, այլ զէմ յանդի
մանն տանել ձաճ։ * Ո՛ որ
օրինակ՝ այժմ զաճ՝ ի յե
ղեալս տեսանելմբ, յայն
ժամ զեղեալս յաճ սե
ռանեմբ։ ապա ուրեմն
ամ սրբուէիե և ամ ու
րախուէիե լիուէիէ։
*բան։ Ան խառվուէ ե։
Ո՛ Ցկատակ կմնան ասէ որք
զինին այժմ ըզմ հզեան
*բան։ Ոպ զհրեշտակս ա
ռանց ամուսնուէե։ *լծ։
Ամբր զհրեշտակս ասելովն
եցոյց զորպիսուէ իմաց
մանն հոգւոյն։ *Ասկ ա
ռանց ամուսնուէեն՝ զան
սխան և զանպիսանն մար
մնով։ այսպս յայտէ՝ ի պա
տասխանուդ յարուցեն
բան։ Ո՛ ի թէպտև և ինչ
աձուցիմ՝ մասուէեան

՚ի միոյն՝ Աղիւորդ՝ յա
ռնեսեան հաճասարա
պէս նոյնաճ պարտէ ըսկ
ռիլ շնորհացն։ *Ա. յո՛ւ
յայն ժամ ուշ լինէր հա
ճասար՝ թէ ուրեմն կին
քենէ՝ և ուրեմն յայլմէ
լինէր արքունիւն։ Աղ
րորդ՝ զի առ՚ինամանէ ու
նելով զծնունդն՝ սոյն
պէս պարտէ և՚ի քէ ծը
նանիլ, և շնորհաց նորին
կցորդիլ։ Ձորրորդ՝ զի
այլէ թողութիւն մեղաց,
և այլէ լուծումն մահու։
*Իսկ ոչն մեր ՅՈՎՀ
ԶԵՐԿՈՒԵՆՆ ներդործու
թիւնէ։ յաղագս որոյ
նորայն հաղորդիմք շնոր
հաց։ *Իսկ թէ հարցա
նիցէ ոք՚ի խոհեմամիտ
եղբարց, եթէ վասնիր
յերկուց պարտեաց նա
խօրէն՝ ի միոյն ազատիմք
այժմիկ իւրաքանչիւր ան
ձամբ. այսինքն՚ի յան
ցանացն, եւ՚ի միւսոյն՝
այսինքն՚ի մահուն՝ յե
տոյ ազատիմք հասարակ
ՁՄԲ յա

*Ի ուրբաթի։

*Բան։ Ինակ մեր հայրն ուշ
առաքեաց՚ի մեղ ըզպար
գեւն։ *Լծ։ Ա. յոհնքն՝
զի թէպէտ հայր մեր սըր
բեցաւ մկրտութիւնն, և
մեք՚ինամանէ՛ ծնեալ՝ ու
նիմք զբնական սրբըբու
թիւն։ որպէս հատ սեր
ման մաքրեալ՚ի բնական
ծըղօտից։ իսկ սերմնա
կան զօրութիւնն որ՚ինըն
մ՚ի դարձեալ յառաջինն
բուսուցանէ զնա։

*Բան։ Ասէ որ զամսոյն
բէ՛ և արդարացուցանէ։
*Լծ։ Ա. յոհնքն՝ սրբէ՛
՚ի յանցանաց՝ և արդարա
ցուցանէ՛ ՚ի պատժոց,
միայն սր մեր յն քն։
*Եւ այս վասն բազում
պատճառի։ Ա. նախ՝ զի ոչ
՚ի միոյն ազատմայ՚ի բա
զում սխրեցաւ. այն
պէս՚ի միոյն քէ պարտէ
տարածիլ և շնորհացն։
*Ա՛րդ՝ եթէ իւրաքան
չիւր ուրուք հայր սըր
բեր զծնունդ իւր, այն
լինէր՚ի բազմաց, և ոչ

ցանացն՝ ի ձեռն մահու։ սոյնպէս և նախ հաղորդիմք թողութե՛ւ յանցանացն, և յետոյ յարութե՛ն կենացս։ * Ինչ ե՞ր ուրդ՝ ըստ կարգի իրացդ. զի յանցանքն նախկինեն իսկ պատուիժն հետեւի յանցացս։ այս կարգ երևի և՛ի շնորհն. զի նախ հանդիպիմք թողութե՛ւ յանցացս, և ապա թողեալ պատուհասն. որ է մահն։

* Բան ՃԾ։ Երէց ուրեք այլ մեղքն, քան զահաւորեալն՝ զհատարակից և զամենեցունց տիրելն նշանակէ։

* Բան։ Ղ. Յանցուցեալոցն։

* Լծ։ Ն. յորում զորդիսն ասէ՝ որք ոչ եմք յանցեալք ընդ ադամայ։

* Վարձեալ զտուրբան. որպէս զմարդարէն, և զայլն։

* Բան։ Ա՛ինչէ ցօրէնան։

* Լծ։ Ն. յորում զմովսէս օրէնսն է իմանալ։ և այս՝ կամ՝ ի սկիզբն օրի

* Ի ուսմունս

յարութե՛ն։ * Ա՛սեմք թէ վասն հինգ պատճառու։ Ա՛նախ՝ զի մեղքն ըստ կամ՝ յանհնազանդութե՛ն, որբեր յանձնիշխանն կամացն. իսկ պատիժն՝ որբ՝ մահն՝ յետոյ եդաւ ոչ կամացն միայն, այլ և ըստ բնութե՛ն՝ որբեր յատամայ։ Երկրորդ՝ զի յանցանք ներգործութե՛ն եղեն ի մարդն, իսկ ի ներքոյ մահուն զօրութե՛ պրաւեցան։ սոյնպէս և այժմ նախ ներգործութե՛ ազատիմք ի յանցանացն, և զօրութե՛ գերբրաւիմք անմահութե՛։ Երրորդ՝ զի նոյն ինքն նախ ազատեաց զմեզ ի յանցանացն անապական ծննդեամբն իւրով, և ապա յետոյ ի ձեռն մահ ուան իւրոյ ազատեաց ի մահուանէ։ Չորրորդ՝ զի նախ հաղորդիմք սկզբնական մեղացն ի ձեռն ծննդեան. և յետոյ հաղորդիմք պատուհաս յան

պէս ։ ոչ այժմ ։

*Բան ։ Եւ ոչ ուրեք ևս իրօք զոր ՚ի յերկիրս ։

*Ջ ։ Ա. յսինքն զյարուցեալն ։ Թէն մեռեալոյ՝ յերկիրա ւորացս ոչ ոք գիտէր ։ այլ միայն երկնայինքն ։ զոր այժմ յայտնապէս ե՛ ցոյց մարգարէին ։

*Բան ։ Ա՚ռաքելոցն ։

*Լ ։ Ա. յսինքն՝ կործա նեցան ։

*Բան ։ Ա. յր ոմնէր մեծա տուն և այլն ։ *Լ ։ Ոչ տեսլեամբն Ա՚զեկիէլի զյարութիւնն և զորպիտութի յարուցելոցն ե՛ ցոյց՝ այժմ առաքեա՛ լ ծատանն և զազարու՝ զոր դաւաստանն և զորպիտութի հատուցմանցն նշանակէ՛ ։ *Ո՚ղջ որք մնացեն զհատուցմունն սո՛ր արժանապէս վճարել, զայս կամին ասել ։ այսինքն թէ՝ յետ մահճանն հոգիք արդարոցն առնուն զվաստակս իւրեանց։ և մեղաւորքն զտանջանսն

*Ի ուածմանէ

նացէ, կամ՚ի կատարումն որէ քո ։ *Ասէ ՚ի սկիզբն օրինացն ոսկեայ ժամ եդան օրէնքն որք ցուցանէին զմեղսն՝ լուծանել իշխանուն մեղացն։ զի մարդիկ յերկիւղէ օրինացն ոչ առնէին զմեղանս ։ *Եւ ՚ի կատարումն օրինացն, զի քո՛ երկիւղ մեզ արդարութե՛ ընծայ՚ի ձեռն հաւատոյն և եբարձ զապականուե՛ մեղաց։

*Ասէ տեսին Ա՚զեկիէլի օրինակերը ընդ հանուր յարութե՛ն կրկին կեր պի՛ ։ *Ա՚սէ՝ զի եցոյց զյարութի՛ն ։ և ապա զոր պիտութի՛ յարութե՛ն ։ որպէս ասէ՝ ոսկր և յօդ՝ և այլն ։ զի ոսկր ինչ՚ կամ մարմին՝ կամ մազ մի՝ ոչ կորնչի ։ քան այնմ, մազ մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ոչ կո րնչի ։ *Եւ ոչ յօդք ան դամոց առ այլ յօդս կը ցեցին ։ այլ իւրաքանչ

յայնմիկ արդար դատաւ
ետուն։ *Եւ թէ՝ հաս
տատեաց օր մի՝ յորում
դատելոցէ զնա։ *Եւ
դարձեալ՝ առ կորնթա
ցիսն ասէ, մեզ ամենե
ցուն յանդիման լինել
հայ առաջի քրի. և այլն։
*Եւ դարձեալ յեբրայ
եցւոցն ասէ, սոքա ամե
նեքեան վկայեալք՝ ի հա
ւատոցն չեւս ընկալեալ
զաւետիսն։ *Իսկ եթէ
ոք ասիցէ՝ ընդէ՞ր։

*Ա՛. յսէ՝ զի հաստու
ցումն հեռեւի դատաս
տանին. իսկ դատաստանն
հետևի յարութենէն. և
յարութինն գալստեանն
քրի։ ապա ուրեմն ստուտ
են սոքա՝ որք ասեն յետ
աւուր լինիլ դատաստան
և հաստուցումն ըստ ար
ժանեացն։ *Ցես և՝ իմիտ
առ ոմն ուղղափառ. զի
թէպէտ ղազար և մեծա
տուն էին մեռեալ յա
ռաջքան զքո, սակայն
եւ՛ էսյնպես հաստատել
զձե կարեն

իսկ միջանկեք ոմանք եր
թան՝ ի բիւրքաթուրն.
և անդ քահին և մոտանեն
՝ի փառս։ *Ո՛այս այսպէս
ասեն այժմ ազգքն քրիս
նեացւոց։ զոր ոչ ընդու
նի եկեղեցի ուղղափա
ռութե։ *Ո՛ի այսպիսի
բանիք հերձուածոց՝ բաւ
նան զդատաստանն, և
զյարութինն ուրանան։
նա և զմիւս անգամ գա
լուստն։ *Ա՛ան որոյ
քաջ ախոյեանն ուղղա
փառութե տուրքն Կիւ
րեղ յանդիմանէ՝ ընդնա
սեալով։

*Բան։ Ո՛դատաստանն
լինիլ ասէ՝ յետ յարու
թեանն՝ ի մեռելոց յայմ
ուրեք աճդայինն գիր։
*Լ՛. Ո՛ստայնմ, ընդեղեն
ձայնի որդւոյն այ՝ և ե
կեսցեն արտաքս։ որոց
բարիս դարձեալ եցէ. և
այն։ *Իսկ առաքեանն
ասէ, կայ և ճնայ ինձ ար
դարութեան պսակն. զոր
հատուսցէ ինձ յաւուրն

մածայ: *Նախ՝ զի լինի ցին քաղցունք. այսինքն առատասիրտք և զբաւթ երեսք: և մի՛ դժգոհեալ երեսօք և ձեռն խօսիւք: *Երկրորդ՝ զի լեցին քար ենք հաղորդեցուցչք. այսինքն՝ զի ոչ վա՛ փոխարինաց համ՛ի փառս մերկան: *Երրորդ՝ զի ձեռն կալու լեցին. այսինքն՝ ամենեցուն՝ որ ոք և իցէ դրեսցէ: զի առանց քըն նութեն առցեն: *Չորրորդ՝ զի ասէ, տնանկաց կարեաց, այսինքն՝ զինչ և պիտոյիցէ ըստ կարօտութեն՝ զայն տացեն:

*Ա՛ոաւ Քրիստոս և ինն էութիւն:

Կ ՈՒՄ ԹՎՑ.

Թոյս երեք պատճառք կան առնլի: *Նախ զի ցուցցէ՛ զպատուերս ա՛ ենուր մատնութեն և յարութեանն: զի նախ ուշ ձմէ սեալքն

*Ի ասծմուն

Երեն զաղանդս իւրեանց: զի յառաջ քան զլուծումն մահու՝ արդարք և մեղա ւորք տանջեին՝ ի դժոխս վան ըսկզբնական պարտուց նախահօրն: իսկ յետ քի արդարք և մեղաւորք առ հասարակ ազատեցան՝ ի դժոխոցն: զի լուծան ըսկզբնական կապանքն: *Ոսկ՝ ի կատարած՝ լինելոց է արժանապէս հաւուցումն. ըստ գործոց տանջանք, և ըստ գործոց հանդիստ: *Բան: Նո՛ւ է՛ բանն՝ ոպ եբրայեցւոց պատմուէս ունի: *Լծ: Ո՞յսինքն՝ կամ յեբրայեցւոց պատմուէն գրեալեն առքա՛, կամ պատմուէիս նշանակէ՛ թե յեբրայեցւոցն են առքա՛: այնու՝ զի ազգ հանգեաւ՝ ի գոդն աբրահամու. և մեծատունն աղաղակէր, հայր Ա՛բրահամ:

*Բան: Պաղցունք: *Լծ: Զորս ինչ պիտոյեն ողոր

*բան։ Պահպեր և բազ մաբաղձիկ։ *լճ։ Ոստ Պահ՛թի՝ որ առէ։ քղեր է՛ նա քան զմեղս լսո ւիսխ։ և բազմաբաղձիկ, այսինքն բազմ՝ բաղձալի։ կամ բազմօք, որէ առ նայնին՝ բաղձալի։ այնէ որ առէ, երանեալէ այր՝ որ եգիտ զիմաստութի։ կամ զոր յաղջի կայդ դա սէ։ երկիւղ ոն՝ իկեն առն։ փառք և պար ծանք։ և այլն։

*բան։ Ցամ բերանոյ օր հնեալդ։ *լճ։ Ցամ բե րանոյ օրհնեալ։ կամ առ նայնին՝ օրհնեալ։

*բան։ Ո՞ դերապոյնն առել թողից։ *լճ։ Ո՞յ ինչն թողից առել զայն՝ թէ դու դերապոյնես՝ զհայրն քո զարհադեոս, և զմեն թէոդոս։ զի այ սեն զարմանէ՝ ինեղբոյ թագաւորական ըզդես տուցն քոյրց զգեցեալ։

*բան։ Յաստուածութէ հա՛տոյ։ *լճ։ Ո՞յ աճապ ընդ

սեալքն՝ ի յովհաննէ՝ առնէին ըստ հնոյ զատկին՝ ի նոյն քանիս լուսնին։ *Երկրորդ՝ զպատճառ նահ ատակութեացն մեծի շա բաթուն։ *Երրորդ՝ ըզ բոլորակն։ որ զինի տուին ասէ, զրուշմեակէ ըստ եղեալ երեցս Թըղթաւին իրիո նի։ որ յամ իննաւն և եօթն ամին ծռազատիկ բերէ։ առնելով յաղջ քան զզհասարակածն զլուսին տրուն։

*բան։ Սկիզբն իմաստու թեան երկիւղ տեառն։ *լճ։ Սկիզբն երկիւղ զի է՛ երկիւղ ծառայա կան։ ըստ այնմ, որք պա հեն երկիւղ՝ իանուտիս։ և է՛ երկիւղ տիրական։ ըստ այնմ, սկիզբն իմաստու թե երկիւղ ոն։ *Նո՛ ընդ այսմիկ ո՛չ ինչ կցար դի։ և ընդ լուսոյ հաւա մատեալ՝ առաւել գոտա նի։ և ամ ինչ որ պատ հական՝ էարժէ՝ զնա առ Աօղոմոն։

եղ օրէն իւրոյ աշխար
հին։ *Ո՛ւսանիցէ և
հաճելի գործ, զբարեցն
ասէ. զորս խելամուտ
առնէին գրեթէ օրէնքն
ինամանէ։
*բան։ Ուսանարիութիւն։
*լծ։ Ո՛ հերձուածողն
ասէ։
*բան։ Ո՛ճայրն պատուի
բնութիւն։ *լծ։ Ո՛ յո
ւինքն՝ խոստովանելով ա՛յ
մենեցուն որ զյո՛ւր քո՛ւ ի՛
փառս այլ հօր։ կամ զի
խոստովանութիւնն բարձցի։
*Ո՛ւր զՀերձուածոն
պիղծ ասէ և գարշելի
զի ունի պիղծ ինչ և գար
շելի խառնելով ի՛ստուգ
նութն՝ պղտիցէ՝ զնա։
և փոքր ի՛ խմոր՝ զամն
խմորէ։
*բան։ Ո՛ճատեաց խնդին
բերանք։ *լծ։ Ո՛ճ ա՛յ
տեաց բերան՝ զբանբա
ւոցն ասէ, և զՀերձուա
ծօղն։
*բան։ Ո՛ւ ի հովիւաց
յընդդէմ յառնելոյ ի՛
ջնջի այն։

*Ի ուսմունս
ին առաքինութիւնն։
*բան։ Սերտութիւն բարե
գործութիւն։ *լծ։ Ո՛ւյս
մակբաստացականն է։
*բան։ Նո՛ւ անշարժութիւն
արդարութիւն։ *լծ։
Ո՛ւյս՝ բարոյականն է։
*բան։ Նո՛ւ սքանչացմունք։
*լծ։ Ո՛ւյսինքն՝ գործով
*բան։ Պայծառ և բազ
մատեսակ զիւրանց բա
րեկեցիկ դեղեցկութին
երևեցուցեալ։ *լծ։
Նարեկեցիկ դեղեցկու
թիւն հոգեւորն է։
*Ո՛ այսպիսի ունէին ա՛յ
սէ զանազանապէս ևան
նըմանազաբեր։
*բան։ Նարեփորձ։
*լծ։ Յաղթօղ աղօթա
կանէ. կամ պատմական։
*բան։ Անդադարից վայրե
նութիւն։ *լծ։ Ասէ ան
կրթութիւն և բարուց խըս
տութիւն։ օրքա՛ն են պատ
ճառք անհնազանդութե։
*բան։ Օրինադրիչ։
*լծ։ Ո՛ւ ի վէր դատաս
տանի դրեաց, և զայն

և կենդանութիւն մեր։ ապականութիւնէ փոխուելն և անապականութիւնն մեր։ Վասն այս թէ ո՞ւր զոր օրինակ՝ ի ևնոյն հուր լուծանի ջրանկն, և սորը քէ՛ զարծաթն, նմանապէս ի ևնոյն մահն քէ լուծուին և մահուն, և կենդանութիւն մեռելոց։ զի ո՛չ միայն ասակ մահ է, այլ և կենդանութեն ծածկաբար։

*քան։ Ո՛ միոնն և միայն։

*լծ։ Ա՛յսինքն՝ միոն որ ոչ ոք։ և միայն սիրելի։

*քան։ Ու այլոյք և ապրստ մահ։ *լծ։ Ու՛ զի ո՛չ արար մեղս։ որև ըզմեր մեղս եբարձ։

*քան։ Ա՛մէն առաջնոյ ըստ եբրայեցւոցն։

*լծ։ Ա՛նդիք այսր առ սոյս և լուսնոյն՝ միեն։

*քան։ Ա՛ռեղեցիածաղիկ։

*լծ։ Ա՛յսինքն՝ հաճոյ տուի։

*Ա՛ն նորաբոյս կեանք, որ չ՚հոգեւորն։

այն։ *լծ։ Ա՛յսինքն կրկին չ՚հաճի՛ դրեալոցն քոց։ *Նախ՝ զի հերձուածողք գայլքն փախանուն՚ի հօտէ՛ ուղղափառ հովիւն։ *Երկրորդ՝ զի բարեպաշտութիւդ ձեր համբաւի՛ ընդ ամենայն տիեզերաց։

*քան։ Ա՛յրողեաց մեզ ճանապարհ։ *լծ։ Ա՛յրող ճանապարհ այնչ՝ որով այժմ՚ի կեանս ընթանամք, և ո՛չ՚ի մահ։

*քան։ Ա՛ռաւել և՚ի ձեռն նը։ *լծ։ Ա՛ռաւել, այսինքն քիւ այժմ ծածկապէսեմք կենդանիք։ և՚ի ձեռն նը յետոյ յայտնապէս լինիցուք։

*Ա՛մէն դարձեալ, նովաւ կենդանացեալք և՚ի ձեռն նորա անապական լինիցուք, ըստ Տեառնէ՛ վկայութեցդ։ զի պատկեր երկնաւորին անապականութինէ։ *Ա՛րիութեա այսքիկ՚ի բաց բաժանին այսինքն՝ մահու լուծումն

ամ քանակականաց. որպէս և զազդումն ընդհատ։

*Ի. յն առաւեւն և նը ևաղն ըստ չափու ընդունողացնէ։

*Ասկ լուանոյն նմանե ցուցանէ զհին օրէնան։

*Նախ՝ զի ոչ է հանաւար պայծառութիւն ոպ զնոր օրէնս։ *Երկրորդ՝ զի փոփոխական էր։ *Երրորդ՝ զի բարձաւ ի ծա ել նոր օրինացս։ ոպ օրի ակն առ ձշմարտութիւն. և գէրն առ մեկնութիւն. և փոքր խրատ առ յայտնի քարոզն։

*Բան. Ասուածայ զատորդն։

*Լծ։ Ա՛. յսինքն՝ զօ րէնան։

*Բան։ Ասատարեմք տօն յա ռաջնուն ամենան ի հ րեքտասանն լուանին։

*Լծ։ Ա՛. ռաջին ամիս՝ նի սանանէ. որպէս ասաց մովսէս, ամիս այս եղի ցի ձեզ սկիզբն ամաց։ և այն ամսոյն քանիքն և լուանոյն, համազոյգ էին. զձ՛ վասն

*Ասրեպտուղ առաքի նութեն գործ. այսինքն՝ի վեր քան զկենաց քրիս տոնէից։

*Որչէս, ի հրաշալի կեանս. որէ յարուեն։ Ոսաղիկ՝ զարդ փառցն. որք փայլին յարքայուեն։ և Որաբոյս կեանք, զի յառնեմք առանց ապա կանուեն։ և Ցլտուղ բարի, վայելուչն դոր. ծոց։ ըստ այնմ, ժողովեցեն զպտուղն՝ի կեանան յաւիտենականս։ *Ա՛. յս վան ժամանակի նորոյ ամենանն։ *Ասկ թէ վն էր՝ի հրեքտասանն, ասէ՝ի հեռատեսդ։

*Բան։ Ամանալոյն լուս նոյ եղեալ։ *Լծ։ Ա՛. յսինքն՝ զի միշտ ունիմք զնմանալի լոյսն. այլ ա ռաւել լուանամք ամ որ պիտուէ՝ի յայտնիսն տօն անցեալ։

*Բան։ Ա՛. րեգակն արդա րութեան։ *Լծ։ Ո՛. ի հա ւասար ծագէ զլոյս իւր

մարտի՝ կազմուԹիւնն է մարդոյն. որ՛ սկիզբն նիւանն ամսոյն։

*Քան։ Ո՛չ յերկուտասան երորդն համարիս ամիս։

*ծ։ Ո՞չ յոհնգն՝ քանիք լուանոյն ընդ ամսոյն՝ ո՛չ յայմ ամսոջ Թըւ՛ին. այլ միայն յառաջին ամսոջն։ նա և ո՛չ յայմ ամի. այլ միայն յիւնն ևՀ երեկի տարե՛ջն. ոպ աստցաք։

*Քան։ Ո՞չ՝ իսկանիկ դարնանային եղանակին։

*լծ։ Ո՞պրիէլեանն՝ որ է լուսին զատկի՝ քանզպրիլն տան ևեօԹն՝ իվեր ո՛չ ելանէ. և քան զմարտի քըսան և մեկն՝ իխոնարհ ո՛չ իջանէ։ զի Թէ դարնանային եղանակին՝ իններ գոյ իջանէ լուսին, խանգարուա՛ն լինի զատկին ըստ երիոնի։

*Քանզի՝ իժամանակս Թագաւորին ուստիանոսի՝ սի՛ ժողովեցան Ղ՛աս եանքն յաղեքսանդրիոյ երեսուն և վեց խմաստասէր ՚ի Հժա՛ սկրք,

վանորոյ՝ արար Ա՛ովսէս զգաՀիկն՝ իչորեքտասան երորդում աՀուր ամ ան և լուանին։ *Ոյն պէս և՛ որ մեր արար զգաՀիկն՝ իհնոյն քանիս ամ ան և լուանոյն։ *Յամ ամիս ո՛չ ոյնպէս Հան դիպէ, այլ ՚ի յաջին մի անդամ։

*Քան։ Յառաջ քան զեր կոտասան կաղանդիցն ապրիէլն։ *լՀ։ Որ՝ ամ սամուան ապրիէլն։ յառաջ քան զմուտն ապրիէլի տասներկու օր. որ՝ մարտի քսանն։ և՛ գար նանամուտ՝ և ատեղծումն լուսա՛նդրացն։ *Ո՞յ՝ նիսանն ՚ի քսան երկուքն մտանէ։ *ՃՀ ՚ի նոյեան ևեօԹն մարտի սկիզբնէ արարչուԹեն. որ՛ մեկ աՀելեացն եբրայեցւոց։ և՛ ի քսանն մարտի՝ և՛ ի երս աՀելեացն՝ ստեղծումն է լուսա՛նդրացն։ որ նա ինքնէ Հաստատ կածն։ և՛ ի քսան երկուսն

սէրք, և զ՚ինդ հարիւ
բեակն հաստատեցին։
իսկ յետոյ երիտն այր ե՞
րեւելի ՚ի դուռն անպա
րը շաբաթուն ուստիանոսի՝ քա
մահանս իւր վարկաւ՚ ըզ
ոչ կոչէին ՚ի ժողովն, և
խանդարեաց զինն և՝ ՚ն
երեկի խորհանն։ * Օ. ի
զայն որ յապրիլի տասն և
եօթնէ՝ ՚ն զ՚ արար։ և
զայն որ յապրիլի վեց՚ի՝
ն արար։ և ոյնպէս յամ
ինսուն և հինգ ամի ծը
ռազատիկ լինի նոցա։
*Ասաի պարտէ և մեզ
զգուշանալ յայսպիսեց,
և պահել նրբապէս. զի
մի անկանիցիմք ի ժամա
նակէն, յորում կրեաց
քն զչարչարանն։
*բան։ Ա՚ասնեցաւ։ *լծ։
Ն. յինքն խաչեցաւ։
*բան. Ի չորեքտասան ե
րորդի լուսնոյն։ *լծ։
Ն. յինէ՝ զի այժմ զքանիս
լուսնին աւետ լրումն
առնեմք. և զպատկեր ա
ւուրն՝ յուրբաթ ե՚ւկի

Ի *Ա՚տուին։
րակէ՚ ատամբ. զի մի՚ միա
բան լիցի մերս զատիկ ընդ
հնոյ զատկին. որ ՚ինոյն
քանիս ամսոյն լինէր։
*Օ. որ սոյնպէս առնէին
և քրիստոնեայքն մինչ
՚ի՚նբ ժողովն հարցն սբ՚ց՚
որ ինիկիայ։
*բան։ Ա՚ ասնայտորիկ լու
ծանեմք յերեկոյն շաբա
թուն զպահան։ *լծ։
Ն. յինքն՝ *՚նախ զի կա
րապետէ օր շաբաթուն
կիրակէի՚ աւուրն, վասն
այնորիկ նախատօնակ առ
նեմք յայնմիկ աւուրն։
*Երկրորդ՝ վն այնորիկ
յերեկոյն շաբթուն լու
ծանեմք, զի պատկեր ա
ւուր յարութեանն ՚ի
կիրակէ՚ ն. և՚չ թէ ուր
և հանդիպի ընդ լուա
նոյն լրման։
*Երրորդ՝ վասնայնորիկ
յերեկոյն շաբաթուն
լուծանեմք, զի ցուցցի՚
յարութեան ժամն ՚ի
մէջ գիշերի եղեալ.
շ՚ձ՚ք յա

դիսկղէտիանոսի առա
ջին ամէն մինչև յառա
ջին ամն Թէոդոսի՝ հա
րիւր տասն և ինն ամ է։
ուստի շարակարգեաց
զինն և տասն երեակ քա
ղաքս ապրիլէնցն։ այսինքն
զբոսմն զատկին և զ
պատիեր աւուրն։ զքա
նիս զատկին՝ և զպատա
կեր աւուր կիրակէին։
*բան։ Յառաջագոյն ե
դաք ամօք բազումք։ *լծ։
Ն. յսինքն՝ զի քան զհա
րիւր և տասն ամն բազ
ամամբ այլ յառաջ եդ։
զի ձմեռն ամն ինն և տասն
երեակ է։ որպէս անցեալ
ևս անկանէր ի թիւն։
*Ն. ԶԼ դրեաց զայս՝ զի
բազում խորհուրդ կայաց
րոսմն առնուցու։
*Ն. պա՛ ուրեմն եօթն
թիւն որ ծնացեալէր ի
հարիւր և ի տասն և ինն
ամացն, այն անկանէր
ի համարն ինն և տասն
երեակ բազմին։
ՁՃԺՁ Իսկ

յառաջ քան զհաստու խո
սիլ աւուր կիրակէի։
*Օ ի՛ ոյն ժամու ծը
նաւ ի կուսէն, և՛ ինոյն
ժամն յարեաւ ի գերեզ
մանէն, և՛ ինոյնու մ ժա
մուն զամենեսեան յարու
ցանելոցն։ *Ցեա և՛ ի
միտ առ զպատճառ լուծ
ման պահոց յերեկոյի մե
ծի շաբաթուն։ *Որ
ոյնպէս ասէ և աւետրչն
Նահապրիոս։ Պա՛ պայ յայտ
նիւիկ թէ այնպէս ունէ
ին յայնժամ ևս ազգք
քրիստոնէից։
*բան։ Ա՛մ և՛ ինոյն ըն
թանան ժամանակ։ *լծ։
Ն. յսինքն՝ խորհրդեւոյն՝
որ ևս մնջ դիշերոյն, և
և վաղ առաւօտն՝ որ
յառաջ քան զհաստու խո
սիլն, ամ և ինոյն են ժա
մանակաւք։ և է՛ այժմ
մեզ ըսկիզբն աւուր
ժամն այն։
*բան։ Հիսպատա՛թէ,
*լծ։ Որ ժամանակին։
Հիսպատա՛որ էշխան ՚ի

և տասանեքեակաց լծմունա
առնէ։ վասնորոյ անխա
փան գոլով յառաջինն
շրջի։ *Եւ յայսմ լծմա
նէս առել Լ՚ասեանքն
յաղէքսանդրիայ՝ հնարե
ցին և գտին զհինգ հա
րիւրեակն. որէ՛ քսան
և ութ ինն և երեքեակ։
և տասն և ինն քսան և
ութեակ։ *Որոյ և
ութ՝ արեգին ընթացքն,
և տասն և ինն՝ լուսնոյն։
որք իրերաց վրայ տալով
կատարեն զհինգ հարիւր
երեսուն երկու ամաց զա
տիկս։ և դարձեալ անդ
րէն յառաջինն՝ սկսանին
՝ի նոյն քանիս ամսոյն և
լուսնին, և՝ի նոյն պատ
կեր աւուրն, ոչ ասա
ցաք։ *Եւ քան առ
այս։

*Իսկ Նիսանոն՝ ըստ սին
ասէ։ զի իւրաքանչիւր
կանոն յինն և տասնամին
շրջի. և ապա յառաջինն
դառնայ՝ ի նոյն քանիս
ամսոյն և լուսնոյն. թէ
պէտ և՛ ի նոյն պատ
կեր աւուրն։ *Ա՚յլ զի՝
քանիք ամսոյն և լուս
նոյն, և նոյն պատկեր
աւուրն, ՚ի քսան և ութ
ինն և Հերեակն շրջա
գայի։ որէ ե Հարիւրեակ
ըսլորն։ *Նո՚ւ այսպէս զի
տելի՛ է, զի ունի անդրէն
արար երկու Հարիւր ա
մաց լծմունս. այլ խափա
նեցաւ։ զի էր տասն ինն
և տասնեքեակ՝ և տասն
Թիւ. որ լինէր պակաս
ինն Թըճուվ քան զինն և
տասն երեակն։ *Ա՚յսպէս
պէտ և այլ քսանք ինն
սուն և Հինգ ամաց լծը
մունս արարին. և այնուա
խափանեցին։ զի էրմիայն
Հինգ ինն և տասնեքեակ։
*Իսկ սորայս դրոշմեալ
կանոն՝ տասն և ինն ինն

Լ՚ուծմունք

*Ա՚ստ Լուկան է՝ որ։

ԹՈՒ Ղ՚ԹԱՍ

այս խորհրդածու
թիւ ունի յինքեան զերկ
բայաբար եղելոցն վանն
քի։ վանորոյ պիտանե
դոյնէ սա՛ քան զայլսն։
և սա յետոյէ դրեցեալ
քան զԼուսանացն։ այլ
յառաջ դասեցաւ վանն
պատճոյ։

*քան։ Թադուհի։ *ճ։
Ուհին՝ իգականէ։ ոչ
ասեմք՝ Արքուհի, Աստ
գարէուհի։ և այլն։

*քան։ Քահանայապետու
ծեն։ *ճ։ Ո՚յսինքն՝
ընպատուրեն։ Ուսկ աճապ
ինն ասէ, զի յայլէ և երկ
նատուր։ այսինքն իմանա
լի՛ և հոգեւոր։ և էջ՛
երկրաւոր շնչաւոր և դի
ւանական։

*քան։ Ինդ երկիր քարտ
շեալ միտս։ *ճ։ Ո՚յս
ինքն զՀրեշտեայն խորհիլ։

Լ՚ուծմունք

*Ա՚ստ վարդապետի պիտոյ
է զերեսինն զայսոսիկ
յինքն բերել։ *Նախ՝ զի
մի՛ լինի երկրաքարշ խոր
հրդովւոյլ բարձրիմաց։
*Երկրորդ՝ զի մի՛ լինի
ծոյլ և պղերդ։ այլ՝ արի
և ժիր։ *Երրորդ՝ զի մի՛
լինի երկչոտ։ այլ հաստա
ձակախիզ լինի առ՚ջի ազ
գաց և ազանց և թագա
ւորաց։ *Ա՚ստ առաջինոյն
ասէ Անարգարէն, եր՛ի
վերայ լերինն բարձու։
*Ա՚ստ երկրորդին, զօրա
ցո՛ զբարբառ քո։ *Նո՛
վան երրորդին, բարձ
րացուցէք և մի՛ երկչո
ւիք։

*քան։ Խիստ։ *ճ։
*Ո՚յսինքն՝ չարք, դա
ւինք, և բարկացօղք,
և դըժնարուղեալք։
այսինքն՝ անհաճանք։ ոչ
երիվար խրոխտ և յան
դուգնէ։

*քան։ Ո՚ր ուր ուրախու
թիւ։ *ճ։ Ո՚յ դինքն
ասէ։

Ձ՚ԱԺԵ քան։ Կանա

*Բան։ Ի՞նչ է ուրբաթ։

Լծ։ Ի՞նչ է ուրբաթ։ Ուրբաթ է ուրբաթ։

*Բան։ Ինչո՞ւ

ԱՂՔԱՏՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

*Ա՛ստ ասէ Տէր. զի ի՛նչ ամանէ ակսեալ և բնութիւն նորին։ այլ Տողն ուղ ասէ զի լուխ ադամայ։ *Աւրեցին յայտէ՝ զի գլուխ Քրիստոս է ոտից Տայր. զի սկիզբն է ամենայնի, և նոյն բնութիւն։ *Ասէ քա գլուխէ մեր բնութենական է մարմնոյն, և այրական կոկ ըստ մարդկանն։ *Պատուեցին մի՛ ոք մեր՝ ունելով գլուխ զՏայր։ և լինելով գլուխ մեզ առեցեալ մարմնոյն։

*Բան։ Ո՛խտիք ըզշշը նորհան։ *լծ։ Ն. յոյնքն զպարգևան. կամ զե րախտիսն։

*Բան։ Ո՛ երկոքումբք իմիասին պահիլն։ *լծ։ Աւրեք ինչ ցուցանէ։ *Ա՛խ՝ զմեծութիւն այ, այնու զի ասէ, որ մեծ առնէր։ *Աւրհնեցէ. զաղքատութէ մարդոյ. այնու՝ որ ասէ, վն մեր աղքատացաք։ *Աւրհնէ՝ ըզմիաւորութիւնն քն.

*Ի ուրբաթի

Թեսանն։

*Բան։ Ն. զբնեաստաւորու թէ։ *լծ։ Ն. յոյնքն՝ խորհրդով։

*Բան։ Վատրաստագու նէցն բանից։ *լծ։ Ն. յոյնքն՝ կուսանքն պատրաստէքին բանից կուսութէ. և հոգեւորն ի բաց պարապիլ։ *Ո՛րպէս թուղթս այս պարզէր իմացմամբ. վասնորոյ աղերսէ՝ կրկին աչօք լուսաւորիլ յիմանէ։

*Բան։ Ո՛ւրան զայրն՝ ըզ յաղագս ունայնութեն բան։ *լծ։ Ն. յոյնքն՝ կամ՝ նախ ըզնըւաստա կանան մեկնել՝ ի թղթէ յայտմիկ, և ապա զբարձ րագոյնն։

*Բան։ Ն. ըն գլուխ քո, և գլուխ քրիստոսի ած։ *լծ։ Ո՛ հարկաւորու էն գլխոյն երկու ինչ խըն դրի. այսինքն՝ զի էջէ բնութենականէց, և ըս կիզբն նորին։ *Աւստի յայտէ՝ զի գլուխ եւ՛ այի

ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒՄ

Հաճաւասար ըստ անձնա
ւորութեցոյ։

*Բան։ Ոյժ աղքատի
մարդկութիւնս։ *Լծ։

Ա. յսինքն կարօտ։

*Բան։ Որոյ ամէն՝ այ
տուր։ *Լծ։ Ա. յսինքն՝
կենդանութիւն, նմաստու
թիւն, և այլն։ որպէս ասէ
սիրաք, զի՞նչէ զոր ոչ
առեր, և ոչ միայն այս,
այլ և նոյն ինքն գոյու
թիս մեր՝ ինմանէ՛ եղև։

*Բան։ Ո. աղքատութեն
բիծ։ *Լծ։ Որ կարօ
տութիւն կենաց և փա
ռաց։ զայսոսիկ՝ ի բաց
եդեալ քիւ։ և ընկալաք
զանմահ կեանն և զան
պատում փառսն։

*Բան։ Ահա գնեաց զմեզ
մեզ յանիծից օրինացն։
*Լծ։ Արկինէինն անէծք։
*Ա յսյա՝ անէծ գնութես
որ էր պատիժ նախահօրն։
*Արկրորդ՝ անէծ օրի
նացն։ ըստ այնմ անի
ծեալ ամ՝ որ ոչ կացցէ
յամ գիրս օրինացն։

Ձ ՀԱԺԻ Ա՛ՐԴ

*Ի ոսկեմուխ

դէմ այնու որ ասէ, աղ
քատացի՛ զի մեք մեծասցուք։
*Բան։ Ան ոչ ի քան
թարգմանեացէ զայծու
թեն մեծութիւն։ *Լծ։
Ո ի քաղցրամ զանազա
նութիւն գոյ՝ ի մէջ խակա
պէս մեծութեն այ, և
ուրբականն մեծութե մար
դոյս։ *Ա յսյա՝ զի մեծու
թիւ մարդոյս ըստացանէն
և պարգեւօքն։ իսկ մե
ծութիւն այլ յինքենէ՛
և ոչ ստացմամբ։ *Ա ՀԴ
զի մերս փոփոխականէ։
իսկ նորայն անփոփոխ։

*Ա ՀԱՐՐՈՐԴ՝ զի մերս
պատահականէ՝ և արտա
քոյ գոյութե մարմնոյ։
իսկ նորայն բնութէ։
*Ա ՅՈՐՐՈՐԴ՝ զի մերս մե
ծութիւն ապականացու է
ըստ իրին։ իսկ նորայն
մշանջենաւոր և անապա
կան։ *Ա ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ՝ զի
մերս մանանաւորէ։ և նո
րայն բոլոր։ *Ա ՀԳ ԵՐԴ՝
զի մերս աւելի և նուազ
ըստ ոմանց։ իսկ նորայն

*Ա՛ռ զանդամ եւ զանդամ ընդ
ընդ ոսկերս նորա, եւ զարիւն
նորա ընդ արեան նորա, եւ
զհոգի նորա ընդ հոգւոյ նորա,
եւ զամենայն զգայարանս նո-
րա ընդ զգայարանս նորա, եւ
զամենայն զգեստս նորա ընդ
զգեստս նորա, եւ զամենայն
զարդս նորա ընդ զարդս նո-
րա, եւ զամենայն զինս նորա
ընդ զինս նորա, եւ զամենայն
ստացուածս նորա ընդ ստա-
ցուածս նորա, եւ զամենայն
ամենեցուն ընդ ամենեցուն
գին եղեն։

*Բան։ Ի հօրէ զգոյն էապէս
եւ ըստ բնութեան։

*Լծ։ Ա՛ր յինքն որդին է
ի յէութենէն հօր, եւ զնորին
բնութենէն ունի, զի ի նմանէ
պակասի, ոչ ասի որդի։

*Բան։ Փառաւոր պատիւ։

*Լծ։ Զի ոչ ի

*Ա՛ռ զանդամ

*Ա՛ռ՝ յառաջնոյն ազա
տեաց զմեզ քո մարդ լի
նելովն։ զի որպէս եղև
մեղք՝ եւ զմեռս եբարձ,
նմանապէս եղև անէծք՝
եւ զանէծս եբոյծ։ Ա՛ռ յա
յնէն՝ զբերան՝ զքաղցն
եւ զմահն։ *Ա՛ռ յանի
ծից օրինացն ազատեաց
զի ժամ խաչելութեանն ըն
կալեալ զիւր վնասուն։

*Բան։ Անիծեալ ամ որ
կախեալ կայցէ զփայտէ։

*Լծ։ *Ա՛մ անիծեալ
կախեալ կայցէ զփայտէ.
այլ ոչ ամ կախեալ՝ զգ
փայտէ՝ անիծեալ է։ Այլ
խոյն կախեցեալ զփայտէ՝
այլ անիծեալ ոչ էսոյն
պէս եւ Քն։

*Պարձեալ, վասնորեք
պատճառի ոչ էառ տե
ղի ի նմա անէծքն այն։

*Ա՛խ՝ զի աղքուր էր
օրհնութեանէ. յորմէ օրհ
նեցաք հոգեւորապէս.

*Արկորդ՝ զի անիրաւ
անիծաւ։ *Արդարդ՝ զի
վասն մերանիծաւ. այլ ամէն

*Ի ՈՐ ՈՍԿԻՆ։

*քան։ Ինչքն յարուցեալ խափանել աստուցի զապականութիւն։ *լծ։ Տես՝ զի ինչքն ահ քան էլոյծ զմահ. որպէս ինչքն ահ քան մարմնովն կրեալ զմահ։

*Իսկ այն զի ասէ՝ յարութիւնն խափանեաց զապականութիւն, ոչ զի՛ւր մարմնոյն ըստ նեաստուի, զի անդ ըստին անապական էր յարդանդէ՛։ այլ ոպ մահ՛ամբն զմահ մեր էլոյծ, սոյնպէս և յարութիւնն զապականութի՛ն մեր խափանեաց։

*քան։ Ոսկեն զմահ՝ մի աւետութիւն ասեմք։ *լծ։ Ն՚ յսինքն՝ որպէս մարմ նովն կրեաց զմահ, նոյն պէս մարմնովն ինաց ան մահ։

*քան։ Ո՚ զաւակէն աբ րահամու։ *լծ։ Ն՚ բրա համ զազգս մարդկան՝ կամ զազգն հրէից ընշ նակէ՛. ոպ ասացաւ. ի զաւակի քում օրհնես

Ձ ՀԱՒ ՅԻՆ

*Ի ՈՐՈՒՆ։

*լծ։ Փնտռեք և պատակ քի՛ն՝ ոչ որպէս մարտիրո սացն յաղթանակ. այլ զի զմահ խափանեաց և էլոյծ զապականութի՛ն մեր։

*քան։ Ո՚չ մարդ ըստ մա սին և յատկապէս։ *լծ։ Ն՚ յսինքն՝ ոչ բաժան և որիշ։ այլ ոպ բանն նը հաստացեալ մարմնովն քան զհրեշտակս, նոյն բանն դարձեալ մարմ նովն դերագոյնէ քան զհրեշտակս. և երկրպա դի՛ ինոցանէ՛։

*քան։ Անկունք հա ղորդեացին։ *լծ։ Ան կունք՝ զհոգիան ասէ. որք միաւորին արեան և մարմնոյ։

*քան։ Ո՚ մարմնոյս կրկից յընտանի միտս բերելք։ *լծ։ Ն՚ յսինքն՝ թէպէտ որդիք եղաք այ հօր վէ րնտանութե՛ մարմնոյն քի՛, այլ զմանն որ՛ չն տանի կիր մարմնոյ՝ կը րեմք դեռևս։

*Ա՛ոսկէ։

*բան։ Ա՛սիցէ ոք անպատշաճ դէմ։ *լծ։ Ա՛յս նեաստուրականքն ասեն թէ՝ գնութեան այ՝ ոչէ պարտ զնըշաստականան ասել։ զի մի՛ անկած լեցի բանն այ, ըստ Պօղոսի։ *բան։ Ա՛ղէցի տնօրէնութեան։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ միաւորութեան. և ոչ մերկ ածութեան։

*բան։ Ա՛սա որում էն։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ ոչ իմա նալին բան, այլ երևելին մարմնով։ ապա ուրեմն մի՛ք քո գնուէք։ զի մարմնով երկրպագէ՛ Հօր, և մարմնով երկրպագի՛ յամ եղելոց. յերկնաւորաց, և յերկրաւորաց։

*բան։ Ա՛ւ Հայր և ածէ։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ մեզ Հայրէ շնորհօք։ և ածէ ըստ ըստեղծմանն. իսկ որդւոյն Հայրէ գնութ, և ածէ վն միաւորութեան։ *Իսկ առ էնքն՝ Հայրէ անձամբ. և ածէ գնութեամբ։

*Ա՛ոսկանէ

ցէն ամ՛ ազգէք երկրի։ *Ասուն Տարկանել զմարմինն առնուլնէ։ Ա՛ղ բայր, զՀաւատալ լինելն ասէ, զի եղեցին՝ իմոյ սկզբանէ, և նոյն գնութեամբ։ և թէ մի՛ ի տացանէ պակաս է, եղբայր ոչ ասի։

*բան։ Ա՛ր՝ ի Հէն յան ցանաց։ *լծ։ Ա՛յն յանցանք՝ զսկզբնականն՝ կամ զառաջինն գրծեցեն ասէ։

*բան։ Ձ՛աւատարիմ։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ Ճշմարիտ, կամ անփոփոխ. զոր յայտնացաց ասէ։

*բան։ Օ՛ փորձ առեալ։ *լծ։ Ա՛յս՝ զսատանային կամ զնախաձողացն։

*բան։ Օ՛ մշտնջենաւորը սրբեալսն։ *լծ։ Ա՛պ քա Հանային մշտնջենաւորէ, նմանապէս և կատարմունքն իւր առ մեզ։ եթէ քա տուէք, կամ այլ ինչ։ ըստ այսմ՝ օգնական լի նել փորձանաւորացն։

առաքուն ասէ նոցա՝ յորժամ ան որոշակի՛ է, յայն ժամն որոշեալէ։ *բան։ Ծանէ ես եմ։ *լծ։ Ո՞յսինքն՝ ած. ՚ի ձեռն խաչին և յարութեն։ *բան։ Պարտասան։ *լծ։ Ջանդուգն. կամ անհնազանդ։

*բան։ Ա՚ի և միայն։

*լծ։ Ո՞յսինքն մի ան ձամբ, և միաւորեալ բնութիւն։

*բան։ Երկուս որդիս և երկուս քոյս։ *լծ։ Ո՞յսինքն երկուս ան ձինս, և երկուս բնութիւնս։

*բան։ Ինկնոյէ ծընիցեն ըստ մասին։ *լծ։ Ծ. ի որոշելով իբանէն զմարդկութին՝ որդի այ ոչ ասի։ և ոչ կարէ զածա վայելուչն ներդործել։

*բան։ Անուկն աձէր և զօրանայր։ *լծ։ Ո՞ձուն հասակին. և զօրանալն նոյն մարմնոյն ըստ անդամոցն։

*բան։ Ա՚ըստ հանապատ եղանակի։ *լծ։ Նախ այն՝ զի անմարմին էջ, և մարմնով եղև։ Ապա ձեռաց զփրկութի՛ն, և այլն։ իսկ անդ ոչ. այլ միայն երեւեալ երեցին հօր։ այսինքն՝ զանմեղութիւն բնութեն մերոյ ցուցանել։

*բան։ Ա՚նդր քան զպատրաստել սահման։

*լծ։ Ա՚րեքեն պարագրութիւք։ *կամ սահմանաւ. կամ տեղեաւ. կամ իմացմամբ։ *Ծ. ի սահմանն զբնութիւնն պարագրէ՛։ իսկ տեղի զանհատան. որէ՛ անձն, իսկ իմացուցն զէութիւնն. որէ՛ անձնաւորեալ բնութին։ *Ա՚ն թէպէտ բանն՝ կամ հոգին առաքեալ ասին, այլ ոչ պարզրին։ այլ զի յառաջ ոչ երեւէին և ոչ ներգործէին, այժմ՝ երեւիլն և ներգործելն զայս ինչ

զմեզ ողջ յայլմէ՛ ումէիմք
զշնորհս. այսինքն յայ:
զի նա շնորհս ունէր զայ.
զոր վայելէր իւրն:
*բան: Ալէ ինչէ անտե
ղն: *լծ: Ա. յսինքն՝ թէ
և հօր այ ասիցես գոլ
զշնորհն զայն, չէ՛ ան ի
դէպ. զի և հայր գոր
ծակիցէր յամ առնօրէնու
թիս որդւոյն: ըստայնմ,
հայրն որ յիս բնակէլէ՝
նա գործէ զգործան:
*բան: Ալ՝ ի խորհրդոյն
վայելուչ գոլոյ, և պիտա
նի: *լծ: Ա. յսինքն՝ վայ
ելուչէ հօր՝ գործակից
լինիլն, զի ցուցցէ զկա
մակցութիւն իւր: *Ան
պիտանի, զի բնութենա
կիցէ որդւոյ, և չէն բա
ժան ի միմեանց: ըստ
այնմ, հայր յիս, և ես
ի հայր:
*Վասն՝ որպէս որ
դի հօր գործակիցէր յա
րաբերութիւն, նմանապէս
և հայր գործակիցէր որ
դւոյ ի տնօրէնութիւն.
զի՞նչ բան: Ա.

Ա. ուշմտանէ:
*բան: Ի աստուածութիւն:
*լծ: Ի հաւասարութիւն:
*բան: Ի նոյն իմաստութիւն:
լծ: Ա. ն՝ի իմաստութիւնն
իսկ զբանէ՛ լի և կատարել
գոյր ինամս. այլ ըստ մարմ
նոյն աճմանն՝ սակաւ սա
կաւ երեւէր:
*բան: Ա. ըստ աստուածեան
չափու: *լծ: Ա արդկայ
ին հասակնէ:
*բան: Տնօրէնութեանն
բան: *լծ: Տնօրէնու
թեանն սահման այնէ՝ զի
մեծամեծքն և փոքունքն
միաբուռութիւ լինիցին ի
քս: *Ա. պա թէ ոչ այս
ոալ քան զմարմնանալն
ած՝ զածայինս ներգոր
ծէր միայն. և մարդ՝ զմ
մարդկայինսն, այլ իւր
ըստ աստուածականքս ոչ իմա
նին բնութիւ բանին ըս
բաժանման. այլ ըստ մի
աբուրութեան:
*բան: Ը ինչ հայր ի՛ ի
վը նորա: *լծ: Ը ինչ
հիւն ցուցանէ՛ թէ ած
էր մանուկն. և ոչ ոպ

*Ա՛ստուած։ ընտրեա՛ յո՛ք ի՛նչ փառս Ա՛ստուծոյ։ *Եւ ինչ թէ՝ բանիւ ոմն երկինք հաստատեցան։ *Եւ սե՛ւ ծովեզք՝ ուր զօրութեց ասացին առ Նասայեա՛ն։ *Ա՛ստ և ըստ մարմնոյն՝ եսեմական ձայնիւն մի՛ այն զարկոյց զերեսանի։ *Պատի՛րանն ի՛նչ։ Պատի՛րան և օրէնք՝ ի՛ բազում՛ուրեք անխըտրաբար ի՛ տեղի միմեանց եդեալեն։ զի և երկոքինն հարկաւո՛րք են։ *Ա՛յլ զանազանին յիմաստնոց մտաց։ *Ա՛խ՝ զի օրէնքն մարմնաւո՛րքեն։ զի ա՛յսին և քաղաքական օրէնք։ իսկ պատի՛րանն հոգե՛ւոր է։ *Երկրորդ՝ զի օրէնք ասին յանձնառուա կանաց։ իսկ պատի՛րան՝ հրաժարելեացն։ *Ա՛ւ ադամայ օրէնն եդաւ յա՛ մենայնէն ուտել։ և պատի՛րան՝ ի միոյն ջուտել։ *Գո՛յ և երկրորդ զանազանութիւն։ զի օ՛ր ինչ ընդ

*Ի՛ ուածմունք

*բան։ Ի՛նչ ոչ Ա՛ստուածն։ *լծ։ Օ՛ տըգիտութիւն ոչ մարդուԹիւն քի ասէ որոշաբար։ զի այնպէս ասել երկաբնակացն է։ *Ա՛յսինքն՝ զմարդկութիւն տըգէտ և տըկար ասել, և զաճուԹիւնն զօրեղ և գիտուն։ *Ա՛յլ բանն աճ միաւորութեն՝ ի մարմնի կրէր զմարդկութիւն։ այսինքն զոր գիտութիւն և զայլն։ և նոյն բանն միաւորութիւն մարմնոյն՝ գործէր զաճապայինն։ և գիտէր զամ։ ըստ այնմ, քո՛ այ զօրութի և այ իմաստութի։ այլ որոշէր ի՛ մարմնոյն բանն ոչէ քո՛։ *Ա՛յսէ բարեպաշտութիւն։

*բան։ Ի՛նչ Ի՛նչ իմ։ *լծ։ Ո՛ւր և Ո՛ւզինէ։ *բան։ Պաշտպանութի։ *լծ։ Պահպանութի, կամ փրկութի։ *բան։ Տէրէ՛ նա բոլորից։ *լծ։ Ա՛յսինքն՝ բանն տէրէ՛ բոլորից։

*Բան։ Ի՛ուաւելբարձրա
ցոյց։ *Լճ։ Ի՛նչպէ՛ զի ա՛յ
րարածք երկիրպատանեն
նմա։
*Բան։ Նո՛ր հնարհեաց նը
մա անուն։ *Լճ։ Ե՛նոր
հեալ անուանն՝ Տէրա
կանանէ. այսինքն զի առ
ջեղու խոստովան լինի Տ՛ը
ղՅ՛ս։ *Ո՛յն ուստ
ցանէ՛ թէ՝ յորում հիւա
նդութեանն՝ ունայնա
նալ ո՛չ յարմարի Ա՛ն։
զի թէ միայն մարդոյն
սաեն, մարդն ո՛չ նըւա
ստացաւ. այլ առաւել
քարձրացաւ յարարիչ
եղեալ այ բանին. որպէս
նոքայ ասեն։ այլ և ո՛չ
միայն բանին յարմարի.
զի ո՛չ նըւաստացաւ։
այլ զմարդն պատեհաց
ըստ նոցա։
*Իսկ թէ մարդոյն պա
տիւ բանին նըւաստու
թիւննէ, յիրաւի ասա
ցէ թէ նա

*Ի ա՛ստուածոյ
ըէն անկատարիցնէ. և
պատուիրանն կատարելոց։
Այնպէս ուսոյց զայս և
արքեպիսկոպոսն
խմ։
*Բան։ Ա՛ի գալով յիմա
զեցելոցն։ *Լճ։ Ո՛չ
մարմին անիծից էառ։
*Բան։ Թողանին։ *Լճ։
Ա՛սեն ընդէ՞ր թողեր
զիս. զի ինև անմեղքը
առաւ մարդոյս բնու
թիւն։
*Բան։ Ա՛ղաչեալն զՀայր։
*Լճ։ Ա՛սեն՝ ա՛ծ իմ ա՛ծ
իմ։ իբր լեզու՝ վասն բո
լոր անդամոցս աղաչէ՛ զՀայր։ որպէս և այլ ա՛մ
քարութեց, այսինքն՝ բա
րուք՝ արդարուք՝ ընդ
Հաց՝ և փառաց ընկերքն
և պատճառ ինքն եղև
մեզ. զի նախ ինքն ընկա
լաւ զլուխ գոլով մեր,
և ապա ինքեամբ յան
դաման իւր եհեղ. այսէ՝
զի մեզ։ այնպէս և զմեզ
պաշտպանութիւնն՝ զի

*բան։ Կռահել և՛ինա հատատեցան։ *լծ։ Ո՛չինչ՝ զի առեղծեաց, և խնամէ՛։ և ըստ այնմ, որ կրէ՛ զամ բանիւ զօրութե իւրոյ։ * Ալամ այնչ՝ զի առէ յայլոմ առեղուջ. որով ամ, և մեք նռվան։

*բան։ Ո՛նդրանիկ՝ ի մեռելոց։ *լծ։ Տես թէ ոպ զանձառ միաւորութեն խոստովանի առաքեալս։ զի որ պատկերն է այ հօր և արարիչ բոլորիցն նախ քան զ ժամանակ ածբանն, նա ասէ կրեաց զ արշարշանս մարմնովն իւրով։

*բան։ Հանզի չարչարեցաւ նորա իւրն։ *լծ։ Նորա զդէմն ասէ. և իւր՝ զմարմինն։ այսինքն բանին դէմն իւր մարմնովն չարչարեցաւ։ յայն ժամ, յորժամ գլուխ եղև մարմնոյ եկեղեցւոյ։ այսինքն՝ յորժամ մարթնացան։

Ձ ձխիշ բան։ Ա՛ի

*Ի ասծմանէ

Թշնամանելով զզբանն բարձրանայ մարդն։

*Ո՛չ այսչ ճշմարիտն, զի բանն նրբաստացաւ լինելով ի ծառային կեր պարան. և նոյն բանն միաւորել մարմնով բարձրացաւ՝ և ընկալաւ ա նուն։ զի նրբաստուԹի մարմնոյն՝ բանինէ վանն անձառ միաւորութեն իւրոյ։

*բան։ Ի մանն վիճակի։ *լծ։ Ո՛րժանաւոր մանն բաժինն է։ և վիճակն ժառանգութի։

*բան։ Խոստարի։ *լծ։ Ո՛սա մտաց երեքեն խոնարհ հոգւոց, այսինքն՝ տգիտութե, մեղաց, և անաշխութե։ նմանապես և դիմակ սուտ լոյսն է երեք, զոր ասա յիշատակէ, այսինքն գիտութե՝ արդարութե՝ և աշխ պատութե։

*բան։ Հատատեցան։ *լծ։ Ո՛։ այսինքն՝ գոյացան։

Լ՚ տառն։

՚Ի մարմնոյն՝ այլ ոչ եւս
մարդկութինն քի։ Տես
եւ զայն. զի զայս լրումն
ածութենն ասէ միաբա
նեալ. որպէս անձնաւորել
քննութի քանին։ եւ ոչ
միայն անձն առանց բա
նութե որպէս համբա
ւեն քաղկեդոնիկքն։
*Նանին ձեւ կերպարանն
և բառնէ. որ ծածկէ
զբանն իբր զդեստ։ իսկ
քնութի քանին իմացու
է. որ առաջնորդէ՝ ի
ճշմարտութինն։ որ նա
ինքնէ կատարումն քա
նականին։ և նա՛է հոգի
գրոյն։ ըստ այնմ, քանն
ըսպանանէ՝, քայց հոգին
կեցուցանէ՝։
* Յեղ ընտիր, խոզա
խընգկրնէ։ * Ո՛ փո
խադրութինն և չյե
զումն տես ի՛ էքսան
և վեց երկրդում
ճառին. վի անդ
կայ գրեալ։

*քան։ Ա՚ի՛ տր յա՛քս։
*լճ։ Տէրն քնութէ
անուն։ տես և՛իմիտ առ
ուվ եղբայր, զի հոգե
կէրն Պօղոս զքնութինն
ասէ միաբռեալ ընն մե
րոյ յի՛քի։
*քան։ Ա՚ղև քանն մար
մին։ *լճ։ Որպէս այնը
սէ եւտարանիչն եղև ա
սէ վասն միաբռութենն,
և քնակեցաւ ասէ վասն
անշփոթութենն, նմանա
պէս և առաքեալն քնա
կեալ ասէ, զի առանց
փոխադրութենէ միաբռ
րութիւնն։ *Ա՚ն մար
մնապէս ասէ, զի ոչ իբր
նամակարութէ քնակեալ
որպէս ի՛ սբեան, կամ մար
մին ի՛ հանդերձի։ Տես
և՛իմիտ առ. զի զքնա
կութինն միաբռութէ
ասէ սբէս։
*քան։ Ա՚արմնապէս։ որէ
էապէս։ *լճ։ զԱ՚ն ա
ս՛է, զի էութի մարդ
կութէն էի քանն է։ յոր
ժամ քաժանեցաւ զքանն

ԼՈՒ*Ա՛ՈՒԹԻՆ։

Յանցանք զանհնազան դուխինն ասէ։

*Ընդարձակութիւն հնազան դուխինէ։

*Աստուածդանեըն յանցանել։ *Ո՛չ ստուգ բանի, սուտ դատանիլ։ կամ ստութեան ունկն դնել։

*Ընդուստ տկարութիւն զսիզբնական մեղան ասէ, *Ցարութիւն ախտ, զներ դործական ասէ։ որ յը զանայ զցաւս և ծնանի զանօրէնութիւն։

*Բան։ Ա յրենացեալ։

*լծ։ Ո՛չ յիմնքն՝ անհնա զանդեալ. կամ յիմա րեալ։

*Բան։ Բարձոք հնարիւք։

*լծ։ Ո՛չ ի հեղութիւնն քի՝ զդատապարտութի նախահօրն եղոյծ։ եւ շահեցաւ զբնութիւն։

*Բան։ Ո՛չ նմանս մեր ա ռեալ մարմին։ *լծ։ Ո՛չ ի զմարդոյս էր նութիւնն էառ, և ոչ զայլ ինչ։ * Ներկրորդ ՚ՀՀիւր ի

*Ի ոսկեմատեան

*Ա՛ստ Աբրահամ։ Ա յ էրէտէ։

*Բան։

ՅԱՂԱԳԱՒ ՀԻՐ

Նազանդութեն քի։

*լծ։ Ո՛չ ի նազանդութեն քի ըստ հինդ եղանակի լմանի։ *Ա՛յսինքն՝ զի որ ի հաճատարութեն այէր՝ զինքն ունայնա ցոյց, և զկերպարանս ծա ռայի էառ։ *Ներկրորդ՝ զի հնազանդ եղև ընդ պահպանութիւն օրինացն։ որպէս ուխտի՛ թլփատու թեն, և այլոցն։ *Ներ րորդ՝ զի հնազանդ եղև արդարութիւն դործոցն։ զի ո՛չ արար մեղս։ Ցոր րորդ՝ զի հնազանդ եղև կամացն Հօր. առնելով ըզկամս առաքողին։

*Ո՛չ հինդ երորդ՝ զի հնա զանդ եղև Հօր մահու ժամ և մահու խաչի։

*Բան։ Յանցանաց։ *լծ։

արդարութեանն շնորհեն էութիւնն։ *Նորոգ՝ զի զարմանալի ճշմարտութեանդ՝ ի կեանս քո՝ առաւել կարօղ է քան զդարձուցանողն ի մահ, որ է սատան։

*Բան։ Ալ սան ճշմարտութիւնն ես, *Լ։ Յաղագս երկուց պատճառաց զի Քրիստոս ուխտն ընդ հալած քո։ *Նախ՝ զի ցուցցէ ճշմարիտ գոլ զեղեալ ուխտն ի հօրէ։ Իսամ ոչ յաւուրջն կայսրսն՝ ակն արկութիւն հօր համակցեալ այսինքն՝ զի ըստ խոստ Քրիստոսէն եղ հայրն ակնարկելով ի յորդին։ զի նա եղև լոյս ծանուցանօղ։ *Նորոգ՝ զի հաստատեցէ զաւետիս Տէրն։ այսինքն՝ ի զատակի՝ քան զօրհնեացին ամ ազգք երկրի։ զի այժմ Քրիստոսիւքեամբ հաստատեցաւ զխոստումնանն։

*Բան։ Արդեօք զի ևնոցայ ողորմութիւնն գտեալ։

*Ի ասծմանէ

զի զմեր ընդան մեղանչա
կան մարդինս էատ։ և
արար անմեղ եւան ասպա
կան։

*Բան։ Ինքեամբ։ *Լ։
Ո՞ւ ի նախ՝ ի մարդին իւր
երևեցոյց, և ապա՝ ի
մեզ։ *Նա՛ նախ ինքն
կենդանացաւ և ապա՝ յին
քեանէ՝ մեզ շնորհեաց
կենդանութիւն։

*Բան։ Ալ ճռով անմեղու
թեն։ *Լ։ Որ կենդան.
զի որպէս վճիռ մեղաց
մահն է, նմանապէս վը
ճիռ անմեղութեան
կեանքն է։

*Բան։ Ինակ անտեղի։

*Լ։ Ալ սան երկից պատ
ճառաց անպատշաճ լինէր
եթէ ապ՛մայ յանցանացն
կցորդեալքս՝ ի նմա արդա
րութիւնն շնորհեացն ոչ լի
նէաք կցորդք։ *Նա՛
զի յանցանքն եկամուտա
են ի մեզ. իսկ արդա
րութիւնն քրիստոսեան։ *Նորոգ
որդ՝ զի ապականութիւնն
ամենից ոչ դոյ են. իսկ

Ա՛ստ

*Ամ. Ամբարձեալ զաչս իւր ասաց ցաշակերտսն իւր. Երանի աղքատացն հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։

*Բան. Ո՞վ զՕ՞։ *Լճ. Տես զանձաւ միաբանութիւն. զի յո՞ր խոստովանեցաւ Տէր, զնոյն Տէր առնէ մեռանել և յարուցանել ի մեռելոց։

*Բան. Ո՞վ էն զինուորութիւն մերոյ։ *Լճ. Ո՞վ էն՝ շմարտութիւն բանիցն է, և զինուորութիւն ոչ ըստ մարմնոյ և արեան։

*Բան. Ո՞վ օրաւուր յաստուածոյ։ *Լճ. Ա՞րդեօք զէնն յերից լինի զօրաւոր։ *Ասա՝ ի զինն ընդէն։ *Արիւրդ՝ ի սրոյն։ *Արդարդ՝ ի մեղացն։ *Ամանապէս և հոգևոր զէնն զօրաւոր է։ *Ասա՝ զի յայնէ. երկրորդ՝ զի սուր երկսայրի է։ Երրորդ՝ զի ազդու հատանէ, մինչև ցոր շուրն հնձոյ և օդոյ։

Ա՛ստ

*Բան. Ո՞մրուեց։ *Լճ. Ո՞մրութիւն սատանայի՝ զար խորհուրդն է, և հոգի պարտացեալ մեռանի։

*Բան. Վերեմք։ *Լճ. Վերել զվտիճն ցուցանէ. և զակամայն։

*Բան. Ընարեփարձ։ *Լճ. Ո՞յսինքն՝ յաղթօղ։ Ո՞ր օրինակ զինուորքն երեք կերպիւ պատերազմին. այսինքն՝ կամ մեր ձակայ սրով. կամ՝ի հեռուստ նետով. կամ մի ջակօրէն դեղարդեամբ։ սոյնպէս և հոգևոր զինուորք բանիւ շմարտութիւն, կամ մերձ խօսիւք. կամ միջնորդօք, կամ՝ի հեռուստ թղթով պատերազմին։

*Բան. Ո՞շմարտութեան զինուք։ *Լճ. Ո՞շմարտութիւն էութիւն իմն է կատարեալ և յոյժ լիջեալ։ և յինէ էրս և հպի՝ շըշմարտէ՝ զնոսա, եթէ ի խորհուրդս, եթէ՝ի բանս, և եթէ՝ի գործս։ *Ոլ պա

պէս ունին։ *Նոյնպէս զանազանութիւն
մեծ ցուցանէ։ զի բազում եղանիւք
եղանիւ առին եղբարք։ *Ասա՝ զի եմք ի միոյ ըս
կը զբնական պատճառէ. այսինքն՝ յայ։ *Նոյնպէս՝
ի միոյ նիւթական պատ
ճառէ. այսինքն՝ ի հողոյ՝ և յաղամայ։ *Նոյնպէս՝
ի նոյնատիպ պատկերէ՝. այսինքն զի ամենեքեան
ի մի պատկեր այ եղաք։ այս առ ըն հանուր մարդ
կութիւնս։
*Որչափ, հոգևորապէս եղբայրք եմք։ *Ասա՝ սըր
բութեամբ ազատանին։ *Նոյնպէս՝ հոչմամբ որ
դեգրուեն։ *Նոյնպէս՝ հաղորդութիւնք ժառանգ
են։ *Ընդդէմ՝ ըն կրօնից հաւատոյն։ *Չինգպէս՝
ըն հոգևոյն պարգևաց։ *Ի ներգործութեանց։

Ա. Ա. *Ա՛սա։

պէս արեգականն ճառա
գայթ մինչ երա և մերձե
նայ լուսաւորէ զնոսա։ *Նմա ունի կրկին յատ
կութիւն՝ ասա զի յայմ զօ
րաւորէ և յաղթօղ։ Նոր
կրօրդ զի անփոփոխ,
և զայլսն ի մինչքն փո
փոխէ։ *Ի ըստեր
կերպեն փոփոխելոյ։ կամ
թիւրելն։
Ընդայնն աւանդութիւնք
են սբ գիրքն։
*Նարբարոսն յիմարնի՝
և վայրենաբարոյն։
*Ի թէ ոչք յիմարու
թէ ապրատամբին, և կամ
ուսմամբ հպարտանան,
և փառացն քի ընդ դի
մանալ խորհին անօրէնն
քանիւ, զայնպիսիսն ի
յօդղութի ածել բար
ւոք ինարէ, և իմաստա
սիրութի, և սրբոց ար
ժանի գործ, և հաճոյ
այ։
*Քան։ Նշաւակ սուրբք։
*Լճ։ Նշաւակեն ոչք
զմի սիրելն հաւատարա

վերջինն որ ըստ ճշմար
տութեան՝ յարմարի հօր.
ըստ այնմ, Հնատարիմ է
ես. եւ ոչ գոյ ինձմէ ա
նիրաւութիւն.

*Իսկ զի ասէ՝ արարչին
իւրոյ. ոչ թէ որպէս ա
րարած է ըստ արիոսի.
զի իսոյնպէս առերյ կըր
կին լինի վնաս. *Նախ՝
զի ամուրեք գիրք սիք
զքս արարիչ քարոզեն.
ըստ այնմ, մի տէր յա
քս՝ որովհետև թէ՝ ամե
նայն ինչ նովաւ եղև,
և այն թէ՝ քս այ զօրու
թիւն՝ և այ իմաստու
թիւն. և թէ՝ ած իմաս
տութեամբ հիմունս է
արկ երկրի. *Ա՛րդ՝ թէ
աստ արարած ասէ՝ ընդ
դէմ է սուրբ գրոց.

*Ա՛րկրորդ՝ զի նկարա
գիր էութեան հօրէ որ
դին. ըստ այնմ, որ ե
տես զիս՝ ետես զհայր.
*Ա՛րդ՝ թէ արարած է
որդի՝ արարած է և հայր.
որէ չար և ան հընարին
չճշդէ հերձ

*Ի ճանճռանէ

*Բան. Հայերցարուք.
*Լծ. Նայիլն իբրձանց
է՛. ըստ այնմ, նայեցա
րուք երկինք, իսկ հայ
իլն՝ իբարձունս. Վասր
ձեռաւ, նայիլն աչացն.
իսկ հայիլն մտաց.
*Ա՛ռքլն սպասաւորունէ.
*Ան քահանայապետան՝
միջնորդն.
*Բան. Հնատարիմ ա
րարչին իւրոյ. *Լծ.
Հնատարիմն ջորս կեր
պիւ լսի. *Նախ հնա
տարիմք ասին՝ որք սերտ
են ի հնատաս, որ առած.
*Ա՛րկրորդ՝ որք բնակա
նապէս միամիտեն առ ըն
կերս և յայլս. *Ա՛րրորդ՝
որք հնատարիմ են ի
գործ սպասաւորութե.
ոյ իմաստուն տնտեսն.
*Չորրորդ՝ ասի հնա
տարիմ ճշմարիտն. իբր
թէ անփոփոխ. *Ա՛րդ՝
առաջինն երկուքն այս
ինքն ըստ սպասաւորու
թեանն և անփոփոխու
թեն՝ յարմարին նմա. և

Նոյքն բանինեն վե՛ր միա
հուրքեն, նմանապէս
և լինելն մարմնոյնէ. այլ
վան միահուրքեն զգ
բանն ասէ եղել մարմին
նէ եւտարանիչն։ *Այն
պէս իմացիս և զայն որ
ասէ, փառաց արժանի ե՛
ղև։ *Ո՛չ համեմատու
թիւնն ընդ Յովհէս առ
նէ, և ո՛չ ընդ այլ ի՛սըր
բոց։ *Յովհէս ասաց՝
մարգերէ յարուսցէ ձեզ
ետր յեղբարց ձերոց։
*Ո՛չ համեմատութիւնն
միայն ասէ ըստ մարմ
նոյն. սակայն զառաջե
լութիւնն բազմամառա
ւելութեամբ առնէ։
*Ո՛ի ինն ծառայէ,
և ինն բնութեամբ ետր
և որդի։ և՛ ինն
արարած, և ինն
արարիչ։
*Բան։ Նո՛ր փոքր յոյժ
բանին բնութեամբ։
*Լծ։ *Ո՛յսինքն զայն
կամի ասել թէ՝ յաւակա
ւառաքեալ և քահանայա
ձեզ պետ

հերձեաց։ *Ո՛ւմէ պատ
ասխանի ետ Մեզ ճըշմարտապէս
մեկնել ըզբանս։ զի ա
սելն ըզհայր արարիչ
գալ Ա՛ի ըզբնութեբ
ծնողութիւնն նշանակէ։
*Որ և սոյնպէս ասէր
Ե՛զեկիա։ այսուհետեւ
մանկունս արարից։ որք
պատմեցեն զարդարու
թիւնս քո։ զորդիանորք
յինքենէ՝ ծնանելոցդէնն
արարից ասէ։ *Նո՛ւ վե
ցօրեայ պատմէ՝ գիր։ ե՛
ղեն ուստերք երեք, և
դստերք եօթն։ զ՚ինըը
նուիէ ծնեալն՝ եղեալ
ասէ։ *Սոյնպէս և ա՛ստ
Ո՛ւաքեղն վե՛ր քի ասէ,
հաւատարիմէ արարչին
իւրոյ։ այսինքն բընու
թեբ ծնողին հօր։ *Սոյն
պէս ասէ և սրբազան ա
ռաքնորդն մեր։ *Ո՛ւսա
ձեալ, արարիչէ հայր քի
միաւորութեբն։ որոյ կա
տար և գործակցութեբն
եղև։ *Ո՛ւսարձեալ, որ
պէս ամենայն ինչ մարմ

*Բան. Ես զի արարից զ-
կամս իմ։ *Ղ. Ա. յոր ոչ
ցուցանէ այլ կամք ու-
զոյ. զի մի՛ կամք ես
լորդութեն։ այլ զի ոչ
այս բաց բարձականէ.
նշանակի՛ թէ՝ ոչէ իմ
այլ կամք զի արարից։
Ապայն՝ զոր իդիմին քե
առաց դաւիթ, ոչ մեղք
իմ և ոչ յանցանք։ իբր
թէ՝ ոչ գոն մեղք ամե
նեցիմք։ *Եւ մանաւանդ և
այն՝ զոր ասէ, ոչ իմ կամք
այլ քոյդ լինի։ իբր ասել
թէ՝ ոչ գոյ իմ այլ սրինշ
կամք՝ զի արարից։ *Ուսկ
թէ՞ այսր ասէ նեստոր
երկու կամք՝ լինքն, ապա՛
հարկէ նմա երեք կամք
ասել՝ի յերրորդութենն։
միոնն մարդոյն. ոչ ասաց
ոչ իմ կամք, այլ քոյդ լի
ցի։ և միւսն բանին. ոչ
ասէ ասա, ոչ զի զկամս
իմ արարից. զի իջելոյնէ
բանս և ոչ առեցելոյն,
եւ՝ի այլ կամք առաքէին
հօր, զոր կատարեաց որ
շնչէ միկ

*Ի ածմունս։
պետ կոչիլ սրբշաբաթ բա
նին բնութեբ՝ փոքրու
թիէ. այլ միաձորութեն
ասի։ *Որն գործն է.
և անուանն կոչումն։
*Բան. Ես զինչ զինքն կը
ցորդ եղև՝ի յատնուլ
զայն։ *Ղ. Ա. յոհնքն՝
յանձն առնուլ զքահա
նայապետութեբն ճառայա
բար մատուցանելոյն՝ ոչ
զինչ կցորդ եղև ասէ։
*Բան. Ա. յն՝ իսրովէ։
*Ղ. Ո. անաչառութեբ
ուսուցանէ. զի քահա
նայքն ճառայաբար միջ
նորդէին. այլ նա տէրա
բար։ զի զպատարագնուր
ըն հօր ընդունի. և դրձել զ
հատուցմունան պարզե
ւացն ըն հօր շնորհէ։
*Բան. Ի քահանայապետ
ծել ասի մարդկօրէն։
*Ղ. Ո. զի միջնորդելովն
հաշտարարէ քհանայիցն.
այլ՝ի կերպէ ընդունե
լոյն զանաչանինն, սբ եր
կոքեան անկարելիեն այ
լոց քահանայից,

ի ի՞նչ *Ա՛ուր՝ ուղիղ։ *Ո՛վարձեալ դուք ըստ մարմնոյ տեսութիւն քննէք. այլ ես ըստ սրբոյ տուին։ *Ո՛վարձեալ դուք ըստ միտս վճռեա. այլ ես ըստ հոգւոյն։ *Բան։ Ո՛վասուստանն իմ արդարէ։ *Ը. Ի սրբոյ Թիւրի՛ դատաստանն։ ի տըգիտութենէ, յերկիւղէ, ՛ի կաշառուց, և՛ի խիղճ։ *Ո՛րկուքն այսոցիկ ակամաեն. այսինքն ոգի տուԹիւնն և երկիւղն։ և երկուքն կամաւոր. այսինքն՝ կշռաւն և աչերն։ * Ո՛րդ ասելոյն ես ոչ դատեմ ըստ մարմնոյ. յակամայիցն հրաժարեցաւ։ և յասելն՝ ոչ իրընդրեմ զկամս իմ, ՛ի կամաւորացն հեռացաւ։ *Ո՛պա ուրեմն արդ ի դատաստան ե՞ղ ձեզ։

*Բան։ Ա՛նանապարհ եղև մարդոյս քնութիւն. *Ը. Ո՞նչ ի յարութենէն քեզ բնութիւս մեր առ մահն ել ձանապարհորդեալ։ ձգէ իսկ

*Ի ուսմունք

դին։ *Ո՛պա յայտէ՛ զի մի՛ կամք Աստուծեն որպէս առացաք։ *Ո՛. յր առնպիսիք էք՝ զԱստ մակառութին ցուցանեն և ոչ քաժանուին։

*Բան։ Տըրեալ մահու առ ատեան ինչ։ *Ը։ Ի մեռելէր մարմինն քաժանեալ հոգւոյն. և կենդանի՛էր նոյն ինքն մի աՀորութիւ քանին։

*Բան։ Ո՛ աճ յին օրէնան։ *Ը. Ո՛րէնքն այիւմբէ *Բան։ Ո՛ այ թՀեցեալն։ *Ը։ Ո՛. յսինքն՝ ըզԱստ ձոյան։

*Տուր։ Ո՛րպ զանապա նին Հեզն և ՀնազանդնՈտոտախանի։ Տնազանդն այն է՝ որ ամենեւին զիւր կամն ոչ առնէ։ իսկ Հեզն՝ որ զինքն քան զընկերն անարդ Համարի։ *Ի՛ոհերեա կամաՀ է այս խոնարՀութիւս։

*Բան։ Ո՛ւր ըստ մարմնոյ դատէք։ *Ը։ Ո՛. յ՝ ինքն՝ ըստ աչս։ այլ ես

զԱՆՈՆ ԻՄԱՍՏԻՐ.

*Ա՛ՈՒ ԱՍԷ ՊՕՂՈՍ ՅԹԷ ԵՍ ԵՄ ԱՌԱՔԵԱՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ, ՈՐՈՂԵՍԱՑ ՄԵԶ ՁԱՆԱՊԱՐՀ ՆՈՐՈՂ ԵԿԵՆԴԱՆԻ։ *ԻՍԿ ՈՄԱՆ ԴԱՐՁԵԱԼ ՎԱՆ ՄԱՐԴԼԻՆ ՆԵԼՑԻՆ ԱՍԷ։ ԶԻՆ ՈՒՊ ՈՉ ՈՒ ՆԵՐ ՄԱՐԴՈՑՆ ԲՆՈՒԹԻՆ ԵՒ ԷԱՌ ՄԻԱՇՈՒՔԵՔ ԲԱՆԻՆ՝ ՆՄԱՆԱՊԷՍ ԵՒ ԲԱՆՆ ՈՒ ՆԵՐ ԲՆՈՒԹԻՆ, ԵՒ ԷԱՌ ԴԱՐՁԵԱԼ ՄԻԱՇՈՒՐԹԻՆ ՄԱՐՄՆՈՑՆ։ *ՈՅՆՊԷՍ ԵՒ ՄԱՆ ԵՒ ԶԱՄ ԻՆՉ ԱՐՁԵԱԼ ՀՕՐ։ *ԼՈՒԾ ԱՌԱՔԵԼ ՈՐ ԴՈՒՑ, ԶՓԱՌԱ, ԿԱՄ ԶԻՐ ԽԱՆԱՌԻ, ԿԱՄ ԶԿԵՃԱՆ, ԿԱՄ ԶԴԱՌԱՍՏԱՆ, ԿԱՄ ԶԱՅԼՆԻՆ։

*ԲԱՆ։ ԱՅԱ ԱՅՍՕՐ ԾՆԱՅ Զ.ՔԵԶ *Ը.։ Ո՞Վ ԱՅՍ ՕՐԻ ՆԱԿ ՏԱՅ. ԶԻ ՈՐՊԷՍ ԶԵ ՈՒԹԻ ԻԲՐ ՈՒՆԷՐ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՅԱՒԻՏԵԱՆՆ՝ ԵՒ ԱՅ ՍՕՐ ԾՆԱԻ ՄԱՐՄՆՈՎ, ՆԸ ՄԱՆԱՊԷՍ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԷ, ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԵԱՑ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՒՆ։ *ԱՄԱՆԱՊՍ

*ՔԱՆ.

ՅՈՎՀՈՒՏՍՐ

ԲԵԼՅԻՆ ՔՀ. *Ք.։

ՅՈՐՍ ԵՂԱՆԿՀ ԷՍ ՍՐԲՈՒ ԹԻՆ ՔՀ։ *ԱՒԱՂ՝ ԻՄ ՅԱՐ ԳԱՆԴԻ ՄԻԱՇՈՒՐԹԵՆ. ԸՍՏԱՅՆՄ, ՀԱՅՐ ՍՐԲԵՑ ԵՒ ԱՌԱՔԵԱՑ։ ԵՒ ԹԷ՝ ՈՐ ԾՆԱՆԵԼՈՑՆԷ ԼՔԷՆ ԱՔԷ. ԵՒ ՈՐԴԻ Ն.Ի ԿՈՉԵՑԻ։ *ԱՐԿԱՒԴ՝ ՍՐԲՈՒԹԻՆ ԻՐ ԻՋՈՒՑՆ ՅՈՎՀՈՒՆ ԱԲԻ Ի ՅՈՐԴԱՆԱՆ։ *ԱՐԲԴ՝ ՍՐԲՈՒԹԻՆԷՐ ԳՈՐԾ ԱՐ ԴԱՐՈՒԹԵՆ. ԶԻ ՈՉ ԱՐԱՐ ՄԵՂՍ։ ԵՒ ԹԷ՝ ԱՐԴԱՐԱՑԱՒ ՀՈԳՒՈՎ։ *ՀԱՐԲԴ՝ ՍՐԲՈՒԹԻՆԷՐ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԻՆ. ԱՅՍԻՆՔՆ՝ ՊԱՏԱՍԱՐԱՏԻՆ Ի ԽԱՉԻՆ. ԸՍՏ ԱՅՆՄ, ՄԻԱՆԳԱՄ ԵՄՈՒԱ Ի ՍՐԲՈՒԹԻՆԱՆ։

նոր հեռուից ընթացուք։
*Վարձեալ, զապակա
նութի մեր՝ զոր կատա
րեաց էարբաթնօքն իւրն
վերադրե։ * Ա՚յսինքն՝
զի անանձկան և անմահս
առնելով զմեզ յատա
ջին կերպն նորոգեաց,
այս ըստ ուղղափառաց։
*Իսկ անուսումն ղեռ
տուր ասէ զ՚Քե մինչ՝ ի
խաչն տակ մարդ, և ա՚
պականացու մարմնով։
և յետոյ յարութիւնն կա
տարեցաւ և եղև անա
պական, և յարակից և
պատուական։
*բան։ Վ՚ասիոյ՝ էին։
*լծ։ Ա՚յսինքն՝ ի միոյ
արարչէ՝ արարեալք։
*Կամ ի միոյն ազգէ։
*բան։ Ա՚յ ամօթ հասա
րի եղբարս կոչել զնա։
*լծ։ Ա՚յնչ նախատինք՝
զի էութիւն ոչ լինի, այլ
միայն կոչմամբ։ *Ա՚ղ
բարքեն միոյ ըսկըզբան
ծնունդքն և բնութե
նակիցքն։

*Ի ասմանէ

*բան։ Ի՚ն նարին։ *լծ։
Ո՚ այն ցուցանէ՝ թէ
զամ սրբութիւս զոր ըն
կալաք. քո՚ ոչ վասն իւր
կարօտութեն էր, այլ զի
ըզմեզ սրբեսցէ։ *Ա՚պ
սրբութ ծննդեանն ըզ
ծնունդ մեր սրբեաց։
և մկրտութիւն զմեզ լը
ւայ։ և արդարութիւն
զմեզ արդարացոյց։ և
պատարագն՚ն սրբութ
մեղաց մերոց արար։
*բան։ Ա՚հա նութիւնն
իմացեալ։ *լծ։ Սրբու
թիւն է իմացուն քահա
նայն։ զի քահանայն քա
ւիչ թարգմանի։
*բան։ Ա՚յլերն նմա վա
րոյ ամ՚ *լծ։ Ո՚ այն
բանս՝ նեստորականքն՚ի
դէմ որդւոյն ասացին։
Իսկ սքն Կիւրեղ՚ի
դէմ հօր մեկնէ։
*բան։ Վարձարանօք կա
տարեալ։ *լծ։ Ա՚յսինքն
եկ կենաց նր յաշխար
հէ՚ էարբարանօք կատա
րեցան։ զի և մեք զհեա

լինի ած եղականաս բնա
կան եղբայրութ. քանզի
զի ՚ի միոյ արարչէ՛ եւ
ղեալեն. իսկ բանն զի
անեղէ բնութէ ոչ լի
նէր եղբայր եղելոցս.
ապա յայտէ թէ միաւո
րեցաւ ՚ի մարմնի, եւ միա
հնութէնն եղև ՚ի միո
ջէն արարեալ. եւ ազգա
կից արարելոցս, ոչ հե
տապայդ բերէ՛ զվնաս
ութէ միաւորութենէն.

*բան. Ա՚ած խորհուրդ.
*լծ. Ա. յայնէն՝ զի զար
մանալի՛ է եւ հրաշափառ
քրիստոնէութեան հա
ւատ.

*բան. Արեւեցաւ մարմ
նով. *լծ. Ա. յայնէն՝
որ անարատութենէր՝ երե
ւեցաւ մարմնով.

*բան. Ա. արդարացաւ հո
գւով. *լծ. Ա. յ միայն
նմա վայելէ եւ ոչ մեզ.
զի ո՞ պարծեսցի սիրտ ա՛ր
ունիլ առ առաքեալն, *Ա՚մանապէս եւ հրեշտա
կաց ած մարմնացեալ
ի՛ մէնջ երե

*Ա՚ առաքելոյ բանս եւ
զաւետարանչին ոյնպէս
ուղղեր զեստուր, որվ ամ
ամ ինչ նուաճանէ. վայ
ամն առանց նորա եղև,
եւ ոչ ինչ.

*բան. Վարձեցայց. *լծ.
Ա՚նտրեցից. *Ո՚ի ո՞
րումն՝ ոչ յառաջի կայդ
առ՝ երբեմն զհայր նը
շանակէ. ըստ այնմ, ո՞
րով կոչեցայք երբեմն
զհոգին. ըստ այնմ, ո՞
րով աղաղակեմք աբբայ
հայր. եւ երբեմն զբոլոր
հաւատարակութէնն նշանա
կէ. *Ո՚նդրի առանց
ընտրելոյ կամ խտրելոյ
դնեն զայս տուրբ գիրք.
ուստի էՀարկ միայն ի
դէմ որդւոյն բերել զո
րումն.

*բան. Ո՚. հայր ասեմք.
*լծ. Ա՚. յայնէն՝ զորումն
եւ զվանորոյն.
*Հօրէ անանուն, տկարա
նալէն.
*բան. Աղաւանի՛ առ է
զաւան. *լծ. Ա՚. յայնէն

ԼՈՒԾՄԱՆՆ։

ԵրեքեցաՀ։ *Նա հե թանոսաց աՃ քարոզեցաՀ։ *Նա հաՀատաւալ եղև աշխարհի. զի աՃ երեքեցաՀ մարմնով։ *Նա փառաք միաՀորու թեն ՀաՄբարձաՀ։ *Ոպա թե ըստ նոցա ասելոյն տասկ մրդ էր բա ժանեալ բնութիւ, և միայն պատՃակից ե ղեալ ըստ իշխանութե և ուչ ըստ միաՀորութե բնութեցն, յայն ժամ զի՞նչ մեծ էր աՃ պաշտու թե Հաւատս։ *Ոյոյ ու րեմն քարոզք և դաՃա ոնոզք մարդապաշտք ե ղեն. այլ և ինքն Հայր ասի լինիլ պատՃառ մոլո րութե աշխարհի։

*Բան։ Ռանալի ինքն ե ցոյց ըզ ձաՃաբանիցն ժամանակս։ *Յե։ Ոպա քե զանեն ՈՃաբանքն. որք քարոզեցին զաՃ։ *Ինքն Հայր աՃ ե ցոյց մարդարէից յաւուրսն զոր ըզժամանակս գա

Ի ԻՈՒՏՈՒՆ։

լուտեան բանին և քարո զութե ներ, և ՀաՀատաս լոյ աշխարհի։

*Ոարձեալ, ինքն Հայր եցոյց ևվկայեց թէ դա է որդի իմ սիրելի։ և ես զՀոգին ետ։ և առաքեց քարոզել աշխարհի։ Նո մարգարէքն յոմանց ասեն, թէ յոմանցկանացուն՝ այս ինքն յոմարդկային բնութենն Քրիստեան, ոչ են Քրիստոսք յանուն Աստուածութե։ *Նոյնպէս թէ յերկուս բաժանեալ բնութիւս, յայնժամ ի զորոշութե լինին Քրիստոսք։ զի բաժանելով զբնութիւնս՝ անձն քա ցակատարի մարդոյն որ շաբատ։ *Նոյնպէս մեք ի միա ւորութենն զի Քրիստոս լով Քրիստիմք յերկուս դութենն ևի մասն քրիս տոսի անբաժանապէս։

*Բան։ Փառք ի բարձունս։

ՀԱՄԱՐՁԱԿ ՈՒՄ։

դապերատոյ Հակառակին.
և ասեմ՚ք թէ՝ անձն Հո
գւոյն ամն՚ի Հօրէ՚ և ամն
յորդւոյ բղխի, թէ բո
լորն՚ի Հօրէ՚ և բոլորն յոր
դւոյ։ այլ՝ եթէ բոլորն
բղխի՚ի Հօրէ և բոլորն
յորդւոյ, այս լինի կամ
երկու Հոգի, կամ աւե
լորդ լինի բղխուածն Որ
դւոյ, և ոչէ աւելորդ
ինչ յայլորդութեն։
*Եւս եթէ մասն՚ի Հո
գէ՚ և մասն յՈրդւոյ,
ոյնպէս՝ լինի մասնաւոր
բղխուածն և ոչ կատա
րեալ. և յանկատար բղխ
խօլան՝ ոչ ոքնէ

Ը։

*Ա՚յլ մեք ոյնպէս
խոստովանիմք. Հոգին
սուրբ բղխուածն է՚ի
Հօրէ. բստ այնմ, Հո
գին ճշմարտութեան՝
որ՚ի Հօրէ՚ ելանէ։

այ։ *լՃ։ Ո՚ի խաղա
ղութեն երկնային յերկրի
երեւեցաւ. և միջնորդ
հաշտութեճ ծնաւ. յա
ղագս որոյ փառաբանու
թի՚ մատուցանեն այ՚ի
բարձունս։

*Ղադարձեալ, զի մինչև
ցայժմ ոչ բարձրելոյն
այ՚ այլ ձեռագործաց
և դիւաց ընծայէին զ
փառս. յաղագս որոյ
խռովութիւնէր յերկ
րի, և թշնամութի՚ առ
աճ։ *Իսկ այժմ բարձ
րելոյն այ մատուցանեն
զփառս, վասն որոյ խա
ղաղութի՚ եղև յերկրի,
և մարդկան հաշտու
թիւն։

*Եան. Հոգի Որդւոյ.
*լճ։ Ի՚բանէս յայսմա
նէ՚ մոլորին լսեմք և
ասեն զՀոգին՚ի Հօրէ՚
և յորդւոյ բղխուածն։
*Ի՚նչ հարցանեմք նոցա՝
որք ընդդէմ սուրբ գԲ
րոց և ուղղափառ վար

այսորիկ առեալք Նոգի Ա-
րդեւոյ։
*Քան։ Ո՛չ եւս այլ։
*Լճ. Ո՛չ յոյնքն հայր հայր
հայր. կամ հօր հայր։
*Ո՛ւ ի Ո՛չ Նայր, հայր
է ՚ՔՒ՚. և ՚ՔՒ՚ Նայրէ
մեզ ըստ արարչութեան։
*Պատրաստ Նայր ած՛
հայրէ մեզ ըստ ստեղծ
մանն. ըստ այնմ, սա
ինքնէ հայրն. քո որ ըստա
ցար և արար զքեզ։ այլ
և հայրէ մեզ ըստ որդե
դրութեան Նոգւոյն։
*Քան։ Ո՛չ եւս՝ այլ մեզ։
*Լճ։ Ո՛չ յոյնքն՝ ոչ վասն
եւս, այլ վասն մերոյ է։
*Նորուս պատճառեսեն
աստ իջման Նոգւոյն։
*Նախ՝ զի վկայեսցէ
մարմնոյ բանին։ *Նորդ
որդ՝ զի զՀոգին որ բար
ձեալէր վասն մեղացն՝
դարձեալ տացէ՛ մարդ
կայինս բնութեանն՝ ան մե
ղութեամբն իւրով քան։
*Ո՛չ նախ՝ ի գլուխն
իջանէ, և ապա նովաւ
զՔՐԱԽԱՆ յան

*Նոր առօր յորդւոյ.
ըստ այնմ, յիմմէ՛ անտի
առնու։ *Ո՛չ իմոյէ բերէ
խոստն, և այլ առուստն։
քանզի՝ Նոգին նոր բերէ
խոստնէ՝ որպէս որդին
ծնուանդէ՝ ի Նօրէ։ այլ
զի ամ ինչ զոր ունի
Նայր՝ որդւոյէ. և քա
է զօրութիւն և իմաստու
թիւն Ո՛Ր՝ իսկ Նոգին
առնու ՚ի զօրութենէն
և յիմաստութենէն որ
դւոյ և բաշխէ՛ արարա
ծոց։ *Ո՛ր օրինակ՝
աղբիւր բղխեալէ առ
մեզ Նոգին սուրբ. այլ
ոչ սկիզբն աղբեր շար
ժի՛ ՚ի ծովէ՛ և հասանէ՛
յամէն, և յականէն առ
մեզ բղխի, այսպէս ըս
կիզբն աղբերն յառաջ
շարժութիւն է՛ Նայրոյն
առ ՚ի շնորհականին երգան
՚ի Նայրաշարժ ՚ի յաղբե
րէն յառաջ բղխեալ։ և
հասանէ՛ իբերս յամէն առ
որդի. և յորդւոյն առ
մեզ հեղանի։ *Այսան

Մարդին ՈՅ։

*Ո՞ւստի հարցանեմք առ երիւթեանական, թէ իմաստն Ադամայն որոշաբար քա նին բնութիւն էր, ահա նա ոչէ կարօտ Մարդե դրութիւն հոգւոյն. զի ած է բնութիւք. և իւրէ հոգին. և ինքն իւր հոգեւոյն կարօտ ոչ լինի։ *Եւ թէ մարդոյն էր նութիւն որոշակի, որպէս նա միրտէ՛ զայլս. և հա ղորդեցուցանէ որդե դրութեան հոգւոյն։ *Ապա այսէ թէ՝ ինքն բանն ած միաւորեալ մարմնոյն ընդունի զհո գին մեր, և միաւորեալ մարմնոյն տայ հաւատացե ղոց։ *Ոչ թէ ոք ասիցէ ահա և մեք տամք զհո գին։ ասեմք թէ՝ և այս և այնոցին ընդհատանէ։ *Պարձեալ, այլ ազգա բար տայ նա զհոգին, և այլ մեք։ այսինքն՝ զի նա զիւր հոգին տայ. իսկ մեք զայլոյ. այսինքն՝ զհաւատ զայն,

*Ի ասելոյն։

յանդամանն. ըստ այնմ, ոյք իւղ չի լինանէ՛ իւրեր լուսաւորեան, և այլն։ *Եթէ ոք զՆոգի Ռչէ չառնու, սա չէ՛ նո՛ր։ *Ջ։ Տես ըզմիաւորու թինն. զի մարդացելոյն առէ զՆոգին, որէ՛ ան մարմինն բանին նախ քան զյարիտեանս, ոչ ոք ա սէ տէր զյս, եթէ ոչ Նոգւովն սրբով։ *Ոս ննի և չէ՛ մասնաւորքեն քան զայն զոր ասեմ՝ ոչ ունի և ոչէ։ այսէ իմա ցուսի, զի թէ ոք անհա ւատ ոչ ունի ըզՆոգի որդեգրութեն, թերևս ունի զըստեղծուԹեն, սակայն սա չէ՛ քի ըստ հաւատոց այլ ընտրեալ ջուԹեն։

*Եսա. Ա՛ի եղոյց Նայր։ *Ջ։ Ո՛ այն ասէ՝ զոր աւուց Նայր, դահ Ա՛ր դի իմ սիրելի ևառ Յով հաննէս ասէր, նա՛ և որ Ա՛իրտէ՛ Նոգւովն սրբով, և Ա՛իրտին ասէր, սա՛ և

մարմնովն ամբարտաւան զինչ
գիտեն նոքա:
*Բան: Ընդէր վհատիս անձն
գոյն բարեպաշտութիւն:
*Լծ: Ո՛վ թիւրեալդ անդ
պարծելոյ՝ ի յուղիղ
ճանապարհէդն՝ մեծ ամբ
պաշտութիւնէ առ՝ ի հա
նութիւն մեկնութեան
սուրբ գրոց բերել: ըստ
մարգարէին որ ասէ, հաս
տատեաց՝ ի վեր վիմի զոտս
իմ, և ուղեաց զգնացս
իմ: կամ ոչ զհիմն շինո
ճաճոց տան:
*Բան: Նո՛ր յո՛ւր հոգ
ւով սրբով: *Լծ: Ա՛յս
սէ թէ լցեալ այլ լի՛.
զի իւրեր հոգին. թէ
պէտ անօրինաբար ընկա
լա՛ գլուխս մեր գոլով,
և ի հեղ յանդգնա
իւր:
*Բան: Ա՛յրիւր: *Լծ:
Ա՛յրին ներկին է. զի եր
բեմն և զընթանալն նշա
նակէ՛. ոչ վարկեր բառնա
թէ զկուռնան փարաւո
նի. այլ աստ զվարկեան ոչ
ձ՚ախտ այն

զայ: *Նո՛ւ նա տիրա
բար իբրև որդի տայ.
այլ մեք իբրև ստացո
ւոր և ծառայեր տամք:
*Որպէս և ընդունի՛
նա այլ եղանակօք քան
զմեզ:
*Բան: Ուսուցանէ միոյ
պատմութիւն: *Լծ: Ա՛պ
ա՛ր հանաւեցեալ գնոյ ըն
դունելով զբարերն իմա
նալը, որպէս և պատ
ճառ տալ իմանալոյն մը
տաց՝ ոչ զբոյդ:
*Բան: Բանիցս անգամ:
*Լծ: Ա՛ յսինքն՝ ոչ միայն
ի մկրտութենէն ետու զհո
գին, այլ և՝ ի ծննդենէն.
ըստ այնմ, որ ինմանէ ծը
նեալէ՝ ի հոգւոյն սրբոյ
է: և նատելով ընդ
աջմէ հօր՝ եղև սրբուեց
պաշտօնեայ. առաքելով
ա՛ռ մեզ զհոգին սուրբ:
*Ո՛վ այս ամաստ պար
տէ սոյնպէս իմանալ, զի
Բանն ամ առնու մարմ
նոյն իւրով մարդկօրէն
զհոգին ա՛ր. և ապա նոյն

Լ ՐԱՆՈՒԹԻՒՆ։

երեքեցան, ըստ այնմ, թագաւորեաց մահ յաւետեան դատաստանի և իւրեայ գոյացութիւնն։

*Ընդունի, զզօրու թիւն առնէ։

*բան։ Գնդումարի՝ *լծ։ Պատերազմի՝ *Հանդերձ մի՝ *Հանդերձեցաւ առաքեալ թէ առակ մարդ մի է, և միայն մարմինն պատերազմի. և իփորձելն յաղթեցաւ իքեն է։ *Ո՞ի զվայրենացեալ՝ այսինքն զանհնազանդութեան մեղաց օրէնս ոչք լինին ընդդէմ ոգւոյն, ուր եգիտ ինամ։

*բան։ Հարկ ոք արկես տան որպէս։ *լծ։ Այսինքն գեղեցիկ իմաստութեամբ. իբրու պահօքն և քաղցիւն՝ եցոյց թէ բռնութեամբ ոճ է և մարդ։ մի և նոյն, և ուր այլ և այլ ըստ ոմանց։

*բան։ Ոչ ինաւիկ մեզ եդեալ իրս։ *լծ։ Ի՞մ նայն գործք տնօրէնու

*Ի ուրմանէ

այնպէս առէ. զի այն որ առացաւ՝ ակամայէ։

*Եւ զի երբեմն զկա մին նշանակէ. որպէս առելն, քաղաքավարին այսինքն՝ կացել և կառուցեալ։ զայս վարին առէ առ, թէ Հոգւովն կայր յանապատի։

*բան։ Փորձիլ։ *լծ։ Փորձեցաւ քեզ վնկրկին պաշճ է։ *Նախ՝ զի ցուցցէ թէ միշտ մարդէ։

*Արկղորդ՝ զի զպատուս յաղթութեանն նախահօրն վճարեացէ. և զբնութիւն յաղթօղս ցուցցէ սատանայի։

*բան։ Հաղցեաւ։ *լծ։ Հաղցն ի մեզ հարկաւորէ. իսկ ի քեզ կամաւորս։ *Առաւ յայտ է. ի լսատ նախահարցն պահելոյն, ապա ուրեմն յորժամ կամեցաւ՝ քաղցեաւ։ *Ինձնոյն յաղթեալ օրէնս առաջի միայն քեզ եղև. զի մինչ ի քեզ ամենեքեան յաղթեցեալք

երկրորդ՝ ինքսիւ դրսի
մին. որ օրինակի՝ ընկերացն
աղաչնակերպ հոգւոյն
և վերջ ելն երկրորդ՝ առա
պատանալով՝ ի ջարդէն։
հինգ երկրորդ՝ պահպ և ա
ղօթից առեալ կալուլ։ ըստ
այնմ, այս ջար ոչ ելանէ,
եթէ ոչ աղօթիւք և պա
հօք։

*քան։ Քահանայապետ մեծ
գայ զրկեն այ։ *լծ։
Տես զմիաբորութիւն. զի
բանն չժանել՝ իմրմնոյն
քահանայապետ ոչ ասի. և
մարմինն բաժանել՝ ի բա
նէն՝ որպէս այ ոչէ։
*Մեծ է քահանայապետն
մեր։ *Նախ՝ ոչ մեծ է
շնմարտութիւն քան զօրի
նաին։ *Երկրորդ՝ զի
մեծ արար զփրկութիւն. այս
ինքն յաւիտենից։ *Եր
րորդ՝ զի զինքն մատոյց
պատարագ։ *Չորրորդ՝
զի և ինքն ընկալաւ։
*Հինգերորդ՝ զի յեր
կինս մատոյց։
*քան։ Խոստովանիցուք
նախան։ զշխե Տես

*Ի ասծմանէ
թե փրկչին՝ ունին եր
կուս հայեցուածս։
*Նախ՝ զի զպատարա
նայ քահանայապետն վճռարեցէ։
*Երկրորդ՝ զի ապաւ
նայ մեզ օրինակ թող
ցէ։
*քան։ Ո՞ դըժուարաւոր
պատերազմ։ *լշ։
Դըժուարակիր է պատե
րազմն սատանայէ։ Նախ՝
զի անմարմնաբար է։
*Երկրորդ՝ զի հանա
պազորդ է։
*Պայծառ և պքանչելի
առաքինութիւն, զիւր
ձանաց մարտն ասէ։ զի
որպէս Ինք չորեքկայ
թեաց սատանայի. նախ՝
մկրտութիւնն. յորում
վկայեաց Հայր՝ դոյն Ո՛ր
դի իմ սիրելի։ *Եր
կրորդ՝ զի ընկալաւ զՀո
գին ոչ առաքինակերպ։
*Երրորդ՝ զի կայր յա
նապատի։ *Չորրորդ՝
անսրճատութեամբ պա
հոյն։ *Եւմանաւանդ եմ
մէք։ Նախ՝ մկրտութիւն։

ցուցանէ զԱՒԱ. զի Թէպէտ
և խոցի ազաւնին, կամ
ըզձագս իւր տեսցէ զե
նեալ, ոչ հեռանայ։ և
այր մեր զխոցուածս ըն
կալաւ, և զՔրս իւր տե
սանէ՛ սպանեալ, բայց ոչ
հեռանայ ՚ի խնամելոյ։
*քան։ Տես ինձ։ *լծ։
Ա յսինքն՝ տես զմեկնու
թիւն, կամ ընդէս
տես մտօքդ։
*քան։ Յանդիման լինել
երեսացն Այ՚ւ մեր։
*լճ։ Արեք ինչ ըստ
յայտ բանս։ *Նախ՝
զհաւատարմութին ընդ
Նօր։ *Երկրորդ՝ զՔրիշ
տեսութին Նօր։ *Եր
րորդ՝ զվան մեր բարե
խօսելն առ Հայր ցուցա
նելով զխոցուածն։
*Նե տես զընտրութին.
զի Թէպէտ նման ահա
բօնի կոչի ՚ի Հաւհաննայ
ութի, այլ ըստ իրին և
ըստ գործոյն բազում
միջոցք զանազանի։
*Ըստ էութեն, զի նա
զ ձխ զ արա

*Տես զմիտ բանին. զի
հին քահնայքն Թէպէտ
փուճ էին, այլ տակաւ գո
րով և զգածեալ մեղօք՝
ոչ կարէին օգնել։ և այծ
կարօղ գոլով քաւել ըզ
մեղս նոցա, սակայն ոչ
լինի փուրձ ընդ մարմնա
կան կրից։ այլ Քահա
նայապետն մեր Քս փուրձ
գոլով և կարօղ՝ քաւէր
զմեղս մեր։
*Ընդ կամ Տէր՝ զբնու
թին նշանակէ։ *Այր
կամ Աղդի՝ զանձն ցու
ցանէ։ *Արպէս յորժամ
ասեմք պետրոս, այս ան
հատն է. և յորժամ ա
սեմք մարդ, այս զբնու
թին ցուցանէ։ *Ասաի
լմա, զի ըզբնութիւնն
միաՀրեալ դատանեցին
Հայրապետքն ՚ի Նիկիայ՝
ասելով, Հաւատամք ՚ի
մի Ընդ Տր
Ընդ։
*քան։ Ա Խմիտ աղաւնի։
*ճ։ Աղաւնւոյ նմանեե

Ի ՄՈՒՏՔ ՅԵՐՈՒՍԱղԷՄ.

*Ջերմեռանդն ընդշանա
կեն։ *Ի մէջ թէ ոք ասէ
ցէ քահանայիւ ըզմարդ
մինն թէ՝ երկնէքն իմա հ
ճանէ, սուտ է վասն է պատճառի։ *Նախ՝ զի
լսելի եղև առ յաւետեան.
և յայտնի՛ է՝ զի մեռանի
նա ճշմարտապս։ *Երկիւղ
զի պատի՛կ՝ աշակերտ
տացն ոչ երկնէիւ յայն
ցանէ՝ որք զմարմինն ըս
պանեն. ուրեմն և ինքն
ոչ երկնէր։ *Երրորդ՝
զի սասան պետրոսի ա
սելով, ոչ խորհիս դու
զայն. և թէ այժմ երկն
էի՝ զրպարտեաց ըզպետ
րոս։ *Չորրորդ՝ մեծ է
յարուցանել զմեռեալն՝
քան թէ զկենդանին՝ ի
նոյնն պահել. ապա թէ
աեր մեր յարոյց զայլ
՝ի մեռելոց՝ կրեր և զինքն
կենդանի պահելի նոյնն։
*Ի՛նչ երդումն զի աստ
վինքեանէ՝ թէ՝ ես ոչ եմ
կեանք. այլ զոր օրինակ
խաչեալ փախչի՝ իւրաց,
զ՚ձեզ այն

*Ի ասելն

արարածէ. և սա արա
րիչ։ *ԵՒնա ըստ պարծոյն,
զի քահանայութիւնն
ահարօնի մարմնաւորէ
և անցաւոր. իսկ ես
մերոյ Տոգեւորի և յաւի
տեանական. ըստ կարգին
Մելքիսեդեկի.
*Քան՝ Ուրացուցանէ՛
զմարմնաւորն նորա ծը
նունդ։ *Ծ. Ի՞նչ
ոչ քանն ներ տրամադ
րեալ ծնանի՝ի մահաց,
և նոյն ծնունդն մահաց՝
՝ի սրտէն արտաբերի՝ի
լեզուն. և որպէս զը
րոմն՝ի քարտիսէ նոյն
քանէ թաղաւորին, նը
մանապէս մի և նոյն ծը
նունդն՝ի Տօրէ Ի՞ճա
քար՝ ծնաւ մարդկապէս
մարմնովն՝ի կուսէն։
*Ի՞նչ մարդկութեն
այն. ընդհանր, զի մարմ
նով երեւեցաւ։ *Ի՞նչ
զօրէն խօսքեն առաջ։
*Ասելն ժողովով
խնդրելն։ *Ոչ ասա
ղակն և արտասուքն ըզ

վտանգս մահու, այսպէս
սի աղօթիւք դիմել առ
Ն. տէրն.

*Ո՛րչէլ, զի ուսուսցէ
մեզ զչարի հնազանդ լի
նելոյ ՚ի օր միոջէ իմոյ։
և այսպիսի արտասւօք,
զի և մեք հնազանդ լի
ցուք Ն. Յ.

*Ո՛արչէլ, զի որպէս ա
ղօթից լսել լինիցի ՚ի
վերս իւրեր, այլ վասն մեր.
զի գլուխ գոլով մեր պա
րատեաց զունինդրու
թիւնն ՚ի օր իլսել զա
ղօթս մեր։ այնպէս և
մեք նովաւ ոյժ ՚ի ձեռն
թարգմանի ուրուք կամ
լեզուի՝ աղաչեմք զՆ.
Յայր՝ բառնալ զիշխա
նութիւն մահու. և զօ
րանալ առաջին կենացն.
որ՛ք պարգևեցան նախ
՚ի մարդոյն։

*Բան. Ա սեռի եղև առ լա
ւութեան։ *Ը. Ա ՚ի
երկուց իրաց լսելի՛ լինի
խնդիրն. նախ թէ խըն
դրօղն արժանաւո՛րիցէ.
և ՚ի ձեռն երկ

*Ա ուածմանէ

պէս և՛ ի կենաց՝ մարգնոյ
մանէ։ *Ա եցերորդ՝ զի
մահ՚ւամբ ըզմահ եկոյծ
ըստ առաքելոյն. ուստի
յայտէ թէ առաւ՚ել կա
րօղեր և կենդանութեն
զմահ լուծանել։

*Ո՛թներորդ՝ զի դիւ
րինէ զմահ ՚ի միոյ անձ
նէ՛ ՚ի բաց վարել, քան
թէ յամենայն մարդկա
նէ՛. արդ՝ եթէ խոստա
ցեալէ զամենայն մարդ
կենդանի առնել որպէս
և հաւատամքս, կարօղ
էր ապա և զինքն կեն
դանի պահել։

*Ո՛պա յայտէ՝ զի ո՛չ վն
երկիւղի մահուն արտաս
ւէր. այլ այսէ. զի ոչ
մահ՚ւամբ զմահ եբարձ,
այսպէս և արտասւօքն
զարտասուս նախահօրն։

*Յոյնպէս կրեաց և զեր
կիւղն։ զի երկիւղն սր
կարացուցանէր։

*Ո՛արձեալ, զի զմեզ
ուսուսցէ՝ ՚ի ժամ փոր
ձուԹե, կամ յայլ ինչ

ՅԱՂԹԱՆԱԿ

*Ի՞նչ են։ *Ճշմարտութիւն։ *Ո՞ւր է։ *Ի սրտի։ *Ո՞ւր են։ *Ի մտի։ *Ո՞ւր է։ *Ի խղճի։ *Ո՞ւր են։ *Ի բանի։ *Ո՞ւր է։ *Ի գործի։ *Ո՞ւր են։ *Ի կենցաղի։ *Ո՞ւր է։ *Ի սիրտ մաքուր։ *Ո՞ւր են։ *Ի հոգի։ *Ո՞ւր է։ *Ի հաւատ։ *Ո՞ւր են։ *Ի յոյս։ *Ո՞ւր է։ *Ի սէր։ *Ո՞ւր են։ *Ի Քրիստոս։ *Ո՞ւր է։ *Ի հոգի։ *Ո՞ւր են։ *Ի Հայր։ *Ո՞ւր է։ *Ի Որդի։ *Ո՞ւր են։ *Ի Հոգի։ *Ո՞ւր է։ *Ի

Ի Ն *Ձ՚առ։

և երբեմն թէ՝ յորժամ հալածիցեն՝ իքաղաքէս յայսմանէ՝ փախիջիք յայլ։

*Պատասխանի՝ Ախ զայն առեալ սահմանեալ կէ տալ զարշարանացն՝ փախիք՝ ի նմանէ. այլ՝ ի սահմանել կէտն՝ մի՛ երկընչիք՝ ի սպանողացն։ *Արդ՝ պի փախչին բազմացեր օգտ տուԹէ. իսկ զարշարին միայնոյ։ *Ա առնուցս ասաց Թէ՝ նախ զբազմացս օգուտն ընտրեցէք և ապա զձերն մահն։ *Արդարդ՝ որպէս առաքեալքն վկայեն՝ Թէ՝ ի փորձանացն փախչել պարտէ. այլ յերեսն՝ արիաբար տանել օգնականուԹեամբն աստուծոյ։

*Բան։ Պայծառ և յուսալիր։ *Լծ։ Ա։ յսինքն Թէ՝ յայտնի՛ և գիտելի կէ յուսադիր առնել զմեզ կատարումն աղօԹիցն։ որպէս ասաց Թէ՝ ՁՀծ զուն

*Ի ասմունդ։

յանձինս՝ իւրեանց՝ ապատան լինին, և ոչ յօգնուԹին այսորիկ պետրոս։ և արտաքինքն ասէ՝ տուր մեզ զևս փորձուԹիւն։ *Ա։յլ միջինն է ընտրելի. որ՝ սրբացեալ կեղուԹին։

*Բան։ Արկանելիք։ *Լծ։ *Ը։ ի ուսոյց Տէր մեր ասել՝ յաղօԹս Թէ՝ մի՛ տար զմեզ՝ ի փորձու Թիւն։

*Բան։ Ան խորհիլ։ *Լծ։ Ա։ յսինքն՝ խոյս տալ. ոչ և տէր մեր՝ ի բազում ուրեք խոյս ետ՝ ի տեղիս՝ ոչ։ *Ա։ ասացանէ՛ Թէ՝ պարտէ երկնչիլ՝ ի փորձուԹէ՝ յորժամ կենդանի՛ է. և փախչիլ՝ յորժամ մերձենայ։ իսկ Թէ ըմբռնիլ դիպիցէ՝ ի փորձուԹեն, աղաչել զաստ օգնական լինիլ։

*Ի ասմունդ։ Ը։ լինէ զորս ասէ երբեմն քո՛, մի՛ երկընչիք յայնցանէ՝ որք զմարմինն ըսպանանեն։

ԼՈՒԱՑՈՒԱԾՔ։

ըստ զմարմնաւորումն։
*Բան. Ա Իսկ յորժամ ինքն
մատուցեալ։ *Լճ. Ա Եւ
երեք պատճառս։ *Նախ
զի ի տէրունն քահանայքն
հանապազ մեղանչէին։
վասն որոյ հանապազ պա
տարագ մատուցանէին։ իսկ
քան զհրեայսն ապա
տարագ։ *Երկրորդ զի
նոքա մարմնաւոր և ժա
մանակեայ առնէին սըր
բութիւն։ իսկ քո՛ հոգե
ւոր և յաւիտենական։
*Երրորդ զի ձշմարտու
թիւնն միէ, և օրինակքն
բազումք։
*Բան. Ո գաճեալս։
*Լճ. Ա. յորմէ ընդ
նեալ կամ զգեցեալ։ և
աստ ըստ վեց եղանակի
դնէ տարբերութիւն քի
՝ի հինն քահանայութեց։
*Նախ զի զնա օրէնքն
կացուցանէին։ իսկ զքո՛
երդման բանն։ այսինքն
հօր։ *Երկրորդ՝ զի նո
քա մարդիկ գոլով։ իսկ
ձ ձծ ա քո՛

*Լ. ուծմանէ։
զանկն դերութիւն հօր
պատրաստեաց ի լսելիս
ամ մարդիան։
*Լ. մնայն բարուց ա
ւիթ՝ կամ ըզքո՛ ասէ։
կամ զայնպիսի հնազան
դութիւնն հրաշափառ։
որ բարձրութե՛ լինի պատ
ճառ։
*Տեսի՛ն ընդ ասէքդեմ
երկաբնակացն, որք քա
ժանեն զկիրս և զգործս
միոյն քի։
*Բան։ Ա՛ինչ որարդե
լոս և զնորին ըզբանին
զչափ։ *Լճ։ Ա. յորմէն՝
զբանին զբնութիւն կամ
զիշխանութիւն, զի այն
քան է՝ որ քան յարակ
ցութիւնէ հաճասար։ զի
ասաց թէ մարդն հաճա
սարէ ա՛յ։ *Ա ասնորոյ
թէ մարդն այն՝ կարօտէ
օգնականի, ապա և նոյն
բանն կարօտէ փրկողի
և օգնականի։ և եղեր
զայս ասելով արիոսեան։
*Լ. յլ բանն ասէ միա
հորութիւ մարմնոյն՝ կը

նակաւճէր. իսկ մերս յա
ւետեանէն։ * Ո՞վ ինչէ
առ ոտս թէ՝ կատա
րեալ։ * Ո՛չ ինչ՝ զի ա՚
ռանց տկարութեանց մատոյց
պատարագ։
* Իսկ յայլսն որ առ
թէ՝ ի մերմէ՝ տկարու
թենէ, կրկին մեկնի առա։
* Նախ թէ՝ տկարացեալ
մարմնով. կամ խաչէն համ
բերեաց. այսինքն զի կա
մաւ կրեաց յինքն զաը
կարութիւս. վասն այնո
րիկ տկար կոչեցաւ.
այլ՝ ոչ ունի տկարութի
ւնս մարմնացեալ։ * Ո՛չ առ
զօրաւոր գործն՝ ի տը
կարութենէն. զի աշ
խարհի փրկութի արար։
* Երկրորդ՝ տկարութի
ամենեցուն ասէ. ոչ քահա
նայէցն. զի զգաճելէին
մեղօք։ ապա ուրեմն խա
չեցաւ՝ ի մերմէ տկարու
թենէ. այսինքն զի ոչ
վասն ինքեան, այլ վա՚
մերոց մեղաց խաչեցաւ.
զ՚ձգէ ըստ

քեր սրդի աւյ։ * Երրորդ՝
զի նորա զգաճեալ տկա
րութիւն. իսկ քո կատա
րեալ. որպէս առանց տկա
րութեան։ * Չորրորդ՝ զի
նորա փուխմամբ. իսկ
քո յաւիտենական։
* Հինգերորդ՝ զինքն քա
զամանգամ կարօտ գո
լով պատարագի. իսկ քո
միանգամ մշտնջենաւո
ր։ * Վեցերորդ՝ զի նորա
զայլս. իսկ քո զինքն մա
տոյց՝ ի հոտ անուշից. այս
ինքն՝ ի հաշտութի կա
մացն հօր։
* Երդումն այ՝ առ մեզ
զիջանելով է. զի մեք զ
քան երդմանն առաքել
հաւատամք։
* Քո՚ Ա՚մենայն բարեբ
կատարեալն։ * Լծ. Ա՚մե
նայն բարեաւ կատարելէ
նորս քահանայութիւն։
* Նախ՝ ըստ գործոյն.
զի մերս ճշմարտութէ.
իսկ նոցայն՝ օրինակաւ։
* Երկրորդ՝ ըստ դէտ
մանն. զի նոցայն ժամա

Լ Ր *Ա՛ստ։

զՅ՚ զի կայր ընդ ջուրս՝ ՚ի
ՀՕր Ա՚Ր ։ *Ա՛խ՝ ցու
ցանէ՝ զգալն ՚ի տեսուէ
մարտիրոսացն ։ *Ա՚րկէ՝
զպատրաստ լինելն յօգ
նականութիւն ։ *Ա՛ռակ ա՚ջ
զփառս Ա՚ՃՈՒԹԵՆ ա՚
սէ ։ այսինքն զանեղա
կանն ։ զի ամ եղականքս
ահեակքեն նորա ։
Ա՛ռարձեալ ըստ ոմանց՝
ընդ՚ջ՝ զՀանդիսան ա՚
սէ ։ *Ո՚ ՚ի մինչ էր յերկ
րիս՝ ոչ ահեակ գոլով
՚ի չարչարանս ։
*Բան ։ Արբութեցն պաշ
տօնեայ *լծ ։ Ա՚յնէ՝ զի
արբէ՝ զՀամատացեալս
Դոգումն իւրով ։ *Ա՚ն
հինգ զանազանութիւն
դնէ ։ *Ա՛խ՝ զի Ա՚ռա
Հանապազեան մեր նստաւ
ընդ՚ջ մեծութիւն ՚ի բար
ձուն ։ *Ա՚րկայդ՝ զի
արբութեցն եղև պաշտօ
նեայ *Ա՚րկայդ՝ զի նստե
լով պաշտապանէր ։ Խոկ այլ
ամ քաՀնայ՚ն կանգուն
կայով սպասաւորեն նը

*Լ ուծմունք

ըստ Ա՚ստ՚ծոյ որ ասէ ։
Նա պատժեցաւ վասն մե
ղաց մերոց ։
*Խօթութիւն, Հիւանդ
դութինէ ։
*Բան ։ Ոչէ եղականի ՚ի
բնութենէ ։ *լծ ։ Ա՚ուրէ
անեղէն ՚ուր մեր յն քս ։
վասն որոյ բնութենէ ևան
միտխոս ունի ընդարբու
թին ։ և յայտէ յոչ մե
ղանչելոյն ամենեւին ։
*Ոխկ ըստացականքն ո՚չ
են այնպէս ։
*Բան ։ Ա՚ն գործս բա
նից ։ *լծ ։ Ա՚ուրս ասա
ընդհատարուածն ասէ ։ և
այլուրեք զընդհիզքն ցու
ցանէ ։ *Ա՚րպէս այն որ
ասէ ։ և գործս գրոյն զոր
ընթեռնոյր՝ էր այս ։
*Բան ։ Ա՚րբատ ընդ՚ջ ։
*լծ ։ Ա՚ստին Ա՚խ զա
թոռակցութեն ցուցա
նէ ։ Ա՚րկրորդ՝ զմիշտն
՚ինոյնն ։ Ա՚րբորդ՝ ընդ
Հանդիսան ։
*Ա՚նմանապէս և կայն ։
ոչ Սոբփաննոս եաես

նոքա։ *Երկրորդ՝ զի նա անցաւոր. և նոքա՝ Երկրորդ՝ զի նա ձեռագործ, և նոքա ըստեղծ ։ած ք։

*Իսկ Տեառն մերոյ՝ սոցա ամենեցուն ընդդէմ՝ զի յերկինս Քահանայապետ է. և ճշմարտութեան. և յանխոնարհական. և յաճախագոյն խորանին։

*Զորոյ կոչեաց զերկինս. վասն զի ջրոց յատկութիք երեւին իքաղաքն։ *Նախ՝ զի ընդարձակ ձակէ տեղեաւ։ *Երկրորդ՝ զի գեղեցիկէ շինւածով։ *Երրորդ՝ ամբարեաց առաստութիէ։ *Ընդ՝ զի բազմամրդէ։ *Այնպէս և երկինքն ընդարձակ է տեղեաւ. և գեղեցիկէ օթևանօք գործոց։ և է՛ պարատութիւն ամ բարեաց։ և ունի զանթիւ բազմութիւնս հրեշտակաց և սրբոց։

*Քան։ Սրբեւ և արդարա ցուցանէ։ *Լծ։ Ո՞ւ ձ ծ է ինքն

շանակ ծառայութեան։ *Զորրորդ՝ զի է՛ի ձըշմարիտ խորանին, որ է՝ ներքին կողմն վարագուրին։ *Հինգերորդ՝ զի և յանձեռագործն. որ է՛ նոյն լոյն անմատոյց։ *Կանգնիլն կազմինէ։ *Քան։ Ըստ օրինակի ցուցելոյ. *Լծ։ Ո՞ւյսինքն զի օրինակ ըստոր ՚ի մեցաւ խորանն ՚ի ջրից նիւթոց ըստ տարերց։ և եռա յարկեան։ *Ո՛ի սրբութիւն սէգն օրինակէր զիմանալի խորանն. և սրբութին զըզդալիս երկին. և արտաքին սրբոյն զներքին կողմն աշխարհիս. որ է՛ երկիրս։ *Կարձել, ըստ օրինակին զայն ասէ, որ ձեռ խորանին տպաւորեցաւ ՚ի միտս նոցա. ոչ զնախկին լինելութի ցոյս։

*Քան։ Այսէր վայելուչ։ *Լծ։ Այսի՛ զի նա ՚ի յերկրի. և նոքա։ *Երկրորդ՝ զի նա օրինակ. և

*Լճ։ Ո՛վ ի առանց տը
կարօտեր էր պատարագն։
*Բան։ Նո՛ւ անձեռագիրք
խորանաւն։ *Լճ։ Ո՛վ որ
ոտ կանդնեց ևւ՛չ մրդ.
ոտ առ, ո՛չ ի յայտց արա
րած ոց. այսինքն մարմ
նական, կամ աստեղծա
կան։
*Բան։ Փրկութէ գտեալ։
*Լճ։ Վատանեն ըզկո
րստան ցուցանէ զառա
ջինն կենացն. զոր գտաք
քրիստոս ի դինա փրկանաց
աշխարհի։ *Նոեքին ա
քա հարիւրորք էին։ այս
ինքն Ա.ծն, և մարդն,
և անմեղութէին. որք ի
մի էութէ ժողովին. և
ապա փրկեաք։ * Ո՛վ ի
թէ ո՛չէր Ա.ծ, ասէ մար
դով ո՛չ փրկիւր բոլոր
աշխարհս։ և թէ ո՛չէր
մարդացեալ, արիւն ո՛չ
կայր Ա.յ։ իսկ եթէ ո՛չ
էր անմեղ, ինքեան մի
այն լինէր փրկութէ։
* Ա՛յսպէս խորհուրդն
աճապաշտութէ, որ երե
ւ՛ի ձգծե ՀԵ

*Լ ա՛ռաջմանէ
ինքն Տոգւով և մարմ
նով։ *Ա՛րձէ, իսկըզբ
նականէն արբե՛. և ի
ներզործականէն արդա
րացուցանէ՛։
*Որով ըմեռանիմք մե
ղացն և կենդանի լինիմք
բարի գործովք։
*Իսկ եթէ ոք բաժանէ
զբանն ի մարմնոյն, լի
նին սատ երեք զրպար
տութէք։ *Նախ՝ զի Ար
րդութէն էրրորդութէ
լինի։ *Երկրդ՝ և աթոռ
Երրորդութէն որ միայն
ինքեանէ վայելուչ՝ այ
լոմ ումեք բաժնիլ ոչ
ծոյ պատշաճի։ * ԵՒն
դարձեալ եթէ՝ զի եղա
կան և առ ժամայն աճ՛
ել սրբոյ Երրորդութէն
կարգաւորի։ *Ո՛ր ըզ
գուշացոյց մեզ առեալ,
մի՛ եղիցին քեզ աճք առ
ժամայնք. և այլն։
*Վարձել, բարիք ըզ
նոր քահանայութէս ասէ.
որ ներուծանէ և թողութէ։
*Բան։ Վատարեւեան։

նակակից գործակից և այն, յայտնապէս զանազանեն զնա: * Ապա ուրեմն եթէ ոչ զքո բաժանէ՛ յերկուս բնութիւս, և յերկուս գործս, և՛ իմն և՛ իմիւրս, թէպէտ անձնակից և պատուակից ասէ, ուչէ ճշմարիտ միաւորութիւն:

* Եթէ՝ Ընդ ջատեցեալ բնութեացն. այսինքն գոյացուածոցն: * Զ. Ընդ թէ կոչի ընդ հանուր, բնութիւն կոչի և մասնաւոր. և այնպէս որոշին զի ընդ հանուր բնութիւնն զգոյութիւնն ունի՛ իսեական. իսկ զկատարումն՛ իխորհուրդս: իսկ մասնաւորն զգոյութիւնն ունի յանհատն. և զկատարումն՛ իննոյն գոյացութիւնն:

* Վարձեալ, ընդ հանուրն ուչ յաւելանի և ուչ պակսի. իսկ մասնինն՝ որ է անհատ գոյացութիւն՝ յաւելանի՛ ծննդեամբ, և պակասի՛ մահուամբ.

* Ասծմանէ

եցաւ մարմնով արդարութեան հոգւով. ոչ ասէ Նազաբեանն:

* Բան: Ա՛յլ երկիք՝ ի միմեանց տարբերեալք: * Ծ. Ըստ կանոնի իմաստասիրացն եօթնեան բաժանեն կանք անհատին. այսինքն տեղին, ժամանակն, դէմն, հասակն, պատահմունքն, ձրծն և թիւն: * Բանզի թէ՛ ի սոցանէ մինն միայն անհատ ճանաչի, բաժանէ՛ զանհատն՛ ի միմեանց. * Ա՛րդ եթէ ոք հարցանէ պարզ մտօք և ասէ, եթէ սոքա եօթնեքինա՝ իվե՞ր երկուց ոչ մանց հանդիպին՝ այլ վի՞նչ իրօք տարբերին իմիմեանց. ասեմք թէ և ուչ իրօք ինչ. վի ապա անչնարին է: * Իսկ թէ դարձեալ խնդրէ՛ ասեմք թէ՝ և նոյն ինքն ասելն կցորդ միմեանց, որպէս թէ երկուքն թըւականէ, իբրթէ՝ պետրոս ժամ

Հարկ երկրի եւ այլն։
*Բան։ Ներքին եւ քնու-
թիւ ըստ մեզ։ *Ծ։
Ոչինչ ի հոգւոյն եւ ի
մարմնոյն միաւորութե-
նէն բաղկանայ. իսկ քը-
նութիւնն ի ժողով
մանէ սեռին եւ
տեսակին.

*Բան։ Ապա ի հօրէ հայե-
ցողութենէն։ *Ճ։ Այս
ինքն ոչ ինքն յանդի
մանեղև երեսացն հօր։
նոյնպէս և զքնութիւնս
մեր էած և կացոյց առա-
ջի հօր. որք արտաքս ե-
լեալ էաք ադամայ։
*Ապա և ինքն որդի ըլ
մեզ կարդի առ ինքնա-
նուլ զհայցուածս ի հօ
րէ. զի ի քնութիւ որդին
հայելով հայր՝ հայի՛ և
ի շնորհօք որդեգրա-

*Ի ոսկեղէն։
*Ուրդ ընդ ոչ բաժա
նեն զընդ հանուրն. ուս
ուի յայլ և յայլ քնու-
թէց եկին ի միաւորու
թիւ. այլ զանհատ քնու
թիւնսն ի գոյացութիւն
քն, բաժանեն զմարդն
ի բանէն։ *Ապա ու
րեմն յորժամ բաժանեն
զգոյացականն քնութիւն,
և զհատն և զդէմս, ոչէ
միք. և ոչ միոյ իշխա
նութիւն. այլ այլոյ առա
ջել։ *Ոչինչ անձեռա
գործ սրբութիւնն.
որպէս ասաց յառաջա
գոյն։
*Քահանայապետն օրի
նակ էր քի. յորժամ մը
տանէր արեամբ ինեղբա
և խնկօք եւանէր առ ժո
ղովուրդն։ ոչ տէր մեր
յս քս եմուտ ի նեղբին
կոյսին վարագուրին ի
բոյս սրբութեան ինչ.
գինն ոչ բուրեաց ինչ։
*Ի կայութիւնէ յառա
կացնէ սուրբն. Ոչ
իմաստութէ հիմունս.

ԼԶ. *Ա՛ստ։
Թեամբն վասս էառ. ոչ
բնութիւն հարուստ՝ այլ
քաղաքացւոյ մարմնով։
*Ո՛չ այն բարբառ մտա
ծութիւն։
*Բան. Այլ սիրէ՛ զոր
դէ։ *Լճ. Սիրէ՛ ասե
լովն տարտըղնէ՛ զգենա
՛ի շնորհօք որդեացդ։
*Բան. Եւ զի՞նչ ինչ եւս
՛ի ձեռս նորա։ *Լճ.
Ո՛չ ինչ եւս, որպէս բնու
թիւն, և՝ ծութիւն, այլ ոչ
զաւ ինչն, որ՛ հայրու
թինն։
*Տալն որդւոյն՝ պատշա
ճի՛ տնօրէնութիւն. այլ թէ
և ըստ անմարմին բնու
թեանն խմանաս՝ ոչ ինչէ
պնաս. զի ունի որդի
՛ի հօրէ զգոյութինն՝ նը
մանպէս ունի և զծա
թինն և զիշխանութիւնն
և զայլն, ըստ աստուածա
բանին։ *Ո՞ւր թէպէտ
եաս որդւոյ՝ ինքն ոչ եւ
արտաքս յիշխանութենէն
այլ՝ որդւովն տէրէ՛ամ։
և յայտէ յերից։ *Ասա
ՀՀԾԾ զի

*Ի՛ ուածմանէ

*Ա՛ստ Աբեսաղոմէ հա
րեալ։

*Բան։

ՈՂՋ ԻՉՁ ՆՈՒՆ
մարդոյ, այլ՛ իձեռն
ՅԻ ԿՐԻ։ *Լճ։ Տես՝
զի շմարիս ասծ խոստո
վանի զեր մեր յս քս։
ուստի զառաքելութինն
ընկալաւ՛ իձանապարհին
դամասկոսի։
*Բան։ Յարուցողին զնա։
*Լճ։ Տես դարձեալ զգ
միաձորութինն. զի զոր
ասծ խոստովանեցաւ՝ զգ
նոյն ասէ մեռեալ և կեա
րուցեալ։
*Բան։ Ի՛ռաքեալն այ և
հօր։ *Լճ։ Ի՛սեղմն ա
ռաքեցայ ոչ ՛ի մարդոյ՝
այլ ՛ի յէն քէ, եղոյց թէ
ասծէ քս և հաւատր հօր։
ապա ուրեմն բնութիւն ու
նի զփառան և ոչ ստաց
մամբ։ *Ո՛վ ինչն որ
տրնէ ափառաց մարդեղու

բանից։ * Ա. պատուերեն մեք հաշտեցաք զնա ի միաբանութիւն, և ապա հանաւսաւ։

*բան։ Ա. կայք առիս ամ աշխատեալ և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ։ *լծ. Ա. յանձն եկայք առիս ամ աշխատեալ ի մեզ, և բեռնաւորեալ ի մեզանից. զի ար դարութիւն և ընդհանուր հանգուցից զձեզ։

*բան։ Ա. հաս ժամ. փառաւորեա զՈրդի քո։ *լծ։ Ա. յանձն կայ ես զփառս իմ։

*Պատձէն, փառաւորի Որդի, զի այնպէս ի որդւոյն հայր. և փառաւորի Որդի ի Հայր, զի այնպիսի Որդի։

*բան։ Ա. տուր նմա իշխանութիւն։ *լծ Ա. յանձն զի յաւիտենական կեանս տացէ զնոսա և ապահաստատութիւն. որք տուիր նմա ի նմանէ. և այնպէս իշխան եղև ամ մարմնոյ։

ՁԱԾԹ ԲԱՆ Ա. ԽՒՐ

*Ա. ոսկեան

զի ասէ Հայր, ամ որ ինչ իմ է՝ այն քոյ է. և որ ինչ քոյ է՝ այնիմ է։ *Ա. երկեր զի միշ բնութիւն և իշխանութիւն նոցա, *Ա. երկրորդ՝ յայնմանէ՝ զի զհնազանդ դեսան ինքեան Որդին՝ Հօր իւրում ընծայէր։ և զհաւատացեալն յինքն՝ ի Հայր առնէր հաւատոյ ասէ յիս՝ ոչ միայն յիս հաւատայ, այլ և յառաքիչն իմ։

*Ա. երեսանակն՝ ած զի տուիցէ։

*բան։ Հաշտեցուցանէր։ *լծ։ Հաշտութիւն զոր արար քո կրկինէ. նախ բնութիւն. երկրորդ նեղ դործութիւն։ *Ոնութիւն այնէր, զի զայլ և այլ առ րակացեալ բընութիւն, այսինքն այն և մարդոյն, միաւորութիւն իւրով հաշտեցոյց առ ած Հայր։

*Ոչ ներգործութիւն բաժանի յերիւս. այս ինքն անմեղութիւն իւրոյ մարմնոյն, և քարոզութիւն

նմանէ բնութիւն. հաճ ա
սէրէ գործով. և համա
պարծէ ՚ի օր։
*բան։ Ո՛ խարհուրդս
մաքրելով ՚ և զայն։
*լծ։ Ո՛յսինքն զաղտե
ղութիւն սրտից ամբարտա
մութիւնն ՚ի հնազանդու
ածեմք։
*Ո՛չ անճանի Աբդի վա՛
զրուճեն. զի՝ Քո՛ւէ Ո՛յ
զրուխիւն. որով կրէ՛
զամ՝ բանիւ զրուխե
իւրոյ։ *Ասէ ձեռն, ո
րով զամս արար։
*Ո՛՛ետու՝ խոստումն է
որ ՚ի ձեռն Յովելայ մար
գարէի։
*Ի՛շնամիք նորանեն սա
տանայ՝ մեղքն՝ և գոր
ծօղք նոցին։ *Ո՛՛ն թէ
պէտ անձամբ կոխեաց
զնոսա, այլ ոչ ևս ան
դամոք. որք են հաճա
տացեալք, զորս ասէ կո
չէ։ *Ո՛՛յսէ պատ խոր
հուրդն Ո՛՛ջոյն. այս
ինքն բանին խոնարհելն
ՀԱՅՔ ՚ի մեր

*բան։ Ա՛նխիթարելիչ և քա
ւելիչ անճանի Աբդի.
*լճ։ Ա՛նխիթարելիչ, որէ
ուսուցիչ. ըստայնմ՝ ու
ստուցիչ ձեր քան զի քա
նիւ ուսայց. և գործով
քաւեաց։
*Ի՛նամօքն հօր, այնէ՝
որ ասաց, եթող իշխա
նութիւն ամ մարմնոյ.
*Ո՛՛ր բոլոր բարիք, ըզ
յաւիտենական կեանն
ասէ։
*բան։ Ա՛ կայեալ թէ կ՛
համագոյ նըր։ *լճ։ Ո՛յս
ինքն թէ Ո՛՛ն է ըզ Ո՛՛օր
յարուքն Ո՛՛ի երեքին
այսոքիւ. զի յո՛՛ճային
զրուխեննէն եղև յարու
թին. և զի կենդնացոյց
զիւր մարմին. և զմահ ե
լոյծ անպական մարմնովն։
*Ո՛րձէ տես՝ համագոյ
Հօրէ Ո՛՛ճութեամբն.
կենդանարարէ Հոգւովն՝
ի վեր ք զմահ մարդ
կութիւն. անապականէ
մարմնովն։ *Ո՛՛մենայնիւ
նմանն՝ նոյնէ էութիւն.

ՊԱՏՈՒԱՍՏԱՆ

ծուխեն բնութ։

*յՀ։ Նախ՝ զի պարզէ։ *Երկրորդ՝ զի ոչ սահման։ Նախ զի ընդհատ ի բազմաց ժողովեալ, և՛ սահմանելն։ *Նոյն պէս և երեքանձինքնեն. և ոչ են որպէս աստ երեք մարդ։ *Նախ՝ զի սոքա իամաւ ներգործութիւք զօրութիւք և այլովքն բա ժանեալ են՝ ի միմեանց. խակ երորդութիւն մի է։ *Երկրորդ՝ զի՝ ի տոցա նէ երկուքն աւելի ու նին զաստացեալս քան զ միոնն. և միոնն նրբազքան զերկուսան։ խակ նա ոչ այնպէս։ *Նմ կըսկիզն կերպիւ ունէ զյարուցեալ բանն։ *Նախ՝ զի Երրորդու

*Ի ասելոյն

Նայն նոսիւ։

*Քան։ Ա՛ի յոր աճ հա հասար փառս։ *ՅՀ։ Ասի տաց նեաստր. այլ բարձ բացաւ բանն մարմնով իւր սեպհական աթոռն դերակայ։ *Ոչ ի զո րութենէն՝ այլ ոտանց երկ ցութենէն. և փառքն՝ ի շխատանուէ և արութենն։ *Ոտնութիւն չափ ունայ նութենէ, յոր ոճն ի՞րդ եղև. և միայն մարդ երե ւէր. այլ նոյնն որ երե ւէրն՝ որդի ոյ քարոզե ցաւ։

*Գաւառաց՝ զիջումն ա ստ. որպէր՝ ի հաւատս րութենէն Ոչ օր։

*Ի՞ւր ոմանց երկ րորդ գաւառացն թիւն

*Ա՚նա թէ՝ որպէս որ
դի ըստ էութեն պատ
կերէ Հօր, և ըստ բնու
թեն հաւասար նմա, նը
մանապէս և սոքօք Հո
գին սբ է։ *Երկրորդ՝
ոպզօրուի և ներգործուի
յառաջ գայ յերկուցն,
այսինքն՝ ի Հօրէ և յոր
դւոյ, նմանապս և՝ ի կեն
դանարար Հոգւոյն։
*Ա՚ման յանցանացն մե
ղոց մեռանիլն այն է, որ
զպարտիս մեր ինքն կրեց
մարմնով։ և զմահն ե՚
բարձ։ *Ասկ յարուքն
արդարացոյց. զի զանա
պականութիւնն շնորհեց
բառնալով զպատիժն յան
ցանաց։
*Ա՚կրտիլն՝ արբիլ կամ
հաղորդիլ սուի։
*բան։ Ի մահ անդր նը։
*ընդ՚Ա՚յսինքն՝ ի գերա
գոյն մահն նորա։ և կըր
կինէր նըմա գերագու
նութի մահուն։ *Այսի՚
զի զկենդանութին ու
նէր ծածկապէս։ *Ասկ
ՀՀՀՀ ըստ

թէն որպէս՝ միէ բնու
միէ և նոյնգործուի, ու
րեմն թէ Հօր կամ Հո
գւոյն սուի յարուցանել
զորդի, նոյն որդւոյ նոր
գործութիւնն յարուցա
նեն։ և ինչն որդի որ իւ
րով նոյնգործութեամբն
յարեաւ, նոյն Հօր և Հո
գւոյն նոյնգործութիւնն
յարեաւ։ *Երկրորդ՝
զի կենդանացուցանելն
նըմանէ գործ՝ որ գոյա
ցոյցն յոչընչէ. այդ՝
զին առանձնապէս իմա
նալ ոչ ունի զօրութի
ինքեամբ յառնելոյ։ ա՚
պա ուրեմն զի միաւորել
էր ընդ գերագոյն զօ
րութինն՝ վասն որոյ յա
րեաւ։ *Ո՚ր օրինակ
բանն միաւորեալ մարմ
նովն մեռաւ, նմանապս
և մարմինն միաւորեալ
բանիւն յարեաւ։
*բան։ Յառաջ գայ երկո
քումբք և Հոգին կենդա
նարար։ *յՀ։ Բանս այս
կրկին ունի տեսութիւն։

զնա՛ւաչէն, որպէս առ ա՛
ռաքեալս՝ ի մահն մկրտիլ։
* Ո՞րեմք առաւել եթէ
ամ ինչ ինքն եւ առեալ.
սոյնպէս և մկրտութիւն
մեր նիւթանալ կայցաճ
՝ի մկրտութենէն քո, և առե
ալիապէս հաստարեցաճ
՝ի հոգին բացումն։ * Ոչ
և բաշխումն մարմնոյ և
արեանն, նիւթանալ եղև
՝ի վերնատանն։ և առեալ
հօրէն՝ ի խաչին։ * Ո՞պա
ուրեմն կրկին աղբերք
հոսին քե՝ եդան մեզ՝ ի
կրկին խորհուրդս ոչ
ցուցաճ։ Ջուրն՝ ի սրբու
թիւն. և արիւնն յար
բուժմն։ * Ա՛ ասնոյ հարկ
է ըզնոր մկրտեալն հա
ղորդել։ * Ո՞պա յայտ
նի՛ է թէ քառատնօրէնու
թինն քե հաստարի՛ ՝ի մեր
կրկրտութինն մեր։
* Ո՛չ տես՝ զի ասէ՝ ան
դեաց զդժոխս. և ոչ մի
այն զինապօն. այլ առեն
ազդէն յաստինացւոց։
* Ո՛չ թէ զաւազութիւն

* Ա՛ ոսկոյ
րորդ՝ զի զմանն եբարձ։
* Ասջուցանելն զմեզ ՝ի
ջուրն՝ նշանակէ զմեռա
նիլն ընդ քե. յորոյ հո
ղէն քղեաց ջուրն։
* Ա՛րեք ընկերմեն՝ զե
րեքօրեայ թաղումն ցու
ցանէ՛։
* Յարուցանելն ՝ի մեռելոց՝
զյարութիւն յայտնէ՛։
* Ասկ հանելն ՝ի քեմն՝
ըզհամբառնալն յու
առնէ։ * Ո՛չ դարձեալ
՝ի ջանելն և հաղորդիլն՝
զմիաւանգամ գալուստն
ծանուցանէ՛ յորում հա
ղորդին անդամքն ընդ
գլխոյն։
* Ո՛ւր ղեաան՝ զնորոգ
կեանան օրինակէ՛։
* Ա՛ առեալ լոյսքն՝ ըզ
պայծառութիւն հաճա
տոյն։ * Որ և աւետաւանն
կուսական արգանդին ըզ
մեզ գալով ծնանիլ՝ ըզ
մեզ որդիս ա՛։ * Ա՛յլ
տես՝ զի ասէ՝ զի
յորդանոյ ունի, թէ

*Լուծմունք

հոգւոյն արձակեաց. և
ոչ զոմանս: *Իսկ թէ
ասիցեն զբան մարգարէ
ին որ ասէ. երեւեցար
'ի փրկութի ժողովրդեն
քում, 'ի փրկել զընտր
րեալս քո:
*Ասեմք եթէ կրկին էր
փրկութի. այսինքն՝ յա
ւիտենից և ժամանակէյ:
*Արդ՝ յաւիտենից փըր
կեցան ընտրեալքն: իսկ
ժամանակեայ՝ առ հասա
րակքն: որոյ բաղում
պատճառ է: *Նախ՝ զի
որպէս ադամաւ ամենե
քեան մեռան արդարք և
մեղաւորք, սոյնպէս և
քիւ ամենեքեան կենդա
նացան. այսինքն արձա
կեցան: *Երկրորդ՝ ըստ
մարգարէին որ ասէ. ար
ձակես զորդիս մահա
պարտաց: այսինքն զմա
հուն չափ մեղացն: Եր
րորդ՝ զի ասէ մարգարէն
Եսայի, տեսցէ՝ ամենայն
մարմին զփրկութի այ մե
րոյ: *Չորրորդ՝ զի ասէ

ԼԳ. *Ճառին:

որք 'ի կապանսդ էք՝ ե
լէք. և որք 'ի խաւարի
յայտնեցարուք: *Հինգրդ՝
զի ստնյի բնութիւն էր
կապեալ զնս. և տր մեր
կապեաց զնա ընդ խաչա
փայտին. որ նա ինքն էր
դուռն դժոխոց. վասն
որոյ արձակեցան անտի՛
կապեալքն 'ի նմանէ՛:
*Վեցերորդ՝ զի ասէ՛
մրգրէն, գերեց զգերու
թի և էառ աւար:
*Արդ՝ աւարն զհասա
րակութիւն ցուցանէ:
*Եօթներորդ՝ զի պա
տիժն բնութենս էր և ոչ
առանձին գործոց: զի
հասարակեց օրհն յորում
դատեցաւ զմմ: Արդ՝
քս զպատիժ նախահօրն
կրեաց, և զբնութե պար
տիս վճարեաց: ապա ու
րեմն ըստ բնութե հասա
րակութեն ամենեքեան
փրկեցան: *Ութերդ՝
զի թէ ադամ որ սկիզբն
էր յանցաւածոցն ազատե
ցաւ, ուրեմն և որդիքն
զձկդ որք

դին՝ սրբութեան կցոր
դիմք։ *Տե՛ս՝ ընդ դէմ
երկաբնակացն է. ոչք քա
ժանեն՝ ինքն ըզբնու
թիւնն՝ զկամն՝ զներգոր
ծութիւնն՝ եւ զկիրս, և
զայլն։ Եւ խաբեւիլ ըզ
պրզամիտսն՝ մի անձն Շմ
բաւեն։ *Ուր որս ա՞
սեմք թէ ոչ կարեն նոքա
ստոյնպս ասել՝ մի անձն
հաստատել. վ՚ր երկուց
պատճառաց։ *Կա՛մ զի
յէից անհատուղութեց
որ ցուցաք յառաջագոյն
ուր և Հնդհակեացիսինն՝
բաժանէ՛ զանձն. արդ՝
ոչք զամենայնն բաժա
նեն. ապա ուրեմն ոչ
կարեն մի անձն խոստո
վանիլ։ *Երկրորդ՝ զի
անձն՝ բնութեցն միա
հորութեանց բացկաա
րի։ զոր օրինակ՝ խաչե՛ւ
եւ՝ խոչակն եւ՝ խաչելեալ

ՀՀԿՀ ցոյ

ոչք վասն նորին յանցա
նացն էին կապեցեալք՝
արձակեցան։ *Ոմանք՝
զի թէ սատանայ որ մայրն
էր ամենայն չարեաց՝
դեռ աժմ ոչ տանջի յա
ւիտենից. ըստ այնմ՝ մի՛
յաւուրս քանզ ջ՚ամանակին
տանջեր զմեզ. ապա և
ոչ մարդկայինս ազգ։
*Տան երկրորդ՝ զի ասէ
մարգարէն, դարձցին
մեղաւորք անդրկեն՝ ի՛դէ
ժոխս։ և թէ՝ ոչին եւ
լեալ զի ա՛րդ դառնայ
անդրկեն։
*Որս ընդ այսց հաս
տատե՛ վկայութիւն սրբ
գրոյս որ ասէ, տէր մեր
յիսուս քրիստոս աւե
րեաց զդըժոխս. և ար
ձակեաց զբազմութիւնս
հոգւոց որք արդիւնեցեալք
էին անդ։
*Ոչ կայր ա՛ր ոչ հո
գւոյ մկրտիլ՝ որ
դեդրութեան արժանա
նայիմք։ *Ոչ՝ յորմէն
մահ՚ճանն և փառացն հա
ղորդիմք։ *Ոչ՝ ի հո

որոշապէս ՚ի բնութիւն
բանին լինի միջոտին ,
և աստ երկուքն միասք։
*Նախ՝ զի բանն արտաք
սի յերկրորդութեէն դա
սէ , և բնութիւն մար
դոյն կարգի ՚ի տեղին նո
րա։ զի առաջաւ միւսոյն
յանուն հօր և որդւոյ
և հոգւոյն սքի։ *Երկ
րորդ՝ զի ՚ի մարդ միջո
տին ոչ առնէ թողութի
մեղաց . այլ էր որպէս յով
հաննուն , կամ մովսէ
սին։ *Իսկ թէ յերկուս
բնութիւնան միոյին ,
՚ի չորրորդութիւն լինին
միութեալք և ոչ յերրոր
դութի։ *Աստեն ուրեմն
զասելն ՚ի մերոյ Քն
՚Ռէ , որ ՚ի յերրորդու
թինն ասաց միութիւ։
*Ո՞ւմ մեք միութիմք ՚ի
միոյ որդի միաձորեալ բը
նութէ. որում չարչարա
կից լինելով փառացն
հաղորդիմք։
*Քան՝ Ձեանքէ քան բը
նութէ միածինն որդին։

ՃՀԿՇ *Լ՟

րութէ՝ բնութին գոյա
նայ . որպէս մարդ։ այն
պէս ՚ի միութէ այլևայլ
բնութէ՝ անձն կատա
րի . որպէս պետրոս։ ա
պաուրեմն որք բաժանեն
զբնութիւնան՝ ոչ կա
րեն ի՛ անձն խոստովա
նիլ ոմն զմեզ զդասս ուղ
ղափառաց։ *Ո՞ւմ՝ասեն
միանձն վա՞ կոչման միու
թեն . որէ՞ քո և որդւոյ ,
և այլն՝ ըստ հոմանիւան ե
ղանակի . և ոչ այլ ինչ։
*Ցարցուռնէ այս ցեր
կաբնական թէ ՚ի յոր բը
նութէ միութիւ . յաճախ
ինն թէ ՚ի Քրիստոսին։
զի միութիւն միայն ՚ի բը
նութէ բանին՝ երկուս
ցուցանէ՝ զնոսա։ *Նախ
զի թէ առաքեալն ճշմա
րիտ ասաց ՚ի մանն միջը
տիլ , ապա բնութէ բա
նին մահկանացու է։
*Երկրորդ՝ զի ոչ բանն
անմահ է բնութէ , քառ
նի՛ ուրեմն և մահ միջը
տելոյն ՚ինա։ *Իսկ թէ

լեզուական՝ընդ դէմ է սրա։

*Բան։ Ցնծել թելըեսցի։

*Լծ։ Ուրախանքն թէ հա ճոյ լինցի։

*Բան։ Ոչ ոգի է քի։ *Լծ։ Ոչ ոգի քի ասի, զի ՚ի հօ րէ՛ առ որդի գայ. և նո վաւ առնէ՛ քո զամ ինչ։ այս բղխումն ոչ ցու ցանէ. այլ զառումն ՚ի յոր դւոյ, զի միայն ՚ի Որդէ՛ բըղխումն։ իսկ ա ռումն է՛ ՚ի յորդւոյ։

*Ա՚րդ՝ եթէ հոգին վա բնակելոյն ՚ի մեզ՝ կենդա նացուսցէ ըզմեզ, ըստ այնմ՝ առքեա զՀոգի քո և ըստանայ զնոսա. և թէ՝ հոգինէ կենդանա րար առաքեալ ապա կենդանութենէ նորա՝ որոյէ՛ հոգի։

*Փորձելն՝ քննել ասի։

*Ասոյց յառաջադոյն թէ արդէն յառուցանէ զորդի՝ հայր՝ կամ հոգին ե. և ծանոյց թէ վա զորձակից գոլոյն։ և ՚ի հիէ այժմ

*Լծ։ Այն և մեք բնու թեամբ եմք կենդանի՛ք և ոչ պատահմամբ։ քայց զանազանութի՛ւն ՚ի մէջ նո՛ր և մե՛ր ըստ բնու թեամբէ. իսկ մերս ըս տացմամբ։ *Արկրորդ՝ զի այլ է նուագ մե՛ր և այլ է կեանքն. իսկ նորայն գոյացաբար է կենդանու թի՛ւն, զի էութիւնն այ կեանք է, և կեանքն էու թի՛ւն նորին։ *Արրորդ՝ զի նորայն կեանք միշտ է. իսկ մերս փոփոխա կան։ *Չորրորդ՝ նա կեն դանարար կեանք է. իսկ մերս կենդնացեալ կենդ։ *Ա՛պա ուրեմն յայտնի՛ է որպիսութիւն սոցա։

*Ո՛ որօրինակ՝ լսա կո չին լուսաւորեալ օդ, և յայտ որ յարեփկինէն ափեալ։ *Ա՛յլ աստ՛ օդն է լուսաւորեալ. և ըս տացմամբ ունի և փոփոխ մամբ. և զայլս ոչ լու սաւորէ։ *Ա՛յլ լոյս ա

ոյ զօրութիւնն: *Ասէ՝ զի ոչ ամենայն
մարմնոյն իւրոյ ակարա ցոյց զօրութիւնն առաւ
նայի: *Ասէ՝ զի մանն լուծաւ: *Ինդ
երորդ՝ զի աշխարհս ա
պատեցաւ:
*Պա ուրեմն այսպիսի գործ ոչ ակարի է, այլ մեծազօրի:
*Թէ ոք ասիցէ, վասն եր զմեծամեծս զայսպիսի ակարութիւն ներգործէր. և ոչ ա ռանց այնր: *Սեմք թէ արդարութիւն արդարացոյց զմեզ և ոչ բռնութիւն: զի թէ այնպէս առնէր, անի բաւութիւն լինէր:
*Վարձեալ, այսչափ հրա շափառագոյն, զի ակա րութիւն զմեծամեծսն ներ գործեաց առ մեզ:
*Որ առաւ յուսով

այժմ ապա յայտ առնէ՝ թէ ոչ իւրով զօրութեն յարեաւ:
*Բան: Ինձ ընդ ձեզ խօսի: *Լծ: Արկին հ
ինացումն բանիս: *Ասէ՝ զոր այնմ, որ ասէ. եսա
հայր առնայ եկեսցուք. և օթեւանս առ նմա ա
րասցուք: այս հաստատ կայ: *Արկրորդ՝ զի ոչ առաքէին զառաքեալն խօսի, և սա առաքեալէր զինքն:
*Բան: Ո՞ւ թէ և խաչե ցաւ՝ ի տկարութենէ, այլ կենդանի՛ հ զօրու թեամբն այ: *Լծ: Որ պէտ կամաւ կրեաց զմեր կարութիւն խաչին, այլ ինքն հ զօրութիւն այ:
*Արդէս և կամաւ տգի տացաւ երբեմն. այլ ինքն իմաստութիւնն հ այ:
*Ո՞ւ ասէ զոր թէպէտ և խաչեցաւ՝ այլ ծէրն այս նմա տկարութիւն վասն հինդ պատճառի: Ասէ՝ զի նոյն ինքն տկարացեալն

*Լև *ա՛ստուած։
Նոյնէ՝ և զանգիտելն։
զարհուրիլն ունի մասն
ինչ՝ ի տրտմութեան, և
մասն ինչ յերկիւղէ՝։
*Քան։ Սկսաւ տրտմիլ և
հոգալ։ *Լճ։ Ո՞ւր ըզ
հաւատուրն ցուցանէ՝։
զոր կրեաց վասն ադա
մայ։
*Ուստ մինչև՝ ի մահ ա
սելն՝ զմեծութիւն տրտմութեն ցուցանէ՝։ զի արտաքոյ քն ամ՝ փոքրա գոյնք են քան զայս։
*Վարձեալ, ասել, կամ թէ տրտմութիւնս որ վասն ադամայ է՝ մինչև ի մահս իմ է։
*Ո՞ղողակելով արձակելն զհոգին՝ զհզօրն և զհամաճարն ցուցանէ։ զի ոչ ոք որ ի մահ խոնարհի՝ աղաղակել կարէ։
*Զեռն զպահպանութիւն նշանակէ։ ըստ այնմ, Հոգիք արդարոց ի ձեռին աստ են։
*Զարն թէ մերձէ՝ տրտմել և ձգել մտել

*Լ ուածմունք
և զօրութիւնք ընկալաք։
կամ՝ ի հանդերձելն դէմ
յանդիման և ներգործ
ծութեամբ ընկալցուք։

*Ա՛ստ Աբրեսան և հինգ
երորդ։

*Բան։

Յուդա Հա
կառակորդացն ասա
ցեալ։ *Լճ։ Ա՞յսինքն
բանք աւետարանչացն։
*Ա՞մօթն յանդիմանու
թիւն ստութեց բանից,
կամ գործոց։ *Հակա
ռակորդ, ոչ ասեմք ձա
նապարհորդ։ այսինքն՝
ընկեր։ զի ամենայն հեր
ետածօղք ընկերք են ասա
նայր։ *Ա՞յլ աստ զա
րհուրի թըմբեցեալն յայտն
է՝։ զի նա ասաց առանց
հոգւոյ և մտաց զմարմին
քանին։ և այլն։ և ապօրի
նար նմա հետեւեցաւ։
*Քան։ Խոտորեալ է։
*Լճ։ Ո՞ւր հարկանէ։

և ի վերայ ջանցուցեցուցն։ Նըմանապէս յետքն ի կեանս ժողովին Տիք մարդկան ամենեքեան միևչև ի հատարածկայ յարութիւնն։

*Ո. Ի նորոգ եբայ ձանապարհս տէր մեր յիքս մարդկայինս բնութե, աճանդելով ըզՀոգին իւր ի ձեռս Հօր։

*Ոն։ Նմանութեն զիս և նա կեցցէ վասն իմ։

*Ոծ։ Ու բաժանօղանէ բանս։ զի բնութիւն բանին բաժանեալ ի մարմնոյն ոչ կերակրի։ և բնութիւն մարմնոյն բաժանեալ ի բանէն՝ ոչէ կենդանարար։ *Ուստես զմիաւորութին։

*Ո. այս Պօղոս առէ ի գործս Ուաքելոցն, թէ նովաւեմք, և կենդանի՛ եմք։

*Ոարոզեաց գերեաց զարձակումն, որք կապեալ էին ի մեղս և ի գերութի սատանայի, և կուրացեալ ընդ լոյն

*Լ. ասացմանէ

գործէ. ևսկ թէ Հեռի՛ է՝ երկիւղ։ *Որձել, զրամուն թի յանցեալնէ. իսկ երկիւղ ի հանդերձեալն։ և զարհուրելին ի ներկայն։

*Ա. Ի այսպիսեաց կրից որք են ախտք՝ ան ընդունակէ ածային բնութին։ վն զի անեզ է։ *Նաև զգայական կենդանիքն ոչ ունին զայսպիսիս։ զի անբանք են։ *Նթէ պէտ թըմբի՛նոցա երկիւղ ի հարկանելն, և վն կարօտի տրտմիլ, բայց նը մանութէ և տվնասութէ ունին. և ոչ իսկապէս դիտութէ։ *Ի ձարել ասէ. զի պատրաստականեմք մահուն։ *Ե տեմարան մահու, դժոխն է։ և ըզ տեմարան կենաց, երկինքն։ *Որպէս յառաջ քան զքս ամենեքեան ի դժոխս Հասարակ ի դժոխս երթային ամենայն Հոգիք մեռելոց մահ յադամայ

ԼԱ * ՚ասէն։

կեանքն ՚ի մեզ է, և ո՛չ մեք ՚ի կեանն։

*Եւ կամեաւ և տրտնջէալ է կեանս մեր, զի չայ ու նիմք ստացեալ։ *Ո՛րդ՝ կեանքն այ ո՛չէ ըստացմամբ. այլ բնութիւ։ և ո՛չ եկամուտ. այլ հա պէս։ *Ո. յոյնքն զի է էութիւն նորա՛ կենդա նութիւն. և կենդանութիւն էութիւն նր։

*բան։ Ի՝ոլորից աճ։

*լճ։ Ո. յոյնքն զհայր նշանակէ՛։

*բան։ Ի՝ապէս բարին։

*լճ։ Որ կեանքն, նմա նապէս և բարին։ և քաղցրն՝ և լոյսն՝ և այլն այմ՝ բնութիւք ասին ՚ի չաճ և ո՛չ ստացմամբ։

*բան։ Ո՝ր ՚ի սկզբ կարէ առեալ որդւոյ։ *լճ։ Երկնաճօղն ասէ թէ՝ եթէ ունի զկեանն՝ որ առնու. և թէ առնու՝ պարտս ունի։ *Պատա խանէ՛ ստուգս թէ ու նի որ չաճ։ այլ առնու չհայր աս

*Ի ՚ոսկմանէ

լոցն ՚ի հաճատացն երե՞ էեցաւ մարմնով, և խո սեցաւ ընդ մեզ։ և կեն դանի՛է վա՞ր օր, զի ՚ի նմանէ՛է ծնեալ։

*բան։ Որպէս հայր ունի կեանս յինքեան, նոյն պէս և որդւոյետ ունել։

*լճ։ Որպիսութեամբն զհաճատարութին առ հայր ցուցանէ՛։ *Ոսկ ունել հօր զկեանն՝ ընդ մեզ զիջանելով է. զի կեանքն ՚ի հայր՝ ո՛չէ ո նակութիւն ոչ առ մեզ։ *Ոսկ եւ որդւոյ՝ վասն մարմնոյն ասէ։

*բան։ Եկամուտ և յայլ մէ՛ տրտնջալ։ *լճ։ Եկա մուտ այնէ՝ որ այլ կոյ ՚ի չէութին մտանէ։ ոչ կենդանութիւնս մեր ՚ի մեզ։

*Եւ զի եկամուտէ կեանս մեր՝ յայտ է յեր կուց իրաց։ *Եա զի այլ սահման մարդոյ՝ և այլ սահման կենդա նեաց։ *Ուրուրդ՝ զի

փառք Թարգմանէ սէթ։
Թէ Հարցմունքն ասես՝ այնէ
որ ասէ, ցամաքեացի սէր
բազմց, իսկ Թէ ստակ պատ
մաբարէ, զայն ասէ՝ որ
յետ նեռին ամ լեզու
խոստովանեացէ ուր զ-յն
քո՝ ի փառս Աւ-յ ։

* Նահատակն զանազանէ.
է՝ որ խոստովանակէ ամենե
ւին. ոչ հեթանոսաց և
հրէից։ * Նա՛ է՝ որ Թուր
է. ոչ հերձուածողացն։
Նա՛ է՝ որ ուղիղ. ոչ ուղ
ղափառ հաւատացելոց։

* Ընդոստանուքն՝ անգոս
նեալնէ։

* բան։ Պատուեացեն զՈր
դի, ոչ պատուեն զՆայր։
* լծ։ Ոչ ասելն զՀաւա
տարուին յայտնէ։ * Նա՛
Թէ զի՞նչէ փառք և
զինչ պատիւ։ * Ընկնէ
զի փառքն. այսինքն իշ
խանութի՛ դատելոյն։
* Նա՛ պատիւն է երկրպա
գիլն յայժ էից։ * Որպէս
փառերեն քանիսէ, և
պատուելն արդեամբ։

* Ի ուսմանէ

ոչ մարդ։ զի մարդոյս
ամեն բստանալովէ։
* բան։ Որձէ զինէքնէ։
* լծ։ Ընդս զանազանու
Թեա ածայրն կենդանու
Թեն ունի մարմինն քի
միաձուլեալ ի քանն։
* Նախ զի կենդանարար
է. ոչ սասց ինքն, որ
ուսէ զմարմին իմ՝ կեց
ցէ վ-ս իմ։ * Երկրորդ
զի միշտ կենդունի է ածու
Թեն։ * Երրորդ զի էա
պէս և քնուԹէ ունի ըզ
կենան, զի ոչ նախ դոյա
ցաւ և ապա շարժեցաւ։
այլ ընդ բանին միաձուլ
լով շարժեցաւ ի գոլն
մարմին։
* բան։ Ոլոտանիցէ հա
ւատս։ * լծ։ Ցես ըզ
կարդաւորուԹի քանիցս.
զի նախ ասաց վ-ս ունայ
նուԹեն. և ապա զմկրտու
Թին և զայլ անօրէնու
Թիւն. զնաչին, և զայսն
և այժմ երկն ի միասան
գամ գալուստն։

* Ո՞չ Հաւատան փառք

էութիւնն։ իսկ այլ էութիւնքն միշտ ենթակայ ասին, և ոչ յատկութեան կանոք։

*Ի ուրանձնութիւնէ քաժանէ՛ նեստորն, և մասամբք երկաբնակքն։

*Ի նպարկիշտն ան ածնէ։

*Ի ո՛ր ընթեր դերութիւն առաջ արկութիւնն է։

*Ի ձեռսն միտքն այնէ՝ որ հանապազ գործային քանան խոկայ։

*Էան։ Ի նխոտորս և ան շաղախս։ *Լծ։ Ի յինքն՝ հաւատս և գործս։

*Ի ապրձեալ, ան խոտորն քաժանէ՛ զի հաւատս ցեալն յանհաւատից. ոչք ամենեքիմք խոտորեալքեն։ *Ի՛ն ան շաղախն՝ ի հերձուածողացն ուրիշ՛. ոչք թոյլ և այլ ապականք են՝ ի հաւատս զօրէն չքոյ։

*Ի՛մէն երանեւանն քա րութի հանդերձեալ կեանքն է։

*Պահն կատարութի՛ն։

*Ի ուածմունք

*Ի՛ն վանն երեք պատ ձառն ոչէ այլուսմոսք դատաւորելինել։ այսինքն հրեշտակաց կամ մարդկան, քաց յայ։ *Ի՛այն պէս՝ զի դատաստան առնելն ուրէ՛ քննութի՝ ոչ միայն վանն զօրացոց, այլ և քանից և մոտաց՝ այ վայելէ։ զի այ միայն քննէ՛ զիւս և զխորհուրդս։ ըստայնմ, որ քննէ՛ զսիտս և զխորհուրդս աճ արդար։ *Ի՛ոչխրտիւ՝ զի ոչ միայն քննէ՛, այլև հատուցանէ՛ բարւոյն զերա նութին, այլ ոչք ըստա ցել ունին զերանութին՝ այլուսմոսք ոչ կարեն տալ։ *Ի՛պա ուրեմն այր մեր ՅՆՐԱ ոչէ՛ երա նելի՛ և միայն հզօր աճ, նա միայն կարէ՛ տալ։

*Ի՛ոչխրտիւ՝ զի քարոզն տալի՛են յայտնութեան տանջանքն. և այս ոչ այլուսմոսք յայտրածոցս պատշաճի։ քաց միայն այ։ ոչէ՛ յայտնական

*Որով և ընդ որում՝ պարզաւոյն դէմն յայանէ՝ այսինքն միջնորդութիւն քն՝ զի նա մատուցանէ՝ զփառաբանութիւնս մեր հօր և հոգւոյն սրբոյ՝ և դարձեալ ընդ հօր զեր կրկնապատութիւնս մեր ընդունի հոգւովն սրբով՝ որ է օրհնեալ յաւիտեան ամէն։

*Ա՛ստ Աբեանէրուդ Ա էդ էրուդ։

ԻԹԸՂԹԻՍ

յայսմիկ յայտնապէս ցուցանէ զծնեալն մարմնով՝ ած բնութիւն։ և բզծնողն նորա՝ Աճաճին Աշմարիտ։ Հանդերձ վը կայութիւն դրոց սրբոց և հարցն առաքելոց։ *Նմ թուղթս այս յաւաղէս դրեալ քան զԹուղթն եբդոկիա։ կամ Հանդէպ գամայն։ այլ ըզկնի ոչէ գրեր զի անդ ասէ, ա

*Ա՛ստ Աբեանէրուդ Ա էդ էրուդ։

Ա ԹՈՂԹԻՍ

առեալ զԹուղթն միշտ կուսանացն ընթերցցիս։ այլ վասն կըրկին պատճառի նախադաս եղևնայ քան զայս։ *Նախ՝ զի անդ ընդ երկար և ընդ դրոց վկայութեամբ հաստատէ՝ զմիաՀորութիւն մերոյ։ և աստ Համառօտաբար ևվարդապետաց բանիւք։ *Երկրորդ՝ զի կինն կէս գոլով առն և անդամ գլխոյն՝ յիրաւի ընդ Թադաւորին և զնոյն դատեաց։

*բան։ Ա՛իշտ կուսանան։

*լծ։ Ն՛ախնեաց՝ Հակիրճ բանէ՝ զի էին յայնժամ Թեանէ՝ ըստացեալ։

*Ուղղափառ՝ ուղղադաւանէ։ զի ուղիղ փառաւորէ։ կամ փառք ըզՀաճատան ասէ։

*բան։ Պարկեշտասքանութիւն։ *լծ։ Պաճկեցիկ բանութինէ։ որ է բարի Համբաւն։

*բան։ ՈտրաՀարստունս։

*լծ։ Ոտրա կոչ երևին Շահե, կամ

*Իմաստուն էր Պօղոս՝ զի լըմնաւ բանս անձռուա։ *Նո՛ օրէնսդա՛ զի՛ւքէ՛ եղ մեզ նոր օրէնս. այսինքն՝ զսէրն։ Նո՛ւաա կամէր նզով լինել վասն սիրոյն. որով խօսէր զեկեղեցի իբր զկոյս մի առաքինի փեսայինն քի։ *Քան։ Յաստատուն եղեր տուք և անշարժք։ *Լծ. Յաստատուն հաւատով. և անփոփոխ դրօճով։ *Աւդիլ հաւատ՝ զքինասէ. որէ ուղղափառ և անբիծ. և հանդերձ դրօճով կենդանացել։ *Ներդոյ քարեփառաւթի՛ այնէ, զոր ասէ մարդարէն, ամփառք դըստեր թագաւորի՛ ինեւրդոյ։ *Նո՛ դուռթեցն եղեւնակ՝ ի ջուրս անկիւնս տըրամատոյ։ *Ո՛ւ ոմանք կարեն և գովեն. և ոմանք ոչ կարեն և ոչ գովեն։ ոմանք կարեն և ոչ գովեն. և ոմանք ոչ կարեն և գովեն։ *Ի՛սուա

*Ի՛ Հարսանիսն. այսինքն փեսայն և Հարսն. Հարսանիքն և դրօճքն։ *Ն՛ուէր՝ ամենայնիւ սքնորք էին. զի Հաւատովն էին Հարսնացեալք. և զի փեսային քի. և զի յայնիսկ էիսեռնականն էր Հարսանիքն. և մաքուրքեր դրօճն։ *Քան։ Ն՛ճուեն աշակէրտքաղցր։ *Լծ։ Ո՛ստայնի, ցանկացաւ թագաւորդեղոյ քումն։ *Նո՛ ոնի առ նոսա որպէս փեսայ առ Հարսն. նախ զքաղցրաւեստութիւնն. ապա զսխոստումն. ապա զփոյթսիրոյն։ *Նո՛ յաւուրսն նոր Հրահին ունել զերիսա զայսոսիկ. այսինքն զսեղն զզարդն և զսէրն. զոր ունէին առքա ըստՀոգւոյն։ *Ո՛ւ Ն՛ճա սէր գոլով և զանազան առաքինութեամբ զգեղն փայլեցին։ և բարեպաշտՀաւատովն զզարդն։ *Ոանգնիլ զուղիղն աստ։

ԺԱ

ԺԲ

ԺԳ

ԺԴ

ԺԵ

ԺԶ

ԺԷ

ԺԸ

ԺԹ

Ի

ԻԱ

ԻԲ

ԻԳ

ԻԴ

ԻԵ

ԻԶ

ԻԷ

ԻԸ

Ի

* Ընկերսդ՝ զի ոչ կա
մաք և ոչ բնութիւն և ոչ
էութեամբ անցաւ է. կա
մաք անցաւ՝ ոյք մեղսա
սէր Հոգին. խակութիւն
քան որ սկսեալքեն. և
բնութիւն՝ որ խառնեալէ
ընդ մարմնոյ: * Յակ Հո
գին ոչ յայտացանէ՝ ազատ
է: * Նա տես՝ զի զբըղ
խուժն՝ ի Հօրէ ասէ. և որ
դուքն յարիծս հեղեալ:
* Ո՞իածինն ըզբնութիւն
նակիցն ցուցանէ: * Յակ
քան՝ զանախտ ծնունդն:
* Ի կրկին երկաց յայտէ՝
զի նախ չ զյաւիտեանէ:
* Նախ ինչ գրոց: ըստ
այնմ, թէ յառաջ քան զա
րուսեակն ծնայ զքեզ:
* Նրկիդ՝ թէ ընդ ամին
և զյաւիտեան արար:
* Նպա ուրեմն արարիչն
ընդ արարեցին ոչ լինի:
* Քան. Ի սոյս չշմարիտ:
* Ճ. Նախ զի ոչ է փոփո
խական իբր զգաւիթ լոյս:
* Նրկիդ՝ ոչէ եղական
իբր խաւարտիկ լոյս:

* Նաճախ
ըստ ասացեալն՝ ի ծնունդ
ժամանակին ոչէ
իբրև զառաջ. այլ ունի
սկիզբն և վախճան: Նրկ
րորդ՝ զի ժամանակն յե
րիս հատանի. յանցեալն
ի ներկայն և յապառնին.
իակ յաւիտեանն միշտ
ներկայ է: * Նրրորդ՝ զի
ժամանակն ի յաւիտե
նէ ունի. և ոչ յաւիտեանն
ի ժամանակէ: * Ձոր
րորդ՝ զի ժամանակն ի
շարժմանէ երկնից գոյա
նայ. իակ յաւիտեանն ոչ:
* Նկատ՝ երբ ոչ էր օր՝
ոչ կէնդանատէր նախա
տիպն: այլ և որպէս սահ
մանն. զոր ասէ Փիլոն՝
ըստ սահմանելոյ որդւոյն
այ:
* Քան: Ի Հոգին սուրբ:
* Ճ. Ոչ պարզ ի սրբե-
սուկ. * Նախ զի սրբե-

*Ա՛ստ՝ և մեղքն։ *Երբորդ՝ վասն
ժամանակի խայթելոյ՝ զոր
րին ածէ մահ. այնպէս
և մեղքն բոլոր մրդոյն։
քանզի՝ ի միոյն ադամայ
ախտացաւ բոլոր բնու-
թիւնս։
*Ընդէր աբոցն մահ ոչ
եղև օգուտ մրդկայինս
բնութիւնս։ *Ասեմք թէ
վասն ինն պատճառաւ։
*Ա՛ստ՝ զի նոքա մանն
էին բնութիւնս. և ոչ
հասանէր փրկուի միոյն
յաւիտենից և՝ ի վերջինսն
բոլորապս։ վասնորոյ ոչ
ադամ սկիզբնէր մեր որ
մեղաւն, այնպէս և փրկ
կողին պարտէր ամենե
ցուն սկիզբն դալ որ էր
Ա՛ստ։ *Երկրդ՝ զի ծնեալք
էին մեղաց՝ ներքծինացս
համակզբնիցս. վա՛յ ոչ
կարէին այլոց ազատուի
տալ. այլ որ բնութիւն
ազատն է՝ նա շնորհեաց
ազատութիւն. ըստ այնմ,
եթէ որդին ազատեցուս
ցէ զձեզ՝ ճշմարիտ ա՛
զատ ելջիք զատ

*Ի ոսկրանդ
*բան։ Ուր զնա արարել։
*լծ։ Ոչ զմարմին պետ
րոսին իւր պետրոսեան ա
սեմք դալ, և՝ իբաժա
նիլն ոչէ պետրոս, այս
պէս որ ոք ուրանայ ըզ
միաւորութիւն որդւոյն,
և զմայրն ոչ խոստովանի
ածածին։ և որ ոչ ասէ
ածածին, ուրանայ նա
և զմիաւորութիւնն։
*բան։ Ան եղիցի ոչ այլ
ազգ։ *լծ։ Ա՛յս վայնո
րիկ երկիրպագանեմք
մարմնոյն թէ՝ ի բնութե
նէ՛ հօրէ ծնեալ, և ոչ
բանին՝ թէ փոխադրեալ
՝ի մարմինն։ այլ զի միաւո
րեալ է բանն ածծ ընդ
մարմնոյն։
*բան։ Ո՞րպէս դրժոխք
խայթոց քո։ *լծ։ Ասայ
թոց մեղքնեն։ և այս վա
բազում պատճառաւ։
*Ա՛ստ՝ զի խայթոցքն՝ ի
վերջ քնեն. այնպէս և
զմեղն յետոյածէ մահն։
*Երկրորդ՝ զի թաքնա
բար խայթէ՛. այնպէս

դարձեալ նա արձակեա
ցէ։ *Լ՝օթն երորդ՝ զի
որ արար յոյժ դոյից՝ նո
րոդեաց և յատկանու
թեցե։ զի նոր միայն է ըս
տեղծանելն և նորոդելն
և փառաւորս առնելն։
*Ութ երորդ՝ զի պարտ
էր մեզ պաշտել զփըր
կիչն մեր ։ ուստի թէ
մարդ փրկէր զմեզ՝ պաշ
տելով մեր զնա՝ի մարդա
պաշտութի՛ անկեալ լի
նէաք։ վա՛յ ա՛ծ փրկեց։
ըստ այնմ, որ փրկիչ էր
մեր, և նա փրկեսցէ զմեզ։ *Ինն երորդ՝ զի
յաւիտենից կենդանու
թեն էաք կարօտք ։ եւ
զայն ո՛չ ունէին մերդիկ։
յաղագս այնորիկ այնոր
ունէր ըզմշտնջենաւո՛ր
կենդանութի՛ն՝ մեռաւ
մարմնով և յարոյց զմեզ
՛ի կեանն յաւիտենից։
*Պաշտաւելն՝ պատա
ուել և երկնչել։ ոչ
ասէ քո՛ն, ՛ի ներքոյ են
պայքս յաւիտեանից։

*Ի ամէնայնի

զատք լինի՛ջիք։ *Լորդ՝
զի մահկանացուքն և ա
պականացուքն՝ այլոյ կեն
ո՛չ կարեն տալ ։ վա՛յ ըզ
նուքջ կենդանին եւան
ապականն կըրելովն ըզ
մահ՝ եւ մեզ կեանս և
անապականութի՛ւնս։
*Դորդ՝ զի նք պար
տականքէին մահու ։ և
իւրաքանչի՛ւր ոք ՛ի նո
ցանէ՝ զիւրն վճարէր
պարտիս ։ ուստի անպար
տականին մանն եղև վճո
խանակ ըմոլոր ազգիս։
*Չորդ՝ զի դին
միոյ մարդոյ՝ դարձեալ
ի մարդ լինի ։ որպէս օ՞
րէնքն եդին արիւն ըն
արեան, և անձն ընդ ան
ձին ։ այլ նա որ զամ ար
ժէր՝ ամենեցուն եղև
դին։ *Հ՝ինգ երորդ՝ զի
նա որ կապեաց ընդ մա
հու՝ դարձեալ նա՛ինքն
արձակեաց ՛ի կապից մա
հու։ *Որ տեառնի
այս առ իշխանակիցս ։
զի որ ոք և կապեսցէ՝

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆ

*Ի՞նչ է Հայրապետն:

որ ասէ թէ՝ ածէ քեզ . զի բայց իմացմունքն բաղադրեալքեն ըստ հոմանն եւանցն:

*Ո՞եր վարուքս շնորհօք մասն եւ եկամուտ առ տաքոյ բընութեաւ: իսկ ոն մերոյ՝ բոլորկ եւ ամէն եւ բընութիւն տիրականն վարուց:

*Ես զի բնութեամբ ասէ ըզմիաբորութեն . եւ ոչ ստակ անձամբ: ոչ մեք պիտութեամբ մասն մասն՝ ի կատարելութիւն եղանեմք, սոյնպէս եւնայ՝ ինըրազութեննէ բարձ ել ձգէ զրա

*Ի՞նչ է Հայրապետն:

*Ըստ սրբոյն Գրիգորի՝ Հայրապետն է որ ամենայն զհերձուածոցն: *Վասն զի Հայրապետն ուրեմն սրբազանն է՝ որ ամենայն հաւատոյն զաւանութեան:

*Ըստ Կարթագինացւոցն՝ Հայրապետն է որ ամենայն պաշտոնեից , եւ ածէ ասեն ընդ նմա: զի նորա սրբութեան նեաւն , եւ զձեռնօղն ածէ ձեռնադրին: բայց յայլ եղեալ նակս նախանձին: *Որ բեմն զահաղեղն ասեն . քանզի այնմ, նախանձու բան սարկուէին եմուտ մահ յաշխարհս: եւ երբեմն սիրով նմանելին . քանզի նախանձաւորք լերուք շնորհացն:

*Ըստ Կարթագինացւոցն՝ Հայրապետն է որ ամենայն պաշտոնեից , եւ ածէ ասեն ընդ նմա: զի նորա սրբութեան նեաւն , եւ զձեռնօղն ածէ ձեռնադրին: բայց յայլ եղեալ նակս նախանձին: *Որ բեմն զահաղեղն ասեն . քանզի այնմ, նախանձու բան սարկուէին եմուտ մահ յաշխարհս: եւ երբեմն սիրով նմանելին . քանզի նախանձաւորք լերուք շնորհացն:

*Ըստ Կարթագինացւոցն՝ Հայրապետն է որ ամենայն պաշտոնեից , եւ ածէ ասեն ընդ նմա: զի նորա սրբութեան նեաւն , եւ զձեռնօղն ածէ ձեռնադրին: բայց յայլ եղեալ նակս նախանձին: *Որ բեմն զահաղեղն ասեն . քանզի այնմ, նախանձու բան սարկուէին եմուտ մահ յաշխարհս: եւ երբեմն սիրով նմանելին . քանզի նախանձաւորք լերուք շնորհացն:

ոտն ի՝ ևս զիւրեան շնորհօք
զմինն երկրպագել, և զ
միւսն ոչ։ *Ցդէտ և իմաս
տուն. տիարև հզօր. մէկ
ած քաժանել ներգործո
թիւն։ այսպիսս ներատրինէ։
*քան։ Ա՛ի քնուէ իննին այ
մարմնացեալ։ *ջ։ Ամանք
աւեն թէ զհուիթիս զայս
ըն հօրատ ընդ Ա՛թանաս.
ևատուեն նք վ՛ս հինդ պատ
ճառ։ *Ա՛նախ՝ զի հերի՛ն
յիմատատարն մտաց ըն այլս
խօսելով այլոց պատասխա
նել։ զի առա ընդ ներատո
րի՛ խօսի և ո՛չ ընդ արի
ան։ *Երկրորդ՝ զի ո՛չ ա
ն թէ միւ քնուիթի քա
նին ընդ հօր միացեալ. այլ
թէ՝ մարմնացեալ։ *Երդ՝
զի տուրքն Աիւրեղ՛ ի
թուղթն որ առ սեհուն
դոս՝ ըզքանա զայս ընդ
դէմ ներատրի՛ հաս
տատէ։
*Ո՛րպէս թէ վ՛ս ի հարկե
ցան մի ասել ըզքնուիթին.
ասեմք թէ՝ ո՛չ շփոթմամբ
և ուրացմամբ ասեն զայս.

*Ի ասելն
բացա՛յ ի անկէն փառան։
և սոյնպէս պատճէն ած
և ասէ զ՝ քո։
*քան։ Արիերդրանեանն։
*ջ։ Զամ հոգւով և
մարմնով և մօտք. զամ յե
րեք ժամանակս։ զամ եր
կրորդութեն երանեալ։
*քան։ Ա՛ջ լսա հոգւոյ.
և ասէն մէրդոյ լսա մարմ
նոյ։ *ջ։ Յայտնի է տես
և ածանիր զիուն անձին՝
և զմիաւորուն քնուեցին.
և զբաժնելն երկաբնակց։
*Ո՛ ի՝ նոյն ինքն քան
ած ըն ածային էութեն
իւրոյ ած է. այլ ըն միա
ւորեն՝ ի մարմնի՝ մէրդ
է։ այս միութինն է։
Որչէ՝ քանն ած միաւո
րեալ մարմնոյն՝ կ՛ ասէ
մարդոյ։ և մարդկութին
միաւորեալ քանիւն կ՛
ասէ ած քնուիթե. և ո՛չ
միայն կոչմամբ։ *Ա՛յսի
միաւորուն քնուեցին։
*Այսք ասելն թէ մարդն
ասէ մարդոյ. իսկ ած
ասէ ած, զինն քնուիթե

զի անեղէ, և կիրք ջոր
ջարանացն ոչ այլ այլեն
զնա. զի այն արիսական է:
*Երկու որդիս ասէր
պօղոս սամոսատացին. և
նմա աշակերտեցաք նեա
տոր: *Օ մարմին ան
յերկնից ասէր եճաթ
քէս. և միւան եճաթքէս
շիոթեալ ասէր:
*Ցեա ըզշիոթեալն և
զայլայլելն՝ի ինձ ճառին:
*Օ՝ աճումքին ջարջա
րելի՛ ասաց արիոս. և
զմարմին ան որպէս սուկ
մարդոյ ասէր պօղոս սա
մոսատացի. զորս նզովէ՛
եկեղեցի, այսինքն որո
շէ՛ ՚ի յօդմանէ՛ գլխոյն
քրիստոսի:
*Ա՚արդասիրութիւնն՚ի
մարդեղութիւնն երե
ւի՛:
*Ա՚ենդանաճինն և այլն
զմօրէն ասէ. զի նա՚ե
մայր ամ կենդանեաց.
որպէս ասացաւ՚ի ծը
նունդն:
*Ա՚շմարտութիւնն և շը
շ՚ճմարտութիւն

այլ զի միաճորութիւն
բնութեցն մի անձն կայա
ցուցանէ և մի դէմ. Ապ
՚ի միաճորութիւն հաճա
տոյ հօգւոյ և մարմնոյ
մի անձն կայանայ: իսկ
յորժամ զբնութիւնն քա
ժանեն՝՚ի հարկէ՛ երևի
երկու անձն և երկու
դէմ: *Օ՝ ի բնութի
մրդոյն՝ այսինքն հոգին
և մարմինն բաժան՚իբա
նէն միաճորութիւնն իւ
րեանց մի դէմ գոյացու
ցանեն: *Ա՚ն ահ՚յայտ
նեցաւ՚ն եաստուրին:
*Քան: Ա՚ն ծնեալն ըն
կոչեցի որդի այ:*Լծ:
Ասուրբ է բնութիւն. և ոչ
հաղորդութիւն ունի մեք:
որդի այ՚ն ճշմարտութիւն.
և ոչ միայն կոչմամբ ունի
մեք: *Այնպէս և զջար
ջարանն միաճորութիւն
ասէ քանին և ոչ որոշ
մամբ միայն մարդոյն՝զի
այն ներստուրինէ: *Ն՚ա՚յ
և ոչ զբնութիւն քանին
ջարջարելի ասէ. վասն

կարեմք։

*Ի՛նձ ասէ Տէրն. զի անհնար է մտաց՝ վասն ա՛նեղութեան։ *Իսկ անապատեմ է, զի ո՛չ է ուրեք հեաղ յայլմէ։

*Կատարեալ ա՛ծ է քո՛ և կատարեալ մարդ։

*Ա՛յլ և այլ. այլ մի և նոյն։ այսինքն մի անձնաւորութիւն, և նոյն իսկ նուիրեալ։ վասն որոյ ո՛չ երկու կատարելութիւնք, այլ մի կատարելութիւն բանին մարդացելոյ։

*Իսկ աստ ասեն ոմանք թէ՝ որպէս Հայր ա՛ծ կատարեալ է, և որդի ա՛ծ կատարեալ է, և Հոգի ա՛ծ կատարեալ է. և ո՛չ երեք կատարեալք. այլ մի կատարեալ։ *Ի՛ յայս ո՛չէ բանական օրինակ. զի բաժանումն ցուցանէ դիմաց։ այլ ըստ այժմ եղանակի՛ է ուղիղն։ ոչ և նոյն ինքն բանն ա՛ծ ըստ իւրում անձինն է ա՛ծ կատարեալ. և ըստ

նորին ընդ դէմ հնոյ օրի նին իմանի։ ոչ ասաց, եսեմ Աշխարհութիւն և կեանք։ և թէ՝ երեք ցաւ չնորհն ա՛յ։

*Ա՛ռաքի՛լ կերպ զՀո գին և զմարմինն ասէ։

*Ի՛ երդարութի՛ արեգա կանն է՛ հա՛ստատապէս ծագելն։ զոր վասն ոն ասէ մարգարէն, ծագե ցից երկիւղածաց իմոց արեգակն արդարութե։

*Կարձեալ, զի ըստ իւ րաքանչիւր ա՛շխարհի լու սաւորէ՛ արեգակն։ ոչ զամէն աչաց. և զապիկին։ և զքար։

*Ի՛նպարտագրապէս ա նել է, որպէս միտք ըզ բանն ընդունին ո՛չ մա սամբ. այլ ըստրովինմբ։

*Կամք և կարողութի՛ աս ա՛ծ զո՛յգն են։ վասն որոյ զոր ինչ կամի՛ և կա րէ. և զոր ինչ կարէ՝ և կամի՛։ *Ի՛ յայսմ ո՛չ այսպէս անդրադարձի. զի զոր ինչ կամիմք՝ ո՛չ

*Ո՛ տան։ և ուչ ի խաչէն։ այլ պա
հեաց զվիաւորութինն։
*Բան։ Ը՛ճահաճոյքն։
*Լճ։ Ալիք ամենահա
ճոյք։ այսինքն ամենայ
նին հաճոյացեալք այ.
մարմնով, հոգւով, իմաս
տիւք, բանիւք, հաւա
տով, գործով, և այլն։
*Աստուծին մեզ զայսո
սիկ՝ նախ՝ զծնօղն ածա
ծին խոստովանիլ։ *Երկ
րորդ՝ զվիաւորութիւն բա
նին ընդ մարմնոյն՝ ընտ
թեամբ հաւատալ։ *Եր
րորդ՝ զի զայն ի յարգան
դի կուսին. և ուչ յետ
ակրատութեանն և յարու
թեանն։
*Բան։ Ի՛ զնոյնս ըստ ին
քեան մըտածութեանցն
սիրատ։ *Լճ. Ալամ զայն
ասէ, զի են ի բանից՝ որք
էութիւքեն. և են՝ որք
պատահմունքեն և աւե
լորդք։ *Ալամ թէ ըստ
ինքեան, այսինքն ի քէ՛
խօսեցեալ բանից զվ
միտն գրեցի առ ձեզ
զձեզ ի ք

*Լ ուածմունկ
ընութենէն՛ աճ կատա
րեալ։ սակայն ուչ երկու
կատարեալ։ այլ մի։ տայն
պէս և կատարեալ մարդ
կութին՝ ի քէ՛ և կատա
րեալ աճութին՝ մի ու
նին կատարելութիւն։
*Օ՛ օրութի անձինն է
իմաստութի. և բանն՝
մըտացն։ *Ա՛ի՛ բանիւ
միայն միաւորեալ իմաս
ցի ասէ, և մտօք որոշել.
այլ որ քան զօրեն միտք՝
միաւորեալ իմացի։
*ԵՒն՛ զգուշացուցանեն
զքեզ մեծատարծութիք
նորին, իմացեալ մարմ
նոյն։
*Ընդմարթութիւն զչա
րութին ասէ. զոր ուչ
էառ։
*Յրուեալ բաժանեալ
և լուծեալ. այսինքն կո
րուսեալ։ *Ըսկ՛ թէ՝ ի
փրկական ներգործու
թիւն ուչ բաժանեաց զվ
միաւորութին, և ուչ կո
րոյսզինն, ուչ՝ ի ծնունդն
ուչ՝ ի գործն, ուչ՝ ի բանն,

*Լմնացեալ ծածկոյս գիւտն այն է, վի գիտեմք զմեր ուղղափառս դաւանութիւս։ վի նոքա թէպէտ ասեն զբա՛ն աճ, բայց յա՛ռաջադիմութիւն հասել։ եւ որդի այլ, այլ ընտրհօք։ եւ՝ որ վաստաց, սակայն տօք։ *Ա՛յլ մեք խոստովանիմք զբա՛ն բնութիւն աճ, եւ որդի, եւ՝ որ։

*բան։ Պատ ընտրհի որդի։ *լծ։ Ա՛յսինքն հոչմամբ միայն և պարզ գեաօք։

*բան։ Ա՛ւ որդեգրութեան թեանն։ *լծ։ Որդեգրութիւն նախ այնէ, վի աճատանին կընքովին զբնութիւն որդի՛ եայ։

*Վասրձել, գինն պատկեր առ առ. որպէս կենդանի նապիրն մրդոյ։ այսինքն առ թէ յորդեգրուեն՝ նմանութիւն այ պատկերանամբ

*բան։ Ասկ զմրդ անուն։ և այլն։ *լծ։ Ոչ առեն այսպէս զբանն և դձլ՝ որ զմրդ կուգին։ ոչ ճշդե և

*Ի ուղղափառ

*Ի՛նչ դրոց ժողովեալ։ *Ո՛ այն թուղթն առէ, զոր առ Նէստորիոս գրեաց։ *Ի՛նչ յայտնէ յայտ՝ թէ հաւանեցաւ այն գրեցեան երկոքեան թուղթքս։

*Ի՛նչ ջրոս օգտութիւնք երեքեան առէ յայտնէ։ *Ա՛ռ զի զմիտս ձեր լուսաւորէ՛։ *Ի՛րիւ՝ զի և այլոց լինի օգուտ յորժամ ուսուցանէք։ *Ի՛րեք՝ զի վարձք ձեր բազմանան։ *Ո՛րս՝ զի պարծանք լինին ձեզ առ, և պսակ դնիցէ ընդ դէմ ուղիղ աշակերտութ վար դապետաց իւրեանց։ *Ո՛ւր դրէ՛ Պաւղեանն, ուրախութիւնք իմ և պըճառք։ *Ի՛նչ թէ՝ ուրախութիւնք իմ դուք էք՝ ի տէր։

*բան։ Ընայց լրումն գիւտ իմ իմացեալ ոչն։ *լծ։

ՃՇմարիտ ՝ի հօրէ՛ ՝ի հօրէ՛ ՝ի հօրէ՛
լեալ յօժարող՝ պատճառէ՛։
*Իսկ օծաւ ՝ի տուրբ հո
գւոյն՝ իբր ՝ինքնութա
կան իւղոյ։
*Ո՞ ի՞նչէ ասելն աճա
բանին թէ՝ քո կուշի, զի
աճումքէն հօտ ըզմարդ
կութենն ։ և աստ ասէ,
զի օծաւ ՝ի հօրէ՛ և ՝ի հո
գւոյն։ *Ո՞մեմք նախ
քէ նա ըզմիաւորութե
օճումն ասէ յարձնդի։
իսկ սա զօճումն սըրբու
թե։ որ գլուխ մեր գո
լով՝ հզեղ յանդամն։
*Որչէ, միաւորութենն
յարդանդի՝ կամաւ և
դործակցութե հօր և
հոգւոյն եղև ։ ոչ յա
րութենն ՝ի դերեզմանէն։
*Տե՛ս աստ զանորոշելի
միաւորութենն ։ զի թէ
նախ՝ զմարդեղութենն ա
սէ քո կուշէ, ոչ այն թէ՝
հոգի երեից մերոց ար քո
և թէ՝ իւղ թափեալէ ա
նուն քո ։ սոքա զմարդե
ղութենն մարգարէական։

ՁՀՀՁ ԼՐ

*Լ ոսկմանէ

և դրձէլ զտէրութիւնն
՝ի դէմ կապեն։ նոյնպէս
և զայլ անբանան։ *ԼԸ
մի դէմ ոչ զայն ասեն՝ որ
՝ի յերկուց բնութեանց
միաւորութենն լինի ։ ոչ
մեք խոստովանիմք զքո
ած՝ միացեալ յերկուց
բնութեց ՝ի դէմ և ՝ի
անձնաւորութի։ *Ո՞ւր
նորա՝ ի դէմ կապեն քոյ
անբան կոչմանն ։ և ՝ի
կատարումն դառնապէս
բաժանեն։ *Ո՝ւ միտ առ
ո՛վ ուղղափառիկից իմոյս
խոստովանութե ։ ՝ի մի
դէմ ասել և բաժանել
ոչ ընդունի սբս։ և այս
վասն երկու պատճառի։
*Ո՝ասի՝ զի ՝ի բաժանիլ
բնութեանցն որոշին և
յատկանան և դէմք ։ ոչ
ասացեալ յառաջադոյն։
*Ո՝րկրորդ՝ զի դիմաց
միութենն առանց բնու
թեան՝ կոչումն միայն է,
և ոչ էր։
*Բան։ Ո՝ասէ զի օծաւ ։
և այլն։ *Լ՞ն։ Ոչ ասէ մար

Ի Ա՛ՈՒՐԷՆ։

*Ա՛ՈՒ Ա՛ՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՕՐԷՆ ԵՐՈՒԹ։

ԿԱՑԱՆ ՄԱՐԴԵՂՈՒԹԵՆ

ՊԱՀԱՆՋԱՒ Հայր ամենայն ողջոյն քան զԺողովուրդն։ զի Յիսուս ոչ միայն Աստուած է այլ եւ մարդ։ այլ եւ է՛ սա զկնի Յարուցեալն եւ Համբարձեալն յերկինս։ զոր յիշէ՛ ի սրտի։ *Նա՛ հետէ՛ սուրբ զվերջինսն հետ ճաշ։ եւ զուարճ դա՛ նանութենէն ուսուցանէ՛ յաղագս մարդեղութեան իւրոյ։

*Բան։ Որ ի մարդիկ փառաւորութենէն։ *Լծ։ Թագաւորութենէն ասէ։ եւ վասն երեք պատճառի վերնագոյնք են փառք Թագաւորին։

*Ա՛յսինքն զի ըստ աստուածութեան ոչ ընդունի յաճում ի մարդկանէ։ այլ ի ներքոյ ստորագրելոցն։

*Ա ՈՒՆԴՈՒՆ։

*Նա՛ եւ ի հետ մարդեղ ղութենէն քան զկոչէ, միա՛ բնութենէն մարմնոյն է, ըստացեալ, ձեռք մեր շո՛ շափեցին զբանն կենաց։ *Նա՛ ոչէ վայելուչ սը մա՛ և նման բաժանել զՔ բնութենէն և զգործո՛ց և զայսն։

*Բան։ Նահատակ՛ բարու թենէն։ *Լծ։ Ընտայնեմ որ ասէ, առնեայն տուրք բարւոք ի վերուստ են ի՛ ջեալք ի հօրէն լուսոյ, *Զոմի հաստակի՛ զբարու թենէն ասէ։

*Փառաւորո՛ւ, զի որպէս զարեգական փայլեացին։ *Նո՛ բարեփուրճ, զի աղնիւ ծառայք հարս նացան զքի կուսուս թեամբ։ և սէրք եղեն զանազան տաքի նութեք։

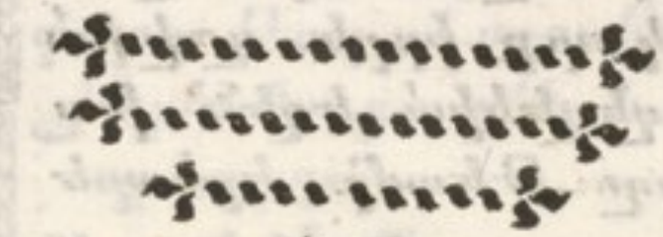

մենայն թագաւորս, կայսր դոլով։ *Ա եգեր ոյդ՝ զի սեպհականէ՛ այ թագաւորութիւն։ այնպէս և սա սկիզբնէր և ծընուդ բարեկցութեայ դոլոր թիւնս յատուկ սէր։ *Աօթնեորդոյդ՝ զի աճ ակնարկութիւն խըմնակ՛ զամենայն։ այնպէս և թագաւորն կարդաւորէ՛։ *Ութերորդ՝ զի գանհը նազանդան կորուսանէ՛ աճ։ այնպէս և թագաւորն իշխանէ մահու և կենաց։

*Ն՛ այսոքիկ ըստ հա
սարակացն են

*Օ իէ՛ ասէ թագաւորութեան հինն աճապաշտութիւնն։ այսինքն զի Հանաքիցեն զերախտաւորսն և պաշտեացեն։ և որք ոչ ունէին զայս՝ չարաչար կորեան։ այսինքն հոգւով և մարմնով։ իսկ որք իբրև զվախճայ և զեպեկիա եղեն՝ խաղաղութեամբ երկարե

րորդ՝ զի առաջինն պա տիւն է արքեալ քանու թեա։ *Իրորդ՝ զի զնը մանութի այ ունի՝ ի վեր երկրի։ *Իե՛ զայս ցու ցանէ՛ ատտ ըստ ութ ե՛ ղանակի։ *Իախ՝ զի այ կրկնի՛ ամ ծունր։ այս ինքն աթոռացն, և այլն։ այնպէս և թագաւորին՝ ամ երկիր։ *Իրկրորդ՝ զի այ խոնարհեցուցա նեն զպարանոցն։ այն պէս և թագաւորին հը նազանդեալքն։ *Իերդ՝ զի զայծ փառաբանեն վե րինքն ըբ ըբ ըբ ասելով։ այնպէս և զթագաւորն՝ օրհներդութիւն։ զի այս հարկէ ամ թագաւորի։ *Իորորդ՝ զի յայ են ամենայն թագաւորու թիւնք։ և սմա ասէ թէ՝ դուքէ.ք աղբերք կատարելագունին։ զի կայցէ։ *Իինգերորդ՝ զի այ գերագոյնէ կայ սերաց և թագաւորաց։ այնպէս և սա քան զա

*Ա՛ն բանիցն ասէ՝ հաս տատուածին մտաց, և պայծառութի՛ն հոգւոյ, և կատարումն սրտի։

*Համաստութիւնն է՛ հոգևոր ևանանց գանձ։

*քան։ Ո՞ստ տարեալ լի՛ նելոյ։ *լծ։ Ո՞յսինքն ըստ կրթութեան և օրինակաւն լինելոյ վանն բնութեան մերոյ. և՛ի մանկէն պարգեւաց հոգւոյն։

*քան։ Տ՛ր ողջ։ *լծ։ Որոք զյո՛ այսինքն զմարդով երեւեան ևոր գա՛նէն՝ և՛ հոգւոյն սըբ բոյէ։ և որոք նզովէ՛ այս ինքն որոշէ՛ զմիութի՛ն՝ և՛ զհոգւոյնէ։

*Տեա՛ և՛ միտաւ ո՛վ ուղղափառ. վեց ազգ հերձուած գոր թէ մտաւորապէս ընթեռնուս՝ վերաբերին երեքն յանմարմին էութիւն բանին. և երեքն՝ ի մարմին նորին։ մանաւանդ թէ և ջրան։

*Ա՛ ոսկեմանէ

ցին զիմաստասիրութի՛ն։

*Աբրահամ լեզո՛ւ՝ այ երկիւղած։

*Պատուելովն զհան դերձն՝ եցոյց թէ ազա՛տ եմ՝ ի հայհոյութեցդ։ և աղօթիւք դարձոյց զբարութի՛ւնն այ։

Պատիւսակ հայհոյիչ նեա տորն է. և ներքինիքն՝ որ ևս կիւրեղ։ վանորոյ մի՛ ներեր նոյ ասէ՝ որք հայհոյեն զՔ՛ն։

*Հանապարհութի՛ զբան բանայեան ասէ. ի՛մ զերկ խօսութի՛ւնեան։

*Յաճելի՛ հատուցումն այնէ, որպէս եզեկիայի եղև։

*Պատերազմական դրօշ՝ զորջախտութի՛ն ասէ։ որ ծնանելով զանձկա՛ն միշտ՝ երկարէ՛ զգթածութի՛ւնն։

*Խոկ զորքն զգիտութի՛ւն բողոքեցին. և զգփառս թագաւորութեա՛ն ցուցին, և՛ զչարաբոյս։

և կինաս իմացուսին։
*բան։ Ընագանել։ *լծ։
*Ընագանել՝ պօղիա
սանքն ասացին, որպէս
հօգի ընդ մարմնոյն պ՚յ
ացեալ։ *Իսկ մարկեղոս
և միսաինոս՝ անձն ասեն
զբանն որպէս զմերս։ և
որպէս մարգարէին՝ քն
առ մեզ խօսի։ *Որք
ո՛չ համաձայնին։ զի նո
քա՛ դոյացութիւն անձ
նահար ասեն։ իսկ սոքա՛
անդոյ։ *Իսկ անմիտ և
անհօգի՝ ապօղինար ա
սէ։ *Եւ ընդ դէմ ա
ցա՝ միտ և հօգի և մար
մին ասեն առել նեստոր
ևայլքն։ այլ բաժան՚ի
միմեանց, և ո՛չ միա
ւորեալ։
*բան։ Եւ ո՛չ թէ զինչէ
բանին քընութիւն և
մարմնոյն ընտրեցին։
լծ։ Ո՛չ զայն ընտրեցին
թէ՝ ի զանազան քընու
թեանց միաւորեալ։
զի այս ո՛չէ հեռւ՛ ի
ճըշմարտութենէն։ այս
չ՚ճշ լինքն

*Ընդլինն մանիքոսինէ,
որ առ աջօք ասաց նըմա
նութիւն և ձև միայն
ունել, և ո՛չ իսկապէս
մարմին, որպէս հըրեշ
տակք ձևանան մարմնա
պէս։ *Արիւրդնէ՛ վա
ղենտիանոսին՝ և եճաի
քէսին, ո՛րք ո՛չ ասեն
մարմին առեալ՚ի կու
սէն, անցանելով ընդ
նա՝ ելը ընդ խողովակի։
այլ կամ յերկինից բե
րեալ, կամ ինքն յին
քենէ՛ թանձրացեալ։
որպէս ջուր յինքենէ՛
սառուցեալ։ *Սոքա՛ մի
մեանց հակառակին, զի
ո՛չ՚ի կուսէն խոստովա
նին ըզմարմինն։ և տա
րաձայնին, զի ոմն վո
փոխելի՛ երեւոյթ ասէ.
ելը զձայն՚ի քնութիւն
յօդաւորեալ։ իսկ ոմն
ո՛չ։
*բան։ Արիւրզածուէ։
*լծ։ Ո՛չէ այս սուրբ
երիւղ. այլ ախտակից
եւսպասականեալ հանաս,

ղափառաց ուչ ստինպէս
թիւրիմք ընդ նոցա մն
լսրութեանն։

*Բան։ Ո՞ մեծ խրհուրդ
ած պաշտու թեանն. այս
ինքն զ՝Քն։ *Հ։ Ա՛ած
խորհուրդ ասէ ած պաշ
տու թեանն՝ Քն։ վե
ցրս պատճառի։

*Նախ՝ զի խորհուրդն
ներտրամադրել բանիւ
երեւեալ. և՝Քն մարմ
նով երեւեցաւ ի կու
սէն։ *Երկրդ՝ զի թարգ
մանէ մտացն. և՝Քն կա
տարեաց հօր։ Երրորդ՝ զի
խորհուրդն ոմանց գի
տելի. ոչնպէս և տրնօ
րէնութիւն բանին։

*Չորրորդ՝ զի հանա
ւատ ըմբռնի. ըստ
և՝Քն։

*Ոչ գիտեմ՝ զի եր
կու կերպիւ աստանի
Քն։ *Նախ վկայու
թիւն երից. որպէս ա
սէ՝ երեւեցաւ մարմնով.
և այլն։ *Երկրորդ՝ ած
պաշտութիւն. այսինքն
ընծայ տուք

*Ի ուսմունս

ինքն գիտել թէ ուստի
եկին ի միաւորութիւն
զի թէ նոյնէր մարդկու
թիւնն և աստուածութիւնն՝
որպէս լինէր միաւորել։
*Ա։ նոքա կետ միա
բանն ի մարմնոյն։ ըզ
դէմսն, ըզբնութիւնն,
ըզդործսն և ըզ
կամսն։

*Նոսանուն է՝ որոյ ա
նունն մի լինի, և բնու
թիւնն այլ և այլ։ ոպ
երկնային կոյ, ջրային,
և ցամաքային։ նըմանա
պէս ընդ այս մի ասեն որդի,
որ է՝ անձն. և մի սուր յա
քս։ և բաժանեն զբնու
թիւնսն, ըզբանն քը
նութեամբ և ձշմարտա
պէս որդի այ. և ըզ
մարդն կրչմամբ որդի։

*Նմանապէս և զձայնսն
աւետարանին որոշեն.
զոմն վկայելոյն ա
սեն այ, և զոմն
մարդոյ.

*Ինչ մեք դասք Ասու

*Արիւրուդ՝ զի անդադար են։ *Արդարդ՝ զի անփո
փոխելիք են։
*Բան։ Յաւէտ՝ աշխարհի փրկութիւն և կեանք։
*Լճ։ Յաւէտ կեանք և փրկանք աշխարհի. զի նովաւ ազատեցաք ի սատանայէ՝ և կենդանացաք. այժմ հոգւով, և յետոյ մարմնով։
*Արդ դիտեա՝ զի հեթանոսք որքեան տաճիկք՝ ունին մասն ինչ ի մանկտոսէ՝. վասն զի առաջք ասեն զՔրիստոս և զմահ խաչին։ և նե ւինն է ոչ ասել զմարմնով երեւիլն Քրիստոսի և ուրանալ։
*Որպէս ասէ սրբազան աւետարանիչն Յովհան՝ նէս եթէ ոմն ուրացցի զՔրիստոս՝ քան մարմնով եկեալ չէ՝ ոչ ունի զԱստուած։

Ի Ուրբաթ

*Արիւրուդ՝ զի անդադար են։ *Արդարդ՝ զի անփո
փոխելիք են։
*Բան։ Յաւէտ՝ աշխարհի փրկութիւն և կեանք։
*Լճ։ Յաւէտ կեանք և փրկանք աշխարհի. զի նովաւ ազատեցաք ի սատանայէ՝ և կենդանացաք. այժմ հոգւով, և յետոյ մարմնով։
*Արդ դիտեա՝ զի հեթանոսք որքեան տաճիկք՝ ունին մասն ինչ ի մանկտոսէ՝. վասն զի առաջք ասեն զՔրիստոս և զմահ խաչին։ և նե ւինն է ոչ ասել զմարմնով երեւիլն Քրիստոսի և ուրանալ։
*Որպէս ասէ սրբազան աւետարանիչն Յովհան՝ նէս եթէ ոմն ուրացցի զՔրիստոս՝ քան մարմնով եկեալ չէ՝ ոչ ունի զԱստուած։

Ի Շաբաթ

*Արիւրուդ՝ զի տանջանք տանուցելոցն դժոխոց՝ որչափ ծանրանդէն, յաւերժութիւնն, և այլն։ զի որք զայսոսիկ ասեն՝ սրտեն զիւր զառաջօք ա սօղն։ որպէս ցուցանէ ի կարդին։
*Բան։ Ի սուրբ և առա ջօք։ **Լճ։ Արիւք զա նազանին ընտրեալքն և ա ռաջօքն։ *Նախ՝ զի ընտ րեալքն ի մարմնոյ անմար մին ձեռնադիր։ իսկ ա ռաջօքն ընդդէմ այսմ յանմարմնոյ մարմին։
*Արիւրուդ՝ զի առ ա ջօքն ոմանց տեսանի։ և ընտրեալքն հաստատեցան։
*Արդարդ՝ զի առաջօքն փոփոխեալ՝ զՔրիստոսէն։ իսկ ընտրեալքն ոչ։
*Լճ երիւք դարձեալ հաճասարին։ Ա յսինքն
*Նախ՝ զի երկոքեանն շշաափելիք են։

զփոփոխուն։ *ԼԴ։ Ո՛վ փոփոխուն՝ ի չարս բաժանէ։ *Ա,սխ մտաց հասուն փոփոխուն է՝ ի հասանիլ իրին։ *Ա՛րկ ըստդ՝ սկիզբն լինելոյ է։ Ա՛րդստդ՝ վախճան ապա կանուչեն։ * Ո՛րդստդ՝ աճելութիւն, եւ ընդ՛աճելութիւն, եւ այլն։

*Ո՛րդ՝ աճ անշնչ կամ մտաց. եւ է՛ անընդհատ եւ ան վախճան։ ապա ուրեմն ոչ կրկնէ փոփոխուն լինչ որպէս զեղեալս։

*Բան։ Տարբերութիւն։

*Լ։ Ո՛չ յոյնքն՝ ի միջէին եւ անէին անհուն զանազանութիւն է, նմանապէս՝ ի միջ եղելոյն, եւ անեղին այ։

*Բան։ Պոռնկութիւն է։

*Լ։ Ո՛չ յոյնքն յատկութիւն։ *Որպէս առաջինն փոփոխուն լինելութիւն կոչի, եւ վերջինն ապականութիւն, նմանապէս եւ միջինն ախտ կոչի։

*Ի ուճմանէ

ապատուրեցին կարապետն եւ ոչ ոք ընդ նմա, եւ հա մաձայն նորա։

*Բան։ Ո՛չ ազգ վարկանել։ *Լ։ Ո՛չ ոք զեր ասէ՝ ասէ եւ զայլոցն։ որք ասեն զբնութիւն բանին փոփոխել՝ ի թանձրութիւն մարմնոյ։ եւ ան ցեալ ընդ կոյան իբր ել խաղալիկն։ ոչ ոք քան զմանիքեցին առնել հայհոյեն զտնօրէնութիւնն քրիստոսի։

*Բան։ Ա՛ւրով՝ քն բարութեամբ։ *Լ։ Ո՛չ բարութիւն զեութին ասէ։ զար ձեալ, զիւրքն զբաղցրութիւն, եւ զայլն։ զար ձեալ, զկեանն։

*Ո՛վ նայն իր ասէ որ ե՞ղեալ է՝ պարտէ զի ապա կանեսցի։ իսկ հրեշտակք եւ հոգիք՝ ըստ կամաց արար էինեն անապականք։

*Բան։ Աերմանեալ ունի։ *Լ։ Ո՛ղեութիւն ասէ սերմին է ապականութիւն։

*Բան։ Ա՛երագոյն է քան

բեշտակացեր բուռն հա
րեալ այն ոչ լինէր փըր
կուԹի մեզ մարմնաւո՛ր
րացա։ *Եւ Թէ զերկ
նայինն մարմնացն, յայն
ժամ նոյ լինէր փըրկու
Թին։ *Յաղագս որոյ՛ է
մեր բնուԹիս էառ մըմին.
եւ ասուած փրկեաց զմա։
*բան։ Ա՛րդեօք ոչ՛ էր
տին էարիս վարեցան։
*լծ։ Յետին եւ աՀՒԹել
էարկք են ասէ սոցայք՝
քան զմանկտոսին՝ և
զեՀաՒքին։ *Այո՛ յե
տին էար՝ զառաՀել տէ
տուԹիւնն ասէ։
*բան։ ՊառաՀական։
*լծ։ ՊառաՀական ասէ
վՒ՛ հին և ախար եանձիա
սըտախօսուԹ լինելոյն։
*բան։ Ա՛խտագոյ ք զայ։
*լծ։ Ա՛յսինքն Հարկէ
ասէ արարչին ամենեցուն՝
յառաջ գոլ քան զարա
րեալսն՝ ինմանէ։ ոՒ և
աՀեստիՒն ցուցանէ։
*բան։ Օ որմէ լըՀ՚աք։
*լծ։ Այո՛ ի հոգւոյն
ՀՀՀՒՒ ԼԸ

*բան։ Հարստասցին էա
պէս։ *լծ։ Ա՛ընուԹիՒ
անփոփոխ միայն ասէ.
իսկ եղեալքս ոչ։ սակայն
քստ կամաց արարչին։
*Ա՛պա ուրեմն զառան
ցանք և յիմարուԹիւնէ
ասելն Թէ անմարմին բըն
նուԹիւնն փոխեցաւ՛ ի
ԹանձրուԹիւն։ *Օ՛ ի
Թէ փոխեցաւ որպէս նո
քա՛ ասեն՝ ոչ էա
ՀՀՒ։
*բան։ Նկարելով։ *լծ։
Այեցով։ կամ հաս
տատելով՝ ի մըրմ ցու
ցանէ՝ զմարդեղուԹինն։
*Ա՛խ՝ ի վկայուԹենէ
նը զրոց։ *Նկարելո՛վ՝
ի հաւատոց։ *Նըրմըռ՛
ի պատուոյ բնուԹեա։
*Ընդունի՛՝ ի կնարհից։
Ա՛յսէ որ ասէ Թէ։
*բան։ Նուռն կՀար միա
ծինն ոչ ըզկնո՛ւմ՝ բնու
ԹիՒն։ լծ։ Օ՛ ի այն կամ
ոչ լինէր՝ կամ մեք ոչ
փրկեաք արդարուԹիւ։
*Նակ Թէ զանմրմին ՀՐ

զոլ առաց զինքն քան զաբրահամ։

*Ընդդեմ՝ զանխմատն ասէ։

*բան։ Ո՛չ ձշմարտութեանն դեղեցկութիւն։ *լծ։ Ո՛ւղղութիւնն ասէ. զոր այլափոխեն թիւրե լով ազգակից քն եպիկու րայ։

*բան. Ընդդէմ և ուժ դոյ ութեամբ։ *լծ։ Ո. յո յինքն առանց գոյութե, անանձն, և անկատար որպէս մեր բանս։ *Ո՛չ զի երեքկինէ, այսէ. զի՝ ինհօրէ՝ անդոյ ասեն. և յառաջ քան զմարմինն անդոյ. և՝ իմարմնի բնա կեալ անդոյ։

*Ո՛ւսարձեալ՝ ինախատա ցեալ երեք հերձուածո ղացն որոշէ՝ զսոցայան։

*բան։ Ո՛չ ըստ ութեա մբ զատ ոյն։ *լծ։ Ո. յո յինքն թէ՝ մարմինն յո ղմ ընակեցաւ բանն զայլ սրբոց եսպէս ոյն, քան զայլ սրբոց մարմինն սրբութեամբ։

ՅԱՂԹ ՁՈՐ

*Ի ուածմանէ

լուսաւ յորժամ գերծէր զաշերտարանն։ կամ՝ ի Պավխէ՝. առ որ ասաց ասծ, եսեմ որբևէն։ և կամ՝ ի քէ՝ որ ասաց՝ որբևէն յեր կինս։ *Ի լուսաւ ական ջօք, եաես աջօք, շօշա փեաց ձեռօք, և վկայ եաց բանիւ։ *Ընդդէմ երկուցն է, որք ուրա նան զմարմինն. և կամ զպոյացութիւն բանին։

*բան։ Բանին կենաց։

*լծ։ Արբեցեն կեանք։ այսինքն կեանք ստեղծ մանն, կենդանի նորոգմանն և կեանք փառացն։

*Որք երեւին ի ստեղ ծումն աշխարհի, ի մարմնաւորութիւնն քրիս տոսի, և՝ իմիւս անգամ գալստեանն նորին։

*բան։ Ո՛չ ուչ էրն՝ է՛ յոչ ուրուք վերայ եկել։

*լծ։ Ո. յոյինքն ուչ էն ի վեր էն ուչ ասի. և ուչ քան զինն նախատասի։ զի զինքեանէ՛ ասաց. թէ՝ եմ ես։ և յառաջ

ԼԻ. *Ա՚սին.

ուն[illegible]: *Ա՚յլ և բառնայ զդայուի հօր. որէ պատկեր որդին, *Պատուհեր և նկատրագիրը մոյն ընախատուին ցուցնեն. սակայն այլևայլ կերպիւ: զի նկարագիրն յինքն ձեռնացուցանէ՝ և զրէ զնախատուին, *Ոսկ նախատուին՝ զպատուհերն: *Ա՚ուքին քնուքինէ. և դայուքին դէմն:

*բան: Ի գայուքէ ըստ ինքեան: *լծ: Ո՚ինքնա կացուքի անձինն ասէ:

*բան: Պ տանգեսցի և ինքն հայր: *լծ: Ա՚յսինքն՝ ինքն՝ զարհարեսցի ուշ ինչ գոլով: կամ ուշ ինչն՝ ինման: *Ա՚ճուքին ուշ ունի տեղի պատահական. այլ ինքնէ ինքեն տեղի ըն էուքեն: *Ոսկ ըն դիմացն՝ կ՚հայր ի յորդի, և որդի ի հայր: *Պատճառ՝ այս ի վեր մոյ էուքեն և քնուքե հօր և որդուոյ:

*բան: Ոչ ոշուր է բանս: *լծ Ա՚յսինքն անհաւան, զոր ընդդիմակայուքեամբ և

*Ի ուսմունք

զոր օրինակ մարդոյս մար միանն քան զանասնոցն: Ա՚րձի, բանն այն ընդ պոյնէ սահեն և պրզադոյն ք՚ զհրեշտակ և մրդկան. այլ ոչէ ած. զի անանձնէ սահեն:

*բան: Ի՚ւրաքանչիւր րոմ: *լծ: Ա՚ստայնմ, ես՚ի հայր, և հայր յիս: ոպ առընչականն զմիանն դնելով զերկուսեան ցուցանէ. և թէ ոչ զմիանն բառնայ՝ զերկոքեննուրանայ:

*բան: Ո՚չէն և զոչ գոն: *լծ: Ա՚յսինքն՝ պատահմունքն առանց գոյուքե. և ոչ ինչն առանց էուքեան:

*բան: Ի՚նչ ուրեմն ետ վն մեր: *լծ: Ն՚արցային իմնէր դէմն և բայբար ձակեան՝ ինուցայն անդոյ առելն բառնայ զմարդե ղուքինն և զայմ փրկական առնօրէնուքեան: այլև նա բօղք երևին մեզ իբր սէք. և հանեսան հատուա տուն՝ ոնայնանայ. զոր յէուքի բանին և մրմնոյն

*Ի ուսմունք

զոր օրինակ մարդոյս մար միանն քան զանասնոցն: Ա՚րձի, բանն այն ընդ պոյնէ սահեն և պրզադոյն ք՚ զհրեշտակ և մրդկան. այլ ոչէ ած. զի անանձնէ սահեն:

*բան: Ի՚ւրաքանչիւր րոմ: *լծ: Ա՚ստայնմ, ես՚ի հայր, և հայր յիս: ոպ առընչականն զմիանն դնելով զերկուսեան ցուցանէ. և թէ ոչ զմիանն բառնայ՝ զերկոքեննուրանայ:

*բան: Ո՚չէն և զոչ գոն: *լծ: Ա՚յսինքն՝ պատահմունքն առանց գոյուքե. և ոչ ինչն առանց էուքեան:

*բան: Ի՚նչ ուրեմն ետ վն մեր: *լծ: Ն՚արցային իմնէր դէմն և բայբար ձակեան՝ ինուցայն անդոյ առելն բառնայ զմարդե ղուքինն և զայմ փրկական առնօրէնուքեան: այլև նա բօղք երևին մեզ իբր սէք. և հանեսան հատուա տուն՝ ոնայնանայ. զոր յէուքի բանին և մրմնոյն

ԼԱ. *Ասածմանէ

ըզ դիմայ արտակայութիւնէ եղ
ծանէ՛, ոպ ասէ թէ՝ անգոյ
որդւովն զնա՛մ գոյաս զինքդ
արար Հայր։ կամ թէ արա
րած քս պատճառականքեն ու
րեմն չէ զարարիչն։

*Բան։ Ա՛րարչագործ։ *Լճ։
Ա՛յսպիսի բառս երբեմն
զարուիչն նշանակէ՛, և երբ
բեմն զարարածն. ոպ և
աստ։ այսինքն յարարչէն
գործել կեանքն գոյացու
թիւնէ և ոչ պատճմամբ։ *Ա
ստ յայտէ՝ զի՝ Իգոյն գոյա
ցուցանէ՛՝ և յոչգոյն ապա
կանէ՛։ ապա ուրեմն եթէ
զինքն որ էն և կենդանի սոյ՝
անէ և անգոյ ոչ իմասցի։
*Եթէ ոչ զայն գովեմք
ասելն՝ պարսաւ եղիցի։

*Բան։ Ո՛րսալ զճշմարտու
թիւն։ *Լճ։ Ա՛յսինքն ըմ
բռնել զճշմրտութիւնն։ ոպ
որպէսզի զրան դիտէ՛ և որո
նէ՛ զՀեսուան միւնչև գանէ։
*Բան։ Ո՛ կենդանականն
և զզեցեալն։ *Լճ։ Ա՛յս
հինգերորդ հերձուածնէ
ապօրինարի՛։ ուստէր ասեն
զանկականն և զզեցեալնն,

ԼԱ. *Ա՛ոանէ։

և քանիւնէն կատարիւրոպ
բանական հոգիս կատա
րէ՛ գնա։ կամ զայնատեղն
թէ գնա ուր ուներդ. այլ
բանն տայր զկենդանուի
մրմնոյն և զզեցացուսն։ զի
այսէ գրծ հգեցն և մտոց։
*Բան։ Յատուցեալ
Հաճատոյ։ *Լճ։ Յատ
գոյն հաճատ՝ զԱդկիա
կանսն. որք ատցին ա
ռօղ բանին հոգի և միտ։
*Բան։ Ա՛ինչնորդն ըստ
գրոց։ *Լճ։ Ա՛ինչնորդ
քն ըստ Պօղոսի։ զի ունի
զնածայինն և զմարդկայինն
էութիւնն միաւորեալ։
*Բան։ Ո՛ստ իւրոյն սահ
մանի և բանի։ *Լճ։
Սահման՝ զբնութիւնն
ասէ. և բան՝ զդէմն։
*Բան։ Հաստատեմք։ Լճ։
Ա՛յսինքն Հաճատամք
միաւորութի՛ բնութեցն
գործեալ։ * Տես՝ զիա
տուքինն ի՛ բնութեան
ասէ և ոչ՝ իսոսկ անձն,
որ է կոչումն։
*Բան։ Ա՛նեճիմք։

ՔՀՂԷ *Լճ։

ան քահանայութեան։ ապա՛ռ
րեմն երկու կատարեալն
ոչ լինի ըստոյգ մի։ և՛ի
հարկէ՝ քահանին յե
կուսս որդիս և յերկուս
քոյս։ *Լ. յս հակառա
կ՛ասին։

*բան։ Օ՛ի ընդ ձշդու
թեամբէ։ *լծ։ Լ. յս
լինքն նեղել և ձընշել
զմիւսս ոչ քննել ծայրա
գոյն, և ոչ՛ի մէջ բերել։
*Լարեքեն ասէ միտքն։
միանն Շ՛ետանէ. որէ՛ ըլյս
ընորհաց՛ի միոս մէր հն
ղեալ։ և միանն հանաստա
լինն. որէ՛ աճ։ և միւսան
քան հանաստոյն. որէ՛ յա
ռաքելոցն, և՛ի նիկիա
կանան լեալ։ զոր չէ՛ պրտ
յանելու կամ պակա
սել։

*բան։ Կ՛ուսմանց ձանա
պարհ։ *լծ։ Ճանաչու
գործ։ խորհուրդն յի
մացականէն և՛ի կմայնէ.
և գործն՛ի խորհրդեցնէ։
*բան։ Այլ հեռի՛են եր
կինք յերկրէ. և այլն։

Շ՛ձգը *լծ։

*լծ։ Ա՛յ զայն ասէ թէ
ամենեքին ըզմիաձորու
թիւնն ուրանան, այլ
զբոլորին միաձորուքին.
զի ասեն թէ երկու քո
լորն մի ոչ լինի։ և ոչ եր
կու կատարեալն մի կա
տարեալ։

*բան։ Ի սա շարադրու
թիւն։ *լծ։ Շ՛արադրու
թիւնքին միաձորութիւնն ասէ։

*Ի՛նչ՛ մի՛ որ պարզ մի է.
և՛ չ՛ որ բաղադրեալ։ այս
բաղադրել մինա յերկուց
անկատար մասանց լինի
ասեն մի կատարեալ. ոյն
մարդն՛ի հոգւոյ և՛ի մր
մնոյ ապա՛ լինի կատարել
ըստ ինքեան մի։ *Ասէ
պարզ մինն՝ որ՛ի մասանց
շարադրութեան անկա
րօտ է. որպէս ինքնակա
տարութինն։

*բան։ Ստոյգ և ան ան
դոանելի։ *լծ։ Ն՛շման
ըլսո միաձորութի այն է
ասեն՝ որ՛ի յանկատարէցն
լինի մի կատարեալ և ան
աղարտելի ճշմայ. այսինքն

կամ երկու բնութիւն։ *Ո. յԼ թէ ասեն՝ միածնին հաք կարօտ եւ ուզէ մարդոյ. ոչք բաղումք էին յաշխարհի. եւայլն։ *բան։ Տնօրինաբար։ *լծ։ Պատասխանի՛ թէ զօրձք անօրէնութեանն կրկին էին. մին վերին երեւոյթն, եւ միւսն ծածուկ խորհուրդն։ *Ո՛րդ՝ այնպիսիքն զվերինն ոչ անդիտացան. այլ զծածուկն ոչ առին՝ ի միտ. որ՛ օգտութեանն մեր։ *Ծ։ Ըստ նոցա այսինքն էր ասէ պատճառ գալստեանն՝ յայնժամ առաջօքն ասել՝ իմաստուն երեւի։ *Նախ՝ զի առաջօքն զմեզ առաւել մօտեւոր առնէ միածնին, քան թանձր մարմինն։ *Երկրորդ՝ յիւր կողմանէ. զի դիւրաւ՝ի բաց դնէր յետ երանելոյն մեզ։

*բան։ Պարտեացին։ *լծ։ Ո՛. յայնքան՝ յաղթեացին զՃղիթ նոքա

*լ։ ասծմոանք

*լծ։ Որպէս հեռի՛են երկինք և բարձր և աչք ամենայն ձակ և անփուխրիկ և լուսաւոր քան զերկիրս, այնպէս խորհուրդն այս քան զմարդկան. նմանապէս և գործն։

*բան։ Ըստ ինքեան։

*լծ։ Ինքնակատարու թիւնն է։ *Ո՛. այն ասէ թէ բոլոր մարդն յեր կուց անկատար մասանց կատարի. այսինքն՝ի հոգեւոյ և՛ի մարմնոյ։ իսկ բանն ասծ ինքն ըստ ինքեան կատարեալ է. և այլ ըստ բոլորի մասն ոչ լինի. վասն այնորիկ ոչ լինի այն սահմանն որ՝ի հոգեւոյ և՛ի մարմնոյ կատարի։ *Ո՛րդ՝ ոչ դուք հաւանիք թէ՝ի կատարելոյ և յանկատարէ՛ միաւորութեանն մի կատարել առնէ, այնպէս և ըստ մեզ միաւորութեանն զերկուս կատարեալսն մի կատարեալ առնէ։ և այս ոչ լինի երկու անձն,

և Տոդէուսէն իւրում ՚ի Տո
գիս մեր։
*Ուսկ որ ասէ՝ ի նմանութ
թէ մարմնոյ. այսինքն զի
ձշմարիտ մարմին էր. այլ
ո՛չ ի սերմանէ՝ ապականա
ցու։ յաղագս որոյ անա
պականէր։
*Նո՛ր գործեալ, զի ո՛չ
էր մեզաց մարմին, այլ
նման։ *Նո՛ր օրէնքն տը
կարանայր։ նախ՝ զի մար
ճնաւո՛րէր և ո՛չ կարէր
արդարացուցանել Տոգե
պէս։ և գործեալ, զի ո՛չ
կարէին զամենայնն կա
տարել որով արդարնային։
*Քան։ Պերտութիւն։
*Լ՚նմեղութինէ.
և նոյն անփոփոխ կեաց։
որպէս ա՛սր ծերանի ներ
կեալ։ *Նա՛խ՝ զի նոյնէ
յեա ներկելոյն. սոյն
պէս առեցեալն ընդ ա՛
ռաջին։ *Նորոգո՛ղ՝ զի
ան փոփոխ մնայ. սոյնպա
ես անբաժանելի՛ մնայ քանն
՚ի մարմնոյն և՛ ի Տո
գւոյն։

նորա գործեալ։ թէպէտ
ասեն զմարմինն անապա
կան միաւորեալ ընդ բա
նին, և ընդ մեզ շրջեալ
երեւեալ։ այն է առաջին
դիտումն։
*Նո՛ր թէ ոչ հարցանէ՛
թէ՝ զի՞նչէ գալստեն
խորհուրդն, կամ զի՞նչէ
կերպն, կամ զի՞նչ պատ
ճառն, պարզս ուսուցանէ
որ զինքն զքո՛ յինքեան
ունէր խօսող. որ ասէր
ինեւս ընդ ձեզ խօսի։
*Քան։ Պարկաւորեա՛։ *Լծ։
Ն՚. յսինքն ձգեա՛. կամ
քաց։
*Ն՚ախ զի մահ՚ամբ ըզ
մահ եւոյծ, և զմեզ կեն
դանացոյց։ *Նորոգո՛ղ՝
զի զմեղս եբարձ, և զար
դարո՛ւ՚ինեւրքս էարկ։
*Ն՚ո՛ր՝ յայտ ե՛ւ ծա
նէ՛, զի կատարեալ մրդ
եղև քանն։ *Ո՛ւ թէ
ոչ ունէր Տոգի՝ պարզա
պէս ունէր մարմնով արդա
րացոյց զմարմինն, սոյնպ

յաւուրն գան այլ ամենայն մեղքն, իսկ ար մեր ընդէմ այսմ հրնազանդ եղիր հօր։

*Քան։ Աւուրին մարդ։

*Լծ։ Աւուրինն և միայն մարդ քեզ. որ ոչ սիրէ զնաւական և ոչ ներդործական մեղօք յանցեալ եղեր։

*Սկիզբն է, զինախ ինքն կերպացեալ։ և արմատ, զի և՝ի մեզ անցոյց զար դարուեցեալ ընորն։ *Պատճ՝ի հոգւոյն՝ նորոգ կերպարան՝ի մարմնոյն՝ զանապականութիւն։ և յաճախութենէն՝ զհեռանալն՝ի բարեաց և զմնալն՝ի բարիս։ այն է սրբութիւնն։

*Քան։ Նաղորդութեք և ըստ ընորհի։ *Լծ։ Ո՛հոգւոյն և զմարմնոյն՝ հաղորդութեամբ ունիմք. իսկ զաճուեն ընորհօք։

*Պարձեալ, հաղորդութեք հասարակ մարդկու էիցա թէս.

*Ի ածմանէ

*Քան։ Ընանզի պրտա վար կանիմ։ ասէն։ *Լծ։ Ո՛չ կարացի ասել առանց օրի նակի թողուլ զմիաբո րութիւն բանին ընդ մարմ նոյն. վ՚ր զի յոյժ ծա ծուկ է.

*Քան։ Ընան զմահու և զապականութեան։ *Լծ։ Ո՛նոյն որ ըստ ինարմնոյ։ * Իսկ ապա կանութին՝ քակտումն տարերացն։

*Ո՛րդ՝ ոչ կամաւ կը րեաց զմահ՝ և մարմին նր ոչ եռես զապականուի, նմանապէս և հոգին ան փոփոխեր յամ տեսակս առաքինութեան։ *Ո՛ւ թէ ուրեք կրեաց որպ մութիւն կամ երկիւղ կամաւորն էր և ոչ հարկա էր։

*Քան։ Ո՛աւոյն մեղաց։ *Լծ։ Ո՛աւոյն մեղք՝ անհնազանդութիւնն է առնեցուն։ և ապա՝ի սմանէ՝ մուտացուն այ և ինքնասիրութիւն. յորոց

ԼԻ։ *Ա՛ստուն։
նի։ *Լճ։ Պատուղ կոչէ
զբա՛ն։ *Նախ՝ զի ոչէ՛ի
սերմանէ։ *Երկրորդ՝
զի պատուղն ունի զնոյն
բնութիւն, բայց անկը
մանէ տնկոյն։
*Բան։ Ո՛չ թողաւ անձն
նորա՝ ի դժոխս։ *Լճ։
Ո՞չ յոմանց ոչ արգելաւ
՝ի դժոխս։
*Բան։ Ո՛չ եառ զապա
կանութիւն։ *Լճ։ Ո՞չ յո
յինքն ոչ կրեաց զապակա
նութիւն։ *Նո՛ւ զի՝ սե
ռութիւն արտաքուստ է։
ոչնպէս և ապականու
թիւն եկամուտ։ *Ո՞վ
թէ ոչ զաճռութիւնն ըմ
բռնեան առանց հոգւոյ
՝ի դժոխս իջանել ասէ՝
սուտ է վա՛ր ջրոյ պատճա
ռ։ *Նախ՝ զի որք ՝ի
դժոխս իջանեն նախ պար
տին մեռանիլ։ իսկ աճ
ան մահ է բնութիւ։ Երկ
րորդ՝ զի անտեսանելի՛ է
հոգւոց։ *Երրորդ՝ զի
լինէր անդորձ։ *Որ
րորդ՝ զի յայտ ուրեք է
հճչէ աճ։

*Ի ուրմանէ
թէ ոմն իակ շնորհօք Հաճա
տացեալ քոյ։
*Դարձեալ, հաղորդու
թեամբ ՝ի մարմինս։ և
շնորհօք ՝ի հոգիս։
*Դարձեալ, գործով և
հաճատով։
*Բան։ Նո՛ր ամենազաւդրե
լի կերպաւ։ *Լճ։ Ընդա
զաւդրի կերպ՝ բնականէ
հոգեւորս կամ մարմնա
ւոր։ իսկ եկամուտ՝
մեղքն է։
*Դարձեալ նոյն բնա
կանին էապահարկն ոչէ
մեղք։ իսկ անջատին
մեղք է։
*Բան։ Ո՛չ ի մեռելոց և
կենդանեաց տիրեսցէ։
*Լճ։ Տէր էր ստեղծա
նելոյն։ որ եղև և լսաւա
նալոյն։
*Բան։ Ընծայ ձշմրտիւ։
*Լճ։ Ո՞չ ընծայէ
մարմինն և հոգին քո։
զի ՝ի մեր բնութենէս։
*Նո՛ զամենեսեան ար
ժէ, զի տէր է ամի։
*Բան։ Ո՛պերտղոյ որովայ

Լ՚ուտ՚ան։

Հօրն։

*Լուսկ խաւար՝ մեղաւոր այս էր. այսինքն խաւար մեղաց, և խաւարան ամբ ուխեան։ որոց քարոզեց և արձակեաց։ *Ո՞վ ըրք ուչ հաւատացին՝ վե րըստին դարձչին՝ ինոյն տեղին. կամ յայլ խաստա դոյն տանջանան։

*Բան։ Վնա միանգամ վե մեղաց մեռաւ։ *Լծ։ Նանն ամբ միաւորուխեն ընդ մարմնոյն մեռեալ էր, և եդեալ՝ի գերեզ մանի։ և ըստ Հոգւոյն կենդանի՛ էր, և էլ՝ի դէմ ժոխս։

*Բան։ Ի պահեստի Հո գւոցն։ *Լծ։ Պահեստ Հոգւոցն փոխոխին յե րիս։ *Ո՞յսինքն նախ քան զքա՞ դժոխքն. յոր երթային առ Հաստարակ ամենեքեան։ ըստայնմ, թագաւորեաց մահ յա դամայե՛իվերայ էյացու ցելոցն։ *Արիւ՝ յեաքի կայանք Հոգւոցն յեր էձգ կինա

Լ՚ուտ՚ան։

ամբ. ապա սրպէս ասի լինլանել. որ ուչ տեղեամբ և ուչ մտածուխեբ բուվանդակի։ այլ՝ի բուրը էակս էն՛ ամբ, և յիւրաքանչ իւրան է։ և յամենեցուն՝ի բացեայկ։

*Բան։ Նանուխեբ ապակա նացուն։ *Լծ։ Ո՞չ յի յա պականացու բնուխենէս մերմէ էառ մարմին. և միաւորեալին զնա արար անապական։ որպէս զմեղաւորն անմեղ։ *Ո՞չ ի ուչ ասեմբ անապական իբր թէ յերկնից բերեալ. կամ ինքն յիւր բնուխենէ յեղաշրջեալ։

*Բան։ Նոխացակից։ *Լծ։ Ո՞յսինքն զործա կից։ *Ո՞ծային զօրուխեասէ. և ուչ տկարուխեբ ոպ մեր Հոգիս։ *Նշխա նուխեբ, և ուչ՝ի Հարկէ բնուխենեն։

*Բան։ Ի կապանս էք։ *Լծ, Կապ էր արդարոցն բռնուխիւն մահուն, և պատրանք նախա

ըստ բնութե՛ կարդեալ է. և զլսացընչելիս ոչ ըմբռնէ։ իսկ միաւորութիւն՝ քե՛ անեզի՛ է և անչափի՛ և՛ իվեր քե զբնութիւն։

*Ամանայ միտքն զի թէ ՚ն՚ն. բայց քննէ՛ զրպէսի ինչն։ *Ա՚յլ հաւանէ լայս շընորհացն հեղեալ յայ։ վանայնորիկ դերազանց է նա՛ քե զբնական լայս մտաց։ ոչ ասաց քե առ նիկոդիմոս վան վերստին ծնընդեան։

*քան։ Յաճախումն հոգւոյ։ *լճ։ Ա՚մէն վան հոգւոյն ասէ՝ որ ասաց, ուր կամի շնչէ՛։ կամ վան բանակոն հոգւոյն քե։ կամ զշ՚ի հոգւոյն խօսեցեալն վն քե։

*Ո՚ի սոյնպէս գիտեմք ա՚ սէ՛ ուսեալք՚ ինձախանեցն, և առեսաք հաւատով՛ք։

*քան։ Փաղաքշել։ *լճ։ Ա՚ռնարհիլ. կամ հաւանիլ։ *Ա՚ծէ և յոյժ հրաման ասէ՚ի վերայ մեր

կինս առ՚հասարակ. ըստայնմ, հայր՚ի ձեռս քոյանձն առնեմ զհոգի իմ։ այսինքն զբոլոր բնութիւն։ *Երկրորդ՚ի կատարած է՛ բաժանումն օդեացն և այծեացն. որէ՛ արքայութենն երկնից, և դժոխքն յաւիտենից։ *Ա՚րաջինն վն պատրաստացն աշխ։ երկրորդն՝ վն հնչհացն քե։ երրդն յաղագս իւրաքանչիւր գործոցն։

*քան։ Տարակուսելի. և այլն։ *լճ։ Տարակոյնն ճանապարհն է մտաց։ և ըմբռնելն է՛ հասանիլն։ ոչ աչք վնասին՚ի պըշնուն ընդդէմ արեգականն, այնպէս և միտքն՚ի հաւատոյ պակասին։

*Ո՚ի միտքն չափաւորէ և եղական. ուստի ոչ կարէ ըմբռնել զանեղն, և չափել զանչափն։ ոչ ունի հնար զծումն մեծ՝ քան փել փոքր ամանով։

*Ո՚արձեալ, զի միտքն

այլ յերկուց կատարեալ բնութեց եղև մի քո և մի կատարեալ։

*Բան։ Ո՛վ հոգի ծնաւ աբ կոյս։ *Լծ։ Ո՛վ այսնեա տուր հարցանէ. զի և նոա կատարեալ մարդ և կատարեալ աճ աւէր. այլ բաժան 'ի միմեանց՝ եր կու բնութիւնք, երկու դէմք, երկու անձինք։

*Ո՛վ թէ զմարդն ծը նաւ աստ, ուրեմն մար դածինէ։ իսկ թէ զաճն միայն՝ ապա անդանեղէ։ և թէ զաճն և զմարդն ծնաւ՝ այս կամ լինի եր կու, կամ փոփոխեալ ոչ աճ և ոչ մարդ մնացեալ։

*Պատասխանի՝ այսոցիկ սէս այս մինչև 'ի վերջն։

*Ա՛ յսպիսիս աստ թիւ րութիւն է՝ և սբստահս տութէ։ *Եթէ միաւո րութեն մի բաժաներ կինչ. ոչ 'ի դէմն և ոչ 'ի բնութիւնն։ *Ա՛պա թէ ոչ արհամարհես զկնն աստուածութեն։

Ճարտարութեամբ, և թէ հերձուածով կամ այլ ինչ դառն բանիւք հա կառակին մեզ, ոչ հաւա նիմք նոցա։ զի են երկ բան՝ որ շինչաւոր, և այլն։

*Բան։ Ընդ ոտեցաւ որոց 'ի խաւարն։ *Լծ։ Ո՛ւր ծինն այսու նամանեցաւ մեզ՝ զի մարձով և հո գւով կատարեալ մարդ եղև։

*Վարձեալ, զի մարմ նով մեզ երեւեցաւ։ և հոգւովէն 'ի դժոխս։

*Նո՛ր ըստ կարգի զնմ հերձուածն 'ի քաց որո շէ սուրբս։

*Բան։ Ընդ նաւ ըստ ձըշ մարտութեն։ *Լծ։ *Ո՛պա ուրեմն չէ՛ առ աջօք։

*Ինդ՛, և ոչ յինքե նէ՛ եղեալ։ *Ուենդանին աստ, զի ցուցցէ թէ չէ անգոյ։ *Ուրէնն աստ, զի ծանիցես թէ չէ ան գոյ անեղութեամբն։

*Ո՛վ կերպարան առել ուրեմն չէ միայն մարմին։

ԼԱ. *Ն՚առին։

ընդ մարդ բազում կն զա
նազանութիւն։ *Ո՛ւ ի այ
նեղն և եղակիանն այն
քան հեռի են՝ի միմեանց
որքան գոյն և ոչ գոյն։
*Ո՛ այսքան հեռի՛ որ՝
միաձուրեալ մի ած և մի
ար քարոզէր ասէրս։ այս
ինքն զքս։ և զնոյն քա
րոզելն աւետարան այ
ասաց։
*քան։ Սահմանեալ հաս
տատ՝ ։ և որդի այ։ *լծ։
Հաստատեալ որդին այ
լինիլ որդի մարդոյ։ և
նոյն միաձուրութեամբն
որդի այ։ *Ո՛ի զօրու
թեամբ բարձրելոյն եմ
սրբութեամբ հոգւոյն
ծնեալ։
*Ո՛ր թէ ոք զհնդ պա
րագայ սահմանի արտաք
րեսից առեալ՝ ոչ վիպի։
*Նախ՝ զի սահմանն ըզ
մինն սահմանէ. այնպէս
երից անձանց միայն որ
դւոյ անձն մարդ եղև։
այսինքն որդին այ։
*Ն՚երկրորդ՝ զի սահմանն
էձ զ՚ընդ

ԼԱ. *Ա՚ռաքեալն։

*Ա՛ի՝ որպէր զբնութեան
եմի՝ յերկուս ասեր ըզ
դէմն, եմի՝ մասամբ ա
սէր ած և մարդ. այլ
զբոլորն ած՝ և զբոլորն
մարդ։
*քան։ Ա՛իաւորութեն։
*լճ։ Ա՛իաւորեալն եր
կու բնից ընդ միմեանս
զանազան բնութեց խառ
նուածն։ և երկրորդ՝ զան
բաժանելին։
*քան։ Խոնարհեցուցել
զինքն։ *լճ։ Խոնարհե
ցոյց ասէ զինքն՝ ի չար
չարանս. որով հաւատա
ցաք թէ ած է։
*Տեսակն երեւեալ ըմ
նութինէ
*քան։ Ընդնութէ մարդ
եղեալ։ *լճ։ Տես զի ա՛
ն՝ բնութէ մարդ է
ղեալ. և ոչ միայն կոչ
մամբ։
*քան։ Ա՛միաւոր գոյու
թենէ մեկուսիս։ *լճ։
Բանականն և անբանն
սակաւ զանազանին՝ իմի
մեանց. իսկ ընդ ած և

դոյ երկնից ոսկի և գրեալ
վճռոտիւ այսպէս և այսէ
խորհուրդն։ *Եւ ոչ
որք բաժանեն՝ ոչ կարեն
հաստատել, այնպես զի թէ
բանն միայն առ սահմա
եալ որդի այլ, արիւտին
լինի այն։ կամ անապա
նէ։ *Եւ թէ մարդն
միայն՝ յայնժամ լինի եր
կու որդի այլ. միոյն սահ
մանեալ, և միւսն անսահ
ման։ կամ սահմանեալն
արտաքսէ՛ զանսահմանն։
Նոյն մեզ ոչք միաւորեալ
խոստովանիմք՝ կարի՛ դիւ
րինն է ընդունել։
այսինքն զինեակիցն հօր
միածինն որդի՝ նոյնն
եղև՝ իզաւրակէ՛ դաւթի։
*Ո ուրուինակ որպէս
թէ մարդ ոչ ծնեալ՝ ի
մօրէ, կետոյ ծնանիցի և
յաւրանէն, այլ արդ
որպէս ոչ ծնեալն ինչ
զանազանի, և ոչ ծնօղն
և կամ տեղին, այնպէս
բանձր օրինակաւ տես
ցես և՝ի վերայ քէ։ *Եւ

բնութենէն։ այնպէս և
միաւորութենն. քէ զի
բնութէ որդին այ՛ երկն
բնութէ որդի մարդոյ։
*Երկո՛ղ ինչ հնարեն և իրն
հաւասարեն. վասն հակա
դարձին։ այնպէս և հա
ւասարն այ հաւասար
մեզ եղև. և անդրադար
ձեալ. զի որպէս աճէ
առօղն, նմանապէս և ա
ռեալն։ *Ընդորդ՝ զի
նախ՝ սահմանն է և ապա
կրն։ այնով և խորհուրդ
մարդեղութենն յառաջէ
քան զյաւիտեանս. որ
էր սահմանեալ ՚ի կատա
հօր ծածուկ խորհրդով
և յետոյ երեւեալ դուր
ծոյ։ ըստ այնմ, իբրև
եկն լրումն ժամանակին՝
առաքեաց աճ զորդին։
*Ինքեորդ՝ կրն ըստ
սահմանին առնու զվախ
ճանն, այնպէս և բոլոր
տնօրէնութենն բանին
ըստ կամացն հօրէր։
*Ո՛ւրինքն գործքն և
կերպն։ ըստայնմ, որդի մր

*Ամբընթաց միտ՝ զտե
սօղն ասէ։ Եւխնաստուն՝
զժողովօղն, և զպահօղն։
*Բան։ Ո՚նբնաստղծոյնն
ասեմք առեալ։ *Լ՚ուր
եաստանալն քան զհրեշ
տակս՝ ոչ թէ չէութենէն
փոփոխելոյն, այլ՝ իմար
միոն միաւորելոյն։
*Նո՚ւ տես զի ասէ չեա
միաւորութեանն ոչէ
պարտ զաճականին որոշել
՝ի մարմնոյն. և ոչ զմարդ
կայինան չայն, զինչ և ի
ցէ։ Ո՚չխինքն չորժամ
լսես՝ լուս, կամ միաճին,
մարմնոյն պարտիս իմա
նալ։ և թէ մարդ, կամ
չարչարեալ, բանիւն
միաւորեալ։
*Բան։ Ծո՚ղ ոմ արդեօք
լոյծ Ց՚ն։ *Լ՚ծ։ Ա՚յսպէս
ցուցանս այս նմանէ առա
նոյն. որ ասաց թէ զոմ
ծնաւ կոյսն։ *Ո՚ր չեչ
միտք բանին, զի թէ մի
ասէք ասեն, պարտէ զի
լինելիւիւամ մարդն կամ
բանն։ *Նո՚ւիրեալ թէ մարդն
Եմմ և

*Ի՚ ուրմուռնի

այս վճռոյնորիկ՝ զի՝ի միա
ւորեալ բանն ած ոչ փո
խեցաւ մարմինն. և ոչ այ
լոյ եղև մրմին։ այլ նոր
*Ո՚. Հոգին և զմարմինն
կրկին կերպիւ օրինակ
ասայ։ *Ա՚յսո՝ զի չերկուց
բնութեցէ միաւորեալ
մարդն. ասացեալ թէ
մարդ ասես քէ, կամ կոյ
չեալ, կամ այլ ինչ՝ ինչը
չաստիցն, զոյզ ածէն
մարդիցել։ *Նո՚ւկ թէ ած՝
կամ լոյս, կամ այլ ինչ
՝ի բարձրէդոյն կողմանց,
զնոյն մարդացեալ ածն
նշանակեն։
*Տե՚ւէ փառք նո՚ր գրա
գոյնէ քան զամ հից. զի
բնութիւն ունի և մերոյն
ջենաւորութիւն։ *Նո՚ւկ այլ
ամ եղականքս յայլմէ՚նն
ըստացեալ. և երերբեմն
զի ոչ ունէին։
*Բան։ Ա՚ղբատք են յոյժ։
*Լ՚ծ։ *Ա՚ղբատչէ ասէ
մարդ և տկարքան զհր
րեշտակս։ զի կամ միա
ւոր կամ իմաստութ։

պէս յորժամ առաց, պօ
ղոս առաքել ոչ ՚ի մարդ
կանէ՛. ոչ եթէ առաս
նօր ՚ի մարդոյն զինքն
ընդ՛ունի հեռացոյց։
*Քան։ Ո՛չ ևս նոյնպէս
գիտեմք։ *Լճ։ Ո՛ա
ռաջին երեքումն առն
խոնարհութեամբ և չար
չարանօք մարդկան. իսկ
զերկրորդն փառօք հօր
և հրեշտակաց սրբոց։
*Ո՛ւարձեալ, յորժամ
տեսանեմք աչօք՝ զմար
միննտեսանեմք. իսկ ՚ի
հաւատն ՚ինա՛ ոչ տես
մարմին գտանեմք զնա։
այլ աճ մարմնացեալ։
*Քան։ Ո՛ անուն նորա
ընդ՛ուր։ *Լճ։ Ո՛չ վասն
այնորիկ՝ նոր՝ զի հրեշ
տակն ասաց, զի և Յով
հաննու ասաց հրեշտ
տակն. և քաղմաց իսկ։
և ոչ թէ փրկիչն անուն
նորէ. զի և յետս և դա
րիթէ փրկիչ կոչեցան։
*Ո՛ւր այն է զի նորին
իրն. այսինքն աճ և մեր

և քանանէ՝ քա՛ ուրեմն լի
նի երկու քա՛ և ոչ մի։
*Ո՛ստոյ ասէ՝ քանասայս
քառերեսի՛ է, զի ընդէմ է
ոչ գրոց։ և զիաստուածս
զի ընդդէմ տնօրինու
թեանն է։
*Նո՛ւ տե՛ս՝ զինքեան քանն
աճ և մարդկութիւննէ
միաւորեալ. ապաուրեմն
նոյն քան միաւորեալ էր
նուիքէն որդի՛ է այևհա
հասար հօր։ և նոյնն մերդ
կուիքէն փոքր քան ըզ
հայր և հաւասար մեզ։
*Ո՛ստոց և զայս թէ՝ ՚ի
միաւորութիւնն յորժամ
մարդն յիշի և աճինլսի,
նմթէ աճն յիշի և մերդն
լսի, ոչ ինչ վնասի միա
հորութիւն։ *Նո՛ւ երբէք
ասացոյց եթէ նեանքն
ձեր ծաճկեալեն ընդքին
առ աճ. ոչ թէ յաճսուքն
հեռացոյց։ *Նո՛ւ կամ յա
ղթական քան. զի թէ
պէս մարմնով առ հայր
ել, աճսուքէն ՚ի միջնէ
ոչ հեռացաւ։ *Ո՛ւմանա

պատկառեալ։ *լԸ։ Ա՛յ՝ ինքն ածուխ թեամբն։ կամ վերնոց փառաբա նութեամբն։

*բան։ Աբրանելի բազմու թեն։ *լԸ։ Ը. բազմու թին յիշէ՛, զի ամենե քեան փառաբանեն զնո մեր։ և ոչ որպէս յերկ րիս ունին՝ ցեալ և այլք ոչ։

*բան։ Աբրանալ։ *լԸ։ Արեք կարդէ ուրացու թեանն զոր առ յիշէ։ կամ բանիւ ուրանան. կամ գործով չեռա նան. և կամ անօրէն մը ռաք մոլորին՝ ի հատա տալոյն։

*բան։ Ածուխէր և նոյ տակաւին։ *լԸ։ Ած ուխէր զի խորհուրդն յազգաց և յազանց. ըս տեառն որ ասէ, ծածկե ցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց։ *Աղեպե տամ լուսափայլուխ կար գաւ՝ ի ձեռն նոյ իջանե ան մեզ ըստ մեծին Պա ւղ

ծընեալն՝ նորէր և կո ջուածն ըստիրին. որ է քա։ *Աարձեալ նորէ, զի հայր սահմանեաց կամ կուշեաց անուն. զի օրէն է հօրն կոչել զանուն որդւոյն. որպէս Ը. ա քարեայ զՅովհաննուն։ *Աարձեալ, նոր անե նիմք մեք քրիստոնեայք գալստեամբն քի։ որ դէպ ըստ մեզ թե ևընորհօք հնձոցեալ քս միջնորդութեամբ նո։ *Տես և՝ի մեծ առ զան ձառ միաւորութին. զի մարդկութին քի՝ միա ծին և լոյս և՝որ փառաց է, և այլն որ ինչ ածա վայելուչքն են։ նոյն և բանին ասին մարդկա վայելուչքն։

*բան։ Աւերք քան զփոփո խուածն։ *լԸ։ Ընդդէմ նեաստուի՛է, որ ուրանայ ըզ միաւորութին վանո փոփոխմանն։ Յիւերկ ասէ՛, զի անեղէն։ *բան։ Ա՛երնօք փառօք

Ի Ա՛ստուծոյ։

*Ո՞չինէ որով յիմարիմք մտօք, և ըզ փառս արար էին արարածոց տամք։ *Տես և՛ի միտս առ զբան ժանտոյժին աղանդ։ *Քան, Ո՞չնչնարին և դիւժ է արամաբրել։ *Լճ։ Ոան էրս պատուճառի մեծ է մոլորութի՛ հերձ ուածոցդ քան զհեթա նոսացն։ *Նախ՝ զի նոքա անդիտութի՛ կուապաշտեցան. և սոքա դիտութի՛ անբարշտին։ *Նոքա ըստ՝ զի նոքա յաճախապաշտութի՛ դարձան. և սոցա չէ հնար։ *Նոքա ըստ՝ զի նոցա պատճառ երբէ՛ իւ՛ սատանայ. իսկ սոցա բանին մարդեղութի՛ն։ *Ոչըստ՝ զի նոքա հե թանոսք միայն էին մոլորեալք. իսկ սոքա և ըզ հրեշտակս ևս մեզ դա տեն։

*Քան։ Ոանուցեալ է ղէք։ *Լճ։ Ո՞յսինքն ոչ դուք զայճ ծանեաք, նոյնպէս և այժ զձեզ ծա ՚ի՛ ձա՛ ու նեաւ։

Ի Ա՛ստուծոյ։

*Ո՞չինէ որով յիմարիմք մտօք, և ըզ փառս արար էին արարածոց տամք։ *Տես և՛ի միտս առ զբան ժանտոյժին աղանդ։ *Քան, Ո՞չնչնարին և դիւժ է արամաբրել։ *Լճ։ Ոան էրս պատուճառի մեծ է մոլորութի՛ հերձ ուածոցդ քան զհեթանոսացն։ *Նախ՝ զի նոքա անդիտութի՛ կուապաշտեցան. և սոքա դիտութի՛ անբարշտին։ *Նոքա ըստ՝ զի նոքա յաճախապաշտութի՛ դարձան. և սոցա չէ հնար։ *Նոքա ըստ՝ զի նոցա պատճառ երբէ՛ իւ՛ սատանայ. իսկ սոցա բանին մարդեղութի՛ն։ *Ոչըստ՝ զի նոքա հեթանոսք միայն էին մոլորեալք. իսկ սոքա և ըզ հրեշտակս ևս մեզ դատեն։

*Քան։ Ոանուցեալ է ղէք։ *Լճ։ Ո՞յսինքն ոչ դուք զայճ ծանեաք, նոյնպէս և այժ զձեզ ծա ՚ի՛ ձա՛ ու նեաւ։

Ի Ա՛ստուծոյ։

*Ո՞չինէ որով յիմարիմք մտօք, և ըզ փառս արար էին արարածոց տամք։ *Տես և՛ի միտս առ զբան ժանտոյժին աղանդ։ *Քան, Ո՞չնչնարին և դիւժ է արամաբրել։ *Լճ։ Ոան էրս պատուճառի մեծ է մոլորութի՛ հերձ ուածոցդ քան զհեթանոսացն։ *Նախ՝ զի նոքա անդիտութի՛ կուապաշտեցան. և սոքա դիտութի՛ անբարշտին։ *Նոքա ըստ՝ զի նոքա յաճախապաշտութի՛ դարձան. և սոցա չէ հնար։ *Նոքա ըստ՝ զի նոցա պատճառ երբէ՛ իւ՛ սատանայ. իսկ սոցա բանին մարդեղութի՛ն։ *Ոչըստ՝ զի նոքա հեթանոսք միայն էին մոլորեալք. իսկ սոքա և ըզ հրեշտակս ևս մեզ դատեն։

*Քան։ Ոանուցեալ է ղէք։ *Լճ։ Ո՞յսինքն ոչ դուք զայճ ծանեաք, նոյնպէս և այժ զձեզ ծա ՚ի՛ ձա՛ ու նեաւ։

Ի Ա՛ստուծոյ։

*Ո՞չինէ որով յիմարիմք մտօք, և ըզ փառս արար էին արարածոց տամք։ *Տես և՛ի միտս առ զբան ժանտոյժին աղանդ։ *Քան, Ո՞չնչնարին և դիւժ է արամաբրել։ *Լճ։ Ոան էրս պատուճառի մեծ է մոլորութի՛ հերձ ուածոցդ քան զհեթանոսացն։ *Նախ՝ զի նոքա անդիտութի՛ կուապաշտեցան. և սոքա դիտութի՛ անբարշտին։ *Նոքա ըստ՝ զի նոքա յաճախապաշտութի՛ դարձան. և սոցա չէ հնար։ *Նոքա ըստ՝ զի նոցա պատճառ երբէ՛ իւ՛ սատանայ. իսկ սոցա բանին մարդեղութի՛ն։ *Ոչըստ՝ զի նոքա հեթանոսք միայն էին մոլորեալք. իսկ սոքա և ըզ հրեշտակս ևս մեզ դատեն։

*Քան։ Ոանուցեալ է ղէք։ *Լճ։ Ո՞յսինքն ոչ դուք զայճ ծանեաք, նոյնպէս և այժ զձեզ ծա ՚ի՛ ձա՛ ու նեաւ։

*Ի Ա՛ստուծոյ։

ոնիսեայ՝ այլ մարդկու թի՛ քանին արտքո՛յկ ըր նուիթե։ վա՛յ ի հոգւոյն ներգործի և հոգւով յայտնի։

*Քան։ Ոարիմ մուծցէ։ *Լճ։ Ոուծանել զայն ա՛ սէ որ մեծ մասն եղև ՚ին։ արտաքո՛յկ անելու թեամբն։ յարտարաճս ՚ի ներքս եմուտ լինելու թեամբն։

*Քան։ Ոան զի զառան ցանք են այս և պատրանք մոլորութե։ *Լճ։ Ո՞ յսինքն յիմարութիւն խաբէութի՛ և անբարշտութիւն։ *Ոաջինն է մըտացն. երկրորդն զդայարանացն. երրորդն հաճոյացն։ *Ոարձեալ առաջինն է յինքենէ՛. երկրորդն յայլմէ՛. երրորդն յայլմէ՛ և յինքենէ՛։ զի ւամառ հեռեւի մեզ խարհրդաւիցն և զոր ծաւիցն լինել կուապաշտութիւն յորժամ մարդոյն միայն երկիւղածանեմք։

Ի Ա՛ստուծոյ։

ոնիսեայ՝ այլ մարդկու թի՛ քանին արտքո՛յկ ըր նուիթե։ վա՛յ ի հոգւոյն ներգործի և հոգւով յայտնի։

*Քան։ Ոարիմ մուծցէ։ *Լճ։ Ոուծանել զայն ա՛ սէ որ մեծ մասն եղև ՚ին։ արտաքո՛յկ անելու թեամբն։ յարտարաճս ՚ի ներքս եմուտ լինելու թեամբն։

*Քան։ Ոան զի զառան ցանք են այս և պատրանք մոլորութե։ *Լճ։ Ո՞ յսինքն յիմարութիւն խաբէութի՛ և անբարշտութիւն։ *Ոաջինն է մըտացն. երկրորդն զդայարանացն. երրորդն հաճոյացն։ *Ոարձեալ առաջինն է յինքենէ՛. երկրորդն յայլմէ՛. երրորդն յայլմէ՛ և յինքենէ՛։ զի ւամառ հեռեւի մեզ խարհրդաւիցն և զոր ծաւիցն լինել կուապաշտութիւն յորժամ մարդոյն միայն երկիւղածանեմք։

Ի Ա՛ստուծոյ։

ոնիսեայ՝ այլ մարդկու թի՛ քանին արտքո՛յկ ըր նուիթե։ վա՛յ ի հոգւոյն ներգործի և հոգւով յայտնի։

*Քան։ Ոարիմ մուծցէ։ *Լճ։ Ոուծանել զայն ա՛ սէ որ մեծ մասն եղև ՚ին։ արտաքո՛յկ անելու թեամբն։ յարտարաճս ՚ի ներքս եմուտ լինելու թեամբն։

*Քան։ Ոան զի զառան ցանք են այս և պատրանք մոլորութե։ *Լճ։ Ո՞ յսինքն յիմարութիւն խաբէութի՛ և անբարշտութիւն։ *Ոաջինն է մըտացն. երկրորդն զդայարանացն. երրորդն հաճոյացն։ *Ոարձեալ առաջինն է յինքենէ՛. երկրորդն յայլմէ՛. երրորդն յայլմէ՛ և յինքենէ՛։ զի ւամառ հեռեւի մեզ խարհրդաւիցն և զոր ծաւիցն լինել կուապաշտութիւն յորժամ մարդոյն միայն երկիւղածանեմք։

ձեռնարկէ՛ բաժանօղն
եւաստէ, թէ երկրպագու
թինն մերկուսեն վայելէ՛
ապա՛ղէնա երկրպագելն։
*Ո՛ւր պատասխանէ՛ սքա
եւաստէ թէ՝ ամենեւիմբ մի՛
բաժաներ զբանն Աստո
ծոյն. ոչ երկրպագելն
եւ ոչ երկրպագելն։ ոչ
Ի փառաւորելն եւ ոչ Ի
փառս առնուլն։ *Նմ
յամ տնօրէնուհեան, թէ
Ինչ ընծայասացոյնան եւ թէ
Ի բարձրդոյնան՝ մի իմա
նայք ասէ միաւորութեն։
*քան։ Պօղ եւանճանէլ։
*լճ։ Ո՛ւյինքն իրն բո
լորն ածէ եւ բոլորն մարդ
ացնպէս եւանճանի ածէ
եմարդ, ստուգապէս Ի
յինքն բերեալ։
*Նանն եւ մարմինն միա
ւորեալ մի ածէ. եւ Ի միա
ւորեալն հասեատս մեր
եւ միաւորութեան։
*քան։ Ո՞ր ինչ եցէ դէմ
Ինոմ հաւատոյն քան։
*լճ։ Ինդ բաժանօղն
հարցանէ թէ Պօղոս ըզ
էձժէ հա

*Ի ուսմունէ

նեաւ։ *Նմամ թէ նա՛ա
րար զձեր ծանուցուածն։
*Տեա՛ զի բնութեէ քա
ւծ եւոչ միայն կոչմամբ.
զի բնութեէ ասէ զբանին
միաւորութեանն, եւ ոչ
սոսկ անձամբ։ *Ա՛ռնէ
է ասէ ըզսոսկ մարդկու
թեանն կարծես Ի բաց
բառնալ Ի միաւորութենէ։
*քան։ Նմ ոչ էինչէր որ
արդեւսյր։ *լճ։ Ա՛յս
ինքն Մրմինն եւկիրքն որք
տեսանին՝ էլինին մեզ
արդեւք թէ սոսկ մարդ
է քա՛. վա՛ զի միաւորու
թենն ցուցանէ՛ թէ ածէ
բնութեամբ։
*քան։ Ա՛յլ յաղթեալ յա
ղէտ։ *լճ։ Ա՛ռ լաւ ձրգի
յարեգակնէ՛ յաղթել։
*քան։ Ա՛մբաղձ պահի։
*լճ։ Ա՛յսինքն ոչ մա
սամբ՝ այլ բոլոր ածայնին
փառքն պատճի։ ոչ ա
շակերտքն միաւորեն
երկնրպագին եւ զբոլորն
դատանեցին որպէս այս։
*Յետայսմանէ յայլ խմն

րութիւն են։ *Ոմանք պէտ
ման՝ քաշութիւնն նկա
տեն. ոպ այն, որ հաւա
տայ յիս՝ ուչ հաւատայ յիս։
ետ՝ ոմանք՝ ի մարդկութի՛ն.
ոպ ասելն՝ ի ծնանե՛լ կուրին։
*բան. Աչքինչքիւ։ *ի՛ն։
Աչքինչքին երկեսայինն.
և առնելն զերեսս հա
հատութիւնն։
*բան։ Նատման և տարբե
րութե։ *լծ։ Ա. յոհնքն
անհատե դիմաւ, և ան
տարբերն բնութե։
*բան։ Ո՞պ արձենըսէր։
*լծ։ Ա. յոհնքն զի անտես
ն ածային բնութի՛ն. և՝ ի
տեսանելին անց հաւատալ։
*բան։ Ինչ՞մ յաւէտ. և
այլն։ *լծ։ Ա. յոհնքն ըն
դ՞ր ուչ առեալ ատե թե
այլոմն էր ածութի՛ն որ
զբժշկութի՛ն գործեաց.
պարտէր զնա տալ մըտա
ծել, և ուչ զտեսանելին։
*բան։ Ա՛ինչ՝ ի վե՛ր։
*լծ։ Այնպէս և մեք ա
ս ըզմարմինն միայն տե
սանելով՝ ասեմք զմարդ

Հաւատան՝ ի միոնն ասաց.
դութ որք յերկուս բա
ժանէք՝ թէ կամիք ըստ
Պօղոսի ուղղակի խոր
հիլ և միայն՝ ի բանն հա
ւատայք՝ հրէաբարե. և
ուչ մարդացեալ խոստովա
նիք։ և թէ՝ ի մարդն
միայն, և ուչ զայն Թողից
ասել. զի ուչ էր մարդն այր
զաբար ոպ զմեզ. և ուչ է
հաւատալ՝ ի մարդն բա
ժան՝ ի բանէն։ Ան յայտ
է՝ ի վկայութենէդ. զի
Պօղոս՝ ի դէմն քի ասէ.
որ ցուցանէ՛ զմիաւորու
թիւնն։ ապա յայտ թէ
միայն՝ ի բանն հաւատալ
ուչ է։ *Ան՝ ինքն ասէն ա
ս, որ ետես զնս՝ ետես
զհայր։ այլ նէ զմարմինն
տեսանէին. և մարմինն
ուչ էր նկատելի էութեն
հօր։ ապա յայտ թէ և
միայն՝ ի մարմինն չէ հա
ւատ։ *Ա՛պատուեցին միւ
հաւատ՝ի միաւորուե՛ն ան
մերոյ, որ՛ քան եւ այլ
ամ վկայութիւք վե՛ր միաւո

ԼԻ. *Ա՛ստուած։
ընտեանից պարտեզն ետաց
մեզ. ըստայնմ, որ հաճա
տայ յորդի՝ ընդունի զմ
կեանան յաւիտենից։
*բան։ *Ո՛վ փառաւորն շը
նորհ. և այլն։ *լծ։ Փա
ռաւոր շնորհն՝ի հօրէ ե.
կեղեցանապարծելն յոր
դւոյ. և հաղորդուին
՝ի հոգւոյն սրբոյ։
*Վարձեալ, շնորհէ որ
ձրի՝ պարգեւէ մկիրտե
լոցն. այսինքն կամ զոր
դեդրութին, կամ զոր
պօղոս թրծէ, ուսեաւ՝ի
հոգւոյն քան իմաստու
թե. և այլն։ *Նո՛ւ կեն
դանիրծելն, զի մեզքն
մեռանին, և մեք կենդա
նանամք։ *Ասկ և հաղոր
դութի, զի լինիմք ժա
ռանգակիցք քո. ի զի՝ի
պատկերն այ վերըստին
կերապանամք։
*բան։ Հոգւով սրբով և
հրով։ *լծ։ Ա. յայնքան
ոչ միայն՝ի վերնատունն
զի հրով երեւեցաւ հո
գին սուրբ, այլ և յիւ
ղձմէ քա

*Ի ուրբաթ
տեսաք. որ՝ի հոգւոյ և
՝ի մարմնոյ կատարեալ։
*բան։ *Նո՛ւ ոչ՝ի կատար
մարմնոյ։ *լծ։ Ասէ մի
մնոյ ընդանկութիւնն
ասէ։
*Նոյն։ Ասէ զի ոչ
յարուէ՛ և կիզէ՛ ճնաճ
ատրմեր։
*Պաո՛ւլ ասէ՝ որ ոչինչ ա
սէ զի մեզ հնձուր և նո
ճննդեան ինչն լեցի պը
տուղ և անդրանիկ։ Ար
կրծէ՝ զի մի՛ լեցի պար
տաւոր ըսկըզբնականին
մեզաց։
*բան։ Նախատանն՝ինա։
*լծ։ Նախան նախ առ
նէ զմեզ որդիս այ. ըստ
այնմ, որք ընկալանն ըզ
նա՛ետ նոցայ իշխանութի
որդիս այ լինիլ։ և թէ՝
որոց հաւատացեն յա
նուն նորա, և այլն։
*Արկրծէ՝ արդարացու
ցանէ՛՝ի մեզաց. ըստայնմ,
մեք՝ի քէն հաւատացաք.
զի արդարացուք նովաւ։
*Արծրծէ՝ զկեանան յա

ԼԱ. *Ա՛ստն։
ծննդի հոգեւորապե՞ս քէ, որպէս՝ի մարմնաւորը ծնողէ՛։
*Երբեմն հօր հետեւեր ցուցեալ երեւի աստ հոգին, եւ երբեմն որդւոյ։
*բան։ Ի՛ւրէ՝ի հօրէն։
*ղ։ Ո՛ հոգին աստ որ՝ի հօրէ՛ ելանէ՝ որդւոյ աստ։ ոչ էակից եւ ըստ կից։ *Հո՛ս տես զհիւսուածոյն. զի ոչ նախ քան զմարմինն հոգին որդւոյն, եւ նուաճ քան խէր՝ ոչնպէս և՝ի մարմնանալն հոգին քէ. և նոյն հրճուալն քաշխի մէջ։ ըստ որում փչեաց՝ի յայդամ առանց մարմնոյ. և այժմ յառաքեալն փչէաց մարմնով։ ոչ մարմնով ընկալաւ զհոգին, նոյնպէս և մարմնով պարգեւէ՛ մեզ։
*բան։ Կենդանագործել աստ ըստ մեզ։ *ղ։ Որպէս աճուրդեամբն կեանք է և կենդանարար նմանապէս և մարմնովն

ՀԱՃԵ ընդ

*Լ։ ոճմանդ
րաքանչիւր միրեալ սըր էի հոգին, և կորընչէին մեղքն. որպէս հուր զարծաթն սրբէ՛ և ըզ ժանկն այրէ։
*բան։ Պատւական և պաշտօնեայ։ *ղ։ Ո՛եք ոչ ծառայ զտեառն կեր պարանս նկարեմք՝ի մըր կրօտեալն. և ոչ պաշտօնեայ զհոգին տամք նոցա։ *Ո՛չ նա՝ աճէ քնութիք յիւր կերպարան. և իւրով հոգւովն կերպարանէ՛ ըզվերածը նեալն։
*Յոյժ։ Ա՛ան ինքը զմը կրտեալ ծնողաց ծնել զաւական միրտեմք։
*Պատճառ։ Նախ՝ զի թէպէտ ծնօղքն սրբեալ են՝իսկզբնական մեղացն այլ զաւակն ցանկութիք ծնանի։ զորօրինակ սըր բեալ սերմն սերմանի, և ծնանի ծղօտոտն և պատենիւքն։ *Նորկրորդ՝ պարտէ զի իւրաքանչիւր մարդ առանձնապէս

թէ նոցա՝ իմ ասէ խաւսել և միաբանել. և ՚ի բազում վկայութեանց ցուցանէ։

*բան։ Ո՚ Հաւասարն նորա։ *լծ։ Ա՚ յայնքան նիկոդիմի։ զի որպէս նա՚ ի կրկին ծնունդն, նոյնպէս և նոքա՚ ի կերն դանապար մարմնին գայ թաւիղեցան։

*բան։ Ա՚ին յիւր բնութիւն։ *լծ։ Ա՚ յայնքան ՚ի բանին միաբանութիւն։ *բան։ Ասորհիմք զոր այրա՛ւ և ուղիղ։ *լծ։ Ա՚ յոհ ասէ պարտ և ուղիղ խոր խորդ վէ՛ր քի, զի սէ գերց Հաւանիցիմք ՚ինձեն նոցունց Հոգեկիրնցն։ *բան։ Ընութիւք և առանձնապէսնեն։ *լծ։ Ընութիւ՛ որպէս արա րիչ՝ աճ՝ և տու։ իսկ ան ձին՝ որպէս որդի՝ միա ճին ծնունդ, և այլն։ *Որ անհրմին և՚ի մար մնանալն կոչի։ *Տես՝ զի բնութեամբ ասէ զմի ա

ընդ մեզ՝ մարդ եղեալ։ ըստ այնմ թէ՝ որդի զոր կամի կենդանի առնէ։ *Ա՛ստ զմի ներդործու թիւնն ասէ. ոչ բնութիւ միաբոեալքեր ասէ՝ նման նապէս և գործով։ Ա՛ս տի յայտէ՚ի բազում վկայութեցդ, որք զմիու թիւ ցուցանեն։

*բան։ Ա՚ն միայն ընդու նելով զՀոգին սուրբ։ *լծ։ Ա՚ յայնքան ոչ միայն զՀոգին սուրբ առլով կենագործէ, այլ և մարդ ինամի։

*բան։ Ասամբառնալ զնա։ *լծ։ Ասամբառնին զքն Հրեայքն, և զՈրովհետ ըստ գրոյն Հաստատին քան զնա։

*Նոց յերկինից ասէ զմարմինն և ճշմարիտ և յայ և կենդանի։ զի որք Հերետիկեանն՝ լինին երկնայ ին և ոչ քաղցիկին, և ածք լինին և անմահ մը նան։ *Տես՝ զի զբնու թեանց առանձնաւորու

ՀԱՅՈՑ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ

*Ի ՍԿԶԲՆԱՒՈՐ

ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ։

*ԲԱՆ։ Ի ՍԿԶԲՆԱՒՈՐ ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ։ *ԼԶ։ Ի սկզբանէ ստեղծանել զերկինս եւ զերկիր։ Ոչ ասէ թէ ի սկզբանէ ստեղծաւ Աստուած զերկինս եւ զերկիր, զի ոչ էր ինչ յառաջ քան զնոսա։ Եւ ոչ ասէ թէ ստեղծանել զերկինս եւ զերկիր ի սկզբանէ, զի ոչ էր ինչ յառաջ քան զսկիզբն։ Եւ ոչ ասէ թէ ի սկզբանէ ստեղծանել զերկինս եւ զերկիր

կամ պատմել զանցեալն
և ձառել ըզներկայն։
*Ո՛ր ինչ օրինօք և ո՛չ օ-
րինօք բնութիւն այսինքն
զի կարգաւ և օրինօք կ
յաղագս. և ո՛չ օրինօք,
զի ո՛չ կ՚ըստեղծանէ։
*Օրինօք կը ժուժկա
լէին յարգանդս. և ո՛չ
օրինօք, զի տէրը յար
գանդս։ ըստ որում եր
կըպադեց յովհաննէս։
*Օրինօք կը ծնանիլն.
և ո՛չ օրինօք, զի կուսու
թիւնը։ նմանապէս և
զայլսն իմաստիս։
*Բան։ Ո՛ւմարտապէս կ
ուրդի ասէ։ *Ը։ Ո՛ւմար
տութիւն ըստ երից իմա
նի։ այսինքն երբեմն այն
որ ընդդէմ ստութեան բա
ժանի։ և երբեմն բնու
թիւն։ իսկ երբեմն միու
թեան։

Թարգմանիչ։

*Ո՛յսքան առ այս։

Էջ ժբ Ա՛ստ-

*Ի ստեղծանէ

նահից։ *Ը։ Ո՛յսինքն
մարտահից և քարշարա
կից լինին մեզ ընդդէմ
նեստորի։
*Բան։ Ի՛ մեռեալս ազատ։
*Ը։ Ո՛զատէր նա՛ ի մե
ռեալս, զի կենդանի՛ էր
ածութիւնն։
*Նո՛ւսեաւ զի նահանայ
էլ վարդապետ և թագա
ւոր զմի և զնոյնն ասաց.
ըստ որում ա՛ր կոչեցաւ.
զի տիրեաց մեզ և աղա
տեաց ի՛ ծառայութենէ
ա՛րանց չարաց. այսինքն
մահու և դի՛ւաց, և սա
տից հինանդութեանց.
*Ո՛յնէ ասէ գործ ուղ
ղափառ աշակերտաց, զի
զմիտան ի՛ճշմարտութի
վարժիցեն. և ա՛յլ գրոց
հետեւիցին. և յուղ
ղափառ վարդապետէ՛ ու
սանիցին։
*Բան։ Ո՛նպատուհմ. և
այլն։ *Ը։ Ո՛նպատուհմ
է մտաց զի ո՛չ կարէ պատ
մել և պարտունակել զնա.
և ո՛չ լեզու ձառել կարէ.

*Ա՛ստուած

*Ա՛ստուած ներեսուն եւ ուն երէց։

ԹԱՒՈՒԹԻՒՆ

աղերսանաց՝ է՛ վն տըրտմութեանց թագաւորին. գրեալ յետ ժողովոյն։ *Ը՛ն յորժամ ուզ եկն յոհան անախորժացի՝ ըզ գուշացուցին նմա չարա փառքն իւր թէ զըպար տութիւն եղև աքսորուին նեաոորի։ վնորոյ գրեաց զայս թուղթս, և եղոյց նմա զձշմարտութիւն, զի մի՛ տրտմեսցի։

*Բան։ Ա՛ճային և անմահ։

*Լճ։ Ա՛ռաքելոյն բանն է որ ասէ, ոյն որանց և թագաւորն թագաւո րաց։ որ միայն ունի զան մահութիւն բնակեալ ՚ի լոյս անմատոյց։

*Արիստաւսան յաւիտե՛ն դնէ աստ թագաւորու թեան այ։ *Ա՛ստ՝ զի ասէ

*Ա՛ստուած

ածային. որէ՛ անսկիզբն։ ըստ այնմ՝ աճ թագաւո՛ր մեր յառաջքան զյաւի՛ տեանս։ *Արկրորդ՝ ան մահ. որէ՛ անվախճան։ ըստորում թագաւորու թիւն նո՛ր ոչ գոյ վախճան։ *Արիւր՝ բոլորիցս իշխե ցողն. ըստայնմ, որ թա գաւոր երկնի և երկրի։ իսկ երկրաւո՛ր թագա ւորք ընդդէմ այսմ, յայլմէ ունին, և այլում թողուն, և մանաւանդ՝ տիրեն։ *Ցորրորդ՝ զի անմատոյց լոյսն է բնա կութիւն. ըստորում պա տուհասաւորի։ *Հինգ երորդ՝ զի աթոռ ունի զվերինն ըստ Յովհաննու տեսլեանն որ ասէ, տե սի զտէր յաթոռ բարձ րութեանէ և վերացելոյ։ պահպանք թագաւորի։ *Վեց երորդ՝ պետք և տէրութիւնք են ըստայսմ հոգին. զի թագաւո՛ր թագաւորացն է, ոչ կայսրն։ և նոյն սերոբէքն. այս էհաւթ ինքն

կինքեղն ձեռայծն է. ՚ի քը
սակի՝ ժողովուրթինէ։ ոչ
յայլ ուր ասի, այս ամ
կինքեալ պահի՛ ՚ի գանձի
լմուտ։ իսկ նշանակեղն
տեսուեցնէ։ *Լ՚ն տեմ՝
զի կընքեր ըզկամաճ՛որ
մեղան, որէ անօրէնուի՝
և նշանակեր զակամայն։
զինն մուռանալ Հայցէ,
և զինան մաքրել։
*բան։ Պարտ՛որի։ *լճ։
Պարտ և հարկ՛ըն է ասէ
այ ողորմին։ ուստի յոր
ժամ ողորմի վըճարէ՛
զայն։ իսկ ՚ի չողորմին
պարտաւ՛որ մնայ։
*բան։ Ը նորհեսցէ զան
կիշաչարութինն։ *լճ։
՚Ի չողորմ երեւի՛ ան կիշա
չարութինն այ։ *Ա՛ախ՝
զի նա քնութիւն ունի զո
ղորմին։ այլ արեգակն
զլուսաւ՛որեցն։ *Ա՛րդ
զի մեք քնութիւն ունինք
զմեղանչելն։ զի թէ ան
սխալ ունէաք զքնութիւն
այլ հրեշտակքն յիրաւ՛ի
էր ձշդիւ դատելն։

ինքն զոր ետեսան եսայի։
*Ա՛օթն երորդ՝ զի ամ
արարածք երկինչին և դո
ղան ՚ինմանէ։ որպէս ա
միկք ՚ի թափա՛որէ՛։
*Ութերորդ՝ զի այնպէս
ունի ըզփառան, որպէս
երդէին և ասէին, լի՛են
երկինք և երկիր փառաք
քով։ *Ինն երորդ՝ զի
կատարեալ մեծութիւն։
*Տասներորդ՝ զի գերու
նակէ էութիւն։ *Ա՛ետա
սան երորդ՝ զի հզօրէ զօ
րութիւն։ *Երկոտասան
երորդ՝ զի սուգ հանա
սար քաղցրէ և հեզ գը
թութեամբ։
*բան։ Ի՛մեծահաճոյն
յոր։ *լճ։ Ի՛մեծա
ճոյէր յոր, այսինքն ՚ի
մեծութենէ և յատկա
թենէ. յատուկ՚ութենէ և՚ի
հիւանդութենէ. ՚ի կենս
և յետ մահու. և յայլն
ամենայնիւ հաճոյ գտա
ւայ։
*բան։ Ա՛ռաջուն։
*լճ Ա՛ռանալն մտացնէ

առըտանէ՛թ՛ին։ *Ա՛ն պէ պիտի՛էր ինձ և հարկա ւոր՝ ղև ճնաղանդիցիմ իշխանութեդ ձերում։ *Ա՛. յ զանց առնելն չէր ըստ կամաց մերոց, այլ առել զշմարիտն թէ՛ւ՛ յանդգնեցայ, կամ զբա՛ւ հարուածս եղէ, կամ ան փոյթ արարի։ այսէ յոյժ վայելուչ. զի ինձ մեղան էրն և ձեզ ինաս է։ յոր ժամսէք թէ յանդուգն է և չարակամ։ *Ա՛ե՛ր կէա՛յ ասէ արժանապէս հակառակիլ ձերում խըռովութեանդ։ *Ա՛ե՛ ղինքն երես դընէ, և ըն դառնէ՛ զթագաւո՛րն։ և օրինակ տայ զօրինա պահն յիսրայէլէ՛. որ չ ասէ թէ մեղայ։

*Բան։ Վ՛ոխել և ուղ ղակի։ *Լ՛։ Ո՛. առաջին թուղթն զոր գրեաց առ թագաւո՛րն վասն ուղ ղափառ հաւատոյ. և առ թագուհին եւ՛դոկիա. և առ քորան արկադիա

Էջ լ՛ա և մա

*Ա՛րըտրէ՛ զի զարմանա լի փառս ունիցի յոզոր միւն մեզ։ *Ա՛որըտրէ՛ զի անբիծ ամենևին և ան արատ և անմեղ։ *Ա՛ատի պարտ է և ան յիշաչար լի նել և ողորմիլ մեզ։

*Բան։ Ն՛եղ և հանդարտ խոհեմութի՛ւն։ *Լ՛։ Ն՛ե զութի՛ւն՝ իբ՛ան՛նէ. հան դարտութի՛ւն՝ իդ՛ործն. և խոհեմութի՛ւն՝ իմիտան։ *Ուակ այլք առնուն յե րիս մասունս հոգւոյն։

*Բան։ Վ՛ճռապիր։ *Լ՛։ Ո՛. յսինքն պատկեր հնոմ մանութի՛ւն էք ասէ ա՛յ յերկրի իշխանութ՛ի՛ւն, և գործով։ *Ո՛. ի սա՛ւ արե դակն զկոյս և զՋերմա թի՛ւն իւր հանդարտու թի՛ւ ըսփռէ, զի մի՛ վնաս եացէ, նմանապա և դուք ասէ։

*Բան։ Ա՛. յանի՛կ և ես դի մեցի։ *Լ՛։ Ց՛այս պատ ճառս ասէ և ես գրեցի՝ զի հանդարտեացի խռո վութի՛ւ ձեր. և քարձցի

ղի լինի։ *Առկրտրդ՝ զի արթուն լինի։ *Առրտրդ զի շուրջ զսահմանսն հայի։ *Ընրտրդ՝ զի ազդե՛։ *Ընպիտիքն մեծ պահիւ ընկալցին։ *Ընպա եթէ ննջեցէ, և քաղաքացիքն կրկեցեն ինչ՝ ի հեծեծելոցն. այսինքն ա՛ն՝ար կամ գերութիւն, այն ժամ դէտն յիւր գլուխն ըզվերջին պատիժն կրկեցէ. որէ մանն։ *Ընմանապես դէտքեն ասէ և քահանայք կացուցեալ ի վերայ ժողովրդեանն։ *Ա՛ յանդրոյ պիտոյէ՝ Ա՛ախ՝ զի ելցեն ի լեառն առաքինութե։ Ա՛ռէդ՝ զի մօտ արթուն լինիցին. Ա՛տդ՝ զի շուրջ յամ կողմն հայիցեն։ զի մի՛ հրջճ կմտուրացուի կամ մեղք մտցեն ի ժողովրդեն։ *Ընրտրդ՝ զի բանի՛ քարոզիցեն հանապազ։ *Ա՛յլ արդ՝ պատերազմ է ասէ ոչ՝ ի վէր քան զմեզ միոյ մրդոյ, եթէ այլ

*Լուծմունք

և մարինա։ *Ո՛այս ա՛սէ ուղիղ գործեցի. որ զանբարեշատութիւն նեստորի ծանուցի ձեզ։ *Ա՛յ թէ զի ամբոխուցն արկից ձեզ, այլ զի զխոտորարն և զերկպառակն առաքեցից. և զգուշութեամբ հաստատեցից՝ ի հաւատս որ ի Ցե՛սու։

Ցե՛սու։

*Կամիմ ասէ ըզխոտորարն հանել՝ ի ձէնջ։ *Ո՛ւր՝ ըզպատիժ մեղացն ասէ. որպէս սովկամ մահ։ ըստայնմ՝ ըզսուր իւր սրեալէ և զաղեղն իւր լարեալ։ *Ո՛ակ փողէ բանիւ քարոզելն, կամ՝ ի թղթի գրելն։ *Ո՛արքերոնորէ անմիա՛ է՝ հեծեծանն այլազգի։ *Ո՛ն այն ունէին ասէ իշխանքն գալ թլշնատեաց՝ ի վէր քաղաքի՝ դէտ կացուցանեն։ *Ո՛ր դի տին յատկութիւնէ ըստ։ *Ո՛ախ՝ զի՝ ի բարձր տե

պետքէին, եւայնէ նոցա հոգ. եւկ դու զդերա գոյնն պակեցար. որէ թագաւորութինն, վայ քո հեղութիւդ առաւել է քան զնոյ փառասիրութինն՝ որ՛ քարոզութիւն հաւատոյն։ *Արձկն նիք ընդդէմ արիոսի եւմակեդոնի, որք յայտնապէս էին հերձուածք։ *Նակ դու ընդդէմ նեստորի, որ ծածկեալէր։ վայ դու զվեհադոյնն ընկալար պատկ ընտրութեանդ քոյ։ *Նոխտեմք առէ զի գոյ՝ իքեզ անշարժ հաւատ, եհաստատ սէր՝ ի Քրս։ այլ վասնորիկ դրեցի՝ զի արժանի լինիցին եւ այլքն, որք յաւմեկեղեցիս, եւ որք՝ ի յետինժամ մանակս իցեն։

*Նո՛ւ այս է պատճառք են գրելոյ։ *Նախ՝ վասն հեռաւորից տեղեաց։ *Նորկ տրտղ՝ որոց յետոյ եկեն ժամանակաւ։ *Ա՛յլ իմ ազդեցուցիչ փոյթ քո

*Լ՝ ուցմունք այլ պատերազմէ նեստո րի՝ ի վերայ Քրի։ *Քո։ Ներատան։ *Լճ, Նրատան՝ զիսոհեմուին եզհաւատասէ։ *Նստ զերկիս մտաւնա հոգւոյն ասէ։ *Նեղի շարնե՛ուր հասանէ՝ խոց ածէ։ *Քան։ Նրմատ ուներով ատուքե։ *Լճ։ Նրմատ եհինն բանին սուտն էր, եոչ նը գիրք։ *Նո՛ր սը տախտան որդի սատնայիէ։ բանարկուն նեստոր էր։ *Նայլ քո սիրտդ ասէ՝ այսինքն հոգիդ անշարժ էր ի վերայ ուղիղ հաւատոյն եհաստատ ի սէրն Քրի։ *Նո՛ւ յայտ երկից։ *Նա՛խ՝ զի ես վը կայեմ։ *Նորկրորդ՝ այն գործն վկայէ՝ որ հրամայեցեր ժողով առնել եզձշմարիտն հաստատել։ *Նորրորդ՝ երկար ժամանակն ի յառաջինն հայրա պետացն. որ հաւատով ոսո՛խ եղեր նոցա։ *Նո՛ւ ա

*Ա՛ստուած՝ որ ամենայն ըզբաժան անմեղս ապրեցուցանէր. այնպէս և ամենայն հերձուածողս։

* Բան։ Կամիլ յաճախել։ *Լծ։ Արտեսս իւրում՝ զվէմն ձգեաւ՝ և նա պատասխանի։

*Ա՛ջ ոգիքդ ասէ որ զաճ քաղցրացուցանէր։ վա՛յ ի խնդիր եղ մեզ մոլորեցոյց բանն աճ, և եղոյց զինքն մարմնոյն։ և իւր միաձուլութիւնն հպեցոյց զմեզ առ աճ, և արդարացոյց ի մեզ։

*Ե՛ղիազար՝ Հաբ՛ատանէ։ և Ճանապարհ արդարութեան մկրտութիւնն տուրբ, որ՛ ի Յարդացեալն։ *Նա՛ եղեալ զքակէր զայս։ զի տակաւ մարդ ասէր զքո։ վասնորոյ անկեալ ի յոտ սոյն որ առ աճ։

Ն՛ահարեաս՝ անկրպնէ։ *Օ՛ ինակից՝ մեր ճշմարիտ դաւանութեամբ ի սէր Հոգւոյն։ և այն յորդորէ զմեզ։

*Բան։ Օ՛ մարդկայնոցս էճմիծ իրաց

*Ա՛ստուած՝ որ ամենայն ըզբաժան անմեղս ապրեցուցանէր։ այնպէս և ամենայն հերձուածողս։

* Բան։ Կամիլ յաճախել։ *Լծ։ Արտեսս իւրում՝ զվէմն ձգեաւ՝ և նա պատասխանի։

*Ա՛ջ ոգիքդ ասէ որ զաճ քաղցրացուցանէր։ վա՛յ ի խնդիր եղ մեզ մոլորեցոյց բանն աճ, և եղոյց զինքն մարմնոյն։ և իւր միաձուլութիւնն հպեցոյց զմեզ առ աճ, և արդարացոյց ի մեզ։

*Ե՛ղիազար՝ Հաբ՛ատանէ։ և Ճանապարհ արդարութեան մկրտութիւնն տուրբ, որ՛ ի Յարդացեալն։ *Նա՛ եղեալ զքակէր զայս։ զի տակաւ մարդ ասէր զքո։ վասնորոյ անկեալ ի յոտ սոյն որ առ աճ։

Ն՛ահարեաս՝ անկրպնէ։ *Օ՛ ինակից՝ մեր ճշմարիտ դաւանութեամբ ի սէր Հոգւոյն։ և այն յորդորէ զմեզ։

*Բան։ Օ՛ մարդկայնոցս էճմիծ իրաց

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

*Ա՛ստուած՝ ճշմարտութիւնէ։ և որ կարծեն զդուշութիւն։

*Բան։ Իմաւորութեաց։ *Լծ։ Իմաւոր՝ շուանքն են կամ զինուորքն։ զի այդ ինքն զարիւնն հանեն, որ կենդանութիւնն, նմանապես և հերձուածողքն զհաւատոյն հանեն որ կենդանի

ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

*բան։ Գոտեւ գայլ։ *լծ։ Ա՛ն եւ տուր ընտրեցեալ առն ոչխար. սակայն երկիւղ գայլ արտաքսցի։

*բան։ Սիրել զհակառակն։ *լծ։ Չահաւէտին այնէ որ ասի, ծոյլ չար կամաւ։

*բան։ Ընդառ փուշ ընկենուլ զերեսս։ *լծ։ Դառն եւ ցաւագին եւ ծանր ինչ ասել, ճնացի զի ընկենուլ զերեսս փուշ։ այսինքն զկռտուիլ հերձնծանն։

*բան։ Դառնանալ։ *լծ։ Դառնանալն այնէ՝ որ ներումն գործոյ ցանէց։

*բան։ Դէն զգազանս։ *լծ։ Գազանք զմարմինն գրզեն, եւնա զմիտն հոգին հերձէ՛։

*բան։ Խրատեցաւ։ *լծ։ Ցորով խրատեցաւ ընդունի ծածուկ և յայտնի, և՛ի միջ եկեղեցւոյ, և՛ի զատ զրախտութեն։

* Ա՛ծանուն քաղաք, կոստանդնուպօլիսն է։

Էջ ՃՀ պատ

*Ի ուծմոտ

իրաց ունէին զիշխանութիւն։ *լծ։ Ա՛յսինքն համ զմարդիկայնոցս՝ ի բաց հանէին, համ մըշ կայնոց իրաց ունէին իշխանութիւն։

*բան։ Աբրահամ հաճատար։ *լծ։ Ա՛յսինքն թագաւորն եւ թագաւորին մի կամքեն յօրի նաւորս պարծանս հաճատոյն։ *Ոյամ հաճատով եւ գործով հաճատար գեղեցկացեալք։

*բան։ Որք կայս ունին զառընթերն գոլ։ *լծ։ Ո՛ւ քոյք էին թագաւորին։

*Ա՛սա՛ գովութիւս զբ նէ սէ։ *Ա՛խ՝ զկուսութիւնն։ *Աբրկրորդ՝ զի քոյրէին թագաւորին։ *Աբրորդ՝ զայլ առաքինութիւն պատիւն։ *Ընդ րորդ՝ զուղիղ հաճատն։ *բան։ Ո՛ մա կամն լը նու։ *լծ։ Կամքն այ հոգ խոստովանիլ տէր զՅս եւ յիւր փառս այ հօր լը

*Բան։ Ա՛ուրբ և սիեզե րական ժողովն։ *Լճ։ Ամէն հոգի ժողովն իբր սրբա րար եկեղեցւոյ։ *Նո՛ր սիեզերական, զի ինաբա նութիւն հանաւոյ ամաի եղեր՛ և ոչ ի յեսուին ժամանակս ընդ նոսա եղեն՝ ժողովին։ *Այնչափ թէ յայլ ուրեք կաթու ղիկէ կամ ընդհանրա կան ասի։

*Բան։ Որոց ի դէպէր։ *Լճ։ Հշխանացն ասէ որք նեստորի օգնէին՝ պարտէր մեզ հանդիսա կից լինել և պատճառից։ *Այսհոյէ սուտ՝ զնես տորն ասէ։ *Ոչ ասէ ոչ արտաքոյ տրտմեցան, և ոչ ի միտս իւրեանց խօթացան վն վտառացն քն. այլ յորվանի վանն նր ընդդէմ մեր զինե ցան. և քրիստոնէից ըն դիմանային գործով։ *Յամրեա թէ զայս գո էր նց հակառակուին, իբր թէ զնսաւն լեզուն էճուլ կար

*Ի ուրբաթն։

*Ո՛ պատճառութիւնն ասէ չհամարէր լինել։ *Ասէ պարտ ասէ ածել զմեռաւ զաստացեալն նեստ տորի վն քն։ *Բան։ Ո՛ եղիք և վա վաշտք։ *Լճ։ Նայեցէք խելագարք և մոլիք։ *Բան։ Ո՛ առեալս քո տր առեցի։ *Լճ։ Այս զատե լիան ասէ՛, և տրն զատե լիան սիրել հրամայէ։ ընդդէմ միմեանց։ զի տրն զևրեանց ատե լիան ասէ սիրել. և մեր գրէն զայ առելիան ասէ։ *Նց որոշողուեցին՝ միա հրութինէ ընդդէմ։ *Ղեհոտյուցն ասի սրբեալ զոտաձարն, ապա պարտէր ասէ և մեզ քա հանայիցս սրբել զեկե ղեցին այ ի հերձուածո ղաց։

*Բան։ Ա՛րքեպտալքը ձե ռամբ։ *Լճ։ Ո՛ ի մի՛ ու նայնաձեռն լինելի ըստ Անվախճ։

մեղանչականն անմեղ ա
րար և անապականն, միա
ւորութեն իւրով։ *Եւսկ
և՝ ի մէնջ այսպիսի եղա
նակաւ եբարձ։ *Զի այս
ընդ դէմ երից որպիսու
թեցն ադամայ։ զի նախ
եղև մեղանչական. ապա
ընդ անիծիւք. և ապա
յետոյ ապականութեան
գրաւեցաւ։ վայ և ասէն
մեր այսպիսի իմն եղանա
կաւ ազատեաց ըզմեզ։
այսինքն նախ ՚ի մեղաց.
ապա յանիծից. և յետոյ
յապականութենէ։ *Զի
յերկրի՝ դատապարտեց
զմեղն ՚ի մարմնի իւրում
զըսկըզբնականն և զներ
դործականն. ըստորում
ո՛չ արար մեղս ասէ մար
գարէն։ և ոչինպէս ար
դարեցոյց զմեզ ՚ի մեղաց։
*Զի ՚ի խաչին անէծ ե
ղև և գնեաց զմեզ յա
նիծից։ *Զի յարութեն
շնորհեաց մեզ զյարու
թինն. որով քակեցաւ
ապականութինն։

կարկեցուցէք. և զծած
կեալ գային յայնի կա
ցուցէք։ *Զի յայս պատ
ճառս իմանամ ասէ զոչ
գային անտրտնջութեամբ և
պիսկոպոսին ՚ի ժողովին.
որում հնազանդեալն էր
պալանդը ՚ի սահմանեալ
աւուրն ՚ի ձեր իշխանու
թէդ այլ յետոյ թղթով
միաբանեցար։
*Բան։ Ո՞ւր քէ նայեցար որ
ծօղան։ *Լճ։ Ո՞ր աչ
թողակից քէն նետեալ
՚ի շորս աւուրս շրջից ա
թոռոց. և ստացար հրաման
նահ ժողովին լինէր։
*Եսկ վկայութեամբ սըր
բոյն Ո՞թանասի կընքէ
զխոստովն իւր. որ ամե
նեքին ընդդէմ կ՚ելնես
տորի. զի ապականացու
և սուկ մարդ դահ՚անէր
ասէ։
*Բան։ Ո՞ւմ զմեղացն դա
տապարտութի, և այլն։
*Լճ։ Ո՞ւմ և զանէծս
և զապականութինն ասէ զ
բարձ ՚ի մարմնոյն. զի ըզ

ԼՈՒԾ*Ա՛ՈՒԻՆ։

ԷՒՆ և՛ ոչ մի եղիցի. այս
ինքն յապեցուամն. զի ա՛
ռաջադրեալն անեղծէ.
և զուտ բարի է և ուղիղ.
զի առ ճշմարիտ ածնէ։
*Արկրորդ՝ զի ողջախոհ
պահէ ըզխորհուրդս և
կենդանարար. և զի յայէ։
*Արրորդ՝ զի ըզ դէմ է
մարճեականին. որ առա
ջել տաղտկալի և բղջա
խոհ և մահարար է։
*բան։ Ողհնաբանի։
*լճ։ Յայտնաբանի՝ կամ
պատմի։
*բան։ Ընդ դեղեցկատա
ղութինն։ *լճ։ Չանգէ
ջափաւոր բանն՝ իակիզբն
կամ՝ի վերջն։
*Պերճ՝ ճոխաբան, կամ
մեծաբան։
*Ա՛ռատմութիւն բանիւ
զբանն ծածկել. և հակո
վանօք, այսինքն նուր բա
ռիւ։
*բան։ Լիութ առատ։
*լճ։ Այլ՝ի վերոյ այս
մազդայ և այլոց առատ
ծոյն առատութիւ յօդեն. և
էջից յար

*Լ՝ ուեմտանէ։

*Ա՛ստ Արբեսան ևս ինն
էրոտ։

ԿԱՆԱՑԵԼՈՒՆ

է սա՝ի կարգս
թղթոցն. զոր երեմիա
պաշակերտն Հրեայնէ՝ իբր
՝ի դիմաց ներատուրն. և
առաքեալն պատասխանէ ըն
դէմ նմին եթէ մի՛ կ՚ա։
*Նո՛ր հարցուածս այսէ
կեաժողովոյն. և յայտէ
կերկուց. այսինքն նախ
՝ի կարգէ՛ դրուԹեցն.
և երկրորդ՝ զի յայտնե
ցան ՀայհոյուԹինն, և ա
պա՛ Հարցափորձեցան։
*բան։ Ասմանց սրբազա
նից։ *լճ։ Ո՛չ թէ դիւա,
և ապա՛ զնծաբանուԹինն
ասէ։ *Նո՛ր երկունք տար
բերե՛ յարտաքինն և նոյա
ւոր ուսմանց։ *Նախ՝
զի նոքա՛ յապեցուածն ու
նին, և՛ չենուղիղ, և՛ չ
կենդանարար։ իսկ առա
ջինն, յապուրդ ամենե

ԼԱ *Ո՛ՍՈՒՆ.

ըստ ծանրէ պատիժն։
*Արդ՝ զի՞նք զղջումն
ունիմ. և յայտ՝ ի՞նչ
թանուսաց հաւատոցելոյ։
իսկ սքանչելիանան ոչ
գտնայ, զինքեանս ո-
ղիղս կրճտիւ։*Արտասուք՝
զինուքս զայ փառանց ա-
ռաքել ունէին. թէպետ
ըզձրշմարիտն անդիտա
նային։ իսկ հրձիճղքն
ըզփառս ձշմարտին այ
նըմաղեն։ Ան էրրորդ՝
զի նոքա իւրաքանչիւր
անձանցն էին կորուստ.
իսկ ստքա և բազմաց.
այսինքն հօտին քի։ այս
ինքն յափշտակելով՝ ինը
մանէ՝ և յինքեանս առ
նելով։
*Ո՞ զ դասս հերձուածո
ղացն յերկուս բաժանէ։
*Ո՞ ի են ոմանք յանմր
մին ընուԹիւն. ոչ արհա
ւանմանիք իւր։ Ան այլք
՝ի մրճնաւորս խորհրդս։
Ան Թիւր ասէ, զիԹիւր
ահաՏելից են խորհրդով։
այլ Տօր ըզդիմանայինս։
Էմի Թ *բան։

ԼԲ *ԱՌԱՔՄԱՆԱՑ.

յարմարեալ ջափով ալըմ
նեն. և ձախարակեալ
յըղեն և քերեն։
*բան։ Ա՛նըմաղեցան։*Լճ
Ո՞ յինքն վըրիպեցան և
սրճաալեցան և սահեցան
յարդարուե ձանապար
հէն. որ՛ ոբ դիրք և
նոյն ինքն քո։
*Ո՞ւմ։ Ա ոչ՛ր վատԹր
դնէ զհերձուածօղն ք
զիւռապաշան. ըստորում
ասէր՝ լաւ էր Թէ բնաւ
չէր ծանուցեալ նց զար
դարուԹե ձանապարհն.
ք Թէ ծանեան և յետս
կացին։ *Պատ։ Ա՛նախ ա
սեմ Թէ հաւատարե կը
ռապաշան և հերձուա
ծօղն յանբարիշան գոլ.
զի որպէս շուն դառնայ
՝ի փսխածքեր. զինուն ո՛չ
նէր, և սակ ունէր և ուրա
ցան և ընդձան անդրէն։
*Ո՞ր առաքել վատ
Թարե վն էրրից։*Ա՛նախ
զի հերԹանուանանդիտու
Թե մեղանչէ. իսկ հերձ
ուածօղն գիտուԹե. ը

սէ վանն երէք պատճառ ու։ *Ա,սախ՝ զի որպէս օձն խաբեաց զնախնիսն՝ նըմանապէս և նեստոր ըզպարզամիտսն։ *Երկ րորդ՝ զի կրկին է լեզու օձին. և հերձուածողին կրկին են խօսքն ըստ ժա մուն։ *Երրորդ՝ զի ըզ Թոյնան ցուրտ հեղու՝ ի մարմինն. և նոքա՝ ի հո գին ըզջերմն սէր ցրտա ցուցանեն։ և զհանճան Թիւրեն։ և զայն երկ մըտեն ունի մարդաձանն

Հրէայքն։

*Տիեզերաց խորհրդոց ճուք՝ առաքեալքն են։ *Բնաճին, *Լճ։ Եւ ոչ այսմ ներկ՝ նեա տոր. զի սակ Թէ քո կեա մրտուԹեն եղև. որպս յովհաննէս կուչեաց։ վն այնորիկ կուչէ մարդա ճին։ *Օ՝ որ յանդիման նէ՝ հրեշտակին ձայնն. զի սակ ճնաճ ձեզ այսօր փրկիչ. որ է՝ օճեալ տէր։ *Լմանուէլն մարդա ձէճ ցեալ

*Լ ուճմոանդ

*բան։ Վայր քարշեալ։ *լճ։ Ողք ի տանօրէնու Թիւնն քի մեղանչեն՝ և սոքա յերկուս բաժնին. զի ոմանք ոչ մարմնացեալ ասեն զբանն. զի մի՝ ի վայր քարշեալ ի հողե ղէնս ըմբռնիցի։ որպէս մանիքեցիք առ աչօք, և այլք ի յերկնից բերեալ ասացին, և ոմանք զմարմ նացեալն դիտացին. այլ պատերազմին որ է՝ առ հանճասարս և սասան առ փոքունս։ և յանդըգնին առ մեծան. որպս ապօղն նար մարմին միայն ասաց առանց հոգւոյ։

*բան։ Նախանձու նա խանձեցայ։ *լճ։ Ա շտա նամ ասէ և նախանձիմ։ իսկ նախանձ զառաքեալն ցուցանէ. ոպ առելով ասէն։

*Վասրձեալ նոքա ընդ բարեպաշտուԹի մեր նա խանձին. վն այնորիկ և ես ընդ բանս նոցա։

*Ա հիշատ զնեստորն ա

ստքա՛ ամենեքեան զերեսն
նշանակեն։
*բան։ Ա՛ստուածպէտք փա
ռաց։ *լծ։ Փառքն որ ի
լոյս՝ ի՛ հայր. և ճառա
գայթն որդւոյ։ *Այն նը
կարագիրն է, զի թէ ոք
բառնայ զմրդւն, բառնի
և հայր։
*բան։ Աղքատութիւն։
*լծ։ Աղքատ է մարդ
կութիւն. զի զամ ինչ
տալով և եկամուտ ունի։
ըստ այնմ, զի՞ ինչ ունիս
զոր ոչ առեր։ *Այն դար
ձեալ, զի մեղաւորս և զար
գարել և մահկանացու
եղև։ և որ մեր է առա
ջի զաղքատ գնութիւն
և դարձոյց յառաջինն որ
ի դրախտին
*բան։ Ալէլուիա շա
բիղ։ *լծ։ Ալէլուիա
շաբիղ այն է՝ որ անսերմն
յղացաւ և՝ իկոյս արգան
դն ծնաւ աճապէս։ և
ոչ յայլ ինչ մանէ՛։
*Այս այսմդնեն վարդա
պետք հինգ պատճառս։
Էջ ՃԼ ա՛, ախ

*Ի ածմունդ
ցեաղ լսէ՝ նոյն է ըստ մեզ
ածն։
*բան։ Երրաշափառութիւն։
*լծ։ Ո՞յսինքն է աճա
պէս։
*բան։ Բանն մերին եղև։
*լծ։ Ամ ըստ երկուս
կողմն հակառակի՛ նեա
տոր։ *Ո՞ւռաջին ստնդիս։
Թէ եղև ասէ մարմին,
փոխեցաւ ուրեմն բնու
թին։ որպէս կինն ղով
տայ եղև օձ. և գաւա
զանն մուխէսի եղև օձ։
*Ո՞ւյամ պատասխանէ՛
սբն Թէ որպէս այն՝ Թէ
որ ապաւէն եղև և օգ
նական եղև և ոչ փոխե
ցաւ, նմանապէս և այն
Թէ մարմին եղև՝ ոչ փո
խեցաւ կամ շփոթեցաւ
բնութիւն։ *Այս բերէ՛
վկայութիւն յառաքելոյն
որ ասէ, զինքն նըւազուա
ցուցեալ, ի կերպարանս
ծառայի եղեալ, նման
մարդկան եղեալ, և տե
սակաւ ունի զմարդ գտեալ
և եղեալ հնազանդ խաչի։

այսինքն՝ իսկիզբն՝ ի վեջն և՝ ի կատարումն. որ է որովայն՝ կեանք՝ և մահ։ *Ասանորդ զի սրբեաց զկիզբնական մեղսն յարդանդէ՝ կուսական հոգւով սրբուք ծնանիմ։ ուստի սրբութիւն մեղացս մերոց արար ըստ առաքելոյն։ զի մարմինս մեր ընդունակ է անխծից և մեռելոց։

*Իսկ առ միւս կողմն այսպէս հակառակի նեմ տոր, թէ որպէս առեմք զնա անէծք եղեալ երկիր մեղք որ ոչէր, նոյնպէս առեմք մարմին եղեալ որ ոչ է։ *Պատասխանէ սէս թէ եղև ճշմարտապէս անէծք և մեղք. զի ընդ մարմին լինելն առցաւ։ և մանաւանդ զի յառաջագոյն քան զմարմինն եմուտ բանս. այսինքն իբր զպատճառ մարդեղութեան, վասն որոյ եղև մարմին՝ զի զմեղս և զանէծս ընկալցի, և

*Ասա՝ զի ոչ լինէր այն որդի ըստ բնութեանն ծնողին. ոչ և ոչ երբեմն ադամայ։ վասնորոյ յարդանդէ՝ ծննդեամբ եղև որդի կուսին։ *Երկրորդ՝ զի ոչ ինչ անդամ զսազ տալի է՝ ի մարդն. այլ ա՛ մենայնն հաճաստարք են յարդարութի՛, եթէ ոչ եկամուտ ինչ խառնիցի՛ ինոսա։ *Երրորդ՝ զի յոչ ինչ յորոց ըստեղծաւ՝ գարշի բնակիլ։ մա՛ նաւանդ յարդանդի զարդարեալ կուսութի՛։ զի որ ստեղծեաց ձեռօք՝ բը նակի՛ ի տան ձեռագործ ծի իւրոյ։ *Չորրորդ՝ զի նա՛կ առաւել օգնական բնութեա՛, մարանչելով աճելութի՛ ընդ դէմ պա կասութե՛ մահու. պարտ ուրեմն էր և բանին կե նաց ելանել հրճուով յայն անդամոյ, որ պատերազ մի՛ ընդ մահու։ *Հինգ երորդ՝ զի սրբեսցէ զբո լոր բնութի՛ ի մեղաց.

դեպ ի գործն քարձրութեան, և յերկնային աթոռս և՛ր բընութեամբ։

*Ա՛րկանիկն՝ իմանալն է։ *Ի՛նձ ասէ նեաստոր թէ անպատշաճ է միանգամ ծննիցելոյն՝ ի հօրէ՝ եկիզ անգամ ասել ծնանիլ։ զի ծնուածդն այնէ նոր ոչ այլ լինի և եզանին։ *Ա՛ստի ասէ սէս թէ նք ջրիւք մեղանչեն։ *Կա՛ն՝ զի անարգեն զսբդ։ *Ա՛րկէ՝ զի թիւրեն զհամաճոր խոնարհութեն։ *Ա՛րդ՝ զի գմարդեղութ թէ խորհուրդն խափանեն։ *Ջորբորդ՝ զի ընդ միաճորութեն որպէս ար էեաստաճորութէ ցուցա նեն։ *Ո՛ւ թող արէեաստա էորն զգործին առեալ՝ նմանապէս և բանն գմարմինն ասէն. և նոսքաճ գոր ծել զփրկութէ մերդեան։ *Ա՛ման մեզ եղև, զի ճծէ՝ մարմնով։ *Ա՛ն նը մանութեամբ մահ, զի հեանքէ ծածկեալ։

և քարոզէ՝ ի մէնջ։ *Ա՛պ յայլաւոր ասէ. առաքեց ճծ զորդի իւր՝ ի նմանութ թէ մարմնոյ մեղաց և վճռ մեղաց. և դատապրտեաց զմեղս՝ ի մարմնի։ *Ա՛ն՝ ի բանէ՝ ի բանիցն նոցա եղծանէ՝ զնա, թէ ոչ դուք ասէք եղև անէծք և մեղք՝ զի լուծցէ զանէծս և ընդ մեղս. ապաւրեմն եղև մարմին՝ զի լուծցէ զմարմինն։ եղև հոգի կենդանարար՝ զի լուծցէ զկենդանութ։ *Ա՛յսուհիկ ասեմ ասէ՝ զի զմիաս լինել լոյն անպատեհ իմանան։

*Բան։ Ա՛նկուածք։ *Լ՚ծ։

Ա՛նկուածք զհոգեկան ասէ։

*Բան։ Ա՛պ սկիզբն էին։ *Լ՚ծ։ Սկիզբն և դուռն ամենայն տնօրէնութէն ծնուածդն էր։

*Ջա՛ի՝ զսահմանն ասէ։ *Ընդ՝ ընդ քաջ այսոքիւք նը շանակէ՝ զմարդեղութէն թէն։ զի անբաժիկեցն և անմարմին աստուածդ. այսէ

ՀԱՅՈՑ։

ծուխք։ *Պատրաստել, այժմ հոգալով, և անդ հոգալով և մարգելով։ *Ա ասնորոյ ՝ի վերոյ քերէ՛ թէ՝ և ճշմարտուն թէ. այսինքն թէ փառք Տր ուշ եննիայն կոչմամբ, այլ և երօք։ *Նա՛ հաստատ ունիմք զպատուկեր երկնաւորին։ *բան։ Նա՛ հաղթարուք։ *լծ։ Հաղթանիլն՝ տկարանալն ՝ի հաճատոյն։ զի մեծամեծս տեսեալ զարմանային, և՝ ի մերինն վըտանգեին։ *Ո՛չ ինչ մեծ գործն, որ ածՙ ի մարգի երևէր։ և այն՝ որ էր արարած՝ ՝ի վեր քան զայժմ արարածս։ *բան։ ՝Ի նոսբ իմն և՝ ի լոս քանչելի հրաշափառ ծնունդ։ *լծ։ Ո՛չ այժ սահման մկրտուեն, զի ի՛ նոսբ և ածային, գերագոյն ևվերին ծնունդ։ Տր բնութեամբ ի հայր. իսկ մեզ ընդհօք։ *Նա՛ մեզ բնութեամբ ածՙ, և նո՛ր էձլե՛ ընդ

*Հանդիման

*Օրհնեալ մեզաց՝ ցանկու թիւննէ։

*բան։ Ո՛ վիրկութես մերոյ արմատ։ *լծ։ Ո՛ր մատ և հին՝ զմարգնով ծընունդն ասէ. յորոյ վերայէ՛ իշխանութեան խափանումն, և մեզաց լուծումն։ *Ուսկ թէ զարմանան կրտրեն և ըզ հին ածքն, և յորանան ըստեղունքն։ այսինքն ամ անօրէնութիւնքն քաւ նին։

*Ո՛ ինքն ինքեան մերձ կամ զինքն ինքեան հա ղորդ ո՛չոք կարէ ասել։ *Ուրբե՞ արիւնն Քի և կենդանարար մարմինն։ և ածաւետարանչաց. այս ինքն անմեղութիւն լի, վն միաձորութիւնե քանին։

*բան։ Փառաց ՝ի փառս։ *լծ։ Ո՛ յսինքն միոյն քի փառքն հաստատակ բնու թիւնս փառաւորեալ։

*Դարձեալ, աստ զօրու թեամբ, և անդ ներգոր

ՀԱՅՈՑ։

ծուխք։ *Պատրաստել, այժմ հոգալով, և անդ հոգալով և մարգելով։ *Ա ասնորոյ ՝ի վերոյ քերէ՛ թէ՝ և ճշմարտուն թէ. այսինքն թէ փառք Տր ուշ եննիայն կոչմամբ, այլ և երօք։ *Նա՛ հաստատ ունիմք զպատուկեր երկնաւորին։ *բան։ Նա՛ հաղթարուք։ *լծ։ Հաղթանիլն՝ տկարանալն ՝ի հաճատոյն։ զի մեծամեծս տեսեալ զարմանային, և՝ ի մերինն վըտանգեին։ *Ո՛չ ինչ մեծ գործն, որ ածՙ ի մարգի երևէր։ և այն՝ որ էր արարած՝ ՝ի վեր քան զայժմ արարածս։ *բան։ ՝Ի նոսբ իմն և՝ ի լոս քանչելի հրաշափառ ծնունդ։ *լծ։ Ո՛չ այժ սահման մկրտուեն, զի ի՛ նոսբ և ածային, գերագոյն ևվերին ծնունդ։ Տր բնութեամբ ի հայր. իսկ մեզ ընդհօք։ *Նա՛ մեզ բնութեամբ ածՙ, և նո՛ր էձլե՛ ընդ

*Հանդիման

*Օրհնեալ մեզաց՝ ցանկու թիւննէ։

*բան։ Ո՛ վիրկութես մերոյ արմատ։ *լծ։ Ո՛ր մատ և հին՝ զմարգնով ծընունդն ասէ. յորոյ վերայէ՛ իշխանութեան խափանումն, և մեզաց լուծումն։ *Ուսկ թէ զարմանան կրտրեն և ըզ հին ածքն, և յորանան ըստեղունքն։ այսինքն ամ անօրէնութիւնքն քաւ նին։

*Ո՛ ինքն ինքեան մերձ կամ զինքն ինքեան հա ղորդ ո՛չոք կարէ ասել։ *Ուրբե՞ արիւնն Քի և կենդանարար մարմինն։ և ածաւետարանչաց. այս ինքն անմեղութիւն լի, վն միաձորութիւնե քանին։

*բան։ Փառաց ՝ի փառս։ *լծ։ Ո՛ յսինքն միոյն քի փառքն հաստատակ բնու թիւնս փառաւորեալ։

*Դարձեալ, աստ զօրու թեամբ, և անդ ներգոր

*Ա՛մանոյ երկու ինչ հար կաւ՛ր է. այսինքն զի եղեցի այլ եւ ունիցի զգ նոյնն։

*Բան։ Արտեգին ածա ծին առել։ *Լճ։ Ա՛յ ինքն երկնչին ածածին առել. զի մի՛ լինցի առն սկիզբն գոյացեալ բանին ՚ի կուսէն։

*Բան. Ա ան օծմանն։

*Լճ։ Ա՛յսինքն քո որ՛ օծեալ, գործ ոյ է անուն եւ ո՛չ բնութիւն յայտնիչ ոյ մարդ։ եւ ո՛չ դիմի որպէս պետրոս։

*Ա ան օծման երեք իրք Հարկաւորք են. այս ինքն օծօղ՝ օծեալ՝ եւ օծումն։ *Օծաներ Հայր՝ օծանիւր որդի, օծմամբ Հոգւոյն սրբոյ։

*Ա՛յն է ուրախութիւն իւղոյն։ *Ա՛յն է եւ սրբել։ *Ւսկ զառաքելոյ թիւն օծմանն դընէ՛ առ Հինգ եղանակաւ։

*Ա՛խ՝ զի ածէ՛ որ օծանէ. իսկ մեք առակ էձրէ մարդ

*Ա ոծմամբ

ընորհօք. այսինքն կոչ մամբ։ *Ոըդեգրուեն երկու ինչ պիտոյեն։ այսինքն նախ կերպակ ցիլ որդւոյ. եւ ապա վի ճակել ժառանգութին։ եւ մեք ծնանիլով ՚ի Հո գւոյն՝ կերպակցիմք որ դւոյ. եւ ապա ժառան գեմք զարքութին եւ զա նապականութին նորա։

*Ա՛ն տես՝ զի անապա կան առէ զմարմինն, ոչ ՚իսկզբանն նախ քան զմե ղանչելն. զի անկանուն ՚ի մեղացն եմուտ ՚ի մեզ։ իսկ տէր մեր ո՛չ ունէր զսկզբնական մեղն. զի ո՛չէր ՚ի ցանկութենէ սեր մանէ։ վասնորոյ անապա կանէր մարմնով։

*Յողեղէն առնելն զմեզ եւ զապականութի՛ն նշանակէ. իսկ երկնաւորն զգ ստուրբն եւ զանապականն։

*Ա՛նաւրէն է, զի ՚ի Հո գւոյն սրբոյ է։ եւ օտար է զի է՛ ՚ի կոյս արգանդէ՛ եւ առանց սերմանն։

ԼԱ. *Ա՛ստին.

ին և զմարդկային գործս
միոյ բանին յերդացեալ։
*Նոյնպէս հակառակ՝ ինչ
նօրէնութիւնն, զի մեք ա
սեմք զբանն մարմնացեալ
և նոր՝ աստուացեալ, և զչ
կերպ ծառայի առեալ
և՝ի խաչ ելեալ։
*Իսկ նոքա՛ զչդէմն ա
սեն, այսինքն զչմարդ
բարձրացեալ և յայլ պա
տիւ ելեալ. ոչ մովսէս
ած հոչեցաւ և յաթոռ
միածնին ելեալ։ *Նո
ոյնպէս յերիսային հոլմն
անդոանէ՛ զնա։ *Ո՛վ
թէ ոչ որդի աստ մէն
ըզ այ բանին՝ էհան ըզ
բանն յաթոռոյն։
*Նո՛ դարձեալ նոյն
մարդն ՚ի դրուստ մը
տեալ՝ դարձեալ արտաք
սումն ունի։ զի տրէնէն
բառնալի է։ *Իսկ ըզ
վերաբերութեամբն յեր
կուց կողմանց սուտ ցու
ցանէ. զի որպէս Սով
սէսին և Յառուէլին և
կարօտելոցն յինքն վերա

էձլէն եթ

ԼԲ. *Ա՛ստին.

մարդ։ *Երկրորդ՝ զի ան
կարօտ օճանէ. իսկ մեք
կարօտութիք։ *Ա՛րդ՝ զի
զիւր բընութիք բարու
թիւնն ընդունի. իսկ մեք
զայլս. այսինքն զայ։
*Երրորդ՝ զինա՛ ինքնա
կատար գոլով օճանէ.
իսկ մեք նովիմբ կատա
րիմք։ *Չ՛ինգերորդ՝ զի
նա՛ բընութիք օճանէ.
իսկ մեք շնորհօք։
*Ինքնակատարուն մար
դոյն է՛ անձնաւորիլն։
*Յարակից որ է՛ մերձա
կից՝ այնէ՝ զի փառացն
կցորդ և հաղորդ արար։
*Ոչ ասեն միտր և մի որ
դի. սակայն ղբնութիք միա
ւորութեան ուրանան։
*Այնոսէ և երկաբնակ
աղանդն քաղկեդոնի.
որք զհոչմունան և զանձն
մի համբաւեն, և զբնու
թիան բաժանեն, որպէս
հոմանուն մարդն, և
գրեալն։
*Ո՛վ անհանճարուեն,
*Տե՛ս զի մի ասէ զայ

զպարտչին, այլ զբաղադրեալն
բեան։ *Ուստ յարակից՝
որպէս մերձաւորից. ընթա
ցակից. ընկերակից։ կամ
մշտակից. կամ նմանա
կից։
*Բան։ Ճ արտաքոյ։
*Լծ։ Կալեալ, կամ կա
պեալ։ ոյր մեք ՚ի հոդե
ւորն կամ ՚ի մարմնաւորն
բազում կցորդութիւն ու
նիմք։ և այն խըրատքն ՚ի
մեզ կպչել։ և աշակերտաք
առ վարդապետեան։ և մեք
առ աճ սըրբութիւնն կա
պել։
*Բան։ () ժանդակ։ *Լծ.
*Ի՞նչ յոյնքն է արիաբար
ժանդակ եղև արարո
ղին. այսինքն բանին, զի
թէ յարակից է՝ յամ ու
րեք ժանդակ իմասցի։
*Ինորաձևից բանից
նմանէ թէ ժանդակ միայն
եղև մարդն բանին, և ոչ
միացեալ։
*Արգանէ ասէ յայս
պիսի տեաց զնա որք ան
ուսումնաբար յարակից
էնչէն ասեն

բերին՝ սակայն նոքա չեն
ածք, ապա և ոչ մարդն
այն առանձինն։ *Ուստ
թէ հանապատ և ան վը
րէպ նամանութիւն վերջ
րուն՝ այնպէս և այ ան
պատշաճէ. զի ընդ ոն
ծառային հանապատա
սիւ լինիւ, և ընդ ան
մին արարածն և առ ա
մայն ածն։ և համապ
ատրաստութիւնն այլապ
և չպատրաստութիւն լինիւ։
ըստորում ասի թէ մի՛ և
եղիցին քեզ ածք առ
ժամայնք, և թէ՝ ելին ըզ
կինի քոյ անձնիւ՛ իսկոյն
մածեան ասէ։ *Ոնած
նուէն առաքել ունի ըզ
յարակցութիւն, զի որ մեր
ձեռնայ ՚ի նոր՝ մի հոգիէ.
*Ոամ և հակառակն զոր
ասէ՝ որ մերձեռնայ ՚ի պատ
կին մի մարմին է։
*Բան։ Ի՞ր վիճանակ։
*Լծ։ Ի՞ր թէ ի՞ր վա։
*Ոհանդր, ոպ առեմք
գլխաւոր. Հիմնդր, ոպ
թէ ունի զիմութիւն. ոչ

կուց բնութեանց միաձո
ղեալ։ *Արկուրդ՝ զի՝ ի
բաժանելն՝ ի միմեանց՝ ոչ
է մարդ. այլ մերկ հոգի
և ստակ մարմին. ապա
և՝ ի բաժանելն ըստ ամենից՝
ոչէ քա։ *Արկուրդ՝ զի
թէպէտ՝ ի մահանէ՝ մարմին
կամ հոգի կոչի մարդն,
սակայն ոչ ուրացեալ լի
նի բոլորն. ըստ այնմ,
ոգիք եօթանասուն և ե
մին յԵգիպտոս, և թէ՝
հեղից յոգւոյ իմմէ՝ ի
վերայ ամ մարմնոյ. նոյն
պէս թէ ուրեք մարդ կո
չի զհոգի, կամ միածին, ոչ
լինի ուրացեալ միաձո
ղումն. ըստայնմ, մարդն
յաքս։ և թէ՝ միածինն
պատմեաց մեզ։ *Ընդ՝
զի թէպէտ՝ ի ղազարակա
նէ՝ և՝ ի բանականէ՝ է ժո
ղովել մարդն, բայց ոչ
ասեմք զգայական. այլ
բանական. այնպէս ոչ ա
սեմք ստակ մարդ զյաքս.
այլ ասծ և տր։ *Ինդ
երորդ՝ զի ոչ մարմինն

էգձլը ան

*Լուծմանդ

ասեն զմարդն։ ծառայն
զծառայի՛ նըման կերպ
առնու, թէ ազատն լինի
ոչ ծառայն։

*Քան՝ նոյն ինքն։ *Լճ։
Յամագոյ ասելոյն երկու
ինչ հարկաւորէ. այս
ինքն լինել նոյն քնութիւ
և այլ դիմաւ։ ոչ հայր
և որդի։ *Ա՝ տառաջնոյն
ասէ թէ զայսքան մեծու
սեալս բընութեամբ զի
արդ ոք նոյն էութիւն տե
սանիցէ։ և զդէմանն ասէ
նոյն մինն միայն կայ։
*Ա՝ռանձնապէս բաժա
նումն նեաւորինէ. և ըստ
մասին՝ քաղկեդոնին։
*Ա՝ինչէ ցայժմ զդէմանն
հաստատեաց մի. իսկ աս
տուստ՝ ասէ զբնութեց
միաձուլութիւնն։
*Ընտայ ոտգոյց զմեզն
բազում եղանակաւ։
*Նախ՝ զի որպէս մի ա
սեմք զմարդն և մի զբնու
թիւն նորա յերկուց բնու
թեց միաձուլեալ, ոչպէս
մի է տր մեր յաքս յեր

եղելութինէ իսկ անեղն ազատէ բնութիւն։

*Բան։ Յառման եղեալ։

*Լճ։ Ո՛վ ներկայն ցուցանէ։ և դարձեալ՝ զինքն եղեալ մարմին։

*Բան։ Ընութիւն սահմանաւոր։ *Լճ։ Ընութեան սահմանն յետ միաւորութեանն հեռացեալ ևան նմանէր նորա։

*Ա։ Յոչ միջին անմոլար ճանապարհ, զի ոչ բա ժանեմք զբանն՝ իմարմնոյն ոչ նեաւոր. և ոչ փոխ եմք ոչ եւ՛ախիքէս. այլ զբանն մարմին եղել խոստովանիմք անշփոթ միաւորութիւն։

*Բան։ Քան զպիտաւոր իւրն որ՝ ինամանէն առնու զիարառս։ *Լճ։ Տես զիմաստութիւն արբոյս, զի ուր նեաւորի թըւի հա ւասար բարձրու՝ անդ փոքրացուցանէ. և ուր նեաւոր ուրանայ զմիու թիւնն՝ անդ ա՛ծ առ ըստ մարդոյն։

*Ա։ ասմոանց։ անկեղդան և ապականա ցու՝ միացեալ հոգւոյն կենդանի՛ է և անապա կան, նմանապէս և մարմինն միաւորեալ ընդ բա նին՝ անմահ է և անապա կան յաւիտեան։ *Յի բան՛ ի ապա որք ուրանան զմիաւորութիւն ապակա նացու ասեն զմարմինն։ *Լճ զայլ մի մանս տես ցես յայլոսմատեղոջ։

*Բան։ Ի փոխեցան և մի եղեն։ *Լճ։ Ի փոխ մամբ միաւորութեի այնէ որ յայլմէ՛ այլ լինէլինի։ որպէս ի չորից տարերց այլ մարմին։ իսկ գոլա ցեալ այնէ՝ զի մինն կո րընչի։ որպէս կաթիլ մի գինւոյ ի ծով։ *Ա։ յոչ ոչէ ասէ շփոթեալ, զի անեղ և անփոփոխ է էու թիւն այ։ *Լճ։ ոչ գոլա ցեալ մարդոյն քնութիւն։ զի զոր ինչ կամի՛ և կարէ։ *Ոպ մարեւնին վաւեալ և ոչ այրիւր։

*Ծառայութեան լուծ՝

և անեղբեռնոյթին երևեցեալ մարմնով. և հոգուսանել զատ կերպն այդ զատաբ՝ ի քէն ըստ առաւելի տատան դէմին։

*քան։ Ո՝ յո մարմնով եկեալ։ *կե։ Զաչն և առաքելին և մուծանելին՝ զմարդանացնելն նշանակեն։ Ասէ եկեալ վէս էրիծ ասէ։

*Ասա՝ զի որպա՝ նախ՝ ի քաղաքայ երևի՝ և ապա մերձենայ։ սոյնպէս և քանն էր իսկզբանէ և մերձեցաւ մեզ՝ ի վախճան ժամանակի. այսինքն Յորդանան զգեցաւ։ *Ասէ՝ զի որպա՝ չէր առ մեզ եկեալ. նմանապս և քանն մարմնով։ *Ասէ՝ զի որպա՝ ոչ փոխեալ՝ ի գաղն. նոյնպէս և նոյն անփոփոխ քանն երևեցաւ մեզ։ *Ասէ՝ զի ի դէմ նշանակէ եկեալն. զի ոչ ասէ եկին։

*քան։ Ո՝ որ քան ունի։ *կե։ Ո՝ ի՝ լինելն որ ոչ ասի թէ եկն մարմնով. զի նոյնէ. որպէս ոչ ասէ ինքն ինքեն մերձ, էհա կամ

*Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ.

*Ասէ ոչ ասէ առաքեալն թէ ամենայն որ առնու զմ փառս՝ փոյթ ըրէ քան զնա ուսուցիչն. և ամ արա րած զնա փառաւորեն։ *Ու այս առնէք թէ և զօրա զայս ասէ՝ թէ նը ևաղն՝ իշխանութենէն օրհ նեսցի։ *Ասէց զի կրկին են փառաւորելք։ Կամ այն որ անհատօտ առնու. որպէս ասէ՝ զի ոչ ինչ ունի զայն յայտնեմ՝ որպէս երդիչք թագաւորի։ *Արկտոսդ՝ որ կայ ծոտութիք առնու. որպէս արարածք յարարչէն. և ասի՝ իմ ապաճառի։

*քան։ Ով՝ իկերպարանս այ։ *կե։ Ի՝ իկերպարանս այն է անձամբ, և հանապարհ քնութիք։ *Ասկզ ասէ գտան մարդ, վասն երեք պատճառաւ։ *Կամ զի գիւտան յանկարծ լինի, և յոչ երևելին երևի և կորուսեալն գտանի. սոյնպէս և մարդեղութի քանին յանկարծակի էր

ԼԱ ՈՒՆԱՅՆԱՑԵԱԼ

*Բան։ Հաճառն լուծել։
*Լծ։ Ո՛ստուքէ կա
ճառն կապեն. և ըստ ի՛
րեանց մատցն կամին շըր
ջել զնա գիրս։ վասն որոյ
ձշմարտութիւնն եղծա
նէ զնոցա կաճառն։
*Նոքա սասեն թէ երեկին
և այսօր՝ չէ յաւիտեան։
ապա ևմէք փոխեմք ընդ
դէմ նոցա թէ՝ որ յաւի
տենից բաննէ՝ նըպէս լի
նի երեկեան։ քանի սոյն
պէս մի սասէ Պօղոս և ոչ
բաժանէ։
*Բան։ Ոչդի իմանալ պա
զոր՝ի զաւակէ՝ դաւթի։
*Լծ։ Ո՛ այս հակառակ
ընդ հակառակս սասեն.
զի ինքեանք այնպէս ոչ
սասեն։ *Ընդոր հաճա
նի սըբն Աւրիգէ, և ճըշ
մարտութիւ սասէ։
*Բան։ Անարդուամեղայն։
*Լծ։ Ասպէս նոքա սա
սեն՝ և Պօղոս զնա սան
գոն ոչդի պա՛զ՝ աստ
ուածութիւն՝

*Բան։ Ոչ ինչ

*Լծ։ Ո՛ստուքէ կա
ճառն կապեն. և ըստ ի՛
րեանց մատցն կամին չըր
ջել զնա գիրս։ վասն որոյ
ձշմարտութիւնն եղծա
նէ զնոցա կաճառն։
*Նոքա սասեն թէ երեկին
և այսօր՝ չէ յաւիտեան։
ապա ևմէք փոխեմք ընդ
դէմ նոցա թէ՝ որ յաւի
տենից բաննէ՝ նըպէս լի
նի երեկեան։ քանի սոյն
պէս մի սասէ Պօղոս և ոչ
բաժանէ։
*Բան։ Ոչդի իմանալ պա
զոր՝ի զաւակէ՝ դաւթի։
*Լծ։ Ո՛ այս հակառակ
ընդ հակառակս սասեն.
զի ինքեանք այնպէս ոչ
սասեն։ *Ընդոր հաճա
նի սըբն Աւրիգէ, և ճըշ
մարտութիւ սասէ։
*Բան։ Անարդուամեղայն։
*Լծ։ Ասպէս նոքա սա
սեն՝ և Պօղոս զնա սան
գոն ոչդի պա՛զ՝ աստ
ուածութիւն՝

*Բան։ Ոչ ինչ

*Լծ։ Ո՛չ ինչ զանն ասէ.
որ ոչէր երբեմն մարմին և
արիւն։
*Նա՛ւար՝ զմեղան ասէ։
*Բան։ Ո՞մ իմացի։
*Լծ։ Ո՛ւսուք ասէ որք
բաժանէք՝ որ դիմի ասէք
զունայնութիւն։ թէ մար
դոյն առանձինն՝ մարդն
ըստ ձեզ լցեալէ և ոչ
ունայնացեալ։ իսկ թէ
քանին՝ անդուստ յինքե
նէ՛ ունի զայմ բարձրու
թիւն։
*Բան։ Նախ քան զյա՛բ
ռեան։ *Լծ։ Ո՛ւմէ մի ա՛
սէք ասէ որդի՝ պարտէ
ուրեմն և մարդոյն լինիլ
նախ քան զյա՛բրեհամ։
ապա թէ ոչ՝ պարտիք ընդ
մեզ ասել զքո սուկ մըր
այսօրածին։ ոպ և պօղոս
վկայէ՛ մեզ։

զի մշտաճ֊ինէ. և հոգին սբ միշտ ճնանի զմեզ։ *Աղօթէ՛, զի միամիտ֊ և հոգին սբ հեռացել֊ի մեզա֊։ *Ա՛երբոյն դառնայլը նու֊ զմեզ՝ քա֊ հոգւով սքվ. եթէ ինքն մասնաւ֊ որպէս զնա֊ զիաղդ լը նու֊ զմեզ։ և եթէ ինքն յայլմէ֊ առեալ՝ զիաղդ լը նու֊ զմեզ։ և հոգին սբ։ *Ո՛ սրբութիւնն որ դու֊ ասէ խորհրդա֊ ծուն Յովհաննէս։ *Ա՛արդ ամ ինչ սը րմվէ և եկամուտ. քա֊ ար մեր այսմիկ մարդկու֊ թեամբս լինէր. և՛ իլսա֊ նէ՛ նր մեք ամենեքեան առաք ըզ շնորհս։ *Ո՛ր է՛ ի՛ Նա միաւորութին, և անսովոր է նմա առ նուլն։ *Ո՛յսինքն զի մեք կարօտութեամբ առ նումք, իսկ նա անկարօ֊ տաբար։ զի զոր ինչ ու֊ նի ընութիւ՛, առնու սը Յհ֊ոգւոյ նո֊

*բան։ Ա՛արդաբաղաքա֊ ցի։ *լճ։ Ո՛յսինքն թէ մարդն որպէս քաղաք է՝ զև նըմա֊։

*բան։ Ա՛արդացի։ *լճ։ Ո՛յսինքն մարմնացի, և ոչ մարդացեալ կամ մարմնացեալ։

*բան։ Ո՛վփառաւորու֊ամ մարդոյ մարգարէու֊ թեն ընտր։ *լճ։ Ո՛յսինքն մարգարէութիւնն առաքելութին և քահանայութին փառք և պատիւ են մարդոյ։ զի մեծութիւ են մարդոյ այսքիկ։ *Ո՛այլ բանին զայսոսիկ ըստ աղքատուն ոչ թէ մեծու֊ի ասեմք. քզի՛ ի սկզբանէ՛ այսինքն ի ծընընդեան՛ լը ցեալէր հոգւով։ որ է զինքն մարդկօրէնքն մը դոյն միայն։

*Ո՛շահնակերպ երեմի հոգին վա՛ երից։ *Ո՛ախ՝ զի լեզի ոչ ունի աղաչանի. և ոչէ՛ ի հոգին սբ դառնու֊ի։ *Ո՛րկրորդ՝

սուկ մէրդոյ երկրպագեն՝ ուրացօղ ասէ քահանին ոչ զանբարիշտն արիոս, որ է կուսապարիշտ։

*քան։ Ներ զաբնօրէնութեանն խորհուրդ ոչ էն քննեացուք։ *Օ՝ առաջինն անձառելի՛ ասաց, եւայժմ վէրջ ասէ քննեացուք։ ասէ զխորհրդին թէ ոչ պրպէս խորէ՝ զնոյն տեսցուք։ կամ ըզպատճառ մարդեղութեանն ասէ քննեացուք։ զի որ պիտուին անքննելիէ։

*Ա՛քանչելի ճանապարհ՝ նեղ և անձուկն է

*Ա՛ռաքինութեին կանգնուճն է աստիճան։ ոչ պըղերդութեին անկուճն։

*Ով է փորձութիք հաստանեն ասէ՝ հոգևոր կամ մարմնաւոր, կամ հաւատոյ քննութի՝ որէ վըտանգ առ աճ սիրոյն, ոչէ պարտ ծուլանալ և անժամ զընշարձանալ։ այլ արիւնալ, և աղօթիւք և արտասուօք խնդրել

զնորին թեամբն։

*Ի՛ ուրճէ քննութեանն՝ ճառայութիւնն։

*Օ՝ նոյն զնբն՝ զքա ասէ։ *Ընդ ի թեն պատուիրէ վան գերութեն ասէ, և դարձի քննութեա։

*Փառաց և զօրութե անուն՝ քն է։

*Հաճախէն ասէ մեզ, որ ըղբարձրադոյնս միա հորութեն ուսուցեր։ իակ զայլ ընճաստադոյն որ բնութեն ասես։ զայս Աբեմիա ասէ իբր՝ ի նեաստորէ՛։ *Ա՛յլ տես և՝ ի միտ առ։ զի զմեծա գոյնս և զփոքրունս միա հորութեն ասէ սբս։ այս ինքն բանին մրդացելոյ։

*քան։ Ա՛երժեացի աշնօ րէնութեն եղանակ։ *լճ։ Ա՛յսինքն թէ նախ քան զմարդեղութին ասէաք ասէ իբրև զարիոս, կամ զմիաբնութին բաժան ոչ նեաստոր՝ բանին քնու թե անպատշաճէր ասել։

*Տես՝ զբաժանօղսն ոչ

ԼԹ. *Ն՝ասէն՝
քո՝ այն համակամ է ընդ
հօր. զի զոր ինչ խընդ
րեաց՝ ի հօրէ՝ լըսեաւ
հայր՝
*Ինազանդունքն՝ համ
բերութիւննէ՝ *Այս
այսպէս զի աղօթելոյն պատ
ճառ՝ ի բարբարանն մերձ
ձեալ՝ *Արկրորդ՝ ու
սոյց զորպիսութիւն ընդ
րելոյն՝ այսինքն արտաս
էութեան պաղատանօք՝ և ըստ
կամացն նըր. և ոչ բռնա
դատութիւն՝ ոյք տգէտքն
հակառակ կամացն այ
նոցրեն՝ վ՚այնորիկ ա
սէ՝ եթէ հնարէ՝ և քո
կամդ լեցի՝ *Արրդ՝ ու
սոյց թէ հմբերութեն որպէս
սի վախճան, կամ որ քան
մեծ պատիւ և վարձս ու
նի՝ *Ընդ վախճանն
որ ասէ՝ լսելի՝ եղև՝ և
փառքն՝ զի զնա փրկեաց՝
և վարձն՝ զի յաւիտեան
կան փրկութիւն՝ ոչ թէ
վարձկանութիւն էր, այլ
որդեկան սիրով՝
*Այլ աչն Աւետել ի
Էմաւս մեր

ԼԱ. *Ասաւ՝
ըզ փրկութիւն՝ ոյք ասեմք
մի՝ տար զմեզ ի փորձու
թիւն՝ *Այսմ զայն ասէ՝
որ փրկէ՝ յայմ փորձէնոյ՝
ոյք զեզեկիա ինչ անդու
թեցան և՝ ի թշնամեացն՝
*Ընդ թէ կամի՝ զբարբա
րին՝ օգնական լինիւ՝ զի
արիութեամբ տարցէ՝
որպէս ասէ սքս՝
*Դարձել՝ ոչ թէ զկնր
մարմնոյ ապրին ընդ
րեաց՝ վասն որոյ ասէ՝
թէ հնարէ՝ անցցէ բա
ժակս այս՝ այլ եցոյց թէ
միէ կամք իւր և հօրն՝
որ է՝ փրկութիւն ինի՝
ըստայնմ՝ եղիցի կամք

ԼՈՒԾՄԱՆՔ

*Լ՝ ուծմանէ

մեր դէմն կրնէ՞ր ըզ
բանն զի մեք վարձատրիմք
յանէից փրկուելն։
*Նոքա կրկին Պօղոս ոպ
զարհուրեալ ասէր զՃըշ
մարիտն որդի՝ իբարբարա
նացն ուսեալ՝ զի առ մեզ
բարբարանքն ոչ են ուս
մանք։ բայց զի նա ածէ
բնութիւն՝ ուսան միաւո
րութիւն։
*Բան։ Ալ՝ ընհատեցելոյ։
*Լծ։ Լ՝այսինքն տկարա
ցեալոյ և տրտմեցելոյ։
*Բան։ Ա՝ ես ոպ ես կամիմ,
այլ ոպ դու։ *Լծ։ Լ՝ատ
խնդան երկբնակիքնիբր
է կամ ցուցանելով։ այլ
ես ասեմ թէ առաւել
այս զիւրի կամացն ցու
ցանէ. զի առ ոչ է այլ
կամք զոր ես կամիմ, այլ
քո կամիդ իմ զոր դու
կամիս
*Որպէս և յայլսւր աս
սէ՝ ԻՀի ես յերկնից ոչ
զի զհւման իմ արարից,
այլ զառաքեալն։ *Տուր
պատասխանի ով բաժա

ԼՈՒԾՄԱՆՔ

նասէրդ. թէ անդ զինչ
ըստ կամանն քաժանես՝
եղեր արհոսեան։ Լ՝ն
թէ աստ զառեցելոյն՝ եղ
եր նեստոր և մարդա
դաւանն։
*Բան։ Ի՝ատկարութենէ՝
իջանել։ *Լծ։ Ի՝ երկր ոչ
գոյր երկիւղ և տկարու
թիւն և տրտմութիւն.
զի սոքայ վասն մեղաց մե
տին Ի մարդն։ *Ոսկ
Տէրն մեր զանմեղութեն
ունէր ըզկերպ. այլ Ի
յինքն կըրեաց կամաճ,
զի զերկիւղ մահուն տը
կարացուսցէ. և ըզ տը
կարն զօրացուսցէ. և
ըզ տըրտմութիւնն փա
րատեսցէ։ որպէս այն՝ զի
մահճամբ զմահ մեռցէ։
*Լ՝ն տեմ՝ զի ոպ նախ
տկարանալնէ ևապա մե
ռանիլն, սոյնպէս և քո
նախ տկարցոյց զերկիւղ
և զզօրութիւն մահու,
և ապա մեռոյց զնա ըս
տարօրէն Ի վէր կեցոյց
զեր խաչին։
*Բան։ Զ՝ախե

ՃՇՏ. և յետոյ հոգին՝ ի դժոխս և մարմինն՝ ի գե րեզմանի ապականի: իսկ յառջին երկուսն՝ նախկ թողանիլն քն զանէծան. զի յորժամ թողու զպատճառանն այ՝ թողա նի և մինչն՝ ի հանամոցն այ. և յորժամ գործէ՝ գմեղս լինի ընդանիծեալ: ապա ուրեմն նախ գառնամք յայ թողլով զպատճառանն, և յետոյ գառնամք՝ ի մեղս գործելով զնա:

*Դարձեալ տես՝ զի՝ երբ կըզբան մեզացն թողա նիմք, և՝ ի գործն լինիմք ընդ անիծեալ: և՝ ի կատա րումն յորագայթ մահու ըմբռնիմք: *Ա նտրոյ և տր մեր այսպիսի կար գաւ նախ զթողանիլն ն լոյծ. և ապա զանէծս եղ բարձ՝ ի խաչին. և ապա մահնամբն ըզմահ մե ռոյց:

*Երկրորդ սկիզբն եղև մեզ՝ ի մեր բնու էն. զի էծխել

*Ի ծանօթ

*բան: Յայտնի տնօրէն նութեանն բան: *գծ: Ա յսինքն ասելն աճ իմ աճ իմ ըմբռ թողէր զիս: *Ուսկ տնօրէնութինն կա մաճառ լսի: կամ ուն նոմի: կամ խոնարհու թի: կամ տընտեսութի: կամ միաձուրութի: կամ մարդեղութի: *Ի միտ առ ի ընկեր սիրելւոյ:

*բան: Ազգ ընդ անի ծիւք: *գծ: Որքանեն պա տիժք յանցանացն. այս ինքն թողանիլն անէծքն մահն և ապականութինն: որոյ պատճառանէ, զի ա նէծքն և թողուլն՝ յատ ուկ հեանան պատժեն. և մահն և ապականութինն յետ աստի կենացս:

*Այնոսիկ է պատիժ ևամ յանցաւորաց: *Ի՞ւր է՝ լանդրելի՝ թէ՞ իք՝ ի տոգա նէ նախկինքեն, և ո՞րք յետոյ: զիսեալի՝ է՝ զի եր կու վերջինքն յայտնիք են. զի նախ է մահն քա ժանմամբ հոգւոյ՝ ի մարմնոյ:

դէր թուղեր զիս։

*բան։ Սակայն ուչ էք աննը ման։ *լճ։ Ի՞նբարըշ տուԹե նմանէ ասէ այ նոցիկ բանն՝ որք զբանս և զգործս բաժանեն ՚ի քրիստոս։

*բան։ Ո՛չ ուրեմն է ան Ջատել։ *լճ։ Ի՞ յինքն աւետարանական և առա քելական քարոզուԹիքն վան քի՝ ուչ ցուցանեն ան Ջատեալ։

*Ի՞սկ Թէ՝ և ուչ բնաւ։ զի ոպ էին եղև մարմին իւրեն և մարմնոյ կիրքն։ ուչ միայն բնականն, այլև արՀեստաւոր էարչարանքն։ *Իսկ վան աճման Հա սակին և իմաստուԹեան և յաւելադիմուԹեն, ասէ Թէ մարդկուԹեն է աճիլն յայտնի, այլ միաՀորուԹէ բանին. զի բանն մարմին եղև և ե մուտ ընդ օրինօք բնու Թեանս։ զի ոպ Հոգին ուչ աճի ընդ մարմնոյն Հա սակի, այլ վասն միաՀո

էՁխէ լոս

զի Թէ ուչ էր ՚ի մէնջ ուչ լինէր մեզ փրկուԹիւն։ *Իսկ երկնային և անըս կիլըն, զի երկրաւորը և եզական գոյր մեզ առա ջինն ադամ։

*Որպէս զլեզու բոլոր անդամոցն՝ ազերսէ՛ տրն մեր վն բոլոր բնուԹեա առ Հայր։

*Ո՞ովսէ՝ զօրէնսն է ի մանալ։ որոց կատարումն քո՞ է։

*բան։ ՃառագաՀօրեցմամ Հ յաղագս։ *լճ։ Ո՞րչափ ՚ի՞նչ թառագաՀօրեցմամ Հ։

*Որպէս, մեղքն մինչև ՚ի գրաՀօրական օրէնսն մուվսէսի։

*Յարձեալ, դէմ յան դիման տեսլեամբն մով սէսի՝ լուսաՀօրեցան երեսքն։

*բան։ Ո՞նմիտ ուրեմն է։ *լճ։ Ո՞յսինքն զնոր գը րոց ուչ իմանան զմիտան։ այլ Համարին առել մար դոյն միայն ըզձայնն՝ ըն

սեր ևս կրկին է. զի է՛ նր՝ որ գոյացական է. որպէս մերին նր կամ ձեռք նր: և է՛ որ պատահական է. որպէս ինչք նր: *Ա՛րդ՝ միաւորութիւն գոյացական նորա է մարմին և արիւն անապական բանին աստուծոյ:

*Ասէ ըզմարմինն վարդոյր կոչէ, և յայլուր տարձար և զգեստ: *Ա՛յսր՝ վասն ծածկութե նորա դերունակ վիճակացն, զի մի՛ ծանիցեն անփոյթքն. քայմամ, եթէ էր ծանուցեալ՝ ոչ արդեօք զմերն վիճաց՝ իխաչ հանէին: Այրկրորդ՝ վասն յայտնութեն. զի ոչ վարագոյրն և տաճարն նա և զգեստն յայտնապէս նշանակու թիւնք են, սոյնպէս և մարմինն: զի աներևոյթէ բնութենէ՝ և մարմնով երեւի և յայտնի. ըստ այնմ, ած մեր յայտնապէս եկեսցէ. այսինքն մարմնով:

*Ի ննջմունէ

րութեան ասեմք թէ մարդն աճի և զօրանայ, նմանապէս և բանն ած միաւորեալ ընդ մարմնոյն: զի նոյնէ միօրեայ ծննդեն և հարիւրամեան հոգի և մարդ բանական: *Այլ որպէս արեգակին ըզլոյսն իւր մանն մանն ծագէ՛, նմանապէս և բանն մարմնոյն: *Ար և կարէր անդրստին երեսնամեայ առնուլ մարմին՝ որպէս զադամ ստեղծեալ, կամ ոչ զքառասնօրեայն յարգանդի, այլ վն երկու պտճառս ոչ արարայնպէս: *Ա՛յսա՝ զի անտեղի՛ էր բնութես մերում. և ոչ ոք ասէր թէ ձշմրիտ մերդ եղև: *Այրկրորդ՝ զի և տունօրէնութե կարդն խափանեալ լինէր: *Արդ ասէ թէ առանց ձայնմ ան. այսինքն միալարի՛ ծննդեանէ՛ մինչ ի խաչն և ոչ երբեմն տղայ եղ փոքր փոքր գալ և լինիլ այր կատարեալ: *Որպ ա

նահապետն Նոյրան. զի ու
նէմք քահանայ զերկնա
ւորն զՔ՚ն. և բազմօք
զանազանի հինն ի նո՛
ցայս։ *Նախ՝ զի նոքա օ՛
րինակք էին, իսկ Քն՛
ճշմարտութիւն։ *Երկրորդ՝
զի նոքա օտար արեամբ և
պատարագաւ. իսկ Քն՛
իւրով արեամբն և մար
մնով քաւեաց։ *Երրորդ՝
զի նոքա տուկ մարդիկ և
քահանայք. իսկ Քն՛
որդի ՝ի։ *Չորրորդ՝ զի նոքա
՛ի ձեռաւորէ տաճարին.
իսկ Քն յերկնայնոյն։
*Հինգերորդ՝ զի նոքա հա
նապազ. իսկ Տ՛ մեր մի
անդամ։ *Վեցերորդ՝ զի
նոքա ժամանակեայ, և Տ՛
մեր յաւիտենական ա՛
րար փրկութիւն։
*Տե՛ս՝ վասնայնորիկ ըզ
հայր առ՝ զի նոքա ըստ
բնից պատճառ. ոմանց
բնութեամբ, ոչ որդւոյ
և հոգւոյ։ և ոմանց ա՛
րարչութեամբ, որպէս
ամենայն եղելոցս։

ԼԷՒԹ *Բան։

*Նոյ։ Ընտիր լինի մի
և նոյն մարմինն ճաշակու
թիւն և յայտնութիւն։
*Պարտ՝ ի՛ տուն զի միասի
րեալ մարմինն, և բնու
թիւն ոչ այլայլեալ։ այլ
մարմինն միաւորեալ առ
ստուածն յայտնի է. և
գնեալն տեառնէն տաճ
կութիւն և վարդապետ։
*Ո՛ իջանէ և ուսանիմ
ած յորժամ զմիաւորու
թիւն ուրանան, և լինին
այլազան սխալանք։ Ա՛յս
ինքն նախ՝ զի ոչ ուրեք
աւ փրկեցաք։ *Երկրորդ՝
զի այլոց արեամբ ուրեք
ոք ՝ի հինն։ *Երրորդ՝ զի
մերդ մեռաւ ուրեք սուա
նուն ոդիւ. և սուտ
փրկուի մարդոյ ըստ մար
դարէին։ *Չորրորդ՝ պատ
րանք է ուրեք մերձեցու
թեան խորհուրդն. զի
ած՝ն մարդ ոչ եղև։
*Հինգերորդ՝ ուրեք զմարդ
կարդամբ փրկիչ։
*Բան։ Ասուն երկնաւո
րացաւ։ *Լծ։ Ասուն երկ

Ի ԹՈՒ ՈՐ Ն՚ՈՒՆ։

ԷՐ։ Զի փառս փրկուե
մարդկան՝ ջարչարանօքն
ընկալաւ։

*Բան։ Ո՛ Իւրն տաճար։
*ԼՃ։ Տաճար ասէ զմար
մինն վ՚ր բազում պատ
ճառս։ *Նախ վ՚ր ծած
կութե. որպէս և յայլ
ուր վարագոյր ասաց։
*Երկրորդ՝ վ՚ր յաւուկ
սրբութեն։ *Երրորդ՝
զի աստուած բանն մար
մին եղև և բընակեցաւ
՚ի մեզ և յայտնէ՛ իմա
նի մեզ միաւորութիւնն
անշփոթ։ *Չորրորդ՝ զի
ոչ շինօղն նախէ՛ քան զ
տաճարն, նմանապէս և
նախ էջ բանն Ո՛Ճ առ
հոյսն, և ապա յարեներէն
ձգելով յինքն՝ կազմե
ցաւ մարդ։ *Հինգերորդ՝
տաճար՝ իբր եկեղեցի։
և նախ գլուխ մարմնոյ
եկեղեցւոյ ըստ առա
քելոյն։

*Բան։ Ո՛ Հաւատար ա
տիւն։ *ԼՃ։ Ո՛ Հաւատն
ասելոյ էրս ազգ անտե
ղեաց

*Ի ԱՆԴՈՒՆԴ

*Բան։ Ի՛ատառնակ Համա
րեցաւ։ *ԼՃ։ Ի՛ատառնակ
և անպատիւ Համարին
այնէ՛ զի զրդին Ո՛Ւ՛Յ
ուրանան, և ընդհօք
դաւանեն։ *Ո՛ղբանեն
որք զարիւնն մարդոյ ա
սեն, և զրդեգրութե
Հոգին թըշնամանեն։
որով մեք կերպարանիմք
՚ի բնութիւն որդին։

*Բան։ Ե՛ղիցի ինձ։
*ԼՃ։ Ո՛յսինքն խառ
նափնդոր և Հակառակ
միմեանց։ զայս ասելով
յանդիմանէ՛ ըզնա թէ
Հզօր միտս ոչ ունին, և
յոյժ անտեղի՛ են նոցա
բանքն։

*Բան։ Փառացն մարտու
ցելոյ։ *ԼՃ։ Ո՛րքան
բանն ոչ անարժան Հա
մարի զրընօրէնութի
նըր թէ փառացն անպատ
ճառութիւնէ և անար
գանք։

*Վարձեալ, զի թէ ա
նարժան Համարէր՝ ընդ
իւրոց փառացն մարտին

Լ՚ԹՈՒ *Ո՞ՍՈՒԹ։

ասեն՝ Թէ քանն զայծ ա՞ նուէնն տալով ունի, ու ըեմն յարիսախն ըմբըռնիմք։

*քան։ Ո՞ն համեմատ լսնիւագոյն։ *լծ։ Ո՞րինէ՞ զի քանն մարդացեալ էառ. զի զոր ունէր բնութի՛ էառ մարմնովն։ զի մի՛ նոր աճ՛ի՝ ներքս մուծցի։ որպէս որ ունէր զփառան բնութի՛ առնուլ խնդրէ մարդկութեամբն։

*քան։ Նայր մեծ է քան զիս։ *լծ։ Ո՞ստ մարդկութեն ասէր։ *Պատճէլ մեծ է ըստ պատճառին։ *Պատճեալ, մեծ է որ քանութի՛ որդւոյն. որ ևանկ էր նըմա՛ հաւասար րութին ընդ հօր։

*քան։ Պատասխանեաց։ *լծ։ Ո՞չ յսինքն բաղում բանից պէտքեն օգնակա նութե՛, ո՛չ հաստատել զասացեալդ՝ վերըստին առաքեն։

*Ո՞րով ի մտած ութի՛ էձծ ա՞ տ

*Լ ՈՒՆՁՈՒՆՔ

ղութիւնք ցուցանին։ *Նախ՝ զի հաւասարն՝ի հարկէ՛ եթկուս ցուցանէ. զի մինն ինքն ինքեան հաւասար ոչ ասէ։ այլ երկուքն։ ոպ ոչ յապիշտակուէ համարեցաւ զինքն հաւասար այ։ *Երկրորդ՝ զի երկուքն հաւասար ոչ կարեն լինել. զի մեծ տըւօղն է զառնօղն։ *Երրդ՝ զի մի որդի նըստաւ ընդալմէ հօր. ի հարկէ՛ մինն պատրեցաւ ուրեմն. զոր ևասել կամինք։ *Ընդ՝ զի յոյժ սխալուանէ ըզ ծառայն ոն ևզ վեջինն ընդ առաջնոյն հաւասարել. զի մարդն յետ առնելոյ ներցուն արարած։

*քան։ Ո՞մբարձել սէրն։ *լծ։ Ո՛չ թէ հեռացել և վերացեալէ՛ի ձէնջ սէրն այ, այլ յարդանօք մինն է՛լսել՛ի տոյն մարմնէ. և այս էր կամքն այ հօր։

*Ո՞ն նըմանող խորհեալ

*Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

*Բան. Փրկանք են լինել
լութք շատ. *Գ. Ո՞ր
ինքն փրկանք լինելոյն
շատ և ոչ ի կորուստ.
ըստայնմ, ած եստեղծ
պատրաստ յանդիմանութ.
*Ծ. Պիտի հաւատան և յան
դուդն.
*Ի՞նչ վէս ի՞նչ պատճառ
ոչ մարդ եղև քանն,
գնէ՛ աստ պատճառան.
*Ա՛նա ի՛ւրմանէ՛ բզ
նութեան. զի ամեն
քեան մահացաւք. *Ա ՚ոյ
եկն միշտ կեանքն ևինն
դանացոյց զմեզ. *Ա՛ոիդ
՛ի՛ւրմանէ՛ մահուն, որ
ժպրծնէր բզնութ.
զի յոչգոյութի տանէր.
և ՚ոյ կեութի ած եկն.
*Ա ՚ոյ քանն որ յոչէից
գոյացոյց՝ եկն և յաւպա
կանութ՝ նորոգեաց.
*Երկրորդ՝ վասն առա
ել մարգասիրութեն.
Հաց. Ա ՚որ տալ կրեց
զպարշարչանն պատ. Ա ՚որ
երեք պատճառ. *Ա՛ոյն
զի քանն վասն չարչարա
նացն էր մարդացեալ.

*Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ասէ. զի յայտ հեատէ ոչ
հակառակութէ, այլ հա
ճանութէ խրնդրէ ըզ
Աշմարիտն ուսանիլ, ոյլ
աշակերտ.
*Բան. Օ տրճեաքն նման.
*Գ. Ո՞չնչէ՝ զոր ասէ,
զոր եաս ինձ հայր՝ ոչ կո
րուսից, այլ յարուցից.
*Բան. Օ՝ քարի և աճա
վայերուչ. *Գ. Ա՞րթէ
հօր միայն կամք էր զնեա
որդոյ յարուցանել, և
որդոյ ոչ. *Ա՛ճավայե
լուչ գործնէ ասէն՝ իրի
ես յերկնից ոչ զի ըզ
կամն իմ արարից.
*Բան. Ո՛անարձակից.
*Գ. Ա՞. յոհնէքն յան
դրդնեացի՞ զք ասել թէ
զհօր քաղցրութիւնն և
զբարերարութիւնն որ՝ ի վե
րո՛ ոչ ունի որդի. այլ վեր
քացեալէ, զի ոչ կամի.
*Բան. Ա տանգիմք. *Գ.
*Ա՞. յոհնէքն դրժ՛արին
թըե՛ մեզ և ոչ կարեմք
հասանիլ.
*Բան. Ա՛ռ ակամայ. *Գ.
Ա՞. յոհնէքն ոչ թէ որդի ոչ
կամէր. Ա՛ոի՛

* Ի ՍԿԶԲՆԱՒՆ ՇԱՐԱԿԱՆԻՆ.

* Ընդ որում ժամանակի ասէ զայս ի վերայ, և ոչ ի սկզբանէ. զի ոչ էր ժամանակ յորում ոչ էր Աստուած:

* Ոչ ասէ թէ ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս և զերկիր, այլ ի սկզբանէ ստեղծ զերկինս և զերկիր, զի

միաձորեալ բանիւն ներ
գործէ՛ զաճ այինան լի՛
հայրենի իմաստութիւն.
ոչ գոլով տգիտութիւ և
տկրի՛ ինամ։ *Ընդ՛ վի
միաձորեալ և ոչ այլոյ
լեալ. զի ունի երկաթն
կծանրութիւնն և զգ
թանձրութիւն. և հուրն
զայրեն և զլոյս։ նըման
նապէս և բանն մարդա
ցեալ եկաց ինաց որ ինչ
էրն. այսինքն աճ։ և մար
մինն միաձորեալ և ոչ
փոփոխեալ ի գոլոյն մր
մին. այսէ երեք և չո
շափելի։ *Ինգ երորդ
զի թէոք կուանեաց զեր
կաթն՝ նիւթն միաձոր
թեամբ հրոյն կրէ՛ զգ
բախումն, և բնութիւն
հրոյն ոչ վնասէ։ սոյնպս
և բանն միաձորութիւ բա
նին կրէր զչարչարանն,
և բնութեամբն իւրով
անչարչարելի՛ մնայր։
*Ա՛ստ ունի բազում
զանազանութիւս։ *Ա՛սէ
զի այս՝ երկաթ հրացել
էձծդ ասի

*Ի ուածմանէ

րութի։ *Ձ։ Ո՛չ էար
էարանան քի ամօթ Նամա
րին՝ հեթանոսաց էար
պարտաճորութեն համա
րիմ ասէ։
*Քան։ Որպէս երկաթի։
*Ձ։ Երկաթն հրացել՝
բազում համեմատութի
նմանի միաձորութեան
քի։ *Ա՛սէ՝ զի ոչ հուրն
ընդ երկաթ բնութի մի
աճորի և ոչ երկաթ հրոյ
նութե, նմանապս բանն
աճ բնութ միաձորեցաւ
ի մարմնի, և ոչ ստակ անձ
նական կոչմամբ։ *Երկ
րորդ՝ զի հրոյն գոլորն է
ի գոլորն և գոլորն յիւ
րաքանչիւր մասն երկա
թոյն։ նմանապէս բանն
աճ գոլորն է ի գոլորն, և
գոլորն յիւրաքանչիւր
մասն։ այսինքն ի հոգին
և ի մարմինն միաձորեալ։
*Երրորդ՝ զի որպէս եր
կաթն թողեալ զջրոտու
թիւն և զսեւնուն՝ այրէ՛
և լուսաւորէ՛ ոչ հուր,
նմանապէս և մարմինն

Ի Ա՛ՈՒՆ։

*Ա՛ՈՒՆ ՔՀԱՈՍԱՆ ԵՐՐՈՐԴ։

ԹՈՒՂԹՆ ԱՅՍ ՈՐ ԱՌ ՍԵՂՈՒՆ ԴՈՒՆ Է՝ ՎԵՐՋԻՆ ԱՄ ԳՐԵ ԼԱՑ։

զի յիշատակէ՝ ի վերջին թէ առաքեցի առ քեզ զդրեալս ընդ դէմ նեստորի։

*Ա՛Ռ ՅԵՍՈՒՆ ՔԱՆ ԶՑ ՅՕՀԱՆՆՈՒ ԹՈՒՂԹՆ. զի յիշատակէ՝ աստուածեան ցոց եպիկան։ *Ա՛Ռ ՅԱՐՄԱՐԱՊԷՍ ԱՍԱ ԿԱՐ ԳԵՑԱԻ, որ վասն միաւորութեանն է բան։ *Ուսկ ըզպատճառն ուսցիս՝ ի գրելոցդ վասն երկուց իրաց։ Զոմանէ հարցումն թէ՝ միութի՞ պարտէ ասել բանին մարմնացելոյ թէ երկու։ *Երիւրորդ՝ թէ յեա յարութենէն փո խեցաւ մարմինն յաւժու թինն։ *Ա՛Ռ Է՝ ՍԱ ԵՕԹՆ Է ԱՅՑԵ ԵՐՐՈՐԴ

Ա՛ՈՒՆ։

*Ա՛ՈՒՆ ՔՀԱՈՍԱՆ ԵՐՐՈՐԴ։

ԹՈՒՂԹՆ ԱՅՍ ՈՐ ԱՌ ՍԵՂՈՒՆ ԴՈՒՆ Է՝ ՎԵՐՋԻՆ ԱՄ ԳՐԵ ԼԱՑ։

զի յիշատակէ՝ ի վերջին թէ առաքեցի առ քեզ զդրեալս ընդ դէմ նեստորի։

*Ա՛Ռ ՅԵՍՈՒՆ ՔԱՆ ԶՑ ՅՕՀԱՆՆՈՒ ԹՈՒՂԹՆ. զի յիշատակէ՝ աստուածեան ցոց եպիկան։ *Ա՛Ռ ՅԱՐՄԱՐԱՊԷՍ ԱՍԱ ԿԱՐ ԳԵՑԱԻ, որ վասն միաւորութեանն է բան։ *Ուսկ ըզպատճառն ուսցիս՝ ի գրելոցդ վասն երկուց իրաց։ Զոմանէ հարցումն թէ՝ միութի՞ պարտէ ասել բանին մարմնացելոյ թէ երկու։ *Երիւրորդ՝ թէ յեա յարութենէն փո խեցաւ մարմինն յաւժու թինն։ *Ա՛Ռ Է՝ ՍԱ ԵՕԹՆ Է ԱՅՑԵ ԵՐՐՈՐԴ

*Ա՛Ռ ՈՉ ՀԱՍԱՆԷ ԶՄԱՐԴԱՑԵԼՆ։ *

նութիւն՝ շփոթեալ լինի ասեն ուրեմն և փոխադրեալ։ *Նա՛ լինին այսքիչ երիւք եղանակօք։ *Նախ թէ ամէն բնութիւն՝ իմարդկայինբնութիւնն շփոթեցած և եղև մի բնութիւն մարդոյ։ *Երկրորդ՝ թէ մարդկայինն յամէնայնին փոխեցաւ և եղև մի բնութիւն այ։ *Երրորդ թէ եղև յերկուց բնութեանցն մի բնութիւն այլ ինչ, որ ոչ ամէն է և ոչ մարդ։

Ո այսոսիկ հերձուածս իբաց հանէ սբս, և զճշմարտութիւնն ուսուցանէ։

*Ո՛ ի սասելն Քրիստոս անձ նաւորն՝ ընդդէմ ապօրէն նարինէ, և անշփոթն և անփոփոխան և ամէն ընդդէմ եմտութիւնէ։ և մարդացեալ սասելովն ցուցանէ թէ ոչ միայն քենէ՝ բսասելոցեաց մարդոյ մինն։ *Նա՛ դարձեալ ա

էգծգ սկ

*Ի սահմանս

երրորդ՝ ինկարգի՝ թէզ թոյդ։

*բան։ Իսեւամուսա։ *Լծ։ Ի գրելոցս ասէ զքո ի մասսուածդ ծանեալ, այլ և վասն քո սպնօրէն նութենն։ *Ի սրուսդրութիւն՝ աստանդութինէ, և դաստանութիւնն որ ինկիկիայ, և յԱ՛թանասէ։

*Պատշաճն՝ յարմինէ։ *Ո՛չ թէ ամէն բնութեան և անձին սկիզբն ասէ սուեալ ի հուսէն, այլ միասրութենն և մարդանալն։ *Այս բան բասեն զմեզերկենակիքն թէ վասնէր մի բնութիւն ասէք։ *Նախ՝ զապօրէն նարին խորհիք ասեն աստեալ մարմին առանց հոգւոյ։ *Երկրորդ՝ թէ մի բնութիւնն՝ ամփոփեալ լինի ասեն որ ի հօրէ՝ որդին։ այսինքն յինքենէ՝ մարդացեալ։ որպէս ջուր սառուցեալ։ *Երրորդ՝ թէ մի բը

և երկաքնաւին ըզնոյնս ասէ. այսինքն երկու բնութիւն և մի անձն։ *Լ՛սեմք թէ՝ նոքա զերկուս բնութիւնս բնութեան բաժան ասեն. իսկ մեք միաձոյլ։ *Ի՛արձեալ՝ նոքա մի անձն զհոչմոնան և զտրդխութիւնն ասեն, և զէութիւնն բաժանեն. իսկ մեք էութիւն միաւորել ասեմք անձն և միդէմ բանին մարմնացելոյ։

*Լ՛ն թէ հակառակի եր կաբնաւին թէ մի էր յաւաղն բանին բնութիւն, և յետոյ երկու, մի՛ հաւանիր։ զի պատրէ՛ զզքեզ բանիւ։

*Լ՛ւր սոյնպէս ասէ նեղ թէ՝ մի էր յաւաղն բաւթին քեն պարզ միտէ. իսկ յետոյ բաղադրեալ միտէ։ *Լ՛ն գարձեալ՝ մի էր յաւաղն բաժանմամբ. և յետոյ երկու միաւորութեամբ։ *Լ՛ն ըստ մերոց նոյնն է. զի քա

սէ բնութիւնք երկուք, զի յերկուց միաւորեցաւ ընդդէմ ապօրինաին է՝ որ անհաւասար ասէր, և ընդդէմ շփոթողացն։ *Ուակ մի բնութիւն ասէ և մի որդի՝ ընդդէմ նեստորի, և այլոցն. որք բաժանեցին յետս միաւորութեանն։

*Ո՛անիր և զայս, զի մարդեղութիւնն քրիստոսի ունի սկիզբն և մէջ և կատարումն։ *Ո՛րդ՝ վասն սկզբանն յերկուց բնութեանց ասեմք միաւորեալ. և վասն միջոյն ասեմք մի բնութիւն. զի բնութեամբէ միաւորեալ և վասն հնոմանն ասեմք միանձն, մի դէմ, մի որդի, և այլն։

*Տես և զայս, զի զբք նութիւնն միաւորեալ ասեմք և զանձն մի. զի յերկուց բնութեանց մի անձն կատարէ։

*Լ՛ն թէ ոչ ասի թէ

կամելոյն, որ՝ իսկիզբն և՝ իկատարումն։ *Նո՛ւ
ստոյնպէս ասեմք մի բնու
թի և մի կամք և մի նե՛ր
գործութի՛ բանին մար
մնացելոյ։
*բան։ Հաճութեամբ։
*չ։ Ո՛չ ի հաճութէ և
կամած է՝ միաւորութի՛ն։
ապա ուրեմն յայտ է թէ
ո՛չ է շփոթեալ։ *Նախ՝
զի ո՛չ կամի բնութեան
երկոցունց պղծութիւն և կո
րուստ։ *Երկրորդ՝ զի
բնութիւնն ո՛չէ՝ ինե՛ր
գոյ կամաց։ *Ապա թէ հա
կառակի ոք՝ թէ կամած է
միաւորութիւնն՝ ապա
ո՛չէ բնութ՛։ ասեմք առ
այն թէ ըստ քեզ ապա և
ո՛չ անձամբէ միութի՛ն։
զի կամքն ո՛չէ յանձն։
*Զարձեալ Երկրորդ՝
թէ կամքն ուրեմն ասի
մարմնացեալ։ *Ապ դուք
մեզ ասէք որք բնութի՛ն
ասեմք զմիաւորումն։
*Ա՛ր հարք՝ ո՛չ աթանաս
տաէ և զնիկիոյն։

Էջ ՃԾՃ *բան։

*Ի ոճմոանէ

ժանմամբ՝ միանն երկու՛ք
են։ և միաւորութի՛ երր
կու՛քն միէ։ *Ապ ասէ
ա՛ն Կիւրեղ եթէ եր
կու՛քէին յառաջ բնու
թիւնքն։ այսինքն այ և
մարդ։ սակայն միաւո
րեալ մի եղեն։ և զմիա
ւորութիւնն այլ ո՛չքա
ժանեմք։ զի անքա
կելի՛ է։
*Տե՛ս և վասն գործոյն
միութե։ զի ո՛չ ասեմք
մի ներգործութիւն ապ
թէ չկայ բարձրագոյն և
նրբասուզոյն։ այլ մի ա
սեմք ըզներգործութիւն
վ՛ր մի և նոյն միաւորու
թեանն ներգործելոյ։
որպէս մի ձեռն գրէ՛ և
ջնջէ։ *Յովանիր և զայս
ո՛վ լսոհեմ։ զի մի՛ բնու
թի՛ ասեմք վասն կատար
մանն և ո՛չ բսկըզբանն։
և մի գործ ասեմք վասն
սկըզբանն և ո՛չ վասն կա
տարման գործոյն։
*Ասէ ըզկատան իմաստիս
մի՛ վասն միաւորութեն

ճանաչեալ. որպէս նոքա
ասեն, կամ թէ յերկինից
բերեալ։
*Եթէ դարձեալ՝ զմեր մար
մին, այսինքն զապակիա
նացուս և զմեղանչա
կանս, թէ զանապականն
և զանմեղն որ՝ի դըրախ
տին։ *Եթէ այս է միտքն,
թէ զանմեղն էառ՝ դեռ
և ս զմեղանչականն ոչէ
փրկեալ. իսկ թէ զմե
ղանչականս՝ ապականա
ցու է մարմինն։
*Ի. յոգիկ տայ պատաս
խանի սոյնպէս, եթէ՝ի
նըմանութի մարմնոյ մե
ղաց եղև և դատապար
տեաց զմեղս՝ի մարմնի.
այսինքն զապականացու
և զմեղանչական մարմինս
էառ, և միանորութեն
արար անապական և ան
մեղ մարմին յառաջին
կերպն որ՝ի դրախ
տին։
*Բան. Ա՛ր զհրեշտակաց
բուռն հարկանէ՝։ *Լծ.
Ի՛պա յայտե առ՝ զի ոչ
էհաց [illegible]

*Բան. Ա՞ի բնութի՞ւ այ
բանին մարմնացեալ։
*Լծ. Հերձուածողքն սոյն
պէս իմանան թէ ունի բը
նութի՛ւ բանին այ ընդ
հօր, այլ ասեմք թէ հե
ռի է յիմաստասէր մտաց
այլ ինչ հարցման այլ ինչ
պատասխանել։ քանի հար
ցումն այս ոչէ ըստ էից
արիոսի. այլ ընդդէմ
նեստորի։ որպէս և յա
ռաջն ասացաք։ *Որ և
դարձեալ՝ ի վե՛ր բերէ
զմարմնացեալն և զմար
դացեալն. զի բնութի՛ն
՝ի մակամտաճութենէ, և
անձն՝ի զգայութիւնս
աչացս։
*Բան. Ո՛ր մարմին ա
րար իւր։ *Լծ. Այս
ասեն մարտընջելով՝ թէ
յառաջն միէր բնութի՛
բանին. և թէ յետ մար
ճանալոյն և ս միբնութի
է բոլորն՝ ապա զոր մար
մին էառ։ ոչ զի միգոյ
բոլորն միայն աճութի՛,
այսինքն յինքեանէ՛ մար

դացն են. այսինքն բա
Հնազանդն և չհնազանդն։
*Որպէս նեստոր մինչ՛ի
խաչն ապականացու ա
սաց ըզմարմինն, և յետ
խաչին յանապականու
թիւն փոխեալ։ որպէս
մեր ի հաւատրակ յարու
թեանն։
*Ո՞ յոգիկ պատասխա
նէ՛ ասելըս եթէ և յետ
յարութեանն նոյն կեն
դանարար մարմինն էր որ
էարբաթեցաւ։ *Որպէս
ինքն ասէր փրկիչն, շո
շափեցէք զիս և տեսէք.
զի ես նոյն եմ։
*Ո՛չ ես ցուցից սոյնպս։
՝ի հաւատրակ յարութիւն
փոփոխուած լինի մարմ
նոյ ըստ՛ք. զի լինի թա
փանցիկ, թեթեւ, գե
ղեցիկ, և անմահ։
*Ո՛րդ՝ յաւելք քան զ
խաչն՝ մարմինն քրիստո
սի ունէր զայսոսիկ։ զի
եցոյց զթափանցութիւն
էջն ՝ի ծնա

յերկինից՝ եբեր ըզմար
միին։
*Ո՛չ ընդունեցաւ եղ
բարց. ապա յայտ է թէ
և՛չ յինքեանէ՛ թանձրա
ցաւ։
*Ա՛ի և նոյն միաւորու
թեամբն կրէր ըզմարդ
կային կերս. ըզհոգեբ
ոյն և զմարմնաւորն։ և
ո՛չ զանզգանելիս, որք են
աւելորդք և մեղք։
*Ա՛յսու՝ զի ցուցցէ թէ
ճշմարիտ մարդ եղև։ և
ապա՝ զի ըզպարտիս մեր
վճարեացէ։ *Ա՛յսմանէ
միաւորութիւնն գործեր
և զածականին։ *Ա՛յսու՝
զի ցուցցէ թէ աճ և ճըշ
մարիտ։ և ապա զի պա
կասութիւնս մեր կատա
րեացէ։
*Ոմք ոչք ասեն յետ յա
րութեանն ՝ի մեռելոց՝
մարմինն յածային բնու
թիւնն փոխարկեալ, եր
կու գոյք չերձնաճո

ռօք ։ *Այնպէս վա
ռաւորիլ մարմնոյն։
*բան ։ Ո՞յժմ ջանայն
պէս ։ *լճ ։ Տեսանեմք
ասէ ըզնա մարմին՝ այլ
ոչ ստակ, զի ամէն մար
դացեալ ։ *Դարձեալ
զի յետ յարութեանն
զնիառաս իւր յայտնեաց
՚ի մարմինն ։ *Դարձեալ,
մինչդեռ դալոստեան
ոչ ծածուկ ոյլ զընկինն.
այլ յայտնի ևհայրական
փառօք։
*Սուրբ ժողով՝ զնիկէ
այն ասէ։
*Պատճեն՝ պատմուէ,
կամ օրինակ ասէ։

՚ի ճանաչին ՚ի կուսէն.
ը զթեթեւութիւնն ՚ի
վերայ ծովուն, և յար
տեւան լերինն. ը զգե
ղեցկութին ՚ի թաւիշ.
և զանմահութիւնն ՚ի
մարմնոյ բաշխելն։ *Ո՛վ
զանազանական մարմինն եւ
ոչ ոսկեայ։ յա
սելն՝ ես եմ հացն կե
նաց, և որուսէ՝ կեցցէ
յաւիտեան։
*Նո՛ր թէ ոչ ասէցէ՝ ոչ
եղև փոփոխումն ինչ մեր
ծոյ փրկչին յետ յարու
թեանն. ասեմ թէ ամե
նեքին իսկ. այլ զվերոյ
ասացեալն ունէր ՚իմար
ձին իւրում ծածկեալ
մինչ ՚ի խաչն. և յետ խա
չին յայտնեաց ՚իմարմինն
զոր ունէր ՚ի ծածուկ.
պատկեր ասէ՝ պայծառա
ցեալ ինչ ՚ի հայրական փա

*Ա՛ստուածդ։

*Ա՛ստուածդ ինքն էրուդ։

Ի ՍԿԶԲՈՒՆ

ըստ Թուղթ սայ՝ զնոյն ունի խորհուրդ, որպէս զառաջինն։ Նախ ցուցանէ թէ ճշմարտութիւնն միւս, որ՝ քան և սրտութիւնն բազում, որ՝ ի սատանայէ՝ բազ մացեալ։ բարին միւս, և չարն բազում։ *Ուրեք ըստ՝ ցուցանէ՝ թէ սի րողացն յայտնի, և յատուկ զգացն թաքչի և ծածկի։ ոպ ըստ արեգականն կոյր աչաց։

*բան։ Ոգեմանանձաճ։

*լծ։ Որպէս ասէ զբազ մահիւսս ժողովեն։ որ է՝ բազմանիւթ։ կ բազմա թիւր։ կ բազմատուա։

*բան։ Ո՝ ճանապարհս տեառն։ *լծ։ Ո՝ մարդեղութիւնն ասէ։ դար ձեալ ըստ պատրէրանն։

*Ա՛ստուածդ ինքն էրուդ։

*Աբրահամեան հարք՝ զնիւկիւդոյն ասէ։

*բան։ Ընթակայեցեալ։

*լծ։ Ընթակայէր մարմինն չարչարանացն։

*բան։ Բաց միայն՝ ի մեղս ոչ գայ։ *լծ։ Ո՝ մեղս ոչ գայ։ *Նախ՝ զի եկաք մուտ է, և ոչ է գոյացու թիւն մեր։ *Յարձել, զի զոր կամէր հանել՝ ի մէնջ ինքն օրէնս առնոյր զայն։

*բան։ Ոչ ճշմարտութեամբ։ *լծ։ Ճշմարտութիւնն այն է՝ որ միաւորի՝ և ոչ շփոթի։ *Ոչ դարձեալ, որ միաւորի՝ և ի ճիայ։ զի ոչ բնութիւն այլայլեցաւ և ոչ դէմ յանձեալ։

*բան։ Ոչ ոչ՝ ի հարկաւոր բան է։ *լծ։ Ասէ բնութիւնն նոցա առանց՝ ի հարկէ՝ հեռանալոյն չար բանէն՝ այ բնութեանն։ առ որս ասէ՝ թէ պէտ մի ութիւն ասէ, այլ ոչ հեռաւ ի այդպիսի ինչ։

Էջ ՃԱՐ

ԽԱ. *Ա՛ստուած։ տէր։ *Աղերսեմ՝ զի խոր
ատակեցեալ ինքն՝ ձեռամբ՝ զուանօղն։ *Կամանապէս
և նոցա բանքն են. որք զբանն Հարկեն գոլ չար
չարեալ։
*Ի. յԼ՛րդ եթէ մինէր՝
ոչ լինէր փրկուն մէլ. ոպ
առաջին չարչարեալ մար
դին։ այլ անճառ միաւո
րութեանն իւրով նոյննէր
չարչարեալ և ան չարչա
րելի մնացեալ։ *Որ և չար
չարանօքն զմեր պարտիս
վճարեաց այ հօր. և ան
չարչարելի մնալովն զիջ
չարչարին մեզ շնորհեց.
*Բան։ Նո՛ր շարժէ՛ այս
պէս խորհիլ։ *Լճ։ Ի՛. յա
յինքն խախտե՛ և շրջի՛։
*Բան։ Ի՛. յԼ մեն խնդիր։
*Լճ։ Ի՛. յԼ մեն հարցանէ
ասէ հակառակն և ասէ,
եթէ մարմնով միայն ա
տեմք չարչարեալ՝ այս լի
նի ակամայ և առ իսու՛ք.
զի կամքն և գիտութիւնն
ի հոգին են։ պարտ է ու
րեմն և իմանալի հոգւովն
էձիւ ասել։

*Ի՛ ուծմունք
Պարձել՝ հարկաւորքն՝
ոպ քաղցն և ծարաւն և
այլ կիրքն՝ ոչ էշնեն քա
նեն մարմնացելոյ. այլ էշ
խին յանէից։ զի կամաւ
կրէը զսոսա։
*Նառա այսոր ասէ մար
մնացեալ՝ ցուցանէ՛ զնծ
և զմարմինն հանդերձ
միաւորութեամբն։
*Աատարեալն՝ զբոլորն
նշանակէ՛. որ է բոլորն
նծ և բոլորն մարդ։
*Կոյութիւնէ՝ էութի
և բնութիւն։
*Ընական միաւորու
թինն մի եցոյց սակ զոր
դոյ բնութինն առանձ
նաւորութիւնն և յատկու
թեամբն։
*Նախեալ, որպէս խը
ուի՛ ինհուր։ *Նո՛ գո
զացեալ, ոպ կիսթիլ գի
նոյ՛ ինծուլ։
*Նղեգնեց գահազանն
երիս յատկութիւնս ունի։
*Նայն՝ զի գատարկէ
ինքն։ *Նրկրորդ՝ զիոլք
յերնուն՝ ինայ ոչ էհատա

մասունս, զնուիրականն և
զմարդկայինն։

*Որպէս յարեացոյց տայ
զմարդն Թէ տեսանելովք
մտաք զտարբերուն բնու
Թեցն յերկուց միացեալ։
այլ յետ միութեանն ոչ
բաժանելովք զբնութիւնն
և զգործսն։ որպէս զեր
կուսանն ոչ ասելովք երկու.
այլ մի կենդանի մարդն
և այլն։

*Ն՛ոյն քան առ այս։

Ա՛ստ վերջին է քան
զյօհաննուն. զի այստ կէ
շէ զայն։ *Ն՛ա նախա
դաս եղև, զի նախ պրա
կ գիտել զպատճառս երկ
ուութեանն, և ապա զմիաբանութիւնն։ *Ն՛ա
դարձեալ իբր զինիք մա
տանուց Թլպատց իւրոց
կարգէ՛ զայն Թուղթն
էջ ՀԿԷ ընդ

ասել։ *Ն՛ա յս հակառա
կինէ. ևստրայ կերպրանն
ուղիղ երեմն։ զի մեր
քնութիւնս մարմինէ և
հոգի ոչ ստուրբս ասէ։
այլ ինեղբոյ՝ ներգործու
թիւնէ ծագկեալ. զի
կամին բաժանել՝ իբա
նէն։ զի կամաճ և գիտու
թեամբ չարչարանքս ա
սեն՝ իբր Թէ մերով մի
ասեք ասէ չարչարեալ.
այլ մարդով ասացէ։

*Ն՛որ պատասխանի՝
ստուրբս և ասէ, Թէ այս
ՀՇմարիտ՝ յայտնապէս
բաժանուածն ցուցանէ
անբաժանելի միաւորու
Թեանն։

*քան։ Ն՛ենդիտացան.

*Լծ. Օ՛այն ասէ Թէ
միութենէն և յատկու Թէ
քնութեցն անտեսանելի
են աչաց և մտաց. ուս
տի Թէ ոչ տեսութեամբ
ոչ անջատեալ ըզքնու
Թիւնան՝ անգիտանայ։ և
ամենեւին բաժանէ՛ և
Տատանէ՛ իմիմեանց մա

այսինքն միով ծնունդ ա՛
հազանին զմի հոդին ըն
կալեալ նոյն դաւանու
թիքեն հաւատոյ և նոյն
մարմնոյն ձաշակմամբ։
*Արդ՝ որչ առանձինն
և մասնաւորն, և սա քա՛ժա
նի՛ իջոյս։ այսինքն ըզ
նոյն զաստիճան ունելով
կամ զնոյն գործս, ըզ
նոյն ուսուցն պիտու թե
և հաւասիկ և միախոր
հուրդ։ *Ո՛ր յիքանեն ե՛
ղանակ եղբայրու
թեան։
*Ոչն բանք քաղցունք՝
այլ ո՛չ հրաշալիք։ ոչ
աշխարհական երգք։ և
են քաղցունք և հրաշա
լիք, որպես արտաքինքն։
այլ ո՛չ առնեն զմեզ ար
ժանաւորս այ։ *Ոչ ե՛
կեղեցւոյ վարդապետու
թիւնք ունին
զսուտս։
*Բան։ Արդ փափաքեն
խորհուրդ։ *Լ։ Ո՛ր
ինքն մարմնոյ և հոգւոյ
և մտաց։ *Ոչ կամ թէ
չգիտէ Ար

*Ի՛ ասելոյն։
ընդ այլոց ժողովեալ վը
կայութեց սբց։ *Ոչն
պատճառ սորան ծանու
ցումն վասն յարեալ
եպիսկոպոսացն։ որք ժո
ղովեցան՝ իբերիայ որէ՛
հալապ, առ ակակիոս ե՛
պիսկոպոսն, *Ոչն է սա
ինն երորդ՝ իկարգի՛
թղթոցն։
*Բան։ Ա՛ետծութիւնն։
*Չ։ Կամ զհատակն ա՛
սէ կամ զփարթամութինն։
*Ոչ եղանակ եղբայրու
թեան երեքեն։ *Ո՛ր
ինքն հայրարակ եմ յա
տուկ և առանձին։ կամ
ոչնպէս, մարմնաւորն և
հոգեւորն և մտաւորն։
*Ո՛րդ՝ առաջինն որ
հաստարակն է և մարմնա
ւորն՝ բաժանի՛ իչորս։
այսինքն՝ ինոյն նիւթոյ
և՛ ինոյն տեսակէ՛ մարդ
դոյացեալ՝ի միոջէ՛ նախ
նոյն ածեն այ։ *Երկրորդ՝
յաւուրն և հոգեւորն,
և սա քաժանի՛ իչորս։

զաքքէին յօհաննու զար
ձուցանել զնա, և նա
վասն սիրոյ նոյ վիճեր ը
կիւրեղ։

*Ասծի՛ թէ Պօղոսի
եպիսկոպոսի գնային առ
նըն Կիւրեղ կրկին ան
գամ եղեալ։

*Ո՛չ բերելի՝ զնեաստրի
համախոհան ասէ. որք
վասանգեին՝ իխոնարհին
ընդ նմա իբր յանբերե
լի ծով։

*Որոց պարտէր իբաց
վազել՝ ինմանէ՝ տեսանել
զնա և զիւրան պատ
րեալ։

*Խօսել ևկոյր զնա ասէ
որք զնեաստրին խորհէ
ին։ և նք էին տրտմալք
վն խաղաղութեն եկեղե
ցւոյ։

*Բան։ Ո՛ աղերսեն սրբ
բոց Ա՛պիսկոպոսաց։

*Լծ։ Ո՛ նոսա ասէ՝ որք
ժողովեցան՝ իբերիայ,
և աղերսէին միաբանց վն
խաղաղութեան։

*Բան։ Ն՛ւ քարշել զայն,
էգիպտ *Լծ.

Նորոգութեն։ և որով
տրտմեցաւն Կիւրեղ։

*Բան։ Տըրիբուն։ *Լծ։
Որե զօրագլուխ։

*Բան։ Յարեւելեայն։

*Լծ։ Ո՛ նանիւք և զիւր
վիճակին ասէ. այսէ զբե
րիա և զայլն։

*Բան։ Ով զի արդ խոր
հեալ։ *Լծ։ Ո՛ի պարտ
էր յանտիւք ժողովիլ առ
Յօհաննէս ըն իւրեննցն
աւանդութեց։

*Նա ասէ առ այս գրե
ցի, որպէս՝ իվերնագիրն
ասէ։

*Ո՛ գուշն ուղիղ, ևմ
իմաստուն լսէ։

*Յարեւել եպիսկոպո
սաց, այսինքն ձեզ։

*Մեսիա՝ հայնէ։

*Բան։ Արկայնք եղեն
առ մեզ բանք։ *Լծ։
Ո՛յսինքն իմ և պօղոսի
առ իրեարս։

*Բան։ Ա՛րդեան փաղաք
շանաց հետեւեալք։ *Լծ.
Իշխանքն ասէ որք բարե
կամքէին նեաստրի՝ փա

բասեն ։ ✻Լ՚ ։ Ա՚ան իւր
ասէ, և վա՛յ նոյ՛ որք ժո
ղովեցան՝ի Բերիայ, որք՛
՝ի սահմանս փիւնիկեցւոց
վան խաղաղութեան ։
✻Որք և եռտուն գրով
որոց էբացեայ ուներին
զխոստովանութիւնն, և
առին՝ի տոցանէ ։
✻Ուակ որք նեստորին էին
նորաձեւութիւն զայս
ասէին ։
✻Բան ։ Ա՚րկպատակեցան
առայս ։ ✻Լ՛ ։ Ո՚մանք երկ
պառակեցան և՝ի կարծիս
էին վան՝ի Բերիայ ժո
ղովելոցն, թէ ոչ ու՛ղ
ղակի խորհին ։
✻Բան ։ Ա՚ի՛ արդեօք լը
ռել ։ ✻Լ՚ ։ Ա՚ի թէ լուել
պարտէր ասէ, և այնու
հետ վճարիլ՝ի չարա
փառ կարծեացն ։ այլ ծա
նուցանել պարտէ աղեր
սիւ զհաւատոյ խոստովա
նութինն ։
✻Բան ։ Ա՚ճապաշտ եպիս
կոպոսաց ։ ✻Լ՛ ։ Որք ժո
ղովեցան ասէ՝ի Բերիայ՝

✻Լ՚ ։ Որք ժողովեցան՝ի
Նիկիայ ։ զի ըզմերոյ խոր
հին ասէին ։ վա՛ որոյ ասէ
ա՛ն Ախերեղ թէ ո՛չ ու՛ղ
ղակի խորհեցան ։ զի ա՛
սէին թէ հետեւ՛օղ են
նեստորի ։
✻Բան ։ Ո՚ հակառակին
խորհել ։ ✻Լ՚ ։ Ա՚. յոյնքն
ոպ թէ այլ ինչ դրեցաք
և այլ ինչ խորհիմք ։
✻Ասա՛ ինչ՝ե՛ւ՝ք սիւն քո
լոն բանբասէին ըզմեզ,
թէ նորաձեւո՛ւ՝ի արար
և հաւատոյ արտադրու
թիւն առնէ՝ի յեկեղե
ցւոջն ։
✻Յարեւելս եպիսկ՛ ո՛չ
զտոցանէ՛ ասէ որք՝ի Բե
րիայ ժողովեցան, այլ
զայլոց ։
✻Ա՚թէ նեստոր՝ յորմէ՛
կո՛չէին զնա՛ յո՛ւղղութի
եկեալ էր և խոստովանու
թիւն տո՛ւեալ, ո՛ի թէ
նորաձեւո՛ւթի՝ ասէր ոք
ասէ զխոստովանութիւն
նորա ։ և ո՛չ ու՛րեք ։
✻Բան ։ Ա՚նդէր այժմ բան

*Ա՛ստուած։ պատանէինն Ա՛ստ անբծա
նել։ եւ անբարբառութի՛ւն զմարդն ընդ այ երկեր
պագանելոյ ասել։
*Հակառակ միմեանց ու
նին ներատոր՝ եւ ոչ է՛ իբե
րիայ ժողովեցան։
*Ա՛ճաբան՝ զաւետարանչան
և զաւետեաւն ասէ։
*բան։ Ա՛պա զիմարդ ոչ
են հակառակ այսոքիկ
քոյոցդ։ *լծ։ Ա՛նդ ևիւ
բեղ ասեն զայս։
*բան։ Պրակութեամբ
քնատորականաւ։ *լծ։
*Ա՛։ յսինքն գոյացական
տարբերութեամբ։
*բան։ Ո՛՛ինչ որ առանձ
նապէս։ *լծ։ Ա՛։ յսինքն
առանձնապէս ոչ ասի։
*Հասարակ ասէ ածուե
ևմարդկուե զձայնան։
*բան։ Պ՛եք և նոքա։
*լծ։ Ո՛՛ եպիսկոպոսն
ասէ՝ որք իբերիայ։
*Ա՛ինքն զհասարակն
ասէ, ի վե՛ր քան զիմն։
*բան։ Տեսանել զձայնից
զանազանութի՛ւ։ *լծ։

*Ա՛ստուած։
համաձայն՝ մեզ ոչ ինչ
նորաձեւութի՛ւն արարին
ըստ նոցա կարծեացն։
*բան։ Ո՛՛ սրտաբանան
այժմ յանդիմանէ՛։ *լծ։
Ա՛։ յսինքն զնոսա՝ որք
բանբասէին թէ նորա
ձեւութի՛ւ արարին։
*Ա՛ւմէջ բերելով զնեա
տոր իզրահոսութիւնն,
և զնոցայն՝ որք ի՛ բերիայ
ժողովեցան, յայտնեա
ցու՛ք զսրտաբանան։
*բան։ Ասէ տէր։ *լծ։
*Ա՛։ յսինքն եպիսկոպո
սունքն որք ի՛ բերիայ ժո
ղովեցան՝ ածածին ան
ուանեն զտէրն կոյսն։
*բան։ Աբրիատոս անուանի
բանն աճ։ *լծ։ Ա՛՛յլ
ասէր նեատոր զբանն,
և այլ զայն որ ի՛ Աարի
ամայ, և զոր ի՛ Աարի
ամայն՝ քա՛ անուանէր։ և
բանն վանայնոր ասէ ասի
քա՛ զի ե՛ ճշմարիտ քա՛ն
յարակից ե՛ւ ի՛ հայրն
Ջնոսա՛ր յարակցու՛թ։
*Հայհոյութի՛ւն զբանն

ինքն քրիստոս ուստց
թէ էր ինքն աճ ևմրտ։
*Եւ գրեթէ ինքն քա
ուստց խոստովանիլ զա
նազանութիւնս։
*քան։ Ինմանէ՛ աստացան։
*լճ։ Ա. յոհնէն Ի քրիս
տոսէ՛ գրեթէ աստացան։
*քան։ Պողքր ինչ և՛ի
մարդկանէ՛ վտանգեալ։
*լճ։ Ա. յոհնէն զըպար
տեցան աստ վ՚ն կիւրղի։
վ՚ն այնորիկ գրեաց։
*Փիլիպ քահանայ՝ եպիս
կոպոսէր Հռօմայ։ որ ոչ
էր եկեալ Ի ժողովն ե
փեսոսի. այլ ըզքահա
նայան առաքեաց։

*Ա՛ստ Պետրոսեան էպ
տէ։

ՊԱՏՄԱԿԱՆԻ

է՛ թուղթս այս՝ Թըղթոյն յոհաննու ան
տեղու Եպիկոպոսին։
*Նէ՛ս սա տասներդ՝
Ի կարգի Թըղթոցն։

*Ի ստ.

Ա. յոհնէն զնոցայն ողք
Ի քրիստոս, և զնեստորին։
*քան։ Ոչ նոր քր։ *լճ։
Ողք վասն. քի են ասա
ցեալք՝ վասն նրքուԹեն
նէսաքելեն Ի խատուգաբա
նուԹենէն, և ձչեն զար
մանք. զի դըժնարինքեն
վասն քրիստոսի բանքն.
և խնաստնոց հազիւ ա
սանին։

*Ա՛ք բաժանեն ասէ ողք
Ի քրիստոս՝ զմինն ասր։
*Ա. նո հաւատալի՛ է Թէ
մի ասացին և յերկուս քա
ժանեցին եպիսկոպոսքն
ողք Ի քրիստոս։
*քան։ Հակեցինն ուղ
զակի։ *լճ։ Ա. յոհնէն
զնեստորի բաժանումն։
*քան։ Ոչ երեցի առ նորա
ձաճ պաշտուԹին։ *լճ։
Ա. յոհնէն յօհաննու։
*քան։ Ա. նչնարինէ և
մուտն։ *լճ։ Ա. յոհնէն՝
մարմինն յաճուԹի փո
փոխել։
*քան։ Գրեթէ ուստց։
*լճ։ Ա. յոհնէն գրեթէ

ստուիկ ըզձեր սրբազան
ձայնս ընթերցեալ։
*բան։ Ա՛ն յաւետելեաճոյ։
*լճ. Ա՛ն եղև ասէ յա
ւետեալն յաճախութիւնն։
այլ՝ հաւատով տեսանի
մխութիւնն։
*բան։ Ի՝ զգայութենով ինձ
բանս։ *լճ։ Ի՝. յսինքն
ինչեցուցանելով պարտա
ւանս։
*բան։ Նո՛ր բընութեցն
տարբերուի։ *լճ։ Ծեր
կուց բնութեցէ ասէ
միաւորութիւն. և զտար
բերութիւն ոչ անգիտա
նամք։
*Նման ոչ խոհեմ. զի է՛
տարբերութի բաղկացա
կան, և է՛ տարբերութի
բաժանական։ բաղկացա
կանէ ուստի տեսակքն
գոյանան. ոչ բանականքն
և մահկանացուն ըզմար
դոյ բնութիւն կատարեն։
*Նակ բաժանականն է՝ ոչ
բանականն և անբանն.
ոչք բաժանեն զմարդ և
զձի։ *Ա՛րդ՝ ոչք երկու

*Ի ուածմունք

եվերջին կարդեալ իբր
զկնիք գրելոց իւրոց ըզ
այլոց ժողովեալ վկայու
թեց գրոց սրբոց։
*բան։ Օ՝ նեստորին խոր
հէր։ *լճ։ Օ՝ ի ոչ կա
մէր զառաջինն վանկուծն
նեստորի. մինչ կոչաս՝ ի
վերայ։
Խընդութիւն՝ ողջոյն՝
օրհնութիւն և խաղաղութի
մեն։
*Յարուսատ էձեռն այ,
զի առաստաքաշխէ, եւ
միշտ բաշխէ՛։ *Ա՛մէն
մեք երբեմն առնեմք, և
ըստ կարդի։
*բան։ Ձոհ զինչ եղև
նահատ անջատեցան։
*լճ։ Ա՛ստ եկեղեցւոյ
ասէ։
*բան։ Պատրաստաբար ու
նօղս կոչաս յայս։ *լճ։
Ա՛ստ պօղոսի եպիսկո
պոսին ասէ։
*բան։ Յաղագս ածած
նին։ *լճ։ Ա՛ստ՝ յօհան
նու է դատանութիւն.
մինչև յայն որ ասէ՝ զայ

Խոհ*ա՛ուն

նանիկ։ *Լճ։ Որպէս յա
ուաջն արար՝ կարօղէ և
այժմ առնել Կուսի Ծնա
նիլն թէ կամիցի։
*Կուն՝ զցանկութինն
և զմերձաւորութինն ասէ։
*Անարհնաւորութինն զի
իբաց էր յայտնեաց
վն զպատճառն։ *Նախ՝
զի մի՛ ընկերքնականին
պատժապարտ լինի։ Երկ
րորդ՝ զի մի՛ լինի մերինն
ապականացու։
*Բան։ Ո մոգն քարշել։
*Լճ։ Ի՝ոգուն կախար
դութինն է։ և նոր զին
ւորք են մոգքն։ *Նայց
քարշեաց զնոսա յերկիր
պագութի՛ւ ինքեան։
*Բան, Երհամարհել զգ
թագաւորն։ *Լճ։
Ո Հերովդէս ասէ։ որ
ասաց՝ գնացէք ըստու
գեցէք վն մանկանն։
*Բան։ Նարուստ մարգա
սիրութ։ *Լճ։ Նարուստ
է մարդասիրութինն այ,
զի զինքն եա, և բոլոր
եա, և միշտ սիրէ։

Կ Ա Տ Ա Ծ Ո Ւ

Թիւնն ցուցանէ
զՃշմարիտն, և յանդիմա
նէ՛ զսուտն։ կամ հաստա
տէ՛ զՃշմարիտն, և կորու
սանէ՛ զսուտն։ *Կամ
որոշէ՛ զկերպարանեալն
և զիսկապէս Ճշմարիտն։
*Բան։ Ճշմարտութի՛ւն։
*Լճ։ Ճշմարտութինն է՛ըն
դէմ օրինակին։ և շնորհն
ընդ դէմ օրինացն, որ՛ի
Ձեռն Յովհ։ *Նո
նայն ինքնէ Ճշմարտութի՛ւն
և շնորհն տէր մեր Յ՚Ս
Քրիստոս, զոր աւետարան
էին և առաքեալք։
*Բան։ Առնել կուսի Ծը

*Ի՛մաստուն։

*Իսկ մարդիկ երբեմն սիրեն, և օտար ընչից, և մանաւանդ։

*բան։ Պահել զմեզ։

*լճ։ Պահէ հայր, կեն դանացուցանէ՛ որդի, և նորոգէ՛ հոգին։

*Դարձեալ զհոգին զմարմինն և զբոլորն։

*Դարձեալ, յանցեալն՝ ինն երկայս և՛ի հանդերձեալն։

*բան։ Ի բուն ժամանակի։ *լճ։ Որ նախասահմանեաց ած։ այս ինքն՝ ինոյն ժամանակի զփրկութի մարդկան։

*բան։ Որդի իւր։

*լճ։ Յօդինն ցուցանէ զյաւտուկն և զմինն։ Այն ինքն հայր ցուցանէ թէ յինքենէ է և միանջենաւործ ննուանդ։

*բան։ Ամուտ ընդ օրի նօք։ *լճ։ Ասի՛ն են օրէնք։ այսինքն բնութե և պահպանութե։

*բան։ Աթոռ՝ քարոզու

*Ասի՛ մարդիկ երբեմն սիրեն, և օտար ընչից, և մանաւանդ։

*բան։ Պահել զմեզ։

*լճ։ Պահէ հայր, կեն դանացուցանէ՛ որդի, և նորոգէ՛ հոգին։

*Դարձեալ զհոգին զմարմինն և զբոլորն։

*Դարձեալ, յանցեալն՝ ինն երկայս և՛ի հանդերձեալն։

*բան։ Ի բուն ժամանակի։ *լճ։ Որ նախասահմանեաց ած։ այս ինքն՝ ինոյն ժամանակի զփրկութի մարդկան։

*բան։ Որդի իւր։

*լճ։ Յօդինն ցուցանէ զյաւտուկն և զմինն։ Այն ինքն հայր ցուցանէ թէ յինքենէ է և միանջենաւործ ննուանդ։

*բան։ Ամուտ ընդ օրի նօք։ *լճ։ Ասի՛ն են օրէնք։ այսինքն բնութե և պահպանութե։

*բան։ Աթոռ՝ քարոզու

*Ասի՛ զի ընութեամբ է արարչապարծելն այ։ իսկ արարչին արարած լինիլ և միաւորիլ՝ մեծ և կարօղ զօրութե է և մարդասիրութե։ *Արկրորդ՝ զի մահ՛ամբ զկեանս ետ։ և զարչարանօք անչարչարութի շնորհեաց։

*բան։ Ի՛մն անուշակ։

*լճ։ Ի՛մաստութե։

*Ի՛նանչաւելի բազդատութի՛ն նոյն էութի՛ն է։

*Աթոռ՝ զէութի՛ն ասէ։ Այն գի՛ն էակն զ

այլ և զբաստ մարմնոյ ծը
նունդն ուրանան թէ ոչ
է անապական.
*բան. Այսպէս չիձեռն անա
պականութիւ. *գ. Այսպէս
անապական ըսէ. * Ի՞նչ
պակասէ քեզ, վասն մարդն
այնպէս բսպատասխանեց.
*բան Ցաւեցայ միշտ գլուխ
ս ուէի. *գ. Ի՚սկզբանէ
նախ քան ծնունդն, և ի
ծնունդն, և յետ ծնելն
դեռանն.
*բան. Փաւիտեցաւ.
*գ. Փաւիտիկն Հոգւոյն
սուրբ և մարդ լինելն մարմ
նոյն.
*բան. Ո՛չ կամեցաւ լինիլ
աղախին ապրնուէ. *գ.
Ի՚նապականութիւն մարդն
և բսկիզբն ոչ կամեցաւ
սուրբ լինիլ աղախին Հեշ
տութիւ. *Ա՚ն ի՚շատիկն
անապականուէ ոչ մտա
ներ ապականուէ. զի ոչ
կարէր յաղթել նմա. Ա՚պ
ոչ կարէ յաղթել խաւար
զոյս. կամ չար զբարւոյ.
զի պակասութիւնքեն ևոչ

*Ի՚ սանդուխ
ըզկերպարանն.
*բան. Ի՚նթակացութիւ.
*գ. Ի՚. յսինքն յաստուծ
գոյացութէն իւրովբանն
Ի՚ճմարտութեալ տընօրէ
նութէն կազմեաց անապա
կան մարմին յամենաճա
և միշտ կուսէն.
*բան. Ինչ քան ըզՀա
մայնս. *գ. Ինչ քան
զամենեցունց դոյութիւ
կամ ինչ քան զամ միտս
դոյացեալ.
*Ինոց Հօրն քնուէնէ.
*Ցուսամայրն յարմարի
մօրն, զի կուսութէ կեր
մայր. յրմէի և որդւոյն,
զի ի կոյս մօրէ ծընաւ.
*բան. Ի՚նդունայն և անո
ւի. *գ. Ցե՞ս զի սաէ որք
սընոտի խորհելով ապկա
նացու սաեն զամին փրկ
չին, երեքին Հայհոյուէ
ընկերմեն զանձինս իւ
րեանց. *Ա՚. յսէ զբոլոր
անօրէնուին անարգեն
իւր ապրնուէ գործեալ
և զամենայս փրկուին ու
նան լինիլ յանապրնուէ.

*Եւ ես Գրիգոր յոտոյն մեծ
սուղ փառք յաւիտեանս
Ամէն։

Յիշատակարան ըստ ծանկոյս։

Ահա ով քաջդ ի հռետորաց հատ
շերտիւդ գովեցուիս ընկ
կալայ ըզհարկեցուցիչդ
հրամանն քումմէ եղբայ
րութե, աշխատասիրեալ
ըստ կարի և տկարութե
ի լուծումն խնդրոյն որ
ւան պարապմանց գը
րոցս։

*Ի՛ ամենեցին ընդ ան
կոխն ընթացեալ ուղի.
այլ սակաւ ինչ հաւա
քեալ ի գրոցանց առաջ
նոց հարցն, և իր ինչ ի
լուսաւոր բանից լուսա
ւորչին մերոյ։ և քովան
դակքն իսկ յաւետաձիրն
ընծայաց։

*Ա՛մէն՛ ուրեք երկա
րեալ քանից ոմանց ի
թիւն գրչաց ի պէտս
բեմբասացութե, և ի
կարգս վրուցատրութե։

Ի ձ հ ե և

*Ի ուծմանէ
ունակութիւք
*բան։ Ասորերդապէս։
*լճ։ Ն՚ յոյնքն կոտեմա
պէս։ կամ արդարապէս։
կամ խորհուրդ ըղծա
ծուկն ասէ։
*բան։ Ա՛յլոյն կին ծը
նանի։ *լճ։ Ն՚ յոյնքն
առանց առն։ զի անապա
կանէր ծննդեան։
*Նա կոյս, զի աղբիւր
էր սրբութեան։
*բան։ Ն՚պականէ՛ ըզ
հոգի եւմարմնին։ *լճ։
Ա՛ճղքնէ ասէ հոգւոյ
եւմարմնոյ ապականու՛մ։
իսկ մարդեղութի՛ վրըկ
էին առանց սերմանէ.
եւմայրն անմեղէ. եւինքն
ամ մեղաց եւապականու
թեանց բարձիչէ եւծա
խիչ. վասնորոյ անապա
կան խոստովանիմք զմար
մին փրկչին մերոյ։
*Տես և՛ի միա առ ով
եղբայր ըզբանս ուղղա
փառ եւսուրբ Հայրապե
տացն և զայլն այսպէս
խոստոստասիրեա։

բանից իմոց, ներուժն
Հայցել և սրխատանացս
դարձոց յան յիշատակ
տեառնէ՛:
* Ո՛վ ի թերեւս ցօղ
քաղցրութեան ձերոյ իջ
ցէ՝ ի գերեզման մահու
մեռելոյս: և լըսել քու
ժեացէ զբազմազան շա
րան՛ալիր վէրս Հոգւոյ
և մրճիոյ ամենաթշնա՛ս
անձին:
* Ո՞ւր և լեցի ժառանգ
բարեաց և յիշատակ օրհ
նութե լուսաւոր վարժա
պետին իմոյ և բազմաց՝
Յովհաննու որոտնեցւոյ:
* Որոյ եղէ՝ իվերջին ժա
մու վերջացեալ ըսպասա
ւոր: ո՛չ գոլով ներբաղ
դատիրօք կամ մտօք: թէ
և Համաձայն կամ առըն
ջական աշակերտեալ պե
տանէ՛անեցոյ:
* Որև եղև զրան վեր
լուծութե՛ի թըճակա
նութե Հայկազանն տու
մարի կրկնակի՛ Հարիւրոց
ջրից, և տասանց քառից:

* Յիշատակ
եբազում ունիք Հայո
ոտօտ անցեալ:
* Ո՛չ այլ ինչ Հոգացեր
բայց միայն զուղղափառ
տեսուչն:
* Ո՛չ զայս ոչ վարկպրդի
այլ բազմաշխատ ամօք՝
ի սոյն դեգերեալ, ըն
ծայեցի զսա եկեղեցւոյս
Հայաստանեայց:
* Ո՛չ եթէ գտանիցի ինչ
ըստ ախորժելեաց ձերոյ՝
տեառնեն շնորհք. և նը
շաղն՝ սրխատակիրս անո
թոյ:
* Որև եղբայրսաեր կա
մօք աղերսեմ զպատան
նուլ, զաճեղխան կշռել,
և չափաւորին ախորժ մը
ազք Հանդիպիլ:
* Ո՛չ մի՛ Հարեւանցի
տեսութե՛ և բանի՛ ար
շաւել. որպես ոչ մտե
րիմ, կամ զրահաւոր զը լա
ցօղ, և բաստրսաեր դը
րոյոյ:
* Ո՛չ դարձեալ պատա
հիմ յաղերս անկեալ, զի
ընդ ներել սրխատանաց

*Լուծմանց։
ըզայն գրեալսդ յաւետ
տուն և ըզսակաւ զայս
յիշատակարանս մեր։
*Եւ դուք գրեցեալք
լինիք ՚ի դպրութին կենաց։
Ամէն։

*Ա՛ստղնտ սա Սուէ
դին Ա՛ստուած։

*Ղանձ լուսոյ, փառա
ւից որդւոյ։ *Ընձաւ
զօրութի, ահեղ մեծու
թի, անբաւ բնութիւն։
*Լոյս իլուսոյ, Աղբիւր
բերոյ։ *Պատուեր անփո
փոխ, պարզ անպնեւելի։
*Յաստիչ հոգւոց, հան
դերձիչ մրմնոց։ Ընդուն
պաշտելի, ճշմարիտ բարի
անեղծանելի։ *Լ՛ակից
ընդ Հօր, և Տեր բոլո
րից։ *Ընկալեալ
զերկրպագութի՛ քում
դաւանողացս քեզ
՚ի հաճութիւն,
աղաչեմք։

Էհտղ

*Յիշատակարան
*Ինեղ և՛ ի ստորատու
զեալ ժամանակուս։ յո
րում սակաւ ինչ հէնք
այլասեռ զօրաց զերկիրս
մեր տապալեալ գերեցին
և աւերեցին։ և այլ բազ
մավէպ պատիժ յանդգնաց
ղջնապատեաց զմեզ։
*Եւսկ այժմ վերընականն
լինաւ նայելով ՚ի տառա
պանս մեր սակաւ ինչ
թողեա շունչ կլանելոյ։
Թէ և նոկաւ ին և ս ձեռն
բարձր՝ կ՛ ՚ի հարկանել։
*Որ և ՚ի ձեռն ձերոյդ
սրբանըն ծեր մաղթանաց
դարձեալ դարձուսցէ
զպատուհասս մեղաց։ և
կրկին պարգեւեսցէ մեզ
խաղաղութիւն ըստ իւ
րոյն խոստման
*Օ՛ր վայելեսցուք ի
միասին դուք և մեք ան
զրաւ կենօք ՚ի Ո՛ր Օ՛ն
՚ի Տէր մեր։
*Որ Օրհնեալ Յաւի
տեանս։ *Ամէն։
*Եւ դարձեալ աղաչեմ
զի ոմք ընդ օրինակիկ

Յանան Ընտիր

ամանոց գեղեցկատեսակ Վարդոց

Ի ՝ոճմանէ ։

*Ո՛ւ ան օծման ։ եւ թէ՝ քանի՛ կերպիւ լինի ։

*եմխ ։ * բ ։ * ժ ։

*Ո՛ւ ան անդրանկութե ։

*եմխա ։ * բ ։ * դ ։

*Ո՛ւ ը արդարութեն քի ։

*եմխա ։ * բ ։ * իբ ։

*Ո՛ւ ը թէ զինչ բան ։

*եմխգ ։ * ա ։ * իդ ։

*Ո՛ւ ը թէ զինչ է՝ մանուկն ։

*եմխգ ։ * բ ։ * ժթ ։

*Ո՛ւ ան յաւիտենից ։

*եմխլ ։ * ա ։ * ժգ ։

*Ո՛ւ ը միաւորութեան ։

*եմխի ։ * ա ։ * կ ։

*Ո՛ւ ան թէ զինչ հարկ ։ շահուկի՛ւ իւր ասելն ։

*եմխդ ։ * ա ։ * իկ ։

Ի ՝ոճմանէ ։

*Ո՛ւ ան թէ զի՞նչ է՝ ։

*եմխ ։ * բ ։ * ժ ։

*Ո՛ւ ան հայծաւանին ։

*եմխպ ։ * բ ։ * իբ ։

*Ո՛ւ ը ծաղկի շուշանին ։

*եմխպ ։ * ա ։ * ժգ ։

*Ո՛ւ ան թէ աջ մարդա ցեալ պարտէ ասել զբը. տ՝ եւ ոչ մարդ աջացեալ ։

*եմխը ։ * ա ։ * իզ ։

*Ո՛ւ ը զանազանութե աջ մարդացեալ, կամ մարդ աջացեալ ասելոյն ։

*եմխթ ։ * ա ։ * ը ։

*Ո՛ւ ը թէ երիւք ձանա չին աջ ։

*եմխթ ։ * բ ։ * ժբ ։

*Ո՛ւ ը թէ, իմ ցոյց ։ գիտ ։ * բ ։ * ոգչգ *

հայոց ։ թագաւորաց աջակոչեցեալ ։

*Ո՛ւ ան թէ զինչ հարկ ։ հանուկի՛ւ իւր ասելն ։

*եմխգ ։ * ա ։ * իկ ։

* Ի ասացեալսն.

* Ի ան քանին որ ասէ, վասն մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան: ՃՃՀա. * բ. * ը:

* Ի ան առեալն ոչ ոք ել յերկինս: ՃՃՀը. * բ. * ժ:

* Ի ան թէ զի՞նչէ հայ առաքեալն: ՃՃՀթ. * ա. * ե:

* Ի ն թէ զի՞նչէ մի եւ նոյնն: ՃՃձ. * ա. * իզ:

* Ի ն ո առ երկաքնակեան հարցման: ՃՃձե. * բ. * ե.

* Ի ան քարտոյն քան. ՃՃղէ. * ա. * ժա:

* Ի ն որ ՃՃՀ գրոցն յՀատառակացն * Ի

* Ի ան ամենայն ոչ. ՃՃճգ. * ա. * իբ:

* Ի ան քահանայութեան: ՃՃճզ. * ա. * ը.

* Ի ան պղնձի օձին: ՃՃճը. * ա. * ժթ.

* Ի ան թէ ձեռն և աջ կ ոտի հօր: ՃՃճթ. * ա. * իզ:

* Ի ան թէ ըզ զաւակն երկինք առաքեցին հարկանէ՛: ՃՃճկ. * ա. * ե.

* Ի ան թէ զի՞նչէ ըզ միտս և խառնակութիւն և վոխադրութիւնն: ՃՃճկը. * ա. * ը.

* Ի ան թէ զի՞նչէ նշան հակի՛ մկրտեալ: ՃՃՀա. * ա. * ե.

*Ի ԼՈՒԾՄԱՆԷ։

*Յաղագս թէ ընդհանէց նմա անուն։

*ՁՀԻԵ։ * Բ։ * Ե։

*Յաղագս հնազանդու թեան Քրի։

*ՁՀԻԸ։ * ա։ * Զ։

*Յաղագս եղբայրու թեան։

*ՁՀԼա։ * ա։ * ԻԸ։

*Յաղագս աւելոյն Հա ւատարիմ աշխարհին իւրոյ։

*ՁՀԼԲ։ * ա։ * ԺԱ։

*Յաղագս կամցն մին թեան։

*ՁՀԼԴ։ * Բ։ * ա։

*Յաղագս ուղիղ դա տաստանին Ա՛յ։

*ՁՀԼԹ։ * Բ։ * ա։

*Յաղագս սրբեալոյն Քրի։

*ՁՀԿԱ։ * Բ։ * Կ։

*Յոհ գէտս յարու թեան։

*ՁՀա։ * ա։ * Ի։

*Յաղագս շընորհացն Քրի։

*ՁՀԲ։ * ա։ *ԺԴ։

*Յաղագս յանցանաց և պատժոց։

*ՁՀԲ։ * Բ։ * ԻԴ։

*Յաղագս դատաստանին։

*ՁՀԶ։ * ա։ * ԺԸ։

*Յաղագս ողորմու թե։

*ՁՀՂ։ * ա։ * ԻԹ։

*Յաղագս վարձատուց։

*ՁՀԺԶ։ * Բ։ * ա։

*Յաղագս մեծու թե։

*ՁՀԺԸ։ * ա։ * Զ։

*Յաղագս անիծից։

*ՁՀԺԸ։ * Բ։ * ԻԴ։

*Յաղագս թէ ուր եղե ւեղ տէ ևոչ ևրեմն։

*ՁՀԻԴ։ * ա։ * ա։

*Յաղագս թէ բաժանական կան՝ անհատին եօթնեան։
*զՃԾզ։ * ա։ * է։

*Յաղագս թէ ոչ պէտ է մի քննութիւն, և երեք անձն։
*զՃկա։ * բ։ * ջ։

*Յաղագս թէ ոչ պէտ է հայր և հոգի յարուցին զրդի։
*զՃկբ։ * ա։ * գ։

*Յաղագս մկրտութեանն։
*զՃկբ։ * բ։ * խա։

*Յաղագս դժոխոց։
*զՃկգ։ * բ։ * խե։

*Յաղագս թէ զինչ ինչ են փառքն և զինչ պատիւն։
*զՃհբ։ * բ։ * իբ։

*Յաղագս թէ միայն Աստուած է։
*զՃհգ։ * ա։ * ղ։

Ինդեքս ալֆաբետական։

*Յաղագս թէ բաժանական կան՝ անհատին եօթնեան։
*զՃԾզ։ * ա։ * է։

*Յաղագս թէ ոչ պէտ է մի քննութիւն, և երեք անձն։
*զՃկա։ * բ։ * ջ։

*Յաղագս թէ ոչ պէտ է հայր և հոգի յարուցին զրդի։
*զՃկբ։ * ա։ * գ։

*Յաղագս մկրտութեանն։
*զՃկբ։ * բ։ * խա։

*Յաղագս դժոխոց։
*զՃկգ։ * բ։ * խե։

*Յաղագս թէ զինչ ինչ են փառքն և զինչ պատիւն։
*զՃհբ։ * բ։ * իբ։

*Յաղագս թէ միայն Աստուած է։
*զՃհգ։ * ա։ * ղ։

*Յաղագս բանին փառք ի բարձունս այլ։
*զՃլթ։ * բ։ * լթ։

*Յաղագս բղխման հոգւոյն։
*զՃխ։ * ա։ * խդ։

*Յաղագս փորձիչին քրիստոսի։
*զՃխգ։ * ա։ * ժա։

*Յաղագս թէ ոչ երկիցն էր քո՝ իմա՛ հնանէ՛։
*զՃխէ։ * ։ բ։ * ղ։

*Յաղագս թէ միանձն լինքն մատուցեալ։
*զՃծա։ * բ։ * ե։

*Յաղագս զանազանութեանց Աւրէ՛ ի հնոյն քահանայութեան։
*զՃծա։ * բ։ * իգ։

*Յաղագս թէ ոչ պէտ է քահանայական երկունքն։
*զՃծդ։ * բ։ * ժբ։

*Ի ՈՒԾՄԱՆՑ։

*Ի ԱՆ ԹԷ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՅԱԾ ԱՊԱՇԱՌՈՒԹԵՆ ՔՆԷ։
*ՃՂԱ։ * Բ։ * Ը։

*Ի ՈՒ ԹԷ ՍԱՀՄԱՆԵԱԼ
Հաստատէ՛ և ոչըն ՅԱյ։
*ԿՃԶ։ * Բ։ * ԼԲ։

*Ի ԱՆ ԹԷ ՄԵԾ Է ՄՈՐ
ՐՈՒԹԻՆ ՀԵՐՁԵԱԾՈՂԱՑՆ
ՔԱՆ Զ ՀԵԹԱՆՈՍԱՑ։
*ԿՃԺ։ * Ա։ * ԺԷ։

*Ի ԱՆ ԹԷ ԼՈՒԾԵՐ
ԻԱԿԱՆ ՄԻՐՈՒԵՐՔ։
*ՃՂԺ։ * Ա։ * Ժ։

*Ի ԱՆ ԹԷ ՔԱՆԻ Ց ԳՈՂ
ՍԱՑ ԱՊՍՊԻԶԱՑԱԾ
ՀԱՐԿԱՆ ՉԱՐԺՈՒԹԻՆ։
*ՃՂԹ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ՈՒ ՅՈՒՄ ՉԱՐ
ԺՈՒԹԻՆ ՉԱՐԱՑԱ
ԾԱՆ ՉԱՐԻՔ։
*ՃՂԸ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ԱՆ ԹԷ ՎԱՆՔԸ
ԿՈՒՏԿՏՆԱՒ ՎԱՌԵՑԱ
Ն, ՀՅՈՒՐՈՑ ՎԱՌԵՑԱ
ՆՑ։
*ՃՂԷ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ՈՒ ՅՈՒՄ Կ ՄԻ ՀԱՅՐՈՒ
ՆԻՑ ՄԻ ՄԱՐԴԻԿ։
*ՃՂԶ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ԱՆ ԹԷ ՔԱՀԻՆ
ՏԵՍԱԿԻՔ ՀԱՐՏԱՐՈՒԹԵՆ
ՅԱՂԹԱՀԱՐԵԼ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՀԱՄԱՐ ՄԱՐԴԿԱՆ։
*ՃՂԵ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ԱՆ ԹԷ ՄԵՂՔՆ ԽԱՅ
ԹՈՑԵՑԵՆ ԶԺՈՂՈՎՈՑ։
*ՃՂԴ։ * Ա։ * ԼԲ։

*Ի ԱՆ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵՆ
ՉԱՐԱՑՈՒՈՑ ՄԻՋ
ԱՅՆ ՄԱՐԴԿԱՆ։
*ՃՂԳ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ՈՒ ՅՈՒՄ ՉԱՐ
ԺՈՒԹԻՆ ՉԱՐԱՑԱ
ԾԱՆ ՉԱՐԻՔ։
*ՃՂԲ։ * Ա։ * Ի։

*Ի ԱՆ ՎԵՑ ԱՂԷ ՀԵՐՁ
ՀԱԾՈՑՆ։
*ՃՂԱ։ * Բ։ * ԼԲ։

*Ի՟ Ա՟ Ա՟ ՅԱՂԹ ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ԵՍ ԱՍԱՑԻ ՔԵԶ ՈՐ ԵՐԿՆԻՑ ԵԿԱՅ ԵՒ ԱՐԱՐԵԱԼ ԶԱՄԵՆԵՍԵՔՍ ՅԱՂԹԱՀԱՐԵՑԱՒ ԶՔԵԶ ԵՒ ՄԵՐ ՓՐԿՉԱՊԵՍ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՏԵՐՈՒՆ ԵՒ ՓՐԿԻՉՆ ՄԵՐ ԱՄԵՆԱՍՐԲԻՆ ՄԱՐԻԱՄԱՅ ԱՍՏՎԱԾԱԾՆԱԾԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՀՐԱՇ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԼՈՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻ ՄԿՐՏՉԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ՎԿԱՅԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՎ ԱՌԱՔԵԼՈՒՆ ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԵՂԲՕՐ ՏԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

*Յաղագս թէ ամէն ներ
գործութիւնն Աստ.
*Ճչձ. * ա. * ժբ.

*Յաղագս կամաց
Աստուծոյ.
*Ճչձբ. * ա. * իբ.

*Յաղագս փառաւորու-
թեան մարմնոյն Աստ.
*Ճչկ. * բ. * ժբ.

*Յաղագս ծախելոյ և
գողացելոյ.
*Ճչկգ. * ա. * իա.

*Յաղագս եղանակի
եղբայրութե.
*Ճչկե. * ա. * ժդ.

*Յաղագս տարբերու
թեան.
*Ճչկ. * բ. * ժը.

Յոյն գրոցս

*Յաղագս կամացն
Աստ.
*Ճչձ. * ա. * ժե.

*Յաղագս թէ վարա
գոյր կուշտ մարմինն քր.
*Ճչխը. * բ. * ժ.

*Յաղագս թէ բազմօք
զանազանի Տէրն ի
նորոյս.
*Ճչխթ. * բ. * գ.

*Յաղագս թէ վասն
ի՞նչ պատճառի մարդ
եղեւ Քր.
*Ճչծբ. * բ. * թ.

*Յաղագս թէ երկաթն
հրացեալ բազում համ
մատուի և զանազանուի
ուն ի սա միաբերնէն Քր.
*Ճչծգ. * ա. * ե.

*Յաղագս Հարցման եր
կաբնակացն առ մեզ.
*Ճչծզ. * ա. * ժթ.

*Աբրահամ ընծայս չուրց
մոտանդ ոմանդ եւ պատասխա
նին։

*Հարց։ Ո՞ւ ինչէ ծայ
րագունութիւն միաձո
րութենն բանին մարմնա
գելոյ։

*Պատ։ Այո՛ զի ըստքան
չեւթօքէ։ որոյ սահմանն
անդիտելի՛է, եւ իվեր
քան զբնութի՛ւն։ *Արդ՝
զի՛է՝ միաձորութի՛ւն անե
զի ընդ եղելոյ։ *Արդ՝
զի անփոփոխ միաձորու
թի՛է։ *Ընդդարձակ՝ զի ան
բաժանելի՛է։

*Հարց։ Ո՞ւ ինչէ Հա
մանգամայն ածն եւ մարդ
ասելն։

*Պատ։ Ա. յայնքան բոլո
րովիմբ եւ միանգամայն։
զի ո՛չէ ոմն մարդ եւ ոմն
ածն. որպէս նեստորի թը
ւի, եւ ո՛չ մասն մարդ եւ
մասն ածն. որպէս քաղկե
դոն ասէ։ այլ բոլորն եւ
միով ածն եւ մարդ։

*Յայսմանէ երեւին եր
եք եղանակք միաձորու
էջ ՀԱՃԱՀ ԵՆ։

*Նա գիտելի՛է, զի ե
կերպին թիւնք եղան՝ ի
ներջոյ իւրքինչիւր գըլ
խոյ ցանկիս այսորիկ։

*Որոց առաջինն ծանու
ցանէ՝ զՀամար երեսաց
թղթոցն։ *Երկրորդն
ցուցանէ՝ զեղն՝ ինոյն
երեսին։ *Իսկ երրորդն
յայտնէ՝ զաստիճան տո
ղին՝ ինոյն եջին՝ իվե
րուստ անտի։ այսինքն
թէ՝ ի քան երորդումատո
ղինն խընդրելին։

*Որովք դիւրաւ և ա
ռանց աշխատանաց գը
տանի այն՝ որ խնդրի։
՝իփառս ամենազօրին
ԱՄԷՆ։

*Որպէս ասեմք զՅաճախին կոյսն Մարիամ, մայր և կոյս. ոչ երկու բնութիւք կամ երկու անձն՝ որբ՝ մասամբ և բաժանմամբ։ այլ մի և նոյնն ունելով զայս և զայն՝ իպարզութեան իւրում։ և ոչ էր ընդ անձն կամ երկու բնութիւն։

*Ոյնպէս և Ծննիցեացն՝ ինամանէ որդի՝ միաւորեալ մարմնովն է՝ և ասի Աստուած և մարդ՝ ինոյն քահանայապետութեան։ և ոչ ասի երկու անձն, էձանէ կամ

Թեանն։

*Եւ՝ ասի՝ զի ասի նոյն բանն՝ Աստուած և մարդ։ այս ինքն մարդկութեամբն մարդ, և Աստուածութեամբն Աստուած։ և այս ոչ մասամբ կամ բաժանմամբ. այլ բոլորին և միութեամբ։

*Ն. յոյնք ևս հայքն առ միութիւն Աստուածային անն ձինն։

*Երկրորդ՝ զի ասի նոյն Աստուած մարդ, և նոյն մարդ Աստուած, և այս ոչ փոխարկապէս։ *Ն. յոյնք ևս հայքն առ միութիւն էութեանն։

*Երրորդ՝ զի ասի նոյն մարդկութիւնն Աստուածութիւնն է, և Աստուածութիւնն մարդկութիւն է, և մարդկութիւնն Աստուած, զի անբաժանելի՛ է միաւորութիւնն։ թէպէտ և էր նախ քան զմարդեղութիւնն Աստուած. այլ յետ անճառ միաւորութեանն մարմնովն է Աստուած։ *Ն. յոյնք ևս հայքն առ բնութեանն միաւորութիւնն։

*Նոյնպէս թէ որպէս. առաջին։

հոր և միաբուն, մի որ
դի, մի բընութի, և մի
տեսակ ած մարդացեալ։
*Որև երկարելով բացա
յայտեսցի։
*Ո՛չ ասի արարած՝ զի
արարչէն յաւերծոյ եղև
մարդ։ այլ և ոչ արարչ
և արարած։ այլ ամենե
ւին անեղ և արարիչ մար
ճով իւրով։
*Նո՛ւ ոչ ասի անկատար
և փոքր վասն ամման հասա
կին, այլ ամենեւին կա
տարեալ և միշտ մեծ մար
ճով իւրով։ ըստ այնմ,
մեծաւն և կատարելովն
և անձեռագործ խորա
նաւն։ այս ինքնէ՝ որ ոչ
յայսց արարածոց։
*Նո՛ւ ոչ ասի ժամանա
կեայ վասն մարմնոյն, այլ
մշտընջենաւոր և յաւի
տենական համարճով իւ
րով։ ըստ այնմ, յո՛ւ քո ե
րեկ և այսօր, նոյն և յա
ւիտեան։ ստոյգ և զայրան
իմա։
*Նո՛ւ ոչ ասի հոգեղէն
և երկրեղէն վասն մարմնոյն
ինչպէս հո

կամ երկու բնութի։
*Կարձեալ, որպէս նոյն
բանն ած ունի ծնունդ
՝ի հօրէ՛ նախ քան զյա
ւիտեանս. և ունի ծը
նունդ ՝ի մօրէ՛ ՝ի յետին
ժամանակիս. և ոչ ասի
երկածին. այլ միշտ միա
ծին։ *Այնպէս նոյն
բանն ունի ըզբնութին
այ ՝ի հօրէ՛, ունի և զբը
նութի մարդոյ ՝ի մօրէ.
և ոչ ասի երկու բընու
թիւն վասն միաւորու
թեանն։
*Կարձեալ որպէսէր
որդի հօր յատկութիւն
իւրով, և եղև որդի կու
սին յատկութեամբն ի
րով. և ոչէ և ոչ ասի
երկու որդի կամ երկու
դէմ և այլն։ այլ մի որ
դի, և մի անհատ յատկու
թիւ իւրով։ և մի դէմ,
և մի անձն, և մի կերպ,
և այլն։ *Այնպէս էր ՝ի
հօրէ՛ բնութիւն, և եղև
՝ի մօրէ՛ բնութիւն, և ոչ
ասի երկուաւորը բնու
թի, կամ երկաբուն. այլ միա

*Եւ զայլ յձախադիմն վանն միաձուրութեանն՝ գուցես՝ ի հարցմանց զբոյն յերկրորդումն հատորին։

*Եւ բովանդակ իսկ զնոյնս ուսուցանէ Գիրք Պարապմանց սբբոյն Ներսիսի։

*Ո՞ւր թէ որք ոչ հանդիսին զխափեցին բոլորին ըստ տեսակ ձեւոյ թուոյն՝ ի տակաւ բանիցս առցեն զզօրութիւն մերձաձուլութեանն՝ ի փառս ամենատուրբ Երրորդութեանն։

*Որ ի օրինեալ անգրամն եւ անկէտ յաւ խտեղին։

*Ա՛մէն։

էջ ՃԼՀ

*Եւ զայլ ամենայն ինչ եւ ժամանակաւ յաւ խտեղիցն եւ ժամանակաւ կատարեալ եւ անկատար։ անգէտ եւ ամենագէտ։ հզօր եւ տկար։ հոգեւոր եւ շնչաւոր։ անմեղ եւ մեղաւոր։ եւ այլն ամ։

*Եւ որպէս զայդ ուսար ուղղափառ դաւանութիւն՝ ի միտ առ եւ զոր առեմ։

*Ի՛նչ ասի պարզ եւ տուկ մարդ վասն մարդկային կերպին։ այլ ամենևին աճ մարդկային կերպին։

*Ո՞չ եւ ոչ ասի աճ եւ մարդ որոշմամբ։ այլ աճ մարդացեալ եւ մարմնացեալ։

*Ո՞պա թէ որոշմամբ ասես աճ եւ մարդ, ասա՝ զճնողն կոյս՝ աճածին եւ մարդածին։ *Եւ թէ ոչ, այլ պարզաբար աճածին խոստովանիս ըմեղս, ապա եւ ըշճնեալն՝ ինձանէ՝ խոստովանեա՛ աճ մարմնացեալ եւ մարդացեալ։

*Ո՞յս քան առ այս։

*Հիշատակարան:

Տաճառը Հայոց մեծաց
Կաթողիկոսաց:

*Եւ ի Պատրիարգու
թե Հռոմայեցւոյն սկսեալ
Ղուկաս եւ ամենաքղխիկ
Պետրոս սրբոյ Ա-
քեղայն Յակոբոս եղբօր
Տեառն, Ա-ւրժանապա
տիճ առն սրբազանի և
քաջիմաստ Առաքե
տի, Տեառն Գ-րիգորի
արք եպիսկոպոսի քաղ
ղեդոնի:

*Եւ յառաջնորդութե
մեծ անուն քղքիս Կոս
տանդինու պօլսոյ վսեմա
կան հեղինակի և քանի
բուն քարոզչի Տեառն
*Յովհաննիսի Ա-ճաբան
Առաքեաց քաղքիշե
ցոյ: *Որոց կեանս եր
կարս տացէ Տէր Աստ մեր:

Ա-մէն:

*Ա-րդ՝ Ամ գովութեց
արժանի համարեալիք եղ
բարք զվերոյ յիշեցեալ
արիական Առաքեան
Հանուրց Հայաստանեցւոց:
*Որ յօժարապէս կամե
ցան

*Հիշատակարան սրբոյն
Ստեփանոսի Նախա-
վկայի:

Ընդհանուն Ա-
մենայն սրբոյ
դափթեանն Տեր
և Որդւոյ և Հոգւոյն
սբյ, և կարողութեամբ
զօրութեան նորին յա
ճարտ հասեալ կատարե
ցաք ճանր և դըժուար
գործ տըպեցման Գ-ըր
քոյս Պարապմանց սրբոյն
Ակրդի և լուծմանց նո
րին, *Որբազգրեցեալ
յիւր և անհանգիստ մր
տուռական աշխատանօք
բազում անձմ ընթերց
ման: և ըստուգեցեալ
ի քանի միոյնչ փորձ և ըն
տիր օրինակաց:

*Ի Հայրապետութեան
քանըկար լուսակատոյց
և երկնահանգէտ Ա-թո
ռոյն Լ-ջմիածնի, Ա-ր
ծի և պանծալի Ա-ետա
պետին, և Սրբազան
Վահանայապետին այ
Տեառն Ա-ճատրոյ ընդ

*Սէթ Աստուածաբան։

Յորդորելոյն եւ ի պարծանս
լինելն Աբրիոսի Աճա-
ռանէն, ձախահաճոյ եւ ոսպ-
փառ գտանողելոյն։

*Որոյ յիշատակն օր 5
նոյեմբերի եղեալ։

*Ի նոյ ամին մի մոռասցուք եւ զբազմաշահ եւ զարդիւնական երախտիսն նախայիշեցեալ կոստանդինու սիօլտոյս վերադիտողն։ *Որ մեծ ճանճ սիրով ջան եդեալ յօժարեցաւ ի տպուածս։ *Որև ոչ եթէ կամելոնն միայն եղև սըմա երախտաճարտ, այլ եւ բանիւ վարդապետու թեան, այսինքն յորդորելով զեղբարս յողոմաւթիւն։ Այսորոյ կրկին պատճոյ արժանի դատաւ ըստ Աստուածային։

*Յիշատակարան

ցանկ զտպեցուածն սորայ։
*Եթէ առաքեցաւ մեզ
ի բիւզանդիայ օրինակ
մի առ ի Տէրտշէն Ա-
թոռոյն Լեհաստանեայ։
*Որ ունէր յինքն ի
միում տետրի երիս գը
լուխս։ զՊատանձուցն,
զՊարապմանցն, եւ ըզ
Ասծմունան նորին։
*Եթէ էր գրեցեալ ի
ընկերգեան նորին այս
պէս։
*Այս նըստաւ ծառայս ի
քրիստոս, Տէր Աճապատ
Նայոց ձեռօք կատարեցաւ։
ի Տիւբերահոչէն Ա-
ռոյն Լեհաստանեայ։ *Այս
առնակից գոլով վան ածնոյ
նէ առ Աիսրդոս Աճաբան
Նայն ձեռ Աբրանելի, եւ առ
առէ Ա ստրապէան Պօղի
գոր Տօնէացի, Այնուհետեւ հը
գամեան տետրի ընտամբել ըզ
առէ գիւտս Պատիկոսի, ե
Պարապմանց ընդ լուծմանցն։
*Այս առ ածնառուէ Աստ

*Ի նոյ ամին մի մոռասցուք եւ զբազմաշահ եւ զարդիւնական երախտիսն նախայիշեցեալ կոստանդինու սիօլտոյս վերադիտողն։ *Որ մեծ ճանճ սիրով ջան եդեալ յօժարեցաւ ի տպուածս։ *Որև ոչ եթէ կամելոնն միայն եղև սըմա երախտաճարտ, այլ եւ բանիւ վարդապետութեան, այսինքն յորդորելով զեղբարս յողոմաւթիւն։ Այսորոյ կրկին պատճոյ արժանի դատաւ ըստ Աստուածային։

*Յիշատակարան

ցանկ զտպեցուածն սորայ։
*Եթէ առաքեցաւ մեզ
ի բիւզանդիայ օրինակ
մի առ ի Տէրտշէն Ա-
թոռոյն Լեհաստանեայ։
*Որ ունէր յինքն ի
միում տետրի երիս գը
լուխս։ զՊատանձուցն,
զՊարապմանցն, եւ ըզ
Ասծմունան նորին։
*Եթէ էր գրեցեալ ի
ընկերգեան նորին այս
պէս։
*Այս նըստաւ ծառայս ի
քրիստոս, Տէր Աճապատ
Նայոց ձեռօք կատարեցաւ։
ի Տիւբերահոչէն Ա-
ռոյն Լեհաստանեայ։ *Այս
առնակից գոլով վան ածնոյ
նէ առ Աիսրդոս Աճաբան
Նայն ձեռ Աբրանելի, եւ առ
առէ Ա ստրապէան Պօղի
գոր Տօնէացի, Այնուհետեւ հը
գամեան տետրի ընտամբել ըզ
առէ գիւտս Պատիկոսի, ե
Պարապմանց ընդ լուծմանցն։
*Այս առ ածնառուէ Աստ

Ա-ՍՈՒ-ՅՆ.

Ներն զմեզ գիրք սէր թէ ուրէ՛ք դժուարիցն տարաճնար լի նի այնմ՝ որ Հաւատով և խոհեմապէս լընդ րիցէ։

* Ո՞րանզի բազմիցս մաք րիցն աղօթիւք որպիսու թիէ գոյից ոմանց յայլ իմն յեղյեղեցան։

* Որպէս առնախանեաւն տեսողաց Աովսէսիւ իսը րոխատնէր ալիք լայնածոց ծովուն ոտ զդէզս քա րանց կուտեցան։

* Նմ խրատաբուն ապա ռաժ վէմն՝ ի յանապատի անդ ի ծարաւուս վայ րին աղբերս հոսեաց։

* Նմ առ Յեսուէ որ դառնայր յերեսաց տա պանակին։

* Նմ Կրծրանիւթ եօթ նապարհան երիւով իբ րև զգնար հեղանիւր։

* Յիշատակարան
րէր ի մէնջ ձեռնամուխ
լինել ի գործս այս։
* Ա՛մէն։

* Յիշատակարան Աշէոյ
Աստուածաբանի
պէնիս։

* Ո՞ր ինչ վասնորոյ ես
շրջեա տրտմեալ խոփրիէ՛ն, և
հառաչեալդ ընդ առնս
ցաւ, էլիէի ձեզ։
* Ա՛մէն։ ծա։ իէ։

*Յիսուս Նազովրեցի
*Աբգար Հուր Հը
նոյին մեծի զօրղոյ զեղ
նոյր բնութեի։
*Ո՞ւ ըսքանչելին Պա
նիէլ զարհուրադէմ ա
ուիծուցն խցանեին
բերանք։
*Ո՞ւ գլուխն Ո՞ւռաքե
լոց երանելին Պետրոս՝
արդեւլականացնշղթայից
նըւաճօղն բընութիւն
իբրեւ զքուղ իմն մերկա
նայր յինքեննէ՝ զիւրն զօ
րութի, եւ որպես զշիւղս
ծեծած վըռոյ ըս Նասայ
եայ անկանէր յանձնէ՝
Ո՞ւռաքելոյն։
*Որում եւ դուռն եր
կաթի ինքնին բացաւ,
*Նո՛ւ զինչապա զմեծն
զայն ասացից զհրաշն եւ
զհրաշակերն զարիական
նահատակն, զբազմաչար
չար վկայն, եւ բզմաճա
կան հայաստան երկրիս
բզաբն եւ զզարմանալին

ԳՈՒՂԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ։

Որ կեաս այնքան բազմա
գունից անտանելեացն

*Արքայ Ա՞ստենի։
կրից ի մէջ չարաշունչ
եւ սարսռաշրջ դիպա
դէզն կարճաց խայթո
ղաց՝ եկաց կենդանի եր
կարութիւն ամաց բազմաց
յանդընդային վիրապին։
*Նո՛ բազուկք եւ ստին
պիսիք ներդործեցան
ցուցմունք՝ հիացման ար
ժանիք։ Որոց ո՛չ կո
գունայ յիշեցաք սակս
ձանձրասիրացն տըրտըն
ջանաց։
*Ո՞ւր արդ՝ միթէ առ
նուսա միայն ըսքանչելա
գործէր ա՛ծ եւ առ մեզ
ոչ։ մի՛ լեզի ասել զայս
այնմ, որ ծագէ՛ զարե
գակն իւր ի վերջ չարաց
եւ բարեաց. եւ այլն։
*Ընդհանուր առ կուռանե
լիս ասէր հրեշտակն,
աղօթք քո յիշեցան ա
ռաջի ա՛ծոյ։ *Ո՞ւր կարի
ցի լսահաճեաւ ականեր կ
միտ լեցուք ի խնդրելն։
*Ա՛նորոյ ասաց քո,
զոր եդաք ի վերոյ։
*Պատուիրէ՛ եւ Ո՞ւռքեն
Ի՞ՀԱՇԻՒ Ց՞Ա

լեց տպել և՛ լլոյս ածել։ և որքան ինչ օգտութիւնք՝ ինոցունց և յեղբարցն ողորմութենէ վերաշարժեն՝ հոգին՝ ի գանձանակին՝ այնքանս յառաջ բերել պրեանս և բազմացուցանել՝ ի շնորհս փրկչին մերոյ։

*Որով վարժեցեալք եկեղեցւոյ մանկունք և ուսուցիչքն եղբարք՝ հոդեպէս զբաղանայցեն՝ ի փառս ամենանոր

Երկրորդութեան։

*Եւ զոր խորհեցաք առնել՝ յաջողեաց գերապահոցն աստ։ *Հանգիր՝ ի բարեպատուական ծառայն որում յուսացաք արմատանալ՝ ընկալաք ահա զնձիւղ ինչ եւ պըտուղ վայելուչ։ որպէս՝ ի քաջերս բարուկնակէ՝ ոզկոյզ իմն վաղահաս։

*Ո՞ւ յսինքն զՀիւրքա զայս Պարապմանց սքոյն

*Կիւրղի Աղեքսանդրացւոյ Պսիսկոպոսին։

Էջդրէ Որ

*Յիշատակարան

Յակոբոս և ասէ Հաճա տաւ խընդրել և՛ջ երկմտիլ։ *Եւ՞ ասա այսկերպ խնդրեաց յորդորեաց զմեզ քո ասելով, խընդրեցէք և տացի ձեզ։

և այլն։

*Պատրաստ և մեր վըստահացեալ՝ ի մերս ինչ արդիւնս բարեաց՝ յորոց յոյժ եմք մերկք։ այլ՝ ի նոյն իսկ քաղցրաշխարհս տուիչ բարի բարձրելոյն, հաճատուր և աներկմիտ սրտիւ յուսացեալ թէ առնուիցէ աներկբայապէս զոր խընդրեմքն։

*Եւ եղաք՝ ի մտի հաստատել գանձանակի ողորմութեան վանն ընդհանուր լուսաւորչածին երամոցս պայծառութե։ և ողորմութիս ինչ կատարիցեն՝ ի փառս ամենասուրբ երրորդութեանն։

*Վարդան Մատենից.

Ոչ միով եւ երկի մարդոյն կիշեսկա, այլ ամ եղբարց մերոց ի Քրս. * Ո՛վ Քրս եւ կեսին աղքատն փողին արբեալ սմա ղորմութիւն՝ մանն ու նի ի կիշատակէս յայս մանկ. *Որոց հատուցէ քս Ն՚ոջ մեր յառաջին թուականէն իւրմէ.

*Ամէն.

*Ո՛վ կնիք Գրքոյս այսորիկ եղանելոցե ամ Ա՚եկ նութիւն Սրբոյ Ն՚ե տարանին որ ըստ Յո հաննու. *Որոյ ամ պեցուին ըզկէսն անցեալ է և յա ճարտ մօտե ցեալ.

*Ն՚ե թէ որ կամեսցի եւտացէ կարողութի ծառայից իւրոց՝ և զայլս և ս գըրեանս տուրքս տլսել կամ է հատ գումար եղ բարցս.

*Յիշատակարան.

*Որ յաղթականն է հա մայնից դիւաշունչ հերձ ուածոցացն դատուց.

*Անանձանդ զարահը նարն նեստորի, և թիւր իմաստն եւտիքեայ.

*Ո՛րս քարամբք աճա շունչ կապարճին հերձ և իբաց հանէ յեկեղե ցոյս գաւթէ ոտ ըզ գայլս փախականիչս հօտին Ն՚ի. *Նո՛ հատուսցէ զանանջատ և զանշփոթ միաւորութի միոյ որդւոյն Ա՚ Յ՚Ն՚ փրկչին մե րոյ. *Որ օրհնեալ յա ւիտեանս.

Ամէն.

*Ն՚րդ որք վայելէք ի գեղեցկած աղիկ քուրաս տանէս յայսմանէ՝ պար տիք յիշել յաղօթս ձեր զայնոսիկ որք պատճառք եղեն լուսաւորս մատենիս այսորիկ տըպեցման, այս ինքն զընդհանուր և առ հասարակ ըզլուսաւորչա ծին եղբարսն. *Ո՛վ

1166
55
1717

*Ա՛յլ ասէր՝ երես՝ ինդ
մանճեալ և առաքուր ան
կեալ առաջի համայնից
եղբայրութե՛ թախան
ձալի բանի՛ աղաչեմ. զի
որք ճաշակէք յՔ՛րիստ
սեղանոյս՝ միով և եթ ար
ժանի առնիցէք յիշման՝
զանարժան զանպիտան և
զհողոտից ձերոց զնճա
տուրս զտպօղ սորին։
*Եւ զնովքն իմ հան
գուցեալ զկարապետն
և զմարիամն։
Եւ զհոգևոր եղբայրն
իմ զալեքսանն՝ նաև ըզ
դեռաբոյս որդեակն իմ
զՀինանան. որ յոյժ աշխա
տեցաւ ընդ իս՝ ի շարեն
զտառան և՝ ի ցըրեն։
Ա՛յլ և զաշխատասէր մը
շակն տՊգրատեանս զեր
տեմիտոյի իմիրզէն և զվա
նեցի յակոբն։ Եւ զայլս
ամենեսեան, որք ունին
աշխատանս՝ ի վերայ տրա
և գործ արանիս։
Եւ որք յիշէք զյիշե
ցեալք ի քէն՝ յիշ
յոտսին մերմէ։
Ա՛մէն։

*Յիշատակարան Տըպչի
Սէյդ Ա՛ապենիս։

ԱՐԱՀՕ
ստեթեամբ Աըը
քուհուլ ամէնօրհնե
ցեալ Աարիամու
Ը՛ֆածնին, և սըրբոյն
*Ա՛ինասայ արագահաս
վկային, և կարողութե՛
ամենակալ արարչին, տը
պեցեալ աւետեցաւ նը
Գուլքս Գաբրիէլոց սը
բոյն Ակուրդի և Հ՛ուճ
մանց նորին։ ՚ի Հազարե
րորդի Հարիւրորդի վաթ
ստուներորդի և վեցերոր
դի կալ՛ածի արամազ
նեանս տօմարի։ *Ւ՛ամա
ճարտ և Համակատար ը
աւուրցն փեթրվա
րայ։
՚Ի Տպարանի կարապետի
որդի քազմամեղ և ամե
նեցուն ծառայ տըրուպ
Ա՛ստ՛ուածատրոյ։ *՚Ի կոս
տանդնու պօլիս քղ՛քի։
*Ւրամանաւ նորին Ա՛.
ռաջնորդի Յօհաննէս
Վարդապետի։

Թիւնն Երուսաղէմի
Թարց գիտութիւն նորին
՝իվ առն սրբբազանի
և հաւատարմի Գրիգոր
վարդապետի Ա՛ռաջնոր
դի համայնաճան Ա՛թո
ռոյ Ս՛անից սբոյն Յո
հաննու Կարապետին՝ ի
տարօն։

*Զրոսմ հանդերձելեն
ահա գրել քանս աղաչա
նաց, և կոչել յօգնու
թիւն սրբոյ Տանն
Երուսաղէմի։

*Յաճարտ գործոյս եր
կիր պագցուք միոյ մե
ծին աստու ծոյ։
*Ի՛ գոհացուք ըզգալ
թութեանց նոյն կարո
ղին միայ նոյ։

*Ա՛ղերսոյ։

*Ա՛ստի թըւականիս
հայոց քաժանեցաւ Պատ
րիարգութիւնն Երու
սաղէմի ՝ի Կոստանդնու
պօլսոյն, ձեռամբ վերո
յիշեցեալ Յօհաննէս վար
դապետի և տաւն եվեց
բարեպաշտօն եղբարցն։
զորս հաւանեալ ամենե
ցուն՝ ընտրեցին և եդին
լինիլ վերակացու ՝իվե
րայ ամենայն և գնացից
մեծի տանն սրբոյն Յա
կոբայ։ *Ո՛ ի յառաջ
քան զայս ՝իբազում ժա
մանակս ի միաբին լինէր
Երուսաղէմայն և Ինքն
զանդիոյն։ և բազում
միաս լինէր և պարտուց
առաւելութիւն ՝ի պատ
ճառէ յայսմանէ վանից
սրբոյն Յակոբայ։
*Ա՛նորոյ այսոքիկ վե
րս յիշեցեալքս մեծաւ
ջանիւ և աշխատութիւ
Հրամանաւ առեալ յարքու
նուստ, քաժանեցին զնո
՝իմիաբանց։ *Ի՛ հաւա
նութիւն ամենեցուն ա
րարին զպատրիարգու

$$\frac{11 \times 4}{1.0 \times 2}$$

$$\frac{12 \times 2}{}$$